LELKIISMERETI VÁLSÁG

Harc az Isten iránti és a vallás iránti hűség között

Mélyreható betekintés egy vallás legfelsőbb tanácsának működésébe, és annak emberi életekre gyakorolt drámai hatásaiba

Írta Raymond Franz, Jehova Tanúi Vezető Testületének egykori tagja

Raymond Franz - Lelkiismereti válság

Előszó

Egy vallásszervezet történetében vannak meghatározó pillanatok, különleges időszakok és körülmények, melyek megengedik a külső megjelenés mögé való bepillantást, és a szervezet igazi jellegének és alapvető szellemének megértését. A szervezet önképe, uralkodó lelkülete és szemléletmódja, mozgatóerői és a nézeteltérésre vagy kihívásra adott válaszainak mintái ilyenkor tisztábban láthatók lehetnek. A tényezők, melyek napvilágra kerülnek talán mindvégig ott voltak a szervezet legbelső magjában, de csak a felszín alatt, még a külső látszattal és gyakorolt alapelvekkel ellentétesen is. A meghatározó pillanat létrehozhat egy olyan képet, ami nyugtalanítóan eltér a szervezetről a tagok elméjében lévő képtől, a meghatározott időszak talán még el is kerülheti a figyelmüket, ha a szervezet középpontjában lévők hatásosan elnyomhatják tudatosulását.

Az itt következő könyv olvasóinak legtöbbje valamelyest jártas Jehova Tanúi vallásában. Vizsgálják hát meg a következő kijelentéseket és kérdezzék meg magukat ezen kifejezések lehetséges forrásáról és érvényességéről:

> A testi ember úgy tekintheti, hogy egy látható szervezett testület, meghatározott céllal, többé - kevésbé hatalmi dolog; ezért a különféle szervezeteket tisztelik, melyekből mi kijöttünk, engedelmeskedve a Mester hívásának. De a testi ember nem tudja megérteni, hogy emberek társasága látható szervezet nélkül hogyan végezhet el valamit. Ahogy ránk néznek, úgy tekintenek, mint néhány szétszóródott harcost – „furcsa embereket” - nagyon furcsa eszmékkel és reményekkel, de nem különösebben figyelemre méltókat.
>
> ---
>
> Parancsnokunk alatt, mindannyian igazán megszenteltek, még ha kevesen vannak vagy elszigetelt személyek is, szoros egységben Krisztus Szellemével, a hitben, reményben és szeretetben; és, követve a Mester parancsait tömör sorfalként haladunk céljai beteljesítése felé. De, tartsd elmédben, Isten nem függ a számoktól. (Szemléltetésként lásd Bírák 7. fejezetét).
>
> Felismerve ezt a szervezetet, mely a Szellemé, és vágyva hogy ne olvadjunk egybe semmiféle világival, aki nem képes látni vagy megérteni ezt, teljesen készek vagyunk rá, hogy viseljük azt a szemrehányást, hogy különös emberek vagyunk. Mindig visszautasítjuk, hogy bármiféle más néven nevezzenek, mint Arról, aki a mi Főnk - keresztényeknek -, és folyamatosan állítjuk, hogy nem lehet megosztás azok közt, akiket folyamatosan vezet az Ő Szelleme és példája, ahogyan ez a Szavából megismerhető.
>
> ---
>
> Óvakodjatok a „szervezettől”! Semmi szükség nincs rá.. A Biblia szabályai lesznek kizárólag a szabályok, melyekre szükséged lesz. Ne törekedj mások lelkiismeretének megkötözésére, és ne engedd másoknak, hogy megkötözzék a tiedet. Higgy és engedelmeskedj annyira, amennyire meg tudod érteni ma Isten Szavát, és így növekedj tovább kegyelemben és ismeretben és szeretetben napról napra.
>
> ---

> … bármilyen néven nevezzenek minket az emberek, nem számít nekünk; mi nem fogadunk el más nevet, csak ami „egyedül adatott az ég alatt az embereknek” - Jézus Krisztusét. Mi egyszerűen KERESZTÉNYEKNEK nevezzük magunkat és nem emelünk kerítést, hogy elkülönítsük magunkat bárkitől, aki hisz az épületünk alapkövében, melyet Pál említett, hogy „Krisztus meghalt a bűneinkért az írások szerint”; azoknak pedig, akiknek ez nem elég, nincs joguk a keresztény névhez.

Ha megkérnél valakit Jehova Tanúi közül napjainkban, hogy értékelje ezeket a kijelentéseket és jellemezze az alapelveket, amiket előtárnak, a legtöbben bizonyosan egy „hitehagyott” forrásnak minősítenék. A valódi forrás azonban az *Őrtorony* folyóirat - a korai időkből[1]. Az ezekben a kijelentésekben közzétett alapelvek elhagyása és elvetése tényezők voltak a közösség átalakulásában, ahová az emberek eredetileg szabad társulásban jöttek össze látható szervezeti struktúra nélkül, és átalakultak egy megkülönböztető névvel bíró magas fokon központosított szervezetté azzal az igénnyel, hogy kizárólagos joguk van őszinte kereszténynek tekinteni magukat.

Ez az átalakulás sok évtizeddel ezelőtt történt. De az általuk létrehozott minták hatásban maradtak napjainkig és döntő befolyásoló erőt jelentenek.

Hasonló a helyzet a *Lelkiismereti válság* című könyvünkben feltárt eseményekkel és körülményekkel; ezek is egy meghatározó pillanatra mutatnak a jóval közelebbi időben, olyanra, ami éppoly ismeretlen lehet, mint az előbbi Őrtorony-idézetek. Az ebben a(z angolul) harmadik kiadásban előtárt bizonyítékok igazolják a folytonosságot azon időszak történéseitől az évek során, egészen mostanáig, a 21. századig. Ahelyett, hogy csökkentenék fontosságukat, az elmúlt évek inkább növelik a jelentőségét annak az időszaknak és az eseményeknek, igazolják a bemutatott képet, élő példákkal szolgálnak az emberek életét kísérő hatásokra. Ennek a meghatározó időszaknak a hátterében lehet felismerni a valóságot, mely éppoly jelentőségteljes és döntő napjainkban is, mint volt a könyv eredeti megírásának idején.

> „Amikor személyek nagy veszélybe kerülnek egy olyan forrástól, amelyre nem gyanakszanak, vagy amikor félrevezetik őket olyanok, akikben barátként bíznak, kíméletlenség-e figyelmeztetni őket? Lehet, hogy inkább nem hisznek a figyelmeztetésnek. Talán még rosszalják is azt. De ez vajon felment-e bárkit is az alól az erkölcsi felelősség alól, hogy közölje a figyelmeztetést?”
>
> ***Az Őrtorony*** folyóirat,
> 1974. január 15. (angolban)

> Az élet múlandó, és amikor az ember meghal mindaz amit tud, vele együtt hal meg - hacsak nem adja át még életében.
>
> Ami ebben a könyvben van, azt azon emberek iránti elkötelezettségből írtam, akiket őszintén szeretek. Teljesen tiszta lelkiismerettel mondhatom, hogy célja a segítés, nem a sebzés. Ha a leírtak egy részét fájdalmas olvasni, azt megírni is fájdalmas volt. Remélem, az olvasó megérti, hogy az igazság kereséséhez soha nem kell elpusztítani a hitet, hogy minden erőfeszítés, melyet azért teszünk, hogy keressük az igazságot és kiálljunk mellette, inkább erősíti az igaz hit alapját. Hogy aztán ennek az információnak az olvasói mit tesznek vele, az rajtuk áll. De legalább el lesz mondva és az erkölcsi felelősségemnek eleget tettem ezzel.

[1] Lásd az *Őrtorony* folyóirat 1883. márciusi, 1884. februári, 1885. szeptemberi számait. A cikkek fénymásolatai megtalálhatók az *In Search of Christian Freedom* 72-76. oldalán (Commentary Press, Atlanta 1999 - angolban)

1. fejezet: A lelkiismeret ára

Akár tetszik, akár nem, időről időre mindegyikünk szembesül erkölcsi erőpróbákkal. Ez az élet egyik olyan keserédes alkotórésze, mely elől nem menekülhetünk el sikerrel. Képes rá, hogy gazdagabbá vagy szegényebbé tegyen bennünket, feltárja, milyen valójában a bennünket ismerőkhöz fűződő kapcsolatunk. Mindez azon múlik, hogyan reagálunk erre az erőpróbára. Nekünk kell döntenünk - és a döntés ritkán könnyű.

Természetesen azt is választhatjuk, hogy lelkiismeretünket az önelégedettség egyfajta burkával vesszük körül, és csak passzívan „elvagyunk", belső érzéseinket elzárjuk mindentől, ami zavaró hatással lehetne rájuk. Ha fontos kérdések merülnek fel, akkor állásfoglalás helyett tulajdonképpen csak azt mondjuk: „Csak csöndben meghúzódom; lehet, hogy másokra hatással lesznek ezek (talán meg is sérülnek), én viszont nem." Egyesek az egész életüket ilyen, erkölcsileg meghúzódó, „ülő" helyzetben élik. De, amikor minden elhangzott és véget ért, és amikor az élet lassan a vége felé közeledik, valószínűnek látszik, hogy aki el tudja mondani magáról, „legalább volt valami, amiért kiálltam", az biztosan nagyobb megelégedettséget tapasztal annál, aki szinte soha sem állt ki semmiért.

Néha úgy tűnik, a mély meggyőződésű emberek kiveszőben levő fajjá váltak, olyan valamivé, amiről olvasunk a múltra vonatkozóan, ma viszont csak nagyon keveset találkozunk velük. Legtöbbünk viszonylag könnyűnek találja, hogy lelkiismeretével összhangban cselekedjen mindaddig, amíg a szóban forgó kérdések apró jelentőségűek. Minél fontosabb kérdésekről van viszont szó, minél nagyobb az ár, annál nehezebbé válik megoldani a lelkiismereti kérdéseket, erkölcsi ítéletet hozni, és elfogadni a döntés következményeit. Amikor az ár nagyon nagy, akkor erkölcsi vízválasztó előtt találjuk magunkat, s valódi válsággal kerülünk szembe az életünkben.

Ez a könyv ilyen válságról szól, arról, hogyan küzdöttek meg vele egyes emberek, és arról, milyen hatást gyakorolt ez az életükre.

Való igaz, az érintett személyeknek az élettörténete nagyon kis mértékben tartalmaz csak hasonló izgalmakat, mint John Wycliffe eretnekség miatti pere, a bujkáló William Tyndale után indított nemzetközi hajtóvadászat összeesküvése, vagy Szervét Mihály máglyán való megégetésének borzalma. Küzdelmük és szenvedésük viszont, a maga módján, nem kevésbé nehéz. Aligha tudná bármelyikük olyan szép szavakkal kifejezni ezt, mint Luther, de álláspontjuk nagyon is hasonlít az övéhez, amikor alábbiakat mondta az őt elítélő hetven személynek:

> „Ha a Szentírás tanúbizonysága vagy a józan ész érvei meg nem győznek engem (ugyanis önmagában a pápának vagy a zsinatoknak nem hiszek, hiszen nyilvánvaló, hogy gyakran tévedtek és ellentmondtak egymásnak), akkor az általam idézett Írások köteleznek engem, és lelkiismeretemet Isten Szava tartja fogságban; és, lévén hogy a lelkiismerettel ellentétben cselekedni sem nem biztonságos, sem nem helyes, semmit sem vonok vissza; nem tehetek mást; Isten segítsen meg engem. Ámen."[2]

Hosszú idővel mindezek előtt az emberek előtt a tizenkilenc évszázaddal ezelőtt élt Péter és János apostol lényegében ugyanezzel a kérdéssel került szembe, amikor egész életükben gyakorolt vallásuk legnagyobb tiszteletben álló tagjai által létrehozott bíróság előtt álltak, és egyenesen megmondták nekik:

[2] Ezek voltak Luther védekezésének befejező szavai a németországi Worms városban tartott zsinaton 1521 áprilisában.

„Igaz dolog-e az Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre: ítéljétek meg ti magatok; mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk."[3]

A könyvemben szereplő személyek olyanok, akiket a legbensőségesebb módon ismerek, olyan személyek, akik a Jehova Tanúi néven ismert vallási csoport tagjai voltak. Biztos vagyok benne, és a bizonyítékok erről tanúskodnak, hogy tapasztalataik egyáltalán nem egyedülállók, hogy hasonló, a lelkiismeretüket felkavaró érzéseik vannak különféle vallásokhoz tartozó személyeknek. Ugyanazzal a kérdéssel kerülnek szembe, mint Péter és János, meg a későbbi századokban élt férfiak és nők: *a vívódással, hogy az ember ragaszkodjon saját lelkiismeretéhez a vallásos hatalomtól jövő nyomás ellenére.*

Sokaknál ez érzelmi kötélhúzást jelent. Egyrészről úgy érzik, el kell utasítaniuk az emberi hatalmat, mely közéjük és Teremtőjük közé áll, el kell utasítaniuk a vallásos dogmatizmust, törvényeskedést és tekintélyelvűséget, ragaszkodniuk kell ahhoz a tanításhoz, hogy „minden férfinak feje" Krisztus Jézus, nem pedig valamely emberek alkotta vallási testület[4]. Másrészről azzal a kockázattal kerülnek szembe, hogy elveszítik nagyon régi barátaikat, ártalmas hatásokat tapasztaljanak családi kapcsolataikban, és feláldozzák vallási örökségüket, mely talán nemzedékekre nyúlik vissza. Ilyen keresztutak esetén nem könnyű meghozni a döntést.

Amiről itt szó lesz, nem csupán „sok hűhó semmiért", nem csak egy kis vallás nagy vitája. Úgy hiszem, hogy mindenki rendkívül nagy hasznot meríthet abból, ha megvizsgálja ezt a beszámolót. Mert még ha a jelenleg érintettek száma csekély is, a kérdések nem azok. Nagy jelentőségű kérdések ezek, melyek az egész történelem folyamán újból és újból hasonló lelkiismereti válságokba sodortak férfiakat és nőket.

Az a szabadság forog kockán, hogy szabad-e szellemi igazságot keresnünk mentesen az önkényes korlátozásoktól, valamint az a jog, hogy személyes kapcsolatot élvezzünk Istennel és a Fiával, szabadon attól, hogy valamely emberi szervezet megpróbáljon papként alattomban közénk állni. Bár az írottak nagy része felszínesen nézve látszólag csak Jehova Tanúi szervezetére jellemző, a mögötte meghúzódó, alapvető kérdések minden olyan személy életét érinti, aki a keresztény nevet magáénak valló hithez tartozik.

Azok a férfiak és nők, akiket ismerek, nem kis árat fizettek azért, hogy szilárdan hitték, „a lelkiismerettel ellentétben cselekedni sem nem biztonságos, sem nem helyes". Néhányan azt tapasztalják, hogy hirtelen hivatalos vallási közbelépés miatt megszakadtak családi kapcsolataik: elszakítják őket szüleiktől, fiaiktól és lányaiktól, testvéreiktől, vagy akár unokáiktól. Többé nem örülhetnek szabadon együttlétnek régi barátaikkal, akiket nagyon szeretnek; az ilyen együttlét ugyanilyen hivatalos közbelépés veszélyébe sodorná ezeket a barátaikat. Látniuk kell, hogy befeketítik saját jó nevüket (melyet egy életbe került nekik megszolgálni), és mindazt, amit ez a név jelentett az őket ismerő személyek elméjében és szívében. Ezzel megfosztják őket minden lehetőségtől, hogy jó és jogos befolyást gyakoroljanak azokra, akiket legjobban ismertek környezetükben, országukban, az egész világon. Talán az anyagi veszteséget, a fizikai bántalmazást és sértést is könnyebb lehet elviselni ennél.

Mi indíthat valakit arra, hogy megkockáztasson ilyen veszteséget? Hány ember tenné ezt meg ma? Természetesen vannak (mint ahogy mindig is voltak) olyan emberek, akik ezek bármelyikét vagy akár mindet feláldoznák a makacs büszkeség, az anyagi nyereség, hatalom, presztízs, kiemelkedő tisztségek vagy egyszerűen a testi gyönyörök iránti vágy kedvéért. De ha a bizonyítékok alapján szó sincs ilyen célokról, ha a tények azt mutatják, hogy az érintett

[3] Cselekedetek 4:19, 20.

[4] 1Korintusz 11:3.

férfiak és nők felismerték, pont az említett céloknak az ellenkezőjére számíthatnak: mi indít valakit ilyenkor?

Az, ami Jehova Tanúi körében történt, szokatlan és gondolatébresztő tanulsággal szolgál az emberek természetéről. Azok mellett, akik készek voltak szembenézni a kiközösítéssel, mit mondjunk a nagyobb tömegről, azokról, akik úgy érezték, kötelességük részt venni ezekben a kiközösítésekben vagy támogatni őket, engedni a családi kapcsolatok felbomlását, megszakítani régi barátságokat? Nem kétséges, hogy e személyek közül sokan őszinték, vagy, hogy keservesen érezték vagy érzik még mindig magukat annak végrehajtása miatt, amit szükséges vallásos kötelességnek tartanak. Milyen meggyőződés és érvek indították őket?

Figyelemre méltó, hogy az itt szereplő esetekben az érintett személyek közül sokan, ha nem a legtöbben, húsz, harminc, negyven vagy akár még több éven át álltak kapcsolatban Jehova Tanúival. Nem „gyenge láncszemek" voltak, inkább a szervezet tevékenyebb, eredményesebb tagjai közé számítottak.

Vannak köztük olyan személyek is, akik a Tanúk Brooklyn-i nemzetközi főhivatalának kiemelkedő tagjai voltak; olyan férfiak, akik utazó felvigyázók és vének voltak; olyan asszonyok, akik hosszú éveket töltöttek a misszionáriusi és evangéliumhirdető munkában. Amikor Tanúvá váltak, sok esetben megszakították minden korábbi barátságukat más vallásokban levő személyekkel, ugyanis az ilyen kapcsolatokat nem helyeslik Jehova Tanúi között. Életük ezt követő részében minden barátjuk azok közül került ki, aki ugyanazon a hiten volt, mint ők. Néhányan egész életüket olyan célok köré építették fel, melyet a szervezet állított eléjük, engedve, hogy ez vezesse őket abban, milyen mértékű oktatásra törekszenek, milyen jellegű munkát végezzenek, milyen döntéseket hozzanak a házassággal kapcsolatban, és hogy legyenek-e gyermekeik, vagy gyermekek nélkül maradjanak-e. „Befektetésük" nagy volt, magában foglalt néhányat az élet legdrágább értékei közül. Most pedig látták, hogy mindez eltűnik, semmivé válik néhány óra leforgása alatt.

Ez, úgy hiszem, korunk egyik legfurcsább jellegzetessége: a személyes lelkiismeretet korlátozó legerőszakosabb lépések némelyike olyan vallási csoportoktól jön, melyeket korábban a lelkiismereti szabadság védelmezőiként tartottak számon.

Jól szemlélteti ezt három férfi példája, akik mindannyian saját vallásuk neves vallási oktatói voltak, s mindegyik helyzet ugyanabban az évben érte el a tetőpontját:

Egyikük több, mint egy évtizeden át könyveket írt és előadásokat tartott nézeteiről, melyek vallása hatalmi központjának a szíve ellen irányultak.

Másikuk egy több, mint ezer főből álló hallgatóság előtt tartott egy előadást, melyben vitatta vallási szervezetének a tanítását egy kulcsfontosságú dátummal kapcsolatban és azt, milyen jelentősége van ennek a bibliai próféciák beteljesedésében.

A harmadik nem tett ilyen nyilvános kijelentéseket. Eltérő nézeteiről kizárólag közeli barátainak ejtett szót magánbeszélgetésekben.

A vallási szervezetük által e három férfival szemben tett hivatalos intézkedések súlya viszont fordított arányban állt cselekedeteik komolyságával. A legnagyobb szigor forrása pedig pont annak ellenkezője gyakorolta, mint amire talán számítanánk.

Az elsőként említett férfi a római katolikus pap, Hans Küng, a nyugat-németországi tübingeni egyetem egyik professzora. Tíz év után maga a Vatikán is foglalkozott nyílt bírálatával, beleértve a pápa és a bíborosi zsinatok tantételben való tévedhetetlenségének elutasítását is, és 1980-ban a Vatikán megfosztotta hivatalos címétől, mint katolikus teológus. Ámde pap maradt és vezető szerepet játszik az egyetem ökumenikus kutatásokat végző tanszékén. Még azok a pap-hallgatók sem részesülnek semmilyen egyházi fegyelmezésben, akik látogatják előadásait[5].

[5] Egyszerűen nem számíthatják be jelenlétüket tanegységként a tanulmányaikba.

A második férfi az Ausztráliában született Desmond Ford professzor, aki hetednapi adventista. Több, mint ezer főből álló, laikus csoportnak tartott előadása egy kaliforniai főiskolán, melyben vitába szállt az 1844-re vonatkozó adventista tanítással, egyházi kihallgatást eredményezett. Ford hat hónapos szabadságot kapott, hogy elkészítse védekezését, majd pedig (1980-ban) találkozott az egyház mintegy száz képviselőjével, akik mintegy ötven órát töltöttek tanúskodása meghallgatásával. Az egyházi hivatalnokok ezután úgy döntöttek, eltávolítják tanítói hivatalából, és megfosztják szolgálati tisztségétől. De nem közösítették (átkozták) ki, bár nyilvánosságra hozta nézeteit, és továbbra is beszél róluk adventista körökben[6].

A harmadik férfi Edward Dunlap, aki sok éven át Jehova Tanúi egyetlen misszionáriusi iskolájának, az Őrtorony Gileád Bibliaiskolának a titkára volt, valamint a szervezet bibliai szótárának (*Segítség a Biblia megértéséhez* [mostani címe *Éleslátás az Írásokból*]), egyik fő munkatársa, és egyetlen bibliakommentárjának (*Szövegmagyarázat Jakab leveléhez*) írója. Bizonyos tanításokkal kapcsolatos eltérő nézeteiről kizárólag régi, közeli barátainak ejtett szót magánbeszélgetésekben. Egy öttagú bizottság (melynek egyik tagja sem tartozott a szervezet Vezető Testületéhez) 1980 tavaszán néhány órás titkos összejövetelen találkozott vele, és kifaggatta őt nézeteiről. Több, mint negyven éves tagság után Dunlap-et elbocsátották munkájából és otthonából a nemzetközi főhivatalban, és kiközösítették a szervezetből.

Ezek szerint az a vallásos szervezet tanúsította a legnagyobb mértékű toleranciát eltérő nézeteket valló tanárával szemben, mely sokak szemében a szélsőséges tekintélyelvűség jelképe; a legkisebb mértékűt pedig az a szervezet, mely rendkívül büszke arra, hogy harcolt a lelkiismereti szabadságért.

Ebben egy paradoxon rejlik. Élénk ajtóról ajtóra végzett tevékenységük ellenére az emberek többsége tulajdonképpen keveset tud Jehova Tanúiról azon kívül, hogy milyen álláspontot foglalnak el néhány lelkiismereti kérdésben. Hallottak megalkuvás nélküli álláspontjukról a vértranszfúzió elutasítását illetően, arról, hogy nem hajlandók tisztelegni semmilyen zászló vagy hasonló jelkép előtt, szilárdan elutasítják, hogy katonai szolgálatot vállaljanak, nem hajlandók részt venni semmilyen politikai tevékenységben vagy betölteni ilyen tisztséget. Azok, akik ismerik a jogi ügyeket, tudnak róla, hogy mintegy ötven ügyet vittek az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága elé azért, hogy megvédjék lelkiismereti szabadságukat, beleértve azt a jogukat is, hogy üzenetüket elvigyék a más hitet valló emberekhez még akkor is, ha jelentős ellenségeskedéssel és ellenvetésekkel kerültek szembe. Azokban az országokban, ahol az alkotmányos szabadságjogok védik őket, akadálytalanul gyakorolhatják ezeket a jogokat. Más országokban kegyetlen üldözést, letartóztatásokat, bebörtönzéseket, csőcseléktámadásokat, bántalmazásokat és irodalmukra meg prédikálásukra vonatkozó hivatalos betiltást tapasztaltak.

Hogyan lehetséges akkor, hogy ma bármely személyre a tagjaik közül, aki hangot ad valamely személyes, a szervezet tanításaitól eltérő nézetnek, szinte biztosan bírói tárgyalás vár, és kiközösítésre számíthat, hacsak vissza nem húzódik. Ezeknek a tárgyalásoknak a lefolytatói hogyan gondolkoznak a nyilvánvalóan ellentmondó álláspontokkal kapcsolatban? Ezzel párhuzamosan felmerül az a kérdés, vajon a súlyos üldözés és fizikai bántalmazás elviselése az ellenfelek részéről szükségszerűen azt bizonyítja-e *önmagában véve is,* hogy a személy abban hisz, életbevágóan fontos hűségesnek maradni a lelkiismerethez, vagy pedig lehetséges-e az, hogy ez egyszerűen annak eredménye, hogy a személy ragaszkodni akar egy szervezet tanításaihoz és irányadó mértékeihez, melyeknek megszegése köztudottan súlyos fegyelmező lépéseket eredményez.

---

[6] Desmond Ford egy chattanooga-i (Tenessee) beszélgetésben 1982-ben megemlítette, hogy akkorra a Hetednapi Adventista egyháznak több, mint 120 szolgálója mondott le, vagy az egyház „rakta ki”, mert nem tudták támogatni a szervezet bizonyos tanításait vagy közelmúltban végrehajtott cselekedeteit.

Néhányan talán azt mondják, a kérdés nem annyira egyszerű, mint ahogyan itt bemutattam, és hogy szerepet játszanak más kulcsfontosságú kérdések is. Mit mondjunk a vallási egység és rendezettség szükségéről? Mi a helyzet azzal, hogy szükség van védelemre azokkal szemben, akik hamis, megosztást eredményező és fondorlatos tanításokat terjesztenek? Mi a helyzet a hatalom iránti illő tisztelettel?

Elismerem, ezeknek a tényezőknek a figyelmen kívül hagyása szélsőséges, vakon kiegyensúlyozatlan szemléletmódról tanúskodna. Ki merné kétségbe vonni azt a tényt, hogy a helytelenül használt szabadság felelőtlenséghez, rendezetlenséghez vezethet, a vége pedig zavar, sőt anarchia lehet. A türelem és a tolerancia szintén lehet, hogy nem más, mint a döntésképtelenségre, a cselekvés elodázására és az irányadó mértékek lejjebb vitelére felhozott kifogás. Még a szeretet is lehet, hogy csak érzelgősséggé, félrevezetett érzelemmé válik, mely nem hajlandó megtenni a szükséges lépéseket, s ez súlyos következményekhez vezet. Mindez igaz, és ez az, amire azok összpontosítanak, akik korlátokat szeretnének állítani a személyes lelkiismeretnek a vallásos hatalom által.

Mi a helyzet viszont akkor, ha a szellemi „vezetés” az elme uralom alá hajtásává, sőt szellemi önkényuralommá válik? Mi történik akkor, ha az egység és rend kívánatos tulajdonságát felváltja a szervezetszerű egyformaság és a törvénykező szabályalkotás követelése? Mi a következménye annak, ha a hatalom iránti illő tiszteletet átformálják szolgalelkűséggé, kérdés nélküli alávetettséggé, és emiatt a személyek lemondanak az Isten előtti személyes felelősségükről, hogy a saját lelkiismeretük alapján hozzanak döntéseket?

Meg kell vizsgálni ezeket a kérdéseket is, ha nem akarjuk az ügyet elkenni vagy hamis fényben feltüntetni. A könyv hátralévő részei nagyon élethűen írják le, milyen hatása van ezeknek a dolgoknak az emberi kapcsolatokra, milyen furcsa álláspontot foglalnak el és furcsa tetteket hajtanak végre azok, akik a kérdésnek csak egyik oldalát látják, és milyen végletekig elmennek, hogy azt az oldalt erősítsék. A szervezet 1980-as években jelen levő jellemvonásai és szelleme gyakorlatilag változatlanok maradtak az 1990-es években, és ugyanilyenek maradtak idén, 2000-ben is.

Véleményem szerint annak, hogy mindezt látjuk, az a legfőbb értéke, hogy hozzájárulhat ahhoz, világosabban megértsük, mik voltak a valódi kérdések Jézus Krisztus és apostolai napjaiban, illetve hogy miért és hogyan keletkezhetett be a tanításaiktól és példájuktól való tragikus eltérés, olyan alattomosan, olyan viszonylagos egyszerűséggel, és olyan rövid időszakon belül. Azok, akik más vallási közösséghez tartoznak, és talán hamar elítélik Jehova Tanúit, jól teszik, ha először magukra és a saját vallási közösségükre vonatkozóan tesznek fel kérdéseket a megvizsgált ügyeknek, a leírt álláspontok mögött húzódó alapvető szemléletmódoknak és a személyek cselekedeteinek a fényében.

A felvetett kérdésekre adandó válaszok megkeresése megköveteli, hogy az érintett személyeken túl megvizsgáljuk a konkrét vallási szervezet belső felépítését, tanítási és ellenőrzési rendszerét, feltárjuk, hogy a szervezetet irányító emberek hogyan jutnak el döntéseikhez és irányelveikhez, és azt is megkívánja, hogy bizonyos mértékig megvizsgáljuk a szervezet történetét és eredetét is. A levont tanulságok remélhetőleg segítenek abban, hogy felfedjük a vallásos zűrzavar gyökerénél meghúzódó okokat, és hogy megmutassuk, mire van szükség ahhoz, hogy az Isten Fiát követni szándékozó emberek valódi békének és testvéri egységnek tudjanak örvendeni.

2. fejezet: Alkalmasság és indítékok

„Igazat mondok Krisztusban, nem hazudok, lelkiismeretem tanúskodik mellettem a Szentlélek által ... Mert azt kívánom, hogy

inkább én magam legyek átok alatt, Krisztustól elszakítva, testvéreim, az én test szerinti rokonaim helyett." - Róma 9:1, 3.

Az, amit eddig elmondtam, úgy vélem, jó okot ad ennek a könyvnek a megírására. Már csak az a kérdés merül fel, miért én vagyok az, aki megírja.

Az egyik ok a hátterem és az a rálátás, mellyel ennek köszönhetően rendelkezem. Kisgyermekkoromtól egészen a hatvanadik évemig egész életemben kapcsolatban voltam Jehova Tanúival. Bár mások, sokan mások is elmondhatják magukról ugyanezt, nem valószínű, hogy közülük nagyon sokan nyertek olyan széles körű tapasztalatokat, melyekben nekem volt részem ezekben az években.

Még nyomósabb ok az, hogy a körülmények folytán olyan információk birtokába jutottam, melyekhez Jehova Tanúi túlnyomó többségének egyáltalán nincs hozzáférése. A körülményeket rendszerint nem én irányítottam. Az információ sokszor teljesen váratlanul ért, sőt zavaróan hatott rám.

Az utolsó ok, mely az előző kettőből ered, az a lelkiismeret oka. Mit teszel, ha annak tornyosuló bizonyítékát látod, hogy embereket bántanak, súlyos csapásokkal, és nem kerül sor valódi helyreigazításra? Milyen kötelezettsége van mindegyikünknek (Isten és embertársaink előtt), ha látja, hogy ezt az információt elzárják azok elöl, akik számára ez a legsúlyosabb következményekkel járhat? Ilyen kérdésekkel hadakoztam.

A következőkben részletesebben is szeretném kifejteni ezeket az okokat.

Sok szempontból inkább nem beszélnék az elsőről ezek közül, ugyanis ez szükségszerűen a saját „előéletemről" szól. A jelenlegi helyzet viszont szükségessé teszi bemutatását, bizonyos mértékig hasonlóan, ahogy a körülmények arra kötelezték Pál apostolt, hogy vázolja fel saját személyes tapasztalatainak előtörténetét a korintuszi keresztények előtt, majd pedig ezt mondja:

> „Esztelenné váltam. Ti kényszerítettetek rá, mert nektek kellett volna engem ajánlanotok. Mert egyetlenegy dologban sem bizonyultam alábbvalónak a ti fölöttébb kiváló apostolaitoknál, még ha semmi vagyok is."[7]

Nem szeretném azt a látszatot kelteni, hogy Pálhoz hasonló vagyok, de úgy gondolom, okaim és indítékaim legalább is hasonlítanak az övéihez.

Édesapám és édesanyám (és négy nagyszülőm közül hárman) Tanú volt, édesapám 1913-ban keresztelkedett meg, amikor a Tanúkat egyszerűen még Bibliakutatókként ismerték. Én magam csak 1938-ban, tizenhat évesen lettem tevékeny Tanú. Bár még iskolába jártam, hamarosan havonta húsz-harminc órát töltöttem „tanúskodással" ajtóról ajtóra járva, az utcasarkokon állva folyóiratokkal, és szórólapokat osztogatva miközben olyan táblát hordtam, melyre ez volt felírva: „A vallás csapda és szélhámosság, és a Biblia megmondja miért. Szolgáld Istent és Krisztust, a Királyt!"

Abban az évben, 1938-ban részt vettem egy kongresszuson Cincinnati-ben (ami az Ohio folyó másik oldalán volt), és hallottam Joseph F. Rutherfordot, az Őrtorony Társulat elnökét, amint az angliai Londonból közvetítették előadását rádió-telefonos kapcsolat által. Egyik fő előadásában, melynek címe „Nézzetek szembe a tényekkel", Rutherford többek közt a következőket mondta bevezető szavaiban:

> „Az, ha a tények teljes feltárása talán sokkolóan hat néhány személy érzékenységére, még nem mentség vagy kifogás arra, hogy visszatartsuk az igazság bármely részét a nyilvánosságtól, különösen akkor, ha a közjólétéről van szó. Amikor

[7] 2Korintusz 12:11; vö. 3:1, 2; 5:12, 13; 6:4-10; 11:21-29.

feltárják az embereknek a tényeket, az ezt halló személyeknek nyugalommal és józanul kell azokat fogadniuk, majd pedig őszintén olyan útra kell lépniük, mely leginkább a javukat szolgálja. Sohasem szabad megengedni, hogy a múltbeli hitnézetek vagy vélemények meggátoljanak valakit abban, hogy befogadja és megvizsgálja a tényeket."[8]

Ezt vonzónak találtam, olyan alapelvnek, melyet értékes egész életemben követni. Úgy éreztem, készen állok az általa bemutatandó tények befogadására.

Abban az évben még nem kezdődött meg a II. világháború, de a nácizmus és a fasizmus hatalma egyre növekedett, és egyre nagyobb veszélyt jelentett a demokratikus országokra. Az Őrtorony Társulat elnöke egyebek közt az alábbiakat hangsúlyozta ki előadásában:

„Isten az igazságot szorgosan keresők előtt világosan bemutatta, hogy a vallás olyan imádati forma, mely megtagadja Isten hatalmát és elfordítja az embereket Istentől… *A vallás és a keresztényi életforma egymás tökéletes ellentétei*…[9]

Vajon mi mindenre számíthatunk Jézus próféciája alapján akkor, amikor elérkezik a világ vége? A válasz világháború, éhínség, járványok, a nemzetek szorongása, és egyebek között egy utálatosság megjelenésére a földön… *Ezek a vitathatatlan, kézzelfogható tények*, melyek bekövetkezése *bizonyítja, hogy Sátán világa véget ért*, és ezeket a tényeket lehetetlen figyelmen kívül hagyni…[10]

Németország most szövetségre lépett a pápasággal, és Nagy Britannia is sebesen halad ebbe az irányba. Az Amerikai Egyesült Államok, mely valamikor a demokrácia erődje volt, teljesen készen áll rá, hogy a totalitárius uralom részévé váljon… Ezek a vitathatatlan tények arra, hogy a földön most jelen van Sátán diktatórikus utálatossága, mely harcol Isten Királyságával, és ellenkezik vele… *A totalitárius szövetség hatalmába fogja keríteni Angliát és Amerikát. Nem tudod megakadályozni. Ne is próbáld.* Csak az Úr oldalán vagy biztonságban…[11]"

Dőlt betűkkel kiemeltem azokat a kijelentéseket, melyek különösen mélyen véződtek elmémbe akkoriban. Olyan erősségű érzéseket, szinte rettegést váltottak ki belőlem, amit azelőtt sohasem tapasztaltam. Ma viszont ezek közül egyik sem alkotja részét a Tanúk hitnézeteinek.

Rutherford másik fontos beszéde, melynek címe „Töltsétek be a földet", azt a nézetet fejtette ki, hogy 1935-től Isten üzenete, mely addig azokhoz a személyekhez szólt, akik Krisztussal együtt uralkodnak majd az égben, a „kicsiny nyájhoz", ekkortól egy földi osztályhoz, a „más juhokhoz" szól, és hogy a közelgő armageddoni háború után ők szaporodnak majd, és betöltik a földet igazságos utódokkal. Ezt mondta róluk:

„Isten szervezetében kell védelmet találniuk, ami arra mutat, hogy be kell merítkezniük, meg kell keresztelkedniük, vagyis el kell rejtőzniük ebben a szervezetben. A bárka, amit Noé épített Isten parancsára, Isten szervezetét jelképezte…"[12]

Kihangsúlyozva, hogy Noé három fia nyilvánvalóan nem kezdett el utódokat nemzeni a vízözön vége előtt, az Őrtorony elnöke ezután alkalmazta ezt azokra, akiknek földi reménységük van a modern korban, és ezt mondta:

---

[8] *Face the Facts* (Nézzetek szembe a tényekkel), 3. o.

[9] Uo. 7, 8. o. (Jehova Tanúi ma a „vallás" szót elfogadható kifejezésnek tekintik az igaz imádatra.)

[10] Uo. 9. o. (A tanítás akkoriban az volt, hogy mióta a Sátán átengedett hatalmának ideje véget ért 1914-ben, a „világ" – ebben az értelemben – „véget ért". A Társulat kiadványai többé már nem tanítják ezt.)

[11] Uo. 16, 17, 27. o. (Ahogy az köztudott, a második világháború a náci-fasiszta „diktatórikus borzalom" verségével ért végett, mely pontosan ellenkezője az itt előrejelzettnek.)

[12] Uo. 40, 41. o. (Ez a nézet a bárka szimbolikus jelentőségéről megváltozott, bár szervezetnek a megváltásban játszott lényeges szerepéről alapvetően ugyanaz.)

„Vajon szentírásilag helyes volna-e, ha ezek most megházasodnának, és elkezdenének gyermekeket nevelni? A Szentírás által alátámasztott válasz: nem.

- - - - - - - - - - -

Sokkal jobb lesz, ha semmi sem akadályozza őket, és nem lesznek terheik, hogy így végezhessék az Úr akaratát, az Úr parancsának megfelelően, és terhektől mentesek legyenek Armageddon idején."[13]

Joseph Rutherford erőteljesen, és beszédmódjával határozottan a véglegesség érzetét keltette. Ezek a tények, sőt a „vitathatatlan tények" voltak, olyan szilárd igazságok, melyekre az ember életének legkomolyabb terveit alapozhatta. Nagy hatást tett rám a szervezetnem a megmentés szempontjából való fontossága, valamint az, hogy a prédikáló munkának fontosabbnak kell lennie, vagy legalábbis vetekednie kell olyan személyes érdekekkel, mint a házasság és a gyermeknevelés.[14]

1939-ben megkeresztelkedtem, majd pedig 1940 júniusában, közvetlenül a középiskola befejezése után elkezdtem a teljes idejű tanúskodó-tevékenységet. Ez az év eseményekkel teli volt mind a világ, mind pedig Jehova Tanúi számára. Javában folyt a II. világháború, Jehova Tanúi munkája számos országban be lett tiltva, és több száz Tanút börtönbe vetettek; az Egyesült Államokban Jehova Tanúinak gyermekeit kizárták az iskolából amiatt, hogy nem voltak hajlandók tisztelegni a zászló előtt (ezt ugyanis a bálványimádás egyik formájának tekintették); a Tanúk semleges álláspontja a háborúval szemben gyakran heves ellenségeskedést eredményezett azok részéről, akik lojalitásukkal és hazafiságukkal tetszelegtek; egyre több helyen csőcseléktámadásokra került sor.

Azon a nyáron a családunk a michigani Detroitba ment, hogy részt vegyen a Tanúk egyik nagy kongresszusán. Szinte tapintható volt a feszült várakozás, olyan érzés volt, mintha ostrom alatt lennénk. Az összejövetel végén Rutherford bíró arra utalt, hogy 'talán ez az utolsó kongresszusunk, mielőtt kitörne a nagy nyomorúság'. Emlékszem, hogy amikor elérkezett 1940 ősze, és elraktam a nyári ruháimat, arra gondoltam, valószínűleg sohasem veszem őket újra elő: vagy Armageddon érkezik el akkorra, vagy pedig egy koncentrációs táborban leszünk, mint sok Tanú a náci Németországban.

A csőcselék erőszakos támadásai az 1940-es évek elején érték el csúcspontjukat. Az Indiana államban levő Connersville-ben részt vettem két Tanú-nő perén, akiket lázító tevékenységgel („nyílt összeesküvéssel") vádoltak meg egyszerűen azért, mert az Őrtorony kiadványokat tanulmányozták egy otthoni bibliatanulmányozó csoport keretében. A per öt napig tartott, és az utolsó napon, az este leszálltával az esküdtszék meghozta ítéletét, hogy bűnösök. Amikor a védelem ügyvédje (egy Victor Schmidt nevű Tanú) és a felesége elhagyták a bíróságot, egy erőszakos sokaság megtámadta őket, és a szakadó esőben arra kényszerítették őket, hogy egészen a város határáig gyalog menjenek. Útközben a helyzet még szörnyűbbé vált, amikor Schmidt felesége hirtelen menstruálni kezdett.

Az autómban levők között volt a Tanúk egyik képviselője (Jack Rainbow), akit korábban néhányan ezek közül az emberek közül halállal fenyegettek meg, ha visszatérne az „ő városukba". Amikor a város határához értünk, és láttuk Schmidtet és a feleségét, akiket a sokaság maradéka még mindig követett, kötelességemnek éreztem, hogy vállaljam a kockázatot, és felvegyem őket, és ez sikerült is. Egy másik Tanú is megpróbálta ezt tenni, de csak annyit ért el, hogy betörték kocsijának az ablakát. Schmidt felesége hisztérikus zokogásban tört ki, amikor felvettük a kocsiba; férjének arcán sérülések voltak, és csupa vér

[13] Fénymásolatok *Face the Facts*, 46, 47. o.

[14] Végül 1959-ben, 36 éves koromban nősültem meg; a feleségem és én gyermektelenek vagyunk, miután házasságunk idejének nagy részén éberen odafigyeltünk a fogamzásgátlásra.

volt azoktól a mély vágásoktól, melyeket nyilvánvalóan boxertől szenvedett el[15]. Ifjú elmémben élénk hatást hagyott hátra, hogy első kézből tapasztalhattam ilyen durva és érzéketlen intoleranciát. Még inkább úgy éreztem, helyes úton járok, azokkal, akik teljesen nyilvánvalóan Isten szolgái voltak.

Később, az Őrtorony Társulat jogi tanácsadójának, Hayden Covingtonnak a tanácsára, egy 75 Tanúból álló nagy csoport az Ohio állambeli Cincinnati környékéről (beleértve szüleimet, két nővéremet és engem is) elutazott Connersville-be, hogy ott „villámháborús" tanúskodást végezzen. Egy kivétellel mindegyikünket, a férfiakat, nőket és gyerekeket egyaránt, letartóztattak, és különféle börtönökbe kerültünk egy hétre egészen addig, amíg gondoskodtak az óvadékról. Még nem voltam húsz éves, és ekkor tapasztaltam életemben először, milyen érzés az, amikor látjuk az erős fémajtó bezáródását, halljuk, amint helyére kerül a zár, és rádöbbenünk, hogy megfosztottak szabadságunktól.

Néhány hónappal később az Indiana állambeli Indianapolisban voltam egy magasabb fokú bíróság tárgyalásán a Connersville-ben történtekkel kapcsolatban. Ott volt a Társulat egyfajta különleges Tanújaként nagybátyám, Fred Franz is Brooklyn-ból, aki az Őrtorony Társulat főhivatalának tagja volt 1920 óta, és szoros kapcsolatban állt Rutherford bíróval. A helyi gyülekezetben megkérték, hogy beszéljen aznap este. Az előadás folyamán egyszerre csak arról kezdett beszélni, hogy nagyon sokan úgy tartják, a tanúskodómunka vége felé közeledik, és már majdnem be is fejeződött. Enyhén szólva megdöbbentem, amikor azt hallottam, hogy nagybátyám épp az ellenkezőjéről beszél, és azt mondja, Brooklyn-ban nem számítanak rá, hogy be kell zárniuk, és hogy 'ha valaki előfizetést szeretne küldeni az Őrtoronyra, akkor ne csak fél évre küldje, hanem ha szeretné, küldheti egy vagy két évre is!'

Szavainak mondanivalója olyannyira ellentétben állt a Társulat elnökének a detroiti kongresszuson elmondott gondolataival, hogy nekem egyértelműnek tűnt, a nagybátyám saját gondolatait mondja el, s nem a Társulat megfelelő felhatalmazásával bíró üzenetet. Valójában szinte oda akartam menni hozzá, és figyelmeztetni akartam, nehogy az történjen, hogy amikor a szavai eljutnak Brooklyn-ba, illojálisnak tartsák, és olyannak, ami ártalmas, gyengítő hatást gyakorol a rendkívüli sürgőssé-g tudatára, mely addigra kialakult. Bár a nagybátyám akkoriban a negyvenes éveinek vége felé járt, Rutherford bíróval összehasonlítva viszonylag fiatalnak számított, és nem voltam biztos benne, hogy szavait helyénvalóként fogadjam-e el, vagy pedig egy független, valamiféle pimasz hozzáállás javára könyveljem el.

Abban az évben elmentem hazulról, és egy másik fiatal Tanúval együtt Nyugat-Virginia és Kentucky keleti részében levő szénbányászattal foglalkozó vidékre mentem, és olyan területen találtam magam, ahol csaknem mindennapos volt az erőszak veszélye. Néhány bányász tábor hosszú fa sorházakból állt, végig az út mentén. Időként, az ilyen házakból álló terület végének elérésekor, visszatekinthettünk arra a pontra, ahol korábban elkezdtük a munkálkodásunkat, és láthattuk a férfiakat és fiúkat izgatottan tömegbe verődni.

Az „Octavia J" nevű bányásztábornál Kentuckyban dühödt férfiak egy csoportja vette körül a mi öreg „Model A" típusú Fordunkat, és azzal fenyegettek minket, hogy „tűnjetek el innen, és tűnjetek el Kentuckyból, és ne gyertek vissza, ha kedves az életetek". A próbálkozások a magyarázkodásra csak nagyobb dühöt provokáltak. Visszatértünk pár hónappal később, de mielőtt kiszállhattunk volna célba vettek és üldözni kezdtek minket, csupán csellel tudtunk elmenekülni, ami kerülő utakon és egy hegyen át vezetett, amíg végül haza tudtunk jutni. A hazafias lelkesedésnél inkább a vallásos bigottság tűnt a bányászok fő motiváló erejének. Mivel nem hittünk az írás szerinti pokoltűzben való kínzás tanításában

[15] Lásd *Jehova Tanúi 1975-ös Évkönyve*, 186-188. o. A fenti fénykép a személyes aktáimból való, amely megmutatja, hogy hogy nézett ki Victor Schmidt, miután hazavittük otthonába, és segítettünk levenni a véres ruháit.

(mely miatt fiatal fiúk úgy kiabáltak ránk „pokol-ellenesek”, ahogy kocsinkkal elhaladtunk mellettük), ez majdnem olyan súlyú volt, mint a háborúval szembeni kiállásunk.

Ezt a szűk látókörű bigottságot rémisztőnek találtam később. Boldog voltam, hogy egy olyan szervezetnek lehetek része, amely szabad az ilyen intoleranciától.

Eljött 1941 nyara, és a várakozásomnak megfelelően egy másik összejövetelen vehettem részt, amit St. Louisban tartottak, Missouriban. Még emlékszem, látom a körben gyülekező tömeget, amint Rutherbord bírót felvezették az összejöveteli helyre egy nagy autóban, Hayden Covingtonal és Nathan Knorr alelnökkel, mindkét férfi nagydarab volt, és a küszöbökön álltak, mint testőrök. Az összejövetel utolsó napján Rutherford az összes gyermket öt évestől tizennyolc éves korig leültette az emelvény elé. Az előkészített beszéde után, rögtönözve beszélgetett velük.

Magas férfiként, általában szigorú megjelenéssel és határozott hangszínnel lépett fel, azonban Rutherford most majdnem apai meggyőzéssel beszélt, és azt javasolta ezeknek a gyerekeknek, hogy zárják ki elméjükből a házasságot, amíg Ábrahám, Izsák, Jákob, és más hithű férfiak és nők visszatérnek a régiek közül, akik hamarosan fel lesznek támasztva, és útbaigazítják őket a párválasztásukban.

Minden gyerek kapott egy ingyenes példányt egy új könyvből, melynek címe „*Gyermekek*” volt. Az anyag kifejtésének eszközeként, bemutatott egy kitalált Tanú párt, John-t és Eunice-t, akik jegyben jártak, de úgy döntöttek, hogy elhalasztják a házasságukat az oly közeli Új Rend elérkezéséig. A könyben John így szólt Eunice-hez:

> A reménységünk hogy néhány éven belül a házasságunk talán beteljesedik, és - az Úr áldásával - édes gyermekeink lesznek az Úr dicsőségére. El tudjuk halasztani a házasságunkat amíg örök béke jön a Földre, Mi most nem növelhetjük a terheinket semmivel, mivel szabadnak és felszereltnek kell lenni az Úr szolgálatára. Amikor A TEOKRÁCIA teljesen uralkodik majd, nem lesz megterhelő családnak lenni.[16]

Én ekkor 19 éves voltam, de még ma a nyolcvanas éveimben is tisztán emlékszem arra a belső érzelmi kavarodásra, a nyugtalanság és depresszió egy furcsa keverékére, amelyet azok a kifejezések váltottak ki bennem. Annyi idősen az ilyen jellegű állításokkal szembesülni - amelyek lényegében arra utasítottak, hogy hozzak döntést és helyezzem hatályon kívül a házasság iránti érdeklődésem határozatlan időre -, nagyon nyugtalanító hatású volt. Talán jobban értékelhetném azt, amit a fiatal férfiak vesznek fontolóra mielőtt beléphetnének a katolicizmus papságába. Természetesen az Őrtorony elnök biztatásának ereje az Armageddonig maradt idő rövidségében rejlett. Az Őrtorony magazin 1941. szeptember 15-i száma később így számolt be az eseményről:

> Az ajándék [a *Gyermekek* könyv] átvétele után a felvonuló gyermekek magukhoz ölelték azt, nem üres örömmel mint egy játékot vagy játékszert, hanem mint az Úr által biztosított eszközt a még hatékonyabb munkához az Armageddon előtti hátralévő hónapokban.[17]

Évekkel később tudtam meg, hogy Rutherford Bíró ekkor már rákban haldoklott. Sok éve el volt választva a feleségétől aki szintén Tanú volt és rokkantként élt Kaliforniában; az egyetlen fia a felnőttkor elérése után nem mutatott semmi érdeklődést apja vallása iránt. A nagybátyám, Fred Franz mondta, hogy a Bíró rosszabbodó állapota párosulva azzal az erős vágyával, hogy a „vég” még az ő életében, a szeme láttára jöjjön el, motiválta sok olyan megnyilvánulását, mint amilyeneket 1940-ben és 1941-ben tett.

---

[16] Fénymásolat az 1941-ben kiadott Gyermekek című könyv 366. oldaláról.

[17] Lásd *Az Őrtorony* 1941. szeptember 15-ei számának 288. oldalát [kiemelés tőlem].

Azóta megtudtam, hogy ha a pár a könyvben kitaláció helyett valódi lett volna, akkor az eljegyzési időszakuk elég hosszú ideig tartott volna, sőt valójában még most is tartana. Az összes fiatal lány aki jelen volt azon az összejövetelen mára már jócskán a fogamzóképes korán túl lenne, a késő hatvanas vagy a korai hetvenes éveikben. Néhányan azonban azok közül akik akkor gyermekként jelen voltak, hűségesen követték az ott hallott tanácsokat és egyedülállóak maradtak a házasságkötésre alkalmas éveikben, agglegényekként és vénkisasszonyokként élték le életüket.

1942-ben egy „különleges úttörői” kinevezés, amelyet Wellston-ban, Ohio-ban tartottak, más tapasztalatokat hozott[18]. Egy másik fiatal Tanú és én egy kis pótkocsi-házban éltünk, egy házi készítésű „guruló dobozban”, amely hat láb széles és tizennégy láb hosszú (1.8 méter x 4.3 méter) volt. A falainak egyáltalán nem volt szigetelése és a kis szénnel üzemelő tűzhelyünk tüze legfeljebb néhány óráig tartott ki. Sok téli éjszakán láttuk, hogy *bennt* a lakókocsinkban lévő vödörben megfagyott a víz, és nem volt ritka, hogy felébredtünk, majd nem tudtunk visszaaludni mert a lábunkban lüktetett a hideg okozta fájdalom. Nem engedhettünk meg magunknak semmi többet, hiszen eltekintve az emberek irodalomért adott hozzájárulásából származó részesedésünkből, havonta egyenként legfeljebb tizenöt dollár támogatást kaptunk a Társulattól[19]. Az évek kedvezőbb időszakaiban a nap főétele általában főtt krumpliból, olajmargarinból és egynapos kenyérből (fele annyiba került mint a friss kenyér) állt. A társamnak volt egy öreg autója, azonban ritkán volt pénzünk arra, hogy benzint vegyünk bele.

Ebben a városban is ellenségeskedés támadt ellenünk. Egyik másik alkalommal néhány fiatal fiú betörte az utánfutónk összes ablakát. Egyik este úgy értem haza, hogy a lakókocsi fel volt borítva, teljesen az oldalán feküdt. Megint letartóztattak és egy éjszakát bent töltöttem a helyi börtönben. A hely és az ágy szó szerint nyüzsgött a bogaraktól és képtelen voltam rávenni magam, hogy lefeküdjek a börtön emeletes ágyára, ezért az egész éjszakát egy üres konzervdobozon ülve töltöttem amit valaki a cellában hagyott.

1944-ben meghívást kaptam egy misszionárius képző iskolán való részvételre, az Őrtorony Gileád Biblia Iskolájába egy öt hónapos tanfolyamra. A bizonyítvány megszerzése után, a misszionáriusi megbízásra várva egy és fél évet töltöttem utazómunkával gyülekezeteket látogatva egy olyan „körzetben” amely magába foglalta Arizona államot és Kalifornia egy nagy részét. Amikor a San Diego-i gyülekezeteket látogattam Kaliforniában öt éjszakát töltöttem „Beth Sarim”-ban (jelentése: „Fejedelmek Háza”). Ez egy óriási ház volt, amelyet a Társulat építtetett és úgy mondták, hogy 'letétben tartják' az épületet a régi hűségeseknek Ábeltől kezdve, hogy majd ők használhassák azt a feltámadásuk után[20]. Rutherford bíró aki tüdőproblémákkal küzdött itt töltötte a teleket élete során. Emlékszem arra, hogy a hely valamiféle valótlanság-érzést váltott ki belőlem. San Diego szép város volt,

[18] A „különleges úttörők” teljes idejű képviselők („úttörők”) akik számára a Társulat különleges feladatokat jelöl ki, magasabb óraszám kvótával rendelkeznek és havi juttatást kapnak a költségeik fedezésére.

[19] A juttatási kérelem formanyomtatványán a megfelelő rubrikákban jeleznünk kellett, hogy mennyi pénz érkezett az irodalomért felajánlott hozzájárulásokból, mennyit költöttünk el ebből és hogy mennyi a kettő közötti különbség. Mivel a különbség néha nem jött ki tizenöt dollárra, úgy éreztem, hogy az a helyénvaló, ha kevesebbet kérünk. Azonban ez azt eredményezte, hogy folyamatosan pénz szűkében voltunk, és ezért egyre kisebb és kisebb összegeket kértünk. Amint azt később megtudtam, a legtöbb „különleges úttörő” mindig a kerek tizenöt dollárt kérte.

[20] Lásd az 1939-ben kiadott *Megváltás* című könyv 311. és 312. oldalait.

az otthon pedig egy remek, úri lakóhely. Azonban nem értettem, hogy a férfiaknak akikről a Bibliában olvastam miért is lenne bármi szükségük egy ilyen helyen történő elhelyezésre; úgy tűnt, hogy valami nem stimmel ezzel[21].

Az első misszionáriusi megbízatásom Franciaországba szólt, de nem tudtam elmenni, mivel a sorozóbizottság megtagadta, hogy engedélyt adjon az ország elhagyására. (Noha mint „lelkész" felmentést kaptam a katonai szolgálat alól, azzal indokolták visszautasításukat, hogy még mindig hadköteles korban vagyok.) Ezután Puerto Rico szigetére kaptam megbízatást (melyet még mindig az USA-hoz tartozónak tekintettek). Indulás előtt, 1946-ban, Nathan Knorr, a Társulat akkori elnöke (mivel Rutherford 1942 elején meghalt, beszédet tartott csupa fiatalemberekből álló csoportunknak, akiket mint „fiókhivatali felvigyázókat" felügyeleti munkára küldtek ki különböző országokba. Többek között erősen hangsúlyozta, hogy ha meg akarunk maradni szolgálati megbízatásunkban, akkor mindenképpen el kell kerülnünk mindent, ami udvarláshoz, és házassághoz vezethet. Az irányelv ez volt: *Az egyedülállóság elvesztése egyenlő a megbízatás elvesztésével*[22].

Nem sok idő telt el Puerto Ricóban, és San Juan-i „misszionáriusi otthonunk" a következő csoportból állt: egy házaspár, hét huszonéves fiatal nő, és jómagam, és mindnyájan együtt laktunk egy kétemeletes, hat hálószobás házban. Noha követtem Knorr tanácsát, és nagyon elfoglalt voltam (időnként több mint 15 bibliatanulmányozást is vezettem hetente), a közölt házassággal kapcsolatos irányelvek, és a szállás szűkös körülményei feszültséget szültek, mely egyre nyomasztóbban nehezedett rám. A helyzetet csak rontotta, hogy vérhassal, majd paratífusszal, mely intenzív hasi fájdalommal járó görcsöket és véres székletet okozott, később pedig fertőző májgyulladással kellett megbirkóznom. (A vérhas és a paratífusz ideje alatt végig dolgoztam, és a májgyulladás miatt is csak egy hétig voltam betegszabadságon, noha olyan gyenge voltam, hogy alig tudtam felmenni az irodába vezető lépcsőn.) Nyolc évvel később a felgyülemlett sok feszültség az idegösszeomlás szélére juttatott.

Miután írtam az elnöknek, felmentettek fiókhivatali felelősségeim alól (bár ezt nem kértem), és felajánlották azt a lehetőséget, hogy visszatérjek az Egyesült Államokba és utazómunkát végezzek. Azt kértem, hogy hadd maradhassak inkább eredeti megbízatásomban Puerto Ricóban, így hát egy másik városba költöztem. Noha ez a város, Aguadilla, egyáltalán nem tetszett nekem, mégis ezt választottam, mert úgy tűnt, itt nagyobb a szükség.

Körülbelül egy év múlva utazómunkára neveztek ki, és gyülekezeteket látogattam a szigeten, és a szomszédos Virgin Szigeteken (mely Puerto Ticótól keletre fekszik).

[21] Nem sok évvel később Beth Sarim-ot eladták. A „régi hűségesek" Armageddon előtti visszatérésébe vetett hitet szintén elvetették.

[22] Lényegében ugyanezt a szabályt alkalmazták a Nemzetközi Főhivatalban és minden Fiókhivatalban; az 1950-es évek közepén ezt a szabályt megváltoztatták; Knorr maga is megnősült.

További feladatom volt, hogy a Társulat kérésére időnként elutazzak a Dominikai Köztársaságba, ahol Jehova Tanúi munkáját Rafael Trujillo diktátor kormánya betiltotta. Az elsődleges cél az volt, hogy társulati irodalmat csempésszek be az országba[23]. Ez sokszor sikerült is, majd 1955-ben megkértek, hogy próbáljak meg eljuttatni egy kérelmet személyesen a diktátornak. Tudva, hogy azok az emberek, akik a diktátor nemtetszését vonták magukra sokszor egyszerűen csak eltűntek, némi nyugtalansággal fogadtam a megbízást.

Miután megérkeztem Ciudad Trujilloba (ma Santo Domingo), táviratot küldtem a Fővezérnek, és úgy mutatkoztam be, mint egyszerű „észak-amerikai nevelő, akinek nagyon fontos információi vannak az ön és országa számára." A beszélgetést engedélyezték a Nemzeti Palotában, és sikerült a saját kezébe adnom a kérelmet[24]. Meglepetésemre nem utasítottak ki, és így továbbra is végezhettem időnkénti „csempész"-utamat anélkül, hogy feltartóztattak volna.

Később, 1957-ben, egy erőszakos üldözéshullám utórezgéseként, a Tanúk összes amerikai misszionáriusát kiutasították a Dominikai Köztársaságból, sok helyi Tanút brutálisan megvertek, és bebörtönöztek. A fő probléma az volt, hogy a férfi testvérek visszautasították, hogy részt vegyenek a „menetelésben", amit a katonai képzési törvény előírt, de jelentős vallási ellenállás is érzékelhető volt, papok, és mások felbujtó kijelentéseket tettek közzé az újságokban.

A Társulat felkért engem, hogy menjek oda, és vizsgáljam meg a helyi dominikai Tanúk helyzetét. Épp nem sokkal előtte voltam ott, hogy utasításokat adjak át a misszionáriusoknak, és részletesen beszámoltam a kíméletlen üldözésről, amit a Puerto Rico-i újságok első helyen közöltek is. Amint egy, az elnökhöz közel álló forrásból megtudtuk, ez az kedvezőtlen publicitás feldühítette Trujillót.

Kipécézett embernek éreztem magam, és emlékszem, hogy az első éjszakámon egy Ciudad Trujilló-i hotelben egy földszinti szobát kaptam, melynek francia-erkélye közveltenül az ágyam mellett nyílt. Olyan erős volt a veszélyérzetem, hogy az ágyamon az ágyneműből egy alakot formáltam, magam pedig az ágy mellett a földön aludtam. Azonban sikerült ekkor is minden baj nélkül megjárnom az oda- és visszautat, és még a rákövetkező évben is néhányszor.

Később a Társulat megváltoztatta házassággal kapcsolatos irányelveit, és 13 évvel az után, hogy Puerto Ricóba érkeztem, 37-ik évemhez közeledve megházasodtam. Feleségem, Cynthia csatlakozott hozzám az utazómunkában. A szigetek gazdasági helyzete nagyon rossz volt, jóval a mai színvonal alatt. Együtt éltünk azokkal az emberekkel, akiket szolgáltunk, kis otthonaikban, ahol néha volt folyó víz és elektromos áram, néha pedig nem, néha volt némi magánéletünk, de sokszor szinte semmi. Mivel aránylag fiatalok voltunk, sikerült alkalmazkodnunk, feleségem egészsége azonban eléggé megsínylette a helyzetet.

Mindössze néhány hónappal a házasságkötésünk után, amikor a Tortola nevű kis szigeten szolgáltunk, feleségem megbetegedett, súlyos gyomor-, és bélhurutot kapott, egyértelműen fertőzött víz, vagy romlott étel miatt. A ház, ahol laktunk, egy kedves nyugat-indiai házaspáré volt, akiknek aranyos gyerekeik voltak. A bérelt ház sajnos nyüzsgött a csótányoktól, és feleségem ettől a rovartól pánikszerű állapotba került. Esténként, mielőtt

[23] Bár közepes magasságú vagyok, az átlagos súlyom amíg a Karib-térségben voltam, csupán 53 kilogramm volt. (Lásd a fotót) Számos folyóiratot tudtam a testem körül elhelyezni a dupla trikóim alá, még egy nyitott 384 oldalas könyvet is becsúsztathattam a rövidnadrágomba, és még mindig normálisan néztem ki. Az egyetlen probléma az volt, hogy amikor a repülőn leültem, a nyitott könyv sarkai belevágódtak a combomba, és ez kellemetlen volt.

[24] A Fővezér egyenruhába öltözve fogadott engem, és feltette az összes érdemrendjét (melyek közül sokat, ha nem a legtöbbjét, saját magának adományozott.) Amikor rájött, hogy mi is valójában a küldetésem, a meghallgatás elég hamar véget ért. Ennek ellenére nyilvánvalóan jó benyomást tett rá, mivel némi idő múlva a tilalmat feloldották körülbelül egy évre, majd újra bevezették.

leengedtük volna a szúnyoghálót, mindig átvizsgáltuk az ágyunkat, hogy nincsenek-e benne csótányok. Mivel gyanakodtam, hogy a csótányok a sarokban levő, ruhákkal teli nagy dobozban ütötték fel főhadiszállásukat, egy nap rovar-spray-vel a kezemben odamentem a dobozhoz, és felemeltem a felső ruhát. Mindjárt vissza is engedtem, mert a doboz nyüzsgött apró csótányoknak látszó lények százaitól, és féltem, hogy a spray csak szétfújná őket mindenfelé. Még tetőzte a bajt, hogy egy hatalmas patkány jelent meg minden este a konyhában (mely a szobánkkal, és az egyetlen fürdőszobával volt szomszédos), akkora volt, hogy megrezegtek tőle a polcokon a konzervdobozok.

Ilyen körülmények között kezdett feleségemben kialakulni a gyomor- és bélhurut, mely különösen súlyos hasmenéssel, és hányással járt. Sikerült elvinnem a sziget egyetlen orvosához, és egy injekció átmenetileg megszüntette a hányást. Aznap este azonban újra kezdődött, és ez, valamint az állandó hasmenés a kiszáradáshoz közeli állapotba sodorta Cynthiát. Körülbelül másfél kilométert futottam a sötétben, felkeltettem a doktort álmából, és az ő dzsipjében bevittük Cynthiát egy kis klinikára. A vénái már majdnem összeestek, és az ápolónőknek csak sokadszori próbálkozás után sikerült végre az infúziós tűt behelyezniük, hogy sóoldatot adhassanak neki. Néhány nap múlva elhagyhatta a kórházat, de az egészsége nem volt többé a régi. Egy későbbi parazita-fertőzés (ostorgiliszta) csak tetézte a problémát.

Tovább folytattuk az utazómunkát egészen 1961-ig, amikor is a szomszédos Dominikai Köztársaságba irányítottak át minket. Trujillo diktátort nem sokkal az érkezésünk előtt gyilkolták meg.

Az alatt az öt év alatt, amit itt töltöttünk, mégy különböző kormány bukását láthattuk, és 1965 áprilisában egy háborút is átéltünk, melynek központja a főváros volt, ahol mi is laktunk. Az amerikai, és más külföldi lakosok többsége elmenekült az országból. A mi misszionárius csoportunk nem akarta itt hagyni a dominikai Jehova Tanúit, valamint a megbízatásunkat sem, így megtudtuk, milyen az élet háborús időkben.
Az éjszakánként puskák százainak durranását, a géppuskák ropogását, és a páncélököl, valamint más nehézfegyverek dörgését hallhattuk. Napközben néha enyhült a lövöldözés, és ki tudtunk jutni, hogy néhány dolgot elintézzünk, noha néha majdnem földre szögezett bennünket az ágyúdörgés. A mai napig azon töprengek, hogy vajon milyen közel kellett lenniük az golyóknak, amikor távoli zsongásukat hallottuk, mely olyan volt, mint dühös méhek dongása, amikor a fejünk mellett elrepülnek. Az egyik katona így nyugtatgatott minket, „Nem kell aggódni, amelyik eltalál benneteket, az már úgysem fogjátok hallani."

A teljes idejű szolgálatunk hátralevő 15 éve már egészen másképp telt, mivel New Yorkban, a brooklyni nemzetközi főhivatalban töltöttük. Amiért aránylag részletesen leírtam az 1965 előtti éveket, az az, hogy úgy tűnik, jellegükben hasonlóak (noha sokkal alacsonyabb minőségűek) voltak azokhoz a tapasztalatokhoz, amelyeket az apostol hangsúlyoz, amikor bizonyítékát adja Isten és Krisztus iránti szolgálata őszinteségének:

> „…mindenben úgy viselkedünk, mint Isten szolgája: Nagy türelmet tanúsítva a megpróbáltatásban, a szükségben, a szorongattatásban…"

Az ezután következő részben Pál nem említi beszédeit, nem mondja el, milyen nagyszámú közönség hallgatta őket, nem sorol példákat szervezeti hőstettekről, melyekkel a hívők nagyszámú táborát építették[25].

Nem állítom, hogy amin én keresztülmentem, az valamivel is több volt, mint amit sokan mások is tapasztaltak, akár Jehova Tanúi misszionáriusai voltak, akár valamely más valláséi. Csak azért írtam le mindezt, hogy az olvasók eldönthessék mennyit ér, különösen abban a tekintetben, hogy megállapíthassák, mennyire hiteles és tisztességes mindaz az információ, ami ennek a kiadványnak a hátralevő részében következik.

---

[25] 2Korntusz 6:4-10, *Katolikus fordítás*.

KÖRÜLMÉNYEK ÉS KÖVETKEZMÉNYEK

„Mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk.”
Cselekedetek 4:42, Magyar Bibliatársulat.

Amit láttam, hallottam, és tapasztaltam az elkövetkező 15 évben, az igen nagy hatással volt rám. Azt, hogy az olvasó reakciója ugyanaz lesz-e, mint az enyém, nem tudom megmondani, de egy dolog biztos, senki sem tudja megérteni, miért kerültem ilyen krízishelyzetbe, anélkül, hogy ezeket a fejleményeket meg ne ismerné. Ideillik ez a példabeszéd: „Ha valaki felel valamire, mielőtt hallaná, az bolondság és megalázó rá nézve.”[26]

Egy évvel azelőtt, hogy a Dominikai Köztársaságban kitört a háború, és azután, hogy egy átvészelt trópusi náthaláz szuper érzékennyé tette az idegvégződéseimet, részt vettem egy 10-hónapos tanfolyamon a Gileád Iskolában[27]. Amikor vége lett, N. H. Knorr elnök megkért, hogy hagyjam ott misszionáriusi területemet a Karib térségben, és feleségemmel együtt menjek Brooklynba, a nemzetközi főhivatalba (melyet Bételnek hívnak), és szolgáljak az Írói Osztályon. Noha a legtöbben ezt bizonyára megtiszteltetésnek tekintették volna, nekem őszintén szólva nem volt kedvem ott hagyni misszionáriusi területemet. Amikor Knorr testvérrel beszélgettem az irodájában, elmagyaráztam, mennyire élvezem jelenlegi megbízatásomat, az embereket, és a munkámat. Ezt nyilvánvalóan a felajánlott lehetőség iránti megbecsülés hiányának tekintették; Knorr testvér láthatóan megbántódott. Majd elmondtam neki, hogy egyszerűen csak azt akartam, hogy ismerje meg az érzéseimet, hogy mennyire szeretem a misszionáriusi munkát, és hogy elfogadom a változást megbízatásomban.

Néhány hónappal a megérkezésünk után, és miután már túl voltam néhány írói feladat elvégzésén, Knorr elnök behívott egy irodába, ahol egy asztalon mindenféle gépelt papírok voltak felhalmozva, és megkért, hogy vállaljam el egy bibliai szótár elkészítését. A papírok olyan megbízatások eredményeit tartalmazták, melyeket 250 különböző embernek adtak ki a világ minden tájáról. A megbízásokat azonban nagyrészt az illető ember szervezeti pozíciója (pl. fiókhivatali személyzet, gyári felvigyázó, és így tovább) alapján adták ki. Közülük csak kevésnek volt tapasztalata az írásban, még kevesebbnek állt rendelkezésére elegendő idő, vagy megfelelő könyvtár a kutatáshoz. Azt hiszem, óvatos becslés szerint azt mondhatnánk, hogy a benyújtott anyag legalább 90 százalékát sohasem használták fel.

„Áronnal” kezdtem, és folytattam az „áronitákkal”, majd következett „Ab”, és „Abaddon”, de hamar nyilvánvalóvá vált, mennyire nem célravezető, ha egyetlen ember dolgozik csak a feladaton. Először, az Őrtorony Társulat egyik igazgatóját, Lyman Swingle-t bízták meg, hogy legyen segítségemre, majd Edward Dunlopot is, aki a Gileád Iskola irodavezetője volt. Végül Reinhard Lengtat, és John Wischuk, a Szolgálati, illetve az Írói osztály tagjai, is csatlakoztak. Időnként mások is segítettek, hosszabb-rövidebb időszakokban, de az említett öt személy volt az, aki a programban végig részt vett, egészen a *Segítség a Biblia megértéhez* című, 1696 oldalas kézikönyv befejezéséig öt évvel később[28].

Nem sokkal a munka elkezdődése után Knorr elnök tett egy kijelentést, mely kulcsfontosságúnak bizonyult a feladathoz való hozzáállásunkban. Ő nem úgy értette, ahogy mi, de ez kétségtelenül véletlen volt. Azokhoz szólt közülünk, akiknek épp akkor megbízásuk

---

[26] Példabeszédek 18:13.

[27] A trópusi náthaláz hasonlít a maláriához abban, hogy szúnyogok terjesztik, de öngyógyuló betegség. Rám valószínűleg egy korábbi, gyermekkorban elszenvedett skarlát miatt volt maradandó hatással.

[28] A témákat Karl Adams, az Írói Osztály felvigyázója jelölte ki számunkra. A *Segítség*-et, minimális változtatásokkal, 1988-ban felváltotta az *Éleslátás az Írásokból* című, kétkötetes mű.

volt: „Csak azt akarjuk bemutatni, hogy mit mond a Biblia, nem szükséges mindennek utánanézni a Társulat irodalmában.”

Amint később rájöttünk, ezzel azt akarta mondani, hogy lehetséges lenne gyorsan végezni a feladattal, és így eredményül egy aránylag kisebb „kézikönyvet” kapnánk, ahogy később kifejezte. Ha csak egyszerűen kifejtenénk, mit is mond egy-egy bizonyos témához kapcsolódó bibliavers, akkor a kutatásra elegendő lenne csak minimális időt szentelni.

Mi helytelenül úgy értelmeztük ezt, hogy törekednünk kell arra, hogy mindig azt mutassuk be, mit is mond *valójában* a Biblia, és nem kell feltétlenül úgy tálalnunk a dolgokat, ahogyan az Őrtorony-kiadványokban található. Így lényegesen más jellegű mű született meg, mint egyénként történt volna. Az az anyag, amit a 250 ember küldött be, szinte kivétel nélkül a társulati kiadványok „elfogadott álláspontja” szerint mutatta be az információkat. Kutatásunk nyomán gyakran fény derült némely különbségekre.

A Társulat alelnöke, Fred Franz, elismerten a szervezet legfőbb Biblia-tudósa volt. Számtalan alkalommal kerestem már fel irodájában, hogy valamit megkérdezzek tőle. Meglepetésemre gyakran azt javasolta, forduljak bibliai kommentárok, mondván: „Miért nem nézed meg, mit ír erről Adam Clarke, vagy Cooke”, vagy, ha a téma főként a Héber Iratokhoz kapcsolódott, „Mit mond erről a Soncino kommentár?”

Bétel-könyvtárunkban roskadoztak a polcok ezektől a szövegmagyarázó könyvekből. Mivel azonban más vallásokhoz tartozó tudósok munkái voltak, nem tulajdonítottam fontosságot nekik, és, csak úgy, mint mások az osztályon, némi bizonytalanságot, sőt, bizalmatlanságot éreztem a használatukkal szemben. Ahogy Karl Klein, az Írói Osztály egyik idősebb tagja időnként nyers őszinteséggel kifejezte, ezeket a kommentátorokat használni olyan lenne, mint „Nagy Babilon kebleit szopni”, aki a Jelenések könyvben szereplő nagy kurtizán, és a Társulat magyarázata szerint a hamis vallás világbirodalmát jelképezi[29].

Azonban minél tovább keresgéltem információ után ezekben a bibliai kommentárokban, annál mélyebb hatással volt rám az a szilárd hit, amit a szerzők túlnyomó többsége az Írások isteni ihletésével kapcsolatban kifejezett. Még nagyobb hatást tett rám az a tény, hogy bár némelyik nagyon régen, a 18. században íródott, a benne levő információ mégis általában véve használható és pontos volt. Önkéntelenül is összehasonlítottam ezt a saját kiadványainkkal, amelyek gyakran már néhány év alatt „elavulttá” váltak, és többé már nem adják ki őket. Nem arról volt szó, hogy úgy éreztem volna, ezek a kommentárok hibátlanok, de úgy tűnt, feltétlenül több jó van bennük, mint az a néhány dolog, amiben úgy éreztem, tévednek.

Kezdtem értékelni, jobban, mint valaha, milyen életbevágóan fontos, hogy az Írások bármely részének jelentését szövegkörnyezetük figyelembe vételével értelmezzük, és úgy tűnt, ez a felismerés a csoportban többiekre is igaz, akik rendszeresen dolgoztak a *Segítség* munkálatain. Arra is rájöttünk, hogy hagynunk kell, hogy a Biblia maga határozza meg a terminusait, ahelyett, hogy egyszerűen átvennék egy korábbi véleményt, vagy engednénk, hogy a szótári meghatározások domináljanak. Kezdtük igazi hasznát venni a Bétel könyvtárában található héber, és görög nyelvű lexikonoknak, valamint konkordanciáknak, melyek az angol fordítások helyett az eredeti nyelvek szavain alapultak.

Sokat tanultunk munka közben, többek között alázatot is, mert felismertük, hogy sokkal kevésbé értjük az Írásokat, mint korábban gondoltuk, hogy nem vagyunk azok a nagy tudású Biblia-kutatók, akiknek gondoltuk magunkat. Én személy szerint olyan „taposómalomban” éltem az elmúlt 25 évben, hogy noha többször is végigolvastam a Bibliát, soha nem tudtam ilyen komoly, részletekbe menő kutatást végezni az Írásokkal kapcsolatban, és valójában ennek nem is éreztem olyan nagy szükségét, hiszen úgy gondoltam, hogy ezt mások megteszik helyettem. Az a két kurzusnak, amit a Gildád Iskolán elvégeztem, olyan

[29] Nehezen tudom elhinni, hogy ezt olyan komolyan is értette, ahogyan hangzott, hiszen ő maga is alkalmazta a kommentárokat, és tudta, hogy Fred Franz is elég gyakran használta őket.

sűrű volt a programja, hogy kevés időnk marad elmélkedésre, vagy sietség nélküli vizsgálódásra, és elemzésre.

Sokat segített, hogy most volt elég időm, és hozzájuthattam a Biblia megértését segítő lexikonokhoz, kommentárokhoz, héber, és görög konkordanciákhoz, stb. A fő különbséget azonban mindenekelőtt az jelentette, hogy megláttam annak szükségességét, hogy mindig a kontextus irányítson, hogy mindig hagyjuk, hogy a Biblia maga vezesse a gondolatainkat. A szemléletváltozás nem egyik napról a másikra történt, hanem inkább több év alatt, fokozatosan elmélyült bennünk annak a felismerése, hogy égetően szükséges hagynunk, hogy Isten Szava önmagát magyarázza a lehető legteljesebb mértékben. Megértettem, hogy azok a száz-, meg kétszáz éves kommentárok a Bételkönyvtárban miért voltak relatíve időtlen értékűek. Pusztán az a tény, hogy értelmezésük versről-versre történt, többé-kevésbé arra kényszerítette őket, hogy ne lépjenek túl a szövegkörnyezet-adta jelentésen, és ez jelentősen korlátozta annak a lehetőségét, hogy szektás nézetek, vagy képzelet-szülte értelmezések felé tolódjanak el.

A témák között, amelyeket számomra Karl Adams, az Írói Osztály felvigyázója kijelölt, volt a „idősebb férfiak [vének]" és „felvigyázó." Csupán magukat a szavakat kaptam meg, semmi egyéb utasítást, vagy javaslatot a téma feldolgozását illetően. Figyelemreméltó, hogyan mutatja be ezt az 1993-ban megjelent, az Őrtorony szervezeti történetét bemutató *Jehova Tanúi – Isten Királyságának hirdetői* című könyv a 233. oldalon:

> **Felkészülve a robbanásszerű növekedésre**
>
> Amikor a Vezető Testület felügyelete alatt kutatásokat végeztek az *Aid to Bible Understanding* (Segítség a Biblia megértéséhez) című referenciamunka elkészítésekor, a figyelem ismét az első századi keresztény gyülekezet szervezettségének módjára irányult. Alapos tanulmányozást folytattak az olyan bibliai kifejezésekkel kapcsolatban, mint „idősebb férfi", „felvigyázó" és „szolga". Vajon tudna Jehova Tanúinak mai szervezete még teljesebb mértékben ahhoz a mintához igazodni, amit az Írások útmutatóként megőriztek?
>
> Jehova szolgái úgy határoztak, hogy továbbra is elsőbbséget adnak az isteni irányításnak. Az 1971-ben megtartott kongresszussorozaton a figyelmet a korai keresztény gyülekezet vezetési elrendezésére irányították. Rámutattak, hogy a *pre·szbü 'te·rosz* (idősebb férfi, vén) kifejezés alkalmazását nem csupán az idősebb személyekre korlátozza a Biblia, s nem is minden olyan személyre, aki a gyülekezetben szellemileg érett. Különleges értelemben, hivatalos megjelölésként használták, a gyülekezet felvigyázóira utalva (Csel 11:30; 1Tim 5:17; 1Pét 5:1–3). Ezek a felvigyázók kinevezés útján kapták meg a tisztségüket, azokkal a követelményekkel összhangban, melyek az ihletett Írások részévé váltak (Csel 14:23; 1Tim 3:1–7; Tit 1:5–9). Ahol elég képesített férfi állt rendelkezésre, ott nem csupán egy vén volt a gyülekezetben (Csel 20:17; Fil 1:1). Ők képezték „az idősebb férfiak testületét" — mindegyiküknek ugyanolyan hivatali státusa volt, s egyikük sem volt a legkiemelkedőbb vagy a legbefolyásosabb tag a gyülekezetben (1Tim 4:14). A magyarázat szerint „kisegítőszolgákat" neveztek ki a vének segítőiként, azokkal a követelményekkel összhangban, amelyeket Pál apostol fektetett le (1Tim 3:8–10, 12, 13).
>
> Azonnali elrendezéseket vezettek be, hogy a szervezet még szorosabban igazodjon ehhez a bibliai mintához.

Az itt felvázolt kép lényegesen el van torzítva, hogy a valóstól eltérő benyomást keltsen. Úgy beszél, mintha a *Segítség*-könyvvel kapcsolatos kutatások „a Vezető Testület felügyelete alatt" folytak volna, és azt az érzést kelti, hogy minden simán ment egy olyan férfiakból álló testület irányítása alatt, akiket mindenekelőtt a Bibliához való hűség motivált. A valóságban azonban nem az akkori Vezető Testület kezdeményezte a *Segítség*-könyv létrejöttét, és a felügyeletében sem vett részt, hanem Nathan Knorr, az Őrtorony Társulat elnöke. És bár ő kezdeményezte a projektet, ha volt is bármiféle tényleges irányítás, ami tőle

származott, az nagyon közönyös, és korlátozott volt, mivel az igazi irányítás Karl Adams-en, az Írói Osztály vezetőjén keresztül történt. Knorr sem a könyvben szereplő címszavak listájának kifejlesztésében, sem a megbízások kiosztásának felügyeletében, sem pedig kidolgozásukban nem vett részt. Az összes címszó kiosztását Karl Adams kezdeményezte, és végezte el.

Karl Adams

Adams nem volt a Vezető Testület tagja, és ami azt illeti, nem tartozott azok közé sem, akiket „felkentnek” hívtak. Azok közül, akik személyesen és közvetlenül részt vettek a *Segítség*-könyvvel kapcsolatos tényleges kutatásban, és a cikkelyek megírásában, Lyman Swingle, a társaság Igazgatótanácsának tagja volt az egyetlen, akit a „Vezető Testület tagjának” lehetett tekinteni. Ő pedig Karl Adamstól kapta a megbízását, és az ő felügyelete alatt dolgozott, és bármit is írt, bemutatta neki javításra, és jóváhagyásra, csak úgy, mint mindannyian, akik a projekten dolgoztunk. Nathan Knorr és Fred Franz végül elolvasták a kész anyag egy részét, de Knorr teljesen Karl Adamsra hagyta annak eldöntését, hogy Karl érzése szerint mely cikkelyeket is kellene elolvasniuk. Ez rendkívül kevés volt.

Amint már elmondtam, amikor megkaptam a megbízást az „idősebb férfiak [vének]”, és a „felvigyázók” témájának kidolgozására, mindössze magukat a címszavakat kaptam meg, semmi többet. Akkor még nem voltam a Vezető Testület tagja, és ami kialakult belőle, az egyáltalán nem volt a Vezető Testület irányításának eredménye, de még csak Karl Adamsének sem. Nagybátyám, Fred Franz, segített valamennyit, de csakis személyes kezdeményezésem eredményeképpen, és későbbi cselekedetei, úgy tűnt, majdhogynem tagadták ezt a segítséget. Eléggé nyilvánvaló volt, hogy kutatásaim váratlan eredményt hoztak, mely Nathan Knorr vagy Fred Franz szemében nem is volt igazán kívánatos.

A kutatás felfedte, hogy a vénekkel és a gyülekezet irányításával kapcsolatos elrendezés a bibliai időkben nagyon különbözött Jehova Tanúi akkori álláspontjától, amelyben egy többé-kevésbé „egyeduralkodó” elrendezés dominált. Minden egyes gyülekezet egyetlen ember, egy „gyülekezeti szolga”, vagy „gyülekezeti felvigyázó” felügyelete alatt volt. A „felvigyázó” cím csak őrá vonatkozott, és mindenki más a segítőjének számított. A vének testülete Írás szerinti elrendezésének Rutherford bíró 1932-ben hirtelen véget vetett, mivel néhány vén nem tudott együttműködni a Társulat programjaival és irányelveivel[30]. Elnöki pozíciója megadta Rutherfordnak a kellő hatalmat ahhoz, hogy ezt a lépést megtehesse, és minden gyülekezetet felszólítottak, hogy szavazzák meg a vének testületének feloszlatását, és a helyettük létrehozott, társulati kinevezésű „szolgálati igazgatót.” Az elkövetkező 40 évben nem létezett vének testülete a gyülekezetekben. Ezért volt az, hogy a Biblia *Új világ fordítása*, melyet a Társulat adott ki az 1950-es években, rendszeresen az „idősebb férfiak” kifejezést használta a „vének” helyett, mivel az akkoriban hivatalosan el nem ismert fogalom volt[31].

[30] Ennek az intézkedésnek az igazolására általában arra helyezik a hangsúlyt, hogy néhány vén nem működött együtt az ajtóról ajtóra végzett tanúskodási módszer terjesztésében, amelyet akkoriban erőteljesen ösztönöztek. Olyan férfiakként mutatják be őket, mint akik csupán az összejövetelek levezetésében és az előadások megtartásában érdekeltek. Soha sincs megemlítve, hogy az Őrtorony elnöke, Rutherford bíró, pontosan ugyan ezt a utat követte volna. Azt a magyarázatot adták, hogy a felelősségei nem tették lehetővé a számára, hogy osztozzon a házról hára végzett tevékenységben.

[31] Az *Új világ fordítás* későbbi kiadásai használják a „vén” kifejezést, azonban csak a Jelenések könyvében, azokban a versekben, amelyek az Isten trónja melletti 24 vént említik.

Kissé felkavarva amiatt, amit a kutatásom feltárt, nagybátyám elé tártam a bizonyítékot. Válasza meglepetésként ért. „Ne próbáld az alapján megérteni az Írásokat, amit most látsz a szervezetben”, - mondta, és hozzátette: „Tartsd tisztán a *Segítség*-könyvet.” Mindig úgy tekintettem a szervezetre, mint Isten egyetlen csatornájára, amin keresztül igazságát közli velünk. Úgyhogy ez a tanács enyhén szólva szokatlan volt. Amikor rámutattam, hogy a *Társulat Új világ fordítása* az Cselekedetek könyvének 14. fejezetének 23. versében, vének kinevezésével kapcsolatban egyértelműen betoldotta a „hivatalba” szót, és hogy ez valamelyest megváltoztatta a vers értelmét, azt mondta: „Miért nem nézel ennek utána más fordításokban, amelyek kevésbé elfogultak?”[32] Ekkor kimentem az irodájából, és azon töprengtem, hogy jól hallottam-e, amit hallottam. Az elkövetkező napokban többször is emlékeztetnem kellett ezekre a kijelentésekre a Vezető Testület ülésein.

Kétségtelen, hogy ez a beszélgetés erősen befolyásolta az Írásokról alkotott felfogásomat. Mélységesen értékeltem a bibliai igazsága iránt mutatott becsületességét, melyet szavai tükröztek. Emiatt a végeredmény iránt mutatott későbbi reakciója még rejtélyesebbnek és nyugtalanítóbbnak tűnt.

Miután elkészültem az „Idősebb férfiak” és a „Felvigyázó” címszavakkal, beadtam őket. Megszokott esetben Nathan Knorr elnök és Fred Franz alelnök nem olvasta volna el a cikkeket. Azonban miután Karl Adams, az írói részleg vezetője, elmondta nekem, hogy miután elolvasta az anyagot, odament Knorr testvérhez és azt mondta neki: „Azt hiszem, ezt el kellene olvasnod. Ez sok mindent megváltoztat.”

Most térjünk vissza ahhoz, hogyan van mindez bemutatva a *Jehova Tanúi - Isten királyságának hirdetői* című könyvben. A második bekezdés, a „Felkészülve a robbanásszerű növekedésre” alcím alatt, gyakorlatilag az általam benyújtott cikkek tartalmának áttekintése, amint ez nyilvánvaló is lesz, ha összehasonlítjuk a *Segítség*-könyvben levő cikkekkel. (Az egyetlen különbség az, hogy ez a bekezdés nagy hangsúlyt fektet a vének „hivatalos státuszának” koncepciójára.) Nyilvánvalóan nem vártam volna el, hogy ennek a könyvnek az írója vagy írói elmondják, ki is írta ezeket a cikkeket a *Segítség* könyvben. De ennek, és a következő bekezdésnek az eleje alapján az olvasók úgy gondolhatják, hogy ezek a cikkek egy készséges és majdhogynem azonnali döntéshez vezettek arra vonatkozóan, hogy mindent a bemutatott írásszerinti elrendezéssel összhangba hozzanak. De mi történt valójában?

Amint Karl Adams elmondta nekem, miután elolvasta az anyagot, Knorr Fred Franz irodájába ment, és meglehetős hevességgel így szólt: „Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy most, ennyi idő után mindent meg kell változtatnunk?” Fred Franz azt felelte, hogy nem, nem gondolja, hogy erre szükség lenne – hanem, hogy a meglevő elrendezés továbbra is gond nélkül fennmaradhat.

Amikor Karl később ezt elmondta nekem, alig tudtam elhinni, különösen annak fényében, ahogy nagybátyám korábban nyilatkozott. Egy este úgy éreztem, be kell mennem a szobájába, hogy kérdőre vonjam. Megerősítette, hogy nem érzi szükségét semmiféle kiigazításnak. Tudván, hogy a *Segítség*-könyvet azon a nyáron, a kerületkongresszusokon fogjuk közreadni a testvéreknek, megkérdeztem, mit gondol, milyen hatással lesz rájuk, ha elolvassák a bizonyítékot arról, hogy az első századi gyülekezetekben vének testületei működtek, és hogy *minden* vén felvigyázóként is szolgált, és aztán rájönnek, hogy nincs szándékunkban követni ezt az írásszerinti mintát.

Nyugodtan azt felelte, hogy úgy gondolja, ez nem fog semmiféle problémát sem okozni, és hogy a jelenlegi elrendezést „hozzá lehet igazítani” a Segítség-könyvben található leíráshoz. Mély aggodalmamat fejeztem ki azzal kapcsolatban, hogy az írásszerinti mintának

[32] Az *Új világ fordítás* későbbi kiadásai szintén elhagyták ezt a betoldott kifejezést. Az első kiadásokban ezt olvashatjuk: „Ezenfelül idősebb férfiakat neveztek ki nekik mindegyik gyülekezetben, és böjtölésekkel imádkozva rábízták őket Jehovára.”

ez a mellőzése nagyon nyugtalanító lehet a testvérek számára. Továbbra is ragaszkodva álláspontjához elmondta, hogy évtizedekkel korábban is a testvérek úgy érveltek, hogy mivel Krisztus átvette a királyi hatalmat 1914-ben, a földi ügyek intézésében is méltán változtatásokat kellene bevezetni. Hozzátette, ő úgy gondolta, és még mindig úgy gondolja, hogy Jézus egyetlen ember felhasználásával, vagy hivatali szolgálatai által fogja földön élő szolgáinak ügyeit irányítani és igazgatni, és hogy ez lesz a helyzet egészen addig, amíg az Új Rend el nem jön. Szavainak értelme annyira más volt, mint korábban, hogy nehezen tudtam az előzőekkel összeegyeztetni.

Kis idővel később azonban az elnökhelyettes kidolgozott egy kongresszusi anyagot, amely jelezte, hogy *mégis* fog történni valamilyen változás a gyülekezetek irányításában. Amikor ennek az anyagnak egy példánya eljutott Karl Adams-hoz, ő látta, mit jelent ez, és azonnal Knorr elnökhöz fordult, és ezt mondta neki: „Szerintem jó lenne, ha ismét beszélnél Franz testvérrel. Azt hiszem, meggondolta magát." Knorr testvér és Franz testvér valóban meggondolták magukat. És ennek következtében megváltozott egy 40-éves elrendezés.

Ennek a változásnak a kifejlődését úgy bemutatni, ahogy a *Jehova Tanúi – Isten Királyságának hirdetői* című könyvben található, vagyis a „Vezető Testületet" úgy bemutatni, mint amely felügyeli a kutatást és a bibliai kifejezések „gondos tanulmányozását", mintha egyetlen gondjuk az lett volna, hogyan „alkalmazkodjanak minél teljesebb mértékben a mintához" melyet a Szentírás szabott ki, „eltökélten arra, hogy továbbra is az isteni vezetést keressék", és azonnal „összhangba hozzák a szervezetet" ezzel a mintával, az egy idealizált kép bemutatásával egyenlő, és egyszerűen nem igaz. Ez vagy azt jelenti, hogy az író vagy írók, akik összeállították az anyagot nem tudták, hogyan történtek valójában a dolgok, vagy kétszínűségről van szó, egy embercsoport szerepét készakarva emelni akarták tagságuk szemében. A tények azonban ehelyett megmutatják, hogy az irányítás szinte teljes egészében csak néhány emberre volt bízva, és hogy egyetlen ember sajátos döntése (Fred Franz-é) mennyire befolyásolni tudta egy világméretű szervezet irányvonalát.

Amikor megbíztak az „Időrend" témájának kidolgozásával, ez hasonlóképpen komoly problémákhoz vezetett[33]. Jehova Tanúinak egyik fő tanítása, hogy a bibliai próféciák az 1914-es évre mutattak mint a Lukács 21:24-ben szereplő „nemzetek meghatározott idejének" befejeződésére, és hogy abban az évben Krisztus Jézus ténylegesen átvette királyi hatalmát és emberi szemek számára láthatatlanul uralkodni kezdett. A Dániel könyvének 4. fejezetében található, „hét időre" vonatkozó utalások voltak az alapjai azoknak a számításoknak, melyek ehhez a dátumhoz vezettek, és ezt a „hét időt" más versek felhasználásával átalakították egy 2520 évből álló időszakká, mely i. e. 607-ben kezdődött és i. sz. 1914-ben ért véget. Úgy gondolták, hogy a kezdő dátum, i. e. 607, Jeruzsálemnek a babiloni hódító, Nebukadnezár általi lerombolásának időpontja. Tudtam, hogy az i. e. 607-es időpont valószínűleg csak a mi kiadványaink sajátossága, de nem igazán tudtam, hogy miért.

Több hónapnyi kutatómunkát igényelt az „Időrendnek" csak ez az egy témája, az eredmény pedig a *Segítség*-könyv leghosszabb cikke lett[34]. Az idő nagy része azzal telt, hogy igyekeztem valamilyen bizonyítékot, valamilyen történelmi támaszt találni a 607-es évszámra, amely oly nélkülözhetetlen az 1914-gyel kapcsolatos számításainkban. Charles Ploeger, a főhivatal szemyélzetének tagja, ebben az időben a titkáromként dolgozott, és New York egész területén végigkutatta a könyvtárakat, hogy találjon valamit, ami történelmi szempontból igazolhatná ezt a dátumot.

---

[33] A legtöbb történelmi témát is számomra jelölték ki, amelyek Egyiptom vezetőivel és történelmével, Asszíriával, Babilonal (csak az uralkodók), Méd-Perzsiával és egyebekkel foglalkoztak.

[34] Ez 27 oldalt érintett (322-348). Az addigi legszélesebb körű változtatással, az 1988-as átdolgozott kiadás ezt körülbelül 20 oldalra csökkentette, eltávolítva az összes helyet, ahol elismerték az i.e. 607-el kapcsolatos problémákat.

Abszolút semmi olyat nem találtunk, amely alátámaszthatná az i. e. 607-es dátumot. Minden történész egy 20 évvel későbbi időpontra mutatott. Mielőtt elkezdtem volna anyagot gyűjteni a *Segítség*-könyv „Régészet" szócikkéhez, nem is tudtam, hogy tízezrével vannak olyan égetett-agyag ékírásos táblák, melyeket Mezopotámia területén találtak, és amelyek időben visszanyúlnak az ókori Babilon idejéig. Ezeken semmit olyat nem találtunk, ami arra mutatna, hogy az Újbabiloni Birodalom (melynek ideje alatt Nebukadnezár uralkodott) szükségszerűen olyan hosszú ideig állt fenn, amely összeillene Jeruzsálem pusztulásának általunk feltételezett i. e. 607-es dátumával. Minden egy olyan időszakra utalt, mely a kiadványainkban szereplőnél 20 évvel rövidebb volt.

Noha mindezt nyugtalanítónak találtam, szerettem volna elhinni, hogy minden ellentétes bizonyíték ellenére a mi időrendünk a helyes, és hogy ezek a bizonyítékok valahogy tévednek. Így a *Segítség*-könyv anyagának előkészítése során sok időt és a cikkben sok helyet áldoztam arra, hogy megpróbáljam gyengíteni a régészeti és történelmi bizonyítékokat, melyek kimutatták volna, hogy a mi i. e. 607-es dátumunk hibás, így más kiindulási alapot adnának számításainknak és ennélfogva az eredményül kapott dátum sem 1914 lenne.

Charles Ploeger és én elutaztunk a Rhode Islandre, Providence-be, és a Brown Egyetemen felkerestük Abraham Sachs professzort, aki az ókori ékírásos szövegek specialistája, főleg azoké, amelyek csillagászati adatokat tartalmaznak. Szerettük volna megtudni, hogy van-e olyan információ, mely arra utalna, hogy esetleg valamilyen hiba vagy pontatlanság lehet a szövegek csillagászati adataiban, azokban az adatokban, melyek azt mutatták, hogy a mi i. e. 607-es dátumunk helytelen. Végül nyilvánvalóvá vált: ahhoz, hogy a mi dátumunk ténylegesen igaz legyen, az ókori törzseknek valóságos összeesküvést kellett volna szőniük a tények elferdítésére, de persze erre semmiféle okuk sem volt. Én is azt tettem, amit az az ügyvéd, aki megcáfolhatatlan bizonyítékkal találja magát szemben, arra törekedtem, hogy meggyengítsem, vagy megrontsam azoknak az ókori tanúknak a hitelét, akik ezt a bizonyítékot, vagyis az Újbabiloni Birodalommal kapcsolatos szöveget bemutatták[35]. Önmagukban az érveim őszinték voltak, de tudom, hogy céljuk az volt, hogy fenntartsanak egy olyan dátumot, amelynek nem volt történelmi alapja.

Így hát, noha rendkívüli tisztelettel viseltettünk bizonyos elvek iránt, a *Segítség*-könyvben mégis sok helyütt nyomot hagyott az, hogy igyekeztünk a Társulat tanításaihoz lojálisak lenni. Sok tekintetben annak, amit a tapasztalatunkból megtanultunk, mi magunk több hasznát vettük, mint a kiadvány. Ennek ellenére a *Segítség a Biblia megértéséhez* című könyv ténylegesen betöltötte azt a célt, hogy elősegítse a Biblia iránti érdeklődést sok Tanú esetében. Talán a könyv hangvétele, megközelítési módja, az az erőfeszítés, melyet a legtöbb író kifejtett a dogmatizmus elkerülésére és arra, hogy ne értsen bele valamibe többet, mint amit a bizonyítékok becsületesen lehetővé tesznek – mindezek a dolgok nagyon hasznosak lehettek, bár biztos, hogy időnként ezeket sem tudtuk teljesen megvalósítani, és engedtük, hogy előítéletek irányítsanak bennünket és emiatt nem sikerült olyan szorosan ragaszkodnunk az Írásokhoz, mint kellett volna. Tudom, hogy ez így volt az én esetemben olyan témák előkészítésekor, mint a „Meghatározott idők", a „Hű és értelmes rabszolga" és a „Nagy sokaság." Mindezekhez használtam olyan érveket, melyek az Őrtorony kiadványok jelenlegi tanításait voltak hivatottak alátámasztani. Pusztán azért, mert az én gondolkodásomban ezek a tanítások egyenlőek voltak a „tényekkel", azon kaptam magamat, hogy pontosan azt teszem, amiről a később megírt „Előszóban" azt állítottuk, hogy nem fogjuk tenni. A 6. oldalon, a „Könyv célja" címszó alatt ezek a szavak szerepelnek: „a *Segítség a Biblia megértéséhez* c. könyvet nem tantételekről szóló kommentárgyűjteménynek szántuk, sem pedig értelmező műnek." Ezenkívül, ahol jelképes vagy szimbolikus kifejezések alkalmazását magyaráztuk, ezek nem „önkényesen, vagy egy hitvalláshoz való megfeleltetés céljával történtek. Ez

[35] Lásd *Segítség a Biblia megértéséhez*, 326-328, 330, 331. o.

nagyjából igaz volt. De a bevéződött hittételek néha semmissé tették arra való törekvéseinket, hogy ehhez az irányadó mértékhez tartsuk magunkat.

Abban az évben, amikor az elkészült *Segítség*-könyv megjelent, meghívást kaptam, hogy legyek Jehova Tanúi Vezető Testületének a tagja, annak a testületnek, amely most a világ körülbelül 230 országában irányítja Jehova Tanúi tevékenységét. Egészen addig ez hét tagból állt, akik azonosak voltak annak a részvénytársaságnak az igazgatótanácsi tagjaival, amit Watch Tower Bible and Tract Society néven ismernek, és amit eredetileg első elnöke, Charles Taze Russel alapított Pennsylvániában. 1971. október 20-án, három társammal együtt, kineveztek az immár kibővített Vezető Testület egyik tagjának. Ez a körülmény talán minden egyébnél jobban lehetővé tette, hogy közvetlen közelről ismerjek meg olyan tényeket, amelyekkel sohasem gondoltam volna, hogy valaha is szembesülni fogok.

Jehova Tanúi közül sokan kifogásolták azt az állítást, amely a *Time* magazin egyik cikkében jelent meg (1982. február 22-én), melyben az én nevem fontos szerepet kapott. A cikk írói úgy utaltak Jehova Tanúi szervezetére, mint ami „titkolózó." Talán furcsának tűnik, hogy ezt a szót használják egy olyan szervezetre, amely tagjait erőteljesen bátorítja az egyik legnyilvánosabb jellegű munkára – egy házról házra végzett tevékenységre nagy- és kisvárosokban, valamint vidéken az egész világon. A *Time* riporterei egyértelműen azért fogalmaztak így, mert rendkívül nehéznek találták, hogy bármiféle nyilatkozatot is kapjanak a nemzetközi főhivataltól az ennek a könyvnek az első fejezetében leírt helyzettel kapcsolatban.

A helyzet azonban az, hogy még Jehova Tanúi közül is csak nagyon kevesen tudják pontosan, hogyan is működik a szervezet központi része. Nem tudják, hogyan születnek meg a tantételekkel kapcsolatos döntések, hogyan folytatja le a megbeszéléseit az a Vezető Testület, amely világszerte minden tevékenységüket az irányítása alatt tartja, hogy vajon a határozatok következetesen egyhangúak-e, vagy mi történik, ha nem értenek egyet valamiben.

Mindezt titokzatosság burkolja, mivel a Vezető Testület zárt üléseken találkozik. A kilenc év alatt, amíg tagja voltam a Testületnek, mindössze két vagy három olyan alkalomra emlékszem, amikor a kinevezett tagokon kívül mások is jelen lehettek a Testület rendes ülésén. És azokon az alkalmakon csupán annyi volt a szerepük, hogy jelentést készítsenek, melyre a Vezető Testület kérte meg őket, majd elbocsátották őket, és a Vezető Testület ekkor bizalmasan folytatta tanácskozását – jelentésük fontossága nem tette érdemessé azokat az embereket arra, hogy részt vegyenek a megbeszélésben. Ezenkívül a Tanúk általában véve semmilyen információt sem kapnak a társulat bevételeiről, kiadásairól, javairól vagy befektetéseiről (noha az évkönyvben minden évben kapnak egy rövid beszámolót a költségekről)[36].

Így hát számos tényező, amely sok vallásos szervezetben köztudott, Jehova Tanúi túlnyomó többsége számára alig vagy egyáltalán nem ismert. Mégis, azok a döntések, melyeket a Testületet alkotó férfiak kis csoportja hoz meg, életüket nagyon közelről befolyásolhatják, és gyakran befolyásolják is, és ezeket világszerte be kell tartani.

És ezzel eljutottunk a végső okhoz, amiért tollat ragadtam, ez a legfontosabb, hiszen enélkül az előzőeknek sincs túl sok jelentőségük.

KÖTELEZETTSÉG

„Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük, mert ezt tanítja a törvény és a próféták." – Máté 7:12.

[36] 1978-ban, egy magának a Vezető Testületnek készített pénzügyi jelentésben 332 millió dollárnyi vagyon szerepelt (ingatlanok, betétek és így tovább). Még a Vezető Testület köreiben is csupán kevés tagnak volt tudomása a Társulat pénzügyi befektetéseinek természetéről. Kétségtelen, hogy a jelenlegi vagyon már messze túlhaladta ezt az összeget.

Az alapelv, melyet Jézus Krisztus itt lefektet, mindannyiunkra nézve kötelező, akik kereszténynek valljuk magunkat, bármit tegyünk is. Egyetlen őszinte ember sem állíthatja, hogy tökéletesen végre tudja ezt a parancsot, és ezt én sem állítom. De azt hiszem, elmondhatom, hogy amit itt leírok, az abból az őszinte vágyból fakad, hogy ezt az elvet kövessem.

Pál apostol úgy beszélt magáról, mint aki mindenféle embernek „adósa."[37] Kötelezettséget érzett irántuk, és én is hasonló jellegű kötelezettséget érzek. Ha valaki másnak tudomásában lennének olyan tények, melyek értékesek lehetnek számomra létfontosságú döntések meghozatalában, akkor azt kívánnám, tegye őket elérhetővé számomra – nem azt, hogy hozza meg helyettem a döntést, hanem hogy ossza meg velem az információt, és hagyja rám, hogy mérlegeljem az értékét vagy jelentőségét. Ha barátom lenne, igazi barátom, azt hiszem, megtenné.

Az a kilenc év, amit a Vezető Testületben eltöltöttem, nagy hatással volt rám, különösen a lelkiismeretemre. Olyan helyzetbe kerültem, hogy életem egyik legnagyobb válságával kellett szembenéznem, olyan válaszúton álltam, melyre soha nem számítottam. A döntést egyedül hoztam meg, és az ár, amit fizettem érte, jelentős volt. De nem bántam meg, és azt sem bánom, hogy hozzájutottam azokhoz az információkhoz, melyek ezt lehetővé tették. Mások talán másképp döntenének, néhányan így is tettek. Ez az ő előjoguk, ami csak rájuk és Istenre tartozik.

Miután lemondtam tagságomról a Vezető Testületben 1980 májusában, számtalan telefonhívást kaptam napilapoktól és magazinoktól, akik szerettek volna információt kapni a szervezetben fennálló helyzetről. Az érdeklődőket következetesen a brooklyni főhivatalhoz irányítottam. Az érdeklődők viszont következetesen azt mondták, hogy ezen az úton már próbálkoztak, de sikertelenül: „Nem nyilatkozunk", volt a válasz. Erre egyszerűen azt feleltem, hogy nem nyilatkozhatom helyettük. Ezt az álláspontomat majdnem két évig fenntartottam. De ami ez alatt a két év alatt történt nemcsak velem, hanem másokkal is, arra indított, hogy újraértékeljem az álláspontomat.

Ez alatt a két év alatt azoknak az indítékait, jellemét és viselkedését, akik lelkiismeretükből következően nem értettek egyet a szervezettel, a legrosszabb színben mutatták be. Azzal kapcsolatos igyekezetüket, hogy Isten Szavát tegyék az első helyre, úgy állították be, mintha becsvágy, lázadás, büszkeség, vagy Isten és Krisztus elleni bűn szülte volna. Fel sem merült bennük az a lehetőség, hogy valamelyikük is őszinteség, az igazság iránti szeretet, vagy Isten iránti hűség miatt cselekedett így. Meg sem próbáltak különbséget tenni köztük, hanem mindet „egy kalap alá" vették. A szervezetből kiválók némelyikének helytelen viselkedését vagy magatartását, ráhúzták minden olyan emberre, aki távozott. Azokkal kapcsolatban, akik helytelen magatartást tanúsítottak, meg sem próbálták elismerni, hogy viselkedésükben a szorongás, csalódottság és megbántottság is szerepet játszhatott. Rengeteg híresztelés, sőt övön aluli pletyka keringett a Tanúk között nemzetközi szinten is. Magas erkölcsi normákkal rendelkező hűséges keresztényekről úgy beszéltek, minta feleségcserélők, homoszexuálisak, képmutatók vagy egoisták lennének, akiket csak az érdekel, hogy megalapozzák a saját kultuszukat. Az idősebbeket gyakran azzal intézték el, hogy „szellemileg zavartak" vagy „szenilisek."

Az egyedüli emberek, akik képesek lettek volna megakadályozni az ilyen beszédek terjedését, pusztán azáltal, hogy bebizonyítják, a megvádolt emberek igenis *lehetséges*, hogy valóban őszinték, hogy *lehetséges*, hogy igazán a lelkiismeretük vezette őket – vagy azáltal, hogy a pletyka terjesztőit emlékeztetik arra, milyen visszataszító Isten számára a hamis

[37] Róma 1:14.

tanúbizonyság – ezek az emberek a valóságban még inkább csak hozzájárultak a pletyka terjesztéséhez az által, amit megjelentettek[38].

Nézzük például, mit írt az 1983. március 1-jei *Őrtorony* (27–28. o.), melyet sok nyelven, milliós példányszámban terjesztettek az egész világon.

> [14] Időről időre támadnak olyanok Jehova népének soraiban, akik mint az eredeti Sátán független, gáncsoskodó magatartást tanúsítanak. Nem szolgálnak „vállvetve" a világméretű testvériséggel. (V. ö. Efezus 2:19–22.) Ehelyett konok elutasítással reagálnak Jehova szavaira (Zak 7:11, 12). Gyalázva a „tiszta nyelv" mintáját, amelyre Jehova oly kegyesen megtanította népét az elmúlt évszázad folyamán, ezek a kevély egyének megpróbálják eltávolítani a „juhokat" az egyetlen nemzetközi „nyájtól", amelyet Jézus gyűjtött össze a földön (Ján 10:7–10, 16). Megpróbálnak kételyeket támasztani és elválasztani a gyanútlanokat a szellemi táplálék bőséges „asztalától", amit Jehova Tanúi királyság-termeiben terítenek meg, ahol valóban ‚semmiben nincs hiány' (Zsolt 23:1–6). Azt mondják, elég kizárólag a Bibliát olvasni, akár egyedül, akár kisebb csoportokban otthon. De érdekes módon az ilyen ‚Biblia-olvasás' által éppen azokhoz a hitehagyott tanításokhoz térnek vissza, amelynek magyarázatait a kereszténység papsága évszázadok óta tanította, sőt néhányuk még a kereszténység olyan ünnepeinek gyakorlására is visszatért, mint amilyen a december 25-i római szaturnália! Jézus és apostolai előre figyelmeztettek az ilyen törvénytelen személyek ellen (Máté 24:11–13; Csel 20:28–30; 2Pét 2:1, 22).

Tehát egyetlen bekezdésben ezeket az emberekről azt mondják, olyanok, *mint Sátán, függetlenek, mindenben hibát keresők, makacsak, gyalázkodók, gőgösek, hitehagyottak és törvénytelenek*. Mit tettek igazából, amivel kiérdemelték a vádaknak ezt a sorozatát? Az említett „helytelen tettek" között szerepelt az is, hogy valamilyen közelebbről meg nem határozott módon nem értettek egyet a szervezet tanításainak egy közelebbről meg nem határozott részével; valamint, hogy úgy tartották, Isten ihletett Szava önmagában is elegendő és hogy nem a legfontosabb dolog hatalmas összejöveteleket tartani egy épületben.

Képesek ezek a dolgok *önmagukban* is egy embert az imént leírt Sátán-szerű kategóriába sorolni? Semmi sem utal arra, hogy ez másképp lenne, és bármilyen hihetetlennek tűnik is, sok Tanú, köztük vének és utazó-felvigyázók elméjében is ez elegendőnek tűnt ahhoz, hogy ebbe a kategóriába sorolják őket, és ennek megfelelően bánjanak is velük.

Hasonlítsuk össze ezt az egy kalap alatti elítélést az *Ébredjetek!* 2000. június 22-i számában megjelent cikkekkel.

Gúnynévadás

> Néhányan azáltal sértegetnek másokat, akik nem értenek velük egyet, hogy a személyükkel vagy indítékaikkal kapcsolatban támasztanak kételyeket, ahelyett hogy a tényekre összpontosítanának. A gúnynévadó kellemetlen, könnyen megjegyezhető elnevezést ragaszt egy személyre, csoportra vagy eszmére. A gúnynévadó reméli, hogy ez a név rajta marad a címzetten. Ha az emberek a rosszat sejtető gúnynév miatt elutasítják az adott személyt vagy eszmét, ahelyett hogy mérlegelnék a bizonyítékokat, akkor a gúnynévadó stratégiája bevált.

Olvassuk el újra az előző oldalon levő Őrtorony-szöveget és hasonlítsuk össze ezzel a kijelentéssel. Az *Ébredjetek!* cikkének lényege az, hogy megvédje Jehova Tanúit olyan címkékkel szemben, mint például „szekta". Bizonyos, hogy a „hitehagyott" címke ugyanannyira, vagy még inkább lealacsonyító. Mégis, a Tanúktól elvárják, hogy így nevezzék bármely társukat, aki esetleg nem ért egyet a vezetőség által képviselt állásfoglalással. Az a gyakorlat, hogy „egy vonással befeketítenek mindenkit" igazságtalan és ennél fogva kereszténytelen. Sok és változatos okai vannak annak, amiért az emberek elkülönülnek az Őrtorony-szervezettől. És jelentős a száma azoknak, akik évente távoznak.

[38] 2Mózes 20:16; 3Mózes 19:16; Zsoltárok 15:3; 1Péter 2:21-23.

Ha táblázatba foglaljuk az egész világról szóló jelentéseket 1970-től 1999-ig, akkor azt látjuk, hogy világszerte 6 587 215 ember keresztelkedett meg. A szervezet általában úgy becsüli, hogy tagjainak 1 %-a hal meg évente. Ha ezt kiszámoljuk minden évre vonatkozóan, ez azt jelenti, hogy körülbelül 985.734 emberrel csökkent a taglétszám elhalálozás miatt. Ha ezt levonjuk a megkeresztelteknek számából, az azt jelenti, hogy a 30 év alatti növekedés 5 601 481 volt, feltéve, hogy mindegyik életben maradottak közül senki sem hagyta el a szervezetet.

Mi a tényleges helyzet? Ezt a 30-éves időszakot megelőző évben (1969-ben) a jelentés azt mutatja, hogy az aktív tagok létszáma 1 256 784 volt. Ha ehhez hozzáadjuk az 5 601 481-et, akkor 6 858 265-öt kapunk, vagyis ennyinek kellene lennie a taglétszámnak. Az azévi jelentés azonban csak 5 912 492-es taglétszámot jelez. Ez azt jelenti, hogy az alatt a 30 éves időszak alatt kb. 945 773 Tanú hagyta el a szervezetet vagy szüntette meg aktív tevékenységét. Ez az újonnan megkeresztelteknek teljes létszámának 14 %-val egyenlő.

Az 1999-es világméretű jelentés egyedi példái szemléletesen mutatják a sok országban, főként az iparilag fejlettek nemzetek körében jelenleg fennálló helyzetet.

A 12 legfontosabb nyugat-európai országgal és a brit szigetekkel kapcsolatban a jelentés a következő adatokat tartalmazza:

A megkeresztelteknek száma 1999-ben:	21 376
A jelentést leadó hírnökök átlagos száma 1998-ban:	933 043
A jelentést leadó hírnökök átlagos száma 1999-ben:	923 143

Noha 21 376 személy megkeresztelkedett, a hírnökök teljes létszáma mégis 9 900-zal *csökkent.* Ez azt jelenti, hogy több mint 31 000 Tanú vagy kilépett, vagy „tétlenné" vált ebben az időszakban.

A 3 legfontosabb csendes-óceáni ország (Japán, Korea és Ausztrália) eredményei a következők:

A megkeresztelteknek száma 1999-ben:	12 162
A jelentést leadó hírnökök átlagos száma 1998-ban:	325 316
A jelentést leadó hírnökök átlagos száma 1999-ben:	325 972

Ismét csak, 12 162-en csatlakoztak mint újonnan megkeresztelkedett Tanúk, a növekedés azonban mégis csak 656 fő volt. Tehát 12 162-en beléptek és 11 506-an távoztak vagy tétlenné váltak.

Az Egyesült Államok és Kanada esetében hasonlóak az adatok:

A megkeresztelteknek száma 1999-ben:	34 123
A jelentést leadó hírnökök átlagos száma 1998-ban:	1 055 950
A jelentést leadó hírnökök átlagos száma 1999-ben:	1 051 124

Noha 34 123-an megkeresztelkedtek, a „hírnökök" száma 4 826-tal *csökkent,* ami azt jelenti, hogy 1998 és 1999 között 38 949-en távoztak vagy váltak tétlenné.

Ha összegezzük a felsorolt 19 legfontosabb ország adatait, akkor azt kapjuk, hogy összesen 67.661 fő keresztelkedett meg, de ugyanilyen mértékű növekedés helyett az 1999-es adatok 14 070 fős csökkenést mutatnak, vagyis ebben a 19 legjelentősebb országban 81 731 Tanú távozott vagy vált „tétlenné."

Mivel világviszonylatban az 1999-es jelentés 2 %-os növekedést mutatott, egyértelmű, hogy bizonyos országokban tényleg volt növekedés. De a felsorolt fejlett országokban jelen levő „forgóajtó"-jelenség nem csupán figyelemre méltó, hanem szembetűnő. Különösen,

mivel Japán és Korea kivételével, azokat az országokat képviselik, melyek először tűntek fel az Őrtorony Társulat történetében, olyan országok, melyekben kezdeti kifejlődése és növekedése megtörtént.

Az okok, melyek miatt valaki távozik vagy tétlenné válik, sokrétűek. Nem ringatom magamat abba az illúzióba, hogy annak a majdnem egymillió embernek, akik az 1970-től 1999-ig tartó harmincéves időszak alatt elhagyták a szervezetet, mindegyike lelkiismereti okokból tette ezt, vagy hogy mindegyikük szükségszerűen alázatos, helyes beállítottságú személy, akik inkább az igazsággal, mint önmagukkal vannak elfoglalva. Teljesen egyértelmű, hogy sokan nem ilyenek; sokan erkölcstelen életet éltek akár a távozás előtt vagy után; sokan, akik valamilyen nézetkülönbség miatt távoztak, később ugyanazokat a bűnöket követték el, mint amik ellen tiltakoztak, gyűlölködően viselkedtek, gúnyolódtak, féligazságokat terjesztettek és túlzásokba merültek. Sokan még Jehova Tanúi összejöveteleit és kongresszusait is megzavarták, és ezt a viselkedést én visszataszítónak találom. De személyesen ismerek sok-sok olyan embert, akik nem ilyenek, akik minden jel szerint tisztességes, istenfélő és együttérző emberek. Ha önös szempontból nézzük, mindent elveszítettek és semmit sem nyertek annak következményeként, amiért kiálltak és amilyen életutat később folytattak.

Sok esetben nem az őket ért rosszindulatú viselkedés volt az, ami felháborította őket, hanem az, hogy látták, másokat ér ilyesmi; látták, hogy az egyesek szenvednek a hatalmon lévő emberek, a vének és mások merevsége, szűklátókörűsége vagy egyenesen önteltsége miatt, vagy felismerték a szervezet egyes rendeleteinek káros hatását, melyeknek nem is volt szilárd, Írásokon nyugvó alapja. Ahelyett, hogy elégedetlenkedő, gyűlölködő panaszkodókká váltak volna, egyszerűen csak nagyobb együttérzést szerettek volna, és azt, hogy szorosabban ragaszkodjanak Isten saját fiának példájához, aki a keresztény hit háznépének ura.

Ez a *másokkal való együttérzés*, úgy gondolom, indítékaik őszinteségének meghatározó eleme. Hasonlóképpen, az igazság iránt érzett aggodalom, és az iránt, hogy ne essenek abba a bűnbe, hogy Isten saját Szavát rosszul értelmezik, hogy ne legyenek képmutatók, akik úgy csinálnak, mintha hinnének abban, amiben valójában nem hisznek, akik támogatják, amit lelkiismeretük szerint nem tudnának támogatni, elítélik, amit nézetük szerint a Szentírás nem ítél el – az effajta aggodalmak, úgy gondolom, szintén bizonyítják bárki indítékainak őszinteségét, aki ilyen kiállást tanúsít. Sok olyan embert ismerek, akikben nyilvánvalóan megvan az effajta aggodalom, és akiket mégis „hitehagyottnak”, „antikrisztusnak” vagy a „Sátán eszközének” bélyegeznek. Esetek sokaságában az ilyen megbélyegzés egyetlen alapja az, hogy nem tudtak őszintén egyetérteni a szervezet összes tanításával, vagy eljárásmódjával.

Én kötelezettséget érzek az ilyen emberek iránt. Gyakorlatilag mindegyik esetben egy három-öt emberből álló kis csoport (egy „bírói bizottság”) találkozott velük titkos üléseken, ahol azoknak, akik tanúskodni jöttek, csak a tanúvallomásukat volt szabad elmondaniuk, de a megbeszélés idejére már nem maradhattak. Később egy rövid kiközösítési bejelentést olvastak fel a gyülekezetben, melyben nem esett szó sem a tanúvallomásról, sem pedig a kiközösítési eljárás megalapozásához felhasznált bizonyítékokról. Miután felolvasták ezt a bejelentést, egyetlen Tanúnak sem volt szabad beszélnie a kiközösített egyénekkel, ezáltal elvágva annak lehetőségét, hogy magyarázataikat előadják barátaik vagy ismerőseik előtt. Ha ezt a kiközösítés *előtt* tették volna meg, az 'térítői propagandának,' 'a gyülekezeti egység aláásásának,' 'a széthúzás magvai elhintésének,' vagy 'szektaalakításnak' minősült volna. Bárki, aki a kiközösítésük után beszélne velük, veszélyeztetné saját hírnevét, és hasonló kiközösítésnek tenné ki magát.

Megtörténik tehát egy hatásos „karanténba zárás”; a dolog bármiféle kitárgyalása „fedő” alá van zárva. A kiközösítési tárgyalást és az állítólagos bizonyítékokat tartalmazó jegyzőkönyv most a brooklyni Szolgálati Részleg terjedelmes iratkötegei egyikében (vagy a

Fiókhivatal iratai között) nyugszik, „Ne semmisítsd meg” bélyegzővel ellátva. Ez az ellenük szóló vádakat tartalmazó irat, csakúgy, mint a tárgyalás, titkos, felülvizsgálatra nincs mód.

A Szentírás azt mondja: „Minden időben szeret az igaz társ, és testvérül születik a nyomorúság idejére.”[39] Valaha azt gondoltam, hogy sok-sok ilyen igaz barátom van. De amikor a válság elért egy kritikus pontot, rájöttem, hogy alig néhányan vannak. Mégis, ezt a néhányat is értékesnek tartom, függetlenül attól, hogy mennyire álltak mellém. Múltbeli fontosságom miatt az emberek érdeklődnek felőlem. Azonban szinte senki sem érdeklődik azok iránt, akik nem voltak ilyen fontosak, noha ők is ugyanazokat a dolgokat szenvedték végig, alapjában véve ugyanannyit veszítettek és gyötrődtek.

Vajon mit jelenthet egy olyan anya számára, aki látta a saját kislány-babáját kijönni a saját testéből, aki szoptatta ezt a kisbabát, ápolta a betegségében, nevelte ezt a fiatal lányt azokban az években, amikor még alakítható volt a jelleme, együtt élte meg vele minden problémáját, az összes csalódását és szomorúságát ugyanúgy érezte ő is, mintha a sajátjai lettek volna, együtt sírt vele, amikor ő sírt – mit jelenthet egy ilyen anyának az, ha a lánya, aki most már felnőtt, hirtelen elutasítja őt, és ezt mindössze azért teszi, mert az anya őszinte akart lenni a lelkiismeretéhez és Istenhez.

Mit jelenthet egy apának vagy anyának, amikor látják, hogy a fiuk megnősül, vagy a lányuk férjhez megy, de nekik azt mondják, ugyanemiatt, hogy 'jobb lenne, ha ők nem jelennének meg az esküvőn', vagy ha tudják, hogy a lányuknak gyermeke született, és azt mondják nekik, hogy nem mehetnek el, hogy megnézzék az unokájukat?

Ez nem képzelődés. Pontosan ugyanazak a dolgok történnek meg azokkal a szülőkkel, akik korábban Jehova Tanúi voltak.

Nézzünk csak egy példát, melyről egy pennsylvániai anya számol be:

> Vannak gyermekeim a szervezetben, akik már házasságban élnek, és akik az elkülönülésem idején még fel is ajánlották, hogy pihenésképpen költözzek hozzájuk, és a véleményük rólam mint személyről semmit sem változott. Amióta egy későbbi időpontban a bejelentés megjelent [az 1981. szeptember 15-ei Őrtoronyban, amely részletes utasításokat közölt arra vonatkozóan, milyen kapcsolatot lehet fenntartani azokkal, bárki legyen is az, akik ilyen módon elkülönítették magukat], a gyerekeim elzárkóznak előlem, és telefonon sem hajlandóak beszélni velem, és semmiféle kapcsolatot sem ápolnak velem. Valamit tennem kell ezzel kapcsolatban, de nem tudom, hogy mit. Nem merek lépéseket tenni, mert attól félek, hogy nem a helyes lépést tenném meg, és csak még jobban elidegeníteném őket magamtól. Telefonon sem hívom őket, mert attól félek, hogy akkor titkosítanák a számukat, és levelet sem írok, mert amint mondtam, attól félek, hogy valami olyasmit mondanék, amit esetleg sértésnek értelmezhetnének. Kórházban is voltam ebben az időszakban érzelmi kimerültség miatt, és még egyéb válságos helyzeteken is keresztülmentem, mindezek az események rövid időn belül történtek és ezek, sajnos, nagyon nyomasztóak.
>
> Talán Önöknek is hasonló tapasztalataik vannak. Nem tudom, hogyan fogok megbirkózni a gyermekeim (és jövendőbeli unokáim) elvesztésével. A veszteség hatalmas.

Ha a múltbeli fontos szerepem most hozzájárulhatna valamilyen módon ahhoz, hogy az ilyen emberek lelkiismereten alapuló álláspontját kevésbé elfogultan szemléljék és segíthetne másoknak, hogy átgondolják az ilyen emberekhez való hozzáállásukat, akkor úgy érzem, hogy ez a fontos szerepem betölthetné egyetlen hasznos célját, mely valaha is létezett.

Ezzel kapcsolatban Pál szavai jutnak eszembe:

> „Ismerve tehát az Úr félelmét, meggyőző hatással vagyunk az emberekre, Isten előtt pedig nyilvánvalóvá lettünk. Remélem azonban, hogy a ti lelkiismeretetek előtt is

[39] Példabeszédek 17:17.

> nyilvánvalóvá lettünk. Nem ajánljuk magunkat nektek ismét, hanem arra késztetünk benneteket, hogy velünk dicsekedjetek, és legyen mit válaszolnotok azoknak, akik a külső megjelenéssel, nem pedig a szívvel dicsekednek.
>
> Adjatok helyet nekünk. Senkinek sem tettünk rosszat, senkit sem juttattunk romlásba, senkit sem használtunk ki. Ezt nem azért mondom, hogy elítéljelek benneteket. Hiszen az előbb mondtam, hogy a szívünkben vagytok, hogy velünk haljatok, velünk éljetek."[40]

Ha az ebben a könyvben található információk csak egyetlen anyának is segítenek, hogy gyermekei ne szégyennel, hanem büszkeséggel tekintsék lelkiismeretes kiállását, már megérte az összes fáradozás, amit belefektettem.

Alapjában véve ez az, amiért ebben a könyvben leírom, amit Jehova Tanúi Vezető Testületében eltöltött 9 évem alatt láttam, hallottam és tapasztaltam. Ez egyértelműen szükséges ahhoz, hogy lenyúljunk a gyökereihez annak a problémának, ami oly szívet tépő sokak számára a probléma mindkét oldalán.

Amit itt elmondok, azt nem valamiféle „expozénak" szánom. Noha igaz, hogy néhány dolog sokkoló volt számomra, ezek nem sokkoló természetük miatt kerültek bele ebbe a könyvbe. Azért kerülnek bemutatásra mert igen alapvető problémákat és nagyon komoly kérdéseket illusztrálnak és példáznak. Bemutatják azokat a túlzásokat, amelyekhez „egy szervezethez való lojalitás" vezethet, és hogy hogyan lehetséges az, hogy alapjában véve kedves és jóindulatú embereket olyan döntésekre és cselekvésekre lehet rávenni, amelyek se nem kedvesek, se nem igazságosak, sőt inkább kegyetlenek. Az időkkel és helyszínekkel együtt általában neveket is kell majd idéznem, mivel ez szükséges egy hihető, tényeken alapuló bemutatáshoz. Biztos vagyok benne, hogy enélkül sokan kétségbe vonnák vagy tagadnák annak a tényszerűségét, amit elmondok. Ahol ezek a dolgok szükségtelennek tűnnek, vagy ahol említésük szükségtelen nehézségeket okozna a szereplőknek, kihagyom a neveket vagy más azonosító tényezőket.

Minden idézetnél igyekeztem igazságos lenni, nem vettem ki őket a kontextusból, és nem akartam olyan értelmezést beléjük olvasni, ami nem volt bennük. Úgy hiszem, hogy az idézetek tipikusak az idézett személyre nézve, nem olyan dolgok, amelyek általános szemléletmódjuk, hozzáállásuk vagy személyiségük tekintetében ne lenne jellemző rájuk. Mindazonáltal, nem említem meg néhány idézet szerzőjét, mert szeretném elkerülni, hogy az illetőnek, vagy a hozzá közel állóknak szükségtelen kellemetlenséget okozzak. Ezt nyilvánvalóan lehetetlen minden esetben megtenni, különben a beszámoló értelmét vesztené. Ezenkívül úgy gondolom, hogy egyikünk sem várhatja el, hogy teljesen mentes legyen a felelősség alól, melyre Jézusnak ez az állítása utal: „Mondom nektek, hogy minden haszontalan beszédről, amit az emberek mondanak, számot fognak adni az ítéletnapon; mert szavaid által leszel igazságossá nyilvánítva, és szavaid által leszel elítélve."[41] Kereshetjük, és meg is kaphatjuk a felmentést helytelen vagy bántó szavainkért, de azért még felelősek vagyunk értük.

Néhányan biztosan elítélnek majd némely információt, mint amely 'szennyesünk kiteregetése a nyilvánosság elé'. Furcsamód, ugyanezeknek az embereknek általában semmi kifogásuk sincs más vallások 'szennyesének kiteregetése' ellen, és valójában nagyon is érdekelheti őket ez, sőt nyilvánosan hirdetik. Úgy érzik azonban, hogy ami az ő saját vallásos szervezetükben történik, azt nem szabadna nyilvánosan megvitatni.

A zord valóság azonban az, hogy Jehova Tanúi szervezetében manapság egyáltalán nincs mód ilyesfajta megvitatás lefolytatására. Ha bárki is ezt megkísérelné, arra úgy tekintenének, mint lázadó szellemű egyénre, és csak még több kiközösítés lenne az eredmény.

---

[40] 2Korintusz 5:11, 12; 7:2, 3, ÚVF.

[41] Máté 12:36, 37, ÚVF.

Mivel az információt nem lehetséges a szervezeten belül megvitatni, és nem szabad említeni azon kívül sem, ez azt jelentené, hogy egyáltalán nem beszélhetnek róla, és tudomást sem vesznek róla. Természetesen néhányan nagyon is szeretnék, ha ez így maradna, de vajon ez igazságos lenne?

Igaz, hogy a keresztények joggal hagyatkoznak Istenre, hogy mindent lásson és a minden dolognak igaz és végső Bírája legyen. Kétségtelen, hogy Ö egyedül tud teljesen és véglegesen jóvátenni minden elkövetett rosszat. Soha nem lehet jogos semmiféle dühös megtorlás vagy rosszindulatú megkülönböztetés. A Biblia teljesen világos ebben a tekintetben[42]. Arra szólít fel ez azonban minket, hogy egyáltalán ne beszéljünk az igazságtalanságról? Azt kívánja tőlünk, hogy csendben maradjunk, amikor téves eszméket terjesztenek Isten nevében? Talán ha erről beszélünk, az annak bizonyítéka, hogy 'lenézzük az Istentől jövő felsőbbséget'?[43]

A szervezet véleménye szerint nem létezik igazságtalanság. Amit régebben tettek, illetve még most is tesznek, az teljes harmóniában áll az Írásokkal, sőt, valójában a Biblia *megköveteli*, hogy ezeket a dolgokat tegyék. Ha ez így van, akkor nem kellene tiltakozniuk a dolgok őszinte megvitatása ellen. Egy ilyen vita eredményeképpen a szervezet álláspontjának igaz volta csak még nyilvánvalóbbá válna, és felmentené őket az igazságtalanság vádja alól. Csak olyan emberek szeretik jobban a hallgatást, és akarják fenntartani is, akik valóban felelősek az igazságtalanságért, ahogyan a diktatórikus kormányok és tekintélyelvű vallások esetében mindig is volt, akár a múltban, akár a mostani időkben.

Vajon a bibliai példák maguk arra ösztönöznek, hogy ne fedjük fel a rosszat, amikor felsőbb hatalmasságok is érintve vannak? Nem úgy tűnik, mivel a héber próféták írásainak központjában gyakran álltak ilyen emberek, és ezek a próféták bemutatták, hogy Izrael vezetői, és tekintélyes emberei, sőt még főpapok is, hogyan tértek el Isten irányadó mértékeitől, és milyen problémák származtak ebből. Jehova Tanúi gyakran kiemelik, hogy ez az őszinteség és nyíltság az egyik bizonyíték arra, hogy a Biblia valóban igaz, és valóban Isten Szava[44].

És mi a helyzet Jézus apostolaival és tanítványaival? Pontosan Isten kiválasztott népének hatalmi szervezete – a Szanhedrin, a vének és az Isten által kinevezett papi méltóságok – voltak azok, akik határozottan megtiltották, hogy az apostolok nyilvánosan beszéljenek a Jézus esetében elkövetett igazságtalanságokról[45]. Mindkét esetben, a héber próféták, és a keresztény tanítványok esetében is, azok, akik nyilvánosságra hozták a helytelenségeket, ezt a *felsőbb* hatalmasságok iránti tiszteletből, és a nekik való engedelmességből tették, valamint az emberek érdekében, akiknek erről tudniuk kellett.

Nyilvánvaló, hogy ma senkinek sincs Istentől kapott megbízatása arra, hogy próféta vagy apostol legyen. De az embernek nem kell prófétának lennie ahhoz, hogy olyan úton járjon, mely követi Isten prófétáinak *példáját*. Máskülönben Jézus szavainak semmi értelme sem lenne, amikor, azokhoz szólva, akiket gyaláztak, és akikről mindenféle gonosz dolgot állítottak, arra bátorította őket, hogy örvendezzenek, ezekkel a szavakkal: „hiszen így üldözték a prófétákat is, akik előttetek éltek."[46] Az, hogy ezek a keresztények hasonló sorsban részesültek, azért volt, mert az életútjuk is hasonló volt. Nem kell apostolnak lennünk ahhoz, hogy az apostolok példáját kövessük, és nem kell Messiásnak lennünk, vagy úgy tennünk,

---

[42] Zsoltárok 37:5-9, 32, 33; Róma 12:17-21; 1Péter 2:21-23.

[43] Júdásnak azokkal az emberekkel kapcsolatos megjegyzéseiről, akik „becsmérlően beszélnek a dicsőségesekről" (8. vers) *Az Őrtorony* az 1982. augusztus 15-ei (magyarban 1983. március 1-jei) számában kifejti, hogy a dicsőségesek körébe beletartoznak a kinevezett keresztény felvigyázók is, és óva int az „Istentől jövő tekintély lenézésére" való hajlam ellen. Lásd még a bekeretezett részt a 29. oldalon erről a témáról.

[44] Lásd az 1963-ban kiadott „A teljes Írás Istentől ihletett és hasznos" című könyv 341. oldalát.

[45] Cselekedetek 4:5-23; 5:17-40.

[46] Máté 5:11, 12, vesd össze Jakab 5:10, 11.

mintha azok lennénk, ahhoz, hogy Jézus nyomdokaiban járjunk[47].

Természetesen hatalmas különbség van aközött a bánásmód között, ami Isten fiának jár – fontossága, jelentősége és hatása miatt – és aközött, ami azoknak jár, akik az említett jelenlegi szituációban szerepelnek. De úgy tűnik, hogy a nyílt közlés elve, amelyet Isten helyesnek tartott a fenti példákban, érvényes a mai helyzetre is, vagy legalábbis azt jelzi, hogy Istennek semmiképpen sincs ellenére, hogy az igazságtalanság és a megtévesztés kiderüljön, feltéve, ha ennek az indítéka a segíteni akarás, vagy az, hogy olyan tényeket hozzunk az emberek tudomására, melyek segítségükre lehetnek a helyes következtetések levonásában. Úgy tűnik, nem jár messze az igazságtól az a mondás, hogy „ahol a jó emberek hallgatnak, ott uralkodik a gonosz".

Bármilyen súlyosak is az imént vázolt dolgok, kizárólag ezek alapján még nem tudtam volna döntésre jutni. De arra késztettek, hogy elgondolkodjam, sokkal komolyabban, mint előtte bármikor is, a Biblia fő részeinek jelentésén és tanításán – azon, hogy miért hangsúlyozta Pál apostol, hogy a megmentés hit által van, „nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék"; azon, hogy mi az igazi különbség aközött az igazságosság között, amely a törvény megtartásából származik, és aközött, amely Isten kegyelméből, vagy ki nem érdemelt kedvességéből fakad; Isten fiának a keresztény gyülekezet Fejeként betöltött szerepének jelentőségén; azon, hogy mi a gyülekezet igazi célja; hogy mi az oka annak, hogy a gyülekezeten belül Isten hatalommal ruház fel némelyeket, és hogyan lehet ezzel a hatalommal visszaélni. Azok a dolgok, amelyeket Jehova Tanúi Vezető Testületének tagjaként, a belső irányító csoport részeként láttam, hallottam és tapasztaltam, minden eddiginél jobban megértették velem ezeknek a tanításoknak az óriási jelentőségét.

Sokan mások is Jehova Tanúi közül, noha nem rendelkeztek azokkal az információkkal, melyeket én itt most közrebocsátok, ugyanilyen válaszútra érkeztek, és meghozták a maguk döntéseit, csupán annak alapján, amit a Bibliában olvastak. Mások azonban súlyos lelkiismereti válsággal néznek szembe, miközben a bizonytalanság, homályos gyötrelmek, vagy talán még bűntudat érzéseivel is küszködnek. Azt remélem, hogy mindaz, amit ebben a könyvben leírok, a segítségükre lesz, és úgy érzem, ezzel tartozom nekik. Alkalmazzák olyan módon, ahogyan csak a lelkiismeretük vezeti őket, miközben alávetik magukat Isten szelleme és szava vezetésének.

3. fejezet: A Vezető Testület

„Nem mintha urak lennénk a hitetek fölött,
hanem munkatársak vagyunk az örömötökre,
mert a hitetek által álltok."
- 2Korintusz 1:24

A kilenc évig tartó időszakban, amíg Jehova Tanúi Vezető Testületében tevékenykedtem, gondolatban újra és újra visszatértem Pál apostol szavaihoz. Bár minden Jehova Tanúja maga is átélhetné ugyanezt. Akkor talán jobban megérthetnék mindazt, amit a szavak egyedül nem képesek közvetíteni.

Magyarázatként, mi a Vezető Testület:

Jehova Tanúi felfogása szerint, Jézus Krisztus, mint a gyülekezet feje, gondoskodik gyülekezetéről, és irányítja azt, igénybe véve a „hű és értelmes rabszolga" osztály segítségét.[48] Azt mondják, ma ezt az osztályt a 144 000 felkent maradéka - Jézus Krisztus égi királyságának az örökösei alkotják. Ennek ellenére a kiválasztott férfiaknak csak egy kis

[47] 1Korintusz 11:1; Efézus 5:1; 1Péter 2:2l.

[48] A „hű és értelmes rabszolga" kifejezést Jézusnak a Máté 24:45-47-ben olvasható példázatából veszik, a 144000-es létszámot pedig a Jelenések 7:4 és 14:3 versekből.

csoportja - akik a Vezető Testület tagjai - gyakorolja a mindenkori irányítási feladatokat, nemcsak a körülbelül 8800 „felkent” felett, akikből ki lettek választva, hanem a körülbelül 5,9 millió más személy felett is, akik a szervezethez tartoznak, de akiket nem tekintenek az égi királyság örököseinek.[49]

Mikor 1971-ben egyik tagja lettem a 11 tagú világméretű Vezető Testületnek, nekem nagyon komoly és felelősségteljes feladatnak, tűnt. (Később, 1977-ben a tagok száma 18-ra emelkedett, most, 2000-ben 13 fő.)[50] Azonban az első hetekben tartott tanácskozásokon (melyek minden héten szerdán zajlottak le), amelyeken részt vettem, egészen más kép tárult elém, mint amelyet vártam.

Nem sokkal azelőtt vezették be az elnöklő évenkénti váltakozását és abban az évben Fred Franz, a Társulat alelnöke volt az elnöklő. Hogy miről fogunk tanácskozni, arról maga az elnök, Nathan Knorr döntött. Az általa kiválasztott és megvitatásra jónak látott témák anyagát rendszerint magával hozta, így többnyire ez volt az első alkalom, amikor bármit is megtudhattunk a megvitatandó problémáról.

Néha, az egész tanácskozás abból állt, hogy értékelték a különböző országok utazó szolgáinak az ajánlott névsorát, miközben felolvasták a neveiket, korukat, az alámerítkezés időpontját, hogy „felkent”-e, vagy sem, valamint szolgálati éveinek a számát. Számunkra ezek többnyire csak üres nevek voltak, ritkán ismertünk bárkit is közülük. Miután felolvasták nekünk zambiai, surinami, vagy Srí Lanka-i férfiak névsorát, szavazás következett a kinevezésükről.[51] Emlékszem Thomas Sullivanra (többnyire „Bud”-nak nevezték), aki abban az időben nyolcvan felett járt, majdnem vak, és gyenge egészségű volt. Ezek alatt a tanácskozások alatt rendszerint elszundított, és senki sem merte felébreszteni őt, csak azért, hogy arról szavazzon, amiről majdhogynem semmi fogalma nem volt. Néha a tanácskozásnak pár percen belül vége volt, emlékszem, hogy az egyik csupán hét percig tartott (beleszámítva a bevezető imát is).

Knorr elnök néha magával hozta a „problémás leveleket”, melyekben kérdések voltak a Tanúk magatartását illetően. A Vezető Testületnek kellett döntenie arról, hogy milyen alapelv szerint kell az eljárást lefolytatni, hogy a Tanú viselkedése indokolttá teszi-e a kiközösítést, vagy kevésbé szigorú intézkedéseket kell foganatosítani, vagy egyáltalán kell-e intézkedni. Akkor (egészen 1975-ig) minden döntésnek egyhangúnak kellett lennie. A vita után többnyire valaki javaslatot tett, valaki más támogatta, majd az elnöklő indítványozta a szavazást. Amennyiben a szavazás nem volt egyhangú, ha ez, vagy az a tag nem támogatta a javaslatot, többnyire kéznél volt egy kompromisszumos megoldás, melyet már mindenki jóváhagyhatott.

Ilyen körülmények között természetes, hogy bizonyos nyomás nehezedett ránk, és inkább azonnal helyeseltük a javaslatot, mintsem magányos ellenvetéseinkkel a függetlenség, vagy a diszharmónia látszatát keltsük. Voltak szavazások, amikor nem emeltem fel a kezemet, de gyakorlatilag mindig alkalmazkodtam. Abban a néhány esetben amikor nem szavaztam,

---

[49] Lásd: Jehova Tanúi évkönyve 2000, 31. oldal.

[50] Az akkori tizenegy tag a következő volt: Nathan Knorr, Fred Franz, Grant Suiter, Thomas Sullivan, Milton Henschel, Lyman Swingle, John Groh (ők heten voltak az Őrtorony Társulat igazgatói is), továbbá William Jackson, Leo Greenlees, George Gangas, Raymond Franz,. Közülük Sullivan, Groh, Knorr, Jackson, Suiter, Greenlees, Gangas és Fred Franz mostanra elhunyt.

[51] Néhány Tanú bizonyára úgy gondolja, hogy maga a Vezető Testület végzi a gyülekezeti vének kinevezését is. Kezdetben a Vezető Testület tagjai tényleg összeültek a Szolgálati Osztály tagjaival, és átnézték és jóváhagyták minden vén kinevezését az Egyesült Államokban. Ez aztán viszonylag rövid idő múltán megszűnt, és a kinevezések ezután a Szolgálati Osztály tagjaira maradtak. Más országokban a vének kinevezése kezdetektől fogva az Őrtorony helyi fiókhivatalának a kezében volt. A Vezető Testület azóta csak azokkal a kinevezésekkel foglalkozik (az USA-ban és máshol is), melyek az utazófelvigyázókra és a fiókhivatalok tagjaira vonatkoznak. Azt hiszem, ez azért történt így, hogy ezek a férfiak „a Vezető Testület képviselőinek” vallhassák magukat különleges értelemben, aminek nagyobb a súlya és jelentősége, mint a helyi véneknek.

azzal végződött, hogy valaki kompromisszumos ajánlatot tett, és bár az sem volt ínyemre való, többnyire csatlakoztam a többséghez. Az ember úgy érezte, azért kell alkalmazkodnia, hogy ne késleltessük a döntéshozatalt, vagy éppenséggel ne kerüljünk zsákutcába. Csakhogy felbukkantak olyan kérdések is, amelyekről döntenem egyre nehezebb és nehezebb volt.

Ahogy múltak a hetek, a tanácskozások olyan kérdések körül forogtak, mint például: lehet-e vén egy olyan apa, aki fiának, vagy leányának 18 éves korában megengedte a házasságkötést; lehet-e vén olyan valaki, aki beleegyezett, hogy fia, vagy leánya a felsőfokú továbbtanulást válassza[52]; lehet-e vén olyan ember, aki több műszakban dolgozik, ezért néha (amikor éjszakás) nem tud részt venni a gyülekezeti összejöveteleken; a vének megelégedhetnek-e a házasságtörés közvetett bizonyítékával, és a feleség vallomása, hogy a férje beismerte a házasságtörést, elégséges bizonyíték-e ahhoz, hogy megengedjék a bibliai válást és az újabb házasságot; hogy a válás megfelel-e a bibliai szempontoknak abban az esetben, ha a válást a bűnös kezdeményezi és nem az áldozat[53]; milyen mértékben érvényes a válás ha más mint házasságtörés volt az oka, és *miután* már kimondták a válást és érvénybe lépett, fényre kerültek bizonyítékok a válás *előtti* házasságtörésről; hogy kell megítélni, ha a válás érvénybelépése után megtörtént a válás utáni házasságtörés, hogy az ártatlan társnak, akinek nemi kapcsolata volt a hűtlen társával (miután az már beismerte hűtlenségét) vajon van-e joga elválni tőle, és új házasságra lépni; vagy a Tanú kifizesse-e a törvény megszegéséért kirótt hatósági büntetést, amit tanúságtevő tevékenysége miatt kapott, mert így kitartott egy álláspont mellet, betartva a Tanúk tanításait[54]; helyes dolog-e, élelmiszer, vagy más segélyeket küldeni a Vöröskereszt által (főleg arról volt szó, hogy félvallási szervezetnek tekinthető-e a Vöröskereszt, ez a vita sokáig elhúzódott, majd a következő tanácskozáson is napirenden volt); helyes-e a Társulat titkos csatornái segítségével pénzösszegeket továbbítani más országokba (pl. Indonéziába) úgy, hogy az amerikai dollárérték többszörösét szereznék meg annak ellenére, hogy ez az adott ország törvényei szerint nem legális; helyes-e bizonyos felszerelések bevitele némely országba, a törvényben megszabott magas adózás kikerülésével. Abban az esetben, ha a Tanúk szakszervezeti tagok, jóváhagyható-e a sztrájkvállalásuk, vagy vállalhatnak-e takarítási feladatokat a szakszervezet területén, ahelyett, hogy őrségbe mennének a sztrájktörők ellen; a Tanúk teljesíthetnék-e hadkötelességüket egyszerűen úgy, hogy gyapotültetvényeken dolgoznának (pl. Bolíviában) stb.

Ez csak részleges bemutatása azoknak a dolgoknak, amelyek megvitatásra kerültek vezető testületi tevékenységem első két évében. Döntéseinknek nagymértékű következményei voltak más emberek életében. Például a válásokra a vének testülete egy bizonyos „egyházi bíráskodást” gyakorolt, és abban az esetben, ha nem hagyták jóvá a válást, az az egyén, aki a válás után új házasságot kötött, ki lett közösítve.

A már említett példákon kívül nagy port kavart fel egy kaliforniai Tanú házaspár esete. A hálószobájukban valaki felfedezett egy folyóiratot különleges nemi aktusokat ábrázoló képekkel. (Emlékezetem szerint azt nem kaptunk tájékoztatást, hogy a jelentést tevő ember, hogyan juthatott a hálószobájukba.) A helyi vének a vizsgálat és kihallgatás során kiderítették, hogy a házaspár valóban alkalmazott más, az egyszerű nemi aktustól eltérő szexuális

[52] A felsőfokú oktatást régebben, és bizonyos mértékben még ma is, helytelenítették, mivel a hit elvesztéséhez vezet, és olyan légkört hoz létre, amely könnyen erkölcstelenséghez vezet.

[53] Abban az időben az volt érvényben, hogy a válás csak akkor érvényes az Írások szerint, ha azt az ártatlan fél kéri.

[54] Az irányelv az volt, hogy nem szabad kifizetni a bírságot, mivel az a vétkesség elismerését jelentené, és a személy ezzel megalkudna feddhetetlenségében. Ez az irányelv megváltozott.

fortélyokat[55]. A helyi vének írtak Brooklyn-ba, ott összehívták a Vezető Testületet, döntsék el ők, hogy milyen lépéseket kell tenni a házaspár ügyében, ha egyáltalán kell.

Amíg azon a reggelen nem olvasták fel nekünk ezt a levelet, előtte nem volt alkalmunk betekinteni (az elnököt kivéve) az ügybe, és egyáltalán gondolkodni a döntést illetően, és mégis, pár órán belül megszületett a döntés, hogy a házaspárt ki kell közösíteni. Később nyilvánosságra hozták az esetet, mint kizárólagos alapelvet, és ez mindenkire érvényes volt, aki szándékosan hasonló szexuális fortélyokat alkalmazott[56].

A nyilvánosságra hozott anyagot úgy értelmezték, és érvényesítették, hogy a házaspárok kötelességüknek érezték, jelenteni a véneknek, hogy házaséletükben hasonló nemi gyakorlatokban vesznek részt, vagy alakítottak ki, függetlenül attól, hogy közösen határoztak-e így, vagy csak az egyik fél kezdeményezésére történik. (Ez utóbbi esetben elvárták attól a féltől, aki nem a kezdeményező volt, hogy maga jelentkezzék a véneknél, ha ezt a kezdeményező fél nem hajlandó megtenni). Nem jelentkezni, általában a bűnös elme, a megbánás hiányaként volt értendő, tehát ok a kiközösítésre. Mindamellett az a hit, hogy az egyént a kiközösítés által elvágják az egyetlen olyan szervezet köldökzsinórjától, ahol fellelhető a megváltás, valamint az, hogy elszakadnak a barátoktól, családtagoktól, olyan nyomást gyakorolt az emberekre, hogy alávetették magukat a vének akaratának, függetlenül attól, mennyire nehéz ezeket a dolgokat bevallani (vagy jelenteni) a véneknek.

A Vezető Testület 1972-es döntése oda vezetett, hogy felgyülemlett a „bírói bizottságok" munkája, ahol a vének felülvizsgálták a bejelentéseket vagy bevallásokat, az eltérő szexuális gyakorlatokról. Az asszonyok fájdalmas és kínos helyzetekbe kerültek, amikor felelniük kellett a vének kérdéseire intim házaséletüket illetően. Sok házasság viharos időszakon esett át, főleg akkor, ha az egyik társ nem volt Tanú. Az csak természetes, hogy ez a társ vehemensen tiltakozott az intim nemi életükbe történt menthetetlenül durva beavatkozás ellen. Némely házasság ezen omlott össze, válással fejeződött be.[57]

Az elkövetkező öt évben soha nem látott mértékben elárasztottak bennünket a levelek. Többségükben kételyeket sorakoztattak fel, hogy egyáltalán létezik-e bibliai alap, amely feljogosítja a Vezető Testület tagjait arra, hogy ily mértékben beavatkozzanak mások magánéletébe. Képtelenek voltak elfogadni a nyilvánosságra hozott indokokat, amelyek alátámasztották a döntést és annak érvényességét. (A legfőbb bibliai alapot a Róma 1:24-27 adta, ahol a homoszexuálitásról van szó, és azok, akik írtak ez ügyben a Társulatnak, rámutattak, nem tudják felfogni, miért pont ezt alkalmazták a férj és feleség közötti heteroszexuális kapcsolatnál). Egyéb, gyakran feleségek által írott levelekben egyszerűen a zavar, szorongás, bizonytalanság volt érezhető, vajon a „szerelmi előjátékuk" megengedett-e, vagy sem.

Egy asszony azt írta, hogy beszélt egy vénnel, ő ajánlotta neki, hogy írjon a Vezető Testületnek, hogy „biztos legyen a dolgában". Ezért írt, és megmagyarázta, hogy férjével forrón szeretik egymást, és leírta az általuk már megszokott „előjátékuk bizonyos formáját", majd hozzáfűzte: „Hiszem, hogy ez a lelkiismeret dolga, de azért írok, hogy biztos legyek!" Ezekkel a szavakkal fejezte be:

> „Nagyon félek és szenvedek, és ezentúl még jobban aggódom, hogy megértéssel legyen (a férje) az igazsággal szemben… Tudom, hogy ti megmondjátok mit tegyek."

[55] Az ilyen nemi érintkezést az *Őrtorony* 1969. december 15-ei számában (765, 766. old.) vették célba először, és a cikk nagy terjedelemben boncolgatta, ami kétségkívül a vének érzékeny reagálását eredményezte, ha ilyen viselkedésről hallottak. Feltételezhető az is, hogy elsődlegesen ez eredményezte azt, hogy elkészült az a jelentés a hálószobai titokról.

[56] Lásd *Őrtorony* 1972. december 1., 734-736. oldal, valamint 1972. november 15., 703, 704 oldal.

[57] A főhivatal egyik dolgozója, aki a levelezésekkel foglalkozott 1976. augusztus 9-én kelt memójában ezt jelentette a Vezető Testületnek: „Az álláspontunkból, ott ahol a férj hitetlen [vagyis nem Tanú], sok probléma adódott. A feleségek vonakodtak ilyen módon ingerelni a férjüket, vagy engedni az ingerlésnek az ő részéről. Ennek következménye a házasságok felbomlása volt."

Egy további jellegzetes levélben egy vén azt írja, hogy van egy problémája, amit elméjében és szívében rendezni szeretne, ezért úgy érezte „a legjobb az 'anyához' fordulni tanácsért”[58]. A problémát a nemi élete jelentette. Sem neki, sem a feleségének nem volt világos, hogy „hol az a határ, ameddig el lehet menni a nemi aktust megelőző szerelmi játékokban”. Biztosította a Társulatot, hogy „én és a feleségem betűről betűre követni fogjuk a ti útmutatásaitokat, bármi is az”.

Ezek a levelek mutatják, hogy az emberek milyen határtalan bizalommal voltak a Vezető Testület iránt, és mennyire hitték, hogy azok a férfiak, akik a Vezető Testületet alkották megmondhatják, „hol az a határ ameddig el lehet menni”, még az intim életük területén is, és azt is hitték, hogy a határt „betűről betűre”, be is kell tartani.

A Társulat rengeteg levélre válaszolt. Többnyire korlátok közé igyekeztek szorítani a válaszokat (mondtak valamit, anélkül hogy pontosan megmondták volna) arról, hol az a határ ameddig el lehet menni az előjátékokban, ezáltal kizárva a játékok többi formáját.

Volt egy jelentés 1976 júniusában a Társulat Szolgálati osztályának egyik tagjától, amely a telefonbeszélgetését tartalmazta a vének szemináriumának (Királyság Szolgálati Iskola) az oktatójával. A jelentésben az áll, hogy az oktató azért telefonált, mert a szeminárium egyik résztvevője bevallotta, hogy házaséletükben a nem megengedett szerelmi fortélyokat űzik. A jelentésben ez áll:

> „A testvér (itt következik az oktató neve) aprólékosan megvitatta vele ezt a problémát, hogy megállapítsa, valóban orális egyesülésről volt-e szó… (Az oktató), figyelembe véve a körülményeket, közölte vele, keresse fel a bizottság többi tagját - véletlenül további két bizottsági tag is jelen volt ebben az osztályban - így beszélt velük. (az oktató) most nem tudja, mit tegyen. Azt ajánlották (neki), adjon a szervezet részére aprólékos beszámolót úgy, hogy a jövőben ha még ilyen eset előfordul, legyen a megoldáshoz útmutatása, és ne kelljen telefonálnia.”

Ez is bizonyítja, milyen messzemenően intim kérdések érkeztek, és a szervezet központja milyen mértékben felügyelte az egész helyzetet.

Egyik levél a másik után elárulja, hogy ezek az emberek Isten előtti felelősséget éreztek minden, a Vezető Testület által megszabott normától való legkisebb eltérést is jelenteni a véneknek. Egy férfinak (egy vénnek) a középnyugati államokból, aki beismerte, hogy vétkezett a Vezető Testület irányadó döntése ellen, a vének megmondták, írnak a Társulatnak, saját maga pedig hozzácsatolt egy kísérőlevelet. Elmúlt nyolc hét, végül újra írt Brooklyn-ba: „A várakozás, szorongás, rossz előérzet majdnem több, mint amit el tudok viselni.” Azt írta, hogy a gyülekezetben minden feladatától megfosztották, beleértve a gyülekezeti imádságokat is, és hogy: „Majdnem minden héten veszítek valamit abból, amiért dolgoztam, és amiért 30 évig imádkoztam.” Kérte a sürgős választ:

> „Mégiscsak szükségem van lelki vigaszra, ami a Jehova szervezetében elfoglalt helyzetemet illeti.”

Voltak vének, akik mérsékelten közelítették meg a dolgokat. De azután megtörténhetett, hogy fenyítést kaptak a Brooklyn-i főhivataltól. Ítéljétek meg ti magatok ezt a levelet:

SCE: SSE 1976 augusztus 4.

Vének Testületének

[58] Sok Tanú úgy hivatkozik a szervezetre, mint „a mi anyánk”-ra, mert ezt a kifejezést így használták az *Őrtorony* folyóiratban; pl. 1952. január 1. 80. o., és 1957. május 1. 274, 284. o.; lásd még: *Őrtorony* 1994. április 1., 32. o.

Jehova Tanúi
... gyülekezetében, n.c/o
W. M.

Kedves Testvérek!

Kezünkben tartjuk a Kaliforniai S. gyülekezet bizottsága július 21-én kelt levelének a másolatát, amelyben szó van a J. testvért érintő dolgokról is.

Kérjük, hogy tudassátok velünk, nem adott-e valamelyik gyülekezeti vén helytelen utasítást az orális nemi kapcsolat kérdésében. Ha a vének a gyülekezetben azt mondták a házaspároknak, hogy az orális nemi közösülés nem helytelen, akkor feltesszük a kérdést, milyen alapon adták ezt a tanácsot? Viszont ha helytelen tanácsot adtak, akkor tudassátok velünk, történtek-e lépések az esetleges félreértés helyreigazítására azok részéről, akik a helytelen tanácsot kapták, és tudassatok arról is, hogy az említett vének időközben helyeslik-e azt, amit a Társulat kiadványaiban közzétettünk az orális nemi érintkezésről.

Ha valaki közületek testvérek vénként azt a tanácsot adta, hogy az orális nemi érintkezés a tényleges nemi közösülés előjátékaként megengedett, akkor az ilyen tanács nem volt helyes.

Köszönjük a figyelmet, melyet a fent említett problémának szenteltek. Jehova gazdag áldása legyen veletek azon igyekezetetekben, hogy mindig példamutatóan lássátok el véni felelősségeteket!

Testvéreitek:

Másolat:
Bírói Bizottság S. gyülekezetben
Jehova Tanúi, Kalifornia

Az idézett levél az eredeti másolata, amelyet a Társulat Szolgálati Osztálya küldött egy bizonyos gyülekezet véneinek (a nevek és a rendeltetési hely törölve)[59].

Érdekes, hogy voltak még olyan vének is, akik úgy vélték, hogy a Vezető Testület álláspontja elnéző, és nem eléggé alapos. Egy USA-beli vén levelében ez áll:

> „Vannak korban idősebb testvérek, akiknek az a véleménye, hogy a Vezető Testületnek még tovább kellett volna lépnie a nem természetes nemi fortélyok elítélésében, belefoglalva a nemi aktus egyes testhelyzeteit is…”

A továbbiakban ez a vén elmondja, *ő maga* mit érez ezzel kapcsolatban:

> „Mivel Jehova a 3 Mózes ezen [18.] fejezetében és még más fejezetekben is aprólékos részletekbe ment a szexuális viselkedésről, a házaspároknak miért nem mondanak semmit sem a megengedett és a nem megengedett közösülési testhelyzetekről? Nem feltételezhető-e, hogy Jehova így tett volna, ha azt akarja, hogy a házasélet eme személyes területe is ki legyen téve Izrael „bírái” és „vénei” tüzetes vizsgálódásának és véleményének, hogy ők hatékonyan felléphessenek a vétkesek ellen?”

[59] Ez a másolat (az angol szövegben) már az indigós másolatról készült, azért nincsen az angol szövegen az aláírást helyettesítő pecsét. Az SCE jelzés alapján Merton Campbellt, a Brooklyn-i Szolgálati Osztály munkatársát azonosíthatjuk a levél írójaként.

Azok között, akikre lesújtott a szervezet döntése, voltak olyanok, akiknek a megszokott nemi működésük operáció, vagy baleset következtében komolyan megsérült. Voltak, akik kifejezték elkeseredésüket a felett, milyen helyzetbe jutottak a Vezető Testület döntése miatt.

Egy férfi, aki valamikor így lett impotenssé, az utána következő években teljesíteni tudta szexuális feladatát pont az egyik olyan módszerrel, amit a Társulat elítélt. Azt írta, hogy a Vezető Testület eme döntése előtt még nem érezte magát fél embernek, mivel feleségét épp ilyen módon még mindig ki tudta elégíteni. Leírta, hogy az *Őrtorony*ban megjelent álláspont alátámasztására nem talál bibliai bizonyítékot, de a felesége kötelességének érezte szót fogadni, ezért mivel szereti a feleségét, engedett neki. Tudja ugyan, hogy továbbra is ugyanaz a férfi, aki azelőtt volt, mégis érzelmi összeomlástól fél, mert aggódik, hogy ez a házasságát komolyan megzavarhatja. Kéri, tudassák vele, hogy Isten akaratában létezik-e olyan „kiskapu", amely lehetővé tenné neki azt a megnyugvást, hogy feleségének örömet tud szerezni.

Nem kis teher hárult a vének lelkiismeretére, akik hivatottak voltak megbeszélést tartani azokkal, akik megszegték a Vezető Testület döntését. A már említett vén levelét így fejezte be:

> „Rájöttem, hogy csak olyan bibliai törvényeket és alapelveket használhatok, amiket teljes őszinteséggel és meggyőződéssel értek, képviselve ezáltal Jehovát és Jézus Krisztust, s amíg ezeket a törvényeket és szabályokat mint gyülekezeti vén érvényesíteni akarom a saját munkámban, nem azért akarom tenni, mert természetesnek tartom, hogy ez Jehova szervezete és függetlenül attól mit mond, követem őt, hanem azért mert valóban hiszem, hogy ezt a Biblia alátámasztja, és ez így helyes. Így továbbra is hinni akarok aszerint, ahogyan Pál apostol figyelmeztette a Thessalonikabelieket a 13. versben, a második fejezetben, hogy ti befogadván az Istennek általunk hirdetett beszédét, nem úgy fogadtátok mint emberek beszédét, hanem mint Isten beszédét, aminthogy valóságban az is."

Igazán figyelemre méltó az ő álláspontja. őszintén szólva kétlem, hogy sok vén szabadon merne-e beszélni ilyen módon, ilyen egyértelmű, világos szavakkal fejezve ki a véleményét.

Habár személyes szokásaim merőben eltérnek a Társulat által tiltott szexuális gyakorlatoktól, becsületesen kijelenthetem, hogy nem azonosultam a Vezető Testület döntéseivel, ami a kiközösítéseket illeti. *De ez minden, amit mondhatok!* Amikor ugyanis szavazásra került a sor, alkalmazkodtam a többség döntéséhez. Nem volt kellemes, amikor a Vezető Testülettől megbízást kaptam, hogy készítsek el egy anyagot döntéseink megindokolására, de a feladatot elvállaltam, és összhangban a Vezető Testület döntésével el is készítettem, ahogyan azt megkívánták. Nem mondhatom, hogy úgy cselekedtem volna, mint ahogy azt az idézett vén kifejezte. De az akkori hitem a szervezetben, mint Isten egyedüli földi képviselőjében azt eredményezte, hogy nagyobb lelkiismeret-furdalás nélkül megtehettem.

A legtöbb levél ezzel a problémával soha nem jutott el a Vezető Testülethez, mert a Főhivatal „levelezési részlegének", vagy Szolgálati Osztályának a munkatársai intézték. Azonban biztos vagyok benne, hogy a Vezető Testület tagjai személyes találkozások és beszélgetések folyamán tudatára kellett, hogy ébredjenek, sok ember érzi az ő mértéktelen beavatkozásukat más emberek magánéletébe.

Amikor talán öt évvel később ismét a tanácskozás napirendjére került ez a téma, a kiközösítési eljárásmódot törölték, és a Vezető Testület lényegében kivonult az emberek intim magánéletéből. A Vezető Testület ismét megbízott, készítsek tanulmányi anyagot, ezúttal a

változások bejelentéséről. Beismerni, ha nem is közvetlenül, hogy a Vezető Testület tévedett, számomra elégtételt jelentett.

Ezt az anyagot az *Őrtorony* 1980/2 (angolul 1978. február 15.) számában lehozták, és a 35-45. oldalon többek között ez állt:

> „Ennek a kérdésnek további gondos megfontolása után azonban, világos bibliai utalások hiányában, arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ennél a dolognál olyasmiről van szó, amelyért a házaspárnak magának kell viselnie a felelősséget Isten előtt, és hogy nem a gyülekezeti vének feladata, hogy az ilyen intim házassági kapcsolatokban a magatartást meghatározzák, vagy valakit lényegében az ilyen cselekedetei alapján a közösségből kizárják. Ezzel lényegében annak a kötelezettségnek a tudata jut kifejezésre, hogy hagyjuk, hogy a Biblia döntsön, és hogy ne foglaljunk el dogmatikus álláspontot olyan esetekben, amikor bibliai bizonyítékok hiányában nincs elégséges alap erre."

Valójában sok más esetről is, amelyek eljutottak hozzánk, így vélekedtem. Legtöbbször, amikor ilyen dolgokról döntenünk kellett, az Írásokban nem találtunk alapot dogmatikus álláspontunk alátámasztására. Ezt a véleményemet tehát kifejeztem ebben a cikkben, és a Vezető Testület ezt így el is fogadta. A későbbiekben újra és újra hasonlóan fejeztem ki a véleményemet, de csak ritkán fogadták el.

Amikor nézegetem ezeket a leveleket, az az elégtétel, amit a helyreigazítási anyag elkészítésénél éreztem, most üresnek tűnik. Tudom, hogy függetlenül attól, ami elhangzott, sohasem lehet kárpótolni, vagy helyrehozni azokat a károkat, amiket a kínos megaláztatások, elmebeli összekuszálódások, lelki szenvedések, maró lelkiismeret furdalások, zátonyra futott házasságok okoztak, az előző Vezető Testületi döntés miatt, egy olyan döntés miatt, amelyet néhány óra alatt hoztak olyan férfiak, akik „hidegen" közelítettek ezen problémához, anélkül hogy előzőleg bármit is tudtak volna erről, vagy átgondolhatták volna, vagy elmélkedhettek volna, vagy különösebben imádkoztak volna, vagy tanulmányozták volna az Írásokat, és mégis öt éven keresztül a döntéseiknek messzemenő hatalma volt, és sok embert egy életre megpecsételtek! Mindezekből semminek sem kellett volna megtörténnie![60]

Felbukkant egy másik kérdés is, amelynek bizonyos összefüggése volt az előzőleg említettekkel, és egy dél-amerikai Jehova Tanúja testvérnőt érintett, akinek a férje bevallotta, hogy szexuális viszonya volt más nővel. A probléma abban rejlett, hogy a férj azt mondta, ez a viszony egyike volt a már előzőleg leírt tiltott közösülési formáknak: ebben az esetben anális és nem genitális közösülésről volt szó.

A Vezető Testület döntése szerint, ezt nem lehet úgy értékelni mint házasságtörést, mivel a házasságtöréshez minden esetben szükséges a genitális kapcsolat, amikor „lehetséges a gyermek nemzése". Ezért állítólag ez a férfi nem volt „egy test" más nővel, és *a feleségének az Írások szerint nincs alapja a válásra, majd egy újabb házasságra*.

---

[60] Néhány évvel az után, hogy lemondtam a Vezető Testületben betöltött tisztségemről, a szervezet gyakorlatilag újból bevezette a „természetellenes nemi gyakorlatokra" vonatkozó korábbi eljárásának alapvető elemeit. Az *Őrtorony* 1983. március 15-ei angol száma (30., 31. o.), bár azt mondja, hogy a véneknek nem kell „rendőrként ellenőrizniük" a gyülekezet tagjainak személyes, házassági ügyeit, úgy rendelkezett, hogy a „természetellenes szexuális eljárások" körbe sorolt szokások védelmezése vagy gyakorlása házas személyek között nem csupán azt eredményezheti, hogy a személy alkalmatlan véni vagy más Társulat által kijelölt tisztségre, hanem „akár a gyülekezetből való kizáráshoz is vezethet". Lloyd Barry nem volt jelen akkor, amikor a Vezető Testület döntése hatályon kívül helyezte az 1972. évi irányelvet, és visszatérése után azt mondta, hogy helyteleníti a szabály eltörlését. Mivel ő állt az Írói Osztály élén, és ő felügyelte az *Őrtorony*ban megjelenő anyagok elkészítését, lehetséges, hogy az ő befolyása eredményezte a régi irányelvhez való nagymértékű visszatérést. Bárhogy legyen is, az 1983-as anyag nem eredményezett annyira nagyszámú bírói meghallgatást, mint az irányelv eredeti, 1972. évi bevezetése. Ennek talán az lehetett az oka, hogy a korábbi tapasztalat elegendő nagyságú rossz gyümölcsöt termett ahhoz, hogy lefékezze a vének buzgó kutakodását.

Az akkori gyakorlat szerint egyhangú döntésnek kellett megszületnie, és én alkalmazkodtam. De mélységes nyugtalanságot éreztem, ha arra az asszonyra gondoltam, amikor majd közlik vele, hogy az Írások szerint nem különülhet el a férjétől, aki így vétkezett ellene. Ebből a döntésből származott egyúttal az is, hogy a Biblia szerint nem lehet elválni olyan férjtől, akinek homoszexuális kapcsolata volt más férfiakkal, sőt állatokkal, mivel a férfi nem válhat „egy testté" más férfival, vagy állattal oly módon, hogy „lehetséges a gyermek nemzése". Az *Őrtorony* folyóirat azévi, korábbi száma konkrétan kimondta ezt[61].

Mélységes nyugtalanságom arra irányított, hogy a Máté 19:9-ben használt szavakat alaposan áttanulmányozzam az eredeti (görög) változatban. A szervezet *Új világ fordítás*ában Jézus szavai így vannak lejegyezve:

> „Mondom nektek, hogy aki elválik a feleségétől, hacsak nem paráznaság miatt, és mást vesz el, házasságtörést követ el."

Itt két különböző szót használtak: „paráznaság" és „házasságtörés". Mégis évtizedeken keresztül az Őrtorony-kiadványokban azt az álláspontot érvényesítették, hogy a két szó tulajdonképpen egy és ugyanazt jelenti, hogy a „paráznaság" alatt a férfi házasságtörő viszonya értendő, ha az más nővel, mint a feleségével történik (vagy a nő esetében olyan férfival, aki nem a férje). Akkor Jézus kijelentésénél, Máté miért jegyzett fel két, különböző szót (*porneia* és *moikheia*), ha mindkét esetben ugyanarról volt szó: házasságtörésről.

Hosszas kutatás után a Bétel könyvtárában, sok fordítás, bibliai szótár, lexikon igénybevétele után fény derült az okára. Gyakorlatilag minden könyv amit fellapoztam, rámutatott, hogy a görög *porneia* szó (az *Új világ fordítás*ban „paráznaság") nagyon tág fogalom, és MINDENFAJTA nemi erkölcstelenségre értendő, ezért sok bibliafordításban az „erkölcstelenség", „nemi erkölcstelenség", „szemérmetlenség" vagy „hűtlenség" szót használták[62]. A lexikonokból világossá vált, hogy ezt a kifejezést a homoszexuális kapcsolatokra is használták. A döntő fordulópont akkor állt be, amikor rádöbbentem, hogy maga a Biblia is használja a *porneia* szót Júdás levelében a 7. versben a hírhedt Szodoma és Gomorra lakosainak homoszexuális viselkedésének a megjelölésére.

Kutatásaim végeredményét 14 oldalas tanulmányban foglaltam össze, és másolatot készítettem a Vezető Testület minden tagjának. Nem voltam azonban biztos, miként fogadják, ezért felkerestem Fred Franzot az irodájában, és elmagyaráztam mit tettem, és hogy kételyeim vannak a fogadtatást illetően. A válasza így hangzott: „Nem gondolom, hogy nehézségek merülnének fel". A válasz nagyon tömör, de bizalomkeltő volt. Megkérdeztem, szeretné-e megnézni az anyagot, ő visszautasította, majd megismételte, hogy szerinte „nem lesz semmi gond".

Úgy éreztem, hogy már valaminek a tudatában volt abból, amire én a kutatásaim során rájöttem, bár azt nem tudhattam, hogy mióta. Mivel a Társulat *Új világ fordítás*ának fő fordítója volt, feltételeztem, hogy van némi fogalma a porneia („paráznaság") szó valódi értelméről[63].

Mikor a Vezető Testület tanácskozásán napirendre került az én anyagom, melyet Fred Franz támogatása után terjesztettem be, jóváhagyták. Megbíztak, hogy az Őrtorony részére készítsem el a tanulmányi anyagot, amiben bemutatjuk az új álláspontunkat[64].

---

[61] Lásd *Őrtorony*, 1972. január 1., 31., 32. o.

[62] A házasságtörés szónak a Máté 19:9 görög eredetijében a moikheia szó felel meg, aminek a porneia szótól eltérően nagyon leszűkített az értelme, és a házasságtörés hagyományos értelmére korlátozódik.

[63] Az *Új világ fordítás* nem jelöli meg a fordító nevét, és az „Új Világ Bibliafordító Bizottság" anonim munkájaként tüntetik fel. Ennek a bizottságnak a többi tagja a következők voltak: Nathan Knorr, Albert Schroeder és George Gangas. De egyedül Fred Franz ismerte a bibllai nyelveket oly mértékben, hogy ilyen fordítással próbálkozzon. Két évig tanult görögül a Cincinnati Egyetemen, a héber nyelvet viszont csak autodidakta módon tanulta meg.

[64] Lásd *Őrtorony* 1972. december 15., 766-768. oldal (angol).

Szüntelenül az emlékezetemben van, hogy röviddel az említett tanulmányozási cikk megjelenése után, levél érkezett egy testvérnőtől, aki évekkel ezelőtt rájött, hogy a férje valamilyen állattal fajtalankodott. „Nem tudtam együtt élni az ilyen emberrel" - írta, és elvált tőle. Később újból férjhez ment. Mivel nem volt „bibliai szabadsága" erre, a gyülekezet kiközösítette. Az *Őrtorony*-cikk megjelenése után írt, és arra kért bennünket, hogy tekintettel az új álláspontra, tegyünk valamit, hogy a kiközösítés által nevére esett szégyenfolttól megtisztulhasson. Csak azt válaszolhattam, hogy maguk a megjelent cikkek igazolták az akkori döntését és viselkedésének helyességét.

Habár a cikkek előkészítése melyben a szervezet téves véleményét kellett kijavítanom, újból elégtételt jelentett számomra, kijózanodásra kényszerített az a gondolat, hogy már sohasem lehet helyrehozni a károkat, amiket évtizedek alatt az előző helytelen álláspontunk okozott - és csak Isten tudja hány embernek.

Valójában a Vezető Testület akkoriban bírói és törvényhozói testület volt egyben, mert döntései a törvény erejével hatottak Jehova Tanúira. „Vezető Testület" volt, amint a bibliai időkben a Szanhedrint is annak lehetett nevezni, hiszen hasonló volt a feladata is. Pontosan úgy, ahogy annak idején a jeruzsálemi Szanhedrin elé tárták Jehova népe minden fontos kérdését, most Jehova Tanúi Brooklyn-i Vezető Testülete elé tárják.

De semmi esetre sem volt végrehajtó szerv. A végrehajtó hatalom és felelősség kizárólagosan a szervezet elnökére, Nathan Knorra hárult. Ezt nem vártam, mert kinevezésem évében Franz alelnök egyik előadásában, mely később megjelent az *Őrtorony* 1971. december 15-ei számában is, szembeállította a Vezető Testület szerepét az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat szerepével. Az alelnök szokatlanul bátor és nyílt nyelvezetet használt, ismételten kiemelve, hogy a Társulat csupán „közvetítő", „ideiglenes eszköz", amit a Vezető Testület felhasznál (754, 760. oldal angolban):

> „Ez a szervezet, amely világméretekben evangelizál, semmilyen mai jogi társulás által nincs vezetve, amit talán az emberek által alkotott politikai hatalmak törvénye megkövetelne, és amelyek a pusztulás előtt állnak a „Mindenható Isten ama nagy napjának viadalára, Armageddonnál" (Jel 16:14-16). A jelen világ semmilyen jogi társulása nem hozta létre és nem vezeti ezt az evangelizációs szervezetet. Ellenkezőleg, ő vezeti az ilyen társulásokat, mint csupán eszközt a Nagy Teokrata munkájához. Ezért az általa megalkotott példa szerint működik. Ez egy teokratikus szervezet, melyet Isten irányít fentről lefelé, és nem fordítva. Az önátadott és megkeresztelt tagok alárendelik magukat az ő teokráciájának. A legális világi szervezetek, amiket emberi kormányok hoztak létre, megszűnnek ezek pusztulásával.
>
> - - - - - - - -
>
> A szervezet szavazati joggal rendelkező tagjai azzal törődnek, hogy a Vezető Testület közvetlenül és hatékonyan használhassa ezt a „jogi eszközt", a „hű és értelmes rabszolga osztály" és a vének érdekében, hogy a Vezető Testület tagjai a Társulat Igazgatótanácsában is tagok. Elismerik, hogy a Társulat nem közigazgatási szerv, hanem csak végrehajtó.
>
> Ezért a szavazó tagok nem kívánják, hogy bármilyen alapja legyen a konfliktusoknak és a megosztottságnak. Nem akarják, hogy olyan helyzet szülessen, amikor a „jogi eszköz" uralja és irányítja használóját - ebben az esetben a Vezető Testületet - amely a 'hű és értelmes rabszolga' osztályt képviseli. Végezetül nem a farok csóválja a kutyát, hanem a kutya a farkát. A vallás jogi eszközének, amelyet a császár törvényei szerint hoztak létre, nem kellene megpróbálkoznia vezetni és uralni a saját megalkotóját, hanem a megalkotónak kellene uralnia és vezetnie a vallási jogi eszközt."

Az előadásban használt hasonlat miatt néhányan úgy emlegették ezt mint „előadás a farokról, amely a kutyát csóválja". Kétségtelen, hogy erős szavak voltak ezek. A probléma abban rejlett, hogy olyan képet festett le, ami a fordítottja volt a valóságos viszonyoknak.

A Vezető Testület nem uralta a Társulatot. Sem az alelnök előadása idejében, sem az előadás megjelentetése idejében, sem a rákövetkező mintegy négy évben.

A megfestett kép végül valósággá vált, de sajnos csak drasztikus változások árán, amihez érzelmi kitörések és lényeges szétosztódások párosultak. A mai Tanúknak talán furcsán hangzik, de a szervezet egész történelme során a Vezető Testület úgy, ahogy ebben az előadásban le volt festve, sohasem létezett. Több, mint kilencven évig tartott, amíg egyáltalán életre kelt, és mostani léte is csak 1976. január 1-jén kezdődött, tehát a szervezet létének körülbelül az ötödrészére nyúlik vissza. El fogom magyarázni, hogy miért mondom ezt, és mi felel meg a valóságnak.

A HÁROM EGYEDURALKODÓ

„Tudjátok, hogy a pogányok fejedelmei uralkodnak azokon, és nagyok hatalmaskodnak rajtok. De ne így legyen közöttetek.” - Máté 20:25, 26, *Károli.*

Jehova Tanúi történelme bizonyára 1879. július 1-jétől, az első *Őrtorony* megjelenésétől íródik. Az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulatnak nevezett szervezet egy 1881-es határozattal alakult meg, majd 1884-ben jegyeztették be. Az valóban igaz, hogy ez a Társulat nem alkotta meg, nem vezette, uralta vagy igazgatta (hogy az alelnök szavait használjuk) az Őrtorony követőinek Vezető Testületét. Ez azért volt lehetetlen, mert a „Vezető Testület” egyszerűen nem is létezett.

Charles Taze Russell az Őrtoronyt mint saját újságját kezdte kinyomtatni, és egyben ő volt az egyedüli kiadója is. Amíg élt, mindenki, aki az Őrtorony Társulathoz felsorakozott, őt ismerte el egyedüli pásztorként. Az igaz, hogy megalakulása után a Társulatnak igazgatótanácsa is volt (eredetileg közéjük tartozott Russell felesége Maria is), de ezt az Igazgatótanácsot nem tekintették Vezető Testületnek, és nem is volt az. És mégis, az *Őrtorony* 1971. december 15-ei számában (angolban) a 760. és 761. oldalon (magyarban: 72/1 17-24. oldal) ezt a kijelentést olvashattuk:

> „Ahogyan azt a hozzáférhető tények mutatják, összefonódás jött létre a Vezető Testület és a Pennsylvaniai Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat között. Charles Taze Russell a 19. század utolsó negyedében szemmel láthatóan az akkori Vezető Testülethez tartozott.”

Alig értem, hogyan írhatta Fred Franz azt, hogy a „hozzáférhető tények mutatják”, hiszen ő már Russell idején kapcsolatba került az Őrtorony Társulattal, és személyesen tudta, mi a valóság. Mit mutatnak valójában „a hozzáférhető tények”?

Ami az igazgatótanácsot illeti, maga Russel a *Sioni Őrtorony* 1894. február 25-ei különleges kiadásában, az 59. oldalon ezt írja (angolban):

> „Mivel 1893. december 1-jére, az összesen hatezer-háromszáznyolcvanhárom (6383) szavazatból háromezer-hétszázöt (3705) szavazat a miénk, Russell testvérnő és természetesen én választjuk ki a tisztviselőket, és ezzel a Társulatot uraljuk. Az igazgatók ezt így is értelmezik az elejétől kezdve, természetes, hogy az ő hasznosságuk majd előtérbe kerül a halálunk esetén.”[65]

Abból az irányvonalból, amit Russell oly alapossággal követett, nyilvánvaló, hogy sem az igazgatókat (de senki mást sem), sem saját magát egyszerűen nem tekintette Vezető Testületnek. Az *Őrtorony* 1923. március 1-jei számában a 68. oldalon ezt írja (angolban):

---

[65] Russel asszony a férjével való nézetkülönbsége miatt 1886-ban visszalépett társkiadói tisztségéből, és 1897. november 9-én elhagyta a férjét. De 1900. február l2-ig a Társulat igazgatója volt. 1906-ban váltak el.

„Mások gyakran feltették a kérdést: ki is az a hű és értelmes szolga? Russell testvér mindig így válaszolt: Vannak, akik azt mondják én, mások azt, hogy a Társulat."

A cikk így folytatódik:

„Mindkettő megfelel az igazságnak, mert Russell testvér a szó valódi értelmében maga volt a Társulat, mert függetlenül bárkitől a világon irányította a Társulat politikáját és irányvonalát. Néha tanácsot keresett azoknál, akik a Társulathoz tartoztak, meghallgatta ajánlásaikat, majd a saját belátása szerint cselekedett, miközben hitte, hogy az Úr akarja, hogy így haladjon előre."

C. T. Russell, 1906-ban néhány *Őrtorony*-olvasó kérdésére így felelt:

„Nem, az igazságokat, melyeket Isten szócsöveként mutatok be, nem jelentek meg sem látomásokban, sem az álmaimban, sem az Úr hallható hangján, vagy mind egyszerre, de fokozatosan, főleg 1870-től és 1880-tól érezhetően. Az igazság ilyen tiszta feltárása nem származott emberi furfangból sem, éles elmétől sem, csupán azon egyszerű tényből, hogy eljött az Úr valós ideje, és ha nem én szólalok meg vagy nem találtatott volna más közvetítő, a kövek is kiabáltak volna."[66]

Mivel hitte, hogy ő maga „Isten szócsöve" (God's mouthpiece), és az igazság megjelenítésének a hírnöke, érthető, hogy semmi szükségét nem látta a Vezető Testületnek. Egy évvel az után a kijelentés után megírta végakaratát és végrendeletét, amely halála évében, 1916-ban meg is jelent az *Őrtorony* december 1-jei számában. Mivel semmi sem mutatta jobban, hogy Russellnek milyen hatalma volt az Őrtorony Társulat felett, a végrendelet eredeti és egész szövege megtalálható e könyv függelékében. Itt megfigyelhetjük mit ír a végrendelet második bekezdésében:

„Amikor az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulatnak ajándékoztam a *Sioni Őrtorony*-t (Zion's Watch Tower), a Negyedévente megjelenő *Régi Hittudomány* (Old Theology Quarterly) újságokat, és a *Bibliai Tanulmányok* (Millenial Dawn Scripture Studies) című könyvek jogdíját, különböző brosúrákat, énekeskönyveket stb., tettem ezt azon kizárólagos feltétellel, hogy amíg élek, teljes körű felügyeletet gyakorolhassak a kiadványokkal kapcsolatos mindennemű ügyintézés felett, és hogy halálom után határozott akaratom szerint tovább kell vezetni az ügyeket. Itt közlöm akaratomat - végrendeletemmel összhangban."

Habár Russell az *Őrtorony* folyóiratot (a bejegyzéskor, 1884-ben) odaajándékozta a Társulatnak, teljesen egyértelműen a saját újságjának tekintette, és halála után az akarata szerint kellett volna kiadni. Utasítást adott, hogy halála után az *Őrtorony* kiadásának teljes felelőssége legyen átruházva az általa kiválasztott és kinevezett, öt emberből álló Szerkesztő Bizottságra[67]. A szavazati joggal rendelkező összes részvényt, végrendeletileg átruházta öt nőre, akiket az igazgatótanács tagjaivá nevezett ki. Abban az esetben, ha a Szerkesztő Bizottság valamelyik tagjánál kétség merül fel megbízhatóságát illetően, ezek a nők, továbbá a társulati igazgatók és a Szerkesztő Bizottság többi tagja, bírói tanácsként működnének, amely döntene a Szerkesztő Bizottság vétkes tagjáról[68].

Mivel az egyén sohasem alkothat kollektív testületet, ezek a tények igazolják, hogy Russell életében, tehát 1916-ig még csak a látszata sem volt a Vezető Testületnek. Az őt követő Joseph F. Rutherford elnöklete alatt sem volt másképpen. Az ember azt gondolhatná,

---

[66] *Őrtorony*, 1906. július 15., 299. o. (angol).

[67] Russel nem nevezte meg Rutherfordot ezen öt férfi között, de beosztotta őt egy másik öttagú csoportba, mint olyan helyetteseket, akiket szükség esetén kell felhasználni.

[68] Az 1959-ben kiadott *Jehova Tanúi az isteni tervben* című könyv a 64. oldalon az olvasható, hogy Russel halálával a szavazatok is érvényüket veszítették.

hogy a Szerkesztő Bizottság tagjai, az igazgatótanács tagjaival ilyen Vezető Testületet alkottak, de a tények azt mutatják, hogy ez nem így volt.

A Társulat 1917-es évi közgyűlésén, Russellt követő elnökként Ruthefordot választották meg az elnöki posztra. Az elnöklése kezdetén a hét igazgató közül négy (a többség) konfliktusba került vele, nézetük szerint az ő önkényes tevékenysége miatt. Nem ismerte el az igazgatótanácsot, nem működött közre velük, sőt egyoldalúan döntött és cselekedett, és csak később közölte velük, mit szándékozik tenni. Ez a négy igazgató úgy érezte, hogy ez egyáltalán nincs összhangban Russell, a „hű és értelmes szolga" irányvonalával. Az, hogy hangot adtak fenntartásaiknak, a gyors eltávolításukhoz vezetett[69].

Rutherford rájött, hogy bár C. T. Russell személyesen válogatta ki ezt a négy személyt az örökös igazgatói posztra, de igazgatóságukat sohasem igazolta le a társulati közgyűlés. A. H. Macmillan, a főhivatal akkori prominens munkatársa szerint Rutherford tanácskozott egy külső jogásszal, aki egyetértett vele abban, hogy az ilyen tények alapján, jogi szempontból el lehet őket bocsátani[70].

Rutherford választhatott. Figyelembe vehette volna az elöljáróság többsége ellenvetéseit és megjavulhatott volna. (Ha ezekre a férfiakra úgy tekintett volna, mint a „Vezető Testület" többségére, ahogy azt 1971-es *Őrtorony*ban leírták, akkor ez erkölcsi kötelessége lett volna). Vagy igénybe vehette a már említett jogi tanácsot, és kihasználva elnöki tekintélyét a vele ellenkező igazgatókat elbocsátja.

A második lehetőség mellett döntött, és helyettük saját maga nevezett ki új igazgatókat.

És a kiadói tanács? Az 1938. június 15-ei *Őrtorony* a 185. oldalon rámutatott, hogy ennek a Bizottságnak a többsége 1925-ben „erőteljesen ellenezte" „A Nemzet Születése" című cikk megjelenését (a cím arra utalt, hogy „a királyság elkezdte működését" 1914-ben). Az *Őrtorony* leírja, milyen következményekkel szembesültek azok, akik nem értettek egyet az elnökkel:

> „… de Isten kegyelméből ez (a cikk) megjelent, és ez a vég kezdetét jelentette a szerkesztő bizottságnak, mert kiderült, hogy szervezetünket maga az Úr irányítja."

Tehát a Szerkesztő Bizottság meg volt semmisítve. Rutherford, az egyeduralmi hatalma ellen irányuló bármilyen ellenszegülést hatékonyan lesöpört az asztalról.

Ebben az összefüggésben az az érdekes, hogy egész idő alatt, nemcsak a „A befejezett titok" című könyvben (ami a civódás oka volt 1917-ben), hanem a Őrtoronyban is határozottan azt tanították, hogy Russell pásztor valóban az a „hű és értelmes szolga" volt, akit az Írások megjövendöltek, és akit az Úr kinevez „javai fölé intézőnek"[71]. Az *Őrtorony* 1922. május 1-jei számának 132. oldalán megjelent szavak világosan mutatják, milyen formában használták fel ezt a tanítást arra, hogy sürgetve a teljes megadásra bírjanak mindenkit:

---

[69] Jellegzetes volt Rutherfordnak az a döntése, hogy megjelentesse „A befejezett titok" című könyvet, melyet Russell, halála után megjelent könyveként állítottak be, de amit valójában Clayton J. Woodworth és George H. Fischer írt. Nem elég, hogy Rutherford nem tárgyalt az igazgatókkal a könyv megírásáról, de ők még csak nem is tudtak a kiadatásáról, amíg Rutherford be nem mutatta a „Bétel-családnak", a főhivatal személyzetének. A későbbi Őrtorony kiadványok, beleértve a *Jehova Tanúi az isteni tervben* című könyvet (70., 71. oldal) azt a látszatot keltik, hogy ez volt a négy igazgató ellenkezésének a legfőbb és kiváltó oka. Ez a valóság elferdítése, mert Rutherford ugyanazon a napon (1917. július 17.) jelentette be a négy igazgató elbocsátását, amikor bemutatta „A befejezett titok" című könyvet a főhivatal személyzetének. Az igazgatók elbocsátásáról szóló bejelentés valójában előbb hangzott el, mint a könyv bemutatása.

[70] A. H. Macmillan: Faith on the March (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc., 1957), 80. o. A könyv előszavát N. H. Knorr írta.

[71] Lásd: The Finished Mystery (A befejezett titok), 4. 11. o.; *Őrtorony*, 1922. március 1., 72., 73. o.; 1922. május 1., 131. o.; 1923. március 1., 67., 68. o.

A HŰSÉG ODAADÁST JELENT

Hűségesnek lenni odaadást jelent. Az Úr iránti hűség azt jelenti, hogy szót fogadunk Neki. Elhagyni és elveszejteni az Úr által kiválasztott eszközt, egyenlő maga az Úr elhagyásával és elvesztésével azon az alapelven, hogy aki visszautasítja a szolgát, akit az Úr küldött, visszautasítja magát az Urat.

Senki sincs a jelenvaló igazságban ma, aki becsülettel elmondhatja, ismereteket szerzett volna az isteni tervről más forrásból, mint Russell testvér közvetítésével, akár közvetlenül, akár közvetve. Jehova előképezte Ezékiel prófétán keresztül a szolga szolgálatait, úgy írva le őt mint gyolcsruhába öltözött férfit, akinek íróeszköz van a derekán, és megparancsolta neki, hogy haladjon át a városon (a kereszténységen), és vigasztalja meg a sóhajtozókat, felvilágosítva elméjüket Isten nagy tervével kapcsolatban. Figyeljétek meg, hogy ezt a kiváltságot nem ember adományozta, hanem maga az Úr. De Isten tervével összhangban, embereket felhasználva. Ez az ember, aki az Úr kegyelméből ezt a szolgálatot elvégezte, Russell testvér volt.

Úgyszintén az *Őrtorony* 1923. március 1-jei száma 68. és 71. oldalán „Az odaadás próbája” címmel a Russell tanítása és módszerei iránti alárendeltséget az Isten akaratának való alárendeltséghez hasonlították:

[8] Hisszük, hogy akik most örvendeznek a jelenvaló igazságnak, beismerik: hogy Russell testvér hűségesen töltötte be az Úr különleges szolgájának a hivatalát, és hogy az Úr egész vagyona fölé lett állítva.

- - - - - - - - -

Minden szolgatárs megmutatta rátermettségét és tehetségét, oly mértékben erősödve; amilyen örömmel alárendelte magát az Úr akaratának azzal, hogy az aratás mezején az *Úr útjaival összhangban* dolgozott. Az Úr felhasználta Russell testvért, hogy megmutassa ezt az utat, mivel Russell testvér töltötte be a „hű és bölcs szolga” hivatalát. Az Úr munkáját az Úr útjai szerint cselekedte. Ha tehát Russell testvér az Úr útja szerint cselekedett, akkor bármilyen más út a fordítottja az Úr útjainak, tehát nem lehet szó hűséges gondoskodásról az Úr királysága érdekében.

A dolog egészen világos volt. Vagy felsorakozik az ember a többiek mögé és alárendeltje lesz a 'vagyonkezelő’ (Russell) tanításainak, vagy Jézus elutasításával lesz vádolva, tehát hitehagyott. Csak ritkán léptek fel ilyen hatékonyan az emberi tekintély érdekében.

Különleges figyelmet érdemel az a tény, hogy pár évvel Russell halála után és pont eme bizonygatások idején, minden elrendezést, amit Russell még életében megtett, valamint a saját maga által vezető pozíciókra kiválasztott férfiakat, az új elnök már félreállította. Nem vették figyelembe azt, amit Russell a végrendeletében hátrahagyott, mintha sem jogi, sem erkölcsi üzenete nem lett volna. Az *Őrtorony* 1931. december 15-ei száma a 376. oldalon ezt állította:

„A jól ismert tények, melyeket Jézus prófétai szavaira, lehet alkalmazni, ezek: Jehova 1914-ben trónjára ültette a királyát. Az azonnal rákövetkező három és fél évben alkalmat adott azoknak, elfogadták a királyságba való hívását, hogy bebizonyíthassák önzőek-e vagy önzetlenek. Az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat elnöke 1916-ban meghalt. Megtaláltak egy aláírt papírlapot „utolsó akarat és végrendelet” címmel, amely valójában nem volt végrendelet. Később kiderült, hogy Russell testvér pár évvel a halála előtt rájött, nem készíthet végrendeletet. Isten szervezetének munkáját nem ember uralja, és nem is uralhatja semmilyen más teremtmény. Ezért nem lehetett a Társulat művét az Úr dicsőségére és becsületére úgy cselekedni, ahogyan az le volt írva abban a bizonyos végrendeletben.”

Csupán 8 évvel ezelőtt, ’Isten szócsöve’, az *Őrtorony* azt bizonygatta, hogy Russell ’az Úr művét az Úr útjai szerint cselekedte’, tehát ’bármilyen más út fordítottja az Úr útjának’. Most nyolc évvel később, bárki, aki ellenezte, hogy Rutherford félresöpörte annak a férfinak az útmutatásait, akit az *Őrtorony* oly makacsul védett mint ’hű és értelmes szolgát’, most azok

a férfiak úgy lettek bemutatva, mint olyan emberek, akiket rosszakarat és ellenségeskedés hajt, mint a jogtalanság cselekvőit:

> „Az a kiválasztott, vagy elutasított osztály azonban sír, sóhajtozik és testvéreire fogait vicsorgatja, azt mondván, hogy 'nem veszik figyelembe Russell testvér akaratát, és hogy az *Őrtorony* nem úgy jelenik meg, ahogy azt Ő elrendelte' felemelik kezüket szörnyülködésben, és krokodilkönnyeket hullatnak, mert az Úr szervezete nem emberi útmutatás szerint van felhasználva. Más szóval, ezt az ürügyet használják fel sírásuk, jajgatásuk és szomorúságuk okaként. Jajgatnak, zokognak, óbégatnak, mivel már nincs a kezükben a Társulat vezetése. Csikorgatják a fogukat azok ellen, akik Isten művén munkálkodnak, és felsorakoztatják a rosszindulat, ellenségeskedés és a hazugság minden fokozatát azok ellen, akikről valaha azt állították, hogy testvéreik. Júdás levelében találhatunk leírást egy hasonló osztályról, és szavai pontosan meghatározzák azt az időt, mikor kezdik el a sírást és jajgatást. Mégpedig akkor, amikor Urunk Jézus Krisztus Jehova templomához érkezik, hogy ítélkezzen. Azt mondja: 'Ezek zúgolódók, panaszolkodók, a magok [önző] kívánságai szerint járok, szájuk kevélységet szól [azt állítják, ők maguk azok, akiket Isten helyesel], haszonlesésből személyimádók [más szóval csodálatukat fejezik ki más ember iránt, vágyakozván, hogy maguk is csodálva legyenek, viselkedésük és cselekedeteik pontosan megegyeznek az apostol szavaival]'. Feltűnően bizonygatják egy ember, nevezetesen Russell testvér iránti odaadásukat és szeretetüket, de világosan megmutatják, hogy ezt önző szándékból, kiváltságszerzésből teszik. Ezen dolgok megemlítése, és az Úr valószínű akarata, megengedni népének, hogy ezt megértsék, azt a célt szolgálja, hogy védve legyenek a jogtalanság munkálói ellen.”

Nehéz megmagyarázni ezt az ingatag, állhatatlan, kiszámíthatatlan folyamatot, és mégis, ezt az úgynevezett közlési csatornát, Jézus olyannyira kifogástalannak tartotta, hogy kinevezte az emberek irányítása egyedüli eszközének.

Valójában Rutherford 1925-től feltétel nélkül uralta a Társulatot, és a rákövetkező években csak megerősítette befolyását a Szervezet minden területén.[72]

Ide tartozott az a korlátlan hatalom is, hogy ki döntötte el, milyen szellemi táplálékot kapjanak a világ minden részén levő gyülekezetekben az *Őrtorony* és más kiadványok által. Emlékszem, nagybátyám az irodájában egyszer elmesélte, egy alkalommal Rutherford hogyan terjesztette megvitatásra a Bétel-család elé egy probléma új értelmezését[73]. Nagybátyám elmondta, hogy bibliai szempontból visszautasította az új értelmezést. De annak ellenére, hogy világosan Rutherford értésére adta, hogy nem tartja biblikusnak, személyesen őt bízta meg az új értelmezést támogató anyag elkészítésével.

Egy másik alkalommal azt mesélte, hogy a Rutherford „bíró” későbbi elnöklete alatt kitűzték azt a szilárd alapelvet, hogy az *Őrtorony* csakis olyan cikkeket hozhat le, amelyben a próféciákat és a prédikálást fogják kiemelni. Ezért történt, hogy az Őrtoronyban éveken keresztül nem kerültek anyagok a szeretetről, jóságról, könyörületről, türelemről és hasonló más tulajdonságokról.

És így, Russell és Rutherford majdnem 60 évig tartó elnöklése alatt, az elnöki pozíciójuk jogán, saját elképzeléseik szerint gyakorolták kiváltságos jogaikat, anélkül hogy bármi is utalt volna egy „vezető testületre”.

A szervezet 1993-ban (magyarul 1997-ben) kiadott egy új történelemkönyvet, melynek címe *Jehova Tanúi — Isten Királyságának hirdetői*, és ez felváltotta a korábbi

[72] A. H. MacMillan a *Faith on the March* (A hit diadalútja) című művében a 152. oldalon ezt írja: „Russell jobbára az egyénekre bízta, hogyan teljesítik kötelességüket. … Rutherford ezzel szemben egységesíteni akarta a prédikáló munkát, és fokozatosan ő lett a szervezet fő szóvivője, ahelyett hogy hagyta volna, az egyének mondják el a saját véleményüket arról, mi a helyes és aztán saját elképzelésük szerint cselekedjenek. Úgy gondolta, hogy ezzel lehet majd fennakadás nélkül elmondani az üzenetet.”

[73] Már nem emlékszem, hogy a kérdéses pont az az új nézet volt-e, hogy a Róma 13:1-ben említett „felsőbb hatalmak” nem a földi kormányzati hatalmak, hanem Jehova.

művet, melynek címe *Jehova Tanúi az isteni tervben* volt. Nyilvánvaló, hogy a könyv több ponton is megpróbálja ellensúlyozni annak az információnak a hatását, mely az elmúlt években nyomtatott formában megjelent, beleértve azt, amit ennek a könyvnek, a *Lelkiismereti válság*nak az 1983-as eredeti angol kiadása, ennek a folytatása, az *In Search of Christian Freedom* 1991-es kiadása, valamint Carl Olof Jonsson *A 'pogányok ideje' - vajon véget ért* című könyve tartalmazott (ez először 1983-ban jelent meg angolul, magyarul pedig 2000-ben lett kiadva). Bizonyos tényeket először ebben az új történelemkönyvben ismernek el, talán azért, hogy csillapítsák a hatásokat, nehogy a tagok más forrásból szerezzenek tudomást ezekről. A könyv elején a szerkesztők biztosítják az olvasókat, hogy igyekeznek „tárgyilagosak lenni, és elfogulatlan történelmet bemutatni”[74].

Jehova Tanúi túlnyomó többsége nem fér hozzá a múltra vonatkozó adatokhoz, és személyesen nem is ismeri a szervezet kialakulásával kapcsolatos eseményeket. A központi hatalmi rendszer és az ezt a belső hatalmi központot alkotó emberek működési módja éppolyan ismeretlenek előttük. Ezért gyakorlatilag teljesen ki vannak szolgáltatva ennek az 1993-ban megjelent, állítólag tárgyilagos, „elfogulatlan történelmet” közlő kiadvány szerkesztőinek.

Nem sűrűn olvastam még ennyire „megszűrt”, kevésbé „tárgyilagos” könyvet. A szervezet történelméről és eljárásmódjairól benne festett kép igencsak eltér a valóságostól. Ez igaz arra, ahogyan Russell és Rutherford elnökségének az időszakát tárgyalja.

A Máté 24:45-47-ben szereplő „hű és értelmes rabszolga” azonosításával kapcsolatban a könyv végre elismeri (a 142., 143. és 626. oldalon), hogy „néhány éven át” az *Őrtorony* folyóirat valóban azt állította, hogy Charles Taze Russell volt az a kiválasztott „hű és bölcs szolga” és azt, hogy 1896-tól Russell maga is „elismerte” ennek a nézetnek a „látszólagos ésszerűségét”. Nem vallja be viszont azt a tényt, hogy Russell nem csupán „ésszerűnek” tartotta azt, hogy ezt a kifejezést egy személyre (őrá) úgy alkalmazzák mint a különlegesen kiválasztott „hű és bölcs szolgára”, hanem (ugyanazokban az *Őrtornyokban*, melyre a könyv a lábjegyzetben hivatkozik) kifejezetten *síkra szállt* emellett; úgy érvelt, hogy ez az igaz Szentírási alkalmazás és nem az 1881-es álláspontja. Ahelyett, hogy ezt beismerné, az új történelemkönyv félrevezetően Russell 1881-es állításának hangsúlyozását folytatja, amelyben a fogalmat „Krisztus testének” egészére alkalmazta.

A könyv nem mondja el olvasóinak azt, hogy az *Őrtorony* 1901. október 1-jei számában Russell az „ellenfeleiként” írt azokról, akik a „hű és bölcs szolga” kifejezést nem egy személyre, hanem „Krisztus egyházának összes tagjára” alkalmazzák. Azt sem mondja el az olvasóknak, hogy az *Őrtorony* 1916. október 16-ai különszáma kijelentette, hogy bár Russell nyíltan nem vallotta magáénak ezt a címet, „magánbeszélgetésekben elfogadta”.

És bár végre elismerik, hogy Russell halála után éveken keresztül az *Őrtorony* maga támogatta a nézetet, hogy ő volt „a szolga”, a könyv semmit sem árul el olvasóinak arról, mennyire *kitartóan* tették ezt, mint például amikor kijelentették, hogy mindenkinek, aki ismeri Isten tervét, őszintén el kell ismernie, hogy „ezt az ismeretet annak alapján szerezte, hogy a Bibliát a Russell pásztor írásaival együtt tanulmányozta; hogy azelőtt még csak nem is tudta, hogy Istennek van terve a megmentésre”. Azzal is ezt a nézetet támogatták, amikor azt mondták mindenkire, aki kétségbe vonta Russell bármelyik tanítását, hogy „elvetette az Urat”, mivel elvetette különleges szolgáját[75].

---

[74] Lásd a J*ehova Tanúi - Isten Királyságának hirdetői* című könyv előszavát. Arra, hogy a könyv olyan információt ad közre, amit már más források is közzé tettek, csak egy példát említek: a könyv a 200. oldalon közöl egy képet, melyen a Brooklyn-i Bétel-család látható a karácsony megünneplése közben 1926-ban. Ez a fénykép az 1991-ben kiadott, *In Search of Christian Freedom* című könyv 149. oldalán már megjelent. Az új történelemkönyv az Őrtorony-kiadványok közül első alkalommal közölte le ezt a képet. De a kép *már 67 éve* a birtokukban van.

[75] Lásd: *Lelkiismereti válság* (angol kiadás), 207-210. o.; valamint *In Search of Christian Freedom,* 78-84. o.

Ugyanígy nem magyarázza el azt a paradoxont, mely az Őrtorony saját tanítása miatt keletkezik: egyrészt, jelenleg azt tanítják, hogy 1919-ben Krisztus Jézus kiválasztotta, helyeslően elfogadta és azonosította „a hű és bölcs szolga *osztályt*", másrészt pedig ugyanebben az évben, 1919-ben és még utána éveken át azok, akiket állítólag ily módon kiválasztottak, azt hitték, hogy a „hű és bölcs szolga" *nem valamilyen osztály*, hanem *egy személy*, Charles Taze Russell, akit 1914 előtt több évtizeddel korábban választott ki a már uralkodó Krisztus, akinek a „jelenléte" már 1874 óta tart.

Az Őrtorony új történelemkönyvében (a 220. és 221. oldalon) igyekszenek letagadni azt, hogy a második elnök, Joseph F. Rutherford igyekezett teljes és korlátlan hatalmat szerezni a szervezet fölött. Idézik Karl F. Kleint, mellyel lényegében alázatos embernek akarják mutatni őt, aki 'Istenhez intézett imáiban kisfiúhoz hasonlított'.

A történelmi adatok viszont azt bizonyítják, hogy mindenkit gyorsan eltávolítottak a szervezetben betöltött bármilyen magas rangú tisztségéből, aki hangot adott nézetkülönbségének Rutherforddal szemben, beleértve az igazgatótanács és a Szerkesztő Bizottság tagjait is. Csak el kell beszélgetni azokkal, akik elnökségének idején a főhivatalban voltak, és rögtön rájön az ember, hogy a Karl Klein által festett kép nem felel meg a valóságnak, és hogy „a Bíró" szava minden értelemben törvénynek számított.

Elnökségének utolsó öt évében aktív kapcsolatban voltam a szervezettel, és egyértelműen emlékszem, milyen hatással volt rá ez az ember, és hogy mi volt mások véleménye. A legtöbb mai Tanú nem tapasztalta ezt. De Isten Fia azt mondta, hogy „a szív bőségéből szól a száj", illetve hogy „szavaid által leszel igazságossá nyilvánítva, és szavaid által leszel elítélve" (Máté 12:34, 37). Hiszem, hogy ha valaki egyszerűen elolvassa az *Őrtorony* folyóiratban az 1920-as évektől egészen 1942-ig terjedő időszakban található cikkeket, az világosan látni fogja, hogy ezek szelleme nem alázatosságot, hanem dogmatizmust és tekintélyelvűséget sugároz, és a cikkekről elismerik, hogy ezeket elsősorban Rutherford írta. Becsmérlő, sőt kíméletlen hangon írtak mindenkiről, aki kétségbe mert vonni bármilyen nézetet, eljárásmódot vagy tanítást, mely az általa irányított szervezettől jött.

A *Jehova Tanúi - Isten Királyságának hirdetői* című könyv ugyanezen oldalain arra is törekszenek, hogy bemutassák, a tagok többsége nem tekintett Rutherfordra a „vezetőjeként", és ennek bizonyítékaként idézik közvetlenül a halála előtt, 1941-ben tett kijelentését, melyben tagadta, hogy ilyen szerepet töltene be. A következő fénykép alatt található szöveget a Társulat történelemkönyvének írója vagy írói helyezték oda. A szavak ott vannak, de az állítást alátámasztó tények hiányoznak.

J. F. Rutherford in 1941. The Witnesses knew that he was not their leader

Bár az Őrtorony-hívek elismerten Krisztust tekintették *láthatatlan* vezetőjüknek, tény az, hogy *valóban* Rutherfordot tekintették *látható*, földi vezetőjüknek, ellentétben Krisztusnak a Máté 23:10-ben olvasható rendelkezésével: „'Vezetőnek' se hívjanak benneteket, mert egy a Vezetőtök, a Krisztus." Lehetetlen, hogy Rutherford ne *tudta* volna, hogy a tagok ekként tekintettek rá.

Figyeljük meg a következő fényképeket és képfeliratokat az 1931. július 25-ei kongresszusi beszámoló, *a Messenge*r oldalairól, melyek az abban az évben a főbb európai városokban tartott kongresszusokról számolnak be. Az alábbi képfeliratok a

Messengerben található eredeti feliratok (angolban). Vessük össze ezekkel azt a képfeliratot, melyet a Társulat írója vagy írói helyeztek J. F. Rutherfordnak a könyvben található fotója alá (220. oldal), melyben azt állítják, hogy „a Tanúk tudták, hogy nem ő a vezetőjük”.

A Messenger első fényképe az 1931-es párizsi kongresszuson készült, és az alatta képfelirat *kifejezetten* azt mondja Rutherfordról, hogy ő a „látható vezetőjük”.

The International European Conventions

Planned by Brother Rutherford for the Convenience of Our Brethren Across the Atlantic Who Could Not Come to Columbus

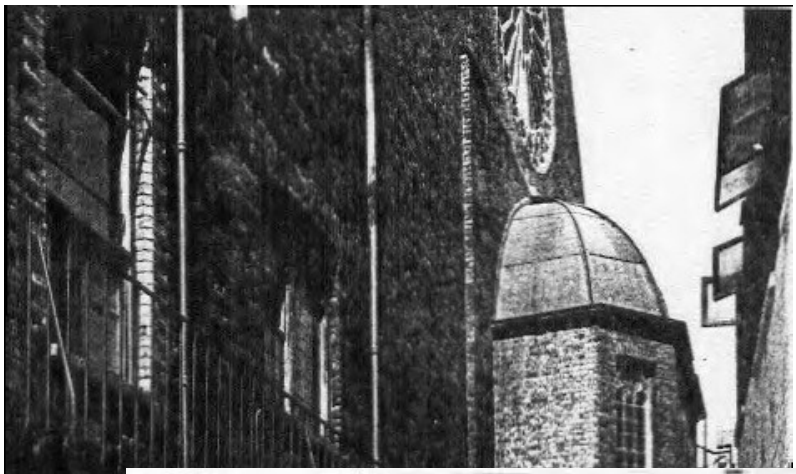

A következő két, londoni és magdeburgi (németországi) képen a képaláírások „főnökként” utalnak Rutherfordra.

The Bethe Fini

The Chief Inspects the Cleaning of "Kopf Salat", Just Gathered from the Garden. It Takes Only Four Bushels for a Meal!

A negyedik „a kongresszus generalisszimuszának” nevezi őt.

Ez a kongresszusi beszámoló tíz évvel korábban jelent meg, mint Rutherfordnak az Őrtorony Társulat új történelemkönyvében idézett, 1941-es kijelentése elhangzott. Nincs okunk, hogy azt gondoljuk, Rutherford ne tudta volna, hogyan tekintették őt valójában az Őrtorony Társulat követői elnökségének legnagyobb részében, és egyértelműen nem tett semmit, hogy változtasson ezen a képen. A bizonyíték, beleértve irányítási módjának történetét is, tartalmatlanná teszi azt, hogy (röviddel halála előtt) nem vállalta fel ezt a képet.

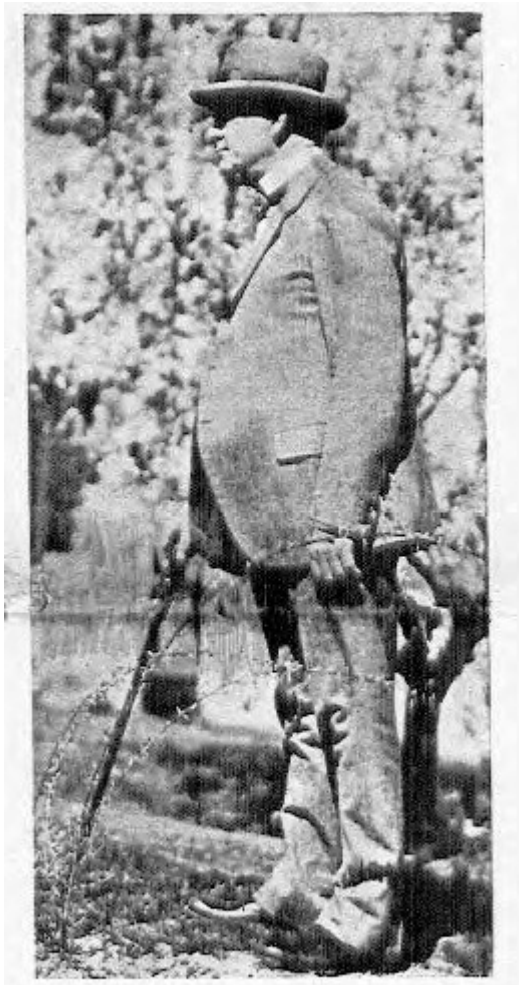

President of the Watch Tower Bible and Tract Society and Generalissimo of the Convention.

Amikor 1942. január 8-án Rutherford bíró meghalt, az igazgatótanács egyhangúlag Nathan Knorr-t választotta meg az elnöki posztra. Lényegében a szervezeti felépítés változás nélkül maradt a régiben, leszámítva kisebb változtatásokat, mivel Knorr le akart rázni magáról bizonyos felelősségeket. (Ezt az a körülmény is indokolttá tette, hogy míg Rutherford bíró halálának az idejében 108000 volt a Tanúk létszáma, Knorr elnöklete alatt több, mint két millióra növekedett).

Knorr, akinek nem volt sem írói sem szerkesztői vénája, a bibliai kérdésekben Fred Franz alelnökre támaszkodott, többé-kevésbé mint végső tekintélyre, és mint a szervezet legfontosabb írójára. Azok a kérdések, amiket a Vezető Testület ülésein vitattak meg (amiről a fejezet elején szó volt), döntés végett évtizedeken át Fred Franz elé kerültek. Amikor Knorr elnök azon a véleményen volt, hogy a döntés kritikus hatást gyakorolhat némely országban a Társulat tevékenységére, többnyire személyesen vitatta meg Fred Franz-al, és nem zavartatta magát értésére adni, hogy nézete szerint az adott esetben milyen lépéseket kell foganatosítani gyakorlati szempontból, és ezzel, ha szükségét érezte, elutasította az alelnök javaslatát. Amint már utaltunk rá, a 70-es évek végéig tartott ez az állapot, ahogy azt az a döntés is szemlélteti, ahogyan döntöttek arról, hogy a gyülekezetekben újra legyen vének testülete. Az a döntés nagymértékben egy ember - az alelnök - elképzelésétől és véleményétől függött, és amikor ő megváltoztatta a véleményét és hajlott a vének testülete újbóli bevezetésére, akkor az elnök is beleegyezett.

Ugyanez érvényes volt az összes kiadandó anyagnál is. Az elnök kiválasztotta a különböző íróktól beérkezett anyagokból a fő cikkeket az Őrtorony részére, majd átadta az Írói Osztálynak korrektúrára, és hogy elvégezzék a szükséges javításokat, finomításokat. Utána ő és az alelnök újra elolvasták, és ha mindketten jóváhagyták, a cikk megjelenhetett. Amikor 1965-ben beléptem az Írói Osztályra, Karl Adams, az osztály akkori vezetője megmagyarázta nekem, hogy az elnök az anyagok átdolgozásánál jelentős szabadságot adott nekik. Ez alól egy kivétel volt, mégpedig az alelnök által írott anyagok. Azt mondta: „Ami Franz testvértől beérkezik, bárminemű javítástól mentes, 'kiadásra késznek' kell tekinteni”.

Ennek ellenére itt is az elnöké volt a végső döntés. Knorr elnök, például 1967-ben átadta Karl Adamsnak, Ed Dunlapnak és nekem az „Olvasók kérdései” egy-egy példányát,

amit Fred Franz dolgozott ki és adott át kiadatásra[76]. Éppen előtte egy évvel jelent meg egy Fred Franz által írt könyv, melyben rámutatott, hogy az 1975-ös év az emberiség hatezer éves történelmének a végét jelenti. A hatezer évet hat, egyenként ezer évig tartó naphoz hasonlította, és ezt írta:

> „Egy pár év múlva, még a mi generációnkon belül, eljutunk addig az időszakig, amit Jehova Isten az emberiség történelme hetedik napjának tekinthet.
>
> Mennyire helyénvaló lenne, ha Jehova Isten ezt a közelgő hetedik ezeréves időszakot a nyugalom és felszabadítás sabbati időszakává tenné, nagy Jubileumi sabbattá, hogy szabadságot hirdessen az egész földön, minden ott lakónak! Ez igazán időszerű lenne az emberiség számára. Teljesen helyénvaló lenne Isten részéről, ugyanis emlékezzünk rá, még az emberiség előtt áll az, amiről a Szent Biblia utolsó könyve úgy beszél mint Jézus Krisztusnak a föld feletti ezeréves uralmáról, Krisztus millenniumi uralmáról. Jézus Krisztus, amikor tizenkilenc évszázaddal ezelőtt a földön volt, ezt mondta magáról prófétailag: „Mert az Emberfia Ura a sabbatnak" (Máté 12: 8). Nem puszta véletlen vagy tévedés, hanem Jehova Isten szerető szándékával teljesen egyező lenne, ha Jézus Krisztus, a 'sabbat Urának' uralma párhuzamosan zajlana az emberek létezésének hetedik évezredével."[77]

Évtizedek óta nem volt a Tanúk között olyan izgalom, mint amit ez a kijelentés kiváltott. A várakozás óriási hulláma alakult ki, messze meghaladva azt a világvégevárást, amit én és a többiek átéltünk az 40-es évek elején.

Ezért döbbentünk meg, amikor az „Olvasók kérdéseiben", amit Fred Franz dolgozott ki, most amellett érvelt, hogy a hatezer év vége tulajdonképpen *egy évvel korábban* lesz, mint ahogy a könyvben ki lett jelentve, tehát 1974-ben, és nem 1975-ben. Knorr azt mondta Karl Adamsnak, hogy amint a kezébe került az anyag, felkereste Fred Franzot az irodájában, és megkérdezte, miért ez a hirtelen változás? Franz erre határozottan azt válaszolta: „Azért, mert így van. *Az 1974-es év az.*"

Knorr nyugtalan volt a változtatás miatt, ezért azzal a kéréssel küldte el nekünk a másolatokat, hogy terjesszük elő saját észrevételeinket. Az alelnök érvelése csaknem teljesen egy tőszámnév és egy sorszámnév használatára épült az 1Mózes 7. fejezetében a 6. és 11. versben, az Özönvízről szóló beszámolóban („hatszáz esztendő" és „hatszázadik esztendejében"). Az érvelés során arra próbált rámutatni, hogy az új könyvben megadott évek száma egy évvel eltér a Vízözön időpontjától, ezért szükséges még egy évet hozzáadni, ami annyit jelent, hogy a hatezer év vége egy évvel korábban, 1974-ben és nem 1975-ben lesz.

Mindhárman udvariasan azt írtuk, nem gondoljuk, hogy ezt az anyagot ki kellene adni, mivel a testvérek között nyugtalanságot idézne elő[78]. Nyilván az elnök is így vélekedhetett, mert az alelnök által elkészített anyag sohasem került kiadásra, és ez csak ritkán fordult elő.

Knorr elnök ideje alatt egyre gyakrabban került említésre az a kifejezés, hogy „vezető testület"[79]. Az irodalomban ezt a kifejezést már kezdték összekötni az Őrtorony Társulat igazgatótanácsával. A *Qualified to Be Ministers* (Alkalmasak a szolgálatra) című könyvben, amit a Társulat 1955-ben adott ki, a 381. oldalon ez a kijelentés olvasható:

---

[76] Azok közül, akik másolatot kaptak akkoriban én voltam az egyetlen, aki a „felkentek" osztálya tagjának vallotta magát, mivel már 1946 óta ezt a reménységet vallottam magaménak.

[77] *Örök élet Isten fiainak szabadságában*, kiadva 1966-ban, 29, 30. o.

[78] Levelemben rámutattam arra, hogy az érvelés a Bibliának főleg azon részére támaszkodik, amelyről nehéz egyértelmű kijelentést tenni, és hogy a felsorolt okok a legkevésbé sem elegendők a változtatáshoz.

[79] Az *Őrtorony* 1938. június 1. számában a 168. oldalon megjelent „Szervezet" című cikkben olyan kifejezések vannak, mint „központi testület" és „központi hatalom", de csak az apostolok testületére és legközelebbi munkatársaikra hivatkozva, és egyáltalán nem utalnak rá, hogy ez a jelen időre bármilyen formában vonatkozna. A „vezető testület" kifejezés jelenlegi értelmében először az *Őrtorony* 1944. október 15., 315. oldalán és az *Őrtorony* 1944. november 1., 328-333. oldalán jelent meg.

„Azon időtől fogva, amikor az Úr eljött a templomába., a látható vezető testületet szorosan azonosították a szervezet igazgatótanácsával."

Tehát az igazgatótanács hét tagja a „vezető testület" hét tagjaként lett azonosítva. A valóság azonban az, hogy az ő helyzetük majdnem olyan volt, mint Russell és Rutherford napjaiban az igazgatók helyzete.

Erre mutat rá Marley Cole, egy Tanú, aki (a Társulat teljes támogatásával) megírta a *Jehovah's Witnesses - The New World Society* (Jehova Tanúi - az Új Világ Társadalma) című könyvet[80]. A „Belső zendülés" című fejezetben leírja az 1917-ben lezajlott vitát Rutherford és az elöljáróság között:

„Négy igazgató átszervezést akart… A dolgok úgy álltak, hogy az elnök uralkodott. Nem tanácskozott az igazgatókkal. Azt, hogy mit tett, csak azután közölte velük, amikor már kész volt. A szervezet jogi ügyeiben csak tanácsadói helyzetet adott nekik.

Rutherford nem törődött az ellenszegüléssel. Előtte a Pásztor is ugyanígy csinálta. A Pásztor döntött. A Pásztor a vezetőség előzetes megkérdezése nélkül adminisztratív utasításokat adott ki."

Ezután egy lábjegyzetben Cole hozzáfűzi:

„Azt, hogy a szervezet elnöke ezután is ugyanilyen határtalan szabadsággal cselekedett, megfigyelhető a következő elbeszélésben, mely arról szól, mit tett N. H. Knorr azért, hogy egy új bibliafordítást készíttessen el."[81]

Ezután idézi az *Őrtorony* 1950. szeptember 15-ei számát, a 315. és 316. oldalt. Ez feltárja, hogy az elnök az igazgatótanácsot csak akkor értesítette a készülő *Új világ fordítás*ról, (ami valószínűleg a szervezet legnagyobb vállalkozása volt, amibe valaha belevágtak), amikor a görög iratok már elkészültek és már a nyomtatásban voltak.

Egészen 1971-ig, amikor elhangzott a „farok csóválja a kutyát" előadás, az igazgatótanácsnak nem volt semmilyen rendszeres összejöveteli időterve, hanem csak akkor ült össze, amikor az elnök úgy döntött, hogy összehívja őket. Néha hónapok teltek el ülésezés nélkül, és a téma többnyire az volt, hogy a szervezet megvásároljon valamilyen telket vagy felszerelést. Gyakorlatilag az igazgatók nem szólhattak bele abba, milyen bibliai anyag kerüljön kiadásra, és senki nem is várta el ezt tőlük.

Franz alelnök világosan elmagyarázta ezt, amikor 1954-ben vallomást tett a skót bíróság előtt az úgynevezett Walsh-ügyben. Arra a kérdésre, hogy mi történik a tan jelentősebb változásánál, és vajon az igazgatótanácsnak kellett-e az ilyen változást jóváhagyni, az alelnök így válaszolt (a bírósági jegyzőkönyv szerint; a „K" az ügyvéd kérdéseit, a „V" pedig Fred Franz válaszát jelenti:

K. Az igazgatótanács minden tagjának egyforma szavazata van a szellemi kérdésekben? **V.** Az elnök a szóvivő. Ő tartja az előadásokat, melyek megmutatják az előrehaladást a Szentírás megértésében. Az után átmenetileg megbízhatja a főhivatal más tagjait, hogy tartsanak előadást, melyben a Biblia azon részeit veszik át, melyekre új fény vetődött. **K.** Mondja meg nekünk, az igazgatók jóváhagyják ezeket az előrehaladásokat, ahogyan Önök nevezik? **V.** Nem. **K.** És akkor hogy lesznek ezekből kijelentések? **V.** Átmennek a Szerkesztő Bizottságon és én a bibliai átvizsgálás után jóváhagyom. Utána

[80] Marley Cole *Jehovah's Witnesses - The New World Society* (New York: Vantage Press, 1955), 86-89. o. Cole ezt a könyvet úgy írta, mint olyan ember, aki nem Tanú, és objektív beszámolót mond el. Azért adatták ki idegen kiadóval ezt a könyvet, hogy esetleg olyan embereket is elérjenek, akik normális esetben nem fogadnák el a Társulat kiadványait. Tehát PR-es taktika volt.

[81] Ugyanott, 88. o.

átadjuk Knorr elnöknek, és ő adja meg a végleges beleegyezést. **K.** Egyáltalán nem kerül az igazgatótanács elé? **V.** Nem.[82]

Saját tapasztalatomból tudom, hogy ami az igazgatótanácsot illeti, a vallomás igaz volt. Az Írói Osztály többi tagjával 1971-ben részt vettem egy összejövetelen, amit Karl Adams hívott össze, és ahol az volt a kérdés, hogy bizonyos újításokra az Őrtoronyban hogyan szerezhetnénk meg az elnöki jóváhagyást. Valaki azt indítványozta, hogy Lyman Swingle, aki szerzőként jelen volt, vigye ezt az ügyet Knorr elnök elé. Swingle válasza rövid volt, de rendkívül jól tükrözte a valós helyzetet. Ezt mondta: „Miért én? Mit tehetek én? Én csak egy igazgató vagyok!"

Az alelnöknek a skóciai perben tett kijelentései nemcsak a valódi „vezető testület" akkori létezésének a szempontjából jelentősek, azt is megmutatják, mennyire kitalált az az állítás, hogy a „szellemi táplálék" egy „hű és értelmes rabszolgaosztálytól" származik. Azt, hogy az Őrtorony folyóiratban és a többi kiadványban milyen információ jelenjen meg, két, vagy legjobb esetben három férfi határozta meg: Nathan Knorr, Fred Franz és Karl Adams, akik közül az utolsó nem is tartozott az úgynevezett „felkent osztályhoz". Ahogyan az alelnök szavai világosan megmutatják, még az igazgatótanács tagjait sem kérték meg, hogy adják jóváhagyásukat a megjelenés előtt álló „szellemi táplálékra", pedig ők állítólag mind tagjai voltak a „hű és értelmes rabszolgaosztálynak".

Tehát, ahogyan 1916-ig Russell teljes és egyedülálló felügyeletet gyakorolt az Őrtorony Társulat által megjelentetett kiadványok felett, és ahogyan ezt Rutherford is megtette elnöksége alatt 1942-ig, ugyanígy Knorr elnökségének idején a Tanúk közössége számára felszolgált „szellemi táplálék" elkészítésével és felszolgálásával kapcsolatos hatalom két vagy három férfire korlátozódott, és nem az emberek valamely „osztálya" gyakorolta ezt a hatalmat, akiket Krisztus állítólag kijelölt volna „minden java fölé" (Máté 24:47).

A Vezető Testület eredeti hetes taglétszámának a növelése után sem változott a helyzet. Az egyik tanácskozásra 1975-ben eljutott egy anyag, amit Fred Franz készített a közeledő kongresszusra. Az anyag a (Máté 13. fejezetében található) mustármagról, és a kovászról szóló példázattal foglalkozott, és azt próbálta aprólékosan bizonyítani, hogy „az égi királyság", amire Jézus utal ezekben a példázatokban, valójában csak „látszólagos" királyság, egy utánzat. A Testület egyik tagját, aki elolvasta az anyagot, nem érezte meggyőzve magát. A jelenlevő tizennégy tagból (beleszámítva Knorrt és Fred Franzot is) a megvitatás után csak öten szavaztak az anyag kongresszusra való felhasználása mellett, kilencen ellene voltak. Így az anyagot nem használták fel kongresszusi előadásként, de megjelent a kongresszuson közreadott egyik könyvben, majd néhány hónapon belül az Őrtoronyban is[83]. Az a tény, hogy a Vezető Testület jelenlevő tagjainak közel a két harmada nem volt bizalommal az anyag iránt, nem befolyásolta az elnök döntését, hogy nyilvánosságra hozza az anyagot.

Nem csak az újságok és többi kiadvány tartalma, de Jehova Tanúi világméretű tevékenységének minden jellegzetes vonása - a több, mint 90 fiókhivatal irányítása (mindegyik fiókhivatal felvigyázóját úgy tüntették fel, mint „a kereszténység elnöklő szolgáját" abban a térségben, ahová kinevezték), az utazószolgák bárminemű tevékenységének a felügyelete, a misszionáriusoknak szervezett Gileád-iskola vezetése, és a misszionárusok kinevezése, és munkájuk meghatározása, a kongresszusok megtervezése és a

[82] Noha az alelnök hivatkozik egy „szerkesztő bizottság", később az igazgatótanács tagjai közül csak magát és Knorr elnököt nevezi meg. Valójában ezen a két emberen kívül nem volt „szerkesztő bizottság". Karl Adams volt 1965-ben az egyetlen olyan személy, akinek rajtuk kívül rendszeresen alá kellett írnia a megjelenésre szánt anyagokat, és ő nem volt tagja az igazgatótanácsnak, és nem is vallja magát a „felkentek" osztályához tartozónak.

[83] Lásd az 1975-ben megjelent *Man's Salvation Out Of World Distress at Hand!* (Közel van az ember megmenekülése a világ lesújtott állapotából!) című könyv 206-215. oldalát; valamint az *Őrtorony,* 1975. október 1. (angol), 589-608. o.

kongresszusi programok előkészítése - ez mind, és még ennél is több, egy ember, a Társulat elnökének kizárólagos hatáskörébe tartozott. Azt, hogy a Vezető Testület ebből mit vitathatott, vagy nem vitathatott meg, teljes egészében az ő mérlegelésétől és döntésétől függött.

Mindezt nehezen lehetett összeegyeztetni azokkal a cikkekkel, amelyek megjelentek a „farok csóválja a kutyát" néven futó alelnöki előadás után. Pedig milyen határozottan és meggyőzően hatott:

> „(Cselekedetek 20:28) Habár a tizenkilencedik században nem voltak jelen semmiféle apostolok, Isten szent szellemének hatnia kellett, hogy a „hű és értelmes rabszolga"-osztály felkent maradékából létrejöjjön a vezető testület. A tények magukért beszélnek. Színre lépett a felkent keresztények csoportja és vállukra vették a felelősséget Jehova átadott, megkeresztelt, felkent népének az ügyintézésében. Ez a nép Jézus Krisztus nyomdokát követte és igyekezett befejezni a munkát, amiről Jézusnak a Máté 24:45-47. vesében található példázata szól. A valóság beszédesebb mint a szavak. A Vezető Testület itt van. Jehova keresztény Tanúi hálásan tudomásul veszik, és kitartanak amellett, hogy ez semmiképpen sem egy emberi vallási szervezet, hanem van egy szellemtől felkent keresztényekből álló vezető testülete."[84]

Sajnálatos módon, ez így nem volt igaz. A tények *valóban* magukért beszélnek, és ezek a tények, melyeket az Őrtorony Társulat jóváhagyott saját kiadványai és az igazgatók szavai alapján már bemutattunk, egyértelműen arra mutatnák rá, hogy a XIX. Században, Russell elnöksége alatt ténylegesen nem létezett semmilyen Vezető Testület, és nem létezett a XX. Században, Rutherford elnöksége alatt sem, és nem létezett az említett Őrtoronyban leírt értelemben Knorr elnöksége alatt sem.

A leírt kép nagyon megható, de valótlan és kigondolt volt. A valóság az, hogy a szervezet hőskorától kezdve monarchikus (egyeduralkodói) elrendezésen alapult (a monarcha szó görög eredetű, és szótárak szerint jelentése: „az, aki egyedül uralkodik", „az, akinek kivételes helyzete és hatalma van"). Az a tény, hogy az első elnök jóságos volt, a második keményvonalas és zsarnoki, a harmadik pedig üzleties beállítottságú, semmit sem változtat azon, hogy mindhárom elnök monarchikus hatalmat gyakorolt.

A legtöbb Tanúnak, akiket az 1971-es *Őrtorony*-cikk „közönséges" (rank and file) tagoknak nevez - és ebbe beletartozik a „hű és értelmes rabszolgát" alkotó „felkent" Tanúk többsége is - fogalma sem volt erről. Csak azok tudtak róla, akik helyzetüknél fogva közel voltak a hatalmi „trónhoz", és minél közelebb voltak, annál jobban ismerték a tényeket.

Különösen a Vezető Testület tagjaira volt ez érvényes, és 1975-ben a „kutya úgy döntött, hogy itt az ideje annak, hogy elkezdje 'csóválni a farkát'". A tagok többsége azon a véleményen volt, hogy eljött az idő, amikor végre a kimondott és leközölt szavak kezdjenek megegyezni a valósággal.

Érdekes, hogy az, ami megtörtént, tulajdonképpen *megegyezett azzal, amit 1917-ben a négy igazgató javasolt* - átszervezés, egy olyan kísérlet, melyről a későbbi Őrtorony-kiadványokban úgy írtak, mint „becsvágyó intrika" és „összeesküvők lázadása", ami „Isten kegyelméből" nem járt sikerrel! Ötven évvel később, ugyanezek a javaslatok lényegében érvényre jutottak, de csak a Vezető Testület részére hónapokig tartó viharos időszak után.

4. fejezet: Belső felfordulás, és átépítés

„Ezért senki se dicsekedjen emberekkel!"
1Korintusz 3:21

[84] *Őrtorony,* 1971. december 15. (angol), 761. o.

Amikor a *Segítség a Biblia megértéséhez* könyv információkat közölt a vénekről, kétségtelenül egy bizonyos folyamat kezdődött el. Addig az időig a gyülekezetek egy ember, a „gyülekezetszolga" felügyelete alatt álltak. Amikor felváltotta őket a vének testülete, sok kérdés merült fel a szervezet fiókhivatalai körül, mivel az egy egész országnak egy ember volt a felvigyázója, aki hasonlóan, mint a püspök, vagy az érsek, több gyülekezetből álló nagy területet felügyelt. A világközpontnak is volt saját elnöke, akit én (a fiókhivatali felvigyázók Brooklyn-i képzésén) „a világ gyülekezeteinek elnöklő felvigyázója" névvel illettem[85].

A gyülekezetek és a nemzetközi központ közötti szemmel látható eltérés, ellentmondás vezetett a „farok csóválja a kutyát" című előadáshoz és Őrtorony-cikkhez, melyekben a helyi gyülekezetek és a világközpont közötti helyzetkülönbséget próbálták kimagyarázni. Majdnem biztos, hogy abban az időben ezek az anyagok egyúttal arra is szolgáltak, hogy a Társulat szavazó tagjai értésére adják: ne próbálkozzanak a központi felépítés megváltoztatásának javára adni szavazatukat, sem véleményt nyilvánítani a vezető testületi tagsággal, és igazgatással kapcsolatban.

Az említett előadás évében, 1971-ben, Knorr elnök úgy döntött, hogy engedélyezi a Vezető Testületnek az *Organization for Kingdom-Preaching and Disciple-Making* (Szervezet, mely hirdeti a Királyságot és tanítványokat képez) című könyv felülvizsgálatát és véleményezését, mely egyfajta egyházi kézikönyvként meghatározta az egész rendszert hatalmában tartó szervezeti felépítést és irányelveket: a központtól a fiókhivatalokig, a körzetekig és a kerületeki-g és tovább, egészen a gyülekezetekig. Nem a Vezető Testületet kérték fel, hogy anyagokat szolgáltasson a könyvhöz. Az elnök Karl Adamsot (aki nem volt tagja a Vezető Testületnek és azt sem vallotta, hogy egy lenne a felkentek közül), az Írói Osztály felvigyázóját bízta meg a könyv megírásának megtervezésével. Ő viszont megbízott engem és Ed Dunlapot, hogy közreműködjünk a kézikönyv elkészítésében, és írjuk meg egy-egy harmadát[86].

Az anyag, amelyet kidolgoztunk, összhangba hozta a Vezető Testület és a Társulatok viszonyát a „farok csóválja a kutyát" cikkekkel. Amikor az ezzel összefüggő néhány pont a Vezető Testület elé került, meglehetősen parázs vitát váltott ki. Knorr elnök világosan értésünkre adta, hogy valaki igyekszik „átvenni" az ő felelősségét és munkáját. Hangsúlyozta, hogy a Vezető Testület szigorúan csak „szellemi ügyekkel" törődjön, a többit ellátja a Társulat. A Vezető Testület tagjai viszont úgy vélték, hogy az eléjük tárt „szellemi ügyek" pusztán az utazó szolgák tisztségére javasolt ismeretlen férfiak névsorának már-már szertartásos jóváhagyásából, valamint a „közösségből való kizárás dolgai" állandó kérdésáradatának figyelembevételéből áll.

A vita egyes szakaszaiban kifejtettem nézetemet arról, hogy más jellegű „szellemi ügyek" is a Vezető Testület jogkörébe tartoznak. (személy szerint nem találtam összhangot a létező egyeduralmi elrendezés és Jézus szavai között: „ti pedig mind testvérek vagytok" és „mert egy a vezetőtök, a Krisztus"; „a nemzeteken hatalmaskodnak az uralkodók, és a nagyok hatalmuk alatt tartják őket", de „nem így van ez tiköztetek")[87]. Egyszerűen nem tartottam becsületesnek beszélni róla, majd figyelmen kívül hagyni azt, amit 1971-ben lefektettek az *Őrtorony* cikkekben.

Viszont minden esetben, amikor így nyilatkoztam, az elnök magára vonatkoztatta ezeket a megjegyzéseket, és vontatottan, feszültséggel a hangjában ezt mondta: „Vannak, akik szemmel láthatóan nincsenek megelégedve azzal, ahogyan a munkámat végzem". Aprólékosan felsorolta ezeket, majd ezt mondta: „Most nyilván vannak olyanok, akik nem

[85] Knorr elnök akkor az emelvényen ült, és nem jelezte nemtetszését az elnevezéssel szemben.

[86] Három fejezetett kellet feldolgoznom: „Szolgálatod Istennek", „A gyülekezet tisztaságának a védelme", és a „Kitartás mely Isteni helyesléshez vezet".

[87] Máté 23:8, 10; 20:25, 26.

akarják, hogy továbbra is foglalkozzak ezekkel a dolgokkal", és „mindent hozzatok ide, adjátok át Ray Franznak, és hagyjátok, hadd csinálja Ő".

Nehéz volt elhinnem, hogy teljesen félreértette volna fejtegetéseim valós jelentését, miszerint én a gyülekezeti elrendezés javára nyilatkoztam, és nem amellett, hogy az egyik hivatalnok átadja a hatalmat egy másik - ugyancsak - hivatalnoknak. Mindannyiszor megpróbáltam neki megmagyarázni, tisztázni, hogy az, ami elhangzott, semmilyen esetben sem jelentette a személye elleni támadást, és hogy véleményem szerint EGYETLEN személynek sem lenne szabad olyan jogkörökkel rendelkezni, mint amilyenekről szó volt, hanem ezek gyakorlása, a Biblia és Őrtorony értelmezésem szerint, személyek csoportjára tartozik. Újra és újra megismételtem: ha egyetlen emberről lenne szó, aki mindent ellát, akkor Őt választanám; hogy úgy érzem azt tette és teszi, amit tennie kell; hogy semmi kifogásom nincs az ellen, amit csinál.

Nem úgy tűnt, hogy ez bármilyen hatással lett volna rá, és tudatosítottam, hogy mondhatok bármit, csak haragot váltok ki. Ezért néhány próbálkozás után feladtam. Ezekben az esetekben a Vezető testület többi tagja csak ült és hallgatott. Az, ami néhány évvel később történt, meglepetés volt.

Semmilyen fejlődés nem történt 1975-ig. Tekintsük most meg amit a szervezet 1993-ban kiadott *Jehova Tanúi — Isten Királyságának hirdetői* című történelemkönyve ír az akkor bekövetkező eseménnyel kapcsolatban, amelyre úgy hivatkoznak, mint „a szervezeti kiigazításra, amely az egyik legjelentősebbnek mondható Jehova Tanúinak mai történelmében."

A 108. és 109. oldalakon a következőket olvashatjuk:

Szervezeti kiigazítások

Knorr testvér 1976-ig már több mint három évtizede tevékenykedett szorgalmasan a Watch Tower Society elnökeként. Többször beutazta a földet, meglátogatta és bátorította a misszionáriusokat, tanította és oktatta a fiókhivatalok személyzetét. Kiváltsága volt látni, hogy a tevékeny Tanúk száma 1942-től 1976-ig 117 209-ről 2 248 390-re nőtt.

De 1976 nyarán a 71 éves N. H. Knorr észrevette, hogy egyre gyakrabban ütközik különböző tárgyakba. A későbbi vizsgálatokból kiderült, hogy operálhatatlan agydaganat miatt szenvedett. Küzdött azért, hogy néhány hónapig még folytatni tudja a munkát, bár fizikai állapota, ahogy azt előre jelezték, rossz volt. Hanyatló egészsége vajon megakadályozza majd a munka továbbhaladását?

A Vezető Testület kibővítése már 1971-ben megkezdődött. 1975-ben már 17 tagú volt. A Vezető Testület abban az évben sokszor komolyan és imateljesen fontolgatta azt, hogyan tudnának a legmegfelelőbben gondoskodni mindarról, amit Isten Szava napjainkra körvonalaz a világméretű prédikálásra és tanítványképző munkára vonatkozóan (Máté 28:19, 20). 1975. december 4-én a Vezető Testület egyhangúlag jóváhagyta azt a szervezeti kiigazítást, amely az egyik legjelentősebbnek mondható Jehova Tanúinak mai történelmében.

1976. január 1-jétől kezdődően a Watch Tower Societynek és Jehova Tanúi gyülekezeteinek minden tevékenységét világszerte a Vezető Testület hat igazgatási bizottságának felügyelete alá vonták. Ezzel az elrendezéssel összhangban 1976. február 1-jén változások léptek hatályba a Társulat valamennyi fiókhivatalában világszerte. Többé nem egy fiókfelvigyázó felügyelt minden egyes fiókra, hanem három vagy több érett férfiból álló fiókbizottság, amelynek az egyik tagja állandó koordinátorként szolgált. A bizottságok néhány hónapi működése után a Vezető Testület a következő megfigyelést tette: „Hasznosnak bizonyult, hogy több testvér tanácskozik együtt a Királyság-munka érdekeinek szem előtt tartásával (Péld 11:14; 15:22; 24:6)."

A könyv ezzel abba a hitbe ringatja az olvasót, hogy a Társulat harmadik elnökének, Nathan Knorr 1975 végén rosszabbra forduló egészségi állapotának valamilyen módon köze

volt ehhez a jelentős eseményhez a szervezet történelmében, vagy talán hogy ez volt a kiváltó oka. Az összes férfi aki akkor a Vezető Testületben volt tudja, hogy ez nem igaz. Knorr egészségügyi problémája valójában a változást kiváltó kérdés felmerülése *után* vált nyilvánvalóvá, és az egybeesés pusztán a véletlennek köszönhető. Nem ez okozta a kérdés felmerülését és ez nem szerepelt tényezőként a Vezető Testület vitáiban és döntéseiben. Egyértelműen hiányzik az őszinteség a bemutatott képből.

Mi történt ez után?

1975-ben, két Bétel-beli vén (Malcolm Allen a Szolgálati osztály egyik magas rangú tagja, és Robert Lang a Bétel Otthon kisegítő felvigyázója), leveleket írtak a Vezető Testületnek, amelyekben a Központ dolgozói között uralkodó bizonyos körülményekre, főként a vezetők által kiváltott félelem légkörére, a növekvő bizalmatlanságra, és az ebből származó elégedetlenségre mutattak rá.

Abban az időben, ha valaki szolgálatra jelentkezett a Központba (Bétel-szolgálat), legkevesebb négy évig kellett maradnia. A kérvényezők legtöbbje 19 és 20 év körüli fiatalemberek voltak. A négy év egyenlő volt addigi életkoruk egy ötödével. Az étkezőben ülve gyakran megkérdeztem a mellettem ülő emberektől: „Mióta vagy itt?" Az alatt a tíz év alatt, amíg a Központban voltam, soha senki nem válaszolt kerek évszámokban: egy év körül, két év körül. Így válaszoltak: egy és hét, kettő és öt, három és egy, és így tovább. Mindig az évet, és a hónapok pontos számát jelölték meg. Nem tehettem róla, de felötlött bennem, hogy a büntetési idejüket letöltő emberek hasonlóan határozzák meg az időt.

Általában nehéz volt rávenni ezeket a fiatalembereket, hogy mondjanak véleményt szolgálatukról a Központban. A barátaimtól, akik a közelükben dolgoztak, tudtam meg, hogy túlságosan nyíltan nem szívesen beszélnek, mert félnek, ha bármi negatívumot mondanának, azt eredményezhetné, hogy népiesen a „BA"-jelzést kapnák (ang. Bad attitude), azaz valaki aki negatív gondolkodású, rossz hozzáállású.

Sokan egy „gép fogaskerekének" érezték magukat, mint munkaerő, de nem, mint emberek. A munkakori bizonytalanság forrása az a tudat volt, hogy bármikor áthelyezhették őket más munkára, előzetes megbeszélés, a változás meg indoklása nélkül. A „vezetőség-alkalmazott" irányvonal ki volt tűzve, és be volt tartva.

A havi 14 dolláros hozzájárulás (néha még az sem), csak nyomorúságosan fedezte a Királyság-termi gyülekezetekre való oda-vissza utazás költségeit. A tehetősebb családokból származóknak nem volt gondjuk, mivel kívülről kapták a segítséget. A többiek ritkán engedhettek meg maguknak többet, mint pusztán a legszükségesebb dolgokat. A távolabbi, főleg a nyugati államokból származóknak, szinte lehetetlen volt családjukkal tölteni a szabadságukat, főleg ha, szegények voltak. Ezzel szemben rendszeresen meghallgathatták a Bétel-család részére, a Vezető Testület tagjai és mások által küldött üdvözleteket, a világ különböző részein tartott előadásaik színhelyéről. Láthatták a Társulat hivatalnokait a Szervezet által vásárolt új Oldsmobilokban száguldozni, amikről olyanok gondoskodtak, és mosták, amilyenek ők voltak.

Munkabeosztásuk, a napi nyolc óra, és 45 perc, négy óra szombat délelőtt, a gyülekezet látogatása háromszor hetente, továbbá a heti „prédikáló tevékenység", azt eredményezte, hogy életüket szorongatottnak, egyhangúnak és fárasztónak érezték. Tudták, ha bármelyik tevékenységi körben lazítanának, kivétel nélkül a „BA" kategóriába való besorolásukat jelentené, és ez beidézéssel végződne hozzáállásuk megjavítása érdekében.

A két Bétel-beli vén levelében, nagyon felszínesen, de érintve volt ez a terület is. Sajnálatos modor, az elnök ezt ismét úgy értelmezte, mint a közigazgatása elleni bírálat csíráját. Kijelentette, hogy ebben az ügyben a Vezető Testület szervezzen meghallgatást, és ez 1975. április 2-án meg is valósult. Több Bételi vén is felszólalt, és felsorolták a már említett különlegességeket. Azok, akik beszéltek, kerülték a személyes kirohanásokat, nem követeltek

semmit, de hangsúlyozták az egyéniség nagyobb tiszteletének a szükségét, a testvéri eszmecsere szükségét, és annak előnyeit, ha a dolgok megoldásánál, és a döntéseknél részt vehetnének azok, akik közel állnak a problémákhoz. A Bétel-otthon kisegítő felvigyázója ezt mondta: „Úgy látszik, többet foglalkozunk a termeléssel, mint az emberekkel". Dr. Dixon, az alkalmazottak kezelőorvosa megemlítette, hogy gyakran felkeresik házaspárok, azért gyötrődve mert a feleségek nem tudnak megbirkózni a rájuk nehezedő nyomással, és lépést tartani az igényes időbeosztással. Sok asszony sírva fakadt, amikor beszélt velük.

Egy héttel később, április 9-én, a hivatalos jegyzőkonyv (Minutes) ezt jegyezte fel a Vezető Testület üléséről:

> „Hozzászólások hangzottak el a Vezető Testület és a Társulatok közötti viszonyról, és arról, ami az Őrtorony 1971. december 15-ei számában volt közölve. Megszavazták, hogy a L. K. Greenlees, A. D. Schroeder, R. V. Franz, D. Sydlik, és J. C. Booth alkotta „Ötök Bizottsága" foglalkozni fog az ügyeket érintő dolgokkal, a Társulatok tisztviselőinek a kötelességeit érintő problémákkal, fontolóra veszik N. H. Knorr, F. W. Franz és G. Suiter gondolatait, akik mindkét szervezet elöljárói, majd ezután ajánlást terjesztenek elő. Az alapgondolat, megerősíteni a Szervezet egységét."

A három héttel későbbi összejövetelen, április 30-án, Knorr elnök meglepett bennünket javaslatával, miszerint ettől a pillanattól kezdve, minden ügyben az aktív tagok (akkor 17 tag volt) kétharmados többsége dönt[88]. Erről a hivatalos jegyzőkönyv (Minutes) így írt:

> „Azután L. K. Greenlees kezdte el beszámolóját az „Ötök Bizottsága" munkájáról, amit Knorr testvér kérésére hoztak létre, hogy megmondják, mit kellene tennie[89]. A bizottság alapos gondossággal mérlegelte *Az Őrtorony* 1971. december 15-ei számának 29. bekezdését, valamint az egész 760. oldalt. A bizottság úgy véli, hogy jelenleg a Vezető Testületnek kellene irányítania a Társulatokat, és nem fordítva. A Társulatok ismerjék el, hogy a 17 tagú Vezető Testületnek jogában áll irányítani a gyülekezetek munkáját világszerte. Az ilyen elrendezés gyakorlati beiktatásánál, a gyülekezetekhez viszonyítva, késedelem keletkezett a Bételben. Zűrzavar keletkezett. Nem akarunk duális szervezetet.
>
> Hosszadalmas viták következtek a Vezető Testület, a Társulatok, és az elnök körüli kérdésekről, a tagok hozzászólásaival. A nap végén hangzott el N. H. Knorr javaslata, melyet E. C. Chitty megjegyzése követett. L. K. Greenlees szintén tett javaslatot. Meg lett szavazva, hogy a három javaslatról fénymásolat készüljön, amit szétosztanak a tagoknak, és a következő találkozás másnap reggel 8 órakor lesz. Időt hagyva az imádkozásra az úgy érdekében, ami nagyon fontos."

A javaslatok a fénymásolt példányban ebben a sorrendben következnek:

> N. H. Knorr: „Javaslom, hogy a Vezető Testület vállalja el a pennsylvaniai Társulat alaptörvénye (Charta) által elrendelt hitmű felett a felelősséget, és vegye át a pennsylvaniai Társulat alaptörvénye által meghatározott jogköröket, és a Jehova Tanúi által felhasznált többi társulatok jogkorét az egész világon."

> E. C. Chitty: „Átvenni, annyit jelentene, hogy megkönnyítjük a másik fél munkáját. Hiszem, hogy a jogkorok úgy maradnak, ahogy vannak. Helyesebb lenne így mondani: felügyelni a jogkörök felett."

---

[88] A bíborosi kollégium szintén kétharmados többséget követel a pápaválasztásnál. Gondolom, hogy Knorr és Franz nem tartották lehetségesnek, hogy ilyen többség a változások mellett fog szavazni.

[89] Knorr elnök nevezte ki ötünket e bizottságban való szolgálatra. Az „Ötök Bizottsága" első ülésén megszavazták, hogy az elnök Leo Greenlees legyen.

L. K. Greenlees ezt mondta: „Javaslom, hogy az Írásokkal összhangban a Vezető Testület teljes körű felelősségével és tekintélyével vegye át az irányítást és a felügyeletet Jehova Tanúi közössége és világméretű tevékenysége felett az egész világon, hogy a Jehova Tanúi által felhasznált Társulatok bármelyikének, vagy az összesnek a tagjai és tisztviselői összhangban cselekedjenek ennek a Vezető Testületnek az irányítása alatt, hogy ez a felsőbb viszony a Vezető Testület és a Társulatok között, amint lehet lépjen érvénybe minél előbb, a királyság-mű hátráltatása és megkárosítása nélkül".

A következő napon, május 1-én ismét hosszas vita volt. Kivált az alelnöknek (aki az említett Őrtorony-cikket írta) volt ellenvetése a javaslatokkal szemben a meglévő szervezeti felépítés bármilyen változtatása, és az elnöki tekintély bármilyen korlátozásával szemben. (Tudatosítottam az 1971-ben ezzel összhangban lévő jegyzeteit arról, hogy Jézus Krisztus egy emberen keresztül fogja irányítani a Szervezetet, az új rend eljöveteléig). Nem említette a szemmel látható különbségeket az *Őrtorony* cikkek (és az abban rejlő büszke bizonygatást, hogy a Vezető Testület a Társulatot csak mint eszközt használja), és a három javaslat között, mely mindegyike arra mutatott rá, hogy előterjesztői (az elnököt is beleértve) elismerik, hogy a Vezető Testület ebben az időszakban nem felügyelte a Társulatokat.

A tanácskozás ide-oda húzódott. Úgy tűnt, hogy a fordulatot a kimért Grant Suiter, a Szervezet jelentős társulatai pénzügyi titkárának a felszólalása hozta meg. Másoktól eltérően, akik eddig a változások mellett szólaltak fel, egészében az ő megnyilatkozása inkább személyes volt, és szabadjára engedte a sokáig visszatartott véleményt az elnökről, akit közvetlenül megnevezett. Amikor a szervezeti felépítéssel foglalkozott, nem volt különösebb ellenvetése, kivéve azt a jogát, hogy a saját irodájában bizonyos változásokat vigyen végbe, amit ugyan kérvényezett, de elutasítottak. Ahogy tovább beszélt, arca kivörösödött, arcizmai összerándultak, és a hangja erőre kapott. Felszólalását ezzel a megjegyzéssel fejezte be:

„Amint mondom, ha Vezető Testület akarunk lenni, akkor gyerünk, és vezessünk. Eddig még semmi felett sem uralkodtam."[90]

Ezek a szavak annyira mellbe vágtak, hogy nem felejtettem el, és örülök, hogy úgy jegyzem le őket, ahogy mondva voltak. Valóban azt az érzést akarták-e kiváltani, amit kiváltottak, nem tudom. Egy hirtelen fellángolás is lehetett, amely talán nem jelzett semmiféle szívből jövő indíttatást. Mindenesetre arra szolgált, hogy nagyon komolyan értékeljem át a helyes motivációt, és komoly érdeklődést érezzek az iránt, hogy bármi, ami majd ebben az egész ügyben történik, az érintetteknek az az őszinte vágya legyen a végeredménye, hogy a Biblia alapelveit és példázatait szilárdan betartották, és nem valami más. Az egész tanácskozás légköre azért tűnt ziláltnak, mert nem egyezett azzal, amit egy keresztény testülettől az ember elvárt volna.

Nem sokkal a pénzügyi titkár említett mondatai után Nathan Knorr úgy látszik döntött, és hosszú nyilatkozatott tett, amit a Vezető Testület titkára Milton Henschel rövidítve feljegyzett, és aki szintén tett bizonyos javaslatokat[91]. Ahogy az a hivatalos jegyzőkönyvben (Minutes) le van írva, az elnök nyilatkozata ezeket a kijelentéseket tartalmazta:

„…úgy gondolom, nagyon jó lenne, ha a Vezető Testület követné a Henschel testvér által javasolt elveket, és programjavaslatot tennének, emlékezve arra, amit az Őrtorony mond, hogy a Vezető Testület Jehova Tanúi Vezető Testülete. Nem vagyok

[90] Ang. Governing („governing body" = vezető [kormányzó] testület) lefordítható mint „uralkodás".

[91] Milton Henschel magas, többnyire komoly férfi ritkán szélalt meg a tanácskozások alatt, de ha megszólalt, akkor szilárdan és határozottan. Fiatal éveiben Knorr elnök személyes titkára volt. A most tárgyalt időszakban, ötvenen felüli volt.

hajlandó érvelni sem mellette, sem ellene. Nézetem szerint erre nincs szükség. Ezt kijelentette *az Őrtorony*.

…a Vezető Testület lesz az, akinek meg lesz a mindenkori irányítási hatalma és befolyása. Elfoglalja jogköreit mint Vezető Testület, bizonyos osztályok segítségével, amelyeket létrehoz irányítani fog, és lesz egy saját szervezete."

A végén így szolt: „Ezt javaslom". Kicsit meglepődtem, amikor a javaslatot F. W. Franz is támogatta. A Vezető Testület egészében és egyhangúlag elfogadta a javaslatot.
Úgy tűnt, hogy a négy évvel korábbi bátor hangnem puszta szavai valóságra változnak. Az elnök nyilatkozatai azt engedték sejtetni, hogy zökkenőmentes átmenet következik. (Ezt a képet a harmonikus egységből tárja elénk a *Jehova Tanúi — Isten Királyságának hirdetői* c. könyv.) De a lehető legviharosabb időszak előtti csend volt csupán.

Az elkövetkező hónapokban, a kinevezett „Ötök Bizottsága" külön-külön találkozott a Vezető Testület tagjaival, és a Központ további 33 régi dolgozójával. Többségük támogatta az átszervezést. A Bizottság felvázolt aprólékos javaslatokat a Vezető Testületi Bizottságainak elrendezéséről, amelyek a világméretű tevékenység különböző szempontjaival foglalkoznának. A személyes beszélgetések alkalmával a tizenhét tagú Vezető Testület tizenegy tagja, lényegében egyetértésüket jelezte.

A maradék hatból, az egyik George Gangas, a buzgó és robbanékony görög, egyike a legrégibb Vezető Testületi tagnak, pillanatnyi hangulatai szerint volt változékony és bizonytalan kijelentéseiben. A kelet-európai Charles Fekel, évekig volt a Társulat igazgatója (Society Director), de leváltották azzal vádolva, hogy eskütételével, amikor átvette az amerikai állampolgárságot, lazított feddhetetlenségén. Utolsóként nevezték ki a Vezető Testületbe, szelíd természetű volt, ritkán vett részt a vitában, együtt szavazott a többiekkel, és kevés mondanivalója volt az üggyel kapcsolatban. Az Új-Zélandi Lloyd Barry, a Vezető Testület utolsó szaporéka, mielőtt Brooklyn-ba jött, évekig fiókhivatali felvigyázó volt Japánban, ahol a Tanúk tevékenysége tüneményes emelkedést mutatott ki. Kifejtette erős kételyeit a változásokkal szemben, főleg az elnöki hivatal központosításának a megszüntetésével szemben. Levelében (1975. szeptember 5.) az ajánlott változásokat „forradalminak" nevezte. Bill Jackson, az őszinte és realista texasi (nem olyan kivételes, mint amilyennek mások látják), élete nagyobb részét a Központban töltötte el, és Barryhoz hasonlóan az volt az érzése, hogy a dolgok nagyjából maradjanak úgy, ahogyan voltak. Kivált, ha az eddigi közigazgatással ilyen kiváló számbeli gyarapodást értek el.

A legerősebb ellenzéki hangja az elnöknek és az alelnöknek volt, az elébb idézett javaslat indítványozójának, és párbajsegédjének a hangja.

Abban az időben, amikor az „Ötök Bizottsága" magánbeszélgetéseit folytatta a régi dolgozókkal, hogy megállapítsák a véleményüket, eljött az elnök ideje, hogy a Bétel asztaloknál elnököljön[92]. Több reggelen át kihasználta az alkalmat arra, hogy megtárgyalja azt, amit ő „kivizsgálásnak" nevezett (az Ötök Bizottságának a beszélgetéseit), a több, mint 1200 Bétel-családtag előtt, több étteremben (összekötve hang és kép által), és azt mondta, hogy „egyes emberek" előnyben részesítik a dolgok változását, melyeket a Szervezet egész létezése alatt bizonyos formában már végrehajtottak. Ismételten megkérdezte: „hol van a bizonyítékuk, hogy ez nem működik", és „szükséges a változás?". Azt mondta, hogy a „kivizsgálás" azt próbálja „bebizonyítani, hogy ez a család hitvány", de „néhány elégedetlen" nem fogja elrontani a többség örömét". Arra ösztönzött mindenkit, hogy „bízzanak a Szervezetben" és rámutatott a számtalan elért eredményre. Egyik pillanatban nagyon

[92] A Bételben minden reggel megtárgyalják az úgynevezett „napi szöveget". Előre meghatározott bibliai versről van szó, amihez bizonyos bekezdéseket választanak az *Őrtorony*ból. Az elnöklő kérdéseket tesz fel másoknak, de ő is hozzáfűzheti a magyarázatát

határozottan és megindultan kijelentette, hogy a változásokat, melyeket a Bétel-családban és annak munkájában akarnak véghezvinni „csak a hullámon keresztül” vihetik végbe[93].

Becsülettel meg kell említeni, hogy Nathan Knorr megkérdőjelezés nélkül hitt az akkori elrendezés helyességében. Tudta, hogy hasonlóan érez az alelnök is, az egyik legelismertebb kutató, akire a Bibliai kérdésekben mindig támaszkodhatott. Knorr lényegében barátságos, szívélyes ember volt. Szívesen elbeszélgettem vele, amikor nem volt az elnöki „egyenruhájában”, vagy szerepében. Beosztása, mint ahogy az lenni szokott, nem engedett betekintést ebbe az oldalába, és (ismét az érzése miatt, hogy a feladat, amit teljesít, Isten akarata), hajlamossá tette a hirtelen és heves reagálásokra, ha bármilyen támadás érte a tekintélyét. Az emberek megtanulták, hogy ezt ne tegyék. Ezért komoly kételyeim vannak, hogy Nathan belenyugodott volna bizonyos durva beavatkozásokba, melyek később a közösség testületétől, elnöki tekintélyének az örökösétől érkeztek.

Bele tudom élni magamat az ő érzéseibe és reagálásaiba, mert évekig a Dominikai Köztársaság Puerto Ricó-i fiókhivatalában szolgáltam mint felvigyázó, és az érvényes szervezeti felfogás szerint az ország „első embere”, az elnök személyes kiküldöttje kellett hogy legyek. Igyekezetem, hogy a felfogás szerint cselekedjek, arra késztetett, hogy szüntelenül tudatában legyek „helyzetemnek”, és azt fenntartsam. Egy szomorú tapasztalat után rájöttem: igyekezetem, hogy az akkori felfogás szerint éljek, nem vezet jó viszonyra másokkal, és saját életemből eltűnik az öröm. A konfrontációkat, melyeket magával hordott, nem tartottam természetesnek, és egy idő után felhagytam, hogy azt utánozzam, amit a Központban láttam. Ennek eredményeként az életem örömtelibb, hasznosságával termékenyebb és értelmesebb lett.

Az elnök előbb említett szavai majdnem prófétai szavaknak bizonyultak. Abban az időben, amikor kimondta ezeket, feltehetően már kifejlődött az agydaganata, bár addig nem jutott a köztudatba, amíg az átszervezés nem lett végérvényesen *fait accompli* (megmásíthatatlan tény). A hivatalos befejezésre 1976. január 1-én került sor, és Knorr másfél év múlva meghalt.

Az elnök látványos ellenszegülését utolérte az alelnöké, de talán túl is szárnyalta. A Gileád misszionárius iskola ünnepélyes befejezése alkalmából, 1975. szeptember 7-én, amit a Bétel-család, és a meghívott vendégek (családtagok, végzősök barátai) részére tartottak, az alelnök, mint mindig az ilyen záró program alkalmából, előadást tartott.

Fred Franznak utánozhatatlan, néha drámai (sőt melodrámai) beszédstílusa volt. Az, ami most következik, beszédének a pontos másolata, de a leírt szöveg képtelen visszaadni a hang minden változását, lelkét, „illatát”, beszédének alkalmankénti szarkazmusát.

Bevezető szavai világosan megmutatták, milyen irányt követ beszédével. Figyeljük meg az előadás bevezetőjét, ha tudatosítjuk, hogy a Vezető Testület által körültekintően kiválasztott „Ötök Bizottsága” éppen abban az időben terjesztette elő azt az ajánlását, hogy a misszionáriusok iskolázása, kijelölése, és felügyelete ne a Társulat, hanem a Vezető Testület által legyen irányítva. Ezt mondta:

> „Ezt az osztályt a pennsylvaniai Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat, az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat New York Inc. közreműködésével küldi ki. Manapság felteszik a kérdést, milyen joga van az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulatnak misszionáriusokat küldeni ki a szántóföldre. Ki hatalmazta fel az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulatot arra, hogy misszionáriusokat küldjenek ki szerte a világba?
>
> Ez a kihívó kérdés feltehető az előző körülmények alapján. Annak az igazságnak az alapján, hogy az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulatot egy olyan ember alapította, akiből világméretű prédikátor lett, egyike a 20. század legkiemelkedőbb hitszónokának az

[93] Az idézőjelben leírt szavak akkor lettek feljegyezve, amikor a beszédben elhangzottak; természetes, hogy minden esetben több mint ezer ember hallotta.

egész világon, és aki széles visszhangot váltott ki világkörüli útján, 1912-ben. Ez az ember Charles Taze Russel volt a pennsylvaniai Allegheny-ből."

Világosan a Társulatra irányította a figyelmet: a Vezető Testületet nem említette. Persze senki sem tett fel „kihívó kérdést", amiről beszélt. A Vezető Testület valódi problémája abban rejlett, hogy a négy évvel ezelőtti, a Vezető Testület és a Társulat viszonyáról elhangzott előadását komolyan kell-e venni? Folytatta sajátságos stílusában:

„Gondolkoztam erről a dologról. Önök talán szintén. Hogyan lett Russelből prédikátor? Ki csinált belőle prédikátort? … működtek a kereszténység különböző egyházi intézményei. Például az Anglikán egyház az irányító testületével, a Protestáns episzkopális egyház az irányító testületével. Itt volt a Metodista egyház a Tanácsával (Konferencia), úgyszintén a Presbiteriánus egyház a Szinódusával, ahová Russel valaha tartozott. Létezett a Kongregacionalista egyház a központi testületével, akikkel Russel tartotta az összeköttetést.

De ezen irányító szervek egyike sem csinált Russelből prédikátort, vagy misszionáriust."

Anélkül, hogy közvetlenül a Vezető Testületre hivatkozott volna, sikerült közvetve beiktatni azt, utalva a különböző „irányító testületekre". (Megemlíthette volna a jezsuitákat is, akiknek szintén Vezető Testülete van). A főhangsúly azon volt, hogy semmilyen vezető testületnek sem volt köze az Őrtorony alapítójához, és nem is vizsgálta felül az ő tekintélyét. Russel „független" volt, közülük bármelyikhez, bármilyen kapcsolat nélkül.

A Vezető Testület létrehozta az „Ötök Bizottságát", és ez a bizottság azt ajánlotta, hogy hozzanak létre állandó bizottságokat, akik gondoskodnának a munka irányításáról az egész világon. A hetven tanítvány, említése után, akiket Jézus küldött ki, ezt mondta a végzősöknek:

„Ne úgy képzeljük el, hogy a hetven tanítvány kiküldetése . . . párosával való kiküldetése azt jelentette, hogy Urunk Jézus Krisztus minden párból bizottságot alakított ki, így a hetven tanítványból 35 kéttagú bizottság jött létre. Ma, mint végzősöket küldenek ki benneteket különböző országokba misszionáriusi munkátok után . . . kettőt Bolíviába, a többieket talán négyesével, hatosával, vagy nyolcasával. De ne gondoljátok, ti, misszionáriusok, akik együtt vagytok kiküldve párosával, talán négyesével, hatosával, vagy nyolcasával, hogy úgy vagytok kiküldve, mint bizottság, aki átveszi a munkát abban az országban, ahová irányítva lettetek. Semmi ilyesmi! Egyénileg vagytok kiküldve, mint misszionáriusok, hogy közreműködjetek az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat fiókhivatalával, aki ott végzi és irányítja a munkát abban az országban, ahová benneteket, mint hírnököket kiküldtek. Úgyhogy eszetekbe ne jusson ez a bizottság ötlet!"

Így „a jelenléte hiányával feltűnő" Vezető Testületet minden szempontból beárnyékolta a Társulat. Soha senki sem ajánlotta, hogy a misszionáriusokat úgy küldjék ki, mint „bizottságot", vagy hogy „átvegyék a munkát" a kijelölt országokban, ezért ez így csak eszközként szolgált a „bizottság" , és a javasolt felfogás megkérdőjelezéséhez.

A beszéd tovább folytatódott Fülöp evangélistáig, és ismételten felhangzott a kérdés: „Ki csinált belőle evangélistát, vagy misszionáriust?"[94] Az alelnök a Cselekedek 6. fejezetére hivatkozott, amikor az apostolok szükségesnek látták a hét férfi kijelölését, Fülöpöt is beleértve, hogy gondoskodjanak az eledel szétosztásáról, gátat vetve a zúgolódásoknak bizonyos özvegyek elhanyagolása miatt. Azután azt mondta:

[94] Lásd Cselekedetek 8:5-13; 21:8.

„Tekintsetek bele *McClintock és Strong Egyháztudományi Enciklopédiájába*, és megállapíthatjátok, hogy a munkát, amire az apostolok kijelölték azt a hét férfit, úgy hívják, hogy „félvilági munka". Az apostolok nem akartak foglalkozni a „félvilági munkával", ezért átruházták a hét férfira, és ezt mondták: Ti ezzel fogtok törődni, *mi* pedig az imának és a szó szolgálatának szenteljük magunkat". Jézus Krisztus 12 apostola azáltal, hogy elhárították maguktól az asztali felszolgálás felelősségét, csupán *bábfigurák* lettek volna Isten és Jézus Krisztus gyülekezetének az élén? Természetesen - nem lettek csupán bábfigurák, mivel a szellemi dolgokra összpontosítottak."

A Vezető Testület azon tagjainak, akik hallották az elnököt amint azt hangsúlyozza, hogy a Vezető Testületnek csak „szigorúan szellemi dolgokkal" kell törődnie és, hogy a többit majd elvégzi a vállalat, az alelnök szavai ismerősen csengtek. Furcsa módon azonban a Vezető Testület tagjainak több, mint a fele, a maga napi nyolc óra 40 percét pontosan ilyen „félig világi munkával" töltötte el. Dan Sydlik és Charles Fekel a termelésben dolgoztak; Leo Greenlees a biztosítási és a kapcsolódó ügyek továbbításával foglalkozott a pénztári titkár irodája részére. John Booth a Bételkonyhára felügyelt; Bill Jackson a jogi ügyekkel és okiratokkal foglalkozott. Grant Suiter minden nap a pénzügyekkel, beruházásokkal, részvényekkel és a végrendeletekkel volt lefoglalva; Milton Henschel, és maga az elnök is (aki ezeket a munkabeosztásokat ellenőrizte) többfajta jelentős időt töltött olyan „félig világi munkákkal", amelyekről az alelnök azt mondta, hogy másokra kellene hárítani.

Az alelnök fejtegetése ekkor egy furcsa fordulatot vett, olyat amellyel valójában ellentmondott annak a hivatalos tanításnak amely szerint a vezető testület isteni felhatalmazása az első századtól kezdve folyamatos. Elsőként Pál, azaz a megtért Saul történetét hozta összefüggésbe a témával, azt, hogy a megtérése után, amikor Jeruzsálembe ment, csupán két apostolt talált, és nem azok egész testületét; majd azt, hogy végül hogyan jutott el a szíriai Antiókiába. Miután kifejtette, hogy a tarsusi Saul kiválasztásával és kinevezésével Krisztus „közvetlenül avatkozott be anélkül, hogy bármilyen földön lévő férfival vagy férfiak testületével egyeztetett volna", az alelnök valamiféle „Két Város Története" hasonlatot hozott fel, amelyben Antiókia szerepét szembeállította Jeruzsálemével Pál és Barnabás missziós tevékenysége tekintetében. A következőkben tartsd észben a máig érvényben lévő hivatalos Őrtorony-tanítást, amely szerint *Jeruzsálemben alakult* egy vezető testület, amely felügyeletet és irányítást gyakorolt minden keresztény gyülekezet fölött minden területen és, hogy ez a modellje napjainkban Jehova Tanúi vezető testületének.

Pál és Barnabás, a szent Szellem által történt misszionáriusi munkára való elhívatásáról az alelnök folyamatosan azt hangsúlyozta, hogy mindez az *antiókiai* gyülekezeten keresztül történt (tehát *nem* Jeruzsálemen keresztül, ahol az apostolok testülete volt)[95]. Ezt mondta:

„Egyszerre csak a szíriai Antiókiában, és nem Jeruzsálemben szolgált (Pál) … a Szent szellem miért az antiókiai gyülekezetnek mondta „Válasszátok külön nekem mindenki közül Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre elhívtam őket". És az antiókiai gyülekezet így tett, rátették a kezüket Pál (vagy Saul) és Barnabás fejére, majd kiküldték őket … és ők a szent szellem segítségével, aki az antiókiai gyülekezeten keresztül hatott, kimentek első missziós útjukra.

Láthatjátok Jézus Krisztust, mint a gyülekezet Fejét cselekedni, közvetlenül hatni, a világon senkivel sem tanácskozva arról, hogy mit tehet, és mit nem. És így cselekedett, ami Pált és Barnabást illeti, mindketten pedig az antiókiai gyülekezet apostolai voltak."

Emlékszem, az alatt az idő alatt én csak ott ültem, és azt mondtam magamban: Tudja ez az ember, hogy mit beszél? Tudom, mire megy ki a játék - eltávolítani a hangsúlyt a Vezető Testületről úgy, hogy a Társulaton és annak elnökének a hatalmán maradjon a hangsúly, de

[95] Ne feledjük, hogy a Tanúk tanításának az egész alapja a „Vezető Testület általi elrendezésről" és tekintélyről, abból ered, hogy az ilyen elrendezés a bibliai időkben Jeruzsálemből volt irányítva.

felfogja a következményeit annak, amit mond? A célja elérésének az érdekében aláássa az egész tanítást az első században működött vezető testület létezéséről, amely világméretű tekintélyével Jeruzsálemből felügyelte és irányította az igaz keresztények gyülekezeteit mindenhol és minden ügyben az egész világon? Azt a felfogást, amelyet a Szervezet épített fel Jehova Tanúi elméjében, saját kiadványain keresztül, és amely mellett legtöbbje ma is kitart?

De az alelnök még nem fejezte be, és még nagyobb erővel tovább szárnyaltatta gondolatait. Pál és Barnabás első missziós útja befejezésének a leírásánál feszültséggel és drámai erővel folytatta:

> „…és hová mentek, hol jelentkeztek ? Itt van a feljegyzés, olvassátok el a Cselekedetek 14. fejezetének a befejező versében. Visszatértek *Antiókiába* az ottani gyülekezethez, és itt az van leírva, hogy mindenről aprólékosan beszámoltak a gyülekezetnek, amely Isten ki nem érdemelt jóságából elküldte őket cselekedni a művet. Tehát itt jelentkeztek.
>
> A feljegyzés azt is mondja, hogy rövid időre Antiókiában maradtak. Mi következett? Valami történt, és Pál Barnabással hirtelen elmentek Jeruzsálembe. Nos, mi történt? Mi hozta őket Jeruzsálembe?
>
> Az apostolok testülete és a jeruzsálemi gyülekezet más vénei lettek volna azok, akik beidézték őket, és azt mondták volna: „Nézzük csak! Hallottuk, hogy ti ketten missziós útra mentetek, és visszajövet nem jöttetek el Jeruzsálembe jelentést tenni nekünk. TUDJÁTOK KIK VAGYUNK MI? Mi vagyunk a jeruzsálemi zsinat. NEM ISMERITEK EL JÉZUS KRISZTUS VEZETÉSÉT? Ha elég gyorsan nem jöttök ide, fegyelmi eljárást indítunk ellenetek!”
>
> Erről szól a beszámoló? A valóság az, ha így bántak volna Pállal és Barnabással csak azért, mert annak a gyülekezetnek számoltak be, amelyik a szent szellem által kiküldte őket, akkor az apostolok jeruzsálemi zsinatja, és más zsidó gyülekezetek vénei, Urunk Jézus Krisztus Fősége fölé helyezkedtek volna.”

A következtetései lényegében helyesek voltak. De egyúttal merő ellentétben álltak a Szervezet kiadványaiban megjelent felfogással, mely úgy vonultatta fel Jeruzsálem képét, mint a Vezető testület székhelyét, akik Krisztus közvetítőjeként az egész kereszténység irányítói és ügyintézői voltak, és Isten tekintélyének cselekvői. Nincs kétség felőle, hogy ez a beszéd, eltérve az alelnök más előadásaitól, miért nem volt sohasem felhasználva, mint tanulmányi anyag az *Őrtorony*ban.

Bármelyik más Tanúnál az ilyen érvelés bemutatását úgy ítélték volna meg, mint eretnek és rebellis beszédet. Ha szavait szó szerint vesszük, azt jelentené, hogy akármelyik gyülekezet, ha hisz Krisztusban és a szent Szellem elrendelné, saját misszionáriusait küldhetné ki, előzetes megbeszélés nélkül bárkivel, legyen az Brooklyn, vagy a fiókhivatal. Egy pillanatra sem kételkedtem, milyen gyors és kedvezőtlen visszhangot váltana ki a szervezet Központjában és irodáiban. Mint tekintélyük veszélyeztetését értelmeznék, és a gyülekezettől, amelyik így tenne, megkérdeznék: „Tudjátok kik vagyunk? Hát nem ismeritek el Jézus Krisztus vezetését, amely rajtunk keresztül működik?” Minden, amit a beszédében elmondott, igaz volt, való igaz. Nyilvánvalóan a legkevésbé sem volt arra hivatva, hogy ez érvényesüljön is, mint a néhány évvel ezelőtt elhangzott „a farok csóválja a kutyát” előadása. *Kivéve* persze az antiókiai utalásokat, amikor egymás mellé próbálta helyezni a Vezető Testülettől függetlenül működő Társulatot.

A beszéd folytatódott, rámutatva a *valódi okára*, miért ment el Pál és Barnabás Jeruzsálembe, ahogy az fel van jegyezve a Cselekedetek 15. fejezetében. A valódi oka az volt, hogy *maga Jeruzsálem* volt az antiókiai gyülekezet nehézségeinek a *forrása*. A Jeruzsálemből érkezett férfiak viszályt szítottak a törvény betartása, és a körülmetélkedés kérdései miatt. A Jeruzsálemi utazásnak tehát az volt a célja, hogy megfelelő mederbe tereljék a nehézségeket okozó jeruzsálemiek tanításait.

Érveléseit folytatva, Pál és új társa Silas második missziós útjával foglalkozott, megint kiemelve, hogy az *antiókiai* gyülekezetből indultak, és így „ismét az antiókiai gyülekezet volt felhasználva, hogy a Biblia történelmének legkiválóbb misszionáriusait küldje ki." Visszatértek *Antiókiába*, és Antiókiából indult el Pál harmadik missziós útjára. A Cselekedetek könyvének beszámolójából az alelnök ezt következtette:

> „Tehát, ha ezeket a feljegyzéseket tanulmányozzuk a Biblia történelmének két legnagyszerűbb misszionáriusairól, megállapítjuk, hogy Urunk Jézus Krisztus által voltak kiküldve, az egyház Feje által, mely tényt az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat is elismeri, és megalakulása óta kitart mellette. Tehát, az Úr Jézus Krisztus az egyház Feje, és joga van közvetlenül intézkedni, tekintet nélkül bármilyen további más szervezetre, függetlenül attól, ki képviseli. Ő az egyház Feje. Nem támadhatjuk meg azt, amit Ő CSELEKSZIK."

Az alelnök által kimondott utolsó három mondat, a mai napig sok Tanú nézetét képviseli. Az ilyen nézet elfogadásáért jelenleg „hitehagyottnak" bélyegzik őket.

Azonban ezek a kijelentések ismételten nem úgy voltak gondolva, ahogyan kicsengtek. Abban az időben, megtámadni az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat elnökének a tekintélyét, az alelnök számára annyit jelentett, mint megtámadni az Úr Jézus Krisztust. Nem hitte el, hogy a Vezető Testület által létrehozott „Ötök Bizottsága" megfontolásai és cselekedetei bármilyen módon, az egyház Feje általi vezetést képviselhetnék, abból az egyszerű okból, hogy Jézus Krisztus döntött a Társulat megalapításáról azért, hogy Ő rajta keresztül cselekedhessen. Ez a fejtegetés nekem zavarosnak tűnt…

A beszédének a nyomatéka pontosan ezen volt, azt abból is látni hogy - a dolog magvához közeledve - most mindezeket a jelen időre használta fel. Beszélt Charles Taze Russel kiemeléséről, az új Őrtorony folyóirat kiadási nehézségeiről, és arról, hogy „ki hatalmazta fel ezt a férfit, hogy mindezt cselekedje." Majd a Sioni Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat, Russel általi megalapításához hozzáfűzte:

> „Tudatosítsák, barátaim, hogy amikor megalapította az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulatot, nem TÉTLEN szervezetet, vagy társulatot alapított."

Azt mondta, hogy Urunk Jézus Krisztus és Isten szelleme kiemelték Russelt, és támogatták a Társulatnak, „ennek a *tevékeny* szervezetnek" a megalapítását. Majd az alelnök leírta a Gileád iskola kezdeteit; hogy ez a Társulat elnökének az ötlete volt; hogy amikor megalakult, élvezte az igazgatói tanács támogatását, és az elnök felügyelte az iskolát. Az alelnök előadása alatt, Nathan Knorr az emelvényen ült, és Fred Franz a soron következő észrevételeinél egy kézmozdulattal rámutatott:

> „Láthatják, kedves barátaim, hogy a New York-i és a pennsylvaniai Társulatok igazgatói tanácsa úgy, ahogy az meg volt határozva, *tiszteletben* tartotta az elnöki hivatalt, és a társulatok elnökét nem tartotta *mozdulatlan bábfigurának*, aki *merev arcával* elnököl a *tétlen* Társulatok fölött."

Már az előadás kezdetétől fogva gondoltam, hogy ez a célja, ezért nem lepődtem meg, bár a nyelvezete, amit használt meglepett. Ettől kezdve beszédhangja megnyugodott, és folytatta, hogy kiemelje azt a konkrét napot, 1975. szeptember 7-ét, és ezt mondta:

> „És tudjátok, mit jelent ez? Miért eme naptár szerint (a kezében tartott kis könyvre mutatott), Izrael földjének héber naptára szerint, miért pont az 1976-os holdév Tisri hónapjának a *második napja* ez, és tudjátok milyen jelentsége van? Miért pont ezen a napon, tanulmányaitok befejezésének a napján van az emberiség földi létezése *hetedik*

évezredének a második napja? Nem jelent ez valamit? Nem valami nagy dolog ez (taps), hogy az emberiség létezése hetedik évezrede bevezető napjának az a jelentősége, hogy az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat működik, és rendszabályai alapelveinek az összhangjában küldi ki a Gileád misszionárius iskola 59. osztályát?

Jehova Isten bizonyára megáldotta őket, és gyümölcsük révén úgy lettek ismertek, mint jóváhagyott képviselők Jehova Isten kezében, ezért nem kellene megkérdőjelezni ennek a Társulatnak a jogát és tekintélyét, hogy misszionáriusokat küldhet ki.

Figyeljétek meg, barátaim, hogy pontosan úgy, mint ahogy Isten felhasználta az antiókiai gyülekezetet a két legnagyszerűbb prédikátor, Pál és Barnabás kiküldetésére, most ugyanúgy használja fel a pennsylvaniai Őrtorony Biblia és Traktárus Társulatot a New York-i Társulat közreműködésével a további misszionáriusok kiküldetésére, akiket arra jelöltek ki, hogy betartsák ezt az irányvonalat. Ez nagyon örvendetes dolog."[96]

Kétségtelenül, az alelnöknek valaki „kesztyűt dobott" a képzeletében, párbajra hívta az elnökséget. Ezzel az előadásával gondosan és élesen felvázolta a harcvonalat. A Társulatnak meg volt a saját felségterülete, és az a Vezető Testület határain kívül volt. A szomorú az volt az egészben, hogy az alelnök több tagtársát a Vezető Testületből egyértelműen a támadó (agresszor) szerepébe sorolta, és nyíltan rájuk mutatott, mintha nem ismernék el az Úr Jézus Krisztus tekintélyét, amelyet az általa jóváhagyott képviselőjének - a társulatnak kölcsönzött.

A jelenlévő vendégek, szülők, és a végzősök barátai ámulatba estek (misztifikálva voltak) sok dologtól, amit mondott, egész beszédének szenvedélyes nyomatékától, helyenként elharapott szavaitól. A Bétel-család tagjainak, az elnök és az alelnök asztali elnökléte alatt tett megjegyzéseiből, már volt felületes fogalma a nehézségekről, de most megerősödött bennük a gyanú, hogy a Vezető Testületben valóban viták zajlanak, egyértelmű hatalmi harc dúl.

Ennél nagyobb ellentmondás, mint a mostani, és a négy évvel ezelőtti „a farok csóválja a kutyát" előadások között már nem lehetett. Mindkét előadást ugyanaz a férfi adta elő, mégis úgy tűnt, hogy merőben fordított irányban halad. Nem lennék őszinte, ha nem vallanám be, hogy aznap a lelkem mélyén ziláltan, és többé-kevésbé szerencsétlenül hagytam el az előadótermet. Mintha Isten szava valami olyasmi lenne, amit úgy lehetne felhasználni, hogy az adott helyzetben az egyik állításnak feleljen meg, vagy ha a körülmények úgy kívánják, akkor a fordítottjának. Ez jobban nyugtalanított, mint a dolgok bármelyik más oldala.

Úgy mint Nathan Knorr esetében, most is bizonyos körülmények segítettek megértetni velem Fred Franz tettét. Rutherford bíró 1942 végén, a halálos ágyához, Beth Sarimba hívatott három férfit: Nathan Knorrt, Fred Franzot és Hayden Covingtont. Közölte velük, azt akarja, hogy halála után „tovább folytassák" és „tartsanak össze". Ez Russel pásztor „végrendeletére" emlékeztetett, holott szóbeli, és nem írásos kijelentés volt. Húsz évvel később, 1961-ben Fred Franz a „Szenteltessék meg a te neved" című könyvben célzott erre az eseményre, az Illésről szóló értekezésében, amikor a próféta átadja a palástját (az *Új világ fordítás* szerint „prófétai ruháját") követőjének, Elizeusnak[97]. Úgy mutatta be, mint próféta-drámát, és felemlítette:

Rutherford ágyhoz volt kötve a csendes-óceáni parton, amikor 1941. december 7-én az Egyesült Államokat belehajszolták a második világháborúba. Két férfit a „felkent maradékból" (az egyik 1913-tól, a másik 1922-tól), és egyet a „más juhokból" (1934-től), elhívtak a Brooklyn-i Központból Rutherford betegágyához a Beth Sarim-nak nevezett házba a kaliforniai San Diego-ba. Ennek a három embernek 1941. december 24-én végső utasításokat adott. Évekig remélte, hogy meglátja a hűséges profétákat, Illést és Elizeust, feltámasztva és bevezetve „a világ fejedelmeinek" a Királyságába, Isten új világában (Zsolt.45:16). De csütörtökön, 1942. január 8-án Rutherford 72 éves korában

[96] Ez után az előadás után, Knorr elnök szolalt fel, láthatóan megrendülve és majdnem képtelen a beszédre. Nagyra értékelte azt, ami elhangzott, és biztos vagyok benne, hogy az érzései teljesen őszinték voltak. Ezek után felüdítő előadást tartott a „beszéd hasznosságáról".

[97] 2Királyok 2:8, 11-14.

elhunyt, mint Jehova Isten hűséges tanúja, és Isten királyságérdekeinek a teljeshitű önátadottja. Bátorságát igazolta Jehova oldalán, az egész világ feletti uralom döntő vitájában.

Mai szemszögből nézve ez úgy nyilvánul meg, mint mikor Illés befejezte művét, és Elizeus műve következett. Olyan volt, mint amikor a Jordán vizének szétválása után átmentek a keleti partra, és közösen várták Illés „elragadtatását"[98].

- - - - - - - - - -

Elizeus lett az örököse Illés prófétai ruhájának, amely lehullott róla. Vele átszáll az ereje is.

Amikor a Vezető Testület a javasolt átrendezésekről tárgyalt, az alelnök közvetlenül hivatkozott a haldokló Rutherfordnak erre a megbízatására. Nem vonom kétségbe, hogy Fred Franz úgy érezhette, hogy egy bizonyos „palást átadása" történt meg. Mint ahogy az már mondva volt, Rutherford halála után Nathan Knorr követte őt az elnöki hivatalban. Knorr felkérte Hayden Covingtont a nagyhírű texasi jogászt, aki sok esetben védte Jehova Tanúit az Egyesült Államok Legfelsőbb bírósága előtt, hogy vállalja el az alelnöki tisztséget, annak ellenére, hogy nem vallotta magát a „felkent osztályhoz" tartozónak. (Ez azt mutatja, hogy eredetileg sem Rutherford, sem Knorr nem érezték a „felkentség" fontosságát, mint a világméretű mű irányításának a feltételét). Covington a Walsh perben, Skóciában tett tanúvallomása mutatja, hogy ez nem volt így egészen addig, amíg pár évvel később nem érkezett valami levél azzal a kérdéssel, hogyan lehetséges, hogy ő és Knorr is arról beszéltek, hogy nem „felkent", és így Covington úgy döntött, hogy visszalép[99]. Egy idő után a két ember közötti viszony megromlott, míg végül Covington elhagyta a Központot, és magánpraxist nyitott[100]. Covington lemondása után, 1944-ben, Fred Franz lett az alelnök.

Holott a Rutherford halálos ágyánál átadott felelősség (ami mellesleg azt mutatja, hogy nem létezett Vezető Testület) három örököséből most már csak ketten maradtak, nyilvánvaló biztonsággal érezhették, hogy továbbra is érvényben van a prófécia beteljesítésének a feladata. Amikor 1978-ban egy nagyméretű kongresszuson Cincinetti-ben (Ohio), felkérték Fred Franzot, most már mint elnököt, hogy kb. 30 ezer ember előtt beszéljen élettapasztalatairól mint Tanú, úgy döntött, hogy értekezésének nagyobb részét az elhunyt Nathan Knorr-hoz fűződő viszonyának szenteli, külön kiemelve Rutherford bíró utolsó, hozzájuk intézett szavait. Való igaz, hogy Fred Franz előadása hálabeszédnek tűnt, amikor Knorr értékeit leírta, és kihangsúlyozta, hogy a végsőkig kitartott Nathan Knorr mellett, „pontosan úgy, ahogy azt a Bíró akarta", és kijelentette, hogy ő büszke erre.

A „palást átadásának" ezt a szemléletét talán még jobban megvilágította az a kijelentése, ami ugyanabban az évben, a Vezető Testület akkori Írói Bizottságának ülésén hangzott el. Jelen voltak: Lyman Swingle, Ewart Chitty, Lloyd Barry, Fred Franz és én. Ed Dunlap magyarázatot írt Jakab leveléhez, és Fred Franz javításokat eszközölt Dunlap értekezéséhez, ahol a 3. fejezet első versében a tanítvány ezt mondja:

> „Ne legyetek sokan tanítok, testvéreim, hiszen tudjátok, hogy mi súlyosabb ítéletet fogunk kapni."

A Dunlap által elkészített anyagban az volt írva, hogy ez feltehetően figyelmeztetésként szolgált tudatlan egyének részére, akik puszta fontosságból akartak tanítok lenni. Fred Franz írásban kérte az anyag többségének a kiiktatását anélkül, hogy bármilyen különösebb magyarázatot adott volna, ezeken a kérdéseken kívül:

---

[98] *Szenteltessék meg a te neved* (Let Your Name Be Sanctified), kiadva 1961-ben, 335, 336. o.

[99] Hivatalos bírósági okiratból, 387, 388. oldal.

[100] Covington nehéz harcot vívott alkohol függőségével, és elvonókúrának is alárendelte magát, amikor még a Központban szolgált. A következőt a Daytoni (Kentucky) Speers korházban, miután hetvenes években már ki volt közösítve, és ekkor végre győzött a problémája fölött. Ismét visszavették, és tagsága a haláláig tartott.

„Jézus, ha így határozott, hogy némelyek tanítók legyenek, akkor mennyit határozott meg? És, ha ezt Jézus határozta meg, akkor Jakab miképpen mondhatta: ne legyetek sokan tanítok? Maga Jakab, hogyan lett tanító?”

Megbíztak, hogy őrködjem a magyarázat tervezetének a fejlődése felett, ezért a Bizottság ülésén megkértem Fred Franzot, magyarázza meg ellenvetéseit, és mondja meg nekünk, *őmaga* mit gondol, milyen szándékkal íródott a szöveg. Kijelentette, hogy hite szerint azt jelenti, Isten akarata, hogy az egész keresztény közösségben csak néhány férfi legyen, akik joggal nevezhetik magukat „tanítónak”. Megkérdeztem, ki lehetne az a mi időnkben. Nagyon csendesen válaszolt:

„Hiszem, hogy én vagyok az. Több mint 50 éve vagyok a Központban, és az idő nagyobb részében az írás és a kutatás területén vontak be a munkába, ezért hiszem, hogy én vagyok az. És van még a Földön pár testvér.”

Ez a válasza egy további olyan eseménynek minősült, melynek hatása olyan meglepő volt, hogy szavait az emlékezetembe véstem. Nem voltam egyedüli tanúja, mert az Írói Bizottságnak további három tagja előtt hangzott el. A földkerekség csak egyetlen tanítóját azonosíthattuk megjegyzéséből: Fred Franzot. Kik voltak a továbbiak, az saját találgatásainkra maradt. Több alkalommal is elmondtam Lyman Swingl-nek, sajnálom, hogy nem folytattam, és nem kérdeztem meg a további „tanítók” nevét, de ezzel a válaszával belém fagyott a szó.

Ugyanabban az anyagban, amiben fenntartásait közölte Ed Dunlap anyagával szemben, Fred Franz elnök, javasolta a magyarázatba való következő pontok beiktatását (idézve az írásos megjegyzéseinek a 2. oldalától):

„Jakab hogyan lett tanító, nem tudhatjuk, csak azt, hogy féltestvére Jézus, a feltámadása után megjelent neki (1Kor 15:7, Csel 1:14). Nem minden önátadott, megkeresztelt keresztény akar "tanító" lenni önző és nagyravágyó célokból. Az egyik ilyen igazságos indíttatású tanító, 1879 júliusában, a Sioni Őrtorony 27 éves "szerkesztő-kiadója", Jézus Krisztus jelenlétének a hírnöke volt.”

Ez emlékeztetett a Gileád iskola végzőseihez intézett beszédéhez 1975-ben, amikor meggyőződését fejezte ki, hogy Jézus Krisztus személyesen emelte ki Russel pásztort, hogy a különleges feladatokat elvégezze. Ez az anyag, három évvel később azt mutatta, hogy Franz elnök úgy érezte, hogy az ilyen egyének, személyesen Jézus általi kiválasztása még tovább folytatódik, azzal az eredménnyel, hogy csak néhány kiválasztott lett előléptetve a közösség különleges „tanítójává”[101].

De a fent javasolt anyag, mely behozta Russelt a képbe, nem lett felhasználva, és az információk a *Szövegmagyarázat Jakab leveléhez* kiadványban, amiket én írtam, hogy eleget tegyek Franz kifogásainak, felcserélték Dunlap eredeti anyagát a 99. oldaltól, egészen a 102. oldal kezdetéig. Bizonyos értelemben, az elnök elképzeléseinek a fordítottja volt, mert Jézus szavai a Máté 23. fejezetének 8. versében: „titeket azonban ne hívjanak rabbinak, *mert egy a ti tanítotok, ti pedig mind testvérek vagytok*”, fordítottja volt annak a gondolatnak, miszerint számban csak nagyon kevés férfi alkotja majd a külön kiválogatott „tanítóknak” - néhány

[101] A Vezető Testület tanácskozásai, Karl Klein több alkalommal is úgy utalt Fred Franzra, mint a Szervezet sokévi „jövendőmondójára” (oracle). Ezt ugyan többnyire mosolyogva mondta, de a kijelentés állandó ismételgetése többet jelzett, mint csupán viccelődést.

kiválasztottnak - a meglehetősen kivételes csoportját. A behelyettesítő anyagot, amit előterjesztettem a bizottság jóváhagyta, és ki lett adva.

Van itt egy másik oka is a nyilvánvaló ellentétnek bizonyos túlhangsúlyozott és hatékony kijelentések között, amik nyomtatásban megjelentek (mint pl. 'A farok csóválja kutyát' c. cikkben), és a viszonylag félénk és éretlen valóság között. Ennek oka az volt, hogy a Társulatok képviselői azt képzelték, hogy az aránylag jelentéktelen behelyettesítő képviselete a változásnak, vagy újításnak, elegendő pótlása, vagy „jelzése" lesz egy nagyobb, igazi és értelmes változásnak.

Pusztán az a tény, hogy például 1971-ben Knorr elnök úgy döntött, feladja asztali elnökletének kizárólagosságát, és osztozni fog az igazgatói tanács többi tagjával, vagy az, hogy döntésével lehetővé tette a rendszeres váltakozást a Vezető Testületi tanácskozás elnökleténél, mindez úgy volt értelmezve, mint annak a bizonyítéka, hogy a Társulatok (és képviselői), a Vezető Testület által vannak irányítva, annak alárendeltjei, és hogy 'a kutya valóban csóválja a farkát'. Semmi kézzelfogható nem történt, semmilyen alapvető változás a szervezet elrendezésében.

Az, hogy Fred Franznak voltak ilyen elképzelései, főleg *a több mint húsz év előtti* időszakból látható, amikor 1944-ben cikkeket írt az *Őrtorony* részére, melyek alapinformációkat tartalmaztak a vénekről, felvigyázókról úgy, ahogyan az a *Segítség* c. könyvben megjelentek[102]. Ennek ellenére, abban az időben a gyülekezeti elrendezésben *semmiféle változás* nem történt. De ki volt *mondva*, ki lett *adva*, és ez elegendő volt.

Ezekben az időkben az 1944-es év úgy volt bemutatva, mint bibliai prófécia által megjelölt év, főleg azért, mert meg lett szavazva az a változás, aminek köszönhetően a szavazati jog a társulatban már nem volt kötve 10 dolláros hozzájáruláshoz, úgy mint azelőtt. Helyette legfeljebb a Társulatok által gondosan kiválasztott 500 embernek volt joga a szavazáshoz. Mindenki, aki meglátogatta a Társulat évi közgyűlését, amikor igazgatókat választanak, tudta, hogy rendkívül rutinosak, és a szavazás puszta formalitás. A szavazó tagok többsége tulajdonképpen semmit sem tud a Szervezet belső menetéről, és nincs sem befolyása, sem joga hozzászólni, vagy ellenőrizni a Szervezet politikáját és programját. A tanácskozás *érdemi* része rendszerint nem tart tovább egy óránál, és ezután egy évig nem történik semmi.

Mégis, ennek a szavazótagokat érintő függeléknek az elfogadása, amit az *Őrtorony* 1971. december 1-jei számában megjelentettek (Fred Franz írta), olyan nagyjelentőségű eseménnyé duzzadt, hogy fókusza lett a Dániel 8:14 próféciájának a magyarázatához, ami a 2300 napot érinti, miután „a szent hely az eredeti állapotába lesz helyezve". Kétségeim vannak, ha ma a sok ezer Tanúból, egynek megmutatnák ezt a verset, hogy összefüggésbe hozná-e, az 1944-es esztendővel, és az akkor végrehajtott változásokkal a Társulatban. Mégis, a mai napig, ennek a próféciának ez a hivatalos magyarázata. Ez további példa arra a képességre, amikor egy viszonylagosan jelentéktelen eseményt szimbolikus értékekkel ruháznak fel, mintha egy óriásméretű, nagyjelentőségű esemény lett volna.

Az „Ötök Bizottsága" 1975. augusztus 15-én, végre bemutatta megállapításait és ajánlásait. A bizottság nevében elkészítettem egy 45 oldalas dokumentumot, amiben megmagyaráztam az ajánlások történelmi, de főleg bibliai okát, hogy a lényegében egyeduralmi elrendezés megváltozzon, és ráadásul még külön oldalon leírtam a Vezető Testület Bizottságainak a rendszerét, többfajta tevékenységi területének az irányításához. Az okirat bevezető része ezzel a fejezettel ért véget:

[102] *Őrtorony*, 1944. október 15.

> Az ötök bizottsága minden megfontolása, sok imádság, és gondos mérlegelés végeredménye. Őszintén reméljük, hogy Isten Szelleme vezetett bennünket a végkövetkeztetésekhez, és imádkozunk, hogy a Vezető Testület segítségére legyenek döntéseiknél. Reméljük, hogy a javasolt kiigazítások, amennyiben jóvá lesznek hagyva, hozzájárulnak a még szebb, nyugodtabb viszonyhoz a Vezető Testület tagjai között, és segítenek eltávolítani a feszültséget, ami találkozásainknál jelen volt. (Zsolt. 133:1; Jak. 3:17, 18) Úgyszintén reméljük, hogy a javasolt kiigazítások, amennyiben jóvá lesznek hagyva, Jézus Krisztus vezetésének a kihangsúlyozására, még nagyobb jelentőségének a kiemelésére, és a tanítványai közötti „béke megőrzésére" fognak szolgálni - Márk 9:50.

Ezek a szavak őszinte érzéseimet és reményimet fejezték ki. Nem értem, miért lettek úgy értelmezve, mint kihívás, Jézus Krisztus gyülekezeti Fősége ellen[103].

A Vezető Testület elé került az anyag, és az 1975. szeptember 10-ei gyűlésen nyilvánvaló volt, hogy a tagok többsége hajlik a javasolt alapvető változások felé. De létrehoztak egy újabb „Ötök Bizottságát", hogy tegyenek végső kiigazításokat[104]. A Vezető Testület sem az elnököt, sem az alelnököt nem választotta be a bizottságba, mivel világosan kinyilvánították ellenvetéseiket.

Az elnök megjegyzései főleg a változások gyakorlati részét kérdőjelezték meg. De az alelnök érthetően tudtunkra adta, hogy a javaslatokat úgy értelmezi, mint az „elnöki tisztség elleni támadást". Amikor felolvasták neki az elnök saját nyilatkozatát, azt válaszolta, hogy ezt a kijelentését Knorr testvér „nyomás alatt" tette.

Lyman Swingle kifejezte, úgy érzi, hogy a Vezető Testület minden tagja tiszteli az elnököt, és nem tekintik őt egy „pókerarcú, tehetetlen bábfigurának egy tétlen Társulat élén"; itt az alelnök vizsgagyakorlatokon hallott szavait használta. Hangsúlyozta, hogy az elnök továbbra is használhatja energiáját, kormányozhat és kezdeményezhet a javasolt elrendezés keretein belül. A vita későbbi szakaszában, az alelnök ragaszkodott ahhoz, hogy az Ötök Bizottságának dokumentuma azt eredményezze, amit ő erről mondott. Kijelentette, hogy az közelgő évi közgyűlésen a vállalat uralmának a folytatása mellet fog szavazni, és, hogy a Gileád iskola végzősei előtt elhangzott beszédével úgy érezte, kötelességének tett eleget azzal, hogy értesítette a testvéreket erről, mert így nem érezhetik majd azt, hogy valaki „viccet csinált" belőlük.

Miután a második bizottság befejezte javaslatait és előterjesztette azokat 1975. december 3-án, az ügy a végső szavazáshoz érkezett[105]. Az elnöklő felszólította a tagokat, hogy szavazzanak kézfeltartással. Két ember kivételével mindenki felemelte a kezét a javaslatok megvalósításának támogatására. A két ember, aki nem emelte fel a kezét, az elnök és az alelnök volt.

A következő napon a Testület ismét összeült. Az alelnök azt mondta, az előző napi vitában azért nem vett részt, mert „nem akarta, hogy bármi köze legyen az egészhez"; a részvétele a támogatását jelentette volna de „ezt lelkiismerete miatt nem tehette meg". Többször is úgy hivatkozott Nathan Knorra, mint a Társulat „vezérigazgatójára", az „Úr földi népének vezérigazgatójaára", és azt mondta, hogy „Jézus Krisztus jelenleg nincs itt lent a Földön, ezért a közvetítőit használja, akaratának végrehajtására."

---

[103] A Leo Greenlees által írt kísérőlevél ezt a kijelentést tartalmazta: „Ajánlásainkat nem a mű eddigi irányításából eredő elégtelenség motiválta, de főleg annak az érdeke, hogy a Biblia és az *Őrtorony* írások szerint legyen irányítva. Hisszük, hogy amint az ügyben érvényesülni fognak a bibliai alapelvek, nyilvánvaló lesz az irány, amit követnünk kell."

[104] A második „ötök bizottságát" Milton Henschel, Ewart Citty, Lymen Swingle, Lloyd Barry és Ted Jaracz alkották.

[105] Az egyetlen jelentős módosítás, amelyet a második bizottság tett az első bizottság javaslataiban az volt, hogy az elnöklők körkörös váltakozása mellett minden Vezető Testületi Bizottságban legyen egy állandó koordinátor.

Daniel Sydlik, egy tagbaszakadt, mély hangú és szláv származású testvér mondta, hogy „szívesen látná ha Knorr és Franz testvér a Bibliához, vagy netán az Őrtorony-kiadványokhoz fordulna az álláspontjuk támogatásáért, de ebben az esetben nem ez a helyzet”. Leo Greenlees megjegyezte, hogy ha a gyülekezetek örömmel vetik alá magukat a Vezető Testület irányításának, akkor miért nem tesznek így a vállalataink is?

Az elnök lényegében annak elmondására korlátozta hozzászólásait, hogy ő úgy gondolta, a vállalat a Vezető Testülettel „párhuzamosan” fog működni, azonban mivel ehelyett, a javasolt elrendezés alárendelt viszonyba helyezi a vállalatot, hozzáfűzte, hogy „ez valószínűleg így helyes”. Az alelnök elmondta, hogy szintén úgy gondolta, hogy a két szervezet egymás mellett fog működni (talán, mint Antiókia és Jeruzsálem?), és hozzátette: „Sohasem jutott volna az eszembe az, amit a Vezető Testület most akar tenni.”

Nyilvánvaló volt, hogy az elnök és az alelnök ellenzékben maradnak. Lloyd Barry feszült hangon és a felindultságától reszketve, ekkor azért könyörgött nekik, hogy döntsenek az ügyben egyhangúan, mivel nyilvánvaló, hogy az úgyis jóvá lesz hagyva.

Megtörtént a következő szavazás, és ez alkalommal Knorr elnök is felemelte a kezét, és az alelnök követte őt.

Négy évvel később, 1979-ben a Vezető Testület egy ülésén Fred Franz, akkor már elnökként, kijelentette, hogy abban az időben „kényszer hatására” szavazott a változások javára. Ezzel egyetértek. Amikor Nathan Knorr engedett, Fred Franz kényszerítve érezte magát, hogy csatlakozzon. Annak kifejtésével folytatta, hogy akkoriban nem hajlott a változások felé, és onnantól kezdve valójában „csak figyelemmel kísérte”, hogy milyen végeredménye lesz ennek.

A fenti információk egyértelműen ellentétben állnak azzal az idealista képpel, amelyet az Őrtorony kiadványok igyekeznek közvetíteni. Az Ézsaiás 60:17 idézésével amely Jehova ígéretét tartalmazza a 'réz aranyra,' a 'vas ezüstre' cseréléséről valamint „a békét felvigyázóiddá, és az igazságosságot munkaadóiddá” történő kinevezéséről, az 1990. március 15-ei *Őrtorony* olyan cikkeket tartalmaz amelyek „fokozatos finomításokat” és „folyamatos finomításokat” írnak le a szervezetről, azt a látszatot keltve mintha a szervezeti változások gördülékenyen, a béke és harmónia légkörében születnének. Azt a fikciót mutatják be, amely szerint mindig egy vezető testület volt a döntéshozó az Őrtorony egész történelme folyamán.

Amint láthattuk a valóság egészen más. A szervezet történelmének első hét évtizede alatt senki sem beszélt vagy gondolkozott olyan fogalomról, hogy vezető testület. Russell elrendelte, hogy a halála után bizottságok kezeljék az ügyeket megosztva a hatáskörüket és felelősségüket. Rutherford azonnal és hatékonyan megszüntette ezeket, szétzúzva bármilyen ellenálást és a következő két évtizedben önkényuralmi módszerekkel gyakorolt teljes irányítást, mint vállalati elnök. Bár mérsékelte a fennálló légkört, Knorrnak sikerült visszaállítania ezt a teljes uralmat, amíg egyfajta „palotaforradalom” megfosztotta a vállalati elnökséget annak hatalmától. 1976-ban a hatalom egy férfiról férfiak egy csoportjára ruházódott át és közel fél évszázad elteltével a bizottságok újra döntéshozóvá váltak. Ez az oda-vissza forgatókönyv nehezen illeszkedik a „fokozatos finomítások” és „folyamatos finomítások” harmonikus folyamatának képébe.

Az Őrtorony 1993-as történelemkönyve, amely a *Jehova Tanúi — Isten Királyságának hirdetői* címet viseli az „Előszavában” megjegyzi, hogy amit mások írtak Jehova Tanúiról az „nem mindig előítélettől mentesen” tették. Ezután a következőket írja:

> „E kötet kiadói igyekeztek tárgyilagosak lenni, és elfogulatlan történelmet bemutatni.”

A könyv a 108. és 109. oldalain úgy írja le az igazgatás 1975-76-os jelentős szerkezeti átalakítását, mint „az egyik legjelentősebb szervezeti kiigazítást Jehova Tanúi mai

történelmében”. (Lásd ennek a fejezetnek a 83. oldalát az oldalak szövegéhez.) Vajon mennyire „tárgyilagos” és „elfogulatlan” erről a nagy eseményről készített bemutatójuk?

A változást úgy mutatják be, mintha azt békés harmóniában érték volna el. Még ha a könyv névtelen „kiadói” figyelmen kívül is hagyták a hónapokig tartó elkeseredett küzdelmet, amely megelőzte a változást, az biztos, hogy minden egyes személy a több száz férfi és nő közül aki akkoriban a brooklyn-i főhivatal személyzetét alkotta, az hallotta az elnök dühös kifejezéseit a reggeli szöveg (napiszöveg) megbeszélésein, és jól tudja, hogy a változás nem békésen jött el. Mindezek mellett a Vezető Testület tagjai ismerték legközelebbről a harc intenzitását. 1993-ban, amikor a történelemkönyvet kiadták, csak olyan tagokból állt a Testület akik személyesen élték át ezt az élményt. Tudták, hogy az egyszemélyi vezetéséről a testületi vezetésre történő váltást az elnök és az alelnök részéről érkező intenzív, sőt maró ellenállás fényében sikerült elérni és, hogy a kiigazítás 'egyhangú jóváhagyása' amelyre a történelemkönyv hivathozik csupán e két férfi, Knorr és Fred Franz miatt valósult meg, akik egyértelmű vereséggel szembesültek és végül kapituláltak (vonakodva és „kényszer alatt” szavaztak, az alelnök saját szavai szerint). A megjelentetett beszámolóból egyértelműen és szembetűnően hiányzik minden őszinteség. Az, hogy megengedték ennek a kitalált békés és harmonikus változásnak a megjelentetését, sokat elárul azok erkölcsi normáiról, akik ismerik a valóságot.

A mellékelt ábra, a második ötök bizottsága által készített elrendezést mutatja, amely 1976. január l -jén lépett hatályba:

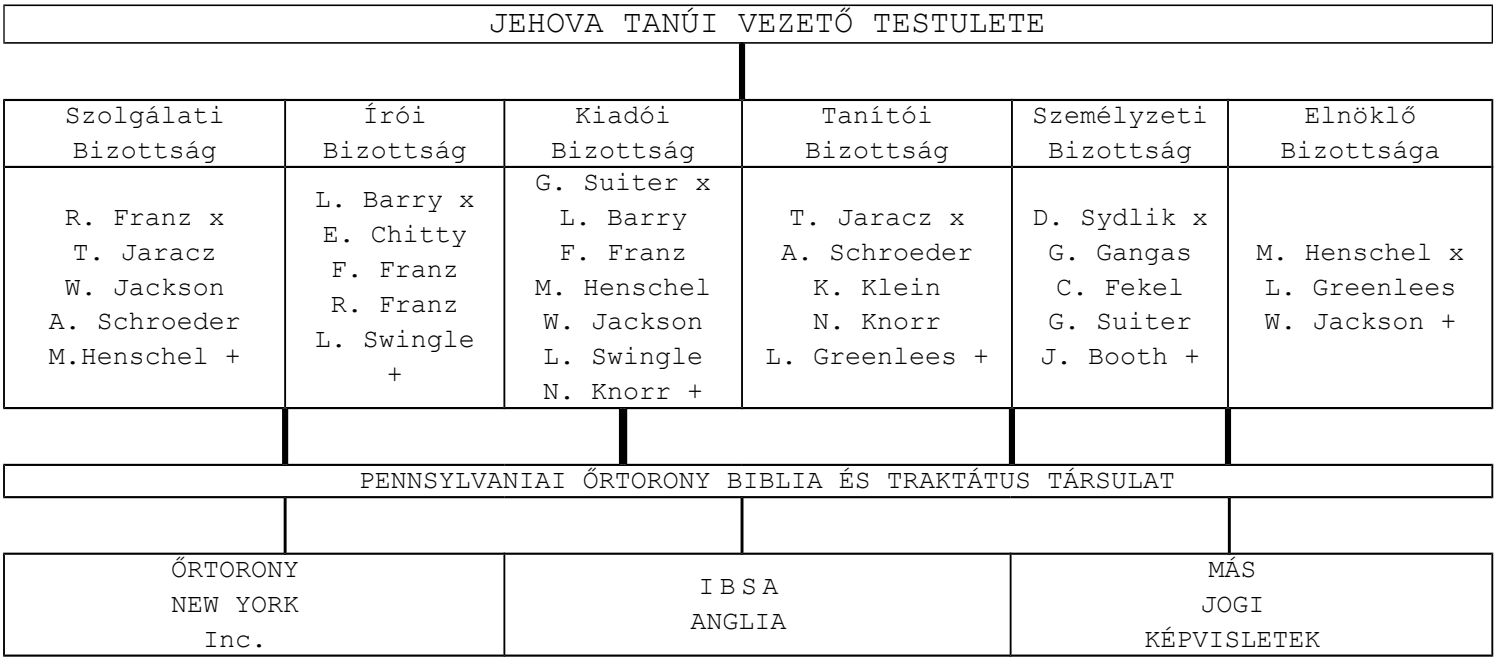

x – elnök
+ - koordinátor

John Booth, az első „Ötök Bizottságának” a tagja, aki életének korai szakaszában farmer volt New York állam északi részén, egy úriember mélyenszántó gondolatokkal, akinek azonban nehézségei voltak gondolatai közlésével, talán a legtalálóbban írta le azt, ami akkor a válalattal történt. Az „Ötök Bizottsága” egyik legelső összejövetelén ezt mondta:

> „Egy vállalat csak egy jogi eszköz. Olyan, mint az asztalon heverő íróeszköz. Az íróeszközt, ha használni akarom, felemelem. Amint befejeztem, leteszem, amíg újfent nem lesz rá szükségem.”

Ilyen helyzetbe jutott most az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat és leányvállalatai. Ez szükségszerűen azt jelentette, hogy az elnöki joghatalmat megtizedelték, és lényegében eltűnt úgy, hogy ez a hivatal most csupán jogi tisztséget töltött be.

Amikor Nathan Knorr meghalt, a Vezető Testület mérlegelte az utód személyét. A legvalószínűbb jelöltek Fred Franz és Milton Henschel volt, aki szorosan együttműködött Knorral a vezetésben. Henschel azt javasolta, hogy legyen az elnök Fred Franz, és ezt így egyhangúlag el is fogadták. Amikor Knorr Kiadói Bizottságban elfoglalt koordinátori helyének a pótlásáról volt szó, úgy tűnt, hogy követője Henschel lesz, de Fred Franz, most már, mint elnök, Lloyd Barryt támogatta. A Knorr és Henschel közötti viszony az utóbbi években megromlott, és az első „Ötök Bizottsága" egyik beszélgetése közben Knorr jelezte, ha szükség lenne rá, Lloyd Barry vehetné át az ő (elnöki) munkáját. Fred Franz ezt akkor abban a megvilágításban látta, mint Rutherford utasítását a halálos ágyán, és helyénvalónak érezte, valamilyen „palástot átadni" Barrynak, de a Vezető Testület erre a helyre Henschelt szavazta meg.

A Time folyóirat abban a cikkben, amiben hírt adott Frederick Franz elnökké választásáról, ezt írta:

> „Bár nagyon kevesen ismerik a nevét, nagyobb hatalmat szerzett, mint a pápa, több mint 2,2 millió lélek felett az egész világon."[106]

Ez az állítás sohasem volt távolabb az igazságtól, mint most. Egy évvel ezelőtt talán igaz volt, de annak ellenére, hogy az elnöki hivatal még mindig komolysággal és fontossággal bírt, már nem volt az az alapjában világméretű hatalom, amilyen azelőtt. A Vezető Testületen kívül csak kevés ember tudta felmérni, milyen drasztikus változások történtek.

Az elnöknek, ha valóban olyan szerteágazó hatalma lett volna, mint a pápának, persze a pápaság pompája és fényűzése nélkül, akkor a fiókhivatalok felvigyázói ténykedésük területén - mindegyik a „kereszténység elnöklő szolgája volt azon a területen, ahová kijelölték" – egyenlőek lettek volna az érsekkel[107]. Itt is változás jött létre, amikor ezt a feladatot átvették a fiókhivatali bizottságok.

Az 1976-os, és 1977-es évek kellemes pillanatokat is hoztak. A nemzetközi Központban érezhetően megváltozott a légkor, több testvéri szellem, nyíltság, és egyenlőség volt jelen. Voltak, akik ahhoz az „ablakhoz" hasonlították, amit XXIII. János pápa nyitott ki a Katolikus Egyház részére, hogy „lehetőséget adjon egy kis friss levegőt szívni".

A Vezető Testület új Bizottságai érvénybe léptettek sok változást a Bétel-család körülményeinek javítására úgy Brooklyn-ban, mint a több mint 90 fiókhivatalban. Nagyobb figyelmet szenteltek az úgynevezett „sortagok" pénzügyi szükségleteire, az asszonyok és korban idősebbek szükségleteire. Az 1976-os év folyamán sorozatos találkozásokat hoztak létre elismert és tekintélyes férfiakkal különböző kategóriákból: először a fiókhivatalok képviselőivel az egész világból, majd az utazó szolgákkal az Egyesült Államokból, és végül meghívták Brooklyn-ba a világ bizonyos részeit képviselő gyülekezeti véneket[108]. Minden esetben a szabad beszélgetés és megnyilvánulás lehetősége felüdülést jelentett, oly eltérőt, mint ami a múltban volt.

Kétségeim vannak, hogy ebből bármit megéreztek volna gyülekezeti szinten, mivel ezen férfiak több javaslata semmilyen érdemleges mértékben nem volt kivitelezve. Mindenesetre sok Tanú értékelte, hogy a kiadott anyagok, legalább egy időre jobban kihangsúlyozták az Írások tekintélyét és Jézus Krisztus vezetését, és kevésbé az emberi Szervezet tekintélyét.

---

[106] Time, 1977. június 11., 64. oldal.

[107] Idézve a „A fiókhivatalok ügymenete" akkor érvényes kézikönyvéből az 5 és a 6. oldaláról.

[108] A meghívottak között volt Peter Gregerson is, az alabamai Gadsdenbol. Évekkel később a mi közös ebédünk szolgáltatta az okot a kiközösítésemre.

Jóval mérsékeltebb, kiegyensúlyozottabb, könyörületesebb felfogást érzékeltek. Mint ahogy azt egy sokéves Tanú mondta: „Eddig azt éreztem, hogy valamit *muszáj* tennem, most azt kezdem érezni, hogy ezt tenni *akarom*."

A Vezető Testület találkozásai szintén a közhangulat bizonyos fokú változásáról vallottak. Az, hogy az 1975-os év elmúlt az ezeréves kegyes év eljövetelének reményteljes várakozásával, vitán kívül kicsit megalázó hatással volt az érezhetően lazuló dogmatizmusra. A szavazások visszatükrözték a nagyobb körültekintést az emberek élete iránt az új rendelkezések bevezetésénél, és kisebb hajlamot besorolni bizonyos cselekedeteket a „kiközösítést eredményező kihágások" közé, habár ez sohasem működött tökéletesen.

Az év folyamán (1976) Nathan Knorr egészsége romlani kezdett. Ennek ellenére, ha képes volt rá, részt vett, közreműködött a megbeszéléseken, holott nem volt öröme a véghezvitt változásokból, de együttműködött és segített. Kijelentései néha segítettek a szélsőséges vélemények áthidalásánál. Az igaz, hogy ritkán voltak alátámasztva az Írásokkal, a dolgokhoz való hozzáállásából a józan észt tükrözték vissza. Abban az időben Fred Franz csak ült, és hallgatott, csak alkalmanként vett részt a vitában, és azzal, amit mondani akart majdnem kizárólagosan az értekezlet végére, a szavazás előtt jelent meg. Abban az időben érezhető volt az általános egyesség a gondolkodásmódban (az egyes hozzászólások szerint), és az ő megjegyzései sokszor ellentétben voltak a többség véleményével. Talán semmi sem szemlélteti jobban a Vezető Testületnek abban az időben megváltozott gondolkodásmódját, mint az a tény, hogy az utolsó percben tett alelnöki megjegyzésekre bár voltak eltolódások, a szavazások pont az ő kijelentéseinek az értelme ellen történtek. Főleg megfontolásait nem adta tudtunkra addig, amíg nem érkezett el a megszokott felhívásnak az ideje, és ahogy ez fel van jegyezve a hivatalos jegyzőkönyv (Minutes) szerint, sok esetben a szavazás állása: „16 (vagy bármilyen szám) mellette, egy tartózkodott". Az „egy" az alelnök szokott lenni. Ez rendszerint akkor történt, amikor annak az alapelvnek a megváltoztatásáról volt szó, ami az úgynevezett „közösségből való kizárás dolgait" érintette. A világi, vagy félvilági jellegű dolgoknál (tulajdonszerzés, hivatalos ügyek), vagy a fiókhivatali bizottságba való kinevezésnél rendszerint egyhangú volt a szavazás.

Amikor megszavazták az új átépítést, nehéz volt elhinni, hogy ilyen széleskörű változások történtek a közigazgatás elrendezésében, kivált ami az erős ellenállást illeti a Szervezet magas beosztású férfiai és közeli munkatársai részéről, akik a Vezető Testületen kívül álltak. Komolyan reménykedtem, hogy a változás „kiegyensúlyozó", és kiegyenlítő hatása megengedi a nagyobb mérsékeltséget, a dogmatizmus korlátozását, a nagyobb érdeklődést az egyén egyedi körülményei és problémái iránt, és talán egy napon, az autoritatív hozzáállás kizárását, ami oly sok rendeletet teremtett, és oly nagymértékben kisajátított ellenőrzési felületet az emberek magánéletében.

Mint ahogy azt már említettem, ebből valami megvalósult. Egy darabig ki is tartott. Majd két éven belül, mint fagyos őszi szél, amely a még nagyobb hideget jelzi, újra és újra kezdtek felbukkanni a nagyon élesen körvonalazott visszahátrálás bizonyítékai.

5. fejezet: Hagyomány és törvénykezés

Így aztán érvénytelenné tettétek Isten szavát ...
mert emberek parancsait tanítják tanokként.
Máté 15:6, 9

Jehova Tanúinak a legtöbbje úgy képzeli el a Vezető Testület üléseit, mint olyan férfiak találkozását, akik idejük jelentős részét Isten Szavának intenzív tanulmányozásával töltik. Azt gondolják, azért jönnek össze, hogy alázattal fontolóra vegyék, hogyan

segíthetnének még jobban testvéreiknek a Szentírás megértésében, hogy jobbító és pozitív módon építsék őket a hitben és a szeretetben, azokban a tulajdonságokban, melyek az igazi keresztény cselekedetekre indítanak, és hogy mindezt olyan összejöveteleken teszik, ahol mindig a Bibliára hivatkoznak, mint egyedüli érvényes, végleges és legfelsőbb tekintélyre. Mióta minden Vezető Testületi ülés zárt, csak a tagjai szemtanúi annak, ami ezeken az üléseken történik.

Amint az eddigiekből már kiderült, a Vezető Testület tagjai mindenki másnál jobban tudták, hogy az *Őrtorony*-cikkekben, melyek a Vezető Testület és a társulatok közötti viszonyról írtak, olyan képet mutattak be, amely nem egyezett a valósággal. A Vezető Testület tagjai mindenki másnál jobban tudják azt is, hogy az előző bekezdésben leírt kép jelentősen eltér a valóságtól.

Mint korábban említettem, kilenc évet töltöttem a Vezető Testületben. Amikor lapozgatom az ülések jegyzőkönyveit, egyiket a másik után, megállapítom, hogy a legfőbb és állandó, és leginkább időrabló vonása az olyan problémák megtárgyalása volt, amiknek a végén mindig ilyen kérdés hangzott el: „Olyan dologról van szó, ami szükségessé teszi a kiközösítést?”

A Vezető Testületet egy csoport fal mellé állított férfihoz hasonlítanám (gondolatban ezt sokszor megtettem), akiknek odadobálják az emberek a labdákat, hogy azok ott elkapják és visszadobják. A labdák olyan gyakran és oly nagy számban potyognak, hogy csak kevés idő marad másra. Valóban úgy nézett ki, hogy a kiközösítésre vonatkozó minden elfogadott és továbbított döntés még további kérdéseket hozott csupán, melyeket új szögből hajítottak hozzánk, és csak kevés idő maradt a valóban pozitív, építő mérlegelésre, tanulmányozásra, megvitatásra és cselekvésre.

Évekig sok-sok összejövetelen vettem részt, ahol olyan kérdésekről volt szó, melyek komolyan befolyásolhatták az emberek életét, és mégis itt, a jelenlévők közül majdnem senkinek sem került a kezébe a Biblia, sem ajkára a szava. Megvolt az oka, összetett okai voltak.

A Vezető Testület több tagja elismerte, hogy a különböző ügyek annyira lefoglalják őket, hogy csak kevés idejük marad a Biblia tanulmányozására. Egyáltalán nem túlzás azt mondani, hogy egy átlagos tagok nem töltöttek több időt, néha még kevesebbet is az ilyen tanulmányozással, mint sokan az úgynevezett „közönséges” Tanúk közül. Voltak páran a Kiadói Bizottságból (oda tartozott a pennsylvaniai Társulat elnöksége és igazgatói is), akik e tekintetben különösen figyelemreméltóak voltak, hiszen óriási mennyiségben érkeztek hozzájuk iratok, és ők nyilvánvalóan úgy vélték, hogy nem tudnak, vagy nem akarnak megbízni senki mást ezeknek az átvizsgálásával, és a következtetések, ajánlások előterjesztésével.

Azokon a ritka alkalmakon, amikor tisztán bibliai megbeszélés volt a programon, általában az *Őrtorony* részére elkészített olyan cikket vagy cikkeket tárgyaltunk meg, melyet valaki elkészítette, de voltak ellene bizonyos kifogások. Ezekben az esetekben rendszeresen megtörtént, hogy Milton Henschel, Grant Suiter, vagy ennek a Bizottságnak más tagjai, annak ellenére, hogy egy vagy már két héttel korábban értesültek az ügyről, kénytelen volt kijelenteni: „Csak kevés időm volt, hogy átnézzem, nagyon elfoglalt voltam”.

Nincs okunk kételkedni, hogy valóban túl voltak terhelve. Csakhogy felötlik bennem a kérdés, hogyan tudták akkor nyugodt lelkiismerettel szavazni az anyag jóváhagyásáról, ha képtelenek voltak elmélkedni rajta, és kutatni a Szentírásban, hogy vizsgálatnak vessék alá. És amint egyszer valamit kiadtak, több millió embernek ezt az „igazságnak” kell tekintenie. Milyen más irodai munka lehet ennél fontosabb?

De ezek a testvérek egyáltalán nem voltak egyedül, mert maguk a megbeszélések világosan jelezték, hogy a Vezető Testület tagjainak a legtöbbje csak egy picivel tett többet

annál, mint hogy elolvassa a megírt anyagot. A téma többnyire az író gondolataiban született meg, anélkül hogy tanácskozott volna a Vezető Testülettel, annak ellenére, hogy az Írások valamilyen „új" értelmezését képviselte. Az író sokszor összeállította minden érvét, és az anyagot a végső formájára alakította, anélkül hogy legalább még egy emberrel beszélt volna róla, és próbára tette volna gondolkodását. (Még Nathan Knorr elnöksége idején is főként ezt az eljárást követte a Társulat fő írója, Fred Franz. Csak akkor, amikor az anyag már teljesen elkészült, volt lehetősége bárki másnak - többnyire az elnöknek - arra, hogy megvizsgálja és megbeszélje a bemutatott elképzeléseket és magyarázatokat.) Az érvelés sokszor összetett és szövevényes volt, olyan, hogy felületes olvasással lehetetlen volt kielégítő mértékben megállapítani, mennyire helyénvaló, és mennyire nyugszik szilárd szentírási alapokon, vagy csak gondolattornáról van szó, ügyes zsonglőrködésről a szövegekkel, minek következtében a szövegek látszólag mást mondanak, mint amit valóságban jelentenek. Azok, akik az anyagot csak átolvasták, többnyire a szöveg elfogadására szavaztak; akik viszont át is tanulmányozták és átvizsgálták, nagyobb eséllyel tettek fel komoly kérdéseket.

Így történt meg, hogy az egyik cikk megvitatása után, elegendő tag szavazott az elfogadása mellett, pedig az azt a nézetet képviselte, hogy a 'betakarítási ünnepségek' (melyeket a Biblia szerint az aratási időszak végén tartottak meg) a Tanúk történelmében olyan körülményeket szemléltettek, melyek szellemi aratásuk kezdetén álltak fenn[109]. Lyman Swingle, aki akkor az Írói Bizottság koordinátoraként szolgált, ezt mondta ezután: „Rendben van, ha így akarjátok, elküldöm a nyomdába kiadatásra. De ez nem jelenti azt, hogy elhiszem. Ez csak egy további kődarab a tanúbizonyságnak arra a hatalmas emlékművére felhalmozva, hogy az *Őrtorony* nem tévedhetetlen."

A valódi bibliai megbeszélések hiányának a másik oka meggyőződésem szerint nyilvánvalóan az előzőből ered. És ez az, hogy a Vezető Testület tagjainak többsége nem volt igazából jártas a Szentírásban, hiszen az ő "elfoglaltságuk" egyáltalán nem volt új keletű. Jómagam is 1965 előtt olyan helyzetben voltam, hogy csak nagyon kevés időt találtam a valódi komoly tanulmányozásra. De úgy gondolom, hogy az ügynek mélyebb gyökerei vannak. Úgy gondolom, az a hit volt túlsúlyban, hogy az ilyen tanulmányozás és kutatás valójában nem is olyan fontosak, és a szervezet irányelvei és tanai - melyek több évtized alatt fejlődtek ki - önmagukban is megbízható iránymutatók. Ezért bármilyen, a Vezető Testületben megtett javaslat, amíg megnyugtató összhangban volt a hagyományos irányelvekkel és tanításokkal, rendben kellett, hogy legyen.

A tények igazolják ezt a végkövetkeztetést. Esetenként a hosszas értekezés után a „kiközösítési" kérdésekről hirtelen eldőlt azért, mert valaki az üggyel kapcsolatos kijelentést talált a *Szervezet*-könyvben, vagy ami még valószínűbb, a „Segítség a fiókhivatalok részére a levelek megválaszolásában" (Aid in Answering Branch Office Correspondence) című könyvben, ami egy ábécérendbe szedett összeállítás volt azokról az irányelvekről, melyek rendkívül sokféle témára vonatkoztak - munkavállalás, házasság, válás, politika, katonasággal kapcsolatos kérdések, szakszervezetek, vér és számos további téma. Ha rátaláltak egy ilyen rendeletre, holott a társulati irányelv konkrét részének a támogatására a Szentírásból semmit nem idéztek, úgy tűnt, hogy a testületi tagok többségének a részéről az ügy ezzel megoldódott, és rendszerint habozás nélkül megszavaztak bármilyen ilyenfajta javaslatot, amely összhangban volt a kinyomtatott irányelvekkel. Többször átéltem ezt , és sohasem maradt rám hatás nélkül az, hogy az ilyenfajta kinyomtatott alapelvek az ügy megbeszélésének és megoldásának során ilyen hirtelen átalakulást váltottak ki.

Az utolsó oka annak, miért játszott a Biblia olyan kis szerepet az ilyen megbeszéléseken az volt, hogy a kérdések egyik esetben a másik után, olyasvalamivel voltak kapcsolatban, amiről maga a Szentírás is hallgat.

---

[109] Lásd *Őrtorony* 1980. február 15-ei számát, 8-24. oldal (angolban).

Az egyik összejövetelen például arról kellett dönteni, hogy a szérum-injekciot hasonlóan kell-e megítélni, mint a vérátömlesztést, avagy a vérlemezkék elfogadását ugyanúgy nemkívánatosnak kell-e tekinteni, mint a tárolt vörösvérsejtek elfogadását. Máskor a megbeszélés arra az irányelvre összpontosított, mely szerint egy alkalommal hűtlenség vétkét elkövető nőket arra kötelezik, hogy vallják be azt a férjüknek (annak ellenére, hogy a férj köztudottan szélsőségesen erőszakos természetű volt), mert különben a nő állítólagos megbánását nem tekintik érvényesnek, és ki kell közösíteni. Melyik bibliaversek foglalkoznak ilyen kérdésekkel?

Figyeljük meg azt a példát, amelyet megtárgyalás és döntés végett tártak a Vezető Testület elé. Jehova egyik Tanújának, aki a Coca-Cola cég egyik tehergépkocsi vezetője volt, az útvonalába beletartozott egy nagy katonai támaszpont is, ahová sokszor szállított árut. A kérdés ez volt: Továbbra is végezheti-e a munkát, és elismert helyzetű [in good standing] tag maradhat, vagy ez egy kiközösítést érdemlő kihágás? (A döntő tényező itt a katonai tulajdon és a személyzet bekapcsolódása volt.)

Megint csak, a Szentírás egyáltalán hol értekezik erről, és ha igen, akkor hol teszi ezt olyan világosan, hogy ezzel meg lehetne indokolni a bonyolult okoskodás, és magyarázatok szükségességét. Ilyet nem senki sem tudott bemutatni, de a Vezető Testület többsége mégis úgy döntött, hogy ez a munka elfogadhatatlan, és hogy ennek a férfinak más útvonalat kell kapnia, hogy megőrizhesse elismert helyzetét. Érkezett egy hasonló, egy másik Tanút, egy zenészt érintő eset, aki a katonai támaszpont tiszti klubjában játszott. A Vezető Testület többsége ezt is úgy ítélte meg, mint ami elfogadhatatlan. A Szentírás hallgatott, az emberi okoskodás adta meg a választ.

Általában, ha az ilyen jellegű vitákban valaki a tett, vagy a viselkedés elítélését támogatók közül egyáltalán valamilyen mértékben is hivatkozott a Szentírásra, akkor olyan, nagyon tág értelmű kijelentésekre hivatkozott, mint a „nem vagytok részei a világnak” a János evangéliuma 15. fejezetének a 19. verséből. Amennyiben a Vezető Testület valamelyik tagja személy szerint nem tartotta helyesnek a megvitatott cselekedetet vagy viselkedést, és nem tudott visszaemlékezni más ellene szóló érvre, gyakran folyamodott az említett szöveghez, hosszadalmasan magyarázgatta, és úgy alkalmazta, hogy ráilljen arra a helyzetre, amiről éppen szó volt. Ilyenkor sokszor szükségtelennek vagy jelentéktelennek tekintették azt, hogy szükséges a Szentírás más részeinek segítségével meghatározni, mit is jelent egy ilyen tág értelmű kijelentés, és hogyan lehet alkalmazni.

A Vezető Testület döntéseinek jelentős tényezője volt a kétharmados többség szabálya. Ennek néha furcsa következményei voltak.

A szabály az volt, hogy a javaslatot kétharmados többségnek (az aktív tagok teljes számából) kell támogatnia. Személy szerint értékeltem, hogy ez megengedte, hogy egy tag a többségtől eltérően szavazzon vagy egyszerűen tartózkodjon, anélkül hogy úgy érezné, „megvétózza” a döntést. A kisebb jelentőségű ügyekben gyakorlatilag a többséggel szavaztam még akkor is, ha teljesen nem értettem velük egyet. De amikor olyan kérdések merültek fel, amik komolyan érintették a lelkiismeretemet, gyakran kisebbségben maradtam, ritkán voltam egyedül, de sokszor csak egy, kettő, vagy három tagtársammal, akik lelkiismereti ellenvetéseiket fejezték ki azzal, hogy a javaslat ellen szavaztak[110]. A nagy szervezeti változás (mely hivatalosan 1976. január 1-jén lépett érvénybe) utáni első két évben ez nem történt meg túl gyakran. De tagságom utolsó két évében a „keményvonalas” szemléletmód megerősödése gyakrabban kényszerített rá, hogy a többségtől eltérően szavazzak, vagy tartózkodjak a szavazástól.

[110] Emlékszem, és erre mutatnak a jegyzeteim is, hogy az alatt a több mint nyolc év alatt csak néhány esetben fordult elő, hogy teljesen egyedül szavaztam ellentétesen a többséggel, vagy tartózkodtam a szavazástól.

De most képzeljük csak el, mi történt akkor, amikor a Vezető Testületen belül a vélemények eléggé megoszlottak. És ez nem is volt olyan szokatlan, mint gondolnánk.

Például olyan kérdés kerülhetett szóba, amely olyan viselkedést foglalt magába, amit a Társulat valamikor a múltban „kiközösítést érdemlő kihágásnak" minősített - mint például az, hogy valakinek egy potenciálisan halálos betegség leküzdésére valamilyen vérszármazékot adtak, avagy egy asszony esete, akinek a nem Tanú férje katona volt, és ő a férje katonai támaszpontján dolgozott a törzskar irodáján.

Néha az ilyen megbeszéléseknél a Vezető Testület egészen megoszlott, esetenként teljesen szétszakadt pontosan a közepén. Vagy az történt, hogy a többség amellett volt, hogy a cselekedetet, viselkedést vagy munkát többé nem kell a „kiközösítést érdemlő kihágás" kategóriájába sorolni. Figyeljük csak meg, mi történhetett a kétharmados szabály következtében:

Abban az esetben, ha a jelen levő tizennégy tag közül kilencen a kiközösítést érdemlő „címke" eltörlése mellett voltak, és csupán öten támogatták a fenntartását, a többség nem volt elegendő az ilyen „címke" megváltoztatására. Bármennyire tiszta túlsúlyban voltak, a kilenc még nem volt *kétharmados* többség. (Ha tíz tag szavazott volna a változtatás mellett, még mindig nem lett volna elegendő, holott ez kétharmados többség volt a tizennégy *jelenlévő* közül, mert a szabály az volt, hogy az *összes aktív tag* kétharmados többségére van szükség, ami az idő nagy részében tizenhét, vagy tizennyolc tag volt.) Ha a kilencből, akik a kiközösítési kategóriából való eltávolítást támogatták, valaki javaslatot terjesztett elő, az nem járt sikerrel, mert az elfogadáshoz tizenkét szavazatra volt szükség. Persze, ha az öt közül, akik támogatták a „kiközösítést érdemlő kihágás" csoportjában megtartani, valaki azt javasolta, hogy a létező irányelv továbbra is maradjon érvényben, az az indítvány természetesen szintén sikertelen lett volna. De a besorolás megtartása melletti indítvány sikertelensége, ha nem is lett elfogadva, még nem jelentette az eltörlését. Miért nem? Azért, mert olyan irányelv volt érvényben, hogy valamilyen indítványt el kell fogadni, mielőtt meg lehetne változtatni egy korábbi irányelvet. Az egyik első ilyen megoszlott szavazási esetnél Milton Henschel kifejtette nézetét, hogy amikor nincs meg a kétharmados többség, maradjon meg a „status quo", és semmi se változzon. Nem volt szokás, hogy az ilyen esetekben valamelyik tag meggondolja magát, és másképp szavazzon, így rendszerint patthelyzet állt elő.

Ez annyit jelentett, hogy a testvért vagy a testvérnőt, aki valami ilyesmit cselekedett, vagy akinek ilyen állása volt, továbbra is ki lett közösítve, *annak ellenére, hogy a Vezető Testület tagjainak többsége világosan kifejezte, hogy nem érdemlik meg!*

Nem egy alkalommal, amikor jelentős kisebbség, vagy netán a többség (még ha nem is kétharmados) úgy gondolta, hogy az esetnek nem kellene kiközösítést érdemlő kihágásnak lennie, kifejtettem nézetemet, hogy állásfoglalásunk ésszerűtlen és érthetetlen. Hogyan hagyhatjuk, és engedhetjük meg az emberek kiközösítését ilyen dolgokért, amikor a Vezető Testületen belül voltunk jó páran, néha a többség, akik úgy éreztük, hogy a kérdéses cselekedet nem érdemel ilyen kegyetlen ítéletet? Hogyan éreznék magukat a testvérek és testvérnők, ha megtudnák, ez a helyzet, és őket mégis kiközösítették?[111]

Szemléltetésként, ha öt gyülekezeti vénből, akik „bírói bizottságot" alkotnak, megtárgyalnának egy ügyet, és az ötből hárman nem hinnék el, hogy az egyén viselkedése és cselekvése kiközösítést érdemel, akkor érvénytelenné tenné álláspontjukat az a tény, hogy ők csak háromötödös és nem a kétharmados többségben vannak?[112] Vajon kiközösítenék ezt a személyt? Biztosan nem. Tehát hogyan engedhetjük meg, hogy csupán egy a szavazásra vonatkozó eljárással kapcsolatos szabály miatt megmaradjon a kiközösítés hagyományos

[111] Az a tény, hogy a Vezető Testület összejövetelei titkosak, természetesen csökkenti annak a valószínűségét, hogy valaki megtudja ezt. Az összejövetelekről készült jegyzőkönyvek a Tanúk részére teljesen elérhetetlenek.

[112] Három az ötből csak 60%, és nem 66,6 %, mint a kétharmados többségnél.

álláspont, amikor a Vezető Testület tagjainak többsége más véleményen van? Nem kellene legalább azt elfogadnunk, hogy minden, kiközösítéssel kapcsolatos kérdésben nem lesz kiközösítés, ha egy jelentős kisebbség (kivált pedig a többség, még ha kis arányú is) úgy gondolja, hogy nincs elegendő alap a kiközösítésre?

A Vezető Testülethez intézett ilyenfajta kérdések visszhang nélkül maradtak, de újra meg újra az ilyen esetekben érvényben maradt már korábban bevezetett hagyományos politika, és ezt teljesen magától értetődően tették, mintha ez lenne a természetes. Az emberek életére tett hatásnak valahogy nem volt elegendő súlya ahhoz, hogy arra indítsa a tagokat, hogy az ilyen eseteknél tegyék félre „szokásos" eljárásmódjukat. Valamikor régen, a Társulat múltjában megfogalmazódott egy kiközösítési irányelv (gyakran egy ember gondolkodásának az eredményeként, egy olyan emberének, aki túlságosan gyakran hihetetlenül távol állt azoktól a körülményektől, amikről szó volt), és ezt az irányelvet érvénybe is léptették; elfogadtak egy szabályt, és ez addig volt érvényben, amíg a kétharmados többség nem tudta hatálytalanítani.

Mindezekben a vitás esetekben a „kiközösítést érdemlő kihágás" nem olyasvalami volt, amit a Szentírás egyértelműen bűnös dolognak nyilvánít. Ez pusztán a szervezeti irányelvek következménye volt. Ha egyszer egy irányelv megjelent, akkor az egész világon élő minden testvérnek el kellett ezt viselnie, az irányelv következményeivel együtt. Vajon helytelen, ha ilyen körülmények között úgy érzi valaki, hogy erre vonatkoznak Jézus szavai: „Nehéz terheket kötöznek egybe és raknak az emberek vállára, de ők maguk az ujjukkal sem akarják azokat megmozdítani"?[113] Ennek eldöntését az olvasóra bízom. Én csak azt tudom, mit mondott nekem a saját lelkiismeretem, és milyen álláspontra éreztem késztetést.

Ennek ellenére úgy vélem, hogy ezekben a vitatott ügyekben a Vezető Testület kiközösítés mellett állást foglaló tagjai alapjában véve azt hitték, helyesen cselekszenek. Hogyan gondolkodtak, mi késztette őket arra, hogy kitartsanak a kiközösítés mellett annak ellenére, hogy egy jelentős kisebbség, vagy talán kollégáiknak a fele, vagy még nagyobb része ellenezte azt?

Egy esetben, amikor a hosszú vita már sejteni engedte, mi következik, Ted Jaracz kimondta a véleményét, ami meglehetősen jól tükrözi a többiek gondolkodásmódját. Bár Dan Sydlikhez hasonlóan, Jaracz is szláv származású (lengyel) volt, különböztek úgy alkatilag, mint vérmérsékletükben. Míg Sydlik gyakran az indulatai alapján ítélte meg a kérdések helyes, vagy helytelen voltát, Jaracz kevésbé volt szenvedélyes. Ezen a bizonyos összejövetelen elismerte, hogy „a létező irányelv bizonyos mértékű gyötrelmet okozhat néhány olyan egyénnek, akiknek a helyzetéről szó van", és hozzátette: „Nem arról van szó, hogy ügyükben nem éreznénk együtt velük, de mindig emlékeznünk kell rá,, hogy nem csak két, vagy három emberről tárgyalunk - figyelembe kell vennünk az egész hatalmas, világméretű szervezetet, és gondolnunk kell arra, milyen hatással lesz ez erre a világméretű szervezetre."[114]

Úgy tűnt, a tagok többsége teljesen helyesnek fogadta el ezt a nézetet, hogy ami jó a szervezetnek, az jó a benne lévő embereknek is, és hogy az egyének érdekei alapjában véve „feláldozhatóak", ha úgy tűnik, hogy ezt a nagy, világméretű szervezet érdekei megkívánják.

Ráadásul, valaki azt az érvet hozhatná fel, hogy az álláspont lazulása „utat nyithatna" a kihágások áradatának. Abban az esetben, ha köztudott volt egy vagy több szélsőséges példája a rossz viselkedésnek, amit a vitatott kérdéshez lehetett kapcsolni, azokat a lehetséges veszély szilárd bizonyítékaként mutatták be. Többnyire akkor hozták elő az ilyen veszély félelmetes

[113] Máté 23:4

[114] Talán lényegében ezek a szempontok lehettek azok is, amelyekre Milton Henschel gondolt, amikor gyakran megjegyezte, hogy „gyakorlatiasnak" kell lennünk az ilyen dolgokhoz való hozzáállásunkban, mivel szavazáskor az ő álláspontja és Ted Jaraczé gyakran egybeesett.

kísértetét, amikor még az indítványok előterjesztése előtt egyértelművé vált, hogy a Vezető Testület tagjainak a többsége hajlik a változások felé. Egyik ilyen esetben Milton Henschel komolyan körültekintésre intett, és ezekkel a szavakkal fejezte be: „Nem tudhatjuk, milyen messzire mennének el a testvéreink, ha megengedjük nekik."

Hiszem, hogy ő is és a többiek mind, akik ilyen értelemben nyilatkoztak más alkalmakkor is, kétségtelenül őszintén úgy vélték, hogy szükséges szilárdan betartani bizonyos sokéves alapelveket azért, hogy „megőrizzék a rendet a nép körében", a „védőfal" mögött tartva őket, nehogy eltévedjenek.

Ha ezeknek az irányelveknek a „védőfalát" valóban világosan korvonalazná Isten Szava, akkor helyeselnem kellett volna, és szívesen ennek megfelelően is szavazta volna. De ez gyakran nem így volt, és ezt világosan megmutatta az a tény, hogy bizonyos vének (gyakran a fiókbizottságokból), akik írtak az üggyel kapcsolatban, nem találtak a Szentírásban semmit az üggyel kapcsolatban, és az a tény is, hogy maga a Vezető Testület tagjai sem találtak semmit. A hosszú megbeszélések, sőt több szempontból viták során, a tagok kénytelenek voltak saját eszmefuttatásukhoz folyamodni.

Az előbb említett esetben, Milton Henschel kijelentése után megjegyeztem, nem hiszem, hogy *nekünk* kellene bármit is „megengedni" a testvéreknek. Azt mondtam, inkább úgy hiszem, hogy Isten az, aki „megenged" nekik bizonyos dolgokat vagy azért, mert Isten szava ezt jóváhagyja, vagy pedig hallgat róla, és hogy Ő az, aki megtilt valamit, amikor a Szava kifejezetten vagy világos alapelvek révén elítéli a tettet. Megjegyeztem, nem hiszem, hogy tökéletlen és hibákra hajlamos emberekként valaha is fel voltunk hatalmazva Isten által annak eldöntésére, mit kellene megengedni vagy megtiltani másoknak. A kérdésem a testület előtt így hangzott: „Ha a Szentírás nem beszél világosan a kérdésről, miért kellene megpróbálnunk átvenni Isten szerepét? Úgysem megy ez nekünk. Miért nem hagyjuk, hogy az ilyen esetekben Ő legyen ezeknek az embereknek a Bírája?" Ezt a véleményemet más estekben többször is megismételtem, amikor az előterjesztett érvek hasonlóak voltak, de nem hiszem, hogy a többiek is ilyen megvilágításban látták a dolgot, és ezt a döntéseik is tanúsították.

Az, hogy fenyegető képet festettek, mely megjövendöli a lehetséges féktelen törvényszegés elkövetését a testvérek részéről csak azért, mert mi mint Vezető Testület megszüntettünk egy létező előírást, hasonlóan hatott rám, mintha azt mondanánk, hogy azzal gyanúsítjuk a testvéreket, nem szeretik valójában az igazságosságot, hogy valójában bensőjükben bűnös módon *akarnak* élni, és csak a szervezeti előírás gátolja meg őket ebben.

Eszembe jutott egy cikk, ami a Társulat által kiadott *Ébredjetek!* folyóiratban jelent meg pár évvel korábban. Egy rendőrségi sztrájkról írtak a kanadai Montrealban, és arról, hogy rendőri erők jelenlétének körülbelül egy napos hiánya milyen különböző törvénytelenségek elkövetésére vitte rá a másként törvényhű állampolgárokat. Az *Ébredjetek!* cikke rámutatott, hogy az igaz kereszténeket nem kell alávetni törvényes kényszernek, hogy a törvény szerint cselekedjenek[115].

Azon tűnődtem magamban, hogy akkor a Vezető Testület miért tartott ki annál az álláspontjánál, hogy veszedelmes eltörölni a hagyományos előírásokat, abban a hitben, hogy az a testvérek között „utat nyithatna" az erkölcstelenség és helytelen viselkedés elterjedéséhez. Mit jelzett ez tulajdonképpen a mi álláspontunkról, és az ezekbe a testvérekbe vetett bizalmunkról? Mennyiben vélekedtünk másként ezekről a testvérekről, mint azokról, akik megszegték a törvényeket a rendőrségi sztrájk idején Montrealban, és mennyire hittünk abban, hogy igazságszeretetük valóban mély és őszinte? Néha úgy tűnt, hogy a Vezető Testületben az a nézet uralkodott: ne higgyünk senkinek, csak magunknak. Nekem ez nem tűnt dicséretre méltó szerénységnek.

[115] Lásd *Ébredjetek!* 1969. december 8., 21-23. o. (angolban)

Ezeknek a nem egységesen hozott döntéseknek a következményei egyáltalán nem voltak jelentéktelenek. A Vezető Testület által egyszer már megjelentetett, vagy más módon bejelentett döntéseknek való ellenszegülés kiközösítést hozhatott és hozott is magával, azt, hogy a személyt elvágták a gyülekezettől, a családjától és barátaitól. A másik oldalon azonban önmagunk alárendelése megkövetelhette egy bizonyos munkahely feladását, néha még akkor is, amikor kevés volt a munkalehetőség, és a családról való gondoskodás költségei pedig nagyon magasak voltak. Azt is jelenthette, hogy a ellent kell mondani házastársunk kívánságainak, ami néha váláshoz vezethetett és vezetett is, a házasság, a család és az otthon felbomlásához, a gyerekek elválasztásához az édesapjuktól vagy édesanyjuktól. Azt is jelenthette, hogy a személy úgy érezte, kénytelen visszautasítani, hogy engedelmeskedjen egy bizonyos törvénynek, majd ezért letartóztassák, és a családtól és otthonától távol bebörtönözzék. Valójában magának az életnek az elvesztését is jelenthette, vagy amit még rosszabb, látni kellett, hogy szeretteink meghalnak.

Hogy megértsük a nehézségeket, amik bekövetkezhettek, habár a változást valamelyik korábbi utasításban már *véghezvitték*, gondoljuk meg a szervezet állásfoglalását a hemofíliásokkal és a vérszármazékok (a VIII. faktor, véralvadási alkotóelem) használatával kapcsolatban a veszélyes vérzés elállítására.

Éveken keresztül a hemofiliások kérdéseire, amit a főhivatalba (vagy a fiókhivatalokhoz) küldtek, azt válaszolták, hogy az ilyen vérszármazék *egyszeri* igénybevétele ellen nem kifogásolható, de ha *egynél többször* történik, ez már azt jelentené, hogy 'eszik' ezt a vérszármazékot, és ezt már úgy minősítenék, mint a Biblia szerinti tiltott vérfogyasztást[116].

A későbbi években ez a szabály megváltozott. A fiókhivatalnak azok a tagjai, akik a levelekre válaszoltak, tudták, hogy a múltban más tartalmú leveleket küldtek, és hogy a hemofíliások, akik „egyszeri alkalommal" már igénybe vették az injekciójukat, abban a hiszemben éltek, hogy ha ezt még egyszer megtennék, az a Szentírás elleni véteknek számítana. Inkább elvéreztek, mert ragaszkodtak ehhez az álláspontho z.

A vezetőség nem kívánta az új álláspont írásos publikálást, mivel a régi sohasem volt kinyomtatva, csupán külön-külön közölték az érdeklődőkkel. Ha megjelentetnének valamit, az azt jelentené, hogy először el kell magyarázni, mi volt az eredeti álláspont, majd tisztázni, hogy már túl vagyunk rajta. Ez nem látszott kívánatosnak. Ezért a fiókhivatalnak ezek a munkatársai gondosan átkutatták feljegyzéseiket, és igyekeztek megtalálni ezeknek az embereknek a nevét és a címét, és újabb levelet küldtek nekik, amiben bejelentették a változást. A fiókhivatal munkatársai így jobban érezték magukat.

De az után rájöttek, hogy sok kérdés telefonon érkezett, és hogy ezekről a telefonbeszélgetésekről nincsenek semmilyen feljegyzések, és teljesen lehetetlen megállapítani, kik voltak az érdeklődő hemofíliások. Nem tudták, hogy a régi és az új rendelet közötti időszakban nem halt-e meg valaki közülük; és azt sem tudták, nem haltak-e már meg azok, akiket nem érhettek el, mert a régi rendelethez tartották magukat. Csak azt tudták, hogy az utasítások szerint cselekedtek, és lojálisan szót fogadtak feletteseiknek a szervezetben.

Ezt az irányelvet hivatalosan a Vezető Testület 1975. június 11-ei összejövetelén változtatták meg. De még három év telt el addig, amíg 1978-ban végre közzé tették a változást, bár ekkor is eléggé titokzatosan, és furcsa módon abban a cikkben, mely a széruminjekciók használatáról szólt a betegségek elleni harcban (mivel az hemofília nem betegség, hanem egy örökletes rendellenesség), az *Őrtorony* 1978. július 15-ei angol számában. Továbbra sem ismerték be, hogy ez az előző irányelv megváltoztatását jelenti a hemofíliások által igénybe vett vérszármazékok többszöri használatára vonatkozóan.

[116] Többek között a következő bibliaversekre utaltak: 1Mózes 9:3, 4; 3Mózes 17:10-12; Cselekedetek 15:28, 29.

Egy másik kulcs a Vezető Testület tagjai gondolatmenetének megértéséhez az ilyen esetekben az, ha megértjük, sokszor hangsúlyozták egy bizonyos útmutatás hosszú létezését. Ebből kifolyólag az évek folyamán ezrek követték a szervezet útmutatását, annak ellenére, hogy súlyos nehézségeket jelentett nekik, és talán bebörtönzéshez vagy más szenvedésekhez vezettek. Úgy érveltek, hogy a változás végrehajtása most azt eredményezhetné, hogy akiket érintett, úgy érezhetnék, hogy amin keresztül mentek, az felesleges volt, bár ők ebben a szenvedésben személyes elégtételt találták, és az 'igazságosságért történő szenvedésnek' tekintették, de most csalódást érezhetnének, és talán igazságtalanságnak éreznék, hogy ők végigszenvedték a mártíromság valamely formáját, míg mások most megússzák.

Ezt a lehetséges gondolkodásmódot gyönge indoknak véltem arra, hogy ne hajtsunk végre egy változást akkor, amikor szilárd bizonyíték szólt mellette. Nekem úgy tűnt, hogy ezeknek az embereknek inkább örülniük kellene, amikor megtudják, hogy másoknak már nem kell ilyen terhet elviselniük annak érdekében, hogy megőrizzék helyeselt állapotukat a szervezetben. Szemléltetésként: ha egy gazda elveszíti a javait a súlyos - sőt igazságtalan - adóztatások miatt, nem kellene-e együtt örülnie a barátaival, akik szintén ilyen veszteség előtt álltak, de megtudják, hogy a nyomasztó adót eltörölték? Nem kellene-e örülnie a tüdőbajban szenvedő bányásznak, ha a bányákban megjavulnak a körülmények, holott neki már ebből semmi haszna? Nekem úgy tűnt, hogy a valódi keresztények örülnének ilyen helyzetben. Úgy tűnt, hogy fel kell tennünk magunknak a kérdést: a kinyilvánított aggodalmaknak mekkora része áll kapcsolatban inkább a Vezető Testület saját „imidzse", hitelessége, az emberek belé vetett bizalma miatti aggodalommal, és a félelemmel, hogy a hibák elismerése meggyengíthetné ezt.

Amikor a Vezető Testület ülésén végighallgattam némely érvelést, gondolatban eszembe jutott az a sok ügy, melyben Jehova Tanúi az Egyesült Államok Legfelső Bíróságához fordultak. Az ellentétes oldalon álló jogászok sok tekintetben hasonló érveket használtak, mint a Vezető Testületben levő férfiak. Ezek a jogászok a *potenciális* veszélyeket hangsúlyozták. Azt állították, hogy a házról-házra tett látogatások komoly háborgatásra, lopások elkendőzésére vagy más bűncselekményekre adhatnak lehetőséget, ezért jogos korlátozni a Tanúk szabadságát, hogy ezt a tevékenységet folytassák. Azt mondták, hogy ha a Tanúk engedélyt kapnak nyilvános működésük folytatására, vagy a parkokban előadások megtartására, az bizonyos környékeken csőcseléktámadáshoz vezethetne, ugyanis az ottani közösség általában véve helytelenítő és ellenséges, ezért be kellene vezetni a korlátozásokat. Azzal érveltek, hogy annak engedélyezése, hogy a Tanúk kifejtsék nézeteiket olyan dolgokról, mint a zászló előtti tisztelgés, vagy a világi kormányzatokhoz mint „az Ördög szervezetének részeihez" való hozzáállásuk, a nagyobb közösség érdekeit károsítaná, és az antilojalitás elterjedéséhez vezetne, így ez lázításnak minősül; ezért tehát szükségesnek tartották a korlátozásokat.

A Legfelsőbb Bíróság bírái sok esetben figyelemreméltó éleslátásról és elmebeli tisztaságról tettek bizonyságot az érvek boncolgatásánál, rámutatva, hogy félrevezetők. Nem értettek egyet azzal, hogy az egyén, vagy a kicsi, népszerűtlen kisebbség joga csak azért legyen korlátozva, mert a feltételezhető vagy képzelt veszedelem miatti aggodalom, vagy a széles többség állítólagos érdeke így kívánja meg. Kitartottak a mellett, hogy mielőtt bevezethetnék a szabadság korlátozásának bármilyen jogos korlátozását, a veszedelemnek többnek kell lennie csupán „félelemnél", és többnek, mint valami, ami a *feltételezés* szerint valószínűleg csak ezután fog kifejlődni. Be kell bizonyítani az „*egyértelmű* és *valóságos* veszélyt", ami valóban létezik[117].

[117] Lásd a Társulat *Defending and Legally Establishing the Good News* (A jó hír védelme és törvényes megerősítése) című kiadványát, 58. o.

Mennyi kedvező ítéletet értek volna el a Tanúk, ha a Legfelsőbb Bíróság bírái nem mutattak volna ennyi megfontolt bölcsességet, ilyen képességet, hogy meglássák a valódi problémát, ilyen érdeklődést az egyén iránt? Az ő döntéseiket nagy ovációval fogadták a Társulat kiadványaiban. Sajnos, ezen bírák ítélethozatalának magas mércéje és hozzáállásuk az érzelmileg terhelt kérdésekhez sokszor magasabb színvonalúnak látszott, mint amilyet mutatott jó néhány összejövetelén a Vezető Testület. Eszembe jut a Legfelsőbb Bíróság egyik bírájának a kijelentése, melyet egy Tanúkkal kapcsolatos ügyben tett. Ezt mondta:

> „Az eset nem azért annyira bonyolult, mert a döntés alapjául szolgáló elvek nem világosak, hanem azért, mert a zászló, amiről szó van, a sajátunk. Ennek ellenére érvényesítjük az Alkotmányban foglalt korlátozásokat, anélkül hogy tartanánk attól, az értelmi és szellemi sokféleség és másság szabadsága szétbomlást okozna a társadalmi elrendezésben… a különbözőség szabadsága nem csak olyan dolgokra vonatkozik, melyeknek nincs nagy jelentőségük. Ez csupán a szabadság árnyéka lenne. Lényegének a próbája abban van, hogy legyen jogunk különbözni olyan dolgokban, amik a létező társadalmi rendnek magát a szívét érintik."[118]

Úgy tűnt, a bíró sokkal jobban bízik a „létező társadalmi rendben" és az általa védett szabadságjogokban, mint ahogyan a Vezető Testület egyes tagjai bíztak Tanú-társaikban, és abban, milyen hatása lenne a létező 'teokratikus rendre' a lelkiismereti szabadságuknak, ha érvényesíthetnék. Ha a Legfelsőbb Bíróság bírái úgy érvelt volna, mint a Vezető Testület néhány tagja, akkor a Tanúk valószínűleg sorozatosan elveszítették volna az ügyeket.

A bírósági döntéseket a történelem bírálja meg. De a Szentírás azt mondja, hogy egy napon minden keresztény vén a Leghatalmasabb Bírónak fog „számot adni" tetteiről, és arról, hogyan bánt Isten bárányaival, ezért azoknak, akik jelentős hatalmat gyakorolnak a keresztények közt, komoly okuk van tetteik gondos mérlegelésére (Héberek 13:17).

Az a mód, ahogyan a Társulat hivatalos kiadványai bemutatták az irányelvekben történt jelentős változásokat, arról tanúskodik, hogy kevésbé törődtek a szükségtelenül szenvedő egyénekkel, mint azzal, milyen a szervezet „imidzse" Isten csatornájaként, és a Vezető Testület képe Isten által kinevezett és Ő általa irányított vezetőkként. Ennek legmegdöbbentőbb példája a jelentős változások kapcsán talán az, ahogyan elfogadásra került az „alternatív szolgálat".

Az „alternatív szolgálat" polgári szolgálatot jelent (például kórházi munkát vagy más, a közösség javára végzett szolgálatot), melyet a kormányok ajánlanak fel azoknak, akiknek lelkiismereti okokból fenntartásaik vannak a kötelező katonai szolgálatban való részvétellel szemben. Sok felvilágosult ország ajánlja fel állampolgárainak ezt a lehetőséget. Az erre vonatkozó irányelv 1996-ban történt megváltozását figyelembe véve rendkívül érdekes az, ami a Tanúk szervezetében és a Vezető Testületben kialakult ezzel kapcsolatban.

Az Őrtorony Társulat hivatalos, még a második világháború alatt kifejlődött álláspontja az volt, hogy ha Jehova valamelyik Tanúja vállalja az ilyen alternatív szolgálatot, akkor „megalkuszik" és megszegi Isten előtti feddhetetlenségét. A háttérben az a meggondolás rejlett, hogy mivel ez a szolgálat „helyettesítő", akkor *annak helyébe lép* amit helyettesít, és (ahogy nyilván tovább folytatódik az érvelés) akkor ugyanazt is jelenti[119]. Mivel ezt a katonai szolgálat helyett ajánlják fel, és a katonai szolgálat (legalábbis potenciálisan) a vérontást is tartalmazza, akkor bárki, aki ezt a helyettesítő szolgálatot elfogadja, „vérbűnössé" válik. Ez a figyelemre méltó irányelv, amely a Vezető Testület tényleges életre hívása előtt lett kialakítva, és valószínűleg abban az időszakban döntött róla Fred Franz és Nathan Knorr, amikor ők hoztak minden, az irányelveket érintő főbb döntést. ha valaki nem alkalmazkodott

---

[118] Ugyanott 62. o.

[119] Még az *Őrtorony* 1990. november 1-jei számában is úgy utaltak rá, mint egy írásellenes szolgálat „megalkuvást jelentő pótléka" (saját fordítás).

ehhez az irányelvhez, akkor automatikusan „elkülönítettnek” tekintették, és ugyanúgy kezelték, mint a kiközösítetteket.

Az *Őrtorony* 1996. május 1-jei száma érvénytelenítette ezt az útmutatást. Az „Adjátok meg, ami a császáré, a császárnak” című cikkben jelentek meg azok a bekezdések, melyek az (5. fejezethez tartozó) függelékben láthatók. Ezekben az olvasó semmit sem tud meg annak az irányelvnek, egy több mint 50 éven át érvényben lévő irányelvnek a történetéről, mely egészen addig a pillanatig létezett. Ugyancsak egyáltalán nem árult el semmit az olvasóknak semmit arról, mi történt a Vezető Testületen belül ugyanezzel az irányelvvel kapcsolatban mintegy két évtizeddel korábban. A szavazásra vonatkozó „kétharmados szabály” emberek életére gyakorolt hatását talán semmi sem szemlélteti jobban, mint ez az információ. Figyeljük meg:

Több mint húsz évvel ezelőtt, 1977 novemberében egy levél érkezett Brooklyn-ba egy belgiumi Tanútól (Michel Webertől), aki rákérdezett levelében, milyen érveken nyugszik a szervezetnek ez az irányelve. Lássuk a levelében felvetett néhány gondolatot:

> Milyen érvek vehetők tekintetbe ezzel a törvénnyel kapcsolatban?
>
> A polgári szolgálat a katonai szolgálat helyettesítője. Ez teljesen nyilvánvaló. Azonban ez nem elegendő ok arra, hogy elutasítsuk. Amikor elutasítjuk a vérátömlesztést, hálásak vagyunk az orvosoknak, amikor olyan termékeket biztosítanak számunkra, amelyek képesek pótolni az elvesztett vérmennyiséget. Vagy, amikor véres hússal kínálnak bennünket, elutasítjuk, de szívesen elfogadunk bármilyen más húst.
>
> Ha esetleg háború törne ki, a katonai szolgálatot lelkiismereti okból megtagadóknak csatlakozniuk kellene a hadsereghez. Ez nem igaz. Ellenkezőleg, a lelkiismereti okból megtagadók soha többé nem birtokolhatnak vagy viselhetnek fegyvert, és nem dolgozhatnak fegyvergyárban, stb. Ami azokat a testvéreket illeti, akiket elítéltek és börtönbe kerültek, őket az elsők között fogják behívni a hadseregbe.
>
> A polgári szolgálat során a fiatal keresztény soha nem fog résztvenni semmilyen háborús cselekményben. Nem visel egyenruhát, és teljesen szabadon hazatérhet a rendes munkaidő után. Ez azt jelenti, hogy sikerül részt vennie az összejöveteleken, ha nem is a saját gyülekezetében, akkor egy másikban. Továbbra is részt tud venni a prédikálómunkában, kivéve, ha úttörő.
>
> Én személy szerint nem értem, hogy miért lenne ellentétes a keresztény törvénnyel ennek a megoldásnak az elfogadása.
>
> Összefoglalva testvéreim, úgy gondoljátok, az, hogy elfogadjuk-e ezt az 1969-es törvényt, vagy sem, személyes döntés kérdése? Ha válaszotok igenlő, akkor erről sürgősen értesíteni kellene a gyülekezeteket. Sok testvér valóban úgy gondolja, hogy kizárásra kerül, ha elfogadja ezeket a lehetőségeket a börtönbe vonulás helyett. A felvigyázóknak pontosan tudniuk kell, hogy milyen hozzáállást tanúsítsanak, amikor a gyülekezet egyik tagja ilyen döntést hoz. Képeseknek kell lenniük arra, hogy megmagyarázzák, a döntésük személyes lelkiismereti kérdés.
>
> Remélem, testvérek, megértitek, hogy sürgősen segítenünk kell fiatal testvéreinknek. Imádkozom Jehovához, hogy áldja meg jövőbeli erőfeszítéseiteket, melyekkel segítitek Jehova Nevének fiatal Tanúit, hogy növekedhessnek az érettségben.

Maradok tisztelettel,

Testvéretek, Michel Weber.

Ennek hatására a vezető Testület számos hosszadalmas és élénk vitát folytatott a kérdésről, először 1978. január 28-án, majd március 1-jén, és ismét szeptember 26-án, október 11-én, október 18-án, és november 15-én. Világszerte felmérést végeztek, és levelek érkeztek mintegy 90 fiókhivatalból.

Amint a dokumentáció mutatja, sok fiókhivatali bizottság, köztük néhány olyan is, amelyek nagyobb országokban működnek, jelezte, hogy az érintett Tanú férfiak nem értik a szervezet álláspontjának sem logikáját, sem bibliai alapját. Jónéhány esetben maguk a fiókhivatalok vetettek fel kérdéseket az eljárásmód helyességével kapcsolatban, és mutattak rá írásszerinti okokra, melyek szerint a dolognak lelkiismereti kérdésnek kellene lennie. A belgiumi fiókhivatali bizottság, ahonnan Michael Weber levele is érkezett, így fejezte ezt ki:

ŐRTORONY BIBLIA ÉS TRAKTÁTUS TÁRSULAT
Rue d'Argile 60 - Potaardestraat 60, B-1950 Kraainem, Belgium

AB 1978. július 14., 171. sz.

Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania
Vezető Testület - Írói Bizottság figyelmébe
124 Columbia Heights
Brooklyn, New York, 11201, USA

Kedves Testvérek!

Miután megkaptuk 1978. június 8-án kelt leveleteket, melyben további tájékoztatást kértek a keresztény semlegesség ügyében, fiókbizottságunk imádságos szellemben megvizsgálta az említett kérdéseket.

Igen, ahol a törvények a katonai szolgálat helyett alternatív szolgálat elfogadását kívánják meg, a testvérek többsége megérti, hogy ennek elfogadását helytelennek tekintjük, ha sorozó központ, sorozóbizottság vagy más kormányhivatal rendeli azt el. Ahogy korábbi, 1978. március 8-án és 1978. április 25-én kelt leveleinkben is írtuk, néhány fiatalnak és vénnek nehezére esik megértenie ezt, ha a katonai szolgálat helyett alternatív polgári munkát kell végezni a katonai hatóságoknak történő megfelelés végett. Azt mondják, hogy a polgári szolgálat elfogadása lelkiismereti kérdés. De ahogyan írtuk is, a legtöbb testvér megérti, hogy helytelen elfogadni ilyen, alternatív polgári szolgálatot.

Miután két éves börtönbüntetésre ítélik őket, a testvéreket különféle munkákra osztják be a konyhában, takarításra, irodai feladatokra, karbantartásra vagy mezőgazdasági munkára. Vannak még olyanok is, akik a börtönön kívül dolgoznak, és állami épületeket gondoznak, de nem arra ítélik őket, hogy polgári munkát végezzenek a katonai szolgálat helyett. Ha elítélésük után a börtön vagy a bíróság arra osztaná be őket, hogy valamilyen humanitárius munkát végezzenek, mint amilyet a polgári szolgálat keretében kellene végezniük, azt nem tartanák megalkudásnak.

Vajon képesek megmagyarázni és alátámasztani a Szentírásból ezt az álláspontot? Valójában kevés testvér van olyan helyzetben, hogy a Biblia segítségével tudja elmagyarázni, miért utasítja el,

hogy alternatív polgári munkát végezzen a katonai szolgálat helyett. Ami a katonai és politikai ügyeket illeti, el tudják magyarázni, hogy a Biblia elítéli ezeket a tevékenységeket, de a polgári szolgálat kapcsán nagyon kevesek ténylegesen megmutatni a Szentírás alapján, hogy ezt a szolgálatot nem lehet elfogadni a katonai szolgálat helyett. Nem csak a fiatalok, de néhány vén is nehéznek találja ennek az álláspontnak a megmagyarázását. hallottunk róla, hogy néhány testvér képtelen volt megmagyarázni semleges álláspontját a bírák előtt, akik néha úgy játszadoznak velük, mint a macska az egérrel. Ennek ellenére a testvérek elutasítják a katonai szolgálatot helyettesítő polgári szolgálatot, alapjában véve azért, mert tudják, hogy rossz, és a Társulat is így tekinti. Emiatt néhány bíróság azt mondta a testvéreknek, hogy a Társulat kényszerítette rá őket a polgári szolgálat elutasítására.

Több testvér is megkeresett bennünket, akik eljöttek a fiókhivatalba, hogy megbeszéljük velük a keresztény semlegesség kérdését. Ezeket a testvéreket megzavarta néhány vén és fiatal, akik megpróbálták meggyőzni őket arról, hogy a polgári szolgálat elfogadható, különösen akkor, ha humanitárius tevékenységet lehet végezniük. Egyértelművé tettük, hogy mindenkinek magának kell meghoznia a döntést, és hogy nincs lehetőségünk vagy a Társulatnak, hogy bárkinek megmondja, mit kell tennie. Amikor elolvastuk ezekkel a testvérekkel a polgári szolgálattal kapcsolatos rendeleteket, láttuk, hogy ez a szolgálat a katonai szolgálatról szóló törvény része, ugyanis az egész, polgári szolgálatra vonatkozó szabályozás alapja, hogy már korábban és e fölé rendelve létezik a katonai szolgálatról szóló törvény. Egyértelműen láthatóvá tettük, hogy a polgári szolgálat a katonai szolgálatot helyettesíti. Annak alapján, ahogyan mi értjük, elmondtuk nekik, hogy a problémát nem elsősorban a humanitárius munka szempontjából kell vizsgálni, hanem annak alapján, miért javasolják és ajánlják fel választási lehetőségként ezt a munkát. Ha ezt a tevékenységet a Császár a katonai szolgálat helyett kívánja meg, akkor az ezt elfogadók megalkusznak keresztény semlegességükben.

Szeretnénk tájékoztatni benneteket, hogy a brüsszeli Saint Gilles börtönben bebörtönzött testvéreknek nem engedték meg, hogy 1978. március 23-án megünnepeljék az Emlékünnepet. Amikor az őket meglátogató vének és családtagjaik megkerestek minket ebben az ügyben, azt javasoltuk nekik, hogy a szülők írjanak tiltakozó levelet az igazságügy-miniszternek, mert a vallásos összejövetel megtartásának megakadályozása a belga alkotmányba ütközik. Mellékelten küldjük az igazságügy-miniszternek küldött levél fordítását. Örömünkre megadták az engedélyt, és a testvérek 30 nappal később megtartották az Emlékünnepet.

Imádkozunk Jehovához azért, hogy vezessen benneteket a meghozandó döntésben, és kérjük, fogadjátok forró szeretetünket és jókívánságainkat.

Testvéretek
Willet

A belga fiókhivatali bizottságtól kapott levél, melyet a fiókhivatali koordinátor írt alá, világossá tette, hogy mi is volt az, amihez a Tanúk „lojalitást” mutattak. Hűen beszámol arról, hogy a bizottság erőfeszítéseket tett a *szervezeti irányelvek* fenntartására. Azt is mutatja a levél, hogy a fiatalembereket nem az indította arra, hogy viszautasítsák az alternatív

szolgálatot és emiatt két évre börtönbe vonuljanak, hogy „lojálisan támogatni akarták a keresztény alapelveket, úgy, ahogyan megértették”, és az sem igaz, hogy „a lelkiismeretük hajtotta volna őket”. Az igazság az, hogy az érintett testvérek közül „kevesen”, valójában „nagyon kevesen” tudták csak megmagyarázni a Bibliából, hogy mi az alapja ennek az irányelvnek. A levél megállapítja, hogy ennek ellenére visszautasították az alternatív szolgálatot, mivel „alapjában véve tudták, hogy rossz, és azt is, hogy a Társulat rossznak tekinti.” Mivel nem tudták megmagyarázni a Biblia alapján, az, hogy 'tudták, hogy rossz', valójában csak azt jelentheti, hogy számukra egyedül az határozta meg, hogy egy dolog helyes vagy helytelen, amit a Társulat éppen mondott – nem pedig az, amit maga a Biblia mond. Elszenvedték a kétéves börtönbüntetést, de nem egy olyan döntés miatt, amely személyes lelkiismeretükön és személyes meggyőződésükön alapult, hanem amiatt, hogy ragaszkodtak egy emberektől származó előíráshoz.

A kanadai fiókhivatal világosan jelezte, hogy nem hiszik, hogy az Őrtorony akkor aktuális állásfoglalását igazán meg lehetne magyarázni a logika vagy a Szentírás nézőpontjából. Azzal kapcsolatban, hogy milyen problémákat vet fel ennek az álláspontnak az igazolása mind a kormányzati hatóságok, mind az érintett fiatal Tanúk felé, ezt írták:

> Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat
> Vezető Testület
>
> 1978. július 28., 341. szám
>
> ...esetleg belátják, hogy ők elismerik azt a vágyunkat, hogy semmi közünk se legyen a katonasághoz, de ha a tényleges munka, melyet kijelölnek, ugyanaz, tekintet nélkül a hivatalra, amely kijelöli, akkor mi a különbség? Lehet, hogy ez problémát fog okozni abban, hogy sikeresen érvelhessünk. Vagy nekünk magunknak van szükségünk több tisztánlátásra, vagy újra meg kell vizsgálnunk, hogy az alapján magyarázzuk-e a semlegességünket, hogy miben veszünk részt, vagy hogy milyen hivatallal kerülünk kapcsolatba.
>
> Természetesen érvelhetünk úgy, hogy nem akarjuk, hogy testvéreink „utasításokat kapjanak” a katonaságtól, mivel ezzel túl közel kerülnének a katonai rendszerhez. De nem a kirendelt munka fajtája az, ami miatt elutasítják, hogy együttműködjenek velük? Például, „elfogadnánk utasításokat” egy bíróságtól, amely szentírásilag kifogásolható munkára jelölne ki minket? Tehát újra csak visszatértünk oda, hogy a lelkiismereti alapon történő reagálásunknak a tevékenység az alapja, nem pedig az, hogy milyen forrásból kapjuk az utasítást a munkára. Ilyen módon mindig ugyanazon az alapon állhatunk, minden országban, beleértve az olyanokat is, ahol majdnem, hogy lehetetlen a bíróságokat a katonaságtól elválasztani.
>
> Ennélfogva őszintén úgy érezzük, szükségünk van arra, hogy meghatározzanak számunkra egy szilárd és egyértelmű állásfoglalást, olyat, amelyre a testvérek mindenhol megértéssel reagálhatnak, amely a Bibliából igazolja a keresztény semlegesség alapvető álláspontját, és amelyet a hivatalnokok könnyen megérthetnek, anélkül, hogy tanfolyamot kellene végezniük mindegyik vallás sajátos nézeteiből – mely csak teher lenne számukra. Egy egyszerűsített hozzáállás sokkal többet nyomna a latban a felsőbb hatóságoknál, és mégis hagyná, hogy az egyes testvérek a saját lelkiismeretük szerint reagáljanak. Ez azt is megkönnyítené a testvérek számára, hogy döntéseiket egyszerű elvekre alapozzák bármely országban, és nem kellene olyan sok és aprólékos döntést meghozniuk, melyek mindenütt különbözőek lennének a sajátos politikai és katonai helyzet miatt. Tehát,

függetlenül attól, hogy testvéreink kapcsolatban állnak-e a fiókhivatalokkal, vagy Brooklynnal - annak érdekében, hogy speciális értelmezéseket kérjenek a hivatalról, mellyel dolguk van (az összes zavarba ejtő lehetőséggel együtt) - vagy sem, képesek lesznek eldönteni, mit tegyenek. Ezen a módon számításba lehetne venni a többi ország változó körülményeit, melyek sok helyütt nagyon különböznek az amerikai rendszertől.

Azonban ez az erőfeszítés egy egységes, egyszerűsített álláspont megteremtése felé összhangban állna a Szentírással? Lenne Bibliai támogatása ennek az álláspontnak?

Nos, még így is tisztelnénk a császárt. (Róma 13) Azonban tiszteletteljesen elutasítanánk a részvételt minden olyan tevékenységben, bárki is rendelje is el, amely azt követelné meg tőlünk, hogy Isten iránt engedetlenek legyünk, vagy, hogy ne adjuk meg Neki, ami őt illeti. (Máté 22:21; Csel 5:29; Jel 1:9) A császár által hordozott „kard" az első században gyakran nyilvánosan katonai formában manifesztálódott, de a keresztények tisztelete a császárnak ez a megnyilvánulása iránt egyáltalán nem jelentette azt, hogy a keresztények a részévé váltak a katonaságnak. Mégis, gyakran kaptak utasításokat a katonai fennhatóságtól.

A római büntetési rendszerbe beletartozott a rabszolgamunka is, melyet gyakran bányákban végeztek. Például kőbányák voltak Patmoszon és hasonló helyeken is. Bár János valószínűleg túl idős volt ahhoz, hogy ilyen munkát végezzen, és talán száműzöttként bántak vele, mi a helyzet más keresztényekkel, akik fiatalabbak voltak, és fizikailag munkaképesek. Tudjuk vajon, hogy mit tettek ilyen körülmények között? Nem lehetséges, hogy ezeket a bányákat a katonaság üzemeltette? Az alatt az emberi kormányzat alatt mennyire tudták korai testvéreink elkerülni, hogy a katonaság utasításait kelljen követniük? Hol húzták meg a határvonalat? Nem sikerült itt olyan történelmi munkát találtunk, amely sok mindent elárulna erről a dologról, de ésszerűnek tűnik számunkra, hogy valószínűleg azt tették, hogy egyszerűen visszautasították, hogy megalkudjanak a keresztény alapelvekben azzal kapcsolatban, hogy az utasítás szerint mit kellett tenniük, vagy elkészíteniük. Lehet, hogy nem volt túl sok választási lehetőségük azzal kapcsolatban, hogy honnan jöttek az utasítások. Vajon hátrányosabbnak kellett, hogy legyen az ő helyzetük akkor (vagy testvéreinké most) csupán amiatt, hogy olyan rendszerben éltek, amely nem adott nekik választási lehetőséget vagy esélyt arra, hogy a katonaság helyett inkább egy világi hatóságtól kapjanak utasításokat? Többet kellene szenvednie egy testvérnek, mint másoknak, csak azért, mert történetesen olyan országban él, ahol mindent a katonaság irányít, míg másoknak nem kell szenvedniük, mivel ők olyan országban élnek, ahol nem a katonaság van hatalmon? Vajon ez a politikai helyzet adja a döntéseink alapját? Így tehát, a mi álláspontunk a múltban vajon az amerikai helyzet eredményeképpen jött létre, melyben az utasítások mind világi, mind katonai forrásból érkeznek? Alkalmazható ez a hozzáállás az egész világon a testvérek számára?

Manapság a bíróságok, a tanácstestületek, a rendőrség, a befogadó központok és a katonaság mind a „császár" hatalmának a megnyilvánulásai. Mindegyik valamilyen módon az ő képviselője. Ha egy keresztény megtagadná a velük való együttműködést, az az elrendelt munka természete miatt lenne. Például, ha katasztrófa esetén katonaság érkezne a közösségbe, és megszervezné, hogy

minden erre alkalmas polgár segítsen egy gát vagy egy folyó homokzsákkal való eltorlaszolásában, akkor dolgozhatnánk a császárt képviselő katonai egység irányítása alatt, de semmilyen nacionalista ünnepségen sem vennénk részt, melyeket esetleg szintén indítványoznának és megtartanának a katasztrófa színhelyén, vagy más módon sem alkudnánk meg keresztény alapelveinkben azáltal, hogy bármilyen parancsot végrehajtunk. Szemléltetésül: lehet például, hogy véradást 'rendelnének el' a katasztrófa sebesültjei számára, de ebben az esetben természetesen nem engedelmeskednénk. De minden területen, amikor ilyen a helyzetben együttműködnénk a katonasággal, nem volnánk 'benne' a katonaságban, és nem fogadtuk volna el, hogy 'belépünk' a hadseregbe, és sohasem kötnénk kompromisszumot a katonasággal. Emberi viselkedésükre és magatartásukra vonatkozóan a keresztények egyénenként meghoznák a saját döntéseiket a megfelelő időben és az adott körülmények között, keresztény semlegességük, és az Isten parancsainak való engedelmességük alapján. Csel 4:19, 20.

Összegzésül, egyszerűbbé tenné a dolgot, ha így folynának az események:

(A) A keresztényt behívják katonai szolgálatra. Lelkiismereti alapon megtagadja. Lehetséges, hogy már összeírták, vagy már túl van néhány más, jogilag kötelező eljáráson, néhány országban már ez is a katonai hatóságok közreműködésével történik. De a belépést megtagadja. Amikor ezt az álláspontját világossá teszi, a császár valamit lépni fog.

(B) Ekkor a kormány 'elrendeli' (a bíróságon, a rendőrségen, a katonaságon, vagy más képviselőjén keresztül), hogy annak, aki ezt megtagadja, valamilyen fontosnak ítélt munkát kell elvégeznie. Vagy sok évig tartó börtönbüntetésre ítélhetik. Mindkét esetben meg kell gondolnia, hogy a munkát, amit el kell végeznie – akár egy munkatáborban, farmon, kórházban, vagy börtönben – megengedi-e a lelkiismerete, és hogy, amennyiben ez a munka ellentétben áll a keresztény alapelvekkel, el akarja-e szenvedni a munkavégzés megtagadásának a következményeit.

Ugyanezt az eljárást lehetne követni olyan országokban is, ahol, úgy tűnik, elismerik a keresztények álláspontját, és meg sem próbálják behívni a kereszténye ket. Berendelik azonban a keresztényt bizonyos munkák elvégzésére, amelyről úgy gondolják, hogy 'alternatív' megoldásként elvégezheti. Vajon tehát az 'alternatív' csak egy minden különösebb jelentőség nélküli kifejezés lesz, ha végül is ugyanarra a munkára vonatkozik?

Tehát az, hogy a börtönbüntetést másként ítéljük-e meg, mint azt a dolgot, amit esetleg a katonasággal kötött kompromisszumnak is tarthatunk, mivel 'alternatív' szolgálat a neve, számunkra nem annyira fontos, mint az, hogy milyen jellegű munkát kell valakinek végeznie akár a börtönben, akár egy munkatáborban, vagy más helyen. Az utasítást kiadó hatóságok, a munkavégzés helye, és a munkaterület felügyelete mind olyan tényezők, amelyek felett nincs hatalmunk. A kereszténynek ezekre adott, lelkiismereten alapuló válaszreakciója lehetővé teszi számára, hogy boldoguljon mindezekben a körülményekben.

Tehát az, ami Kanadában történt, amikor végül is ugyanazt a munkát végezték (nem úgy, mint az amerikai példában), talán megmutatta, hogy arra van szükség, hogy a lelkiismeretet tisztán

tartsuk az alapvető elvekkel kapcsolatban, de ne bonyolódjunk bele a zavaros „ki adja ki az utasítást” megközelítésbe.

Mindazonáltal, lehetséges, hogy hiányosságok vannak a felfogásunkban, és ebben az esetben a segítségeteket kérjük.

Fogadjátok kereszténYi szeretetünket és legjobb kívánságainkat.

Testvéreitek,
Fiókhivatal

A spanyol fiókhivatal egy öt oldalas levelet írt. A következő néhány gondolatot vetették fel levelükben:

Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania
Attn.: Governing Body
124 Columbia Heights
Brooklyn, New York 11201 U.S.A.
1978. július 28., 254-es szám

...a lelkiismeretük lázad az ellen, hogy ilyen szoros kapcsolatban legyenek egy katonai szervezettel. A jelenlegi törvény alapján nem túl nehéz a fiatalokkal az alternatív szolgálattal kapcsolatban érvelni. Valójában még a katolikus megtagadók is (akiknek álláspontja ideológiai, nem pedig vallási), tiltakoztak a jelenlegi elrendezés ellen, és néhányuk börtönbe is került amiatt, hogy nem működött együtt.

Ez a törvényjavaslat jelenleg átdolgozás alatt áll, és nemsokára különféle alternatív szolgálati elrendezéseket fognak bevezetni. Ez alatt az átmeneti időszak alatt a katonai szolgálatot megtagadókat hazaküldik, míg az újabb behívóparancs meg nem érkezik a törvény elfogadása után. Néhányukat megkérték, hogy írjanak alá egy nyilatkozatot, melyben megígérik, hogy engedelmeskedni fognak bármely törvénynek, amelyet a polgári és szociális szolgálat végrehajtásával kapcsolatban a jövőben fognak elfogadni. Noha senki sem tudja pontosan, milyen rendelkezéseket fognak a jövőbeni törvények tartalmazni, néhányan, elég meggondolatlanul, aláírták ezt az ígéretet.

Amikor egy vén az helyettesítő szolgálatról beszél valakivel, akkor az illető általában elfogadja, hogy a helyettesítés tulajdonképpen azonosságot jelent. De ezt a felfogást általában nem értik meg igazán. Inkább csak a szervezet álláspontjaként fogadják el, a vének pedig elmagyarázzák nekik, amennyire tőlük telik, és a testvérek lojálisan engedelmeskednek, mivel tudják, hogy ezt várják el tőlük. De nekünk úgy tűnik, hogy sok testvér úgy gondolja, az érvelésünk kissé erőltetett. Nem látják tisztán, milyen alapja van annak, hogy nem fogadjuk el a polgári szolgálatot, amire a törvény szerint működő behívóbizottság utasítaná őket, miközben, másfelől, probléma nélkül elfogadjuk ugyanazt a munkát, ha egy törvényes bíróság veti ki ezt ránk büntetésként. Természetesen a vén elmondja, hogy az első esetben szolgálatról van szó, a másodikban pedig büntetésről. De a munka ettől még ugyanaz marad. (Nem szabad elfelejtenünk, hogy az, hogy a bíróság ró ki egy politikai vagy háborús jellege miatt kifogásolható szolgálatot, még nem teszi ezt elfogadhatóvá, mivel egy keresztény mindenképp visszautasítaná ezt, akármilyen külső alatt kívánnák is meg tőle.) Nehéz itt a testvéreknek

megérteniük azt, hogy a császár amögött húzódó indítékai, hogy alternatív szolgálatot (vagyis a fegyveres szolgálat helyettesítőjét) vár el az egyéntől, bármely szolgálatot helytelenné tesz, még akkor is, ha sem maga a munka, sem az eredménye nem támadó jellegű.

Ezt a dilemmát nehezebb megoldani, mert a keresztények ma Spanyolországban felismerik azt a kötelességüket, hogy amennyire csak lehet, engedelmeskedjenek a császár parancsainak, egészen addig a pontig, amíg olyat nem kérnek tőlük, aminek a teljesítése Isten szerinti lelkiismeretükbe ütközne, és veszélyeztetné a Jehovával való kapcsolatukat. Ezért van az, hogy a testvérek végigutaznak az országon, hogy megjelenjenek az összeíráson, pedig tudják, hogy amikor megérkeznek, és felkérik őket, hogy csatlakozzanak a katonasághoz, azt már képtelenek lesznek megtenni. Így nehéz nekik bármilyen érvényes kifogást keresni a császárnak való engedelmesség elkerülésére, amikor ő nem háborús jellegű szolgálatot kíván meg tőlük.

Abban is észrevehetően nehéz a testvéreknek segíteni, hogy tisztán lássák, néhány más országban a testvérek miért kérhetnek saját akaratukból bizonyos munkákat a katonai sorozás problémáinak elkerüléséhez, azonban kereszténytelen lenne ugyan ennek a típusú munkának az elrendelését elfogadni a katonai szolgálat helyettesítéseként. Érvelhetünk azzal, és emlékeztethetjük őket arra, hogyan adminisztrálják általában a helyettesítő szolgálat programjait, idézve az írásszöveget, amely azt ajánlja, ne legyünk emberek rabszolgái (1 Kor. 7:23), az ilyen testvérek szemében azonban csupán egy technikai kérdés az, hogy munkát kér, mielőtt megkérnék a végrehajtására. Az ő valódi indítéka egy olyan szolgálat végzése, amelyet elfogadnak majd a fegyveres erőknél végzett szolgálat helyettesítéseként.

Ennek a kutatásnak a részeként, melyet ehhez a jelentéshez végeztem, a fiókbizottság egy tagja sokat beszélgetett három testvérrel, akik példamutatóak voltak semleges hozzáállásukban évekkel ezelőtt. Három érett szellemiségű vénnel is beszélgetett – kettő közülük másik országból jött – akik személyesen nem kerültek szembe a semlegesség problémájával Spanyolországban. Különféle nézőpontok kerültek felszínre ennek a dolognak sok aspektusáról, de egy dologban teljes volt az egyetértés: Gyakorlatilag egyetlen fiatal testvér sem érti igazán, miért nem fogadhatjuk el a „helyettesítő szolgálatot”, ha az polgári jellegű, és nem a katonaság irányítása alatt történik. Világosnak tűnik, hogy a legtöbb vén sem érti ezt, és ezért a fiatalokat gyakran a fiókhivatalba küldik információért. Így tehát felmerül a kérdés: Miért nem értik? Talán a személyes tanulmányozásuk hiánya miatt? Vagy azért, mert az általunk használt érvek és okfejtések nem elég meggyőzőek, és nincs egyértelmű és szilárd bibliai alapjuk?

Abból a célból, hogy tisztázzuk álláspontunkat, és azt, ami alapjául szolgál, valamint hogy ily módon képesek legyünk segíteni testvéreinknek, hogy józan döntéseket hozhassanak ebben a dologban, úgy gondoljuk, hogy a következő kérdések alaposan meg vitatására lenne szükség:

Ha az állampolgárokat megbízzák, hogy segítsenek az útjavításban valamilyen katasztrófa miatt, akkor nem utasítjuk vissza az együttműködést. De ha ugyanezt a munkát alternatív szolgálatként ajánlják fel nekünk, akkor nem fogadjuk el. Úgy gondoljuk, hogy ez a keresztény semlegességünk megsértése lenne.

De miért? Mi az, ami megsérti valakinek a semlegességét? Nem az, hogy azonosítja magát valamilyen politikai mozgalommal vagy a háborús gépezettel? A helyettesítő polgári szolgálat végzésének vajon ilyen azonosulás lesz az eredménye?

Amikor az alternatív polgári szolgálattal kapcsolatban érvelnek, már előre várva azt az időt, amikor erre majd lehetőségük lesz Spanyolországban, sok testvér arra az elgondolásra alapozza az álláspontját, hogy a kormányzat által kijelölt polgári feladatok elvégzésével az egyén egy másik személyt szabadítana fel a fegyverviselésre és a háborús gépezet részeként való szolgálatra. Azonban ez általában nem igaz a szó szoros értelmében, és feltehetjük a kérdést, hogy egyáltalán érvényes-e arra az esetre, amikor a polgári szolgálat kórházban vagy idősek otthonában végzett munkából, vagy számos más, társadalmi értékkel rendelkező munkából áll.

Testvéreink elméjében nincs kétség afelől, hogy mi a megfelelő álláspont, amit képviselniük kell, ha a helyettesítő polgári szolgálat valóban egy Biblia által elítélt szervezet közvetlen támogatását jelenti. Azonban olyan esetekben, ahol a tevékenységek más emberek javát szolgálják, távol állnak a pusztító és ártalmas politikai szempontoktól, amelyek kifogásolhatóak Isten Szavának tanulmányozói számára, a (katonai szolgálatot) helyettesítő szolgálat valóban egyenértékűséget jelent (a katonai szolgálattal)?

Amikor egy fiatalember eléri a 20 éves kort, a polgári kormányzat arra kötelezi, hogy élete 2-3 évének nagy részét adja szolgálatként a császárnak. (És Spanyolországban különösképp ez a helyzet, mivel nagy hadsereget tartanak fenn, és a katonai személyzet seregnyi nem-katonai feladatot is ellát, mivel a kormány ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy ezekért nem tud normál bért fizetni.) Ha az egyén lelkiismerete nem engedi meg számára, hogy katonai szolgálatot teljesítsen, a polgári kormányzat alternatív szolgálatot ajánl fel, igyekezvén alkalmazkodni az egyén keresztény lelkiismeretéhez, és mivel nem akarja megsérteni a közvéleményt azáltal, hogy megengedi, hogy „egyesek túl könnyen megússzák”. Vajon nem az illetéket adnánk meg ezzel is „annak, [aki megkívánja] az illetéket”? (Róma 13:7) Valóban annyira különbözik ez attól az esettől, amikor valakit „szolgálatra kényszerítenek”, ahogyan a Máté 5:41 írja?

Hogyan állíthatjuk és bizonyíthatjuk meggyőződéssel, hogy egy katonai szolgálatot megtagadó ember, aki olyan munkát keres, amelyről tudja, hogy fel fogja menteni a katonai szolgálat alól, nem sérti meg a keresztény semlegességet, az pedig, aki ugyanazt a munkát elfogadja, amikor a katonai szolgálat végzése helyett kijelölik neki, elkülöníti magát a gyülekezettől?

Magunkra vonatkoztatjuk azokat a bibliaverseket, amelyek azt mutatják, hogy a keresztények követekként vagy küldöttekként szolgálnak, és épp ezért fenn kell tartaniuk semleges álláspontjukat. De ugyanakkor nem mondunk le sem az országunkról, sem az állampolgárságunkról, vagy az útlevelünkről. Idegenek vagyunk, de nem hazátlan emberek. Valóban igazolható, hogy ennyire széleskörűen kell alkalmaznunk ezeket a bibliaverseket?

A fenti kérdéseket illetően a spanyol fiókhivatal összes olyan tagja, aki jelen volt a helyettesítő szolgálat megvitatásánál, egyetértésben volt, és úgy érezzük, hogy szükség

van mostani álláspontunk újabb vizsgálatára, majd vagy megerősítésére, vagy módosítására. Tudatában vagyunk annak a ténynek, hogy óvatosság miatt a semlegesség kérdésével foglalkozó anyagot nem lehet a kiadványokban elég alaposan megvizsgálni. Ez azt jelenti, hogy lehetnek más alapelvek, vagy a jól ismert alapelveknek más aspektusai, amelyeket részletesebben meg lehetne magyarázni.

Van még egy dolog, amelyet megvitattunk, de amellyel kapcsolatban mindezidáig nem jutottunk egyhangú álláspontra. Ez a polgári alternatív szolgálat katonai adminisztrációjával kapcsolatos. Egyes országokban a katonai létesítmények az ország tevékenységének sok egyéb területével is foglalkoznak, néhány esetben felügyelik a termények betakarítását, a közutak fenntartását, és így tovább. Mindig előfordulhat, hogy - bár az elvégzett munka jellege polgári, és így önmagában nem ártalmas a kereszténységre - katonai csatornákon át történik a munka kiosztása, vagy esetleg a munkások kifizetése. Ha egy törvény, melyet egy polgári hatóság hozott létre, felhatalmazná a Védelmi Minisztériumot, vagy esetleg a Hadsereget, hogy szervezze meg egy polgári építkezés, kórházi, vagy szociális jótékonysági munka programját, melyben eskü, háborús vagy politikai jellegű cselekmények, vagy ehhez közel álló dolgok nem szerepelnének, vajon a keresztény semlegesség megsértését jelentené, ha meghajolnánk ez előtt a polgári kormány által létrehozott elrendezés előtt?

Teljes bizalmunk van Jehovában és az Ő szervezetében és örömmel fogadunk bármiféle pontosítást a Vezető Testülettől annak érdekében, hogy kiigazíthassuk saját gondolkodásunkat, vagy hogy segíthessük testvéreinket abban, hogy hűségesen folytathassák Istennek tett szolgálatukat és továbbra is az Ő helyeslését élvezhessék.

Fogadjátok forró szeretetünket és legjobb kívánságainkat.

Testvéreitek,
Asociación de los Testigos de Jehová[120]

Személy szerint már bemutattam a Testületnek mintegy tizennégy oldalnyi történelmi, szentírási és lexikográfiai bizonyítékot, amelyek ugyan ebbe az irányba mutattak. Figyeljük meg, mi történt a Vezető Testület korábban említett hat összejövetele közül az utolsó három összejövetelen:

1978. október 11-én a jelen levő tizenhárom tagból kilencen szavaztak a hagyományos irányelv megváltoztatása mellett azzal, hogy az alternatív szolgálat elfogadásáról vagy elutasításáról szóló döntés legyen az egyén lelkiismeretére bízva; négyen nem szavaztak meg ezt. És az eredmény? Mivel a testületnek tizenhat tagja volt (bár nem voltak jelen mindannyian), és a kilenc nem két harmada a tizenhatnak, nem történt semmilyen változás.

Október 18-án ismét volt egy beszélgetés az ügyről, de nem történt szavazás. November 15-én mind a tizenhat tag jelen volt, és tizenegy szavazott az irányelv megváltoztatása mellett azzal, hogy a Tanú, aki lelkiismerete szerint el tudja fogadni az ilyen szolgálatot, ne legyen automatikusan besorolva az Istenhez hűtlenek csoportjába, és ne legyen elkülönítve a gyülekezettől. Ez *valóban* kétharmados többség volt. Történt változás?

[120] A teljes dokumentáció és a kérdések, melyek megmutatják, milyen mértékben jelentett súlyos nehézséget ez az ügy az érintett Tanú-férfiaknak és számos ország fiókbizottsági tagjainak, megtalálható az In Search of Christian Freedom (A krisztusi szabadságot kerestem) című könyv 256-270. oldalán.

Nem, mert egy rövid szünet után, a Vezető Testület egyik tagja, Lloyd Barry, aki a többséggel együtt a változás mellett szavazott, bejelentette, hogy meggondolta magát, és inkább a hagyományos irányelv további fennmaradását támogatja. Ez szétrombolta a kétharmados többséget. A rákövetkező szavazáson a tizenöt jelen lévő tag közül kilencen szavaztak a változások mellett, öten ellene, egy személy pedig tartózkodott[121].

A Vezető Testület hat összejövetelén volt szó az ügyről, és *minden egyes esetben* a Vezető Testület tagjainak többsége támogatta az addigi szabály eltörlését. Az egyedüli alkalom, amikor sikerült elérni a két harmados többséget, kevesebb mint egy órán át tartott, ezért ai irányelv érvényben maradt. Emiatt a Tanú-férfiaktól továbbra is elvárták, hogy inkább a börtönt kockáztassák meg, mint hogy elfogadják az alternatív szolgálatot - annak ellenére, hogy a felmérés eredményeként küldött levelek azt mutatták, lelkiismeretük alapján talán úgy érezték, Isten szemében nem lett volna helytelen elfogadni azt. Akármennyire hihetetlennek tűnhet is, ezt az álláspont fogadták el, és a Vezető Testület tagjainak a többsége is úgy fogadta mindezt, mintha teljesen természetes lenne. Elvégre egyszerűen az érvényben levő szabályok szerint cselekedtek.

Egy évvel később, 1979. szeptember 15-én újabb szavazásra került sor, és ez pont fele-fele arányban volt megosztott, a fele a változásra, a másik fele pedig ellene szavazott.

Ez az irányelv *még 16 éven át*, mígnem az 1996. május 1-jei Őrtorony hirtelen úgy rendelkezett, hogy az alternatív szolgálat elfogadása lelkiismereti kérdés. Ebben a 16 évben a Tanúk ezrei, főleg fiatal férfiak töltöttek el bizonyos időt börtönben amiatt, hogy a katonai szolgálat alternatívájaként nem voltak hajlandók elfogadni a közösségnek végzett szolgálat különféle formáit. Még 1988-ban is arról számolt be az Amnesty International, hogy Franciaországban „a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó több mint 500 személyt börtönöztek be abban az évben, akik közül a legtöbben Jehova Tanúi voltak". Ugyanerről az évben Olaszországban „a beszámolók szerint több mint 1000, a katonaságot lelkiismereti okból elutasító személy, többnyire Jehova Tanúi, volt börtönben 10 katonai börtönben azért, mert nem volt hajlandó katonai szolgálatot vagy alternatív polgári szolgálatot végezni."[122]

Ez a képnek csak egy része. Ha a Vezető Testületnek az a tagja nem változtatja meg a szavazatát 1978-ban, akkor gyakorlatilag egy sem került volna börtönbe ezek közül a férfiak közül - a fiókbizottságok jelentései ugyanis világosan bizonyítják, hogy nem a saját, személyes lelkiismeretük volt az, ami a bebörtönzésüket okozta. Hanem *a kényszer, hogy alkalmazkodjanak a szervezet által rájuk erőltetett irányelvhez.*

Az irányelv megváltozása kétségtelenül örvendetes. De biztosan jelentőségteljes az a tény, hogy a szervezetnek mintegy 50 évbe telt, míg végül kihátrált arról a területről, amely az egyén lelkiismeretére tartozik. Önkéntelenül is eszünkbe jut az az együttesen több ezer év, amit ez alatt a fél évszázad alatt a Tanú-férfiak elvesztettek, és nem volt szabaságukban, hogy ez idő alatt együtt legyenek a családjukkal és a barátaikkal, vagy hozzájáruljanak saját vagy a velük kapcsolatban állók boldogulásához, illetve hogy más, olyan értelmes tevékenységekkel foglalkozzanak, amelyekre a börtön falai közt nem nyílik lehetőség. Ez az értékes évek hihetetlen pazarlását jelenti amiatt az egyszerű ok miatt, hogy felesleges volt, egy olyan bibliaellenes nézet következménye volt, melyet a szervezeti hatalom kényszerített ki.

Ha őszintén elismerték volna a hibát, nem csupán a tanításbeli hibát, hanem azt a hibát, hogy helytelen módon beleavatkoztak mások lelkiismeretre való jogába, és ha

---

[121] Lloyd Barry elment. Feljegyzésem szerint a változás mellett szavazott: John Booth, Ewart Chitty, Ray Franz, George Gangas, Leo Greenlees, Albert Schroeder, Grant Suiter, Lyman Swingle és Dan Sydlik. Ellene szavaztak: Carey Barber, Fred Franz, Milton Henschel, Wiliam Jackson és Karl Klein. Ted Jaracz tartózkodott a szavazástól.

[122] Az Őrtorony Társulat a közelmúltban több európai országban is nehézséget tapasztalt abban, hogy megszerezzen vagy megtartson bizonyos helyzetet a kormánynál. Az alternatív szolgálatra vonatkozó irányelv megváltozása talán kapcsolatban lehet az emiatti aggodalommal.

elismerték volna sajnálatukat ennek a beavatkozásnak a káros következményei miatt, akkor lenne okunk a stívből jövő dicséretre, sőt arra is lenne okunk, hogy bízzunk bizonyos mértékű változásokban. Az *Őrtorony* 1996. május 1-jei száma sajnos sehol sem foglalkozik ezekkel a tényezőkkel, és még csak nem is utal a sajnálkozásra, amit a helytelen nézet kényszerített ki több mint fél évszázadon át. Még csak magyarázatot sem nyújt rá, miért ragaszkodtak oly mereven a helytelen álláspontho z több mint ötven éven át. Néhány mondatban közli a változást úgy, mint ha az egy rendelet lenne, és mint ha ezt mondaná: „Mostantól fogva működhet a lelkiismereted ezen a területen."

Bocsánatkérés helyett úgy tűnik, a szervezet elismerésre méltónak érzi magát azért, mert megtette a változtatást, melyet józan eszétől (és szerénységétől) indíttatva már évtizedekkel korábban meg kellett volna tennie, azokat a változásokat, melyeknek ellenálltak a Szentírásból, mind a Vezető Testületen, mind pedig a fiókhivatali bizottságok részéről eléjük tárt bőséges bizonyítékok ellenére is. A fiókbizottságok némelyike nem csupán az *Őrtorony* 1996. május 1-jei számában olvasható bibliai bizonyítékokat tárta eléjük, hanem *alaposabb* és *jobban átgondolt* bibliai bizonyítékokat is. Ezt még 1978-ban tették, de amit írtak, gyakorlatilag lerázták magukról és figyelmen kívül hagyták a Vezető Testületnek a hagyományos irányelv megőrzését pártoló tagjai.

A cikk 17. bekezdése például rámutat, hogy „a kötelező szolgálat gyakorlat volt a bibliai időkben is", és tartalmaz egy rövid idézetet egy történelemkönyvből, mely leírja a római uralom alatti „robotot", és megemlíti cirénei Simon példáját, akit Jézus keresztjének hordozására kényszerítettek. Az a memorandum, melyet 18 évvel korábban (1978-ban) nyújtottam be a Vezető Testületnek, *tizennégy oldalon át tartalmazott bizonyítékokat* ugyanerről a tényről, valamint bőséges iratanyagot tartalmazott arról is, hogy az „adó" jelentésű bibliai kifejezést (héberül *masz*; görögül *phoros*) gyakran a *kötelező szolgálat formájában teljesített* fizetés leírására is használták. (Lásd a függeléket.) Az 1996-os Őrtoronyban a kötelező szolgálat elfogadhatósága mellett szóló fő bibliaverseket, mint például a Máté 5:41; 27:32; 1Péter 2:13; Titusz 3:12 versét (számos más vers mellett) mind megtaláljuk nem csupán a memorandumban, hanem a fiókbizottságok által írt több levélben is, melyeknek tagjai úgy érveltek, hogy az alternatív szolgálatnak van bibliai alapja. A szentírási bizonyíték tehát már 1978-ban fel lett tárva, de a Vezető Testületnek az irányelv bármilyen mértékű megváltoztatását ellenző tagjai egyszerűen nem tulajdonítottak neki jelentőséget. A hagyományos irányelvnek további 18 éven át nagyobb jelentőséget tulajdonítottak.

Még a hibát is - ha az az *Őrtorony* hibája - kedvező fényben tüntetik fel. Ugyanez az 1996-os Őrtorony beszél a szervezet korábbi, a Róma 13. fejezetében említett „felsőbb hatalmakra" vonatkozó helytelen magyarázatáról is, mely magyarázat egyértelműen elutasította a világos bizonyítékot, mely szerint ezek az emberi kormányhatalmakat jelentették, és azt bizonygatta, hogy a „felsőbb hatalmak" kifejezés kizárólag Istenre és Krisztusra utalt. Ez a helytelen magyarázat egy még korábbi, helyes nézet helyébe lépett, és 1929-től 1962-ig ezt tanították. Az Őrtorony 1996. május 1-jei száma a következőt mondja erről a helytelen értelmezésről (a 14. oldalon):

> „Visszatekintve el kell hogy mondjuk, ez a nézőpont, Jehova és Krisztusának ez a felmagasztalása segített Isten népének, hogy ebben a nehéz időszakban mindvégig megőrizze semleges állását, megalkuvást nem ismerve."

Ezzel tulajdonképpen azt állítják, hogy ha helyesen értették volna, úgy, ahogyan Pál apostol szánta ezt a tanácsot a megírásakor, akkor az nem lett volna kielégítő irányítás, vagy pedig nem lett volna annyira hatásos a kereszténye khez nem illő cselekvéstől való megóvásban, mint az Őrtorony szervezet által tanított hibás nézet! Semmi sem utal rá, hogy

Isten hibák által vezetné a népét. Ő az igazsággal, nem pedig a hibákkal erősíti meg a népét a válságos időszakokban (1János 1:5; Zsoltárok 43:3; 86:11).

Még újabban, az *Őrtorony* 1998. augusztus 15-ei száma is foglalkozott a katonai szolgálatot helyettesítő alternatív szolgálat kérdésével, ahogy itt látható:

Ha az az érzésünk, hogy feleslegesen szenvedtünk

6 A múltban néhány Tanú azért szenvedett, mert nem volt hajlandó részt venni olyan tevékenységekben, amelyeket a lelkiismerete most már megengedne. Ez lehetett például olyan döntés, amely évekkel ezelőtt a polgári szolgálat bizonyos formáit érintette. Testvérünk most már talán úgy érzi, hogy tiszta lelkiismerettel elvállalhatta volna, nem lépte volna át a keresztényi semlegességet a dolgok jelenlegi rendszerét tekintve.

7 Vajon igazságtalan volt Jehovától, hogy engedte szenvedni, amiért nem volt hajlandó elvállalni olyasmit, amit most már mindenféle következmények nélkül megtehetne? A legtöbben nem így vélekednek, akik ezt átélték. Sőt inkább örülnek, hogy lehetőségük volt a nyilvánosság előtt, világosan kimutatni elhatározásukat, hogy szilárdan kiállnak az egyetemes szuverenitás kérdésében. (Vesd össze: Jób 27:5.) Mi oka lehetne bárkinek is megbánni, hogy a lelkiismeretére hallgatott, amikor szilárdan kiállt Jehova mellett? Mivel lojálisan kiálltak a keresztény alapelvek mellett, reagálva lelkiismeretük ösztönzésére, méltónak bizonyultak Jehova barátságára. Nyilván bölcs dolog kerülni az olyan életutat, amely háborgatná a lelkiismeretünket, vagy amelyik valószínűleg megbotránkoztatna másokat. Pál apostol példájára gondolhatunk ebben (1Korinthus 8:12, 13; 10:31–33).

8 Ahhoz, hogy a zsidók elnyerjék Jehova tetszését, engedelmeskedniük kellett a Tízparancsolatnak, és még körülbelül 600, sok területet felölelő törvénynek. Később a keresztényi elrendezés alatt nem volt többé követelmény Jehova szolgálatához, hogy engedelmeskedjenek ezeknek a törvényeknek, még a test szerinti zsidók számára sem. A többé nem érvényes törvények között voltak a körülmetélkedésre, a sabbat megtartására, az állataldozat bemutatására és bizonyos étkezési korlátozások megtartására vonatkozók (1Korinthus 7:19; 10:25; Kolossé 2:16, 17; Zsidók 10:1, 11–14). Azok a zsidók — köztük az apostolok is —, akik keresztények lettek, megszabadultak a törvények megtartásának kötelezettségétől, amely törvényeknek engedelmeskedniük kellett, amikor még a Törvényszövetség alatt voltak. Vajon panaszkodtak, hogy az isteni elrendezés igazságtalan volt, amiért korábban olyasmiket kívánt meg tőlük, amik szükségtelenné váltak? Nem, inkább örvendeztek, hogy jobban értik Jehova szándékait (Cselekedetek 16:4, 5).

9 Modern korunkban volt néhány Tanú, aki nagyon szigorúan vette, hogy mit tehet meg és mit nem. Ezért többet szenvedtek, mint mások. Később a nagyobb ismeret segített nekik kiszélesíteni a látókörüket bizonyos kérdésekben. De nincs okuk bánni, hogy korábban a lelkiismeretükkel összhangban tettek, még akkor sem, ha ez valószínűleg több szenvedést okozott nekik. Igazán dicséretes, hogy készek voltak hűen szenvedni Jehováért, „mindezt pedig az evangéliumért”. Jehova megáldja az ilyenfajta Isten iránti odaadást (1Korinthus 9:23, *Újfordítású revideált Biblia;* Zsidók 6:10). Péter apostol éleslátóan ezt írta: „ha jót cselekedve és mégis szenvedve tűrtök, ez kedves dolog Istennél” (1Péter 2:20).

Ismételten azt látjuk, hogy nem vállalják fel a felelősséget azért az emberek életében bekövetkezett kárért, melyet egy bibliai alap nélküli irányelv rájuk kényszerítése okozott. Az elviselt szenvedést, mely egy fél évszázadon át több ezer fiatalember esetén a bebörtönzést jelentette, úgy mutatják be, mintha kizárólag annak következménye lett volna, hogy ők személyesen késztetést éreztek volna „a polgári szolgálat bizonyos formáinak” elutasítására, mivel „lojálisan kiálltak a keresztény alapelvek mellett, reagálva lelkiismeretük ösztönzésére”.

Semmi kétség a felől, hogy e fiatalemberek közül sokan, valószínűleg a legtöbben világosan értették elméjükben és szívükben a „keresztény alapelveket”, ha arról lett volna szó, hogy a háborúhoz kapcsolódó vérontásban kell részt venniük, vagy be kell vonulniuk a hadseregbe, mely oly nagy hangsúlyt helyez az erőre és az erőszakra. De nem ezekkel a kérdésekkel kerültek szembe. Az „alternatív szolgálatról” *pontosan azért gondoskodtak, mert a kormányok figyelembe vették az ezeken a területeken létező lelkiismereti kifogásokat.*

A fentebb említett Őrtorony-cikk írója talán nem tudott a valós helyzetről. De a cikket biztosan el kellett olvasnia és jóvá kellett hagynia a Vezető Testület legalább öt tagjának, azoknak, akik a jelenlegi Írói Bizottságot alkotják. Ők mindenkinél jobban tudják, mennyire pontatlan az itt bemutatott kép, ugyanis tudták, hogy egyik fiókbizottság a másik után jelentette ki, hogy az országukban élő fiatal férfiak nem értik az irányelv bibliai alapját, és nem 'a keresztény alapelvek iránti lojalitásból' engedelmeskedett neki, hanem mert alávetette magát a szervezet útmutatásának. Tudták azt is, hogy a fiókbizottságok sok tagja is érveket hozott fel amellett, hogy a keresztény alapelvek tulajdonképpen elfogadhatónak tartják a 'polgári szolgálat ilyen formáinak' elfogadását.

Ezeket a gondolatokat alátámasztandó az *In Search of Christian Freedom* című könyv 259-266., 398., 399. oldalán több idézet található a fiókbizottsági tagok leveleiből olyan országokból, mint például Ausztria, Belgium, Brazília, Chile, Dánia, Lengyelország, Norvégia, Olaszország, Spanyolország és Thaiföld.

Ehhez hasonló kijelentéseket számos fiókhivatal leveleiben találhatunk. Ezek rámutatnak, mennyire hamisan mutatja be a kérdést Az Őrtorony 1998. augusztus 15-ei száma, amikor ezt mondja azokról, akik az irányelvhez való ragaszkodásuk miatt szenvedtek:

> „Vajon igazságtalan volt Jehovától, hogy engedte szenvedni, amiért nem volt hajlandó elvállalni olyasmit, amit most már mindenféle következmények nélkül megtehetne? A legtöbben nem így vélekednek, akik ezt átélték. Sőt inkább örülnek, hogy lehetőségük volt a nyilvánosság előtt, világosan kimutatni elhatározásukat, hogy szilárdan kiállnak az egyetemes szuverenitás kérdésében. (Vesd össze: Jób 27:5.) Mi oka lehetne bárkinek is megbánni, hogy a lelkiismeretére hallgatott, amikor szilárdan kiállt Jehova mellett? Mivel lojálisan kiálltak a keresztény alapelvek mellett, reagálva lelkiismeretük ösztönzésére, méltónak bizonyultak Jehova barátságára.”

A belga fiókbizottság levele, melyet a fiókhivatal koordinátora írt alá, egyértelművé teszi, mi iránt mutattak „lojalitást” valójában. Megemlíti, hogy a bizottság erőfeszítéseket tesz a szervezeti irányelvek lojális érvényesítése érdekében. Azt is elmondja, hogy nem az általuk megértett keresztény alapelvek melletti lojális kiállás, és nem is a lelkiismeret ösztönzésének való engedelmesség indította ezeket a fiatalembereket az alternatív szolgálat elutasítására, és arra, hogy utána két évre bebörtönöztessék magukat. Az igazság az volt, hogy a testvérek közül „kevesen”, tulajdonképpen „nagyon kevesen” tudták elmagyarázni a Biblia alapján, mi az alapja az irányelvnek. A levél kijelenti, hogy mégis elutasították az alternatív szolgálatot, mert „tudják, hogy rossz, és hogy a Társulat így tekinti”. Mivel a Szentírás alapján nem tudták megmagyarázni, az, hogy 'tudták, hogy rossz', valójában csakis azt jelentheti, hogy a dolog helyes vagy helytelen voltát az döntötte el, mit mond a Társulat Brooklyn-ból a kérdésről - és nem az, hogy mit mond a Szentírás. Két éves börtönbüntetést szenvedtek el, nem a saját lelkiismeretük alapján meghozott döntés, hanem az emberektől eredő rendelkezés iránti ragaszkodás miatt.

A cikk azzal egészíti ki az általa festett hamis képet, hogy megpróbál párhuzamot találni azoknak a zsidóknak a helyzetével, akik a Mózesi Törvény alatt voltak, és akiknek kötelező volt engedelmeskedniük, és akikre később keresztényekként már nem vonatkozott ez az elvárás. A cikk ezután ezt a kérdést teszi fel:

„Vajon panaszkodtak, hogy az isteni elrendezés igazságtalan volt, amiért korábban olyasmiket kívánt meg tőlük, amik szükségtelenné váltak?”

A párhuzam teljesen alaptalan, hiszen a törvényszövetséget és annak követelményeit valóban maga Isten rendelte el, és ezek hasznos célt szolgáltak, de Ő nem rendelte el az Őrtorony Társulat öntörvényű irányelvét, mely megkövetelte az alternatív szolgálat elutasítását, és büntetést helyezett kilátásba azokkal szemben, akik nem engedelmeskedtek az irányelvnek. Isten Fiának szavai szerint ez „hagyomány” és „emberek parancsolata”, amely 'érvénytelenné teszi az Isten Szavát' a kérdéses ügyben.

Óhatatlanul is eszünkbe jutnak azok a kijelentések, melyek például az *Őrtorony* 1995. október 15-ei számában jelentek meg az „Óvakodj az önelégültségtől!” című cikkben. A 29. és 30. oldalon a következő bekezdések voltak olvashatók:

„Melyek ezek a jellemvonások, amelyektől óvakodnunk kell? Az önelégült emberek általában „úgy beszélnek, állnak és néznek, mintha sosem tettek volna semmi rosszat” — magyarázza az *Encyclopædia of Religion and Ethics.* Az önelégült emberek ezenkívül dicsekvők, és önmagukat előtérbe helyezik; főleg ez volt a baj a farizeusokkal.”

Azzal, hogy igyekszik a figyelmet önmagáról átterelni Istenre, mintha neki volna szüksége védelemre a „szükségtelen szenvedés” miatt, a vezető Testület újból nyilvánvalóvá teszi, hogy a helytelen eljárás és annak káros következményei miatti sajnálkozás helyett elsősorban az foglalkoztatja, hogyan védelmezze meg saját imidzsét, és hogyan kerülje el, hogy csökkenjen a szervezet hatalma és irányítása.

A hatalom miatt, melyet a szervezet saját döntéseivel a tagjai felett érvényesít, és a határtalan befolyás miatt, melyet ezek a döntések gyakorolnak az emberek életére, helyesnek vélem, hogy itt áttekintsük azt, amit a következetlenségek egyik legnagyobb példájának tartok, melyet a Vezető Testületben eltöltött kilenc év alatt átéltem. Még mindig nehéz elhinnem, hogy a férfiak, akik olyan nagy aggodalommal voltak a „meghátrálás nélküli álláspont” miatt, ezzel egyidejűleg egy kézlegyintéssel át tudnak siklani egy olyan körülmény felett, amelyeket csakis sokkolónak lehet nevezni. A következő fejezetből te is megítélheted, találó-e ez a kifejezés.

6. fejezet: „Kettős mérték”

„Az írástudók és a farizeusok Mózes székébe
ültek. Mindazt tehát amit mondanak
nektek, cselekedjétek, és tartsátok meg, de tetteik
szerint ne cselekedjetek, mert ők mondják,
de nem cselekszik.” - Máté 23:2, 3

Az Őrtorony Társulat kiadványaiban sok értékes és hasznos értekezést találhatunk. A cikkek gyakran a Teremtőbe vetett hitet erősítik, támogatják az egészséges családi életet, becsületességre intenek, kihangsúlyozzák az alázat és a további erények szükségét, mindezt bibliai alapon. Más cikkek erőteljesen felemelik hangjukat a vallási csalások és képmutatások ellen. Figyeljük meg például az Őrtorony egyik számában megjelent anyag egyik részét.

HŰSÉGESEK LEHETÜNK-E ISTENHEZ, MIKÖZBEN ELFEDJÜK A TÉNYEKET?

Hová vezethet, ha figyelmen kívül hagyjuk a hazugságot? Nem segít-e a hallgatás a hazugságnak, hogy igaznak tűnjön, hogy szabadabb útja legyen másokat befolyásolni, talán saját kárukra?

Mi történik, ha megengedjük, hogy a helytelen cselekedetek vagy az erkölcstelenség tovább folytatódjon leleplezés és elítélés nélkül? Nem olyan ez, mint a fertőző betegség titokban tartása, anélkül hogy bármit tennénk gyógyítására vagy terjedésének meggátolására?

Amikor az embereket nagy veszély fenyegeti olyan oldalról, ahonnan azt a legkevésbé várják, vagy félre vannak vezetve olyanok által, akiket barátaiknak hittek - vajon nem kegyes dolog figyelmeztetni őket? Lehetséges, hogy nem hisznek majd a figyelmeztetésnek. Sőt, az is lehetséges, hogy rossz néven veszik. Ezáltal az ember már felszabadult a figyelmeztetés erkölcsi felelőssége alól?

Amennyiben azok közé tartozol, akik hűségesek akarnak maradni Istenhez, akkor ezek a kérdések életbevágó jelentőségűek lesznek neked. Miért? Azért, mert a történelem minden szakaszában Isten szolgáinak szembe kellett nézniük ezen vitás kérdések kihívásaival. Le kellett leplezniük a hamisságot és a helytelen cselekedeteket, figyelmeztetniük kellett az embereket a veszélyekre és a hamisságra - nemcsak általánosságban, hanem konkrétan, a tiszta imádat érdekében. Könnyebb lett volna hallgatni, vagy azt mondani, amit az emberek hallani akartak. De Isten iránti hűségük és a felebaráti szeretet indította őket, hogy szóljanak. Felismerték, hogy „jobb a nyilvánvaló dorgálás a titkos szeretetnél” (Példabeszédek 27:5).

A FOLYTATÓDÓ MINTA

Gondoljuk át az ókori Izrael helyzetét és a példát, amit Isten igaz prófétái adtak. Ez a nemzet válogatás nélkül cselekedte a rosszat. Becstelenség, erőszak, erkölcstelenség és alakoskodás szentségtelenítették meg Isten nevét, akit az izraeliták állítólag tiszteltek. Vajon a nép szívesen fogadta az Istentől jövő helyreigazítást? Ellenkezőleg, a Biblia szerint ezt mondták a látóknak:

> *„Ne lássatok; és a prófétáknak: Ne prófétáljatok nekünk igazat, beszéljetek kedvünk szerint valókat, prófétáljatok csalárdságokat! Hagyjátok el az utat, térjetek le már az ösvényről”* (Ézsaiás 30:10-11)

A vallási vezetők legtöbbje népszerűségének érdekében pontosan ezt próbálja cselekedni: megbocsátják, és tisztára mossák a vétkezést, Isten igazságos mértékeinek és útjainak megszegését. De Isten parancsait, amit igaz prófétáinak adott, jól mutatja az a példa, amit Ezékielnek mondott:

> *„És te, embernek fia, őrállóul adtalak téged Izrael házának, hogy ha szót hallasz számból, megintsd őket az én nevemben”.*

JOBBAN SZERETNÉD ELREJTENI A TÉNYEKET …

… VAGY MEG AKAROD TUDNI A TÉNYEKET?”

Az Őrtorony Társulat egész történelme alatt sohasem volt vétkes abban, hogy „megbocsátotta és tisztára mosta volna a helytelen cselekedeteket és Isten igazságos mértékeinek és útjainak megszegését” a *különféle* vallási szervezetek és vezetőik részéről. Az Őrtorony kiadványok jeleskednek abban, hogy bármilyen helytelen cselekedetet, vagy képmutatás bizonyítékát ezekben a szervezetekben rendíthetetlenül nyilvánosságra hozzák szerte a világon. Rámutatnak a hasonlatosságra az ilyen vallási vezetők csalárdságai és a Jézus napjaiban élt farizeusok csalárdságai. Világosan értésre adják saját álláspontjukat az igazságos mértékek, az erkölcsi feddhetetlenség és a mindenkivel szembeni egyenes és becsületes eljárás iránti szigorú ragaszkodásról.

Éppen ezért okozott nagy nyugtalanságot egy információ, amely ugyanabban az időben került napvilágra, amikor Jehova Tanúi Vezető Testülete az alternatív szolgálat kérdéseiről tárgyalt.

A hír Mexikóból érkezett. Maga az információ is meglepő volt, de ennél jobban nyugtalanított az az éles ellentét, ami a Társulat állásfoglalásáról derült ki ezzel az országgal szemben, összehasonlítva azzal az állásponttal, amit egy másik országgal, a Kelet-Afrikai Malawival (azelőtt Nyasszaföld) szemben fogadtak el.

A megértéséhez bizonyos mértékben szükséges ismerni a hátteret. 1964-től kezdve Jehova Tanúi az üldözés és az erőszak modern időkben szokatlan mértékét szenvedték el Malawiban. A megvadult tömeg rosszindulatú támadásainak és brutalitásának egymást követő hullámai söpörtek végig rajtuk 1964-ben, 1967-ben, 1972-ben, majd újból 1975-ben. Az első támadásnál felégették vagy más módon elpusztították 1081 malawi család kis lakóházát, és 588 család termőföldjét perzselték fel. Az 1967-es támadásnál a Tanúk több mint ezer közéjük tartozó asszony megerőszakolását jegyezték fel. Egy anyát hat különböző férfi erőszakolt meg, tizenhárom éves leányát pedig három. Majdnem negyven nő jelentette, hogy ennek köszönhetően elvetélt. Az erőszak, bántalmazás, kínzás és a gyilkosságok is tulajdonképpen anélkül mentek végbe mindegyik hullám során, hogy a hatóságok ezt meggátolták volna, és olyan erősekké váltak, hogy családok ezrei menekültek el otthonukból és földjeikről a szomszédos országokba. 1972-ben hivatalos becslés szerint a menekültek száma Zambiában 8975, Mozambikban pedig 11600 volt. Abban az időben, amikor az erőszak enyhült, a családok visszaszivárogtak a szülőföldjükre. De egy újabb erőszakhullám ismét menekülésre kényszerítette őket. Az egész tragédiához még hozzájárultak a menekülttáborokból érkező hírek, ahol az orvosság és orvosi kezelés hiányában kisgyermekek haltak meg[123].

Miben rejlett a probléma, ami körül az erőszaknak ez a visszatérő vihara forgott? Abban, hogy a Tanúk elutasították az uralmon lévő politikai párt igazolványának a megvásárlását. Malawi egypártrendszerű ország volt, melyet a Malawi Kongresszusi Párt tartott hatalmában, pártvezérén, Dr. H. Kamuzu Banda által, aki az ország „örökös" elnöke volt. Jehova Tanúinak, akik érdeklődtek a Társulat fiókhivatalánál, azt mondták, hogy az ilyen pártkönyvecske megvétele keresztény semlegességük megszegése lenne, megalkuvás, tehát Isten iránti hűtlenség. A fiókhivatal állásfoglalását a világközpont is támogatta, és az Őrtorony Társulat kiadványaiban részletekbe menően hírül is adta. A malawi Tanúk többsége szilárdan betartotta ezt az álláspontot, noha ez nekik nagyon sokba került.

A védtelen malawi emberek ellen elkövetett brutalitást sohasem lehet igazolni. Erről nincs a legapróbb kétségem sem. A kormány és a pártfunkcionáriusok eldöntötték, hogy a politikájukkal szembeni totális behódolást érik el államukban azzal, ha mindenkinek pártigazolványa lesz; a hatalmon lévő kormányzati rendszer iránti odaadás kézzelfogható bizonyítékának tekintették ezt. A cél elérésének érdekében használt módszerek elfajultak és bűnözőkhöz illőek voltak.

Ellenben komoly kételyeim vannak a Brooklyn-i központ által támogatott fiókhivatali állásfoglalást illetően. Ennek a kérdésnek számos oka van.

1975-ben azt a feladatot kaptam, hogy írjak anyagot a malawi Tanúk ellen irányuló utolsó terrorhullámról. Annak magyarázatánál, miért tekintik Jehova Tanúi a pártkönyvecske megvételét olyan jelentősnek, a korábban már nyilvánosságra hozott információt használtam fel, amely az ő állásfoglalásukat összehasonlította az első századi keresztények állásfoglalásával, akik elutasították, hogy egy csipetnyi tömjént helyezzenek el áldozatként a romai császár nagyságának az oltárán[124]. Amikor ezeket írtam, a bizonytalanság érzete fogott el - *teljesen helyénvaló* ez a hasonlat? Tömjént helyezni az oltárra, vitán felül imádati tettnek tekintethető. De a pártkönyvecske megvétele is ugyanilyen világosan *imádatot* kifejező tett volt? Ebben az irányban nem találtam semmilyen jelentős érvet. Akkor tehát a keresztény semlegesség és feddhetetlenség megszegése volt Isten előtt?

---

[123] Példák ezekről a támadásokról és a viszonyokról a menekülttáborokban, megtalálhatok *Jehova Tanúi Évkönyvében 1965*, 171. oldal; az *Ébredjetek!* folyóiratban 1968. február 8, 16-22 oldal; *Őrtorony* 1968. február l, 71-79 oldal; *Ébredjetek!* 1972. február 8, 9-28 oldal, és 1975. november 8., 3-13 oldal.

[124] Ez az érvelés az *Ébredjetek!* 1972. november 8-ai számában a 20. oldalon jelent meg. Az általam írott cikkek ugyanannak a kiadványnak az 1975. november 8-ai számában jelentek meg.

Nem állítom, hogy az én akkori gondolataim erről a kérdésről annak idején teljesen kikristályosodott volna, és most sem vagyok ebben a pontban dogmatikus. De eszembe jutottak a következő gondolatok, amik annak átgondolására kényszerítettek, milyen szilárd alapja van a szervezetnek, amelynek most Vezető Testületi tagja vagyok, arra a világos és hajlíthatatlan álláspontra, mellyel elítéli az igazolvány megvételét, mint az Isten iránti hűtlenséget kifejező tettet:

A kérdés azon tény körül forgott, hogy az az igazolvány, „politikai" igazolvány volt, és egy „politikai" pártban való tagságot jelentettek. Sokaknak, és különösen Jehova Tanúinak az a szó, hogy politikai, valami eredendően rosszat jelent. A megvesztegethető politikusok az évszázadokon át hozzájárultak a kifejezés manapság gyakori, szégyenteljes árnyalatához. Ugyanezt azonban el lehet mondani például olyan szavakról is, mint az „áhítatos", amely néhány vallásos egyén képmutatásának köszönhetően gyakran az álszentség és hamis kegyesség látszatát kelti. Ennek ellenére az „áhítatos" szó valóban összefügg az Isten iránti igazlelkű tisztelettel és őszinte odaadással; ez az alapvető értelme. Ehhez hasonlóan a „politikai" szónak is van alapdefiníciója:

> „A kormány, vagy közigazgatás szilárd, vagy szabályszerű rendszere; a polgári kormányhoz és annak közigazgatásához kapcsolódó; az államvezetésben és a nemzet ügyeinek irányításában részt vevő; a nemzethez vagy államhoz, a nemzetekhez vagy államokhoz tartozó, a *polgáritól* vagy *helyhatóságitól* eltérő; a politikáról vagy kormányzásról értekező; lásd *politikai* pártok."[125]

Tudtam, hogy a „politikai" szó, akárcsak a „politika", a görög *polis* szóból ered, amely egyszerűen *várost* jelent (ahogy a „metropolisz" szóban). A görög polites szó polgárt jelentett, és a *politikos* melléknévnek (amiből a politikai szó ered) „polgári, állami" volt a jelentése. Az angol (és a magyar nyelv is) a latinból vette át ezeket a szavakat, és a latin *politia* kifejezés egyszerűen „polgárságot, kormányzatot, igazgatást" jelent. Ugyanebből az alapszóból ered például a sok nyelvben különböző formákban megtalálható „police" (rendőrség) szó is.

A kormány a szó ilyen alapértelmében nyilvánvalóan *politikai*. A föld minden kormánya politikai egység; egy bizonyos kormányformába szervezett emberek alkotják az „politikai egységet" (a görög *politeia* szóból). Bármilyen ország *polgárának* lenni, azt jelenti, hogy egy ilyen, politikai állam *tagjai* vagyunk, élvezve ennek a tagságnak az előnyeit és vállalva az ezzel járó felelősséget. Annak *mértéke*, mennyire rendeli magát alá az ember az ilyen politikai állam követelményeinek, eltérő lehet; de az tagság attól még mindig valóság marad.

Az ilyen politikai államokról és uralkodókról ír Pál apostol a rómaiaknak írt levél 13. fejezetében, és arra buzdítja a kereszténeket, hogy vessék alá magukat ezeknek, mint „Isten szolgájának". Az igaz, hogy a politikai tevékenység korrupt lehet - és kétségtelen, hogy Róma politikai állama hihetetlenül korrupt volt - ez önmagában azonban nem azt jelenti, hogy minden, ami politikai, eredendően rossz. Ugyanolyan kevéssé rossz önmagában véve az, ha valaki egy nemzet polgára, vagyis tagja egy politikai államnak vagy nemzetnek. Hatalomért vívott harcuk közben a politikai pártokat nagy felelősség terheli azért, hogy a „politika" szó ilyen kiegészítő, mellékjelentést kapott (nem ez az *alapvető* vagy *legfőbb* jelentése), vagyis hogy „a személyes hatalom, dicsőség, helyzet és hasonlók megszerzésére szőtt cselszövéseket, szervezkedéseket" jelenti. Ez *tényleg* rossz, de nem azért, mert minden, ami a politikai tevékenységgel függ össze, rossz, ugyanis a politikai tevékenység hiánya köznapi értelmében a kormányzás hiányát jelenti.

És ez elvezet kérdésem második indokához. Meg tudom érteni, ha egy ember szeretne lelkiismereti okokból elkülönülni a politikai harctól és a vad versenytől, ami a *párt*politika

---

[125] *New Webster's Dictionary*, Deluxe Encyclopedic Edition.

általános jellemzője. A körülmény, amely arra késztetett, hogy komolyan elgondolkodjam a malawi helyzetről, az volt, hogy Malawi *egypártrendszerű állam* volt és a közelmúltig az is maradt. A Malawi Kongresszusi Párt volt az ország uralkodó pártja, és más pártokat nem engedélyeztek. Ezért *de facto* értelemben ugyanaz, mint maga a kormány, a „felsőbb hatalmasság". Ha egyszer az egyén polgára, tehát tagja lehet a nemzeti politikai közösségnek anélkül, hogy megszegné Isten iránti feddhetetlenségét, mi bizonyítja, hogy az olyan nagy kihágás, ha alárendeljük magunkat a hatalomnak, amely kitart amellett (ahogy az állam feje kinyilatkoztatta), hogy *mindenki* vegye meg a hatalmon lévő párt könyvecskéjét? Eltűnődtem, és még mindig tűnődöm, milyen nagy ebben a különbség?

Mindenekelőtt saját magamat kérdezem, ha Ábrahám, Dániel, Jézus és az apostolai, vagy az első századi keresztények a bibliai időkben hasonló helyzetben találták volna magukat, az ilyen hatalommal szembeni alárendeltségre ugyanúgy tekintettek volna-e, mint ahogy a Szervezet azt bemutatta? Való igaz, Malawiban valójában nem fogadtak el semmilyen *törvényt*, amely megkövetelné az igazolvány megvételét. De Jézus Krisztus a dolog eme technikai részét olyan jelentősnek tekintette volna, ha az uralkodó hatalom ezt országosan kihirdette?[126] Hogyan értelmezték volna ezt az első századi keresztények az apostol intelmeinek a tükrében: „Adjátok meg mindenkinek, ami megilleti, aki az adót kívánja meg, annak az adót, aki az illetéket, annak az illetéket, aki a félelmet, annak a félelmet, aki a tiszteletet, annak a tiszteletet." (Róma 13:7)

Mint akkoriban, most is lennének néhányan, akik az ilyen követeléseknek való engedelmeskedést úgy ítélnék meg, mint „kompromisszumot" és a politikai hatalmak követelései előtti „kapitulációt". De biztos vagyok benne, hogy Jézus napjaiban sok odaadó zsidó úgy érezte, hogy a gyűlölt Római Birodalom katonatisztjei követeléseinek engedni és hordozni bizonyos csomagokat egy mérföldnyi távolságra, éppoly megvetendő volt; sokan inkább eltűrték a rossz bánásmódot és bántalmazást, mint hogy engedjenek. Ennek ellenére Jézus azt mondta, hogy engedelmeskedjünk, és ne csak egy, hanem két mérföldre menjünk! (Máté 5:41) Sok hallgatójának bizonyosan ellenére volt ez a tanács, gyáva kapitulációtól bűzlött, és nem volt hajthatatlan ragaszkodás ahhoz az álláspontoz, hogy egyáltalán nem működnek együtt az idegen, pogány hatalmakkal.

Végezetül egy dolog biztossá lett előttem: mielőtt az elfogadott álláspontot védeni, vagy terjeszteni fogom, teljesen meg akarok győződni róla, hogy szilárdan Isten Szaván alapszik, nem pedig emberi okoskodáson, kivált hogy ilyen komoly következményei vannak. Most már nem voltam biztos benne, hogy a Szentírás *egyértelműen* és *vitathatatlanul* támogatja a malawi helyzettel szembeni álláspontunkat. Megértem, ha az embert a lelkiismerete kényszeríti, hogy utasítsa vissza az ilyen könyvecske megvételét, és ha ez így van, akkor az ilyen embernek, összhangban az apostol rómaiaknak írt levelének 14. fejezet 1-3. versében és a 23. versben adott tanácsával, vissza is *kellene* azt utasítania[127]. De nem volt világos előttem, miért kellene valakinek ebben az ügyben rákényszerítenie a saját lelkiismeretét másokra, vagy miért kellene az ilyen álláspontot úgy bemutatni, mint szigorú szabályt, amihez másoknak tartaniuk kell magukat, kivált ha a Szentírás, vagy a tények jelentősebben nem támogatják.

A Malawival kapcsolatos körülmények hátterében most figyeljük meg azokat az információkat, amik napfényre kerültek, amikor a Vezető Testület az alternatív szolgálatról tárgyalt. A kérdést megvitató tagok nem egy kijelentése azt a szigorú, hajlíthatatlan

[126] Hasonlítsd össze a Máté 17:24-27-et, ahol Jézus kijelenti, hogy bizonyos adó valójában nem vonatkozik rájuk, de Péternek mégis azt mondja, hogy fizesse ki, nehogy „megbotránkoztassuk őket".

[127] Ezekben a versekben ez áll: „Fogadjátok szívesen azt, akinek a hitében gyengeségek vannak, de ne azért, hogy aggályok felől hozzatok döntéseket. Az egyik hiszi, hogy mindent megehet, de aki gyenge, az zöldségfélét eszik. Aki eszik, ne nézze le azt, aki nem eszik, és aki nem eszik, ne ítélje meg azt, aki eszik, mert az Isten őt szívesen fogadta." ; „Ha azonban kételyeid vannak, már el is van ítélve, ha eszik, mert nem hitből eszik. Bizony, ami nincsen hitből, az mind bűn."

álláspontot tükrözte, amilyenre a malawi Tanúkat szólították fel. Ilyen kijelentések láttak napvilágot azok részéről, akik ellenezték az alternatív szolgálattal kapcsolatos álláspont megváltoztatását:

> „Amennyiben létezik a legkisebb jele a kompromisszumnak, vagy a kétségnek, nem kellene ezt tennünk.
>
> Nem szabad megalkudnunk… Ismétlem, világosan értésre kell adnunk, hogy a semleges álláspont, hogy „nem vagyunk része a világnak”, tisztán maradva a világ kezétől (vallás, politika, hadsereg), nem támogatjuk őket sem közvetlenül, sem közvetve, ez a Jehova által megáldott álláspont. Nem akarunk szürke foltokat, pontosan tudni akarjuk, hol állunk mint meg nem alkuvó keresztények.”[128]

> „…civil munkát végezni a katonai szolgálat helyett… a Császár hadigépezete iránti kötelezettség csendes, vagy hallgatólagos elismerése… A kereszténytől ezért senki sem várhatja el, hogy akár közvetlenül, akár közvetve - támogassa a katonai szervezetet.”[129]

> „Ha Jehova valamely Tanúja azt mondaná a bírónak, hogy hajlandó elfogadni a kórházi, vagy ehhez hasonló munkát, azzal „üzletet” kötne a bíróval, és megtörné Isten iránti feddhetetlenségét.”[130]

> „Az alternatív polgári szolgálat elfogadása az egész rendszer erkölcsi támogatásának egy formája.”[131]

> „Az egész világon egységes álláspontunknak kell lennie. Határozottnak kell lennünk ebben a kérdésben… Problémáink lehetnek, ha a testvéreknek megengednénk az ilyen szabadságot… a testvéreknek szükségük van lelkiismeretük kiiskolázására.”[132]

> „Ha engedünk a császárnak, akkor nem fogunk tanúskodni.”[133]

> „A könnyű utat választják, akik elfogadják a helyettesítő szolgálatot.”[134]

Megdöbbentőnek tartom, hogy akik ilyen erőteljes, hajthatatlan kijelentéseket tettek, ezzel egy időben ismerték a mexikói helyzetet is. Amikor a tagoknak előterjesztettem a fiókbizottságok jelentéseiről készült áttekintés egy-egy példányát a helyettesítő szolgálatról, közte volt a mexikói fiókbizottság által küldött anyag is. Azt a részt is tartalmazta, amely a „Katonai szolgálati azonosító cartilla”-ról szólt (a „cartilla” igazolást jelent):

> „A katonai szolgálat identifikációs kártyája a cartilla egy évig tartó katonai szolgálat által szerezhető meg. Azoknak, akiknek megvan a cartilla-juk kötelességük, ha a nemzet behívja őket mobilizációra megjelenni, vagy legalább jelentkezni (136-139. cikkely, 6. oldal).
>
> Annak ellenére, hogy a katonáknak vagy a sorozóhivatalok tagjainak a törvény tiltja a cartilla illegális kiadását, mint például pénzért, a tisztek jelentős többsége megszegi ezt a törvényt. (50. és 51. cikkely, 21 oldal; 3. cikkely 29. oldal; Instrukciós szám 1, 1977. szeptember 16., 3. és 4. bekezdés)
>
> Majdnem bárki, bármilyen indokból elkerülheti a katonai szolgálatot, ha fizet a hivatalnoknak azért, hogy beírja

[128] A Vezető Testületnek, Lloyd Barry által előterjesztett memorandumából.

[129] A Vezető Testületnek, Karl Klein által előterjesztett memorandumából.

[130] Fred Franz a Vezető Testület tagjának nyilatkozatából, amely William Jacksonnak Paul Traskhoz intézett levelében volt lejegyezve.

[131] A dán fiókhivatal leveléből, idézve Lloyd Barry memorandumában.

[132] Ted Jaracz nyilatkozatából.

[133] Carey Barber nyilatkozatából.

[134] Fred Franz nyilatkozatából.

feltételezett jelenlétét a heti oktatásokon (ami a rendszeres jelenlét látszatát kelti) de egy időben azért is fizet, hogy a kiadott okiratot szabályszerűen legalizálják. Mexikóban ez nagyon megszokott. A mexikói kormány próbálja meggátolni a hivatalnokokat, hogy okiratokat gyártsanak a katonai szolgálatról olyan személyeknek, akik ezt a szolgálatot nem teljesítették, és akiket a törvény szerint nem lehet igazolni. Nemrég, 1978 május 5-én, amikor a köztársaság elnöke Licenciado Jose Lopez Portillo jelen volt a zászlókra tett hűségeskünél, a 100 000 fiatal újonc előtt a generális azt mondta, hogy „...a hadsereg nem fogja tolerálni a katonai szolgálat cartilla-jának illegális megszerzését". A generális kijelentette: „...mi magunk vagyunk felelősek azért, hogy a szolgálati törvény megszegésének az utolsó megnyilvánulásait a közeli időben gyökerestül kiirtjuk, és sikerülni fog, hogy minden fiatal férfi a községi sorozóbizottság elé járuljon, hogy megszerezhesse a saját cartillas-t (Lásd El Heraldo, 1978 május 6)."

Milyen volt Jehova Tanúi álláspontja a „cartilla" illegális beszerzéséről összefüggésben ezzel a törvénnyel? A Fiókbizottság levele így folytatódik:

„Mexikóban a fiatal hírnököknek nincsenek nehézségeik a katonai szolgálattal. Annak ellenére, hogy a katonai szolgálat törvényei nagyon határozottak, általában nincsenek szigorúan betartva. A hadköteles kort elért hírnök, ha önként nem jelentkezik a sorozóbizottság előtt, nem hívják be. A másik oldalon azokat sem hívják be soha, akiknek megvan a cartilla-juk, és tartalékban vannak. Csupán a cartilla-juk lepecsételése végett kell megjelenniük, amikor az egyik tartalékból átsorolják őket a másikba, de ez nem tartalmaz semmilyen ceremóniát, csupán jelentkezést a hivatalban, ahol lepecsételik a cartilla-t.

A „cartilla" személyazonossági igazolvány lett. A munka kérvényezésénél használják, mint személyazonossági igazolványt, holott nem nélkülözhetetlen. Ez az okirat azonban szükséges az útlevél megszerzéséhez. Az egyén nem hagyhatja el az országot „cartilla" nélkül, vagy a katonai hatóságok különleges igazolása nélkül. A hírnök, aki meg szeretné szerezni a cartilla-t elmegy a sorozóbizottsághoz és jelentkezik, hogy igényt tart a saját cartilla-ra, ami azonban nem elegendő, vagyis nincs legalizálva. Hogy legalizálni lehessen, felkeresi valamelyik ismerősét, akinek befolyása van, vagy egyenesen a hivatalnok után megy. Fizet neki bizonyos összeget (attól függ, mennyit kér). Ezzel a módszerrel szerzik be a hírnökök, vagy legalábbis a többsége a cartilla-jukat."

Röviden, Mexikóban a hadköteles férfiaknak kötelességük alávetni magukat bizonyos ideig tartó katonai kiképzésnek, méghozzá egy éven belül. A beiratkozásnál a jelentkező cartilla-t kap a hely megjelölésével, ahová beírják heti jelenlétét a hadgyakorló oktatáson. Törvényellenes és büntethető, ha bármelyik hivatalnok anélkül jegyzi be a részvételt, hogy a jelentkező valóban jelen lenne. Csakhogy a hivatalnokokat le lehet pénzelni hogy ezt megtegyék, és így sok férfi Mexikóban ezt teszi. A mexikói Fiókbizottság szerint Jehova Tanúi között is ez a megszokott módszer. Miért? Figyeljék meg, miről szól tovább a fiókhivatal jelentése:

„A mexikói testvéreknek ezt az ügyet érintő állásfoglalását évekkel ezelőtt átgondolta a Társulat, és megvan az információnk, amihez azóta tartjuk magunkat, miután a testvérek elmentek megkérdezni a Társulatot erről a dologról. (Lásd a mellékelt másolatot)"

Mi lehetett az az információ, amit a Társulat adott, és amit a mexikói fiókhivatal éveken keresztül betartott? Milyen módon adták? Hogyan lehetett ezt az információt összehasonlítani a Malawiban elfogadott álláspontttal, és a Vezető Testületi tagok határozott és makacs kijelentéseivel a „kompromisszum legkisebb jele", a katonai hatóságok „közvetlen vagy közvetett erkölcsi támogatása" ellen?

Pár nappal a Vezető Testület ülése után, 1978. november 15-én, amely a helyettesítő szolgálat kérdéséről holtponton maradt, elmentem Mexikóba. Feladatul kaptam meglátogatni a fiókhivatalokat Mexikóban és néhány további Közép-Amerikai országban. A találkozásunk alkalmával a mexikói fiókhivatal tagjai megemlítették a jelentésükben leírt gyakorlatot. Azt mondták, hogy a szörnyű üldözés miatt, amit a Tanúk Malawiban elszenvedtek, mert elutasították a pártigazolvány megvételét, nem kevés mexikói Tanúnak lelkiismeret furdalása van. Igaz, világosan értésemre adták, hogy a mexikói Tanúknak adott tanácsaik teljes mértékben összhangban voltak a Világközponttól kapott tanácsokkal. Milyen tanácsok voltak ezek? Lehet, hogy valakinek nem lesz könnyű elhinni, hogy ilyen tanácsokat adtak, de itt a bizonyíték, melyet a Fiókbizottság mutatott be. Először ez a levél:

1960. február 4., No. 123

H. Knorr
124 Columbia Heights
Brooklyn 1, New York

Kedves Knorr Testvér!

Két kérdésünk van, és ezekkel kapcsolatban szívesen ismernénk a Társulat álláspontját. Elsőként van egy lány esete, akinek az apja gyülekezetszolga. A lány férjnél van, mindketten hírnökök voltak, és együtt éltek az apával, a gyülekezetszolgával. A vejét kiközösítették, mivel volt egy másik nője. A veje egy bizonyos idő után két családot alapított - egyiket a törvényes feleségével, testvérnővel az igazságban, akivel az apósa házában él, aki gyülekezetszolga, és ugyanabban az időben egy másik nővel is alapított családot. Mivel ennek a züllött embernek az apósa megengedi, hogy a saját házában éljen a lányával, sok bonyodalom és vita volt már a gyülekezetben, míg végül csökkent a hírnökök száma, és a gyülekezet (egység) nagyon rossz állapotban van. A kérdés ez: a lánynak joga van együtt élni ezzel az emberrel? Az igaz, hogy a törvényes férje, de egyidejűleg még más családja is van. Helyesen cselekszik az após, ha megengedi ennek a férfinak, hogy a lányával (testvérnővel) éljen a házában? Szeretnénk tudni a Társulat álláspontját, hogy ezt az ügyet megoldhassuk.

A további dolog, amiről írni akarunk az a törvény, amely megparancsolja a hadgyakorlatot, mint a katonai kiképzési program részét. Egy év „hadmenetelés" után megkapható a kártya, amely igazolja, hogy megvan az egyéves hadmenetelés, és ez a kártya nélkülözhetetlen okirata az útlevél, a vezetői jogosítvány megszerzésének, és más törvényes eljárásnak. A testvérek megértik a keresztény semlegesség álláspontját az ilyen dolgokban, de sok testvér ezt úgy csinálja, hogy lefizet bizonyos hivatalnokokat, hogy bebiztosítsák számukra a kártyát. Helyes az ilyen eljárás? Az esetben, ha az ilyen testvér valóban hadmenetelésben van, akkor azt az irányelvet érvényesítjük, hogy kompromisszumot követett el, és legkevesebb három évig nem osztunk rá szolgálati feladatokat. De itt van például egy testvér, aki gyülekezeti, vagy területi szolga, van kártyája, amit használt és használ törvényes intézkedésekhez, de nem menetelt. Ebben a helyzetben mi a helyes?

A testvérek között itt az a szokás, hogy lefizetnek bizonyos összeget, és így szerzik meg a kártyájukat. Sokan közülük területi vagy gyülekezeti szolgák. Hazugságban élnek? Vagy ez csak egy része a jelenlegi dolgok romlott rendszerének? Hagyjuk úgy az egészet, vagy csináljunk valamit? Ebben az országban sok a csalás. A rendőr kihúzhatja az embert az autójából valamilyen forgalmi kihágás miatt, és megkeresi a 'mordida'ra valót, vagy egy kis negyvencentes kenőpénzt. Mindenki tudja, hogy erre nincs joga, de szívesebben adnak öt pesost ahelyett, hogy elmenjenek vele a rendőrségre ahol ötven pesos büntetést kapnának. Itt ez a szokás, az általános gyakorlat. A „hadmenetelő kártyával" ugyanaz a helyzet? Szívesen fogadjuk a tanácsaitokat.

Veletek szolgálva Jehovát

Amit most éppen elolvastak, az másolata (fordítás) a mexikói Fiókbizottság levelének, amit a Társulat elnökének küldtek, és második bekezdésében található a fiókhivatal kérdése a kenőpénzt illetően, amit a katonai okirat hamisításáért adnak. (A másolat kopírpapírról készült, amit a fiókhivatal megtartott magának, és az eredetitől eltérően ez rendszerint nincs aláírva.)

Milyen volt a válasz? A Társulattól kétoldalas válasz érkezett, 1960. június 2-ai dátumozással. A második oldal foglalkozik az említett katonai kérdéssel. A Fiókbizottság a levélnek azt az oldalát mutatta meg nekem, amely a kérdéshez fűződő tanácsokat tartalmazta. (Az angol eredeti a függelékben):

La Torre del Vigía
Calzada Melchor Campo No. 71
Mexico 4, D.F.

1960. június 2-án, (157) Második oldal

… a fent említett eljárás úgy, ahogy az fel volt tüntetve, nem szükséges. A fő botláskő, nevezetesen a férfi házasságtörése, már el lett távolítva. Ezt követően határozottan, kompromisszum nélkül és érthetően kell előterjeszteni az ügyet a gyülekezetszolgának és leányának. A gyülekezet érdekében a gyülekezetszolgának kell megtennie az első lépést a helyes irányban, mivel eljárásával a gyülekezet botlásköve, és ha nem hajlandó elkergetni házasságtörő vejét, továbbra is a gyülekezet megbotránkozását vonja magára, megzavarva az egységét, a szívek és elmék békéjét. Amennyiben nem a helyes lépéseket választja, akkor el kell távolítani a gyülekezetszolga tisztségéből.

Ami azokat illeti, akiket a hivatalnokok pénzügyi tranzakció által felmentettek a katonai szolgálat alól, ez része annak, ami a többi Latin-Amerikai országban történik, ahol a testvérek fizetnek valamilyen hivatalnoknak felmentésükért, hogy megtarthassák teokratikus tevékenységük szabadságát. Amíg a katonai apparátus tagjai hajlandók a járulék kifizetése ellenében elfogadni az ilyen elrendezést, akkor a felelősség az állam ilyen képviselőire hárul. Ebben az esetben nem kerül a kifizetett pénz a katonai apparátushoz, hanem az egyén sajátítja el, aki elvállalja az ilyen elrendezést. Amíg bizonyos testvérek lelkiismerete megengedi, hogy ráálljanak az ilyen elrendezésre azért, hogy megőrizzék szabadságukat, akkor nincs ellenvetésünk. Természetesen, ha eljárásukkal nehézségekbe kerülnének, akkor saját magukra kell vállalniuk, mi nem tudunk rajtuk segíteni. Amíg nálatok az ilyen elrendezés megszokott, és elfogadják az ellenőrök is, akik nem vizsgálják a dolgok igazát, akkor az ügyet mellőzni lehet ebből

származó előnyei miatt. Abban az esetben, ha katonai vészhelyzet fenyegetne, és ezek a testvérek konfrontálva lennének a menetelő kártyájukkal, kötelességük lenne olyan döntést hozni, amit pénzzel már nem lehet megváltani, és a döntő próbánál be kell bizonyítaniuk keresztény semlegességüket.

Hűségesen a Királyság szolgálatában

Holott a fiókhivatal levele Knorr elnöknek volt címezve, a választ a társulat aláírásával, feltehetően Fred Franz alelnök írta, akit - mint ahogy az már előzőleg mondva volt - rendszeresen meghívtak az ilyenfajta alapelvek megszövegezéséhez. A nyelvezete szintén jellegzetesen alelnöki.

Figyelmet érdemelnek a kifejezések, amiket ez a levél tartalmaz. Valóban érdemes visszatérni és összehasonlítani a helyettesítő szolgálatról vitázó Vezető Testület tagjainak előbb említett kijelentéseivel; kijelentésekkel, amikben a szavak nem voltak sem óvatosak sem kellemesek, hanem gyakran otrombák, végképen támadók.

Ebben a válaszlevélben a mexikói kérdésre, a „kenőpénz" szó helyettesítve van „pénzügyi tranzakcióval", a „járulék kifizetésével". Hangsúlyozva van az a tény, hogy inkább egyénnek van fizetve, mint a „katonai apparátusnak" - ezzel nyilván arra szeretnének rámutatni, mintha ez valamiképpen javítaná a „tranzakció" erkölcsi jellegét. A levél említi a „megszokott" elrendezést, és azt mondja, hogy amíg az ellenőrök nem vizsgálják a „dolgok igazát", akkor az ügyet mellőzni lehet „ebből származó előnyei miatt". A levél végén említést tesznek a feddhetetlenség megőrzéséről a lehetséges jövőbeni „döntő próbánál".

Amennyiben hasonló üzenet a Vezetőségi tagok nyelvezetén lenne beterjesztve, amilyet az üléseken használtak a helyettesítő szolgálat megvitatása alatt, akkor inkább így nézne ki:

„Jehova Tanúi Latin-Amerika más országaiban is kenőpénzt adnak a megvesztegethető hivatalnokoknak. Amíg a katonai gépezet tagjai hajlandók lefizettetni magukat, akkor ők kockáztatnak. Legalább nem a katonai gépezetnek adjátok a kenőpénzt - csak valamilyen alezredesnek, vagy más tisztnek, akinek a kenőpénz a saját zsebébe megy. Amíg a testvérek lelkiismerete megengedi az „üzletkötést" valamilyen hivatalnokkal, nincs ellenvetésünk. Természetesen, ha nehézségek lesznek, nem fordulhatnak hozzánk segítségért. Tekintettel, hogy ezt nálatok mindenki csinálja, és az ellenőröket nem érdeklik a hamisított papírok, akkor ti a fiókhivatalban szintén másfelé nézhettek. Elég idő lesz aggodalomra a semlegesség kérdésének az álláspontja miatt, ha kitör a háború.

Hűségesen a Királyság szolgálatában"

Nem akarok szarkasztikus lenni, és nem is gondolom, hogy amit leírtam abban szarkazmus lenne. Hiszem, hogy elfogadhatóan mutattam be a mexikói fiókhivatalnak küldött tanácsadást - realista, eufemizmus nélküli nyelvezetben előadva -, amely sokkal jobban hasonlít a Vezető Testület tagjai által használt nyelvezetre az említett üléseken.

Az egyik oka, miért sokkolt olyannyira ez az információ az volt, hogy ezzel egy időben, amikor a Társulat levelében lejegyezték, hogy „nincs ellenvetésünk", amíg a Tanúk Mexikóban úgy döntöttek, hogy „kifizetik magukat pénzzel", addig a Dominikai Köztársaságban fiatal Tanúk százai börtönben töltötték értékes éveiket - azért, mert elutasították a hasonló jellegű gyakorlatot. Néhányat közülük, mint Leon Glasst és testvérét, Enrique-t, az elutasítás miatt kétszer vagy talán háromszor ítéltek el, és kilenc évet a fiatalságukból börtönben sínylődtek. Azokban az években a Társulat elnöke és alelnöke is eljött a Dominikai Köztársaságba, ráadásul meglátogatták a börtönt is, ahol fogva tartották

ezeket az embereket. Érthetetlen számomra, miképpen lehetséges az, hogy tudtak a dominikai foglyok helyzetéről, és mégis kettős mértéket használtak.

Négy évvel az után, hogy elküldték Mexikóba ezt a tanácsot, Malawiban bekövetkezett az erőszakos támadások első rohama (1964) Jehova Tanúi ellen, és a pártigazolványok megvételének a kérdése nagyobb jelentőséget kapott. A malawi fiókhivatal álláspontja az volt, hogy ezt cselekedni a keresztény semlegesség megszegését, az igazi keresztényhez méltatlan meghátrálást jelentené. Erről az álláspontról tudtak a Világközpontban is. Az erőszakosságok egy idő után elmúltak, de 1967-ben ismételten olyan hevességgel robbantak, hogy a Tanúk ezreit űztek el hazájukból. A Világközpontba hírek áradata özönlött a szörnyű állatiasságok emelkedő számáról.

Milyen hatással volt ez rájuk és lelkiismeretükre, tekintettel a Mexikóban elfogadott álláspontra? Malawiban a Tanúkat verték, kínozták, asszonyaikat megerőszakolták, házukat, földjeiket elpusztították, egész családok más országokba menekültek - eltökélten megtartani a szervezet álláspontját, miszerint kifizetni a pártkönyvecskét erkölcsi árulás lenne. Ugyanabban az időben a mexikói Tanúk lepénzelték a katonai hivatalnokokat, hogy állítsanak ki nekik hamis igazolást arról, hogy teljesítették kötelességüket a katonai szolgálatot illetően, és amikor elmentek a fiókhivatal irodájába, az ott dolgozok igazodva a Társulat tanácsához nem mondtak nekik semmit, ami bárhogyan jelezte volna, hogy ez az eljárás nincs összhangban a Társulat elvárásaival, vagy Isten Szavának irányelveivel. Hogyan hatott ez azokra, akik a Szervezetben a legmagasabb beosztásokban voltak, és akik tudtak erről? Mérlegeljék át:

Kilenc évvel az első levél megírása után, a mexikói fiókhivatal írt egy másodikat 1969. augusztus 27-ei dátummal, amit szintén Knorr elnöknek címeztek. Ez egyszer egy bizonyos dolgot hangsúlyoztak ki, amiről azt hitték, hogy elkerülte figyelmüket. Az anyag harmadik és negyedik oldalát mutatom be, amit a Fiókbizottság adott a rendelkezésemre. A főbb pontokat, amire a fiókhivatal összpontosított, aláhúztam:

Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat
elnöki hivatal
124 Columbia Heights
Brooklyn, New York 11201

1969. augusztus 27. 3. oldal 182. szám

Kérdés. A fiókhivatal júniusi találkozásán megvitattuk a „Segítség a válaszokra” 34. és 35. oldalán található anyagot. Tekintettel arra, milyen formában van itt megoldva a katonai szolgálat kérdése, előterjesztettem az ügyet néhány más testvérnek is, de mivel azt gondoltam, hogy talán nem emlékszem valamilyen apróságra, úgy véltem, legjobb lesz, ha írok, és megvárom a választ. A jegyzetek áttekintése után találtunk egy levelet 1960. február 4-ről, 123-as számmal, amelyben volt egy kérdés, mit kell tenni, amikor itt sokan pénzösszegeket fizetnek azért, hogy megkapják a törvényes okmányt, amit a hadköteles korban lévőknek adnak. Csakhogy a kérdésben nem volt említés arról, hogy az ilyen okirat megszerzése után a tulajdonosa az első tartalékban van, és ha bekövetkezik olyan vészhelyzet, amire az uniformizált hadsereg már nem elegendő, be lehetne őt hívni. Ezért kérdezzük: Az 1960. júniusi 2-ai levélben (157), amely válasz volt a mi fent említett levelünkre, a második oldalon lefektetett politika változását jelenti ez? A leveletekben ez volt:

„Ami azokat illeti, akiket a hivatalnokok pénzügyi tranzakció által felmentettek a katonai szolgálat alól, ez része annak, ami a többi Latin-Amerikai országban történik, ahol a testvérek valamilyen hivatalnoknak fizetnek felmentésükért, hogy megtarthassák teokratikus tevékenységük szabadságát. Amíg a

katonai apparátus tagjai a járulék kifizetése ellenében hajlandók elfogadni az ilyen elrendezést akkor a felelősség az állam ilyen képviselőire hárul. Ebben az esetben nem kerül a kifizetett pénz a katonai apparátushoz, hanem az egyén sajátítja el, aki vállalja az ilyen elrendezést. Amíg bizonyos testvérek lelkiismerete megengedi, hogy ráálljanak az ilyen elrendezésre azért, hogy megőrizzék szabadságukat, akkor nincs ellenvetésünk. Természetesen, ha eljárásukkal nehézségekbe kerülnének, akkor saját magukra kell vállalniuk, mi nem tudunk rajtuk segíteni. Amíg nálatok az ilyen elrendezés megszokott, és elfogadják az ellenőrök is, akik nem vizsgálják a dolgok igazát, akkor az ügyet ebből származó előnyei miatt mellőzni lehet. Abban az esetben, ha katonai vészhelyzet fenyegetne, és ezek a testvérek konfrontálva lennének menetelő kártyájukkal, kötelességük lenne olyan döntést hozni, amit pénzzel nem lehet megváltani, és a döntő próbánál be kellene bizonyítaniuk keresztény semlegességüket."

Az idézett dolgokat betartjuk, de ha meggondoljuk, hogy ezek a testvérek az első tartalékban vannak, ez változást jelenthetne. Természetesen úgy tűnik, hogy Jehova áldása volt szolgáin, mert a mű előre haladt, holott a kerületi, körzeti szolgáknak és a Bétel-család tagjainak a legtöbbje így járt el az utóbbi években. Ebben az ügyben nagyon üdvözölnénk tőletek a hírt, kell-e valamit változtatni, vagy sem. Amennyiben változást vinnénk végbe és másként kellene eljárni, a testvérek nem kaphatnának útlevelet, de mindig látogathatnák a gyülekezetet az országban. Amennyiben változást kell végrehajtani, milyen helyzete lesz azoknak, akik az első tartalékban vannak? Hogyan lehet dűlőre jutni? Várjuk válaszotokat ebben az ügyben.

Az új létesítményünk építése nagyon jól halad, örülünk befejezésének és használni fogjuk Jehova dicsőségére és a testvérek növekedésére az összejöveteleken, amiket itt fogunk tartani. Legyetek biztosak szeretetemben, kívánva a legjobbakat.

Testvéretek és szolgatársatok

Az 1969. szeptember 5-én elküldött válaszon a New York-i Társulat pecsétje van, de a dátum előtti megjelölés szerint az elnök a titkár segítségével írta. („A" az elnök megjelölése, az „AG" megjelölés egyike a titkárának) Tudatosítanunk kell, hogy a Világközpont teljes mértékben informálva volt Jehova Tanúi szörnyű szenvedéseiről Malawiban, amiket 1964-ben és 1967-ben éltek át azért, mert elutasították az országuk kormánya által rájuk kényszerített pártigazolvány megvételét, és gondoljuk át az 1969. szeptember 5-én adott választ a mexikói fiókhivatal kérdését:

A/AG 1969. szeptember 5
Fiókhivatal Mexikó

Kedves Testvérek!

Megkaptuk augusztus 27-én kelt leveleteket, amiben a Mexikóban regisztrált testvérekről kérdeztek, akik most az első tartalékban vannak.

Az 1960. február 4-én kelt levél (123) amiből idéztetek, befedi az egész ügyet. Nincs mit hozzátenni. Amennyiben valaha behívnák őket, akkor annak felelőssége mit tesznek, ezeken az egyéneken múlik, elég idő lesz majd akkor bárhogyan is eljárni. Közben ezek a testvérek, akik regisztrálva voltak, és kifizették a járulékot, szabadon folytathatják szolgálatukat. Nem mi adjuk a jóváhagyást ebben a dologban, az ő lelkiismeretük, nem a miénk engedte meg nekik olyan módon eljárni, ahogyan eljártak. Amíg lelkiismeretük megengedi, azt tenni amit tettek, és semmilyen

módon nem hátrálnak meg, ezt a dolgot egyszerűen süllyesszétek el a fiókba. Nincs indok bármilyen kérdés megválaszolására, vagy valamilyen kommentálásra és vitába bocsátkozásra egyénekkel. Lehetséges, hogy egy napon probléma előtt fogunk állni, és nekik kell dönteniük, mint ahogyan erről a levélben is szó van, és akkor majd rajtuk áll, hogy határozzanak. Nem dönthetünk mindenki élete felett az egész világon. Amíg a lelkiismeretük megengedte azt tenni, amit tettek, és a tartalékban vannak bejegyezve, akkor az ő gondjuk, ha ez nyugtalanítja őket. Ez nem a Társulat irodájának a gondja.

A Társulat mindig azt mondta, hogy az embereknek be kellene tartaniuk a törvényt, és ha az egyének azt tették, amit a leveletekben leírtatok, és nem bántja a lelkiismeretüket, akkor az ügyet hagyjuk úgy, ahogy van. Nincs oka, hogy döntsünk más ember lelkiismeretéről, és arra sem, hogy az ügy miatt veszekedjünk, vagy éles vitákba bocsátkozzunk. Amíg az egyének nem hátrálnak meg annyira, hogy fegyverhez nyúlnának, és amíg az, amit tesznek, továbbra is lehetővé teszi nekik átkovácsolni dárdáikat metszőkésekre, akkor a döntés tőlük függ. Amennyiben ezt az álláspontot életük folyamán megváltoztatnák, még mindig elég idő van arra, hogy a gyülekezet felvigyázói közbelépjenek. Úgyhogy hagyjátok a dolgokat abban az állapotban, amiben 1960 februárjától vannak, további kommentárok nélkül.

Jehova gazdag áldása legyen veletek
Testvéreitek

Mindez teljes mértékben hihetetlen, mivel a Szervezet állásfoglalása a katonai illetőséggel szemben megegyezik a „politikai” szervezet tagságával szemben. Mindkét esetben bármelyik Tanú, ha ilyen illetőségbe lépne, automatikusan el lenne „különítve”. Ennek ellenére a mexikói fiókhivatal a napnál is világosabban tudomásra hozta, hogy a Tanúk, akik megkapták a kitöltött igazolást a katonai szolgálatról (lefizetés által), most a hadsereg első tartalékába vannak besorolva. A Tanúk Malawiban az életüket és az egészségüket áldozták fel, otthonukat és hazájukat, hogy betartsák azt az álláspontot, amit országukra nézve a Társulat elfogadott. Mexikóban nem volt szó ilyen veszedelemről, és mégis a legmagasabb mértékű elnézés volt érvényben. Ott a hadsereg első tartalékának a tagjai lehettek, és egyúttal kerületi, vagy körzeti felvigyázók és tagjai a Bétel-családnak is! A fiókhivatal jelentése mindezt világosan megmutatja (úgyszintén azt, milyen rendszeres volt a Tanúk között a kenőpénz fizetésének a gyakorlata, hogy megszerezzék azt az igazolást). A jelentés így folytatódik:

„Mint ahogy az be volt mutatva a fent említett levélben Brooklyn-ból, ebben az ügyben a testvéreknek saját lelkiismeretüket kell használniuk. Többé-kevésbé jó lenne tisztázni, hogy a mexikói szervezetben a „cartilla” ilyen (lefizetéssel) beszerzése megszokottá lett. A „cartilla” hiányából származó kellemetlenség az, hogy nem lehet elhagyni az országot (amit a testvérek gyakran megtesznek, amikor meglátogatják a gyülekezeteket az Egyesült Államokban), vagy kisebb nehézségek a munka keresésénél, amikor kérik ezt az okiratot. Ezeken kívül a fiatal férfiaknak más nyomos okuk nincs, hogy próbálkozzanak az okirat megszerzésével. De olyan könnyű megszerezni, és tanácskozni erről a többi fiatal férfival aki már megkapta, és akik megmondják nekik, hogyan lehet eljárni, úgyhogy ezek a fiatalok nem is gondolkodnak afelől, helyes módon szerzik-e meg az okiratot.”

Szó szerint: a mexikói Tanúk ezrei úgy ismerik az igazságot, ahogyan az le van írva. A mexikói Fiókbizottság minden tagja ismeri. És Jehova Tanúi Vezető Testületének minden

tagja is tudja, milyen véleményt jelenítetett meg a Világközpont erről a dologról. Csakhogy Mexikón kívül csak nagyon kevés embernek van fogalma a leírtakról. Feltételezhető, hogy ezek közé nem tartozik Malawi egyetlen Tanúja sem.

Ennél világosabb kettős mértéket nem is tudok elképzelni. Ennél összetekertebb elgondolásokat sem tudok elképzelni, amik megengedték a Mexikóban elfogadott álláspontot, és ugyanabban az időben a buzgó és dogmatikus érvelést arról, hogy elítélendő elfogadni a helyettesítő szolgálatot, mivel „a kormány által a katonai szolgálat teljesítését jelentené", mivel „csendes és hallgatólagos elismerése a Császár hadigépezete iránti kötelességnek". Ugyanazok az emberek, akik a Vezető Testület ülésein ezeket a kijelentéseket tették, és akik kitartottak amellett, hogy „nem akarunk szürke területeket" - mindezek mellett tudtak az általános gyakorlatról Jehova Tanúi között Mexikóban, akik már több mint húsz éve csúszópénzt adnak katonai szolgálatuk teljesítésének az igazolásáért, a gyakorlatról, amiről a Világközpont hivatalosan kijelentette, hogy az ő „lelkiismeretükön múlik".

Ennek ellenére néhány tag (szerencsére néhány ülésen csak kisebbségben voltak) a hagyományos állásfoglalást védelmezte miszerint az embert „elkülönítettnek" bélyegzik azért, mert a bíró kérdésére azt az egyszerű és igazságos választ adta, hogy a lelkiismerete megengedi a korházi munkát. Miközben ezt az irányelvet támogatták, tudták, hogy a mexikói férfiak, akik vének, kerületi és területi felvigyázok és a fiókhivatal dolgozói, lepénzelték a hivatalnokokat, hogy megszerezzék katonai szolgálatuk kitöltött igazolását, melyre rájegyezték, hogy a hadsereg „a hadigépezet" első tartalékában vannak.

A Vezető Testület egyik hagyományos álláspontját elfogadó tagja idézte Richard Abrahamsont a dán Fiókbizottság tagját, aki a helyettesítő szolgálatot illetően azt mondta: *„Reszketek a rémülettől, ha belegondolok, hogy ezeket a fiatalokat saját választásukra hagynánk"*. A hivatalos tanács, amit a szervezet Központja küldött a mexikói fiókhivatalnak azonban az volt, hogy a kenőpénz kifizetése (fiatal testvérek) a hamisított okiratért, ami az első tartalékba sorolja őket, *„az ő gondjuk, ha nyugtalanítja őket. Nem a Társulat irodájának a gondja"*. A levél továbbá közli: *„Nincs okunk, hogy döntsünk más emberek lelkiismeretéről"*.

Miért nem fogadtak el ugyanilyen álláspontot azokkal szemben ott Malawiban? Komolyan kételkedem abban, hogy az ottani Tanúk többsége ugyanarra a végkövetkeztetésre jutna, mint a fiókhivatal alkalmazottai. És ugyanúgy kételkedni lehet abban is, hogy azok között, akik ilyen alapvető döntést hoztak, volt-e egyetlen malawi bennszülött. És akiknek hatalmuk van a Szervezetben, azokat nem terheli semmilyen felelősség az adott utasítások különbözőségéért, ami már a groteszkség méreteit éri el? Figyelemre méltó, hogy - ami az alkotmányos elvek betartását illeti, a malawi hivatalok mulasztásáért - az Őrtorony Társulat szerint a „legnagyobb felelősség" az elnököt, Banda-t terheli:

> „Amennyiben tud róla, és lehetővé teszi (a rossz bánásmódot a Tanúkkal) hogy folytatódjon, akkor mint az ország és a Malawi Kongresszusi Párt vezetőjének, viselnie kell a felelősséget azért, ami az országában és pártja nevében történik.
>
> Úgyszintén a Parlament és a párt tagjai, akik vagy uszították a fiatalságot az erőszakra, vagy úgy tettek, mintha nem látnák, mi történik, sem kerülhetik el a felelősségre vonást. A felelősség alól felmenthetők-e azok az állami alkalmazottak, rendőrségi tisztek, jogászok, és más felelős képviselők, akik a beosztásuk biztonságának érdekében, hallgatással elsiklottak a Malawiban történtek felett?"[135]

Ugyanolyan mértéket kellene használni a Szervezetre is amilyennel a Szervezet bírálja a malawi hivatalok eljárását. Amennyiben a Vezető Testület, amely nemcsak hogy tudta mi jelentettek ki a malawi hivatalokról és felelősségükről, de ismerte a szervezet álláspontját

[135] Idézve az *Ébredjetek!* 1968. február 8-ai számából, 21-22 oldal; hasonlítsd össze a Máté 7:1-4.

Mexikóval szemben is, valóban hitte, hogy a malawi testvéreknek adott álláspont a helyes, akkor biztosan szükségesnek érezte volna eltorolni a Mexikóban elfogadott álláspontot. Hogy a megkérdőjelezhetetlen álláspontot megtartsák Malawiban, határozott meggyőződésüknek kellett legyen az álláspont helyességéről, mint a kétségen kívüli egyetlen lehető keresztény álláspontról, amely szilárdan megalapozott Isten szavában.

Bármilyen módon helyeselni az álláspontot, melyet Mexikó irányában fogadtak el, ennek a meggyőződésnek a megtagadása lenne. Viszont a másik oldalon, ha azt hitték, hogy a Mexikóban elfogadott álláspont, amely a testvéreknek lehetővé tette saját lelkiismeretük alkalmazását, ami a katonai okirat megszerzését (még illegális eszközökkel is) illeti helyes, vagy legalább elfogadható, akkor a testvéreknek Malawiban meg kellett volna engedni ugyanazokat a jogokat lelkiismeretük érvényesítésére abban a dologban, amiben nem volt *semmi lefizetés, semmi törvényellenes, semmi hamisítvány*. Bármilyen kitérő álláspont „úgy tenni, hogy nem látják mi történik", „hallgatással elsiklani felette", ugyanazt az eljárást jelentené, mint amilyet a malawi képviseletek részéről elítéltek, fentről egészen lefelé.

Tulajdonképpen mi hangzott el a Vezető Testület ülésen, amikor figyelmeztetve lettek a Mexikóból érkezett információra? A Mexikóval szembeni politika eredetileg csupán két férfi által volt kifejlesztve, de tudott erről az egész Vezető Testület[136] Milyen felelősséget éreztek, és hogyan reagáltak a nyilvánvaló különbségre eme álláspont és a Malawival szemben elfogadott álláspont között?

Amikor előterjesztettem az ügyet, nem hallottam azoktól, akik olyan energikusan és makacsul érveltek a helyettesítő szolgálat ellen, egyetlen szót sem, vagy erkölcsi felháborodást. A kompromisszum „legkisebb jele" bátor kijelentés ellenére senki sem emelte fel a hangját a Mexikóban létező politika megváltoztatásáért. Annak ellenére, hogy a malawi Tanúkat már elérte a harmadik, és a negyedik terrorhullám (1972, 1975), nem hallottam semmiféle megdöbbenést az ottani mérték és a Mexikóban használt mérték felett. A tagok legtöbbje úgy gondolta, hogy elfogadhatják a mexikói politikát és közben kitarthatnak a merő ellentétes mérték mellet az emberek részére másutt.

Megint csak nem gondolom, hogy egyszerűen az emberek, az egyes tagok idézték elő ezt a helyzetet. Arra a végkövetkeztetésre jutottam, hogy ez a megnyilvánulás valójában bármilyen hatalmi elrendezés tipikus végeredménye, amely törvénykezéssel közelít a kereszténységhez, és kétfajta mértéket enged látni a résztvevőknek anélkül, hogy lelkiismeret furdalást éreznének. Nekik köszönhetően a mexikói testvérek nyugtalanságot éreztek lelkiismeretükben, amikor tudomást szereztek a malawi Tanuk mélységes szenvedéseiről, akik megtagadták törvényes módon kifizetni az országukat irányító kormány pártigazolványának a hivatalos árát, amíg ők kenőpénz segítségével szerezték be maguknak a katonai igazolást. Csakhogy azok ott az úgynevezett „elefántcsonttorony" „csúcsán" úgy látszik különös módon könnyelműek voltak az ilyen érzésekkel szemben, érzéketlenek a következményekkel szemben, amit kétfajta mértékükkel okoztak az embereknek. Úgy gondolom, ez is a rendszer következménye, és szintén egyik indoka, miért taszít engem az ilyen elrendezés.

1978 végére a Vezető Testület minden tagja tudott már a Mexikói politikáról. Majdnem *egy évvel később*, 1979 szeptemberében, a Vezető Testület visszatért a helyettesítő szolgálat nyitva hagyott kérdéséhez. Ezen túl egy Lengyelországból érkezett levél volt az oka.

Milton Henschel figyelmeztetésével, hogy a helyettesítő szolgálat „csapdája lehet a testvérek indoktrinációjára", a legnagyobb körültekintésre ösztönzött, és kifejtette nézetét a lengyel Tanúk gyakorlata mellett, akik szénbányába jártak dolgozni, hogy elkerüljék a sorozást. Lloyd Barry ismét ösztönzött, hogy tartsuk meg az álláspontunkat, hogy a Tanúnak

[136] Nathan Knorr ebben az időben (1978) halt meg; Fred Franz most mint elnök minden tárgyalásra beiktatta a helyettesítő szolgálat megvitatását.

„függetlennek kell maradnia bármilyen katonai szervezettől”. Ted Jaracz azt mondta, hogy „testvéreinknek problémáik lesznek és Jehova szervezete felé tekintenek majd, hogy vezesse őket”, hogy szükség van a véleménykülönbség elkerülésére, hogy a testvéreknek nem kellene azt a gondolatot sugallni mintha a Vezető Testület mondaná „menjetek és vessétek alá magatokat” a helyettesítő szolgálat parancsának. Carey Barber kifejtette véleményét, hogy „itt nincs hely a lelkiismeret érvényesítésére, ez olyan valami, amiben ki kell tartanunk” meghátrálás nélkül. Fred Franz azt mondta, hogy „lelkiismeretünket a Biblián kell kiiskoláztatnunk” és ismét kijelentette, a hagyományos álláspontot támogatja bármilyen helyettesítő szolgálat ellenében.

Ewart Chitty abban az időben a Vezető Testület kérésével összhangban beadta lemondását, és már nem volt a tagja. Grant Suiter nem volt jelen az ülésen; mindketten, ő és Chitty is, az 1978. november 15-ei ülésen a politika megváltoztatásáért szavaztak. Azonban a Vezető Testületnek két új tagja volt - Jack Barr (Angliából), és Martin Poetzinger (Németországból) - és ők jelen voltak az 1979. szeptember 15-ei ülésen. Amikor végre be lett mutatva a javaslat, a szavazás kettészakadt pontosan a közepén. Nyolcan a politika megváltoztatása mellett voltak, nyolcan ellene (a két új tagot is beleszámítva).

1980. február 3-án még egyszer napirendre került a dolog. Akkor már több mint egy év telt el Mexikói látogatásomtól, és a további évi látogatáson Albert Schroeder volt. A mexikói Fiókbizottság tagjai ismét nyugtalanságukat fejezték ki a hamisított katonai okirat beszerzése céljából történő lefizetések miatt, és Schroeder visszatérte után ecsetelte ezt a folytatódó állapotot a Vezető Testületnek. A különböző tagok ülés alatt tett megjegyzései szemlátomást jelezték, hogy a helyettesítő szolgálat kérdésében a kétharmados többséget egyik oldal sem éri el, és semmilyen javaslat sem volt előterjesztve.

A dolog a „fiókba lett süllyesztve”. Attól a pillanattól, amikor 1977 novemberében megérkezett a belgiumi véntől, Michel Webertol a levél, egészen 1980 februárjáig, Jehova Tanúi Vezető Testülete hat különböző alkalommal igyekezett megoldani ezt a kérdést - eredmény nélkül. Csakhogy mi van az Őrtorony által „sortagoknak” nevezett emberekkel, akiket utolért ez a folytatódó politika? Szintén „a fiókba süllyeszthetik” a kérdést? Ellenkezőleg, a Vezető Testület tehetetlensége elérni a nélkülözhetetlen kétharmados többséget eredményezte, hogy Jehova Tanúinak a férfiai a világ akármelyik országában, akik saját lelkiismeretük szerint járnak el, és elfogadják a helyettesítő szolgálatot, mint az állam rendes követelményét, csak azon az áron tehetik ezt meg, hogy a szervezeten belül, mint kizártak lesznek megítélve. Ez azt is jelentette, hogy a Vezető Testület, mint egész azt akarja, hogy a Mexikóban húsz éve érvényes politika tovább folytatódjon, míg a teljes mértékben különböző politika Malawiban maradjon változás nélkül.

KÉTFÉLE SÚLY

„A kétféle súlymérték utálatos Jehovának,
és a hamis mérleg nem jó.” - Példabeszédek 20:23

A mexikói Jehova Tanúk között eluralkodott többi körülményt ha megnézzük, segítségünkre lehet a Vezető Testület némely tagjának mérlegelését megérteni. A mexikói forradalom következményeként, és a Katolikus Egyház miatt, amely hosszú történelme alatt hatalmas föld és más vagyon tulajdonosa volt az országban, a mexikói alkotmány a közelmúltban még mindenkinek tiltotta az egyházi vagyontulajdont. Az egyházak és az egyházi tulajdon a valóságban az államé volt, amely felügyelte és megengedte a vallásszervezeteknek a tulajdon használatát. Tekintettel a múltbeli idegen klérus kizsákmányolására, Mexikóban nem engedélyezték semmilyen külföldi misszionárius, vagy lelkész működését. Milyen hatással volt ez a Tanúk szervezetére?

Jehova Tanúi Központjának a közigazgatása több évtizeddel ezelőtt eldöntötte, hogy a létező törvény miatt Jehova Tanúit Mexikóban nem mint vallási, hanem mint „művelődési" szervezetet fogják bemutatni. A helyben megalapított társulat, a La Torre del Vigía, a mexikói kormány által lett bejegyezve[137]. Így Jehova Tanúi Mexikóban sok évtizeden keresztül nem azt mondták, hogy vallási összejövetelük van, hanem „művelődési". Ezeken a találkozásokon nem imádkoztak, nem énekeltek, és a nagyobb találkozásoknál is ez volt érvényben. Amikor házról-házra jártak, csak Őrtorony irodalmat vittek (amiről azt mondták, hogy az Őrtorony Társulat biztosítja számukra „művelődési tevékenységük segédeszközeként"). Nem vittek magukkal Bibliát, mivel az tevékenységüket a vallási tevékenységgel azonosította volna. Jehova Tanúi a helyi csoportosulásaikat nem „gyülekezetnek" nevezték, hanem „csoportnak". Nem beszéltek „megkeresztelkedésről", de az azonos dologról úgy beszéltek mint a „jelkép" elvégzéséről.

Ez a „kéttős beszéd" nem azért volt, mintha valamilyen totalitárius országban élnének, ahol elnyomják a vallásszabadságot[138]. Nagymértékben azért tették, hogy kikerüljék a kormányhatározat betartásának kötelességét az egyházi vagyontulajdont illetően. Még arra sem kellene gondolnunk, hogy ezt az elrendezést maguk a mexikói Jehova Tanúk kezdeményezték és döntötték el; ezt az elrendezést a Brooklyn-i Világközpontban dolgozták ki és léptették érvénybe[139].

Érdekes egymás mellé állítani az imák és énekek szándékos kizárását a Tanúk összejövetelein Mexikóban, és a Szervezet eljárását az Egyesült Államokban, ahol hajlandók voltak inkább esetről esetre harcolni, egészen az állam Legfelsőbb Bíróságig, minthogy feladjanak bizonyos tevékenységet, mint az irodalom házról-házra való felkínálását hivatalos engedély és a rendőrségen való bejegyeztetése nélkül, a hangszórós autók használatát, az irodalom terjesztését az utcasarkokon és további más tevékenységeket, amiket az alkotmányos jogok biztosítanak. A Szervezet nem akarta feladni egyiket sem. Harcolt megtartásukért, bár ezek a konkrét tevékenységek biztosan nem tartoztak azok közé a dolgok közé, amit a korai keresztények az első században csináltak, tehát nem számítanak elsődleges keresztény tényked ések közé.

Csakhogy a gyülekezeti, vagy csoportos imádságok elsődleges istentiszteleti tevékenységek *voltak* az első századi keresztények találkozásain, és Isten szolgáihoz tartoznak emberemlékezet óta. A mexikói kormány nem ellenezte az imádkozást a vallási összejöveteleken. Ellenben Jehova Tanúinak az utasítás szerint azt kellett mondaniuk, hogy összejöveteleik nem vallási összejövetelek. Csak kevés dolog tekinthető oly nagymértékben összefüggőnek Isten tiszteletével, a legjobban szelleminek, mint az imádság. Amikor a perzsa király rendelete harminc napra betiltotta az imádságot bárkihez, kivéve őt magát a királyt, akkor Dániel próféta olyan fontosnak tartotta ezt a kérdést, hogy a rendelet megszegésével kockáztatta pozícióját, vagyonát, és magát az életét is[140].

---

[137] Tulajdonomban van a bejegyzés fénymásolata 1943. június 10-ről, amiben a Külügyminisztérium (Secretaría de Relaciones Exteriores) engedélyezi a *La Torre del Vigía* bejegyzését, mint non-profit polgári társulást, a tudomány, művelődés és a kultúra terjesztésére („Asociación Civil Fundada para Ia Divulgación Científica. Educadora y Cultural No Lucrativa"). Nyilvánvaló, hogy ez az eredeti bejegyzés, és ebben az esetben ezt az elrendezést már több mint 46 éve vezették be

[138] A mexikói kormány valójában nagy elnézést tanúsított Jehova Tanúival szemben, mivel ismert volt, hogy saját prezentálásuk, mint művelődési és nem vallási szervezet csak egyszerű kibúvó volt.

[139] 1970-ben feleségemmel együtt meglátogattuk a nemzetközi összejövetelt Mexikóvárosban, és a fiókhivatalnál voltunk elszállásolva. Knorr elnök is ott volt, és ottlétünk alatt végigvezette csoportunkat a mexikói fiókhivatal különböző épületein. Utunk alatt kertelés nélkül megemlítette a Mexikóban fenntartott „művelődési szervezet" statútumának jogi alapjait, és e szokatlan helyzet fő indokának azt a tényt jelölte meg, hogy ez lehetővé tette a Szervezetnek megtartani a vagyona feletti ellenőrzést ebben az országban.

[140] Dániel 6:1-11.

Ellenben a Szervezet Központja helyesnek tartotta feláldozni a gyülekezeti imádságot Jehova Tanúi között egész Mexikóban. Milyen haszon, milyen „előny” származott ebből? Azzal, hogy feladta a gyülekezeti imádságot, éneklést és a Biblia használatát a bizonyságtételi tevékenységnél, a Szervezet megtarthatta Mexikóban a Társulat vagyonának birtoklását és kezelését függetlenül a kormány korlátozásától, amihez viszont a többi egyház alkalmazkodott. Hajlandóak voltak azt mondani, hogy szervezetük nem vallási szervezet, hogy találkozásaik nem vallási találkozások, hogy bizonyságtételi aktivitásuk nem vallási aktivitás, hogy a megkeresztelkedés nem vallási aktus - mialatt a Föld minden más országában Jehova Tanúi a fordítottját mondták.

Talán mert a Vezető Testület tagjainak tudomása volt erről, néhányan ezért nézték el a hamis okiratért adott kenőpénz kifizetését, mint olyan valamit, ami nem nagyon lóg ki Jehova Tanúi politikájának a keretéből ebben az országban. Ez részben talán megmagyarázza, hogyan tudtak rendíthetetlenül beszélni arról, hogy „nem szabad meghátrálnunk” más országokban. Nyilvánvaló, hogy a tagok többségének az elméjében nem a kéttős mérték kérdéséről van szó. Elméjükben csak egy dolog létezik: *megtenni mindent, amit a Szervezet eldöntött és jóváhagyott*. A Szervezet megtette döntését Mexikót, és az ottani lefizetési gyakorlatot illetően, és az egyén lelkiismeretére bízta, ezért tehát elfogadható, és az egyén kenőpénzt adhat a katonai igazolásért, közben pedig igénybe vehetik a legfelelősségteljesebb módon anélkül, hogy az ottani munka irányítói különösebb gondot csinálnának ebből Isten előtt. A Szervezet fordítva döntött a helyettesítő szolgálatot illetően (mint ahogy fordítva döntött a malawi helyzetet illetően) és így, aki nem tartja be ezt a határozatot, nem érdemli meg, hogy a gyülekezetben bármilyen pozíciót betöltsön, valójában pedig a feddhetetlenség megszegője Isten előtt.

Felfoghatatlan volt számomra, hogyan tudnak keresztények elfogadni ilyen nézetet, és a mai napig sem értem. Ennek következtében mindaz a merész, majdnem kirívó felhívás a „világtól való tisztaság megóvására” üres szavaknak tűntek, puszta szónoklatnak, hatásos nyelvezetnek, ami nem felelt meg az igazságnak. Szemtől szemben az igazságokkal, melyek nagyon ismertek voltak úgy a megszólaló, mint a hallgató tagoknak, képtelen voltam megtalálni az érvek összefüggését, amik lehetové tették az ilyen kijelentéseket.

Majdnem húsz évig éltem Latin-Amerikában, és nem kellet fizetnem semmilyen kenőpénzt. Igaz, nagyon is jól tudom, hogy vannak helyek, és nemcsak Latin-Amerikában, hanem a Földgolyó minden részén, ahol - annak ellenére, hogy a törvény az oldalunkon van, és minden tökéletesen legitim - majdnem lehetetlen elérni dolgokat a hivatalnok lefizetése nélkül, akinek azonban erre nincs joga. Nem nehéz megérteni, hogy az ilyen helyzet elé állított ember ezt úgy tekintheti, mint a zsarolás bizonyos formáját. Végeredményben a bibliai idők adószedői és a katonák is többet követelhettek, mint ami megillette őket, és így zsaroltak. Nem tartom helyesnek elítélni az embereket, amiért kényszerítve érezték magukat engedni az ilyen zsarolásnak. És ezen felül, nem merem elítélni azokat sem ott Mexikóban, akiknek nem volt a törvény az oldalukon, a törvény ellen cselekedtek, akik nem engedtek a zsarolásnak, de ehelyett szándékosan *megkövetelték* a hivatalnok törvényellenes eljárását, hogy a felajánlott pénz ellenében megkapják a hamisított illegális okiratot. *Nem* ez az, ami az egész esetben annyira sokkolt, sőt megrettent.

Inkább a módszere annak, ahogyan a magas beosztású férfiak lehetővé tették, hogy a vélhető „szervezeti érdekek” sokkal fontosabbak legyenek az egyszerű embereknek az érdekeinél - embereknek gyerekekkel, otthonukkal és munkájukkal, egyéneknek akiknek legtöbbje tanúsítja, hogy Isten iránti odaadásuk minden részecskéjével ugyanolyan becsületesek, mint azon férfiak bármelyike, akik mint bíróság ülnek össze, hogy döntsenek mi tartozik és mi nem arra a területre ami a lelkiismeretüknek van fenntartva.

A hatalmon lévő férfiak azok, akik saját *maguk* alkották meg a nézetkülönbség jogát, de akik a többiektől megkövetelik az egységet; a férfiak, akik nem bíznak a többiekben keresztény lelkiismereti szabadságuk alkalmazásában, viszont másoktól elvárják, hogy feltétel nélkül bízni fognak bennük és döntéseikben, miközben saját maguknak megadták a jogot lelkiismeretük gyakorlására oly módon, hogy észrevétlenül hagyták a törvényellenes manővereket és a valóság éles elferdítését.

A hatalmon lévő férfiak azok, akik mivel egy szavazati változás csökkenheti a 66,6 %-os többséget 62,5 %-ra, hajlandók beleegyezni, hogy érvényben maradjon olyan irányelv, amely más férfiaknak a bebörtönzést jelentheti, hónapokig elválasztva a családtól és otthonuktól, végülis többéves börtönt, és közben ezeknek az embereknek nem világos a betartandó irányelv biblia alapja, és ráadásul sok esetben hiszik, hogy ez az irányelv nem is helyes.

A hatalmon lévő férfiak azok, akik olyan politikát vezethetnek be, amely előidézheti, hogy egyszerű emberek, férfiak, nők és gyerekek, otthonuk, hazájuk elvesztése elé legyenek állítva veréssel, kínzással, megerőszakolással és halállal, mert visszautasították a pártkönyvecske legális illetékének a befizetését annak a szervezetnek, amely minden jel szerint országuk vezető hatalma. Mindeközben más országokban a férfiaknak azt mondják, hogy elfogadható, ha lefizetik a katonai hivatalnokokat egy kártyáért, ami hazugon állítja, hogy teljesítették katonai szolgálatukat és a hadsereg első tartalékában vannak.

Mindezt sokkolónak találtam. És bárhogyan lehetnek mások a legőszintébbek, én mostanáig iszonyodom tőle.

Személy szerint nem tudom megérteni, felnőtt férfiak hogyan tudják mindezekben figyelmen kívül hagyni az ellentéteteket, hogyan nem undorodnak ettől, hogyan nem rendíti meg őket mélységesen mindezeknek a hatása az emberek életére. A végére meggyőződtem, hogy egyszerűen a „szervezethez való hűség" hihetetlen végkövetkeztetésekre vezetheti az embereket, megengedi a legdurvább igazságtalanság megindokolását is, mentesíti őket a különösebb megrendüléstől bármilyen szenvedés irányában, amit alapelveik okozhatnak. Az érzéketlenség, amit a szervezet iránti hűség okozhat, természetesen jól meg van alapozva, és évszázadokon keresztül újra meg újra előbukkant úgy a vallás, mint a politika történelmében, mint az inkvizíció szélsőséges eseteiben, és a náci rendszer alatt. De mindvégig kellemetlen hatással lehet, ha az ember teljes közelségében látja, olyan területeken, ahol ezt sohasem várta volna. Az én elmémben erősen rávilágított az okára, miért nem volt sohasem Isten szándékában, hogy az emberek ilyen hatalmat gyakoroljanak felebarátiak felett.

Megjegyezném, hogy miután majdnem fél évszázadig a „kulturális" szervezet státuszát viselték Mexikóban, az Őrtorony szervezet végül ezt vallásos szervezeti státuszra változtatta. Az *Őrtorony* magazin 1990. január 1-jei száma (7. oldal) bejelentette, 1989-ben Jehova Tanúi „helyzetében változás" történt. Leírta, ahogyan a mexikói Tanúk *első ízben* használhatták a Bibliát, amikor házról házra tanúskodtak, és *első ízben* kezdhették az összejöveteleket imával.

A folyóirat leírja, milyen „felvillanyozó" volt ez a változás a mexikói Tanúk számára, és hogy „örömkönnyeket" csalt a szemükbe. A cikk ennek a változásnak tulajdonítja, hogy ugrásszerűen több, mint 17000-rel nőtt a „hírnökök" száma.

A cikk abszolút semmit sem mondott az olvasónak arról, hogy milyen volt az *előző* helyzetük, miért maradt fenn eddig, vagy hogyan ment végbe a státuszváltozás. Bárki, aki a cikket olvassa, azt feltételezheti, hogy ez a helyzetváltozás, amely a fent leírt előnyökkel járt, olyasvalami volt, amit a szervezet mindvégig szeretett volna elérni. Az cikk alapján mindenki azt gondolná, hogy Mexikó kormánya vagy törvényei voltak azok, amelyek eddig megakadályozták, hogy a Tanúk imát mondhassanak az összejöveteleken, vagy használhassák Bibliájukat az ajtóról ajtóra végzett prédikálómunkában. A cikk sehol sem közli az olvasóval, hogy annak az oka, hogy ezektól a dolgoktól meg voltak fosztva – legalább fél évszázadon

keresztükl - az volt, hogy *a saját szervezetük főhivatala így akarta*, önkéntesen emellett a másik státusz mellett döntött. Nem mondta el az olvasónak, hogy ezek a „felvillanyozó” változások, melyek „örömkönnyeket” csaltak a Tanúk szemébe, mindvégig elérhetőek lettek volna, sok évtizeden át, csak egy szervezeti döntés kellett volna hozzá arról, hogy nem tartják többé fent azt a látszatot, hogy a Tanúk szervezete Mexikóban nem vallásos, hanem „kulturális” szervezet. Az egyetlen ok, amiért a mexikói Tanúk korábban nem vettek részt ezekben a dolgokban, az volt, hogy a szervezet főhivatala *utasította* őket arra, hogy ne tegyék, annak érdekében, hogy megvédjék a választott „kulturális” szervezeti státuszt. Ezek olyan tények, amelyeket mindenki ismer, aki a Tanúk mexikói szervezetében felelősségteljes pozíciót tölt be. De ismeretlenek a Tanúk túlnyomó többsége előtt az országhatáron kívül, és az 1990. január 1-jei *Őrtorony* nem is világosítja fel őket erről. A folyóirat egy „tisztára mosott” képet jelentetett meg az eseményről, mely éppoly félrevezető volt, mint az 1989 előtt gyakorlat, amikor úgy tettek, mintha nem is vallásos szervezet lennének, miközben jól tudták, hogy azok.

Amint az újabb cikkek mind az 1994. július 22-ei *Ébredjetek!*-ben és az 1995-ös Jehova Tanúi Évkönyvében mutatják, az Őrtorony Társulat arra való hajlandósága, hogy felhagyjon évtizedekig tartó színlelésével, a mexikói alkotmány módosításához kapcsolódott, amelyet a törvényhozó testületek fokozatosan kezdtek el ott alkalmazni. Az *Évkönyv* (a 212. oldalon) elismeri, hogy ingatlantulajdon birtoklása szerepet játszott abban, hogy még 1943-ban úgy döntöttek, azt a látszatot keltik, hogy ők – nem egy vallásos – hanem egy polgári társulat, melynek az lett az eredménye, hogy a „gyülekezet” kifejezést a „csoporttal” helyettesítették, az összejöveteli helyeket „Művelődési Tanulmányozások Termének” hívták, az összejöveteleken megszüntették a hangos imákat, és „minden vallásos istentisztelet külsőségét”, valamint kerülték a „Biblia közvetlen használatát” az ajtóról ajtóra végzett prédikálómunkában. Az Évkönyv azt állítja (a 232. és a 233. oldalon), hogy 1980-ban a szervezet növekvő kormányzati nyomás alá került. Elismeri (a 249. oldalon), hogy 1988 decemberétől „előre látható volt, hogy a valláspolitikában változások lesznek.” Azt a következtetést vonták le, hogy a kormánnyal való kapcsolatuk szempontjából előnyös lenne, ha nem bújkálnának többé, felhagynának azzal, hogy úgy tegyenek, mintha nem vallásos társulat lennének, melyet végül meg is tettek, 1989-ben, a Vezető Testület engedélyével. Az alkotmány új módosításai szerint az egyházaknak újból szabad lett épületeket és ingatlanokat birtokolniuk. Ez nemcsak a Katolikus Egyházra volt igaz, hanem az összes felekezetre. Mindennek fényében nyilvánvaló, hogy az Őrtorony Társulat nem elsősorban azért döntött a státuszuk megváltoztatása mellett, mert a szellemi dolgok és alapelvek miatt aggódtak, hanem gyakorlatias okokból.

Az azóta eltelt évek nem bizonyítják, hogy javulás történt volna ezen a területen. Nemrégiben napvilágra került egy információ az Őrtorony Társulatnak az Egyesült Nemzetek Szervezetében - a szervezet Nyilvános Információs Részlegén keresztül - „nem-kormányzati szervezetként” betöltött tagságáról. Ez 1991-ben történt, és csak amikor ez nyilvánosan kitudódott, és kedvezőtlen reakciót eredményezett, kérelmezte a szervezet, 2001 októberében, hogy tagságát töröljék. Lásd alább:

UNITED NATIONS NATIONS UNIES

POSTAL ADDRESS—ADRESSE POSTALE: UNITED NATIONS, N.Y. 10017
CABLE ADDRESS—ADRESSE TELEGRAPHIQUE: UNATIONS NEWYORK

2001. október 11.

Mindazoknak, akiket érint:

Újabban a Nem-Kormányzati Szervezetek Osztályán sokan érdeklődnek arról, milyen kapcsolatban van a **New York-i Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat** a Nyilvános Információs Részleggel (DPI). Ez a szervezet 1991-ben kérelmezte felvételét a DPI tagjai közé, és 1992-ben a felvételét engedélyezték is. Azáltal, hogy elfogadta a DPI tagságát, ez a szervezet beleegyezett abba, hogy eleget tesz a tagsághoz szükséges feltételeknek, beleértve az ENSZ alapelveinek, illetve Alapokmányának támogatását és tiszteletét, és az irántuk való elkötelezettséget, valamint vállalja a hatékony, tájékoztató jellegű együttműködést a tagokkal, és egy szélesebb közönség felé, az ENSZ tevékenységeivel kapcsolatban.

2001 októberében a **New York-i Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat** kérelmezte a DPI-vel való kapcsolatának megszüntetését. A kérést követően a DPI úgy döntött, 2001. október 9-ei dátummal, hogy megszakítja kapcsolatait a **New York-i Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat**tal.

Köszönjük az ENSZ munkája iránt való érdeklődését.

Tisztelettel,

Paul Hoeffel
Az NKSZ Osztály Vezetője
Nyilvános Információs Részleg (DPI)

Egy riportban, mely a *The Guardian* nevű brit napilapban jelent meg, az Őrtorony londoni fiókhivatala szóvivőjének, Paul Gilliesnek a következő kijelentését idézik: „nem viseltetünk ellenséges érzülettel a kormányzati testületek iránt, és és így képviseletetjük magunkat az ENSZ bizonyos ügyeiben. . . . Vannak jó és rossz kormányzatok, ahogy vannak jó és rossz politikusok is. Hiszünk abban, amit a Jelenések könyve ír, de nem próbáljuk aktívan megváltoztatni a politikai rendszert."

A Jelenések könyvére való utalása nyilvánvalóan annak a ténynek volt köszönhető, hogy az Őrtorony-kiadványok – már 1942-től – a Népszövetséget, és utódját, az Egyesült Nemzetek Szervezetét, a skarlátszínű vaddállattal azonosították, melyen a leírás szerint Nagy Babilon, a szajha lovagol (lásd Jelenések 16:3-6). Ezt mondja róla: „Az ENSZ valójában káromló utánzata csupán Isten messiási Királyságának, amelynek uralkodója Jézus Krisztus, a Béke Fejedelme."[141]

7. fejezet: Jövendölések és feltételezések

„Ha a próféta az Úr nevében szól,
és nem lesz meg, és nem teljesedik be a dolog:
ez az a szó, amelyet nem az Úr szólott; elbizakodottságból
mondotta azt a próféta; ne félj attól!"
(5Mózes 18:22)

[141] Lásd: a *Jelenések nagyszerű csúcspontja közel!* c. könyv 246-48. oldalát.

Amikor majd Jézus Krisztus megígért visszatérésének az álláspontjairól fogunk beszélni, sokkal elfogadhatóbb lesz a sóvárgás, mint az apátia. Az első keresztények sem voltak apatikusak a remélt eljövendő események iránt.

Nemrég egy tévéműsort néztem, melyben Walter Graham, Jehova Tanúi kanadai fiókhivatalának nyilvánossággal érintkező képviselője azokra a kérdésekre válaszolt, amelyek Krisztus visszatéréséről szóló jövendölések kudarcával voltak kapcsolatosak. Azt mondta, ha Jehova Tanúiban ez irányban bármilyen hiba megtalálható, akkor az csak a „mi lelkesedésünkből eredhet, hogy igazoljuk Isten nevét, és Tanúi legyünk földi Királyság-uralmának".

Gondolom, az emberek legtöbbje egyetért majd velem, hogy emberi dolog meggondolatlan kijelentésekkel elkövetni hibákat, amikor az óhajtás, vagy talán az erős vágyakozás, és lelkesedés felülkerekedik a józan ítélőképességen, mely elhamarkodott következtetésekhez vezethet. Valamikor mindnyájan elkövettünk ilyen hibát. Ha csak ez lenne minden, amiről szó van, akkor a továbbiakban biztosan senkit sem érdekelné a dolog.

Nem hiszem, hogy ez lenne minden. A gyökerek mélyebben vannak, és annak ami ebből kinövekszik, sokkal nagyobb jelentősége van, mint valamilyen gyakori, véletlen hibának, amit bármelyikünk elkövethet. Elsősorban a módszerek miatt van így, ahogyan ezek a jövendölések az emberek legfontosabb életérdekeire hatottak.

Az igazság, melyet azonban nem lehet félvállra venni az, hogy a Vezető Testület Jehova Tanúit, legalábbis azokat a „felkentek osztályából" (ide tartoznak a Vezető Testület tagjai is) a „próféta" szerepében láttatja, akiknek eme óriási felelősség Istentől adatott meg.

Az Őrtorony 1972. április 1-jei számában a 197. oldalon, ilyen értelemben jelentette meg a „Megtudják, hogy a próféta közöttük járt" című cikket. A cikk felvetette azt a kérdést, vajon Jehova Istennek a jelen időben van-e profétája hogy segítsen az embereknek, és „óvja, intse őket a veszélytől, és kijelentse nekik az eljövendő dolgokat". A válasz igen volt, a leírtak igazolják, hogy van ilyen próféta.

A „próféta" azonosítása

Ezekre a kérdésekre igenlő választ lehet adni. Ki ez a próféta?

\- - - - -

Ez a „próféta" nem csupán egyetlen ember, hanem férfiak és nők egy csoportja. Ez Jézus Krisztus lábnyomát követők kis csoportja volt, akiket akkoriban Nemzetközi Biblia kutatoknak hívtak. Jelenleg inkább mint Jehova Keresztény Tanúi ismertek. Megszakítás nélkül hirdetik figyelmeztetésüket, és több ezren, akik hitben meghallották az üzeneteket, csatlakoztak hozzájuk, hogy segítsék őket megbízatásukban.

Természetesen könnyű kijelenteni, hogy ez a csoport mint Isten „profétája" működik. Más dolog ezt bebizonyítani. Csak egyféleképpen lehet ezt megtenni, mégpedig a leírtak kritikai értékelésével. Mire mutat rá?

Az Őrtorony 1997. május 1- számában a 8. oldalon, nemrég többet közölt:

„JEHOVA ISTEN az ő igaz követeinek Nagy Azonosítója. Azáltal azonosítja őket, hogy a velük elmondatott üzeneteket valóra váltja. Ezenkívül Jehova a hamis követek Nagy Leleplezője is. Hogyan leplezi le őket? Meghiúsítja jeleiket és jövendöléseiket. Ily módon megmutatja, hogy ezek magukat nevezték ki jósnak, akiknek az üzeneteik saját hamis érvelésükből származnak, igen ostoba, testi gondolkodásukból!"

Megéri átvizsgálni a „leírtakat". Azt, hogy tévedéseket is leleplezünk majd, a szervezet vezetősége is igazolhatja. 1980 egyik reggelén, amikor a Társulat elnöke Fred Franz, a napi szöveg megvitatásának vezetőjeként szolgált a Bétel-otthonban, a központ családjának terjedelmesen beszélt emlékeiről az 1925-os évhez fűződő várakozásaikat illetően, mely mint Krisztus ezeréves uralmának a teljes megnyilatkozási időpontja volt megjövendölve. Idézte

Rutherford bírót, aki később a saját jövendöléseiről állítólag ezt mondta: „Tudom, hogy szamarat csináltam magamból”[142].

A szervezet azonban ezeket a tévedéseket úgy kezeli, mint csupán az emberi tökéletlenség bizonyítékát, az Isteni ígéret beteljesedése utáni nagy vágyakozás és lelkesedés bizonyítékát.

Hiszem, hogy a „leírtak” többre mutatnak, mint csak erre. Tudniillik, az egy dolog, ha az ember saját magából csinál szamarat, mert téves várakozásai vannak. Megint más dolog, ha nyomást gyakorol másokra, hogy egy véleményen legyenek vele, és kritizálja őket, ha nem ezt teszik, megkérdőjelezi hitüket, vagy támadja indítékaikat, ha nem úgy látják a dolgokat, mint jómaga.

Azonban még komolyabb, ha egy szervezet hasonlóan cselekszik, miközben úgy mutatja be magát, mint az egész emberiség számára meghatározott Isten szócsövét és nem csak pár napig, vagy hónapig teszi ezt, hanem évekig, sőt évtizedekig, ismételten és világméretben. A végeredményért való felelősséget nem lehet lerázni egy egyszerű kijelentéssel „Hiszen senki sem tökéletes”.

Senki sem tokéletes, de mindenki felelős a tetteiért. És ez kivált akkor érvényes, amikor tetteink olyan fontos dolgot, mint mások viszonyát Istenhez, drámai módon befolyásolhatják.

Nem kevésbé komolyabb akkor, ha a csoportban lévő embereknek véleménykülönbségeik vannak egy bizonyos dátumot illetően, de kifelé, a követőik előtt az egység látszatát keltik, hogy serkentsék őket a jövendölésbe vetett rendíthetetlen hitükben.

Azt hiszem, a Vezető Testületbeli tapasztalataim javára kell írnom, hogy ezeket a dolgokat is meg tudtam érteni. Amíg kapcsolatban voltam Jehova Tanúival, az első tevékeny húsz éves időszakomban legfeljebb homályos elképzeléseim voltak a múltbeli jövendölések kudarcairól, és egyszerűen nem tulajdonítottam nekik nagyobb jelentőséget. Nem érdekeltek a tanainkat támadó irodalmak. Az ötvenes évek végétől bizonyos Őrtorony kiadványok, mint pl. *Jehova Tanúi az isteni tervben* (a szervezet történelméről), és a szervezet által szponzorált könyv *A hit menetelése* is, megemlítették ezeket a kudarcokat, de oly módon, mintha csak mellőzhető következményei lettek volna, és én is hasonló megvilágításban láttam.

Egészen a hetvenes évek végéig tartott - amíg rájöttem, mily messzemenő mértékig ment el ez a dolog. Akkor nem az ún. „oppozícios irodalom” olvasásával, hanem az Őrtorony saját kiadványaiból, a tevékeny, megbecsült Tanúk segítségével jöttem rá, beleértve Jehova Tanúi Vezető Testületének a tagjait is.

Az 1914-es esztendő az az alappilléres dátum, amelyen Jehova Tanúi doktrinális és hatalmi rendszerének az alapja nyugszik. Ezzel kapcsolatban ma Jehova Tanúi úgy hiszik, hogy:

> 1914-ben kezdetét vette Jézus Krisztus, emberi szemnek láthatatlan „jelenléte”, és az ítélkezés ideje mindenki felett, aki nyilvánosan mellé állt, és az egész világ felett.
>
> 1914-ben Jézus Krisztus tevékenyen uralkodni kezd az egész világ felett, királysága hivatalosan is átveszi a hatalmat.
>
> 1914 a bibliai próféciák által megjövendölt „utolsó napok” kezdetét vagy a „jelen idő végét” jelenti.
>
> Az 1914-ben élt nemzedék, amely már képes volt felfogni a látott eseményeket, lesz az a „nemzedék, amely nem múlik el mígnem mindezek meglesznek”, beleértve a létező rendszer pusztulását is.
>
> Három és fél esztendővel 1914 után (1918-ban), kezdődött el a halálban alvó igaz keresztények feltámasztása, az apostolok idejétől kezdve a jelen időig.
>
> Talán ugyanebben az időben (1918-ban) Krisztus akkor élt igaz követői, a Nagy-Babilon szellemi fogságába estek, a következő évben, 1919-ben azonban kiszabadultak,

[142] Rutherford eme kijelentése az *Őrtorony* 1984. október 1-jei számában található, a 24. oldalon.

és Krisztus ekkor igazolta őket mint „hű és értelmes rabszolgát”, mint ügyei irányításának jóváhagyott képviselőit, érdekeinek a gondozóit, mint egyetlen hírcsatornáját, mely a vezetést és a megvilágosodást közvetíti szolgáinak az egész világon.

Ettől az időtől van folyamatban a végső „begyűjtés”, melyben az embereket két csoportra fogják osztani: „juhokra”, és „kecskékre””, akik eleve megmentésre vagy pusztulásra lesznek ítélve.

Az 1914-es kulcs-évszám jelentőségébe vetett hit meggyengülése, gyengítené az egész doktrinális (a fent leírt) felépítményt, amely ezen alapul. Ez viszont gyengítené a kiváltságos hatalmi előjogait azoknak, akik mint hivatalos szóvivők csoportja a „hű és értelmes rabszolga” nevében tevékenykednek.

Az ily nagy jelentőségű évszám *feladása*, együtt járna a rá alapozott egész doktrinális és hatalmi rendszer-felépítés tényleges összeomlásával. Ennyire döntő tényező.

Csakhogy jelenleg kevés Jehova Tanúja tudja, hogy majdnem fél évszázadon keresztül - 1879-től a század húszas éveinek végéig - a próféciák időpontjai, melyet az Őrtorony folyóirat és rokon kiadványai megjelentettek*, merőben mások voltak az éppen felsorolt hitbeli tételeknél.* A közelmúltig ezt nem tudatosítottam. Majd rájöttem, hogy az Őrtorony „hírcsatorna” majdnem ötven évig, minden fent említetett történés mellé más-más időpontokat helyezett, és csak az összes eredeti 1914-es elvárások kudarca vezetett az újabb időpontok megjelöléséhez, amikor a próféciáknak be kellet volna teljesedniük.

Amint azt már az előző fejezetekben is megemlítettem, kutatásaim, amelyeket a *Segítség a Biblia megértéséhez* című könyvnél elvégeztem, világosan felrajzolták, hogy az i. e. 607-évszám, amit a Társulat használ Jeruzsálemnek, a Babiloniak általi pusztulásával kapcsolatban, teljes mértékben ellentétes minden közismert történelmi bizonyítékokkal szemben. De érzéseim ellenére, hogy az Írások ezt nem támogatják, továbbra is megbíztam az időpontban. Az i. e. 607-es évszám nélkül, a döntő fontosságú 1914-es év is megkérdőjelezhető. Elfogadtam azt a nézetet, hogy a történelmi bizonyítékok valószínűleg hibásak, és ezzel a módszerrel érveltem a *Segítség* könyvben is.

Azután 1977-ben, Carl Olof Jonsson, Jehova Tanúja Svédországból, küldött a központnak egy terjedelmes és mélyreható kutató munkát a bibliai kronológiáról és a kronológiai spekulációkról. Jonsson gyülekezeti vén volt, és több mint húsz éve tevékeny Jehova Tanúja.

Mivel nekem is volt tapasztalatom a kronológia kutatását illetően, nagyon meglepődtem, milyen mélyreható, teljes és áttekinthető volt a munkája. Lényegében, a Vezető Testület figyelmét szerette volna ráirányítani a Társulat kronológiai számításainak a gyengéire, melyek az 1914-es évhez, mint a „pogányok idejének” végpontjához vezetnek, amelyet Jézus a Lukács 21. fejezetének 24. versében említett (az *Új világ fordítás* szerint a „nemzetek meghatározott ideje”).

Az 1914-es évszám, röviden összefoglalva a következőképpen vezethető le:

Dániel könyvének 4. fejezetében említett „hét idő” kifejezést a babiloni királyra, Nabukadnezárra vonatkoztatják, egy hétéves időszakra, amelyet a király értelmét vesztve éli meg[143]. A Társulat azt tanítja, hogy a prófétálás szempontjából a „hét idő” azt az időszakot jelenti, amely Jeruzsálem pusztulásától (a Társulat szerint i. e. 607-re datálva) a „pogányok idejének” végéig telik el, mely alatt a pogány nemzetek „folyamatosan” uralkodtak az egész világ felett.

A „hét időt” úgy magyarázzák, mint hét évet, mely mindegyikének 360 napja van. A 360 nap szorozva héttel adja a 2520 napot. Azonban összefüggésbe teszik más próféciákkal is,

[143] Dániel 4:17; 23-33.

ahol az „egy nap egy esztendő” kifejezés található[144]. Ennek az elvnek a felhasználásával a 2520 nap, 2520 évnek felel meg, amely i. e. 607-től tart, i. sz. 1914-ig.

Amint az előbb említve volt, a Társulat minden jelenlegi tanításai Krisztus Királyság-uralmának a kezdetéről, az „utolsó napokról”, a feltámadás kezdetéről, és az ezzel párhuzamos eseményekről, kötődnek ezekhez a számításokhoz. Csak nagyon kevés Tanú képes ezt a szövevényes számkalkulációt és szövegkombinációt megmagyarázni, azonban a számítás végeredményét elfogadják.

Jehova Tanúinak legtöbbje megérti, hogy az 1914-es évszámhoz vezető biblia-magyarázat, többé-kevésbé egyedi vonása szervezetüknek, és tudja, hogy eredetileg a Társulat első elnöke Russell pásztor hozta nyilvánosságra. A Társulat által kiadott *Jehova Tanúi az isteni tervben* c. könyv belső borítólapján ez áll:

> 1870 Charles Taze Russel, követőinek egy kis csoportjával tanulmányozni kezdi a Bibliát
>
> 1877 Kiadják a „Három világ” (Three Worlds) c. könyvet, melyben 1914-et mint a „pogányok idejének” a végét jelölik meg.

Ezek a füljegyzetek és az egész könyv azt a benyomást keltik, mintha a „Három világ” c. könyv (amelyet Russell csupán pénzelt) lett volna az első kiadvány, amely az 1914-es évről szóló tanítást tartalmazta.

Pontosan ezt gondoltam én is addig az időpontig, amíg a Világközpontba meg nem érkezett a már említett anyag a svédországi véntől. Csak ezután tudatosítottam, mennyi igazságot hagytak figyelmen kívül, vagy szándékosan mellőztek a Társulat kiadványaiból.

Jonsson elsőként követte nyomon a kronológiai spekulációk hosszú történelmét. Rámutatott, hogy a különböző bibliai időszakokra vonatkoztatott „egy nap egy esztendő” elvnek az önkényes használatát, eredetileg már a Krisztus utáni első században élt zsidó rabbik is felhasználták. Az i. sz. 9. században „egy csoport zsidó rabbi” az „egy nap egy év” képlet felhasználásával számolgatni és jövendölni kezdett a Dániel könyve szerinti időszakos fázisokról, az 1290, 1335 és 2300 napokkal kapcsolatban, és a végeredményt mindegyik esetben a Messiás eljövetelének az idejére alkalmazták[145].

A hívő keresztények között ez a gyakorlat először a 12. században jelenik meg, kezdve Floris-i Joachim, római katolikus apáttal. Nemcsak a Dániel könyvében leírt napokat, de a Jelenések tizenegyedik fejezetének harmadik versében, és a tizenkettedik fejezet hatodik versében található 1260 napos időszakot, az „egy nap egy esztendő” elmélet szerint mutatta be. A különböző prófécia-magyarázók fokozatosan eljutottak a dátumok figyelemreméltó folyamatosságához. Jövendöléseikben megjelenik az 1260 év, majd az 1360, és később különböző évszámok a 16. századból. Mindig szükség volt változtatásokra, majd új magyarázatokra, miután egyik időpont a másik után elmúlt anélkül, hogy a jövendölések közül bármi beteljesült volna.

George Bell, a londoni Magazin munkatársa, 1796-ban megjövendölte az „Antikrisztus” (pápa) bukását. Ennek „1797-ben vagy 1813-ban” kellett volna bekövetkeznie. Jövendölését az 1260 napra alapozta, de eltérő kiindulópontra támaszkodott, mint más biblia-magyarázók jövendölései (voltak, akik Krisztus születésétől kezdték számítani, voltak akik Jeruzsálem bukásától, mások pedig a Katolikus Egyház keletkezésétől). Jövendölését a Francia forradalom közepette írta le. Röviddel ezután egy sokkoló esemény történt - a pápát a francia csapatok elfogták, és száműzetésbe kényszerítették.

---

[144] 4Mózes 14:34; Ezékiel 4:6.

[145] Dániel 8:14; 12:11, 12. Carl Olof Jonsson kutatásainak az egész szövege a *The Gentile Times Reconsidered* cím alatt lett kiadva.

Többen ezt a bibliai próféciák kézzelfoghato beteljesülésének fogták fel, és az 1798-as évet, az 1260 prófétai nap végidejének fogadták el. Ebből kiindulva a fogadták el azt a nézetet, hogy a rákövetkező 1799-es év, az „utolsó napok" kezdetét jelentette.

A további társadalmi megrázkódtatások Európában, elindították az új jövendölések áradatát. A prófécia-magyarázók közé tartozott John Aquila Brown is, Angliából. A 19. század elején megjelentette a Dániel könyve tizenkettedik fejezetéből ismert 2300 napnak a magyarázatát, és ennek végeként 1844-et jelölte meg. Ezt a magyarázatot az amerikai adventista mozgalom úttörője (a második eljövetel mozgalma), William Miller is elfogadta.

Meglátjuk, később milyen szerepet játszottak ezek a számítások, Jehova Tanúi történelmében.

Mert John Aquila Brown kialakított egy másik, az 1914-hez évhez szorosan kapcsolódó magyarázatot is, amely Jehova Tanúi hitbeli tételében is szerepel. Hogy-hogy?

Bebizonyítható, hogy eredetileg Brown volt az első prófécia-magyarázója a Dániel negyedik fejezetében lévő „hét idő" elméletnek, mely szerint az „egy nap= egy esztendő" elvet felhasználva jutunk el a 2520 évhez.

Brown ezt a magyarázatát először 1823-ban hozta nyilvánosságra és módszerével átváltoztatta a „hét időt" 2520 évre, *hajszálpontosan olyan módszerrel, ahogyan azt a mostani Őrtorony kiadványaiban láthatjuk.*

Ez húsz évvel azelőtt volt, mielőtt Charles Taze Russel megszületett volna, negyvenhét évvel azelőtt, mielőtt csoportjával elkezdte volna tanulmányozni a Bibliát, és több mint fél évszázaddal azelőtt, mielőtt megjelent volna a „Három világ" c. könyv.

Erről én mit sem tudtam, amíg el nem olvastam a Társulatnak küldött svédországi anyagot. Csakhogy John Aquila Brown a 2520 éves korszakot i. e. 604-től kezdte számítani, ezért fejeződött be i. sz. 1917-ben. Brown megjövendölte, hogy ezután „Izrael királyságának teljes dicsősége beteljesedik".

Akkor hol leledzik az 1914-es év kihangsúlyozásának az eredete?

Az 1844-es év körüli várakozások kudarca után, az adventista-mozgalom számos szakadár csoportra hullott szét, és Krisztus visszatérésének újabb dátumait kezdték felállítani Az egyik ilyen csoportot N. H. Barbour alakította ki, a New York állambeli Rochesterből.

Barbour áttanulmányozta John Aquila Brown munkáit, több magyarázatát elfogadta, de a 2520 év kiinduló pontját i. e. 606-ra változtatta, és előrukkolt a végső, 1914-es esztendővel (a valóságban hiba csúszott a számításba, mert ez így csak 2519 évet ölelt fel)

1873-ban Barbour, a második eljövetel követői részére elindította az *Éjféli Kiáltás* (The Midnight Cry), majd később *A reggel hírnöke* (Herald of the Morning) elnevezésű folyóiratát. A következőkben az *Éjféli Kiáltás* címlapjának a másolatát láthatjuk 1878 júliusából, tehát az Őrtorony folyóirat kiadása előtti évből. Figyeljék meg a jobb alsó sarokban található kijelentést: „a 'pogányok ideje' 1914-ben véget ér" ('Times of Gentiles' end in 1914).

Ez a másolat arról készült, amely - bár közhasználatra nem elérhető -, a Brooklyn-i Központ levéltárában van elhelyezve. Ennek a másolatnak a létezése igazolja azt a tényt is, hogy a Központ embereinek tudniuk kellett, az Őrtorony folyóirat nem egyértelműen az első folyóirat volt, amely nyilvánosságra hozta és védelmezte az 1914-es évet, mint a pogányok idejének a végét. Ez a tanítás valójában az adventista N. H. Barbour kiadványából lett átmentve.

Érdemes megfigyelni, hogy abban az időben, 1878 júliusában, C. T. Russell az adventista folyóirat, *A reggel hírnöke* „társ-szerkesztője" lett. Maga Russell magyarázza nekünk, hogyan lépett kapcsolatba N. H. Barbour-al, és hogyan jutott el Barbour kronológiájának az elfogadásáig, melynek viszont legtöbbjét, beleértve a „hét idő" magyarázatát Dániel negyedik fejezetéből, Barbour vette át John Aquila Brown-tól. Russell magyarázata az Őrtorony 1906. július 15-ei számában jelent meg.

„Talán 1876 januárjában történt, amikor figyelmem a prófétai idők problematikája felé irányult, mivel azok ezekkel a tanításokkal és reménységekkel voltak kapcsolatosak. A dolog úgy történt, hogy kaptam *A reggel hírnöke* c. folyóiratból egy példányt, melyet annak kiadója, N. H. Barbour úr küldött el számomra. Amint kibontottam, a borítón lévő kép alapján azonnal megbizonyosodtam, hogy adventista kiadványról van szó, és kíváncsiságból tanulmányozni kezdtem hogy megtudjam, a világ-vége dátumnak milyen soron következő terminusát határozták meg. Képzeljék el mennyire meglepődtem, de egyben meg is nyugodtam, amikor a tartalmából megbizonyosodtam, hogy a kiadó már nyitott szemmel figyel a dolgokra, amelyek a mi szívünket itt, Allegheny-ben már évek óta örömmel tölti el, - arra, hogy Urunk visszatérésének a célja nem maga a pusztítás, hanem a földi családok megáldatása, és hogy eljövetele tolvaj módjára történik, nem hús-testben, hanem láthatatlan szellem-lényként; hogy egyházának az egybegyűjtése, és a „búza" szétválasztása a „konkolytól" még a jelen idő végezetéig végbemegy anélkül, hogy az emberek ezt észrevennék.

Megörültem, hogy találtam másokat is, akik hasonlóan érett nézetre jutottak, azonban csodálattal fedeztem fel a kiadó nagyon körültekintő kijelentését, miszerint azokban a próféciákban hisz, melyek szerint az Úr már *jelen van* (nem láthatóan, de láthatatlanul), az aratási munkák, a búza begyűjtése már folyamatban van, - és hogy ezt a véleményét az idő-próféciák biztosítják, melyekről még pár hónappal ezelőtt azt gondolta, hogy kudarcot vallottak.

Itt van egy új gondolat: Lehetséges lenne, hogy az idő-próféciák, melyeket oly sokáig megvetettem éppen az adventisták téves alkalmazása miatt, valóban arra az időszakra utalnának, amikor az Úr láthatatlanul jelen lesz, hogy felállítsa Királyságát - melyeket, meglátásom szerint csak ebben a formában lehetett felismerni? Eléggé bölcs dolognak tűnt, nagyon bölcsnek megvárni, amíg az Úr tájékoztatni fogja népét, főleg mert megígérte, hogy a hűségeseket nem hagyja a tudatlanság sötétjében annak ellenére, hogy mások számára ennek a napnak éjjel, tolvaj módjára kellet volna eljönnie (észrevétlen, nem tudva), de nem lesz ez így a virrasztó, igazi szentek miatt (1Tessz 5:4).

Eszembe jutottak adventista barátom, Jonas Wendel és mások érvei annak bizonyítására hogy 1873-ban tanúi leszünk a világ pusztulásának, stb. - a világ-kronológia bizonyítási érvei, mely szerint az Adám teremtésétől eltelt hatezer év, 1873 elején ért véget - és más, az Írásokból vonatkoztatott és helyesnek tekintetett érvek. Ezek az idő-érvelések, melyeket én figyelemre sem méltattam és megvetettem, a valóságban nem tartalmazhatták-e az oly fontos igazságot, amit ők rosszul alkalmaztak?"

Figyeljük meg, Russell itt kijelenti, nem vette figyelembe az időrendi próféciákat és hogy valójában „megvetette" azokat. De mit tett ezután?

„Sóvárogva bárhonnan bármit megtudni Isten tanításáról, azonnal levelet írtam Barbour úrnak, hogy informáljam őt helyeslésemről más pontokban, de főleg azért, mert tudni akartam, miért és milyen bibliai bizonyítékok alapján határozta meg Krisztus *jelenlétét*, és az evangéliumi korszak aratási időszakát 1874 őszétől. Feltételezéseimet, hogy az *időszámítás bizonyítékai*, a kronológia stb., ugyanazok voltak, melyeket 1873-ban a második eljövetel hitvallói használtak, Barbour úr válaszával alátámasztotta, és elmagyarázta, hogy munkatársával J. H. Paton úrral Michiganből, miért voltak ez ideig rendes adventisták; és amikor 1874 elmúlt a világ pusztulása nélkül, és anélkül hogy Krisztust testben látták volna, egy bizonyos időre megdöbbentek. Felülvizsgálták az idő-próféciákat, melyek látszólag beteljesülés nélkül múltak el, de semmi hibát nem találtak, ezért tudni akarták, hogy a világ helyreállításának a kilátásai, és az áldások, melyekről én is tanítottam másoknak, talán nem azok az események voltak, amit várniuk kellett, vagyis az *időpontjuk* megfelelő volt, csak téves *eseményt* vártak. Nemsokára e csalódásuk után, 1874-ben *A reggel hírnöke* egyik olvasója, akinek tulajdonában volt a Diaglott másolata, feljegyzett valami különlegeset, mégpedig azt, hogy a Máté 24:27,37,39-ben az egyetemes változat szerint *visszatérésnek* fordított kifejezést, itt *jelenlétnek* fordítják. Ez a nyom vezette el őket a prófétai *időkön* keresztül a megfelelő nézetre Urunk visszatérésének a módjáról és céljáról. Nálam ez fordítva volt, először Urunk második eljövetelének a céljáról és módjáról voltam elvezetve a megfelelő nézetre, majd csak azután az idő-tanulmányozásra, melyet Isten igéje mutatott meg nekem. Isten így vezeti

gyermekeit az igazság felé, sokszor különböző kiinduló pontokból; ám ott, ahol igazságos és hívő szívek vannak, a végeredmény mindenkit egybekapcsol.

De nem léteztek könyvek és publikációk sem, amelyek a prófétai idők értelmezését bemutatták volna, ezért Mr. Barbournak kifizettem az útiköltségét, hogy látogasson meg engem Philadelphiában (ahol 1876 nyarán dolgoztam), azon célból, hogy teljesen és bibliai alapokon bizonyítsa be nekem ha tudja, hogy a jövendölések 1874-re utalnak mint arra az időre, amikor az Úr *jelenléte* és az „Aratás" megkezdődött. Eljött, és bizonyítékai meggyőztek engem. Mivel pozitív gondolkodású és Istennek teljes mértékben odaszánt ember vagyok, mindjárt láttam, hogy miránk, mint Krisztus tanítványaira, ez a próba teljes időszak melyben élünk, fontos követelményeket támaszt feladatainkra és munkánkra; hogy az aratás időszakában lévén, be is kellene gyűjtenünk; hogy a *jelenlegi igazság az a sarló melyet az Úr adott* nekünk, hogy arassunk vele és gyermekei között be is gyűjtsünk mindenhol."

Így Russell véleményét az időrendi próféciákról, az adventista N. H. Barbour látogatása változtatta meg. Russell társ-szerkesztő lett Barbour folyóiratánál *A reggel hírnöké*nél. Ettől kezdve Russell írásainak egyik feltűnő vonása az időrendi jövendölés lett, majd később az Őrtoronyban is, amit nem sokkal ezután alapított meg[146].

A „hét idő" biblia-magyarázata, és az 1914-es évszám is, amelyre Russell rákapott, mindez szorosan összefüggött az 1874-es időponttal, amit már Barbour és követői is elsődlegesen fontosnak tartottak (1914 még néhány évtized távlatában volt, azonban 1874 éppen elmúlt). Hitték, hogy az 1874-es év az emberiség történelme 6000 éves időszakának a végét jelentette, és ebben az évben várták Krisztus visszajövetelét. Amikor ez az év is elmúlt, kiábrándultak. Amint az előbb idézett anyag is bemutatta, B. W. Keith, Barbour adventista folyóiratának olvasója, később a munkatársa, felhívta a figyelmet arra, hogy az Újszövetség egy bizonyos fordításában, a *The Emphatic Diaglott-ban,* Krisztus második eljövetelével kapcsolatban a sorközi fordításban a „visszatérés" szót néha „jelenlétnek" fordították. Keith előterjesztette Barbournak azt a gondolatot, miszerint 1874-ben Krisztus valóban megérkezett, de *láthatatlanul,* és hogy Krisztus most láthatatlanul *jelen van* és ítélkezik.

A „láthatatlan jelenlét" ellen nagyon nehéz érvelni, vagy cáfolni azt. Olyan ez, mint amikor a barátunk közli velünk, hogy halott szülei láthatatlanul látogatják és vigasztalják, ti pedig azt próbáljátok *bebizonyítani*, hogy ez valójában nincs is így.

A „láthatatlan jelenlét" ilyen értelmezése lehetővé tette a Barbour koré sereglett adventistáknak, hogy kijelenthessék: „végeredményben megfelelő időpontjuk volt (1874), csak téves eseményt vártak"[147]. Russell ezt a magyarázatot elfogadta és a magáénak vallotta.

Jelenleg több mint négymillió Jehova Tanúja hisz benne és tanítja, hogy Krisztus láthatatlan jelenléte 1914-ben kezdődött el. Közülük nagyon kevesen tudatosítják, hogy *több mint ötven éves időszakon át*, az Őrtorony Társulat prófétai szerepében bejelentette és nyilvánosan hirdette, hogy ez a láthatatlan jelenlét 1874-ben kezdődött el. Jehova Tanúi ezt tanították még 1922-ben is, tizenöt évvel 1914 után![148]

Jehova Tanúi ma abban hisznek, hogy Krisztust 1914-ben hivatalosan beiktatták királyi hivatalába. Az Őrtorony évtizedekig azt tanította, hogy ez 1878-ban történt meg[149].

Jehova Tanúi ma abban hisznek, hogy „az utolsó napok" és a „végidő kezdete" szintén 1914-ben kezdődött el. Az Őrtorony folyóirat majdnem fél évszázadon át azt tanította, hogy

---

[146] Ez a Barbourrral való találkozás *után* volt, amikor Russell cikket írt egy további adventista, George Storrs által publikált The Bible Examiner részére, melyben Russel beharangozta az 1914-et, amire eredetileg Barbour jött rá. Hasonlóan mint más adventista folyóirat elnevezésében, a Russell által kiadott folyóirat is tartalmazta a „hírnök" (herald) szót - Sioni Őrtorony - Krisztus jelenlétének a hírnöke (amelyről azt hitte 1874-ben kezdődött)

[147] Az előző idézet *Őrtorony* 1906. július 15 mutatja, hogy pont ezt az érvet terjesztették elő.

[148] Lásd az 1929-ben kiadott *Prophecy* (Prófécia) c. könyvet. Az *Őrtorony* 1974. augusztus 15. említést tesz erről a hitről, de nem jelzi, hogy tanítása még 1914 után is folytatódott volna.

[149] Ez a vélemény az 1922-ben, Cedar Pointban megtartott kongresszuson kezdett változni, nyolc esztendővel 1914 után.

az „utolsó napok” 1799-ben kezdődtek el (George Bell magyarázata szerint, amit 1796-ban hozott nyilvánosságra).

Jelenleg abban hisznek, hogy a Krisztus idejétől meghalt felkent keresztények feltámasztása 1918-ban kezdődött el. Több mint negyven esztendeig az Őrtorony azt tanította, hogy 1881-ben kezdődött el.

Jelenlegi hitnézetük azon alapul, hogy 1914-től kezdődően, majd utána, de főleg 1919-től folyamatban van a nagy „aratás”, amely a jelenlegi rendszer, és mindazoknak a pusztulásával éri el tetőpontját, akik nem reagáltak hirdetési tevékenységükre. Ezzel ellentétben, az Őrtorony folyóirat a kezdetektől fogva azt tanította, hogy az „aratás” 1874-től 1914-ig folyamatban van, és 1914-ben a világ összes emberi intézményeinek a pusztulása következik be.

Jelenleg a Szervezet a „Nagy Babilon” (a hamis vallás világbirodalma) bukását 1919-re datálja. Legalább négy évtizeden keresztül az Őrtorony ezt 1878-ra jelezte azzal, hogy Babilon az 1914-es esztendő, vagy az 1918-as év folyamán el lesz pusztítva.

Mi oka volt, hogy mindezek a prófétai alaptanítások, amelyekben évtizedekig oly sok ember hitt, ilyen nagy méretben megváltoztak?

Hasonlított ez a tizenharmadik századtól húzódó jövendölések egész hosszú sorozatának az esetére - a megjelentetett várakozások kudarca.

Valaki hajlamos lesz fenntartással venni ezeket, mint csupán egyszerű állításokat. Végülis nehezen tud bárki is a Tanúk közül hozzájutni az Őrtorony régebbi számaihoz. Holott a Társulat mai kiadványai foglalkoznak a szervezet régmúlt történelmével, a régóta védett tanokról a sokadik, megváltoztatott véleményt teljes mértékben figyelmen kívül hagyják, vagy csak részben terjesztik elő. Csekély elképzeléssel szolgálnak arról, milyen határozottsággal és bizalommal voltak ezek a nézetek előterjesztve.

A továbbiakban ítéljék meg a szervezet által „leírtakat”, azon szervezet dokumentumainak egy részét, amely jogot formál az újkori próféta szerepére.

A korábbi Őrtorony-kiadványok tanulmányozásánál, egészen 1879-től, további figyelemreméltó vonását figyelhetjük meg; elvárták, hogy minden nagyobb esemény *pontosan akkor* fog megtörténni. Habár hittek benne, hogy az 1914-es év a „pogányok idejének” a végét fogja jelenteni, képzeletükben ez a dátum mégsem bírt nagyobb jelentőséggel. Sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonítottak az 1874-es évnek és annak a hitnek, hogy Krisztus láthatatlan jelenléte ekkor kezdődött el, és ezután vette át Királyság-uralmát. Azt várták, hogy nagyon hamar átélik a mennyei életre való elhívásukat. Ezzel lezárult volna a lehetőség „Krisztus menyasszonyának” a részévé válni. Abban is hittek, hogy jóval 1914 előtt, a világ a nagy nyomorúság időszakába lépett, amely csak rosszabbodni fog, és kaotikus anarchiában tetőzik. 1914-ben már mindennek vége kellett legyen, befejeztetve, Jézus Krisztusnak kezébe kellet vennie a földi ügyeket, Királyságának minden emberi hatalmi rendszer helyébe kellett lépni.

Ezt jellegzetesen ecsetelik az *Őrtorony* 1881. januári számának anyagában; némely részletet aláhúztunk a gyorsabb orientáció végett:

> „Azt is láthatjuk, hogy a zsidó- és az evangéliumi korszakok aratása párhuzamosan halad, nemcsak a kiinduló ponttól, de az idő-tartamukat illetően is; aratásuk 40 évig tartott, Jézus felkenetése utáni időtől (a begyűjtésük utáni Kr. u. 30-ban), Jeruzsálem pusztulásáig Kr. u. 70-ben. A miénk is, amely 1874-ben kezdődött el - „a harag napjának”, és a „pogányok idejének” a végével, az 1914-es esztendővel zárul - hasonló és párhuzamos időszakkal mint a 40 év. A zsidó aratás első hét évében, az egyház érett búzájának a betakarítására megkülönböztetett figyelmet szentelték; ebből három és fél évet Jézusnak, mint Vőlegénynek a jelenlétében, három és fél évet pedig abból az időből, miután eljött hozzájuk mint Király és megdicsőült; de mindez felügyelete és irányítása mellett történt.

Amint János mondja, megtisztította szérűjét, begyűjtötte búzáját a tárházba, de a polyvát elégette. Ebben teljesedik be a párhuzam: megállapítottuk (amint korábban a Day Dawn-ban bemutattuk), hogy a törvény és a próféták kijelentései szerint, jelen lesz a jubileumi 1874-es ciklus kicsúcsosodásánál. A párhuzamok mutatják, hogy az aratás elkezdődött, és a menyasszony egybegyűjtése biztonságos helyre, hét párhuzamos évig fog tartani, és 1881-ben fejeződik be. De hogyan, mikor és miért bukott meg a „szolgák háza" Krisztuson? Ha ezt meg tudjuk állapítani, elvezet bennünket hogyan, mikor, és miért bukdácsol az evangélium háza, főleg majd azon tények szemszögéből, miszerint ennek az időszaknak a záróműve oly sok apróságban *pontos mása* az előzőnek.

Hitünk szerint, Krisztus most abban az értelemben van jelen, miszerint magára vállalja nagy hatalmát és uralmát. Ez a munka az egyházi búza, konkolytól való szétválasztásával kezdődött, és a korszakok búzájának a begyűjtésével, az ő királyi hatalmában. „Aki győz, annak meg fogom engedni, hogy leüljön velem a trónomra", és „annak adom a hatalmat a nemzetek felett", hogy folytatódjon, míg a dolgok nem lesznek neki alárendelve. Megfelelőnek tűnik az is, hogy menyasszonyának az átvételével kezdődnének meg a munkák, és azzal, hogy ketten egyek lesznek."

Az Őrtorony igazi kulcs-évszáma abban az időben egyértelműen az 1874-es év volt. Krisztus ettől az időponttól volt jelen. Az elkövetkező 40 évben kellett volna betetőződnie a teljes aratásának. Hitükből kiindulva olyan érzésük volt, hogy nagyon hamar drámai események történnek, talán éppen 1881-ben, ahogyan ez a „MEDDIG MÉG ÓH, URAM" című cikkben védelmezve volt. Figyeljék meg ezeket a szempontokat:

„Vitathatatlan, hogy többen felteszik maguknak a kérdést: milyen hamar következik be átváltozásunk? Sokan évekig örvendeztünk, és mindmáig örömmel gondolunk átváltozásunk idejére, amikor majd egybegyűjtetünk Jézushoz, és meglátjuk őt olyannak, amilyen. A novemberi számunk, átváltozásunkat érintő cikkében azt a nézetet ecseteltuk, hogy az idő közelebb van, mint azt sokan feltételezték, és bár nem próbáljuk bebizonyítani, hogy átváltozásunkra külön megjelölt időpont létezik, még mindig céljaink közé tartozik némely bizonyíték felülvizsgálata, amelyek a természetesből a szellemibe való átvezetésünket, vagy átváltozásunkat erre az időszakra jelzik, vagy 1881 őszére. A bizonyítékok, hogy átváltozásunk ebben az időben fog végbemenni szaporodnak, mivel láttuk, hogy a szellem-testre való átváltozás nem házasság. Amíg azt gondoltuk, hogy maga az átváltozás lesz a házasság, és tudtuk, hogy 1878-tól a névleges egyháznak három és fél éves kegyelmi időszaka van (most már az elvetettnek), nem várhattunk semmilyen eltolódását 1881-ról, vagy a három és fél éves időszak alatt. Amint azonban megállapítottuk, hogy a házasságkötés nemcsak az átváltozásra való felkészültséget (jelenlétének a felismerését) jelenti, hanem maga a házasságkötés is az átváltozást jelentheti, akkor a bizonyítékok, hogy az ismertetett időben változni kezdtünk (vagy át leszünk változtatva) erősek, és kutatásra értékes anyagok, önmagukat ajánlva az érdekelteknek. Bármilyen közvetlen bizonyíték nélkül, hogy átváltozásunk már közel, a bizonyíték maga az a tény lesz, hogy a mikéntje most már érthető lett, mivel az igazság „szellemi eledel a megfelelő időben", és kellőképpen felfogható. Megemlítendő, hogy 1878 tavasza után (amióta tudjuk, hogy Jézusnak Királynak kellet lennie) a szentségkép, vagyis a menyegzői öltözet kérdéses volt. A zsidó korszak vége, és a zsidó nemzet iránt abban az időben mutatott kegyelem párhuzama mellett, ami a Király jelenlétérére mutat, a helyes applikációt a menyegzői ruha követelménye is bizonyította, mivel „bemené pedig a Király hogy megtekintse vendégeit" (Máté 22:11), ezért mindenki tudni szerette volna, hogy megállnak-e előtte. Mivel a vendégek mostani megtekintése az átváltozásunk előtti utolsó esemény, mely a házasságot megelőzi, és most már mi is tudatában vagyunk átváltozásunknak, úgy tűnhet, hogy az idő közel.

Most előterjesztjük, amit az előképekből és a próféták bizonyságtételeiből mutattunk be, melyek úgy tűnik, 1881-re mint a szentek elragadtatására utalnak, és az ajtó bezárására a kevélyek előtt."

Aprólékos érvelés következett, kihangsúlyozva 1881 őszét, mint a mennyei átalakulás lehetséges időpontját „amikor a lehetőség ajtaja - a menyasszony-osztály tagjának lenni – bezárul". Ez *35 esztendővel 1914 előtt volt*, amely egyszerűen a végső időpontot jelentette számukra, az időpontot, amelyben mindennek be kellett fejeződnie.

A várakozások, hogy a felkent keresztények a „menyasszony- osztályból” 1881 őszén megélik az égi életre való átváltozásukat, szemlátomást nem teljesedtek be. Ahogyan múltak az évek, a figyelem az időszak terjedelméről elterelődött, és egyre jobban az 1914-es esztendő lett kihangsúlyozva. De még mindig ez volt a *végidőpont*, amikorra a föld urainak az eltűntetése be lesz fejezve, és „a névleges kereszténység elpusztítása” is megtörténik, mivel hitük szerint 1878-ban Krisztus teljes mértékben gyakorolni kezdte Királyság- hatalmát, mint ahogy erre az 1889-ben kiadott Russell, *Az idő elérkezett* (The Time Is At Hand) c. könyve is rámutatott.

Párhuzamos felosztások

…a ház, amelybe a begyűjtés kezdetén(szolgálatának a kezdete) megérkezett mint Vőlegény és Arató; pont a keresztre feszítése előtt mutatkozott be nekik mint Király, miközben úgy mutatta meg királyi hatalmát, hogy kimondta felettük az ítéletet, hogy elpusztítja házukat és jellemző tettel megtisztítja szentélyüket (Lk 19:41-46; Mk.11:15-17). Ugyanígy van ez a jelenlegi aratásnál: Urunknak, mint Vőlegénynek és az aratás Urának a jelenléte az első három év alatt fel lett ismerve, Kr. u. 1874-től Kr. u. 1878-ig. Ez időtől kapott hangsúlyt, hogy ez az idő 1878-ban már elérkezett, és Isten házában a királyi ítélkezés elkezdődött. Éppen ehhez kötődik a Jelenések 14:14-20, melynek fényében Urunk be lett jelentve, mint az aratás megkoronázott Fője. 1878, mint a hatalom és a tekintély átvételének a megfelelő ideje ebben a jelenlegi rendszerben, világosan jelzi a megfelelő időt a Királyok királya jelenlegi szellemi, láthatatlan Urunk hatalmának az átvételére, amikor magához veszi a hatalmat, hogy uralkodjon, azt az időt, amely a próféciában szorosan összefügg a hűségesek feltámasztásával, a nagy nyomorúság kezdetével, és a harag napjával a nemzetek felett (Jel 11:17,18)

NEM ISMERTED MEG A TE MEGLÁTOGATÁSODNAK IDEJÉT

Lukács 19:44; Máté 24: 38-39

Urunk három alakban jelenik meg - mint Vőlegény, Arató és Király

János 3:29; 4:35,38; Máté 21:5,9,4; 2Kor 11:2; Jel.14:14,15; 17:14

Adventista mozgalom Jézus születésének idejében, harminc évvel eljövetele, megkeresztelkedése és felkenetése előtt. Máté 2:1-16; Csel 10:37,38	Adventista mozgalom 1844-ben, harminc évvel a valós jelenléte előtt, hogy felébredjen és igazolva legyen az egyház Máté 25:1
Az Urunk jelenléte mint Vőlegény és Arató - Kr.u. 29. október	Az Urunk jelenléte, mint Vőlegény és Arató - Kr.u. 1874. október
A királyi hatalom elfogadva, három és fél évvel később - Kr. u. 33	A királyi hatalom elfogadva, három és fél évvel később - Kr. u. 1878
A KIRÁLY ELSŐ TÉNYKEDÉSE, ÍTÉLKEZÉS	
A névleges zsidó közösség elutasítva, a szószerinti szentély megtisztítva - Máté 20:18; 21:5-15; 23:27; 24:1	A névleges kereszténység elutasítva, a szellemi szentély megtisztítva - 1Pt 4:17; Jel 3:16; Mal 3:2
A zsidó közösség teljes pusztulása 37 évvel az elvettetés után vagy 40 évvel az aratás kezdete előtt - Kr. u. 70	A névleges kereszténység teljes pusztulása 37 évvel az elvettetés után - vagy 40 évvel az aratás kezdete előtt - Kr.u. 1914

Még a századfordulón, az 1900-as évek elején is, 1874-re és 1878-ra, mint kulcs-dátumokra összpontosult a figyelem, mely felé minden elmélkedés irányult. Jehova Tanúi az „utolsó napokban” éltek 1799-től, az „aratás” idejében 1874-től, Krisztus 1878-ban vette magához Királyság-hatalmát, és ekkor kezdődött a feltámasztás. Az idő múlása nem változtatott ezen a véleményen. A jövendölésekkel ellentétben, miszerint 1881-re várták ’az élő szentek elragadtatását az égbe’, minden továbbit a láthatatlan eseményekre vonatkoztattak. A látható bizonyítékok nélkül, amik diszkreditálhatták volna őket, továbbra is életben lehetett tartani ezeket a kijelentéseket, és a valóságban életben is tartották.

Még 1911-ben, három évvel 1914 előtt is, az Őrtorony megszakítás nélkül hangoztatta az 1874, 1878 és az 1881-es évek jelentőségét. A „Nagy Babilon” 1878-ban esett el, és „teljes pusztulásának” 1914-ben kellet bekövetkeznie. Azonban „kiigazítás” történt a „lehetőség ajtajának a bezárását” illetően, hogy az égi királyi osztály tagjai lehessenek, amely időpont korábban 1881-re volt meghatározva. az *Őrtorony* 1911. június 15-ei számban tudatta olvasóival, hogy az „ajtó” még „nyitva áll”:

> „Amikor megfigyeltük ezt a párhuzamot, felfedeztük az 1874-es esztendőt, mint az aratás kezdetének és a választottak egybegyűjtésének az idejét a négy világrészről; 1878 az az idő, amikor Babilon formálisan meg lett döntve, Laodicea elvettetett - az idő, melytől érvényes a: „Babilon elesett, elesett” - elesett Isten akaratából. Párhuzam az 1881-es esztendővel úgy tűnik, bizonyos kegyelmet mutatott a Babiloniakkal szemben, mely a mai napig folytatódik a jelen rendszer elutasítása ellenére is; ekkor értettük meg, hogy ez a kapcsolat nem volt előnyös, ellenkezőleg, több értelemben jelentősen előnytelen volt, amiből csak Isten kegyelmével, igazságának segítségével, nehézségek árán tudott valaki megszabadulni. Ezekkel a párhuzamokkal összhangban, 1914 októbere tanúja lesz az egész Babiloni rendszer pusztulásának, mint a „tengerbe vetett nagy mérföldkőnek”.
>
> Visszatekintve: bölcs dolog arra következtetni, hogy a testi Izrael kegyelmi időszakának a vége, egyben az evangéliumi időszak különleges előnyeinek a végét is jelenti, tehát a magasabb elhívást: felfogásunk szerint a nyilvános, vagy egyetemes „elhívás” a királyi becsületbe 1881 októberében véget ért. De ahogy az Írástanulmányokban (Scripture Studies) bemutattuk, különbséget teszünk az elhívások vége, és az „ajtó” bezárása között; hisszük, hogy a királyi osztályhoz vezető ajtók eddig még nem zárultak be; ideiglenesen félrésnyire nyitva állnak, egyrészt hogy kilökhessék azokat akik az elhívást elfogadták ugyan, de a kiváltságokban, az önfeláldozás lehetőségében elbuktak, másrészt pedig hogy lehetőséget adjanak másoknak is belépni az ajtón, összhangban a Jel.3:11 „senki el ne vegye a te koronádat”. Ezért az 1881-től kezdődő mostani időszak, az Urunk szolgálatában tett önfeláldozás lehetőség-ajtajának a teljes bezárásáig, azok átrostálásának az időszaka, akik már Isten kegyelmében vannak, szövetségi kapcsolatban Istennel.”

A pusztulás időpontja, az 1914-es év most karnyújtásnyira volt. Elérkeztével be kellet fejeződnie a begyűjtésnek, tetőpontjukra jutniuk az utolsó napoknak, és beteljesedniük minden reménységnek. az *Őrtorony* hasábjain mit is tanítottak pontosan, minek kellet történnie 1914 eljövetelével?

’Az idő elérkezett’ c. könyv, amely húsz évvel 1914 előtt lett kiadva, a következő hét pontot határozta meg:

> „Ebben a fejezetben bibliai bizonyítékokat terjesztünk elő annak bizonyítására, hogy a pogányok ideje, azaz annak az időnek a hossza, amelyet uralkodásra használhattak fel, Kr. u. 1914-re befejeződik; és hogy ez a dátum a tökéletlen emberek uralmának a végső határa lesz. Figyeljük meg, hogy ha ez az Írásokon biztosan megalapozott ténynek mutatkozik, akkor a bizonyítani fogja, hogy:
>
> Először: hogy Isten Királysága, amelyért az Urunk imádkozni tanított, mondván „Jöjjön el a te királyságod”, ebben az időpontban eléri a teljes és egyetemes uralmat, és akkor fog „felállítatni”, vagy szilárdan megalapíttatni a földön.
>
> Másodszor: bebizonyosodik, hogy az, akinek jogában áll hogy magához vegye ezt a hatalmat, mint a Föld új uralkodója jelen lesz; de nemcsak ez, hanem az is bebizonyosodik, hogy jóval ez időpont előtt ő már jelen lesz, mivel a pogány uralmak pusztulását közvetlenül az okozza, hogy mint az agyagedényeket szétzúzza darabokra (Zsolt 2:9; Jel.2:27), és helyükre saját igazságos hatalmát állítja.
>
> Harmadszor: Bebizonyosodik, hogy valamivel az 1914-es éve vége előtt Krisztus Egyházának utolsó olyan tagjai, akiket Isten elismert, a „királyi papság”, „Krisztus teste” a Fővel együtt megdicsőül, mivel minden tagnak Krisztussal kell uralkodnia, egyesülve vele a királyságban, melyet nem lehet teljesen felállítani minden egyes tagja nélkül.

Negyedszer: Bebizonyosodik, hogy Jeruzsálemet ettől az időtől kezdve többé már nem fogják lábbal tapodni a pogányok, hanem az Isteni kegyvesztettség porából felemelkedik a dicsőségre, mivel a „pogányok ideje" beteljesedik vagy befejeződik.

Ötödször: bizonyossá válik, hogy ebben az időpontban, vagy valamivel korábban, Izrael vaksága megszűnik; mert az ő „vakságuk rész szerint" volt „amíg betelik a pogányok ideje" (Rm 11:25), más szóval, amíg a pogányokból nem lesz kiválasztva a teljes létszám, akik tagjai lesznek Krisztus-menyasszony testének.

Hatodszor: beigazolódik, hogy a nagy nyomorúság „amilyen még nem volt azóta, mióta nép kezdett lenni" világméretű anarchiában csúcsosodik ki; ezután az ember megtanulja a csendet és megismeri, hogy Jehova az Isten, és felmagasztalódik a földön (Zsolt 46:10). A dolgoknak olyan eseményei mennek végbe, melyről a szimbolikus nyelvezetben úgy szólnak, mint az óceán tajtékzó hullámairól, a megszeppenő földről, a tengerbe omló hegységekről és égő menyboltozatról, és „az új egek és az új föld" békéjét és áldását a meggyötört emberiség fogja megtapasztalni. Az Úr felkentje jogos és igazságos hatalmával először azonban Isten gyermekeinek egy csoportja által lesz felismerve a nagy nyomorúság ideje alatt, az osztály által,- az osztály által, mely az időszakok grafikonján *m* és *t* betűvel van bemutatva (lásd a 235-239 oldalt, II. rész), szorosan a testi Izráel vége előtt, majd végül az egész emberiség által.

Hetedszer: bebizonyosodik, hogy *azelőtt az időpont előtt* Isten Királysága már uralomra jut, azután lesújt és darabokra zúzza a pogány állóképet (Dan.2:34) - teljességgel eltörölve azoknak hatalmát. Uralma és Királysága oly gyorsan lesz felállítva, amilyen gyorsan szétzúzza a „létező hatalmakat" - polgárit és egyházit - a vasat és az agyagot."

A fenti kijelentések még az 1914 előtti kiadásban vannak. Figyeljék meg, hogy némely kijelentések hogyan lettek „átmentve" az 1924-es kiadásba, tehát már 1914 után.

A fent idézett anyagból láthatjuk, az 1914 előtti kiadásban világosan lejegyezték, hogy 1914 a „tökéletlen ember uralmának a *legvégső határa"* lesz. Kijelentették, hogy ebben az időszakban Isten Királysága „eléri a teljes és egyetemes uralmat, és ezután fog felállíttatni, vagy szilárdan megalapíttatni a földön".

Az 1914 utáni kiadásban ezekkel a szavakkal lett elfedve:

„Ebben a fejezetben bibliai bizonyítékokat terjesztünk elő, annak bizonyítására, hogy a pogányok ideje, azaz annak az időnek a hossza, amit uralkodásra használhattak fel, Kr. u. 1914-ben fejeződik be, és hogy ebben az időben látható lesz a tökéletlen emberek uralmának a szétzúzása. Figyeljük meg, ha ez az Írásokon biztosan alapuló ténynek mutatkozik, akkor bizonyítani fogja, hogy:

Először: ebben az időpontban az Isten Királysága, amelyért a mi Urunk imádkozni tanított bennünket ezekkel a szavakkal „Jöjjön el a Te királyságod", kezdi megszerezni befolyását és röviddel ezután majd „felállíttatik", vagy szilárd alapot vet a jelenlegi földi intézmények romjain."

Az 1914-es kiadás harmadik pontjában kijelentik, hogy 1914 vége előtt Krisztus testének utolsó tagja a Fővel együtt megdicsőül. Az 1914 utáni kiadásban itt is megváltoztatták a fogalmazást, és bármilyen utalást 1914-re mellőzték:

„Harmadszor: bebizonyosodik, hogy valamivel a korszakváltás vége előtt, Krisztus Egyházának utolsó olyan tagjai, akiket Isten elismert, a „királyi papság", a „Krisztus teste" a Fővel együtt megdicsőül, mivel minden tagnak Krisztussal együtt kell uralkodniuk, egyesülve vele a Királyságban, mely nem állítható fel teljességgel a tagjai nélkül."

A későbbi kiadásban szemet szúr azon igyekezet, hogy elfedjék a nagyon is határozott kijelentések nyilvánvaló csődjét 1914-et illetően, amint elmúlt anélkül, hogy a megjövend9lt dolgok bekövetkeztek volna. Ma kevés olyan Jehova Tanúja van, akinek legalább halvány sejtelme lenne a kijelentések súlyáról, melyek ezzel az évszámmal voltak kapcsolatban, vagy a tényről, hogy az eredeti hét pontból egyik sem teljesült be úgy, ahogyan az meg volt jelenítve. Ezeknek a régi elvárásoknak a jelenlegi Őrtorony kiadványok hasábjain nagyon

kevés teret szánnak, csupán kurtán megemlítve; némelyeket teljességgel figyelmen kívül hagyva[150].

A Társulat utolsó kiadványait olvasva, az embernek az a benyomása, hogy az Őrtorony elnöke Russell, az 1914-es év elvárásairól, semmi konkrétumot nem mondott. Ezek a kiadványok olyan végkövetkeztetésekhez vezetnek, hogy a bármilyen erős elvárásokért, vagy dogmatikus kijelentésekért mások felelősek, mégpedig maguk az olvasók. A hivatalos történelmi áttekintésben a *Jehova Tanúi az isteni tervben* c. kiadványban, az 52. oldalon találhatunk erre példát:

> „Nincs kétségünk, hogy ezen időszak alatt többen túl buzgó kijelentéseket tettek a várakozásokat illetően. Sokan olyan állításokat olvastak ki az Őrtoronyból, amelyek sohasem voltak így szánva, de Russell idejében szükséges volt a figyelmet ráirányítani a bizonyosságra, hogy a pogányok idejének a vége alatt nagy változás fog történni. Russel szüntelen buzdította olvasóit, hogy legyenek éberek, különösen az idő-elemre tekintettel."

A könyv olyan kiemeléseket idéz az Őrtoronyból, amelyekről következetesebb átvizsgálás után nyilvánvaló lesz, hogy a bemutatott kijelentéseket egyszerűen nem támogatják. Az egyedüli idézet, amely bizonyos „idő-elemekkel" foglalkozik, az Őrtorony 1893-as száma:

> „A nagy vihar karnyújtásnyira van. Még ha nem is tudjuk pontosan mikor jön el, bölcsebb feltételezni, hogy ez nem lehet *több* mint tizenkettő, vagy tizennégy évnél hamarább."

Ez semmit nem bizonyít a megtett kijelentésekről; csupán azt igazolja, amit Russell további írásai, hogy a világméretű problémák kirobbanását szó szerint, még 1914 *előttre várta,* az idézett anyag szerint 1905-ben vagy 1907-ben, és ez a robbanás a világi hatalmak végső pusztulásához vezetett volna ebben az utolsó időpontban.

Két esztendővel 1914 előtt az Őrtorony felhívta olvasói figyelmét az elővigyázatosságra.

A *Jehova Tanúi az isteni tervben* c. könyv (53. oldal) idézi Russell állítását az 1912-es Őrtoronyból:

> „Biztosan létezik tér a kisebb nézetkülönbségekre, de a mi feladatunk, hogy egymás iránt nagyvonalúak legyünk. A pogányoknak bérbe adott hatalom talán 1914, vagy 1915 októberében befejeződik. A zendülések és az anarchia időszaka, „amilyen még sohasem volt a nemzetek történelmében", talán a pogányok idejének a végét, vagy a Messiási uralom kezdetét jelenti.
>
> Ismételten megemlítjük olvasóinknak, hogy semmit sem prófétáltunk a pogányok idejének végéről a nagy nyomorúságban, és a dicsőséges időszakról sem, ami a katasztrófa után fog bekövetkezni. Csupán arra mutattunk rá, mit mondanak az Írások, előterjesztettük nézetünket a jelentőségét illetően, és felhívtuk olvasóink figyelmét, maguk döntsenek mit jelent ez. *Nekünk ezek a próféciák mindig ugyanazt jelzik*… Valaki azonban egyértelmű kijelentéseket tehet arról, mit tud és mit nem. *Ezzel mi sohasem foglalkoztunk*, hanem csupán azt éreztettük, hogy hitünk szerint ez és ez, vagy ebből és ebből az okból."

Ez tehát az a kép, amelyet a szervezet igyekszik kialakítani. Hasonlítsák ezt össze azokkal a kijelentésekkel, melyek az Őrtoronyban és más kiadványokban láttak napvilágot, kijelentésekkel, amelyekhez a Társulat jelenleg nem jelentkezik. Kérdezzék meg, igaz-e hogy a Társulat elhárítja a felelősséget bármilyen dogmatikus kijelentésekért, és azok vállára

---

[150] Hasonlóan van ez az 1878 és 1888-as éveket illető kijelentésekkel is, amik végul az 1799 és 1874-ről tett kijelentésekkel együtt el lettek távolítva, mint hibásak.

helyezi, akik a bizalmukat helyezték a kiadványokba, ami a Társulatnak sohasem állt szándékában, főleg amit 1914-nek kellet hoznia.

Az 1889-ben kiadott, *Az idő elérkezett* c. könyvben (98 és 99. oldal), a következőket olvassuk:

> „Valóban azt várjuk, hogy nagy dolgok történnek majd, hogy 26 év leforgása alatt minden jelenlegi kormány meg lesz döntve és széteresztve; mi azonban különleges és jellegzetes időben élünk, „Jehova napjában" melyben a dolgok gyorsan érik el tetőpontjukat; és lejegyeztetett, hogy „Rövid műve teszi az Urat a földön" (lásd I. kötet, XV. fej.)
>
> A pogányok idejével kapcsolatos erős bibliai bizonyítékokra nézve, megdönthetetlen igazságnak tekintjük, hogy a világ királyságainak a teljes befejezése, és Isten tökéletes királyságának megalapítása 1914 végén fog befejeződni. Akkor az imádság, melyet Urunk távozásától az Egyház imádkozza „Jöjjön el a te királyságod" meghallgatásra talál; és a bölcs és igazságos kormánnyal az egész föld betelítődik az Úr dicsőségével - ismerettel, igazsággal és békével (Zsolt 72:19; Ézs 6:3. Hab 2:14; és Isten akarata érvényesül) „amint a mennyben úgy a földön is".

Ha valamiről azt állítjuk, hogy nemcsak hogy igaz, de megdönthetetlen igazságnak véljük, ez nem ugyanaz, mintha azt mondanánk, hogy meggyőződésünk szerint ez így is van? Ilyenkor nem „egyértelmű kijelentésekkel" foglalkozunk? Ha ebben különbség van, akkor miben rejlik?

Ugyanabban a kiadványban a 101. oldalon ez a kijelentés van:

> „…és a még elő szentek, mint sokan e világból, jelenleg a hibák és a rossz leküzdésénél szolgálnak, mint az Úr katonái. De senki se következtessen elhamarkodottan, hogy itt a nemzetek *békés átmenete* van szimbolizálva*;* mert több igehely, mint a Jel 11:17,18; Dán 12:1; 2Tessz 2:8; Zsolt 149 és 47 a fordítottját állítja.
>
> Ne lepődjenek meg, ha a következő fejezetekben bizonyítékokat mutatunk be arra nézve, hogy Isten Királyságának a felállítása már elkezdődött, hogy amint a prófécia is mutatja, a hatalom gyakorlásának a kezdete 1878, hogy a „mindenható Isten nagy csatája" (Jel 16:14) szintén elkezdődött, és 1914-ben fog befejeződni a föld jelenlegi uralkodóinak a teljes vereségével. A seregek összegyűjtése Isten igéjének szemszögéből könnyen észrevehető.
>
> Amennyiben Isten igéjének a látcsövét helyesen élesítjük, és látásunk nem lesz elhomályosítva előítéletekkel, világosan látni fogjuk az események jellegét, melyek az „Úr napján" következnek be, - hogy az események igazi középpontjában vagyunk, és hogy „haragjának a nagy napja közeleg".

Két esztendővel a könyv megjelenése után, 1891-ben kiadták Russell másik könyvét a *Jöjjön el a Királyságod!* (Thy Kingdom Come), és a 153. oldalon a következőket olvashatjuk:

> „A misztikus Babilonra jövendölt összeomlás, járvány, pusztulás stb., előárnyékolodott a természetes Izraelre hullott nagy nyomorúsággal, és nemzetének pusztulásával, mely teljes szétzúzásához vezetett Kr. u. 70-ben. A hanyatlásnak eme időszaka szintén megegyezik, mivel attól az időtől számítva, hogy Urunk ezt mondta „házatok pusztaságban lesz", 36 és fél év telt el Kr. u. 33-tól Kr. u. 70-ig; és Kr. u. 1878-tól Kr. u. 1914 végéig szintén 36 és fél év telik el. Amint a próféciából láthatjuk, 1914 végére eltűnik az, amit Isten Babilonnak nevez, az emberek pedig kereszténységnek."

A rákövetkező évben, az Őrtorony 1892. január 15-ei számában arról írnak, hogy a végső „csata" már elkezdődött, és a végnek 1914-ben kell bekövetkeznie:

> „Kellemes meglepetésként érintett bennünket (a sokszor megjelentetett fordított érzések után), hogy az Európai helyzetet olyannak látjuk, amilyennek leírtuk - az Írásokban leírtakkal összhangban - ezért bizalmunk Isten igéjében, és a jelenlegi igazság fényében mely azt bevilágítja oly nagy, hogy nem kételkedhettünk tanúbizonyságáról, történjen bármi. A csata befejezésének a dátuma végérvényesen meg van jelölve az

Írásokban, mint 1914 októbere. Jelen időben már 1874-től folyamatban van. Ez ideig főleg a szavak háborúja volt, és a tőke, munka, hadi és titkos társulási erők szervezkedésének az ideje.

Eddig még sohasem volt ilyen időszaka a szervezkedésnek, mint jelenleg. Nemcsak nemzetek szervezkednek más nemzetek ellen, de a nemzeteken belül különböző érdekvédelmi frakciók is. Jelenleg ezek a frakciók tanulmányozzák a helyzetet, próbálgatják az ellenállás erejét és kutatják, hogyan vihetnék végbe további harci tervüket olyan erővel, melyet sokan bibliai bizonyosság nélkül, elengedhetetlennek tartanak. Mások saját magukat csapják be és kiáltják: Béke! Béke! holott a béke lehetetlen, amíg Isten Királysága nem jön létre, és akarata nem érvényesül itt a földön, ahogyan ez eddig a menyben volt.

Az ilyen jellegű osztályharcnak folytatódnia kell, az érintettek váltakozó sikerével; nagyon alaposan meg kell szervezni; a végső csata rövid, szörnyű és döntő lesz - egyetemes anarchiába torkollik. A világ nagy hadvezéreinek a meggyőződése több szempontból megegyezik az Isteni próféciákkal. Ezért „jaj az embernek vagy nemzetnek, mely a következő háborút robbantja ki Európában, mivel az a háború már porig lerombol mindent". Nemcsak a nemzetek közötti ellenségeskedésből fakad majd, de szociális nyugtalanságokból, ambíciókból és gyűlöletből, és ha nem vetne véget Isten királyságának a létrejötte választottjának a keze által, majd az egyház megdicsőülésével, az emberi faj el lenne pusztítva. - Máté 24:22"

Ez a rövid részlet, amely az *Őrtorony* 1894. júliusi számában jelent meg, feltárja, miként látták az akkori feltételeket, mint annak fényes bizonyítékát, hogy 1914-ben a világ az utolsó nagy sóhajtásával a fájdalom utolsó rohamára készülődött:

ELHALASZTHATÓ 1914-IG?

Tizenhét évvel ezelőtt, akik a *Millenial Dawn*-ban előterjesztett idő-elemekkel foglakoztak azt mondták, hogy a számítások módja sok tekintetben okos volt, de majdnem biztos. hogy sem most, sem 1914 elmúltával nem történnek radikális változások: Amennyiben bebizonyítanák, hogy egy század, vagy kettő folyamán történnének meg, akkor sokkal valószínűbb lenne.

Milyen változások történtek eddig, és milyen gyorsan haladnak előre?

„A régi gyorsan elmúlik és újak jönnek."

A mostanában felmerülő munka-foglalkoztatási nehézségek, és a fenyegető anarchia miatt, olvasóink most azt tudakolják leveleikben, hogy nincs-e valami hiba az 1914-es dátumot illetően. Nem értik, hogy ilyen feszültségteli időszakban a jelenlegi helyzet miért tarthat ilyen sokáig.

Semmi okát nem látjuk az évszámok megváltoztatásának - és nem is változathatnánk meg őket, még ha akarnánk is. Ezek ugyanis hitünk szerint, Isten évszámai, nem pedig a miénk. Azt azonban tartsuk elménkben, hogy az 1914-es esztendő vége nem a nagy nyomorúság idejének a kezdete, hanem a vége. Semmi okát nem látjuk véleményünk megváltoztatására az álláspontokat illetően, melyet az Őrtorony 1892. január 15-ei számában mutattunk be. Tanácsoljuk az újraolvasását."

Az igaz, hogy a „vélemény" szót használták, de milyen jelentősége van, ha ezzel egy időben Istent, mint a kijelentett időpontok támogatóját beleszőtték a képbe? Ki merné megkérdőjelezni „Isten dátumait"?

A szervezet ma szokás szerint azt állítja, hogy ezek a dolgok mellékesek és elhanyagolhatóak viszonyítva azzal, amit állítólag, mint vezérigazságot jelentettek ki, azaz hogy a Társulat helyesen tanított a „pogányok idejének végéről" 1914-ben. Ez azonban az egyedüli hittétel a korai időkből, amely érinti az 1914-es évet, és amely a mai időkig megmaradt. Ezzel azonban elkövetik a lehető legnagyobb méretű félretájékoztatást. Mert minden, ami valójában megmaradt, az a „pogányok idejének a vége"- frázis. A kifejezésnek mostanság tulajdonított *értelmezése*, teljesen *különbözik* attól az értelmezéstől, amit az Őrtorony Társulat negyven éven keresztül, egészen 1914-ig tulajdonított ennek a kifejezésnek.

A „pogányok idejének a végét” ez alatt a negyven év alatt az Őrtorony Társulat tagjai és követői úgy értelmezték, mint a földi kormányok teljes megdöntését, és eltörlését, és ezek pótlását Krisztus világméretű Királyság-uralmával. Semmilyen emberi uralom nem maradhatott fenn. Idézzük fel *Az idő elérkezett* c. könyv 98. és a 99. oldalán található kijelentéseket, miszerint, „26 év leforgása alatt” (1889-től) „minden jelenlegi kormány meg lesz döntve és szétteresztve”. Hogy „a pogányok idejével kapcsolatos erős bibliai bizonyítékokra nézve, *megdönthetetlen igazságnak tekintjük*, hogy *e világ királyságainak a teljes befejezése és Isten tökéletes királyságának a megalapítása* i. sz. 1914 végén fog befejeződni”.

A „pogányok idejének vége”-frázis (vagy a „nemzetek meghatározott ideje”) jelenlegi értelmezése teljesen különbözik az előző értelmezéstől. Most már nem az emberi uralom valóságos végét jelenti, mint a Krisztus általi pusztítás végeredménye. Most azt bizonygatják, hogy a „folyamatos uralmuknak” lesz vége itt a földön, „megszakítása” a végeredménye annak, hogy Krisztus láthatatlanul átvette a hatalmat és 1914-ben elkezdett uralkodni, és figyelmét „különös módon” a Földre irányította (tulajdonképpen ugyanaz, amit előtte tanítottak az 1874-es évről).

Mivel ez ismét a láthatatlan birodalomban ment végbe, nagyon nehéz az ilyen elmélettel polemizálni. A valóságnak, hogy 1914-től a födi kormányok uralmában semmi sem változott, nem úgy tűnik, hogy bármilyen következménye lenne. Jelenleg azt mondják, hogy hatalmuk „bérbeadása” láthatatlanul lett megszüntetve a láthatatlan Király által, és így elérkezett „meghatározott idejüknek” a vége.

Ez ugyanaz, mintha negyven éven keresztül azt hangoztatnám, hogy a nemkívánt vagyonbérlőt egy bizonyos időpontban kikergetem, mindörökre kilakoltatom, majd miután ez a nap elmúlik és a nem kívánt vagyonbérlő még mindig itt lesz, és nyugodtan folytatja tovább a dolgokat, így magyaráznám meg: „Felbontottam a bérletét és úgy tudom ez ugyanaz, mintha valóban kiköltözött volna. Ezentúl most már éberebben figyelek a dolgokra”.

Amint azonban közeledett az 1914-es év, egyre óvatosabbak voltak a jövendölések. Russell eddig azt állította, hogy a nyomorúság vihara és az általános anarchia 1914 októbere előtt következik be, később, az 1904-es évfolyamban már ezt írta:

EGYETEMES ANARCHIA 1914 OKTÓBERE ELŐTT VAGY UTÁN

> Ami az első látásra egyszerű apróságnak tűnik és független a dolgoktól, a végén az időt illetően megváltoztatta meggyőződésünket, amikor a prófétai időszámolással összhangban várható lesz, hogy bekövetkezik az egyetemes anarchia. Mi most azt várjuk, hogy a nagy nyomorúság kaotikus tetőpontja, amely a milleneumi áldásokat megelőzi, Kr. u. 1914 októbere után következik be - méghozzá közvetlenül utána – „egy óra alatt” és „hirtelen”.[151]

És amíg 1894-ben Russell nyugtatgatott, hogy az itt feltárt számok „nem a mi számaink, hanem Istenéi” az *Őrtorony* 1907. október 1-jei számában, hét évvel 1914 előtt ezt mondja:

> „Egy kedves testvérünk kérdezi, teljes bizonyossággal lehetünk-e az Írástanulmányok (Dawn Studies) kronológiájának a helyességéről - hogy a begyűjtés 1874-ben kezdődött és 1914-ben ér véget, egy világméretű nagy nyomorúságban, mely szétzúzza a jelenlegi intézményeket és a dicsőséges Király és menyasszonyának igazságos uralma, az egyházé fogja követni?
>
> Mi azt válaszoljuk, ahogyan azt előzőleg a Dawn Studies-ben és az Őrtoronyban tettük, szóban és írásban is, hogy mi sohasem állítottuk, hogy számításaink tévedhetetlen *ismereten*, és azt sem, hogy vitathatatlan bizonyítékokon, vagy tényeken, tudáson alapulnak; ezzel szemben mindig azt állítottuk, hogy *hiten* alapulnak.”

[151] *Őrtorony* 1904. július 1.

Ugyanez a cikk azonban leszögezi, hogy akik a számításokban kételkedtek, hiányzott a hitük. Ezt mondja:

> „Ismételten megemlítjük, hogy a kronológia gyenge pontjait különböző próféciákkal tudjuk alátámasztani, melyek figyelemre méltó módon egymásba szövődnek, úgyhogy a kronológiába vetett *hit*, majdnem annak igaz voltának a *felismerésével* egyenlő. Ha csak egy évet is változtatnánk az időrendben, az egész gyönyörű harmóniát tönkretesszük, mivel van olyan prófécia, amelyet Kr. e. előttről számítanak, némelyek Kr. u. szerint, és némelyek mindkettővel összefüggnek. Hitünk szerint Isten akarata, hogy „megfelelő időben" megérthessük a jövendöléseket; hisszük, hogy már megértettük - és pontos kronológiájával szól hozzánk. Ezzel nem ezt a kronológiát pecsételem el? Alátámasztja a *hitet*, és nem fordítva. Urunk kijelentette, hogy a „bölcsek megértik" és azt mondja „legyetek éberek", hogy tudjatok; ez a kronológia (vagy elfogadják, vagy nem) *meggyőz* bennünket, hogy a tíz szűz példázata jelen időben teljesül - hogy az első kiáltást 1844-ben lehetett hallani és a másodikat: „A vőlegény közeledik" - a jelenlegit - 1874-ben."

Milyen hasznos dolog - vagy milyen nagy alázatot mutat itt - elismerni a tévedést és egyben kijelenteni, hogy hitüket csak azok mutatják ki, és „a bölcsek közé, akik megértik" csak azok tartoznak, akik elfogadták valakinek a véleményét? Nem lennének akkor azok, akik nem figyeltek ezekre a kiáltásokra 1844 és 1874-ben, logikusan besorolva ugyanabba a kategóriába, mint a példázat balga szüzei?

Ugyanez a cikk előtte ezt mondta:

> „Isten időpontjai és időszakai oly módon vannak előterjesztve, hogy meggyőzőek legyenek azok számára, akik az Isten ismeretében képesek megkülönböztetni jellegzetes módszereit."

És így, ha bárki, a Társulat kronológiájával szemben kétkedését fejezte ki, Istenhez való viszonyának a minőségét nagyon szellemesen megkérdőjelezték - hasonlóan mint hitét és bölcsességét. Ez az intellektuális megfélemlítés egyik formája, fortély, mely sokszorosan szétterjedt, amint az 1914-es év elmúlt, és a világméretben olyan szélesen publikált várakozás nem teljesedett be.

Mint már említettem, 1993-ban az Őrtorony Társulat kiadott egy új könyvet a Tanúkról, mely a *Jehova Tanúi – Isten Királyságának hirdetői* nevet viseli. Bizonyos részletei más forrásokban megjelent gondolatokra utalnak, ezzel mintegy tompítva az ott található információk hatását. Például Carl Olof Jonsson 1983-ban kiadott és azóta is terjesztett könyve, *A 'Pogányok ideje' - Vajon véget ért?* címmel, egyértelműen bemutatta Charles Taze Russell, Krisztus második eljövetelére vonatkozó, minden mástól könnyen megkülönböztethető, tanításainak eredetét, ideértve azt is, amely az 1914-es évre is utalást tesz. Az Őrtorony kiadványok évtizedeken át igyekeztek elkendőzni vagy egész egyszerűen figyelmen kívül hagyni a fenti tényeket, azt a hatást keltve ezzel, hogy a tanítások többsége és az 1914-es dátum eredetileg Russelltől származik és hogy az Őrtorony kiadványa egy egyedülálló, isteni csatorna szerepét tölti be, hogy feltárja a múltban már elfeledett vagy ez idáig még fel nem fedett igazságokat.

Most *először*, tettek olyan elismerő intézkedéseket, amelyekkel már rég *adósak voltak* olyan különböző korábbi forrásoknak, mint például John A. Brown „hét idő"-ről szóló elméletének kidolgozása, a Dániel könyvének 4. fejezete alapján, amint bemutat egy 2520 éves időszakot és összekapcsolja azt a Lukács 21:24-ben található „pogányok idejével". (Ezen könyv kiadásáig John A. Brown neve *soha egyetlen Őrtorony kiadványban sem jelent meg*.)

Azt is kezdték elismerni, hogy valójában nem Russell, hanem a második adventista hívő N. H. Barbour volt az, aki először úgy célzott 1914-re, mint a „pogányok idejének végére” a saját folyóiratában *A reggel hírnöke*-ben (Herald of the Morning), 1875-ben - négy évvel az első *Őr Torony* magazin megjelenése előtt - és, hogy ő volt az akitől Russell átvette ezt a dátumot.

Az Őrtorony vezetői számára ezek az információk hosszú évtizedeken át elérhetők és ismertek voltak. 1979-ben a Vezető testület minden tagja megkapta Carl Olof Jonsson tanulmányának első 20 oldalát, ahol mindezen adatok és tények teljes részletességükben ki lettek fejtve. Ugyanakkor csak ezen a kései dátumon tett bármilyen nyílt elismerést az Őrtorony szervezet arra, hogy ezek a nézetek, összefüggések és elgondolások valójában kiktől is származnak és kik voltak a valódi kezdeményezői[152].

Ez az új történelemkönyv szintén elismert - legalább valamilyen szinten - néhány korábbi és sok ideig vallott tanítást is, például az 1874-es dátumról szólót, amelyet Krisztus „második eljövetelének” kezdeteként tanítottak, az 1878-as évről szólót, amikor Krisztus Királyi hatalmat kapott, az 1881-as évről szólót, amikor majd lezárul az égi elhívás időszaka és az 1925-ről szólót, amikor majd a „régi hűségesek” feltámadnak és a nagy Jubileum kezdetét veszi a földön. Mindezen információk már 1983-ban be lettek mutatva, ennek a könyvnek, a *Lelkiismereti válság*nak, az első kiadásában.

Amit a történelemkönyvük nem tesz meg, hogy becsületesen és őszintén beismerje ezeknek a fent említett dátumoknak korábban tulajdonított *rendkívüli fontosságot* és azok *folyamatos hangsúlyozását*, holott sok esetben több mint 50 évig tették ezt, továbbá a határozottságot amellyel az állításaikat és igényeiket megfogalmazták. Ebben a könyven, ahogy a nemrégiben megjelent *Őrtorony* és *Ébredjetek!* folyóiratokban is, megfigyelhető egy folyamatban lévő törekvés arra, hogy a fenti dátumok és az eredetileg 1914-re jövendölt események jelentősége a minimálisra csökkenjen[153]. Sok állításukra gyakran csupán az egyik oldalról fókuszálnak (mint ahogyan kizárólag a „pogányok idejének végére” hivatkoznak, vagy amikor 1914-et egyszerűen egy „kulcsfontosságú dátumnak” vagy „egy jelentős évnek” mutatják be), és nem említenek meg egyéb jelentős állításokat, amelyek szerves részét alkották a jóslatoknak. Általánosságban az olvasók, már csak néhány újabb figyelmeztetést kaptak amint 1914 (vagy később 1925) közeledett, és a merész jóslatokat ezek után már csak „javaslatokként” vagy puszta „eshetőségként” ábrázolták. Mivel az olvasók nagy többségének nincs lehetősége hozzáférni a korábbi kiadványokhoz, így a cikkek által kihasználhatják tudatlanságukat és elbagatellizálhatják a korábbi előrejelzéseik jelentőségét azáltal, hogy csak bizonyos idézeteket használnak fel, egyszerűen elkendőzik, vagy szándékosan figyelmen kívül hagyják a korábbi egyértelmű kijelentéseiket.

Nagyon gyakran alkalmaznak azt a taktikát, hogy teljességgel kerülnek egy adott szóhasználatot, mintha ezeknek a különös szavaknak és kifejezéseknek a mellőzése megszabadítaná őket attól, hogy hamis jóslatokat hirdettek Isten nevében. Az Ébredjetek! 1993. március 22-i számában a 3. oldalon a „Miért van oly sok vaklárma?” cím alatt egy tökéletes példát találunk erre:

> „Vannak néhányan, akik látványosan prófétálnak a világ végéről, hogy magukra irányítsák a figyelmet és követőkre tegyenek szert, ám mások komolyan meg vannak győződve arról, hogy bejelentésük igaz. Reményeiket néhány írásszöveg vagy esemény egyéni értelmezésére támaszkodva hangoztatják. Nem állítják, hogy kijelentéseik közvetlen Jehovától jövő látomások lennének, és hogy ilyen tekintetben Jehova nevében szólnak. Így aztán, ha szavaik nem bizonyulnak igaznak, akkor sem tekintendők hamis prófétáknak, akik ellen óva int az 5Mózes 18:20–22. Emberi gyarlóságuk következtében csupán tévesen értelmezték a dolgokat.*”

[152] Lásd A ’Pogányok ideje’ - Vajon véget ért? című könyv 19-29 oldalait; *Jehova Tanúi — Isten Királyságának hirdetői* 45-47, 132-135 oldalait.

[153] Lásd például *Az Őrtorony* 1993. november 1., 8-12 oldalait; *Ébredjetek!* 1993. március 22., 3-4 oldalait.

A kapcsolódó lábjegyzet a következőket tartalmazza:

> „* Jehova Tanúi Jézus második eljövetelének buzgó várásában olyan dátumokat említettek, amelyek végül téveseknek bizonyultak. Ezért némelyek hamis prófétáknak nevezték őket. Ám ők egyik esetben sem 'Jehova nevében' tették bejelentéseiket azt feltételezve, hogy azok egyenesen Tőle származnak. Soha nem mondták: 'Ezek Jehova szavai.' *Az Őrtorony,* Jehova Tanúi hivatalos folyóirata kijelentette: „Mi *nem* rendelkezünk a prófétálás adományával" (1883. január, 425. oldal [angolban]). „Nem tartjuk vagy tekintjük úgy írásainkat sem, mintha azok tévedhetetlenek lennének" (1896. december 15., 306. oldal [angolban]). *Az Őrtorony* kinyilvánította azt is, hogy bár némelyek rendelkeznek Jehova szellemével, ez „nem jelenti azt, hogy akik Jehova Tanúiként szolgálnak, azok ihletettek lennének. Nem jelenti azt, hogy *Az Őrtorony*-ban megjelent írások ihletettek, tévedhetetlenek és mentesek a hibáktól" (1947. május 15., 157. oldal [angolban]). *„Az Őrtorony* nem tartja magát ihletettnek sem kifejezéseiben, sem tanításában" (1950. augusztus 15., 263. oldal). „A testvérek, akik ezeket a kiadványokat készítik, nem tévedhetetlenek. Írásaik nem ihletettek abban az értelemben, ahogy Pálé és más bibliaíróké azok voltak (2Tim 3:16). Ezért aztán a növekvő ismeretek fényében szükségessé válhat egyes nézetek kiigazítása (Péld 4:18)" (1981. február 15., 19. oldal [angolban])."

Az érv tehát az, hogy ha valaki nem használ olyan kifejezéseket mint „ez egy közvetlen kinyilatkoztatás Jehovától" és elkerüli a „tévedhetetlen" és „ihletett" fogalmak alkalmazását saját magára, és az általa tett kijelentésekre és állításokra, akkor azok lényegében ártalmatlan, puszta véleménynyilvánításoknak tekinthetőek. A Biblia nem ismer el semmilyen ehhez hasonló kritériumot a feltételezhetően Isten nevében beszélők és be nem következő dolgokat jövendölők helytelenségének meghatározásához. Izrael hamis prófétái között nem fogunk találni olyanokat akik a „közvetlen kinyilatkoztatáshoz" hasonló speciális kifejezéseket használnának, vagy olyan értelemben beszélnének magukról, hogy ők „ihletettek" vagy „tévedhetetlenek". Mégis, a látszat ennek ellenére az volt, hogy a szavaik valóban Jehovától származnak. „Isten nevében beszélni" az Ő képviselőjeként viselkedést jelenti, ahogyan az *Éleslátás az Írásokból* Őrtorony kiadvány (II. kötet, 468. oldal) ezt el is ismeri. Russell Isten szóvivőjeként hivatkozott saját magára és úgy mutatta be a kronológiai előrejelzéseit, mint az Isten népének adott útmutatások termékeit. Isten neve és az Ő Szava is bizonyára szerepelt mindabban, amit bemutatott.

Figyeljük meg, hogy a korábbi lábjegyzetben szereplő két idézetre hivatkozva (1883-as és 1896-os *Őrtornyokból*), próbálnak bizonyítékot kínálni a dogmatizmus és az elbizakodottság látszatának elkerülésére valamint arra, hogy ők nem „prófétálnak Jehova nevében"; majd hasonlítsuk össze ezeket az 1914 előtt szinte minden kiadványban megtalálható állításokkal, amelyek úgy határozzák meg az *Őrtorony* időszámításait, hogy azok „<u>Isten dátumai</u>, nem a mieink", hogy „<u>hangsúlyozottan nyilvánvalóvá vált</u> az, hogy az idő elérkezett i.sz. 1878-ban amikor a királyi ítélkezés elkezdődött Isten házában", hogy az [1878-as] év „<u>világosan *jelzi* a</u> tényleges hatalomátvételének <u>*idejét*</u> mint Királyok Királya". Vagy azokat az ismétlődő megállapításokat, amelyek szerint Bibliai bizonyítékok „bizonyítják" azt a „Szentírás által <u>szilárdan megalapozott</u> tényt", hogy 1914 fogja jelölni „a tökéletlen emberiség uralkodásának legtávolabbi határát", „bizonyítják", hogy „i. sz. 1914 vége előtt" Krisztus testének „utolsó tagja is felmagasztaltatik az Úrhoz", „bizonyítják", hogy „ezen időpont előtt Isten Királyságának hatalma megszerveződik", majd legyőzi és szétzúzza és „teljesen elpusztítja ezeknek a [pogány] királyoknak a hatalmát", szétzúzza és szétszórja a „polgári és egyházi hatalmakat". Vagy azt az állításukat, hogy „az elkövetkező huszonhat véven belül [1889-től] minden jelenlegi kormányzat meg fog bukni és fel fog oszlani" és hogy „egy <u>megalapozott igazság</u>nak gondoljuk, hogy a jelenlegi világ kormányzatainak a vége, és Isten királyságának teljes megalapozása befejeződik az i.sz. 1914-es év végéig", és hogy a

végső nagy csata lezárásának dátuma „határozottan meg van jelölve a Szentírásban, 1914 októbereként. Ez már jelenleg is folyamatban van, és 1874 októberében kezdődött el”. Ezek a kijelentések egytől-egyik dokumentálva vannak ennek a fejezetnek az előző oldalain.

A tények elkendőzéséhez és a jelentéstani ködösítéshez ugyanezt a mintát követik az egyház 1914-es mennybe dicsőüléséről szóló jövendölésükkel kapcsolatban az új történelemkönyvükben is (636. oldal) idézve egy 1916-os *Őrtorony* állítást, amely ezt írja: „Mi csupán feltételes következtetést vontunk le, és nyilvánvalóan tévedtünk.” A már beidézett határozott állításaik tükrében, és a bennük található olyan kifejezések gyakori használatával, mint a „bizonyíték” és „bizonyított”, „szilárdan megalapozott”, „megalapozott igazság”, „határozottan megjelölt”, stb. ezt csak úgy határozhatjuk meg, mint publicisztikai és intellektuális tisztességtelenséget.

Gyakori az Őrtorony érveléseiben, hogy egy madzagra kötött „vörös heringet” húznak keresztül az úton, hogy eltereljék a figyelmet a be nem teljesedett jövendöléseikről azzal, hogy azok szándékára fókuszálnak, akik ragaszkodnak és támogatnak egy szervezetet annak ellenére, hogy az hamis reményekkel táplálta őket, míg azokat akik úgy döntöttek, hogy nem tesznek így „szellemileg gyengéknek”, „Isten szolgálatában megfáradtaknak” vagy önző indítékok által vezérelteknek mutatják be.

Ez csak tovább fokozza azt, ami talán a legfontosabb tényezője az egész ügynek: a nyilvánvaló hiányát bármilyen valódi aggodalomnak az ilyen jóslatok emberek életére gyakorolt *hatásáról*, olyan *Őrtorony* olvasók esetében akik a jövendölő üzeneteket úgy tekintették, hogy azok egy Isten által vezérelt forrásból jönnek, és az Ő istenien biztosított „tápláléka a megfelelő időben” a számukra. Nyíltan arra bátorították őket, hogy fogadják el ezeket a bizonyos dátumok köré felépített jövendölő állításokat, hogy azok alapként szolgáljanak a reménységüknek és várakozásaiknak és ezáltal, hogy alakítsák az életüket ezekkel összhangban. Ez egy torz, rövidlátó életszemléletet és jövőképet eredményezett és óhatatlanul csalódáshoz vezetett, mivel az illúzió előbb-utóbb találkozott a valósággal.

8. fejezet: Önigazolás és megfélemlítés

„A sok beszédnél elkerülhetetlen a tévedés, de az eszes ember vigyáz a beszédre.” - Példabeszédek 10:19, *Magyar Biblia Társulat*.

CHARLES Taze Russell, aki úgy utalt magára, mint „Isten szószólójára”, 1916-ban hunyt el. Örökségként olyan időpróféciákat hagyott hátra, melyeknek egyike sem hozta meg az előre megjósolt eredményeket. Emellett több ezer zavarodott követőt is hátrahagyott.

Az Őrtorony által kiadott *Világosság I.* című, 1930-ban megjelent könyv a 194. oldalon a helyzetet ekképpen írja le:

> „Az Úr egész népe örömteli várakozással tekintett előre 1914-re. Amikor az idő eljött és el is múlt, sokan csalódottak, bosszúsak és szomorúak voltak , és az Úr népét sok szemrehányás érte. Nevetségessé tette őket a papság és szövetségeseik egy része, és megvetéssel mutattak rájuk, mert olyan sok mindent mondtak 1914-ről, és arról, hogy mi fog történni, és a „próféciáik” nem teljesedtek be.”

Miután 1914, majd 1915 is eltelt az összes királyság és emberi intézmény teljes megdöntése nélkül, anélkül, hogy Krisztus királysága átvette volna az egész föld vezetését, a felkentek mennyei életre történő elragadtatása nélkül, „Nagy Babilon” elpusztítása nélkül, Izrael kereszténnyé válása nélkül - komoly kétségek merültek fel az Őrtorony hívei között. Igaz, hogy az első világháború akkor tört ki, azonban nem végződött a megjósolt világméretű anarchiával.

1916 októberében, röviddel a halála előtt, Russell *Az idő elérkezett* című könyve egy új kiadásának előszavában igyekezett lebecsülni az 1914-re jövendölt események pontatlanságát. Az alábbiak jól illusztrálják az általa alkalmazott megközelítést:

> „A szerző elismeri, hogy ebben a könyvben azt a gondolatot mutatja be, hogy az Úr szentjei esetleg azt várják, hogy Vele legyenek dicsőségben a pogányok idejének végén. Ez egy gyakran előforduló hiba volt, amibe beleesett, azonban az Úr felülbírálta azt az Ő népének áldásaiért. Annak a gondolatnak, hogy az egyház egésze dicsőségre gyűlik össze 1914 októbere előtt, minden bizonnyal nagyon ösztönző és megszentelő hatása volt több ezer emberre, akik mind ennek megfelelően dicsérhetik az Urat - még ezért a hibáért is. Sőt, sokan kifejezhetik hálájukat az Úrnak, amiért az egyház reményeinek betetőzése nem az általunk várt időben valósult meg; és hogy nekünk, az Úr népének, további lehetőségeink vannak a szentség tökéletesítésére és arra, hogy résztvevők lehessünk a Mesterünk mellett az Ő üzenetének további bemutatásában az Ő népe számára."

Az, hogy Istent és Krisztust bevonják az elkövetett hibákba azzal, hogy Isten „felülbírált" bizonyos jóslatokat, nagyon kényelmes menekülést biztosít az elől, hogy vállalni kelljen az igazi, teljes felelősséget a hamisan bemutatott „isteni időpontok" miatt, olyan dolgok miatt, amelyek nem Isten dátumai voltak, hanem egyszerűen illetéktelen emberi spekuláció termékei. Érdemeket talált még a hamis jóslatokban is, mert azok „ösztönző és megszentelő hatással" voltak, és így egyesek „dicsérték az Urat - még a hibáért is". Ez a megközelítés szentesített még több hamis jóslatot, azok „ösztönző" hatása miatt. Ilyenkor eszünkbe juthat, hogyan mutatja be az igaz próféta Isten szavait, ezt mondva:

> „Jaj azoknak, akik azt mondják a rosszra, hogy jó, és a jóra azt, hogy rossz, akik a sötétséget világosságnak, a világosságot pedig sötétségnek mondják, akik azt állítják a keserűről, hogy édes, az édesről pedig azt, hogy keserű!" (Ézsaiás 5:20)

Amíg életben volt és néhány évig a halála után is, Russell követői továbbra is bizakodóak maradtak. Amikor a háború véget ért, és a dolgok kezdtek normalizálódni, minden egyes év egyre több kérdést hozott a felszínre az bemutatott kronológiáról.

Ez volt az a helyzet, amit Rutherford bíró örökölt. (Őt választották meg az Őrtorony Társulat elnökének 1917 januárjában az éves vállalati közgyűlésen.) Két lehetőség közül választhatott: orvosolja a helyzetet a hibák becsületes beismerésével, vagy megpróbálja igazolni elődje jóslatait. Az önigazolást választotta.

Gyorsan cselekedve, hogy felélessze az *Őrtorony* olvasóinak lanyhuló bizalmát, Rutherford összeállított egy könyvet, melynek címe *A befejezett titok* volt, és 1917-ben jelent meg, a Russell halálát követő évben.

Ez a könyv, azáltal, hogy párhuzamot vont a zsidó felkelés római leverésével, igyekezett néhány 1914-re várt dolgot 1918-ra áttenni. Jeruzsálemet a rómaiak i. sz. 70-ben rombolták le, azonban a küzdelem vége nem jött el, csupán három és fél évvel később, i. sz. 73-ban. Tehát, ugyanennyi időt adott 1914 őszéhez és *A befejezett titok* már 1918 tavaszára mutatott, mint drámai jelentőségű új időpontra.

A könyv itt aláhúzott részei bemutatják, hogy milyen események lettek megjósolva ez alkalommal. Miközben olvasod, figyeld meg a használt nyelvezetet és kérdezd meg magadtól, vajon csupán 'beleolvasol olyan dolgokat a könyvbe, amelyek nincsenek is ott', hogy aztán elmondhasd, olyan nyílt jóslatokat és szándékosan keltett várakozásokat tartalmazott, amelyek sohasem teljesültek:

Márk 1:5; Lukács 1:5, 65; 3:1; 7:17; Cselekedetek 11:29; Róma 15:31, és *különösképpen* János 7:1-3 és 1Thessz. 2:14-16.

A Jelenések 2:1-ről írt megjegyzésekben bemutatott adatok *bizonyítják*, hogy Júdea meghódítása nem fejeződött be i. sz. 73 húsvétjáig, és a fenti szentírási részletek fényében bebizonyítják, hogy 1918 tavasza a kereszténységre gyötrelmes görcsöket fog hozni, nagyobbakat, mint amit 1914 őszén tapasztaltak meg. Vizsgáld meg újból az ÍRÁSTANULMÁNYOK második kötetében található Párhuzamos Elosztások táblázatát; cseréld a 37-et 40-re, a 70-et 73-ra és 1914-et 1918-ra, és úgy hisszük ez a helyes és, hogy „nagy hatalommal és dicsőséggel" fog beteljesedni. (Márk 13:26) Teljességgel lehetetlen volt előrelátni, hogy Urunk úgy értette-e, hogy i. sz. 70-nek vagy i. sz. 73-nak kellene útmutatóként szolgálnia számunkra arra az időre, amikor a zsidó államiság a végéhez ért, amíg 1915 októbere el nem telt. Továbbá láttuk a megígért jeleket, a „pogányok szorongását a kétség miatt; mikor az emberek elhalnak a félelem miatt, és azoknak várása miatt, amik e föld kerekségére következnek" és az Úr szavai szerint, ha láttuk ezeket a dolgokat, akkor „közel van az Isten országa", „az ajtó előtt", és a mi „váltságunk elközelgett". (Lukács 21:25-30; Márk 13:27-30) Lehetséges, hogy i. sz. 1980 jelzi a testi Izrael egészének újbóli egybegyűjtését a halálban lévő fogságukból. Csupán 70 évvel 1910 után, amikor Russell pásztor nagyszerű tanúbizonyságot adott a zsidó embereknek a New York-i Hippondrome-ban. Lásd az 551. oldalt.

Azonban, ha Sion névleges vajúdásának ideje (Ézs 66:8) 1918 tavaszára várható, és ha mi most csupán „egy nap" (egy év) távolságra vagyunk ettől az eseménytől, amelyet a próféta említ, milyen várakozásunknak kellene lennie a „kicsiny nyáj" addigi tapasztalatára vonatkozóan? „A fenti próféciában olvasható szimbolikus vajúdás a nagy nyomorúság Idejére való hivatkozás - ez az a vajúdás, amely a névleges újszövetségi egyházra, Nagy 'Babilonra' fog eljönni, amelyből néhányan a megmenekülésre érdemesnek számítanak majd.

1918-ban tehát a kereszténység nemzeteinek sokkal inkább „görcsös aggodalomban" kellett volna szenvedniük, mint amennyire ez 1914-ben, az első világháború kitörésekor tapasztalható volt. Valójában 1918 a háború végét hozta el, fegyverszünettel.

A könyv azt is megjósolta, hogy a „felkentek" maradéka, az „Illés-osztályból az utolsók" meg fogják tapasztalni a mennybe történő elragadtatásukat abban az évben, amint a 64. oldalon olvashatjuk:

Krisztus mennybemenetele negyven nappal a feltámadása után történt. Ez megerősíti a reményt az Egyház megdicsőítésében negyven évvel (egy év egy nap) az alvó szentek ébredése, azaz 1878 tavasza után. Az Özönvizet megelőző hét nap hét évet jelenthet, 1914-től 1921-ig, amely „évek hetének" közepén a Messiás utolsó tagjai is meghaltak. Negyven nappal Krisztus feltámadása után történt az Ő mennybemenetele. Ez megerősíti a reményt az Egyház megdicsőítésében negyven évvel (egy év egy nap) az alvó szentek ébredése azaz 1878 tavasza után. Az Özönvizet megelőző hét nap képviselheti a hét évet, 1914-től 1921-ig, amely „évek hetének" közepén a Messiás utolsó tagjai is elhunytak. A nagy sokaság osztály le lesz vágatva ennek végén - a tény, hogy ennek a hétnek az első felét oly markánsan kifejezve látjuk, arra vezet bennünket, hogy három és fél évvel több tanúskodást várjunk a nagy sokaság osztálytól; mert úgy tűnik, hogy a Mennyei Atyánk hetek és fél hetek által valósítja meg az Ő munkáját, egészen a kezdetektől, a teremtéstől fogva mostanáig. Az Ábrahámmal kötött szövetség, i. e. 2045, félúton volt (2081 év mindkét irányban) Ádám bukása, i. e. 4127 és Kornéliusz megtérése, i. sz. 36 között. A legutolsó hagyományos jubileum megtartása Izraelben, i. e. 626, félúton volt (2500 évre mindkét irányban) Ádám Napjának végétől, i. e. 3127-től, és a helyreállítás Időinek kezdetétől, i. sz. 1874-től. A fogság, i. e. 606 jelöli a pogányok idejének kezdetét, félúton (2520 évre mindkét irányban) Ádám 1000 éves napjának vége, i. e. 3127 és a Pogányok Idejének vége, i. sz. 1914 között. A fogság, i. e. 606 jelöli az út felét (3520 év mindkét irányban) az ember bukása, i. e. 4127, és az Isteni kegy teljes helyreállítása, i. sz. 2914 között. Krisztus halála, i. sz. 33, jelöli az út felét (1845 év mindkét irányban) Jákób halála, i. e. 1813, és az Izrael kegyének helyreállítási időpontja, i. sz. 1878 között. Krisztus halála, i. sz. 33, félúton volt (három és fél év minkét irányban) az Ő bemerítkezése, i. sz. 29, és Kornéliusz megtérése, i. sz. 36 között.

Az alvó szentek ébredése, i. sz. 1878 csupán félúton van (három és fél év minkét irányban) a Helyreállítási Időknek kezdete, 1874 és a Mennyei Elhívás lezárulása, 1881 között. A feltételezésünk az, hogy a kicsiny nyáj megdicsőülése i. sz. 1918 tavaszán félúton lesz (három és fél évre mindkét irányban) a pogányok idejének lezárulása és a mennyei út, i. sz. 1921 lezárulása között.

Csakúgy, mint a hasonló, 1881-re vonatkozó jóslat, ez is elbukott. Talán a legerőteljesebb nyelvezete annak a jóslatnak volt, amely egy szörnyű pusztítást jövendöl a kereszténység egyházaira és tagjaira 1918-ra, és hogy holttesteik temetetlenül, szétszórva hevernek majd. A 484. és 485. oldalakon kettőt találhatunk e prófécia számos példájából:

AZ EGYHÁZAK MEGSZŰNNEK LÉTEZNI

24:20, 21. És mondék nékik: Az Úr beszéde volt én hozzám, mondván: Mondd meg az Izráel házának: Ezt mondja az Úr Isten: Ímé, én megfertéztetem szenthelyemet, a ti erősségteknek kevélységét, szemeitek gyönyörűségét, lelketek kívánságát, és fiaitok és leányaitok, kiket hátrahagytatok, fegyver miatt hullnak el. — Isten megadja az okot. Ez egy kép vagy példázat volt arról, hogy mi fog történni a kereszténységgel. 1878-ig a névleges egyház bizonyos értelemben Isten szentélye vagy temploma volt, de Isten attól kezdve azon volt - és ez a szándéka 1918-ban érte el a tetőpontját - hogy Isten által tiltott tévtanok és tettek csapásaival és dögvészével eltávolítsa. Az egyház volt a kereszténység erőssége, amely köré az élete összpontosult, és amely köré intézményei felépültek. Az emberek szemének kívánsága volt, amelyet az összes keresztény szeretett. Mindazonáltal Istennek nyilvánvalóvá kellett tennie azt az elvilágiasodást, amit a klerikalizmus tett a keresztény egyházzal, és az egyházi szervezeteket Önmaga számára halottá kellett, hogy tegye, tisztátalan dologgá, amelyet nem lehet érinteni vagy gyászolni. És „az egyház gyermekei" el fognak veszni a háború kardja, forradalom és anarchia által, és a Szellem kardja által meg fogják látni, hogy szellemi síkon elvesztették az élet reményét – hogy „az ajtó becsukódott."

24:22. És úgy cselekesztek, a mint én cselekedtem: bajuszotokat be nem fedezitek, s az emberek kenyerét nem eszitek. — Olyannyira egyetemesek és félelmetesek lesznek a bajok, hogy a halottak szó szerint temetetlenül és el nem siratva fognak feküdni. Nem lehet majd meggyászolni a halottakat egy olyan időszakban, amikor az élőket elárasztják a halálnál is rosszabb bajok.

RUSSELL PÁSZTOR HALOTT, DE ÚJRA BESZÉL

24:25, 26. És te, embernek fia, bizonyára azon a napon, mikor elveszem tőlök erősségöket, dicsőségök örömét, szemeik gyönyörűségét és lelkök kívánságát, fiaikat és leányaikat: Azon a napon, a ki megmenekült, eljő hozzád, hogy hírt mondjon néked. — 1918-ban, amikor Isten mindenestől elpusztítja az egyházakat és egyháztagok millióit, az fog történni, hogy aki megmenekül, Russell pásztor műveihez fog jönni, hogy megértse a „kereszténység" bukásának jelentőségét.

24:27. Azon a napon megnyílik szád ott a megmenekült előtt, és szólasz és tovább nem maradsz néma; s leszel nékik csodajelül, és megtudják, hogy én vagyok az Úr. — Russell pásztor hangját már elcsendesítette a halál; és a hangja, viszonylagosan szólva, néma azzal kapcsolatban, ami majd eljön. A forradalom és anarchia idején beszélni fog, és nem lesz többé néma azok számára, akik megmenekülnek ama napnak pusztításától. Russell pásztor „egy jel lesz nekik", el fogja mondani nekik az igazságot a bajok Isteni elrendeléséről, amint a könyveit tanulmányozzák majd, amelyek tízmilliókhoz eljut majd a keresztény világban. A szavai lesznek a remény jele számukra, lehetővé téve, hogy a dolgot jobbik oldalát lássák és, hogy várakozással tekintsenek előre Isten megalapuló dicsőséges Királyságára. Akkor „ők ismerni fogják az Urat".

Nem csupán a kereszténység egyházait, hanem annak kormányait is hasonló módon katasztrófa fogja érni, és a feledés homályába vesznek:

A kereszténység nem marad fenn

31:14. Azért, hogy magasra ne nevekedjék egy víz mellett való fa se, és föl ne emelje tetejét a felhők közé; hogy ne bízzék önmagában kevélyen senki a vízivók közül; mert mindnyájan halálra adattak a mélység országába az emberek fiai közt azokhoz, a kik sírgödörbe szálltak. — Egyetlen földi rendszer sem követheti büszke példáját; mert mindegyik, mint rendszer, halálra jut, egy meggyalázott helyre, a legalacsonyabbra a társaladomban.

31:15. Így szól az Úr Isten: Azon a napon, a melyen sírba aláméne, gyászba öltöztetém miatta a mélység vizeit, és megtartóztatám folyóikat, úgy hogy a sok víz elzáraték, s meggyászoltatám őt a Libánonnal, és a mező minden fája elepede miatta. — 1918-ban, amikor a kereszténység mint rendszer a feledésbe (seolba) süllyed, hogy helyét forradalmi köztársaságok foglalhassák el, Isten majd gyászra ad okot. Korlátozni fogja és elhalasztja egy rövid ideig az anarchia fenyegető hullámait. Elő fogja idézni, hogy a nemzetek gyászolják a kereszténységet és a világ (mező) összes emberalkotta rendszerét (fákat), hogy elgyengüljenek a bukásának hírétől.—E392, 372.

31:16. Zuhanásának hangja miatt megreszkettetém a nemzeteket, mikor leszállítám őt a sírba (seól) együtt velök, kik sírgödörbe szállnak; és vígasztalást vőn a mélység országában Éden minden fája, a Libánon szépsége és java, minden vízivó. — Istentől rendelt gigantikus méretű forradalmak fogják megrázni a nemzeteket, amikor [Isten] a világi kereszténységet mint szervezett rendszert elveti és feledésre ítéli (ahogy tette a zsidókkal a dúsgazdag és a szegény Lázár példázatában).

31:17. Ezek is alászállottak vele a sírba (seól) azokhoz, a kik fegyverrel ölettek meg, s a kik mint segítőtársai árnyékában ülének a nemzetek között. — Azonban ők is a feledésbe (seolba) merülnek majd (E392, 372) a kereszténységgel együtt, ugyanúgy, mint azok, akik a hatalmát adták, akik a védelme alatt éltek a népek között.

Ezeket a dolgokat jövendölték az 1918-as évre. Egyik sem teljesedett be. Azonban a könyv az 1920-as évre is rendkívüli eseményeket jósolt. A gigantikus forradalmak, amelyeknek 1918-ban kellett volna elkezdődniük, 1920-ra érték volna el csúcspontjukat az minden és mindenfajta rendezett kormányzat eltűnésével:

Hogy adjon annak inni az ő búsult haragja borának poharából. — A föld szőlőjének bora.—Jel. 14:17-20; Jer. 8:14; Ézs. 51:17-20; Jer. 25:26-28; Jel. 18:6.

16:20. És minden sziget elmúlék — Még a köztársaságok is el fognak tűnni 1920 őszén.

És hegyek nem találtatának többé. — A föld összes királysága el fog múlni, elnyeli őket az anarchia.

16:21 És ... szálla az égből az emberekre. — A csaló „emberekre”, a fenevadnak és annak képének imádóira, vagyis a papságra.

Nagy jégeső az égből. — A tömör Igazság, amely megsemmisítő erővel érkezik. Egy végső megállapítás arról, hogy az Írástanulmányok hetedik kötete milyennek látszik a fenevad és képmásának imádói előtt.—Jel. 11:19; Ézs. 28:17; 30:30; Ezékiel 13:11; Józsué 10:11.

Mint egy-egy tálentom. — 50 kg. (Mal 3:10) Egy másik nézet arról, hogy az Írástanulmányok hetedik kötete hogyan jelenik meg a fenevad és képmásának imádói előtt, az utolsó egyiptomi csapásban található, az elsőszülöttek halálának beszámolójában. 2 Mózes 11. és 12. fejezetei. Amint megérkezett, az egyiptomiak, a fáraótól lefelé, igyekeztek siettetni a távozó vendégeket, és hajlandóak voltak lemondani az összes ezüstékszerükről (a nagy sokaság) és aranyékszerükről (a kicsiny nyáj). Azzal a kijelentéssel kapcsolatban, hogy „nem volt ház, ahol ne lett volna egy halott” elismerjük, hogy ha bármilyen szektát figyelmen kívül hagytak az idézett listák a Jelenések 8. és 9. fejezetéről írt megjegyzésekben, a mulasztás nem volt szándékos és a későbbi kiadásokban javításra kerül majd. A három nap, amíg a fáraó serege a pusztába üldözte az Izraelitákat, a 1917-től 1920-ig tartó három évet jelképezi, amikor a fáraó összes hírnökét el fogja nyelni az anarchia tengere. A kerekek le fognak esni szekereikről—azaz szervezeteikről.

Így még azoknak a radikális elemeknek is, akik 1918-ban a kereszténységben a forradalmakat okozták, és létrehozták a munkáspárti és a szocialista kormányokat, meg kellett látniuk azoknak a mozgalmaknak a hanyatlását. Ennek azért kellett így lennie, mert ahogyan azoknak a mozgalmaknak el kellett hozniuk a kereszténység akkori kormányainak bukását, nekik maguknak is el kellett pusztulniuk 1920-ban az anarchisták által.

> **35:11. Annakokáért élek én, ezt mondja az Úr Isten, hogy a te haragod és fölgerjedésed szerint cselekszem veled, a melylyel te cselekedtél iránt ok való gyűlölségedből; és megjelentem magamat közöttök, mikor megítéllek.** — Ezért, ahogyan a szocialisták, stb., a klerikalizmus és kereszténység ellen fordulnak majd haragjukban, dühükben és gyűlölködő irigységükben, úgy fog majd Isten is tenni a szocialistákkal, és a munkáspárti rendszerekkel. Ahogyan ők segítenek a kereszténység tönkreverésében, úgy fogják az anarchisták is leverni őket.
>
> **33:12. És megtudod, hogy én, az Úr, meghallottam minden szidalmadat, melyeket Izráel hegyei ellen mondtál, mondván: Elpusztultak, nékünk adattak ételül.** — A munkáspártiak, stb., meg fogják tanulni, hogy Isten uralkodik az emberek dolgaiban, és hogy a Mindenható figyelmet fordít majd a kereszténység (Izrael) nemzetei (hegyek) ellen tett kijelentéseikre, amikor, miután a klerikalizmus már elbukott, a munkáspártiak azt mondják majd: „A nemzetek már elnéptelenedtek és nekünk adattak, dolgozó embereknek, hogy felosszuk őket magunknak."
>
> **35:13. Így kérkedtetek ellenem szátokkal, s szórtátok ellenem beszédeiteket: én meghallottam!** — A szocialista és hozzá hasonló mozgalmak, miközben vadul beszélnek a kapitalizmus és burkoltan a kereszténység ellen, valójában egy olyan rend ellen beszélnek, melyet az Isten megengedett, és amelyben Isten jelen volt - az Ő bennünk lakozó Szent Lelke formájában, az olyan igaz keresztényekben akik e rendszerekben voltak. Miközben kifejezik azt az elhatározásukat, hogy kivezetik a világot az ördögi gazdasági, társadalmi és politikai körülmények sötétségéből, akaratlanul is Istennel szemben kérkednek, mivel azt feltételezik, hogy elvégezhezik azt, amelyről Isten már korábban eltervezte, hogy az Ő hűséges Egyháza által fogja véghez vinni, és amelyet teljességgel lehetetlen bármilyen kisebb erő által megvalósítani, Isten nem fogja figyelmen kívül hagyni a szocialisták, szindikalisták, munkáspártiak, stb. szavait. Meg fogja hallani őket és emlékezni fog rájuk, és igazságosan megfizet majd értük.
>
> **35:14. Így szól az Úr Isten: Az egész föld örömére pusztulást hozok rád.** — Mikor minden dolgok Helyreállítási Ideje elérkezik, az egyik dolog, ami nem lesz helyreállítva, a szocialista, munkáspárti mozgalmak. Amikor az egész társadalom örvendezik az Isten által elrendelt az új világrendben, a szocialista állam már teljesen és örökre el lesz pusztítva.
>
> **35:14. Amint te örültél Izráel háza örökségén azért, hogy elpusztult, úgy cselekszem veled; pusztává légy Seir hegye és mind egészen Edom, és megtudják, hogy én vagyok az Úr!** — Ahogyan a testi gondolkodású hitehagyottak a kereszténységből, akik a radikálisok és forradalmárok pártjára álltak, örvendezni fognak, amikor a kereszténység 1918 után pusztulást örököl, épp úgy fog tenni Isten a sikeres forradalmi mozgalommal: teljesen el lesz pusztítva „az egésze". Még a maradványai sem élik túl a világméretű mindenre kiterjedő anarchia pusztítását, 1920 őszén. (Jel. 11:7-13.)

„Világméretű, mindenre kiterjedő anarchia, 1920 őszén." A frappáns megfogalmazás és az állítások teljes határozottsága ellenére egyik sem jött el.

Csakúgy, mint 1914, az új dátumok, 1918 és 1920 is anélkül teltek el, hogy a kereszténységet érő, megjósolt „görcsös gyötrelem", kormányzatainak megdöntése és egyházainak megsemmisítése, tagjai millióinak lemészárlása vagy a felkentek mennybemenetele eljött volna.

Ehelyett 1918-ban Rutherford elnököt és a Társulat hat másik fő tisztségviselőjét bíróság elé idézték és börtönbüntetésre ítélték háborús bűnök miatt, mert a Befejezett titok könyv és más kiadványok is lázító állításokat tartalmaztak. A következő évben, 1919-ben, elengedték és felmentették őket minden vád alól.

Így nyugodtan megfigyelhették 1920-at, azt az évet, amelynek őszén *A befejezett titok* című könyv szerint minden köztársaságot és „a föld minden királyságát” „elnyeli majd az anarchia”.

Abban az évben azonban már új jövendöléseket hoztak és hirdettek. Anélkül, hogy megvárták volna, hogy 1920 elmúljon, kitűztek egy újabb időpontot, hogy várhassanak az elérkeztére.

„A MOST ÉLŐ EMBEREK KÖZÜL MILLIÓK SOHASEM HALNAK MEG!”

„*Nem küldtem a prófétákat, ők mégis futottak.*
Nem szóltam nekik, ők mégis prófétáltak.” - Jeremiás 23:21

1920-ban Rutherford, az Őrtorony elnöke, kiadott egy füzetet a következő címmel: *A most élő emberek közül milliók sohasem halnak meg!* Ezt a hangzatos kifejezést még mostanában is használják. Akkoriban azonban ezt egy olyan új jövendölésre alapozták, melyet Rutherford gondolt ki. Annak az állításnak, hogy milliók, akik ma élnek sohasem fognak meghalni, a mozgatórugója tulajdonképpen egy új dátumhoz kötődött, 1925-höz. Figyeljük meg, mit mondanak erről az évről a könyv aláhúzott részei:

> Egy egyszerű számítás, melyet ezeknek a jubileumoknak az alapján végzünk el, a következő fontos tény megállapításához vezet el bennünket: hetven, egyenként ötven éves jubileum összesen 3500 évet ad ki. Ez az időszak, amely i. sz. 1 előtt 1575 évvel kezdődik, szükségszerűen az 1925-ös év őszén fog véget érni, amikor is az előkép véget ér és a nagy beteljesedésnek meg kell kezdődnie. Vajon milyen eseményekre kell számítanunk ekkor? Az előképben teljes helyreállításnak kell lennie; ennélfogva az előkép nagy beteljesedése minden dolog helyreállításának a kezdetét kell, hogy jelezze. A fő dolog, amit helyre kell állítani, az az emberi élet a földön; és mivel más bibliaversek határozottan leszögezik azt a tényt, hogy Ábrahámnak, Izsáknak, Jákobnak és a múlt más hűségeseinek fel kell támadniuk, és hogy ezeké lesz az első kegyelem, várhatjuk, hogy 1925 tanúja lesz annak, hogy Izrael e hű férfijai visszatérnek majd a halál állapotából, mivel feltámadtak és tökéletes emberi mivoltukban teljesen helyre lettek állítva, és a földön a dolgok új rendszerének látható és jogos képviselőivé lettek.
>
> A messiási királyság létrehozása után Jézus és megdicsőült egyháza, akik a nagy Messiást alkotják, megáldják majd az embereket, akik után oly sokáig vágyakoztak, és reménykedtek, és imádkoztak, hátha eljönnek. És amikor eljön az az idő, akkor béke lesz, és nem háború, ahogyan a próféta oly gyönyörűen mondja: „Az utolsó napokban az Úr házának hegye szilárdan fog állni a hegyek tetején. Kimagaslik a halmok közül, és özönlenek hozzá a népek. Eljön a sok nép, és ezt mondják: Jöjjetek, menjünk az Úr hegyére, Jákób Istenének házához! Tanítson minket útjaira, hogy ösvényein járjunk! Mert a Sionról jön a tanítás, és az Úr igéje Jeruzsálemből. Ítéletet tart a sok nép fölött, és megfenyíti a távoli, erős nemzeteket. Kardjaikból kapákat kovácsolnak, lándzsáikból metszőkéseket. Nép a népre kardot nem emel, hadakozást többé nem tanul. Mindenki a saját szőlőjében vagy fügefája alatt ülhet, senki sem rettenti őket. Maga a Seregek Ura mondta ezt!” (Mikeás 4:1-4)
>
> **FÖLDI URALKODÓK**
>
> Amint már korábban említettük, a nagy jubileumi időszak 1925-ben fog elkezdődni. Ekkor lesz felismerhető a Királyság földi szakasza. Pál apostol a Héberekhez írt levél 11. fejezetében hűséges férfiak hosszú sorát nevezi meg, akik az Úr keresztre feszítése előtt és az egyház tagjai kiválasztásának kezdete előtt haltak meg. Ők sohasem tartozhatnak a mennyei osztály tagjai közé; sohasem volt mennyei reménységük; de Isten valami jót tartogat számukra. Tökéletes emberekként fel fogja őket támasztani, és ígérete szerint ők lesznek a föld fejedelmei és uralkodói. (Zsolt 45:16; Ézsaiás 32:1; Máté 8:11) Ennélfogva bizakodva számíthatunk arra, hogy 1925-ben Ábrahám. Izsák és a régi

> <u>idők hűséges prófétái, akiknek egy részét az apostol a Zsidókhoz írt levél 11. fejezetében megnevezi, az emberi tökéletesség állapotában fognak visszatérni.</u>
>
> [...]
>
> ...a maga idejében a királyság megalapítása után. Azután valóra válik az, hogy mindazok, akik megtartják az Úr parancsolatait, sohasem fognak halált látni. Jézus nem tette volna ezt az ígéretet, ha nem lenne szándékában ezt teljes mértékben és hatállyal végre is hajtani a megfelelő időben.
>
> Továbbá ezt mondja: „aki él, és hisz énbennem, az nem hal meg soha." Elhisszük vajon a Tanító kijelentését? Ha igen, akkor amikor elérkezik az idő arra, hogy a világ ezt megtudja, azoknak, akik hisznek, és természetesen engedelmességben alá is rendelik magukat ezeknek a feltételeknek, Jézus abszolút és határozott ígéretét tesz arra, hogy sohasem fognak meghalni.
>
> <u>Az eddigiekben bemutatott érvek alapján, tehát az alapján, hogy a dolgok régi rendje, a régi világ eltűnőben van, és el fog múlni, hogy az új rend hamarosan megérkezik, és hogy 1925 fogja jelölni a régi méltó hűségesek feltámadását és az újjáépítés kezdetét, ésszerű arra következtetnünk, hogy emberek milliói, akik ma a földön élnek, még 1925-ben is a földön lesznek. Tehát az isteni Igében kijelentett ígéretek alapján arra a határozott és vitathatatlan következtetésre kell jutnunk, hogy emberek milliói, akik most élnek, soha nem fognak meghalni.</u>
>
> Ez természetesen nem jelenti azt, hogy mindenki életben fog maradni, mert néhányan nem lesznek hajlandóak az isteni törvényeknek engedelmeskedni; azok azonban, akik egykor gonoszak voltak, de ismét az igazságosság felé fordultak, és elfogadják az igazságosságot, élni fognak, és nem fognak meghalni. Ezzel kapcsolatban így szól az Úr prófétájának határozott kijelentése:

Az Őrtorony történetéről szóló legújabb könyv, valamint más források is, mint például egy 1993-as *Ébredjetek!*-cikk, melyet az előző fejezetben idéztem, mind úgy próbálják meg ábrázolni a különböző dátumokra való összpontosítást és az arra vonatkozó állításokat, hogy mit fognak ezek az időpontok elhozni, mint puszta „várakozásokat", melyek dogmatikát nélkülöző módon, a bizonyosság látszata nélkül lettek bemutatva. Gondosan kiválogatott, óvatos állításokat, vagy a tévedhetetlenségüket és isteni ihletettségüket cáfoló megállapításokat idéznek. Azonban jelent-e tényleges különbséget az, hogy kifejezetten a „Jehova nevében" kifejezést használják, vagy hogy úgy írják le az 1925-re megjövendölt eseményeket, mint amelyek „az isteni Szóban kifejtett ígéretekre [vannak] alapozva", tehát Ábrahám, Izsák és Jákob visszatérte 1925-ben nem olyasmi volt, amiben csak *reménykedhettünk*, hanem olyasmi, amit „bizalommal várhatunk"? Kinek a nevében nyilatkoznak, és milyen alapon bátorítják arra az olvasókat, hogy bízzanak az ígéreteikben? És jelent-e a valódi különbséget az, hogy kifejezetten kijelentik a bizonyosságukat vagy tévedhetetlenségüket, vagy hogy azt állítják, hogy - mivel *isteni ígéreteken* alapul – ennélfogva arra a „<u>határozott és vitathatatlan következtetés</u>re kell jutnunk, hogy milliók, akik ma [vagyis 1920-ban, a füzet megjelenésének időpontjában] élnek, sohasem fognak meghalni." A különbség csupán jelentéstani, de annak erejében és értelmében, amit állítottak, vagy a kijelentések emberi elmékre gyakorolt hatásában nincs különbség.

Ez az információ alkotta az alapját az úgynevezett „Milliók-kampánynak", amelyben egy kétéves perióduson keresztül az egész világra kiterjedően arra törekedtek, hogy ennek a füzetnek az üzenetére felhívják a figyelmet. Minden nagyobb városban hatalmas hirdetőtáblákat állítottak fel, melyeken betűáradat hirdette: „A most élő emberek közül milliók sohasem halnak meg!" A reklámozást újsághirdetésekkel is segítették. Az Őrtorony képviselői által tartott összes nyilvános előadás erre a témára összpontosított.

A Társulat a történetéről szóló, nemrégiben kiadott könyvben úgy beszéli el ennek a teljes erőbedobással végzett, világméretű kampánynak a bejelentéseit és sajátosságait, mintha csupán történelmi érdekességű dolgokról lenne szó. Pedig az 1925-re összpontosuló, szenzációs állításaikat úgy adták elő, mintha nem egyszerű emberek, hanem *Isten Szaván*

alapulnának, mintha *szilárdan* arra épülnének, és emiatt teljes bizalmat érdemelnének. Sem az Őrtorony történetéről szóló könyv, sem más kiadványokban megjelent cikkek nem ismerték el sohasem azokat a messzemenő következményeket, amelyeket ez emberek reményeire és életére gyakorolt, sem pedig azt a kiábrándultságot, amelyet a sikertelensége okozott. Sohasem fejezték ki sajnálatukat afölött, hogy Isten Szavát szándékosan összekötötték olyan jövendölésekkel, amelyek nem voltak többek emberi spekulációnál és képzelgésnél. Ezeknek a tényezőknek az *erkölcsi következményei*, úgy tűnik, nem túl nagy jelentőségűek, alapjában véve figyelmet sem érdemelnek.

1921-ben Rutherford kiadta első teljes hosszúságú könyvét, *Isten hárfája* címmel. A mű ismételten kifejezte a Társulat bizalmát és hitét abban, hogy 1899 az „utolsó napok" kezdete, és abban, hogy Jézus 1874-ben megkezdte „láthatatlan jelenlétét". A következő idézetekben, melyekben a fő pontokat aláhúztam, figyeljék meg, hogy azokat az eseményeket, amelyek annak az időszaknak és világhelyzetnek a jellegzetességei közé tartoztak, hogyan használták fel ezeknek a dátumoknak a „vitathatatlan" bizonyítására.

> … Ezzel az a célunk, hogy felhívjuk a figyelmet bizonyos fontos időpontokra, és aztán megfigyeljük, hogy mennyire teljesednek be a próféciák - ha egyáltalán beteljesednek - ezeken az időpontokon belül. Az időrend, legalábbis bizonyos mértékig, a pontos számításoktól függ, de hibák mindig előfordulhatnak. A beteljesült próféciák feljegyzett fizikai tényekből állnak, amelyek ténylegesen léteznek és nem változnak többé. A fizikai tények nem mondanak ellent önmaguknak. Néma tanúkként állnak, és bizonyságukhoz nem férhet kétség.
>
> [400] Két fontos időpontról van itt szó, amelyeket nem szabad összetévesztenünk, hanem világosan meg kell különböztetnünk, nevezetesen, „a vég idejének", és „az Úr jelenlétének" a kezdete. „A vég ideje" egy olyan időszakot foglal magába, amely, amint már fentebb jeleztük, i.sz. 1799-től Sátán birodalmának teljes bukásáig és a Messiási Királyság megalapításáig tart. Az Úr második jelenlétének ideje, ahogy fentebb megállapítottuk, 1874-ben kezdődött. A második időszak természetesen az elsőként megnevezett időszakon belül helyezkedik el, „a vég idejeként" ismert időszak második felében.
>
> […]
>
> [404] Ettől az időtől fogva megkezdődött a tudás ennek megfelelő hatalmas növekedése az összes tudományágban; és valójában az ismeretek összes ágában. Az elemi iskola, melyet a pápaság mindig is ellenzett, mindenfajta társadalmi rétegből származó emberek számára elérhetővé tette az általános művelődést és tudásuk növekedését. Főiskolák és egyetemek jöttek létre szerte a világon. Annak, hogy különböző területeken megnövekedett a tudás, számos találmány lett a következménye, így az embereknek már rendelkezésükre álltak a gépek, melyekkel időt és munkát tudott megtakarítani.
>
> [405] 1799 előtt olyanok voltak a közlekedési eszközök, hogy az emberek csak rövid távolságra tudtak egy nap alatt eljutni. Csak ló-, vagy ökörhúzta járművön tudtak közlekedni, vagy gyalog; és amikor át akartak kelni a tengeren, csak hajóval tudtak menni, ami csak lassan haladt előre. 1831-ben feltalálták az első gőzmozdonyt. Olyan csodálatos volt ebben a tekintetben a fejlődés, hogy vonattal az emberek ma már a földnek majdnem minden részére gyorsan el tudnak jutni. Később jöttek az elektromos mozdonyok, az elektromos autók, és a gázmotorok; és ma már a föld minden részén rengeteget utaznak az emberek. Az sem szokatlan már, hogy valaki 75 vagy 100 mérföld per óra sebességgel utazik, és különösen igaz ez a repülőgépen való utazáskor, amely nagyon modern találmány.
>
> [406] Az imént említett találmányok 'Isten készülődésének' a napjához kötődnek Krisztus jelenlétének időtartama alatt. Náhum 2:1-6.
>
> [407] 1844-ben feltalálták a távírót, és később a telefont. Ezeket az eszközöket először vezetékkel használták, és az elektromosság segítségével üzeneteket tudtak küldeni a világ túlsó felére is; de most egy újabb találmánynak köszönhetően a vezetékekre már nincs szükség, és az üzeneteket a megfelelő eszközök segítségével rádióhullámok közvetítik a levegőn át az egész világon.

[408] Ez a hatalmas tudásnövekedés és a töméntelen jövés-menés, amit az emberek a világ különböző részei között visznek véghez, kétségkívül „a vég idejéről” szóló prófécia beteljesedésének a bizonyítéka. Ezek a fizikai tények vitathatatlanok, és elegendőek ahhoz, hogy meggyőzzenek bármely gondolkodó elmét arról, hogy 1799 óta „a vég idejében” élünk.

[409] A vég idejének” második felét Jézus az aratás idejének nevezi, mivel ezt mondja: „Az aratás a világvége [korszak vége].” Azt mondta, hogy ő jelen lesz abban az időben. „A vég ideje” időszakának második fele 1874-től fogva tart. 1874-ben kezdődött az Úr második jelenlétének időszaka, amint az előzőekben említettem. Pál apostol, felsorolva sok dolgot, amelyek Izraellel kapcsolatban történtek, megállapítja, hogy „Mindez pedig példaképpen történt velük, figyelmeztetésül íratott meg nekünk, akik az utolsó időkben élünk.” (1Kor 10:11) Azt kell feltételeznünk tehát, hogy ezeket a dolgokat „a vég idején” fogjuk megérteni.

[410] A munkásosztályok mindig elnyomásban, és a pénzügyi, egyházi és politikai előkelőségek alárendeltjeiként éltek. 1874-ben, Urunk második eljövetelének évében történt, hogy az első munkásszervezet megalakult a világon. Ettől az időtől fogva a világosság csodálatos növekedése kezdődött el; a találmányok, felfedezések nagy számú volta miatt nem tudjuk mindet felsorolni itt, de a következőkben megemlítünk néhányat azok közül, amelyek 1874 óta jelentek meg, annak további bizonyítékaként, hogy az Úr attól az időtől fogva jelen van: számológép, repülőgép, alumínium, steril műtétek, szintetikus festék, automata kapcsoló, autó, szögesdrót, kerékpár, karborundum (csiszolóanyag), pénztárgép, celluloid, levelező oktatás, köpülőgép, Sötét Afrika, tárcsaeke??, A korszakok isteni terve, dinamit, elektromos vasút, elektromos hegesztés, mozgólépcső, tűznélküli főzőedény, gázgép, aratógép, világítógáz, indukciós motor, sorszedőgép, gyufagyártó gép, dombornyomás, mozi, Északi Sark, Panama Csatorna, pasztőrözés, rádium, vasúti jelzések, Röntgen-sugár, cipővarró-gép, felhőkarcoló, füstnélküli lőpor, Déli Sark, tengeralattjáró, metró, fonográf, telefon, televízió, írógép, porszívó és drótnélküli távíró.

Különösen figyelemreméltó, hogy az olyan dolgok létrejöttének leírása után, mint a Bibliatársaságok, a főiskolák és egyetemek számának növekedése, a gőz-, elektromos-, és benzinhajtású szállítási módok, a telegráf és a telefon megjelenése - melyek összessége nagy növekedést hozott a tudásban és mozgalmakban - a könyv a 239. oldalon ezt írja:

> Ez kétségkívül „a vég idejéről” szóló prófécia beteljesedésének a bizonyítéka. Ezek a fizikai tények vitathatatlanok, és elegendőek ahhoz, hogy meggyőzzenek bármely gondolkodó elmét arról, hogy 1799 óta „a vég idejében” élünk.

Ami „kétségkívüli” és vitán felül áll, az logikailag tévedhetetlen. A „tévedhetetlen” szót nem használják - de az állítások szándéka és célja tulajdonképpen ezt fejezi ki. És ha valakinek bármilyen kétsége lenne, vagy nincs meggyőződve ezekről, nos, az illető egyszerűen nem tartozik az „ésszerűen gondolkodók” kategóriájába. Ez szintén intellektuális megfélemlítés, olyan fegyver, melynek alkalmazására a szilárd igazságnak soha nincs szüksége.

Függetlenül attól, hogy milyen „ösztönző és megszentelő” hatásuk is volt esetleg ezeknek az új előrejelzéseknek és határozott kijelentéseknek néhány régi dátummal kapcsolatban, 1922-re, amikorra 1914 óta már nyolc év eltelt, az a bizalom, amelyet sokan a Társulat időpróféciáiba vetettek, kezdett elgyengülni. A módszerek, amelyekhez a szervezet főhivatala folyamodott, hogy megpróbáljon felülkerekedni ezen a problémán, sokat elárulnak. Továbbá létrehoztak egy olyan sémát, amellyel a közelmúltban, az 1975 óta eltelt időben is találkozhattunk.

Ahelyett, hogy értelmezéseiről alkotott állításaiban egyre mérsékeltebbé vált volna, vagy egy szerényebb nézőpontot vett volna fel a tekintélyét illetően, a szervezet sokkal jobban kezdett ragaszkodni az egységességhez, az időrendjének pontosságáról tett állítások sokkal

dogmatikusabbá váltak. A „lojalitás” a „hű és bölcs rabszolga” tanításaihoz (akkoriban ezt határozottan Russell pásztorra alkalmazva használták) volt a jelmondatuk [frappáns szójáték az angolban: Watch Tower - őrtorony és watchword - kulcsszó - a ford.]. Azokat, akik megkérdőjelezték a tanításain alapuló időrendet (amely időrend viszont N. H. Barbour, John Aquila Brown és mások tanításain alapult) úgy jellemezték, mint akikből nem csupán hiányzik a hit, hanem túlságosan lenyűgözte őket saját bölcsességük, mint akik büszkék, önzők, ambiciózusak, akaratosak, akiket félrevezetett az ellenség és akik az Úr elutasításának bűnébe estek. Bármilyen jelentőséget is tulajdonítani a szervezet dátumainak ellentmondó ókori történészek bizonyítékainak, a „Sátán birodalmának ügynökeibe” vetett bizalommal volt egyenlő.

Ha ez nehezen hihetőnek tűnne, vedd figyelembe az 1922-ben és 1923-ban megjelent *Őrtorony*-cikkek áradatának állításait. Figyeld meg az olyan kifejezések ismételt használatát, mint a „vitathatatlan”, „kétségkívül helyes”, „Isten által igazolt”, „abszolút és fenntartás nélkül helyes”, „kétségbevonhatatlanul megalapozott”, „igazolt bizonyosság”, „isteni eredetű” - ezeket a kifejezéseket az egész időrendi rendszerre alkalmazták, beleértve olyan dátumokat, mint 1799 (az utolsó napok kezdete), 1874 (Krisztus láthatatlan jelenlétének kezdete), 1878 (a felkentek feltámadásának kezdete), 1881 (Russell ekkor lett teljes mértékben az Úr sáfáraként kinevezve), valamint 1914, 1918 és a legújabb profetikus dátum, 1925, melyről azt mondták, ’annyi szentírásbeli támogatása van, mint 1914-nek’. Az olvasó kedvéért a szakaszokat aláhúztam.

Idézet *Az Őrtorony* 1922. március 1-jei számából:

AZ ARATÁS IDEJE

> Jézus azt mondta, hogy ez a korszak aratással fog véget érni, amelynél ő is jelen lesz, és, majd elküldi a hirnökeit, hogy egybegyűjtsék az választottait. (Máté 13:24-30; 24:31) Számíthatunk rá, hogy az Úrnak lesznek tanúi a földön az aratás idején, hogy bejelentsék jelenléte és a betakarítás tényét. Íme néhány kiegészítő bizonyíték, amelynek igazolása meggyőző; néhány további konkrét tény, melyek hangosabbaak a kimondott szavaknál, nevezetesen: Russell testvér volt az, aki bejelentette az aratás idejét és az aratás Mesterének jelenlétét. Ő volt az első, aki végigjárta az országokat azt kiáltva: 'Az aratás elérkezett; menjetek a szántóföldre és munkálkodjatok'. És több ezren, akik megértették ezt a jelmondatot, csatlakoztak az üzenet hirdetéséhez.
>
> Jézus egyértelműen azt mondta, hogy jelenlétének ideje alatt lesz egy hű és bölcs rabszolgája, akit felhasznál a táplálék kellő időben történő kiosztásában a (hit) háznépe között. Mindenkinek napjainkban, akinek tudomása van a korszakok isteni tervéről, őszintén meg kell mondania, hogy ezt a tudást a Biblia tanulmányozásával nyerte, Russell testvér írásai alapján; és hogy azelőtt nem is tudta, hogy Istennek terve van a megmentésre. Mindenki, aki napjainkban Isten Szava igazságának fényében örvendezik, felismeri, hogy az Úr ismertette meg vele ezt az igazságot, és azáltal a szolgálat és munka által fedte fel neki, amit Russell Testvér kezdett el nem sokkal az Úr jelenlétének elérkezte után.

Az „Isten szerinti bölcsesség” (Russell-re utalva) cím alatt, a cikk becsmérlően beszél azokról, akik „úgy hiszik, nagyobb bölcsességgel rendelkeznek másoknál” és azt írja, az ilyenek jellemzően „dogmatikus nyilatkozatokat tesznek”. Néhány bekezdéssel később elkezdődik az 1799-cel és 1874-gyel kapcsolatos „vitathatatlan tények” bemutatása. Ami „dogmatizmus” másokban, azt nyilvánvalóan „őszinte meggyőződésnek” tekintik, ha a folyóirat írói gyakorolják.

ISTEN SZERINTI BÖLCSESSÉG

> Vajon Russel bölcs volt? Ahogyan a világ érti ezt a szót, különösen, ahogyan a világias papok értelmezik, nem volt az. És hála Istennek, hogy nem volt. Ha olyan nagy

világi bölcsességgel rendelkezett volna, mint amelyet a rágalmazói alkalmaztak, az Úr sohasem használta volna fel őt. Ne feledjük, hogy ezek az úgynevezett tanult egyházi emberek azzal vádolják, hogy nem volt járatos a görögben és a héberben. Ez a vád igaz. A tények kétségkívül azt mutatják, hogy a legtöbben azok közül az emberek közül, akik tudnak görögül és héberül, túlságosan is komolyan veszik magukat. Kezdik azt gondolni, hogy ők olyan sokat tudnak, hogy mindenáron valami elképesztő dologgal kell előállniuk, és mindent felborítani, amit valaki más előttük alkotott. Elhagyják az Úr útját, és a maguk értelmére támaszkodnak, ami ellentétben áll az ő Szavával. (Példabeszédek 3:5, 6). Általában olyan kifejezéseket használnak írásukban és beszédükben, amelyeket a hétköznapi gondolkodású emberek nem tudnak felfogni, és ezt abban a reményben teszik, hogy a saját bölcsességüket felnagyítsák az emberek szemében. Mivel úgy gondolják, hogy bölcsességük nagyobb, mint másoké, ellentmondást nem tűrő formában tesznek kijelentéseket, nem számít, hogy helyesek, vagy nem, csak az, hogy kijelentéseiket el tudják-e hitetni olyanokkal, akik nem képesek felfogni ezeket az állítólagos bölcsességeket.

A vitathatatlan tények tehát azt mutatják, hogy „a vég ideje” 1799-ben kezdődött el; hogy az Úr második jelenléte 1874-ben kezdődött; és hogy az aratás ezután következett, és nagyobb világosság jött el az Isten Szavára. Ezzel kapcsolatban tehát figyeljük meg Jézus szavait: „Kicsoda hát a hű és bölcs szolga, a kit az ő ura gondviselővé tőn az ő házanépén, hogy a maga idejében adjon azoknak eledelt? Boldog az a szolga, a kit az ő ura, mikor haza jő, ily munkában talál.” (Máté 24:45-46)

Két hónappal később, ugyanazt a taktikát követve, az 1922. május 1-jei kiadás folytatta azt a kampányt, hogy gyomláljanak minden olyan gondolatot, amely a szervezet tanításait megkérdőjelezte:

A NAGYRAVÁGYÁS GYÜMÖLCSEI

Újra meg újra felbukkannak olyan emberek, akik az Urat követik, legalábbis már egy ideje, akik rendelkeznek az elme és a jellem, és valószínűleg a személyiség bizonyos szépségével is, de akik túl komolyan veszik magukat. Az ilyen embernek sikerül meggyőznie magát arról, hogy az Úr őt bízta meg azzal, hogy gondoskodjon az isteni dolgokról, és hogy vezesse ki Isten népét a pusztából. Amint előrehalad ezen az úton, saját elméjében meggyőződik arról, hogy az Úr hibát követett el, amikor Russell testvért választotta meg annak a bizonyos szolgának, és kétségei később arra a következtetésre vezetik, hogy Russell testvér egyáltalán nem is „az a szolga”. Elkezd kételkedni abban, amit Russell testvér írt, és ezt másoknak is elmondja. Ekkor figyelmen kívül hagyja az Úr Szavát, amely azt mondja: „Bizodalmad legyen az Úrban teljes elmédből; a magad értelmére pedig ne támaszkodjál. Minden te útaidban megismered őt; akkor ő igazgatja a te útaidat.”

Ily módon figyelmen kívül hagyva a tanácsot, és az ellenség körmönfont vezetését követve, meggyőzi magát arról, hogy neki szent kötelessége, hogy érvénytelenné tegye mindazt, amit Russell testvér tanított, és az egyház szemléletmódját a megfelelő irányba fordítsa. Mindennek támogatására elkészít egy kéziratot és egy táblázatot, hogy előadja nézeteit. Miután másoknak megmutatta, és figyelmeztették is, hogy nézetei tévesek, azt képzeli, ez csak annyit jelent, hogy mások meg akarják akadályozni, hogy világosságát ragyogni engedje, és figyelmen kívül hagyja ezt a tanácsot. Olyannyira elhatalmasodik rajta az, hogy neki ilyen módon kell tanítania az embereket, és eltörölni azt, amit eddig tanítottak, hogy elkezdi közzétenni gondolatait, és elküldeni ezeket a szentekhez. Az érvei hihetőnek tűnnek azok számára, akik csak felületesen vizsgálják meg a dolgot, és különösen azok számára, akik elfelejtették, hogy mit is tanítottak nekik. Azok közül, akik elolvasták írásait, néhányuknak az elméjében kétely merül fel. A próba megkezdődött.

A Társulat Russelltől kapott tanításaihoz való lojalitást egyenlővé tették az Istenhez és Krisztushoz való lojalitással. Russell tanításait megtagadni egyenlő volt Krisztus

megtagadásával. Ezt az elképesztő állítást világosan kifejtik az *Őrtorony*nak ugyanabban a számában:

> Jézus egyértelműen jelezte, hogy második jelenlétének ideje alatt lesz egyházában egy hű és bölcs szolgája, aki által majd megadja hűséges háznépének az eledelt a megfelelő időben. Elsöprő bizonyítékok állnak rendelkezésünkre az Úr második jelenlétét, az aratás idejét illetően, és arról is, hogy „annak a szolgának" a tisztjét Russell testvér tölti be. Ez távolról sem jelent emberimádatot. Nem számít, hogy ki volt Charles T. Russell – hogy orvos volt-e, téglahordó munkás, vagy ingeket árult. Szent Péter halász volt, Szent Pál pedig ügyvéd. De ezek lényegtelen dolgok. Ezek az emberek mindenekelőtt az Úr választott edényei voltak. Függetlenül földi hivatásától, Russell testvér elsősorban az Úr szolgája volt. Tehát azon az elvi alapon, amit az eddigiekben kijelentettünk, őt és munkásságát megtagadni egyenlő az Úr megtagadásával.

Ez az érvelési technika pontosan ugyanaz, mint amit fél évszázaddal később alkalmaztak, az 1980-as években, a „hitehagyottaknak" nevezett emberek elítélésében. Akkor, éppúgy, mint most, az időrend fontos szerepet játszott, a „hit próbáját" jelentette azt illetően, hogy valakinek megfelelő-e kereszténysége. Az *Őrtorony*nak ugyanez a kiadása arra is figyelmeztetett, hogy a Társulat időpont-rendszerének kétségbevonása, beleértve 1799-et, 1874-et, 1914-et és 1925-öt is, végső soron ahhoz vezetne, hogy elutasítjuk „Istent és a mi Urunkat, Jézus Krisztust, és kiontott vérét, mely által megvásároltak minket. Ezt írta:

> Megint próba alatt vagyunk. Ezúttal az időpontokkal kapcsolatban. És ha továbbvisszük ezt a gondolatot, azt fogjuk látni, hogy a kétség és ellenállás útja arra fogja vinni, aki rajta jár, hogy kétségbe vonja az Úr második jelenlétét, az aratás idejét, „annak a szolgának" a szerepét, és azt, aki betöltötte, a világ végére vonatkozó bizonyítékokat, a királyság bevezetését, az ember helyreállításának közelségét, és végül arra, hogy elutasítsa Istent és a mi Urunkat, Jézus Krisztust, és kiontott vérét, mely által megvásároltak minket.

Az Őrtorony magazin, egyik kiadás után a másikban, a Társulat időrendjét állította a középpontba, helytelenítően beszélve az ennek ellentmondó bizonyítékokról, és felmagasztalva a szervezet saját dátumrendszerének pontosságát. 1914 csak az egyik eleme volt ennek a dátumrendszernek, és az *Őrtorony* kitartóan érvelt amellett, hogy *mindegyik* dátum (a hozzájuk kapcsolódó állításokkal együtt) helyes, és isteni útmutatás eredménye, ennélfogva senkinek semmi oka kételkedni bennük. Az 1922. május 15-ei *Őrtorony* ezt írta:

IDŐREND

> Egyáltalán semmi kétségünk sincs az 1874-es, 1914-es, 1918-as és az 1925-ös dátumokhoz kapcsolódó időrendet illetően. Néhányan azt állítják, hogy új világosságot találtak a „hetven éves pusztulás" periódusával és Izrael babiloni fogságával kapcsolatban, és buzgón igyekeznek másokkal elhitetni, hogy Russell testvér tévedett.
>
> Jakab apostol biztosít minket arról, hogy „Ha pedig valakinek közületek nincsen bölcsessége, kérje Istentől, aki mindenkinek készségesen és szemrehányás nélkül adja; és megadatik néki." Hisszük, hogy ez az ígéret és mindennapi fohászunk a mennyei bölcsességért és a kegyelemért a helyes úton vezet minket. Abban is hiszünk, hogy a szentek imája naponta felszáll a mennyei kegyelem és isteni vezetés trónjához arra vonatkozóan, hogy mi jelenjen meg AZ ŐRTORONYBAN, és nagyon hálásak vagyunk ezért a tényért.

Az olvasókat figyelmeztetik, ne hagyják, hogy a Társulat időrendjének ellentmondó világi történelmi bizonyítékok könnyedén eltántorítsák őket. Figyeljük meg ennek a bekezdésnek az utolsó kijelentését:

> Néha még egyik-másik „szaktekintélyük” is megbízhatatlannak bizonyul, mint például Josephus vagy Ptolemaiosz. Ezek az emberek a Krisztus utáni első két évszázadban éltek. Nehezen tudták csak összeállítani beszámolóikat, mert az adatok teljessége nem állt rendelkezésükre. Semmi kétség, hogy korlátozott lehetőségeiken belül minden tőlük telhetőt megtettek. Azon belül, amit a világi történelemtudomány elérhetett, a legjobbak között tartják őket számon. A történelmi írók általánosan elfogadnak bizonyos dátumokat, amelyek tőlük, vagy másoktól származnak, de az, hogy valamit általánosan elfogadnak, nem feltétlenül jelent abszolút hitelességet. Azonban, hogy bölcsességük súlyát nyomatékosítsák olvasóik előtt, ezeket a következtetéseket gyakran nagyon határozott stílusban fogalmazzák meg, és az olvasó hajlamos arra, hogy kijelentéseiket további vizsgálódás nélkül, első látszatra elfogadja.

Ezt az utolsó megjegyzést hasonlítsuk össze azzal a nyelvezettel, amelyet az *Őrtorony* maga használ, amikor dátumrendszerének elfogadása mellett kardoskodik.

ISTEN HELYESLÉSÉVEL ELPECSÉTELVE

> Ebbe a gondolatmenetbe illeszkedtek bele az 1874-es, 1914-es és 1918-as dátumok is; és az Úr rányomta bélyegzőjének pecsétjét 1914-re és 1918-ra, melyet eltörölni többé már nem lehet. Mi más bizonyítékra lenne még szükségünk?
>
> Ugyanezt a mérési vonalat használva, kezdve Izrael gyermekeinek Kánaánba történő belépésével, és beleszámolva mind a 70, egyenként 50 éves ciklust, melyet az jelöl ki egyértelműen, hogy Jehova teljes 70 évre elküldte a zsidókat Babilonba, könnyű megjelölni az 1925-ös évet, ezen belül valószínűleg az őszt, a jubileum ellentípusának kezdeteként. 1925-öt illetően nem lehet több kérdés, mint amennyi 1914-et illetően volt. Az a tény, hogy az összes dolog, amelyet néhányan 1914-re vártak, nem valósult meg, egy szemernyit sem változtatja meg az időrendet. Ha figyelembe vesszük az oly nyomatékosan jelzett időpontot, akkor a véges elmének nagyon könnyű arra a következtetésre jutnia, hogy az egész munkának eköré kell összpontosulnia és így sokan hajlamosak többet előre látni, mint amennyi valójában előre meg lett mondva. Így volt ez 1844-ben, 1874-ben és 1878-ban, csak úgy mint 1914-ben és 1918-ban. Visszatekintve most már könnyen láthatjuk, hogy ezeket a dátumokat tisztán megjelölte a Szentírás és az Úrnak kétségkívül az volt a szándéka hogy ezekkel bátorítsa a népét, ahogyan ez meg is történt, de ezenkívül a megpróbálás és a megrostálás eszközei is voltak ezek, amikor mindaz, amit egyesek vártak, nem történt meg. Ha mindaz, amit egyesek 1925-ben látni akarnak, esetleg nem történik meg abban az évben, az semmivel sem fog többet változtatni a dátumon, mint a többi esetben.

A korábbi időpróféciákból eredő meghiúsult várakozásokat ismét csak az Úr számlájára írták, mintha az ő cselekedetei lennének, mintha az Úr ezeket felhasználná, „az Úrnak kétségkívül az volt a szándéka hogy ezekkel bátorítsa a népét”. Semmi furcsát nem találnak abban az elgondolásban, hogy Isten és Krisztus hazugságokat használna a szolgái bátorításának eszközeként. Azonban a Szentírásban azt olvassuk, hogy „Az Isten világosság, és nincs benne semmi sötétség.”[154] Az a gondolat, hogy Isten vagy a Fia tévedéseket alkalmaz a keresztények vezetésében teljesen idegen a Szentírástól. Ezzel egyértelműen azt próbálják elérni, hogy a kétkedő védekezésre kényszerüljön, és rásütik az Isten ellen panaszkodó szerepét.

Nagy hangsúlyt fektettek arra az állításra, hogy ha a bemutatott időrendet *csak egy évvel is* megváltoztatnák, az katasztrofális lenne, „lerombolná az időrend teljes rendszerét”, melyet a Társulat mutatott be[155]. Az a helyzet, hogy a legtöbb dátumot, amelyet az időszámítás előtti korból felhasználtak, a Társulat nem olyan régen alapjában véve megváltoztatta. Egyetlen jelző sem tűnik túlzónak, és egyetlen állítás sem képtelenségnek, ha arról van szó, hogy bizonygassák vele annak a helyességét, amelyet akkoriban „a jelenvaló

[154] 1János 1:5

[155] *Az Őrtorony*, 1922. június 15., 187. o.

igazság időrendjének" hívtak. Szem előtt tartva azt, hogy azóta már ennek túlnyomó részét elvetették, figyeljük meg az 1922. június 15-ei *Őrtorony* következő állításait.

TOVÁBBI BIZONYÍTÉKOK A JELENVALÓ IGAZSÁG IDŐRENDJÉRE

A matematikának van egy jól ismert törvénye, „a valószínűség törvénye." A mindennapi életben gyakran alkalmazzák ezt a törvényt a kétséges dolgok tisztázására. Ha egy olyan családban, ahol gyerekek vannak, valaki elkövet egy bizonyos fajta csínyt, akkor nagy valószínűséggel – sőt bizonyossággal – meg lehet állapítani, hogy a gyermekek közül csak az egyik követhette ezt el, és a többiek biztosan nem. Ha egy házat éjjel egy bizonyos fajta kár ér, akkor a valószínűség törvénye szerint lehetséges, hogy pusztán véletlen volt; ha két házzal történik ugyanez, akkor valószínűleg nem véletlen volt, hanem valaki szándékosan okozta a kárt; de ha ugyanolyan kár ér három, vagy még több házat, akkor az már nem a véletlen lehetőségének, hanem a szándékosság *bizonyosságának* kategóriájába tartozik.

A jelenvaló igazság időrendje akár véletlenszerű dolog is lehetne, ha nem volnának ismétlődések az 1845 év és a 2520 év két nagy ciklusában, mely miatt ez már többé nem a véletlenszerűség, hanem a bizonyosság birodalmába tartozik. Ha csak egy vagy két egyező dátum lenne ezekben a ciklusokban, akkor az valószínűleg puszta véletlen lenne, de ha a dátumok és események egyezésének tucatjait látjuk, akkor az már nem lehet véletlen, hanem magának Jehovának a szándéka, vagy terve szerinti dolog, aki az egyedüli olyan Személy, aki képes erre, *és az időrendnek magának helyesnek kell lennie.*

A gízai nagy piramis folyosóinak néhány mérete és a jelenvaló igazság időrendje közötti egyezés lehet a véletlen műve, de méretek tucatjainak az egyezése már azt bizonyítja, hogy ugyannak az Istennek az akarata szerint készült mindkettő, a piramis is, és a terv is – és ez egyben bizonyítja az időrend helyességét is.

Az időrend egyezése Ezékiel templomának bizonyos méreteivel, csak még jobban elpecsételi az időrend helyességét.

Effajta és még sok ehhez hasonló egyezés alapján - teljes harmóniában a tudomány által ismert legmegbízhatóbb törvényekkel - határozottan állítjuk, hogy szentírási, tudományos és történelmi szempontból is a jelenvaló igazság időrendje minden kétségen felül helyes. Hitelességére bőséges bizonyítékokkal szolgálnak az 1874-es, 1914-es és az 1918-as évek dátumai és eseményei. A jelenvaló igazság időrendje egy biztos alap, melyre támaszkodva Isten felszentelt gyermekei megpróbálhatják kikutatni a jövő eseményeit. - 1Péter 1:11, 12; János 16:13.

Ez az időrend „szilárdan állt, mint a szikla, Isten Szavára alapozva", állította a cikk, hangsúlyozva, hogy a benne való hit a „Jehovában és ihletett Szavában való hit kérdése" volt[156]. Ragaszkodtak ahhoz, hogy a mára már nagy részében elutasított időrend „isteni" eredetű, nem csupán egyes részei vagy elemei, hanem *teljes egészében*, „abszolút mértékben." „A Mindenható Isten helyeslésének bélyegét" viselte magán. Ennek megfelelően az 1922. július 15-ei *Őrtorony* „Az időrend erős köteléke" cím alatt ezt írta:

A jelenvaló igazság időrendje először is, mint más időrendek is, dátumok sorozata. Azaz, minden egyes dátum már ismert sok évvel az őt követő és megelőző dátumok előtt, illetve után, és minden egyes lépés a létező legszilárdabb bizonyíték által igazolva is van. De ha csak ennyi lenne az összes bizonyítékunk az időrendünk megbízhatóságára, akkor nem állíthatnánk jogosan, hogy megbízhatóbb, mint a világi kronológiák. Mindaddig ez csak egy lánc lenne, ami nem erősebb, mint leggyengébb láncszeme.

A jelenvaló igazság időrendjének dátumai között azonban jól megalapozott kapcsolatok is vannak. A dátumoknak ebből a belső összefüggéséből sokkal nagyobb megbízhatóság árad, mint ami más időrendekben található. Néhányuk olyan különleges tulajdonságokkal rendelkezik, amely biztosan jelzi, ez az időrend nem embertől származik, hanem Istentől. Mivel isteni eredetű és Isten által igazolt, a jelenvaló igazság időrendje egyedülálló a maga nemében, feltétlenül és tökéletesen helyes.

[156] *Az Őrtorony*, 1922. június 15., 187. o.

VITÁN FELÜL ÁLLÓAN MEGALAPOZVA

Ha egy dátumra többféle bizonyíték mutat, akkor az szilárdan meg van alapozva. A valószínűség tudományos törvénye olyan egyesült erővel ruházza fel az időrend kötelének szálait, mely sokkal nagyobb, mint az egyedi bizonyítékok összessége. Ez olyan törvény, amelyre fenntartás nélkül támaszkodnak fontos ügyekben is: tehát, amikor egy dologra csak egy oldalról mutat rá valami, akkor az véletlen is lehet, ha már két oldalról, akkor majdnem biztos, hogy igaz, és ha több, mint két oldalról, akkor általában lehetetlen, hogy véletlen legyen, vagy hogy ne legyen igaz, még több bizonyíték pedig már teljességgel áthelyezi ezt a dolgot a véletlen birodalmából a beigazolt bizonyosságéba.

Ezt az elvet naponta alkalmazzák a bíróságokon a legsúlyosabb ügyekben is. Egyetlen tanú vallomása még kétségesnek tekinthető, de két vagy három tanúé már kétségek nélkül bizonyítja az igazságot. „Két vagy három tanú vallomása alapján megáll minden dolog.” - 2 Kor 13:1

A jelenvaló igazság időrendjében olyan sok kölcsönös kapcsolat van a dátumok között, hogy ez már nem dátumok sorozata, nem egy lánc, hanem egy szorosan egybefonódott szálakból álló kötelék – egy Isten által egységesített rendszer, melyben a legtöbb dátumnak olyan jelentőségteljes kapcsolatai vannak a többivel, hogy ez egyértelműen jelzi a rendszer nem emberi eredetét.

AZ ISTENI EREDET BIZONYÍTÉKAI

Világosan be fogjuk mutatni, hogy a jelenvaló igazság időrendje vitathatatlan bizonyítékokkal rendelkezik a legfontosabb dátumokkal kapcsolatos isteni előre tudásról, és azt, hogy ez az isteni eredet bizonyítéka, valamint azt, hogy ez a rendszer nem emberi találmány, hanem az isteni igazság felfedezése.

A bizonyíték a dátumok között levő, őket összekötő kölcsönös kapcsolatok sokaságában van. Ezek nélkül a kapcsolatok nélkül az időrend nem különbözne a világi rendszerektől, de hisszük, hogy ezekkel együtt magán viseli a Mindenható Isten helyeslésének pecsétjét.

Erősen hivatkoztak a „párhuzamokra”, bizonyítékként a bemutatott dátumrendszer isteni eredetére; 1845 és 2520 éves párhuzamos periódusokat alkalmaztak jelentős számú történelmi dátumra és eseményre. A párhuzamok használatának erről a rendszeréről az alábbi Őrtorony-cikk ezt írja:

Az ilyen jellegű párhuzamvonások bizonyítékként szolgálnak a jelenvaló igazság kronológiának isteni eredetére, mivel előre tudást mutatnak. Az idézett példában Izrael szétválása és a kereszténység szétválása között 2520 év telt el, bizonyítva, hogy míg az első szétválás csak megengedett volt, az utóbbi előrelátott. Ez igaz a két esemény közötti időbeli és természetbeli kapcsolat miatt.

Amikor megállapítást nyer, hogy 2520 éves különbséggel, dátumpárokból álló párhuzamos időpontok sorozata vagy rendszere létezik, az előre tudás nyilvánvalóvá válik. Abszurd lenne azt állítani, hogy a felfedezett kapcsolat nem isteni elrendezés eredménye volt. Egyedül Isten tud előre dolgokat és ez bizonyítja, hogy úgy rendezte át az időket és eseményeket, hogy egy csodálatos és harmonikus egésszé fonódjanak össze, amely túl magasztos ahhoz, hogy csupán emberi kitalálás véletlen eredménye legyen.

Még egyszer, mi a valódi különbség aközött, hogy valaki „a jelenvaló igazság kronológiájának isteni eredetéről” beszél, és aközött, hogy ezt a kronológiát „ihletettnek” írja le? Ironikus, hogy bár az itt bemutatott elmélet oly nyilvánvalóan az isteni előrelátás eredménye, hogy annak megbízhatóságát és jelentőségét elutasítani „abszurd” lenne, a párhuzamok használatának egész rendszerét azóta már elvetette a szervezet.

Az összes itt bemutatott anyag, ami az időpróféciák megkérdőjelezésének bármilyen tendenciája ellen kardoskodik - mely időpróféciák oly fontos részét képezték a szervezet doktrinális rendszerének -, úgy tűnik, az Őrtorony olvasóit volt hivatott felkészíteni egy közelgő eseményre. Láthatóan az volt a célja, hogy egy bizonyos szellemet és attitűdöt alakítson ki, mielőtt megtartották volna abban az évben a kongresszust az Ohio-beli Cedar Point-ban. Az 1922-ben megtartott kongresszuson, melyre rendszeresen a szervezet történelmének egyik fő mérföldköveként hivatkoznak, a fő program egy olyan előadás volt, mely a már korábban lefektetett, Őrtorony-cikkekben megjelent alapokra építkezett. Napjainkban a szervezet igen kis részben idézi ezt az előadást 1914 igazolására, és figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy 1799 és 1874 is ugyanolyan hangsúllyal szerepelt az előadott érvelésben, és abban a végkövetkeztetésben, amelynek elérésére a hallgatóságok felkérték, amint ez *Az Őrtorony* 1922. november 1-jén megjelent számának alábbi részleteiben is látható:

> A bibliai prófécia azt mutatja, hogy az Úr másodszori megjelenésének az 1874-es évben kellett megtörténnie. A beteljesedett prófécia kétséget kizáróan azt mutatja, hogy ő meg is jelent 1874-ben. A beteljesült próféciákra másrészről fizikai tények is mutatnak; és ezek a tények vitathatatlanok. Minden igaz figyelő [szójáték az angolban: watch tower-őrtorony, watcher-figyelő, az őrtorony követője] ismeri ezeket a tényeket, úgy, ahogyan a Szentírás bemutatta és az Úr különleges szolgája értelmezésében kifejtette.
>
> Maga Jézus jelentette ki, hogy jelenlétének idején végre fogja hajtani népe begyűjtését, melynek során magához hívja az igaz és hűséges embereket. Néhány éve ez a munka már folyamatban van és a végéhez közeleg. Jézus kijelentette, hogy jelenléte alatt lesz valaki, aki betölti majd a hű és bölcs szolga hivatalát, akin keresztül az Úr kiosztja majd népének a táplálékot a megfelelő időben. Az összes tény azt mutatja, hogy ezek a próféciák beteljesedtek.
>
> **AZ ELŐKÉSZÜLET NAPJA**
>
> Miért jött el a Király? Hogy felállítsa királyságát és királyként uralkodjon. Azonban volt még tennivalója, mielőtt uralkodása megkezdődött volna, mégpedig egy előkészítő munka. Mivel uralkodásában testének tagjai fognak társulni vele, ezeket össze kell gyűjteni és felkészíteni az uralkodás megkezdésére. A pogányok ideje e világ istenének felügyelete alatt 1914. augusztus 1-én véget ért. E dátum előtt nem lett volna következetes az Úr, a Dicsőség Királya részéről, hogy magához vegye nagy hatalmát és uralkodjon. (Ezékiel 21:27) Mivel Krisztus 1874-től jelen van, az következik a tényekből, ahogyan most látjuk őket, hogy az 1874-től 1914-ig terjedő időszak az előkészítés napja. Ez semmiképpen sem szól az ellen a gondolat ellen, hogy „a vég ideje" 1799-től 1914-ig tart. Az 1799-től 1874-ig tartó időszak nem nevezhető az előkészítés napjának, hanem a növekvő világosság napjának. Nem ésszerű azt gondolni, hogy a Király előkészületeket tett, mielőtt jelen lett volna.
>
> Isten már hatezer éve készül erre a királyságra. Már 1900 éve gyűjti össze a királyság-osztályt az emberek közül. 1874 óta a Dicsőség Királya is jelen van; és ez idő alatt elvégezte az aratást, és magához gyűjtötte a templom-osztályt. A dicsőség Királya 1914 óta átvette a hatalmát és uralkodik. Megtisztította a templom-osztály tagjainak ajkait, és előreküldi őket az üzenettel. A királyság üzenetének fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. Ez az üzenetek üzenete. A legidőszerűbb üzenet. Úr embereinek a dolga, hogy ezt kihirdessék. Az égi királyság közel van; a Király uralkodik; Sátán birodalma összeomlóban van; milliók élnek most, akik sohasem fognak meghalni. Hiszitek ezt?
>
> Elhiszed ezt? Hiszed, hogy a Dicsőség Királya jelen van egészen 1874 óta? Hiszed-e, hogy ez alatt az idő alatt elvégezte az aratás munkáját? Hiszed, hogy ez alatt az idő alatt volt egy hű és bölcs rabszolgája, akin keresztül irányította a munkáját és a hit háznépének táplálását? Hiszed, hogy az Úr most a templomában van, és megítéli a föld nemzeteit? Hiszed, hogy a Dicsőség Királya megkezdte uralkodását?
>
> Vissza hát a csatamezőre, ó Ti Legfelségesebbnek fiai! Vegyétek magatokra fegyverzeteteket. Legyetek józanok, legyetek éberek, legyetek tevékenyek, legyetek vitézek! Legyetek az Úr hű és igaz tanúi. Menjetek előre a csatába, amíg Babilon minden talpalatnyi földje nem lesz pusztaság. Hirdessétek az üzenetet széles e világon. A világ

meg kell, hogy tudja: Jehova az Isten és Jézus Krisztus a királyok Királya és uraknak Ura. Ez a minden napok Napja. Íme, a Király uralkodik! Ti vagytok az ő Tanúi. Ezért hirdessétek, hirdessétek, hirdessétek a Királyt és a királyságát!

A Russell pásztor tanításai és kronológiája iránti „hűségre" felszólító heves figyelmeztetések ellenére ez az 1922-es kongresszusi beszéd figyelemre méltó abban, hogy éppen azoktól a tanításoktól való fokozatos eltávolodás első jeleit mutatja. Az Idő elközeledett című könyvben Russell azt tanította, hogy „1878, mivel párhuzamos az ő [Krisztus] felvállalt hatalmával és felhatalmazásának típusával, világosan jelzi a mi jelenlévő, szellemi, láthatatlan Urunk tényleges hatalomátvételének idejét mint Királyok Királya — annak az idejét, amikor magához vette az ő nagy uralkodói hatalmát." Rutherford Cedar Point-ban megtartott előadásával ezek a cselekedetek - láthatatlan cselekedetek - előrébb tolódtak 1878-ról 1914-re, egy olyan időpontra, amely semmit nem töltött be azok közül a dolgok közül, amelyeket előrejeleztek és reméltek. Ez volt a kezdete annak a később majdnem tömegessé váló jelenségnek, hogy az 1914-et megelőző időpontra kijelölt eseményeket 1914-re és 1914 utáni időpontokra tették át.

A *Most élő emberek közül milliók sohasem halnak meg* című füzettel összhangban a szervezet ekkor már azt tanította, hogy a jubileumi ciklus (amely, Isten Mózes által közvetített törvényének megfelelően, egymást követő ötven éves korszakokat foglalt magába, egy jubileumi évvel minden ötvenedik évben) 1925-re mutat mint Krisztus uralma teljes megnyilvánulásának és a régi próféták földre történő visszatérésének idejére. 1924-ben a szervezet kiadott egy füzetet, amelyet a fiatalabb korosztály számára terveztek, *Út a Paradicsomba* [The Way to Paradise] címmel. Figyeld meg, mennyire magabiztosan ajánlották a fiatalok elméjébe ezeket a jövendöléseket, beleértve a földi Jeruzsálemnek a helyreállított emberiség világvárosaként való leírását is:

Isten bebizonyította, hogy könnyedén tudna embereket találni a nemzetek között is, hogy velük töltse be királyságában a legtiszteletreméltóbb pozíciókat. Nagyon megalázó lesz a zsidók számára, amikor majd látják, hogy mit veszítettek el.

A zsidóknál a hivatalos év ősszel kezdődik, körülbelül akkor, amikor nálunk október elseje van. Az 1926-ik év tehát 1925. október elseje körül fog kezdődni. Nagyon ésszerű lenne azt várni, hogy nem sokkal ez után az idő után megláthatjuk, ahogy Isten kegyelme kezd visszatérni a zsidókhoz, mint a világ részét alkotó néphez. A zsidók közül sokan már vágyakozóan tekintenek régi otthonuk, Palesztina felé. A meghatározott idő, amit Isten megszabott a nem-zsidók mint nemzetek számára, amint már láttuk, 1914-ben lejárt. Így tehát, minthogy a zsidók mint nemzet kegyvesztettek lettek Isten előtt, amikor keresztre feszítették Jézust, és a nem-zsidó nemzeteket Isten többé nem ismeri el nemzetekként, Krisztus nemsokára el fog kezdeni egyénenként foglalkozni a világgal, kezdve a zsidókkal, ókori kiválóságaikon keresztül. Ezért nem sokkal 1925 után joggal várhatjuk, hogy meglátjuk Ábel, Énok, Noé, Ábrahám, Izsák, Jákob, Melkisédek, Jób, Mózes, Sámuel, Dávid, Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel, Dániel, Keresztelő János és a Héberekhez írt levél 11. fejezetében említett többi hűséges feltámadását.

Ők alkotják majd az új királyság központi magját a földön. Az egyik legfontosabb dolog az lesz, hogy Jeruzsálemet olyan állapotba hozzák, hogy a világ fővárosa lehessen. Ehhez sok munkára lesz szükség, de sokan lesznek, akik készségesen dolgoznak majd.

Az aktuális hírekből megtudhatjuk, hogy Palesztina már a figyelem középpontjába került, és zsidók ezrei próbálnak meg visszatérni oda. Már eddig is jelentős munkálatok történtek jobb utak építése és a földek megművelése érdekében. Azonban nem várhatjuk, hogy igazán tervszerű munka folyjon, amíg ezek az „fejedelmek" fel nem támadnak és át nem veszik az irányítást.

Minden ország fővárása közvetlen és gyors összeköttetésben kell, hogy legyen területének minden részével. Ha Jeruzsálem lesz a világ fővárosa, akkor képesnek kell lennie arra, hogy minden térséggel gyorsan kapcsolatba tudjon kerülni. Krisztus királyságának ezer év alatt meg kell majd semmisítenie minden gonoszságot, amely az előző hatezer évben történt. A régi módszerek már nem elegendőek. Már most látható,

hogy nagy változások fognak bekövetkezni. A távíró és a rádió már most a fél világon keresztül közvetíteni tudja üzeneteinket, és mire a fejedelmek megérkeznek, már még tökéletesebbek lesznek, és az egész világot körbe tudják hálózni.

A világon mindenki úgyszólván „egy szobában lesz". Az a szoba egy kicsit nagyobb lesz, mint amiben talán eddig összejöveteleket szoktunk tartani, de nem baj. Most, amikor olvassuk az Ézsaiás 2:3-at, és a Zakariás 14:16,17-et, láthatjuk, milyen könnyű lesz minden embernek „felmenni Jeruzsálembe". A fejedelmek rádión keresztül könnyedén közölhetik utasításaikat a világ bármely részével. Képzeljük csak el, amint Ábrahám fejedelem általános utasításokat ad, „figyelmet" kér, és az emberek mindenütt figyelnek rá, és hallják minden kimondott szavát, olyan könnyedén, mintha egy nyilvános előadóterem emelvényéről szólna hozzájuk.

Természetesen, ha valaki el óhajt látogatni Jeruzsálembe, és személyesen beszélgetni a fejedelmekkel, vagy ha a fejedelmek személyesen szeretnének ellenőrizni valamilyen közös munkát, akkor – mivel a repülőgépek nemsokára még tökéletesebbek lesznek - csupán néhány órányi utazás kérdése lesz, hogy a föld bármely részébe eljussanak Jeruzsálemből, vagy vissza. Ez valóban egy új föld lesz, dicsőséges minden tekintetben. - Zakariás 14:20, 21; Jelenések 21; Zsoltárok 72 és 145.

Az ókori méltóságoknak arra is hatalmuk lesz, hogy használják a „vasvesszőt", ha szükséges, hogy az önfejűekkel és az engedetlenekkel elbánjanak. Mindenkinek meg kell tanulnia, hogy az igazságtalanság nem lesz megengedve. Az új királyság alaptörvénye az igazság. - Zsoltárok 37:9,10, 2, 38.

Semmi kétség, hogy sok fiú és lány, aki elolvassa ezt a könyvet, meg fogja érni, hogy láthassa Ábrahámot, Izsákot, Jákobot, Józsefet, Dánielt, és a többi régi hűséges férfit, akik eljöttek „jobb feltámadásuk" dicsőségében, testben és lélekben tökéletesen. Krisztus nem fog sokat várni, és kinevezi őket dicsőséges és tekintélyes pozícióikba mint földi képviselőit. A mai világ és jelenlegi kényelmi szintje először furcsa lesz majd nekik, de hamar hozzá fognak szokni az új módszerekhez. Talán lesz majd néhány mulatságos tapasztalatuk, mivel még sohasem láttak telefont, rádiót, autót, villanylámpát, repülőgépet, gőzgépet és még sok egyéb dolgot, amelyeket mi már jól ismerünk.

Micsoda kiváltság éppen ebben az időszakban élni, és meglátni, ahogyan véget ér a régi és elérkezik az új! A világ történetének minden időszaka közül a jelenlegi a legcsodálatosabb.

Szükségtelen megemlíteni, hogy azok a fiúk és lányok, akiknek ezt a kiadványt címezték, mára már legalább a nyolcvanas éveikben járó idős emberek és asszonyok.

Bár a Társulat esetenként alkalmazta „A most élő emberek közül milliók sohasem halnak meg!" fülbemászó szlogenjét és felhívta a figyelmet arra a tényre, hogy a Tanúk létszáma elérte a többmilliós számot, elkendőz egy nyilvánvaló megtévesztést. Az az állítás, hogy „A most élő emberek közül milliók sohasem halnak meg!" nem az 1990-es vagy a 2000-es években élő embereknek szólt. Azoknak az embereknek szólt, akik az 1920-as évek első felében éltek. Jehova Tanúi mintegy 5,9 milliós taglétszámának csupán egy töredéke élt akkor. Csak akkor tudnák azt a látszatot kelteni, hogy a jóslat valamennyire is megalapozott volt, ha napjainkban több, mint kétmillió 75 év körüli vagy idősebb Tanú élne. Nyilvánvalóan nem ez a helyzet.

Az 1925-ös év, amelyen a jóslat és a szlogen alapult, egyetlen megjósolt dolgot sem hozott el. A tanítás megalapozatlan volt, profetikus fantáziálás, jól felsültek vele.

Mégis, minden anyagot, mely *Az Őrtorony* folyóiratokban és egyéb kiadványokban megjelent, akkoriban „időszerű tápláléknak" tekintettek, amelyet Isten kommunikációs csatornáján keresztül szolgáltak fel - egy olyan csatornán keresztül, amelyről azt állítják, Jézus Krisztus, a most uralkodó király különleges jóváhagyását és irányítását élvezi. Ahogyan ők mondják, úgy beszélnek, mint Isten „igaz prófétája".

Azonban az, hogy az 1925-ös év anélkül telt el, hogy ezek a legutóbbi jóslatok beteljesedtek volna, azt bizonyította, hogy az előrejelzők nem „hű és értelmes rabszolgaként"

cselekedtek. Nem ragaszkodtak hűségesen és alázatosan Isten ihletett Szavához, amely egyedül illethető csak olyan jelzőkkel, mint „vitathatatlan", „abszolút és fenntartás nélkül helyes", „kétségbevonhatatlanul megalapozott". Értelmesnek sem voltak nevezhetőek a hosszú évek alatt, amíg ilyen dogmatikus állításokat terjesztettek világszerte, és ezt a meggondolatlanságukat Rutherford bíró gyakorlatilag el is ismerte, amikor bevallotta, hogy bolondot csinált magából.

A megfélemlítő nyelvezet, amelyet Isten kinyilatkoztatott „csatornája", az *Őrtorony* használt, az ambícióra, a büszkeségre és a Krisztushoz való hűtlenségre való célozgatások, melyeket mindenkire alkalmazott, akik nem akarták elfogadni ezeket az önhitt kijelentéseket, kétségkívül arra indították a többséget, hogy 'kövessék a vezért', aki eközben elismerten ostoba kijelentéseket tett. Sokan azonban úgy találták, hogy nem tudnak tovább támogatni egy ilyen felelőtlen mozgalmat, és a szervezet jelentős veszteségeket tapasztalt hívei létszámában 1925 után.[157]

Hogyan ábrázolták a szervezet kiadványai az 1925-ös helyzetet? Egy kijelentés, mely *Jehova Tanúi 1975-ös évkönyvének* 146. oldalán szerepel, tipikusan nem a szervezetnek tulajdonítja a problémát, akik közzétették az információt, hanem a „testvéreknek", akik elolvasták, a következőképpen:

> Az 1925-ös év eljött és el is múlt. Jézus felkent követői osztályként még mindig a földön voltak. A régi idők hűségesei - Ábrahám, Dávid és a többiek - nem lettek feltámasztva, hogy a föld uralkodói legyenek. (Zsolt 45:16) Így tehát, Anna MacDonald visszaemlékezése szerint: „1925 szomorú év volt sok testvér számára. Néhányan megbotránkoztak, reményeik szétfoszlottak. Abban reménykedtek, hogy megláthatják, ahogyan néhány 'régi kiválóság' [a régmúltban élt férfiak, mint pl. Ábrahám] feltámadnak. Ahelyett, hogy csak egy 'lehetőségnek' tekintették volna ezt, azt olvasták bele, hogy 'bizonyosság' volt, és néhányan saját szeretteik feltámadására is várakozással készültek.

Vajon az *Őrtorony*ban megjelent állításokról szóló beszámoló, amely e könyv előző oldalain található, igazolja-e bármilyen módon is azt, hogy a felelősséget a „testvérekre" ruházták át, amiért oly nagy reményeket tápláltak, aztán látták őket semmivé foszlani?

Az 1980-as *Évkönyv* (amelyet ugyanabban az évben adtak ki, amikor Rutherford személyes megjegyzését Fred Franz előadta a főhivatalban) ugyanilyen megvilágításba helyezi az ügyet.

Az évkönyv beszámol Rutherford bíró 1926. májusában egy svájci kongresszuson tett látogatásáról és egy tanácskozáson való részvételéről, ahol a következő gondolatcserére került sor:

> „**Kérdés:** Visszatértek a régi hűségesek?
> „**Válasz:** Nyilvánvalóan nem tértek vissza. Senki sem látta őket és ostobaság lenne ilyen bejelentést tenni. A „Milliók" könyv állítása szerint ésszerűen várhatjuk, hogy nem sokkal 1925 után visszatérnek, azonban ez csupán egy lehetséges vélemény volt."

Mindenkinek joga van a véleménynyilvánításhoz. Azonban azoknak a férfiaknak, akik azt állítják, hogy Isten földi szóvivői, biztosan nincs ahhoz joguk, hogy pusztán a véleményüket fejezzék ki, miközben azt állítják, hogy amit mondanak, azt Isten saját Szava támasztja alá, és ugyanúgy kell azt is elfogadni. Amikor az állításaikat úgy terjesztik szét a világon, mint Isten üzenetét az emberiségnek, mint szellemi „táplálékot a megfelelő időben", azok, akik hirdetik ezeket, bizonyára se nem „hűségesek", se nem „értelmesek", ha

[157] Köztük volt Alvin Franz, édesapám testvére, ő volt a legfiatalabb a négy Franz testvér közül.

felelőtlenül téves nézeteket nyilvánítanak ki, makacsul érvelnek mellettük, ócsárolnak mindenkit, aki nem ért egyet velük, vagy ami még rosszabb, megkérdőjelezik az Isten előtti hűségüket és alázatukat. A szervezet 1930-ban építette fel a Beth-Sarim nevű házat San Diego-ban, Kalifornia államban. Erről *Az új világ* című, Fred Franz által írt könyv ezt írja:

> ….ezután gyorsan megsemmisítették a csatában, száműzték a mennyből és levetették a földre. Ez a gonosz lény és a démonai most nagy bajokat hoznak a földre és a tengerre, hogy az összes nemzetet egy diktatórikus rendszerbe hajszolják és, hogy minden emberben Isten elleni keserűséget keltsenek. Az Úr Jézus most érkezett a templomba ítélkezésre, és az „ő testének" maradék, még földön élő tagjait összegyűjtötte a vele alkotott tökéletes egység templomi állapotába (Malakiás 3:1-3), így tehát ezeknek a régi hűséges férfiaknak a halálból való visszatérése most már bármelyik nap várható. A Szentírás alapján jó okunk van azt feltételezni, hogy ez röviddel Armageddon kitörése előtt fog bekövetkezni.
>
> Ebben a várakozásban épült fel 1930-ban, a San Diegoban, Kalifornia államban található ház, amelyről már számos alkalommal, rosszindulatú szándékkal nyilatkozott a vallásos ellenség, és amely a „Beth-Sarim" nevet kapta, melynek jelentése „Fejedelmek háza"[158]. Jelenleg őrizzük ezt a házat, hogy a visszatérésükkor ezek a fejedelmek elfoglalhassák. A legfrissebb tények azt mutatják, hogy e halálra ítélt világ vallási fanatikusai a fogukat csikorgatják amiatt a tanúbizonyság miatt, mellyel a „Fejedelmek háza" szolgál az új világ számára. Ezeknek a vallási fanatikusoknak és szövetségeseiknek nem hoz majd semmi örömöt sem az, hogy a régen élt hűséges férfiak visszatérnek, hogy ítélettel uralkodjanak a népek felett.

Amint egy korábbi fejezetben bemutattam, 1941-ben, csupán tizenhat évvel 1925 után, egy St. Louis-ban, Missouri államban megtartott kongresszuson a szervezet feje, Rutherford elnök újból arról biztosította a gyermekeket, hogy nagyon rövid időn belül a bibliai idők hűséges asszonyai és férfiai vissza fognak térni. A hűségesek segíteni fogják a fiatalokat házastársuk kiválasztásában, és emiatt a gyermekeknek tanácsos elhalasztaniuk a házasságkötést, amíg ez az idő el nem jön. Az *Őrtorony*, mely leírta ezt az eseményt, később azt állította az akkor megjelent *Gyermekek* című könyvről, hogy az „az Úr által adott eszköz *az Armageddonig hátralévő hónapokban* elvégzendő munka eredményesebbé tételéhez." Körülbelül háromszáz hónappal később, 1966-ban egy új időpont került előtérbe: 1975.

9. fejezet: 1975: „A megfelelő idő, hogy Isten cselekedjen"

„Nem a ti dolgotok, hogy olyan időkről és alkalmakról tudjatok,
melyeket az Atya a maga hatalmába helyezett."
–Cselekedetek 1:7 (Újfordítású revideált Biblia).

RUTHERFORD elnökségének második felében fokozatosan elvetették vagy más időbe helyezték a régebbi, időről szóló próféciák többségét, melyek mellett elnökségének első felében olyannyira erőszakosan kiálltak.

Az „utolsó napok" kezdetét 1799-ről áthelyezték 1914-be.

Krisztus 1874-es jelenlétét ugyancsak áthelyezték 1914-re (ahogyan 1922-ben történt Krisztus addig 1878-ban kezdett tevékeny, Királyság-hatalomban való uralkodásával).

A feltámadás megkezdődését 1878-ról 1918-ra helyezték át.

Egy ideig még azt is tanították, hogy 1914 valóban elhozta a „világ végét" abban az értelemben, hogy Isten 'jogilag' véget vetett a világi nemzetek föld feletti bérleti jogának.

[158] Néhány évvel e könyv megjelenése (1942) után, a házat eladták. Egy 1950-ben, New York városának Yankee Stadionjában megtartott körzetgyűlésen Fred Franz előadást tartott, melyben elmondta, hivatalosan eltörölték a „fejedelmek" megjövendölt, Armageddon előtti visszatérésének tantételét, és helyébe az a nézet lépett, hogy a Társulat által kinevezett személyek a gyülekezetekben már betöltötték ezt a fejedelmi szerepet.

Erről a nézetről is lemondtak, és a véget, illetve (az *Új világ fordítás* szerint) „a dolgok rendszerének a befejezését” ekkor már jövőbeni dolognak tartották.

Mindezekről azt állították, hogy *láthatatlanok*, elfogadásuk pedig nyilvánvalóan teljesen attól függött, hogy hitt-e az illető a felkínált magyarázatokban. Az egyik olyan ülés után, amikor szóba kerültek ezek az idővel kapcsolatos próféciák és változtatások, így szólt hozzám mosolyogva Bill Jackson, a Vezető Testület tagja: „Úgy szoktuk mondani, veszed ezt a dátumot az egyik válladról, és a másikra teszed át.”

Egészen Rutherford haláláig, 1942-ig semmi sem történt azzal kapcsolatban, hogy i. e. 606-ban volt a 2520 év kezdete. Fura módon több mint hatvan évig nem ismerték el, s nem foglalkoztak azzal, hogy i. e. 606-tól 2520 évet számolva valójában i. sz. 1915-höz, nem pedig i. sz. 1914-hez jutunk.

Ekkor a kezdési időpontot csöndben egy évvel hátrébb, i. e. 607-re helyezték át, lehetővé téve ezzel, hogy a 2520 év végpontja i. sz. 1914. maradjon. Nem került fényre semmilyen történelmi bizonyíték arra vonatkozóan, hogy Jeruzsálem pusztulása egy évvel korábban történt, mint addig gondolták. A szervezetnek az a vágya, hogy megtartsák 1914-et, mint azt a jellegzetes évet, melyre régóta rámutattak (s amit 1915-tel nem tettek), azt követelte, hogy Jeruzsálem pusztulását egy évvel korábbra kell helyezni: ezt egyszerű megtenni - legalább is papíron.

Az 1940-es évek közepére úgy döntöttek, hogy a Russell és Rutherford elnöksége alatt használt időrend mintegy 100 évet tévedett abban, ahogyan az időt visszaszámolta Ádám teremtéséig. A szervezet 1966-ban azt mondta, hogy a korábbi tanítás 1874-es dátumával szemben 1975-ben érkezik el az emberi történelem hatodik évezredének a vége.

Ez egy 1966 nyarán kiadott könyvben jelent meg, melyet Fred Franz írt, s a címe *Örök élet Isten fiainak szabadságában* (Life Everlasting—In Freedom of the Sons of God). Első fejezetében a könyv a Jubileum-elrendezéssel foglalkozott, mely korábban az 1925-re vonatkozó jövendölésekben is fontos szerepet játszott, és (mint már korábban is) hat, egyenként ezer évig tartó „nap” mellett érvelt, melyek alatt az emberiségnek tökéletlenséget kell tapasztalnia, s amelyeket egy hetedik, ezer éves „nap” követ, amikor helyreáll a tökéletesség a bűn rabszolgaságától, betegségtől és haláltól való megszabadulás nagy Jubileumán. A könyv a 28. és 29. oldalon a következőt mondta (ang.) [saját fordítás]:

> [41] Ussher ideje óta alaposan tanulmányozták a bibliai kronológiát. Huszadik századunkban elvégeztek egy független tanulmányt is, mely nem követi vakon a kereszténység időrendi számításai, és az ennek a független tanulmánynak az eredményeként létrejött időrendi táblázat i. e. 4026-ot jelöli meg az ember teremtésének időpontjaként. E megbízható bibliai kronológia szerint az ember megteremtésétől számított 6000 év 1975-ben telik le, és az emberi történelem hetedik ezeréves időszaka i. sz. 1975 őszén kezdődik meg.
>
> [42] Hamarosan, igen, ezen a nemzedéken belül véget ér tehát az ember földi létezésének hatezer éves időszaka. Jehova Isten időtlen, ahogy a Zsoltárok 90:1, 2 írja: „Uram, te voltál nékünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre. Minekelőtte hegyek lettek és föld és világ formáltaték, öröktől fogva mindörökké te vagy Isten.” Jehova Isten nézőpontjából az, hogy eltelik hatezer év az ember létezéséből, olyan, mint ha csak hat, huszonnégy órás nap érne véget, ugyanis ugyanez a zsoltár így folytatja (3., 4. versben): „Te visszatéríted a halandót a porba, és ezt mondod: Térjetek vissza, embernek fiai! Mert ezer esztendő annyi előtted, mint a tegnapi nap, a mely elmúlt, és mint egy őrjárásnyi idő éjjel.” Ezért néhány éven belül a mi nemzedékünk idején elérjük azt, amit Jehova Isten az emberi létezés hetedik napjának tekinthet.

Mi a jelentősége ennek? A könyv a továbbiakban alkalmazza a korábbiakban kifejtett gondolatokat:

[43] Mennyire helyénvaló lenne, ha Jehova Isten ezt a közelgő hetedik ezeréves időszakot a nyugalom és felszabadítás sabbati időszakává tenné, nagy Jubileumi sabbattá, hogy szabadságot hirdessen az egész földön, minden ott lakónak! Ez igazán időszerű lenne az emberiség számára. Isten részéről valóban ez lenne a legmegfelelőbb, hiszen emlékezzünk csak: az emberiség előtt még ott áll az, amiről a Szent Biblia utolsó könyve beszél, Jézus Krisztus ezer éven át tartó földi uralma, Krisztus millenniumi uralma. Jézus Krisztus, amikor tizenkilenc évszázaddal ezelőtt a földön volt, ezt mondta magáról prófétailag: „Mert az Emberfia Ura a sabbatnak" (Máté 12: 8). Nem puszta véletlen vagy baleset, hanem Jehova Isten szerető szándéka szerint lenne az, hogy Jézus Krisztusnak, a „szombat Urának" uralma az emberek létezésének hetedik évezredével párhuzamosan fusson.

Mondta a szervezet „nyíltan", hogy 1975 jelenti majd az új ezredév kezdetét? Nem. De a fenti bekezdés volt a csúcspontja mindannak, amire ennek a fejezetnek az egész bonyolult, gondosan megszerkesztett érvelése épült.

Egyenesen, nyíltan nem jövendöltek meg semmit 1975-re. De az író hajlott rá, hogy kijelentse, „helyénvaló" és „rendkívüli módon illő lenne Isten részéről", ha abban a bizonyos időben kezdené meg az ezeréves uralmat. Ésszerű azt gondolni, hogy nagymértékű bizonyosság kell ahhoz, hogy egy tökéletlen ember ki merje jelenteni, mit „illő" és nem illő cselekednie Istennek, és biztos, hogy nem csupán 'vélemények kifejtéséről' van szó. Az *értelem* szükségessé teszi, sőt *megköveteli* ezt. Még erőteljesebb az ezt követő kijelentés, mely szerint „összhangban lenne Jehova Isten szerető szándékával, ha Jézus Krisztusnak, a 'sabbat Urának' uralkodása párhuzamosan zajlana le az ember létezésének hetedik ezredévével", melyről már korábban kijelentették azt, hogy 1975-ben kell megkezdődnie.

Az Őrtorony Társulat nemrégiben kiadott történelemkönyvének, a *Jehova Tanúi — Isten Királyságának hirdetői* című könyvnek újabb alkalma nyílik rá, hogy bemutassa az előszavában megígért elfogulatlanságát és tárgyilagosságát. Nagyon röviden mutatja be a kérdéskört, és az 1966-os kongresszusra összpontosítva, melyen Fred Franz közreadta az 1975-ről szóló információt először közlő új könyvet, ezt mondja (a 104. oldalon):

„A Baltimore-ban (Maryland) tartott kongresszuson F. W. Franz tartotta az utolsó beszédet. Így kezdte: „Épp mielőtt az emelvényre jöttem, egy fiatalember odajött hozzám, és ezt mondta: »Mondd, mit jelent ez az 1975?« " Franz testvér aztán utalt arra, hogy sok kérdés vetődött fel azt illetően, hogy az új könyvben levő anyag vajon azt jelenti-e, hogy 1975-ig befejeződik Armageddon, és addigra Sátán meg lesz kötözve. Lényegében a következőket állapította meg: „Lehetséges. De mi nem mondjuk. Istennél minden dolog lehetséges. De mi nem mondjuk. És egyikőtök se mondjon semmi konkrétumot azt illetően, mi fog történni mostantól 1975-ig. Mindezen dolgok lényege, kedves testvérek az, hogy az idő rövid. Az idő fogy — efelől nincs kétségünk."

Jehova Tanúi közül sokan az adott tanács szellemében tevékenykedtek az 1966-ot követő években. Ugyanakkor más megállapítások is napvilágot láttak e témában, és némelyik valószínűleg konkrétabb volt, mint az tanácsos lett volna. Ezt *Az Őrtorony* 1980/18-as száma a 3. oldalon (1980. márc. 15., ang.) is elismerte. Jehova Tanúit ugyanakkor arra is figyelmeztették, hogy elsősorban Jehova akaratának a cselekvésére koncentráljanak és ne törődjenek túlságosan a dátumokkal és egy mielőbbi szabadulás reményével."

Jellemző, hogy ez a rész idézi az egyedüli óvatosságra intő kijelentést abból az időből. Elismeri, hogy „más megállapítások is napvilágot láttak e témában, és némelyik valószínűleg konkrétabb volt, mint az tanácsos lett volna”.[159] A szervezet tagságának körülbelül négyötöde 1966, a könyv megjelenése után lépett be, ezért nem tapasztalhatta, mi következett ekkor. Nem tudják milyen *mértékben* és mekkora *intenzitással* hangsúlyozták ki az 1975-ös dátumot, és milyen jelentőséget tulajdonítottak neki. A Vezető Testület tagjai viszont tudják ezt. Legalább néhányuknak az Írói Bizottságban levők közül el kellett olvasnia és jóvá kellett hagynia azt, mai megjelent az 1993-as történelemkönyvben. Tudniuk kellett, mennyire hiányos és felhígított képet nyújt ez. Mi történt valójában?

Ugyanazon évben, az *Őrtorony* társfolyóirata, az *Ébredjetek!* 1966. október 8-ai angol számában megjelent a „Meddig tart még?” című cikk, amely a „6000 év ér véget 1975-ben” alcím alatt szintén amellett érvelt, hogy a Millennium Isten 7000 éves nyugalmi napjának utolsó ezer éve lesz, majd pedig ezt mondta (19. és 20. oldal) [saját fordítás]:

> „Ezért nagy jelentősége van annak a ténynek, hogy közeledünk az emberi létezés első 6000 évének a végéhez.
>
> Vajon Isten nyugalmi napja párhuzamos azzal az idővel, mióta az ember a földön van teremtése óta? Úgy tűnik, igen. A bibliai időszámítás legmegbízhatóbb megvizsgálása és a világi történelem sok elfogadott dátumának összevetéséből kitűnik, hogy Ádám i. e. 4026 őszén lett megteremtve. valószínűleg valamikor ugyanebben az évben lett megteremtve Éva is, és közvetlenül ezután kezdődött meg Isten nyugalmi napja. Melyik évben ér akkor véget az emberi létezés első 6000 éves időszaka, ami egyben Isten nyugalmi napjának az első 6000 évét jelenti? 1975-ben. Ez figyelemreméltó, különösen tekintettel arra, hogy az „utolsó napok” 1914-ben kezdődtek meg, és hogy napjaink kézzel fogható tényei a prófécia beteljesedéseként ezt a nemzedéket jelölik meg ennek a gonosz világnak az utolsó nemzedékeként. Ezért számíthatunk arra, hogy a közeljövő telve lesz izgalmas eseményekkel azok számára, akik Istenbe és az ígéreteibe vetik hitüket. Azt jelenti, hogy viszonylag kevés éven belül tanúi leszünk a még hátra lévő próféciák teljesedésének, melyek kapcsolatban állnak a „vég idejével”.”

A Társulat 1993-as történelemkönyve úgy említi az *Őrtorony* 1968. május 1-jei (angol) számát, mint olyan példát, ami óva intett a témával kapcsolatban. Valójában ez tovább fokozta a várakozásokat. Nagyrészt ugyanazt az érvet használta, mint a legutóbb idézett *Ébredjetek!* cikk, majd pedig ezt mondta (272., 273. oldal) [saját fordítás]:

> [7] A közvetlen előttünk álló jövő biztosan tele van csúcspontot jelentő eseményekkel, ugyanis ez a régi rendszer egyre közeledik teljes végéhez. Legfeljebb néhány éven belül be fog teljesedni a Biblia próféciáinak ezekre az „utolsó napokra” vonatkozó befejező része, aminek következményeként az emberiség tovább él majd Krisztus dicsőséges 1000 éves uralma alatt. mennyire nehéz napok, de ugyanakkor mennyire nagyszerű napok állnak közvetlenül előttünk!”
>
> [8] Vajon azt jelenti ez, hogy az 1975-ös év elhozza az armageddoni csatát? Senki sem állíthatja bizonyosan, hogy mit hoz el bármely konkrét év. Jézus ezt mondta: "Azt a napot vagy azt az órát senki nem tudja” (Márk 13:32). Isten szolgáinak elég, hogy

[159] Az Őrtorony Társulat történelemkönyve lábjegyzetében óva intő példa bizonyítékaként említ bizonyos kiadványokat. Ezek közül csak egy jelent meg az 1960-as években (*Őrtorony* 1968/19 [1968. máj. 1., ang.], és ahogy a korábbi jövendöléseknél elhangzott figyelmeztetésekre is igaz volt, a másik kettő akkor jelent meg, amikor 1975 már *nagyon közel* volt, illetve *már el is érkezett* (Az *Őrtorony* 1975/6 [1974. jún. 15., ang.], ill. 1975/22 [1975. máj. 1., ang.] számai). A lábjegyzet ezután visszautal az 1975-öt megemlítő könyv megjelenése előtti időszakra, és az 1963-ban megjelent *„A teljes írás Istentől ihletett és hasznos”* című könyvet idézi, mely ezt írta: „Nem lenne helyes, ha a Biblia időszámítását olyan dátumok kitalálására használnánk, amelyek még csak ezután következnek az idő sodrában (Máté 24:36).” A könyv nem magyarázza el, miért vallott ennyire nyilvánvalóan kudarcot a két évvel korábban megfogalmazott alapelv alkalmazásában annak a könyvnek a szerzője, mely rámutatott 1975-ös évre, mint ami kapcsolatban áll az új millennium kezdetével.

teljesen biztosan tudják, hogy ennek a Sátán uralma alatt álló rendszernek rohamosan fogy az ideje. Mekkora ostobaság volna, ha valaki nem lenne ébren, és nem figyelne oda a fennmaradó korlátozott hosszúságú időre, azokra a földet megrázó eseményekre, melyek hamarosan bekövetkeznek, és arra, hogy most kell kimunkálnunk a megmentésünket!

A fenti bekezdések egy nagy, dátumokat tartalmazó táblázat két oldalán jelentek meg, melyben i. e. 4026 volt az első év, és azt írták róla, hogy „Ádám megteremtése (kora ősz)". A táblázat így fejeződött be:

1975	6000	End of 6th 1,000-year day of man's existence (in early autumn)
2975	7000	End of 7th 1,000-year day of man's existence (in early autumn)

Ebben az összefüggésben mennyire lehet „óva intő" hatása a „*közeli* jövő", a „*legfeljebb* néhány év" kifejezéseknek, és annak, hogy ez „*bizonyosan*" elhozza az utolsó napról szóló próféciák befejező részének beteljesedését. Ki az az ésszerűen, normálisan gondolkodó személy, aki másra gondolna, mint hogy lelkesedést és reményeket akartak kelteni egy dátum, az 1975-ös év körül.

Az *Ébredjetek!* 1968. október 8-ai számában megjelent „Mit hoznak az 1970-es évek?" című cikk újból a még hátra lévő idő rövidségét hangsúlyozta, és az elején ezt mondta (13. oldal):

„Nagy a jelentősége annak a ténynek, hogy az „utolsó napoknak" nevezett időszakból ötvennégy év már elmúlt. Ez azt jelenti, hogy legfeljebb csak néhány év marad, mielőtt Isten lerombolja a dolgok gonosz rendszerét, amely most a földet uralja"

A cikk később utalt 1975-re, mint az emberi történelem hatezer éves időszakának befejeződésére, és ezt mondta (14. oldal) [saját fordítás]:

„***Közeledik a 6000 év vége***

Van még egy módszer, ahogyan megbizonyosodhatunk róla, hogy a „vég idejének" utolsó éveiben élünk (Dán 12:9). A Biblia rámutat, hogy közeledünk az emberi történelem teljes 6000 éves időszakának a végéhez."

Az Őrtorony-kiadványok újra és újra olyan kiemelkedő személyiségek, vagy bármely területen működő „szakértők" kijelentéseit idézték, akik valahogyan utaltak 1975-re. Példaként nézzük Dean Acheson, volt amerikai külügyminiszter 1960-ban tett kijelentését, aki ezt mondta:

„Eléggé jól ismerem az eseményeket ahhoz, hogy biztosítsam önöket arról, mától számítva 15 év múlva [tehát 1975-ben] a világ túl veszélyes lesz az életre."

Többször idézték a *Famine – 1975!* című könyvet, melyet két élelmezési szakember írt, különösen az alábbi kijelentéseket, melyek sok értelemben emlékeztettek Russellnek az 1914-re vonatkozó jövendöléseire:

„1975-re soha nem látott kiterjedésű katasztrófa sújtja majd a Földet. A történelemben még soha nem látott méretű éhínségek sújtják majd a fejletlen nemzeteket.

Megjövendölök egy konkrét dátumot, 1975-öt, amikor új válság fog sújtani minket teljes, rendkívüli súlyosságával"

1975-re sok éhező országben mindennapos lesz a polgári lázongás, anarchia, katonai diktátorok, elszabadult infláció, a közlekedés összeomlása és kaotikus nyugtalanság."

Három évvel az eredeti, 1975-öt kihangsúlyozó, az *Örök élet Isten fiainak szabadságában* című könyv megjelenése után a szerző, Fred Franz újabb művet írt, melynek címe: *The Approaching Peace of a Thousand Years*[160]. A nyelvezete, ha lehet, még határozottabb és konkrétabb volt, mint az előző kiadványé. Az 1969-ben megjelent könyv ezeket a kijelentéseket tartalmazta a 25., 26. oldalon [saját fordítás]:

„Nem annyira régen a Szent Biblia komoly tanulmányozói újra megvizsgálták az időrendjét. Számításaik szerint az emberiség földi életének hatezer éves időszaka befejeződik a hetvenes évek közepén. Tehát kevesebb, mint tíz éven belül megkezdődik a hetedik ezerév attól számítva, hogy Jehova Isten megteremtette az embert.

- - - - - - - -

Ahhoz, hogy az úr Jézus Krisztus a sabbatnak (hetedik napnak) az Ura lehessen, ezeréves uralmának egybe kellene esnie a hetedik évezreddel az évezredek sorozatában (Máté 12:8) Akkor lenne sabbatnapi uralom."

Az érvelés ebben a részben egészen egyértelmű és nyílt: Ahogy a sabbat volt a hat, fáradozással töltött időszakot követő hetedik időszak, ugyanúgy Krisztus ezeréves uralma lesz a sabbati hetedik ezerév, mely követi a fáradozással és szenvedéssel teli hatezer éves időszakot. Ezek a szavak semmilyen értelemben nem határozatlanok vagy kétértelműek.

Ahogy korábban meghatározták, mit volna „helyénvaló" és „alkalmas" Istennek megtennie, most ugyanolyan módon határoznak meg egy elvárást Jézus Krisztussal szemben. Ahhoz, hogy az legyen, amit állít magáról, vagyis a „Sabbat Ura", ahhoz az uralmának az ezerévek sorozatában a hetedik ezerévnek *„kell lennie"*. Ezt az emberi gondolkodásmód kényszeríti rá Isten Fiára. 1975-ben véget és hatezer év; az érvelés szerint Krisztus uralmának 'kell az ezt követő hetedik [ezerév]nek lennie'. A „hű és értelmes rabszolga" tulajdonképpen felvázolta, milyen időrend követését várja el az Urától akkor, ha az úr be akarja tartani szavát.

Bár az írásmód kifinomultabb, a kifejezések enyhébbek, de ez az anyag lényegében nagyon hasonlít ahhoz, amit Rutherford bíró fejtett ki *A most élő emberek közül milliók sohasem halnak meg!* című füzetében, melyben elismerten ostoba kijelentéseket tett. Egy konkrét dátum nyilvános hirdetésén túl, úgy tűnt, mintha csak fél évszázaddal visszaforgatták volna a történelem kerekét, az 1925-öt megelőző évekig. A különbség annyi volt, hogy amit mondtak, az most 1975-re vonatkozott[161].

Amikor elérkeztek az 1970-es évek, tovább folytatódott a várakozáskeltés. Az *Ébredjetek!* 1971. október 8-ai száma újból arról beszélt, hogy a fáradozással és munkával teli hat időszakot követi a nyugalom hetedik (sabbati) időszaka, majd pedig az alábbi ábrát közölte:

---

[160] Ugyanez az anyag megjelent az *Őrtorony* 1969. október 15-ei számában is. Az Őrtorony kiadványok 1990-ben kiadott indexe (1930-1985) viszont nem említi meg ezt a cikket az „1975" címszó alatt; egyszerűen figyelmen kívül hagyták, pedig erősen erre a dátumra irányította a figyelmet.

[161] Igaz, hogy (a füzet 25. oldalán) kevéssé konkrét kifejezést („a hetvenes évek közepén") használják, de az 1975-ös évet már korábban úgy mutatták be mint olyan évet, melyre a Biblia rámutat, és ez a dátum élénken bele lett vésve Jehova Tanúi elméjébe az egész világon.

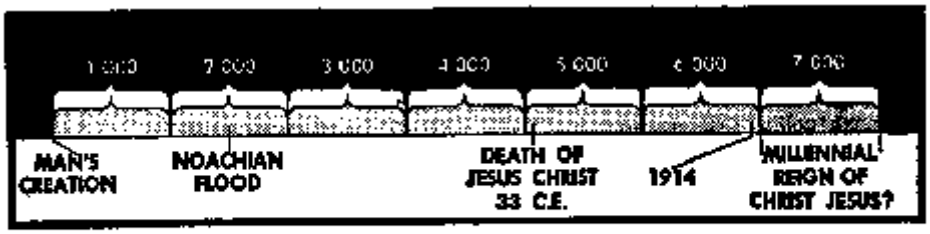

As we near the end of 6,000 years of human history in the mid-1970's there is the thrilling hope of a grand relief

Az információnak ez a folyamatos áramlása egyértelműen úgy volt megtervezve, hogy táplálja és felépítse a reményt, a várakozásokat. Nem úgy voltak tervezve, hogy lecsendesítsék, visszafogják az izgatott várakozásokkal teli légkört. Való igaz, a legtöbb kijelentés mellett ott volt néhány kiigazító kijelentés, hogy 'nem mondjuk ezt határozottan' vagy 'nem mutatunk rá konkrét dátumra', és hogy 'nem tudjuk a napot és az órát'. De emlékezzünk rá, hogy a szervezet nem volt kezdő ezen a területen. Egész története a kezdet kezdetétől fogva a körül forgott, hogy felépítse az emberek reményét bizonyos dátumok köré, de aztán ezek a dátumok a remények beteljesedése nélkül múljanak el. A korábbi esetekben a Társulat kiadványai sorozatosan arra törekedtek, hogy a felelősséget ne az információ forrására, hanem az információ befogadóira hárítsák, mintha ők vártak volna túl sokat. Ezért hát a szervezet felelős személyeinek fel kellett volna ismerniük a veszélyt, fel kellett ismerniük, milyen az emberi természet, és hogy mennyire könnyen lehet nagy várakozásokat kelteni.

Mégis, noha gondosan kerülték annak *határozott* megjövendölését, hogy egy *konkrét* dátum eljövetelekor meglátjuk a Millenniumot, ezek a felelős férfiak jóváhagyták olyan kifejezések használatát, mint „viszonylag néhány éven belül”, „a közeli jövőben”, „legfeljebb néhány éven belül”, „legfeljebb csak egy pár év múlva”, „az utolsó néhány év”. Ezeket a kifejezéseket mind az *Őrtorony* és az *Ébredjetek!* folyóiratban használták a millenniumi uralom elkezdődésére vonatkozóan, mégpedig mindet *olyan szövegkörnyezetben, mely magában foglalta az 1975. évet.* Jelentenek bármit ezek a szavak? Vagy csak dobálóztak velük, gondatlanságból használták őket? Így lehet játszadozni az emberek reményeivel és terveivel? Ennek ellenére, az *Őrtorony* 1971. március 1-jei (angol 1968. augusztus 15-ei) száma még arra is utalt, hogy ügyelni kell, nehogy túl nagy jelentőséget tulajdonítsunk Jézus Krisztus saját figyelmeztető szavainak:

> 35 Egy dolog abszolút biztos: a beteljesedett bibliai jövendölések által megerősített bibliai kronológia azt mutatja, hogy hamarosan, az ember létezésének hatezer éve nemsokára véget ér, igen, ezen a nemzedéken belül! (Máté 24:34). Ezért hát, nem annak van itt az ideje, hogy közömbösek és érdektelenek legyünk. Nem annak van itt az ideje, hogy játszadozzunk Jézus szavaival, mely szerint „azt a napot és azt az órát *senki* nem tudja, sem az egek angyalai, sem a Fiú, csak az Atya.” (Máté 24:36) Ellenkezőleg, annak van itt az ideje, amikor mindenkinek alaposan tisztában kell jönnie azzal, hogy a dolgok jelen rendszerének vége gyorsan közeledik a hirtelen befejezése felé. Ne tévedjünk! Elég, ha maga az Atya *tudja* a „a napot és az órát”

Hogyan tehette meg egy „hű és értelmes rabszolga” azt, hogy gyakorlatilag azt mondja: Igaz, hogy az uram ezt és ezt mondta, de ne fújd fel ezt túlságosan. Ellenkezőleg, ismerd fel, hogy annak kell irányítania az életedet, amit ***én*** mondok neked.

A legnyíltabb kijelentések némelyike a Brooklyn-i Szolgálati Osztálytól jött, mely a havi „Királyság-szolgálatunkat” jelenteti meg; ezt a kiadvány csak a Tanúknak szánják, nem pedig a kívülállóknak. Az 1968. márciusi szám a teljes idejű szolgálatra („úttörőszolgálatra”) buzdított az alábbiak szerint [saját fordítás]:

> „Tekintettel a hátralévő rövid időre, olyan gyakran szeretnénk ezt végezni, amennyire csak megengedik a körülmények. Gondoljatok csak bele, testvérek, már csak kilencven teljes hónap van hátra addig, amíg eltelik az ember létezésének 6000 éve.”

A Királyság-szolgálatunk 1974. májusi száma ezt mondta, miután említést tett a „hátralevő rövid időről” [saját fordítás]:

> „Beszámolókat hallottani testvérekről, akik eladják házukat és javaikat és úgy tervezik, hogy a régi rendszer alatti utolsó napjaikat az úttörő szolgálatban töltik el. Ez bizony kitűnő módja annak, hogy hogyan töltsük el a gonosz világ vége előtti rövid időt (1János 2:17).”

Jónéhány Tanú pontosan ezt tette. Voltak, akik eladták vállalkozásukat, feladták munkájukat, eladták otthonukat, földjeiket, és feleségükkel, gyermekeikkel más területre költöztek, hogy „ott szolgáljanak, ahol nagyobb a szükség”, mivel úgy számítottak, elég pénzük van, amiből kijönnek majd 1975-ig.

Mások, néhány idős személyt is beleértve, pénzre váltották biztosítási kötvényeiket vagy más értékes kötvényeiket. Voltak, akik lemondtak sebészeti műtétekről abban bízva, hogy a millennium eljövetele szükségtelenné teszi ezek elvégzését.

Amikor elmúlt 1975, és elfogytak az anyagi eszközeik, vagy az egészségük rosszabbra fordult, akkor szembe kellett nézniük a szomorú valósággal, és újra kellett kezdeniük, ahogyan tudtak.

Hogyan gondolkodott ebben az időben a Vezető Testület?

A Testület néhány idősebb tagja személyesen átélte az 1914-es és 1925-ös várakozások kudarcát, valamint az 1940-es évek elején keltett fokozott várakozást. A többség, az én megfigyelésem szerint, úgy döntött, hogy „kivár”. Vonakodtak attól, hogy mérsékletre szólítsanak fel. Hatalmas növekedés időszaka volt ez. Figyeljük csak meg, hogyan alakult a megkeresztelkedések száma 1960 és 1975 között:

év	*megkereszteltek*	*év*	*megkereszteltek*
1960	69,027	1968	82,842
1961	63,070	1969	120,805
1962	69,649	1970	164,193
1963	62,798	1971	149,808
1964	68,236	1972	163,123
1965	64,393	1973	193,990
1966	58,904	1974	297,872
1967	74,981	1975	295,073

A növekedés üteme 1960 és 1966 között csaknem teljesen megállt. 1966-ot követően viszont, amikor 1975-re irányították a figyelmet, hihetetlen növekedés következett be, ahogyan ez kiderül a táblázatból.

Az 1971 és 1974 közötti évekből, amikor a Vezető Testületben szolgáltam, nem emlékszem rá, hogy valamikor is hallottam volna komoly aggodalmat kifejező szavakat a Testület bármely tagjától a felkeltett izgatott várakozások miatt. Nem teszek úgy, mintha nem éreztem volna kezdetben én magam is lelkesedést, amikor 1966-ban megjelent az *Örök élet Isten fiainak szabadságában* című könyv, mely ragyogó képet festett az ezeréves jubileum

közelségéről. Azt sem állítom, hogy egyáltalán nem volt részem a figyelmet az 1975-ös évre irányító kampány kezdeti szakaszában. De 1966 után minden egyes év elteltével ez a kilátás egyre kevésbé tűnt valóságosnak. Minél többet olvastam a Szentírást, annál inkább úgy tűnt, hogy az egész elképzelés kilóg belőle; nem volt összhangban Jézus Krisztus kijelentéseivel, olyan kijelentésekkel, mint például:

> „Azt a napot és azt az órát senki nem tudja, sem az egek angyalai, sem a Fiú, csak az Atya."
>
> „Kitartóan virrasszatok hát, mert nem tudjátok, melyik nap jön el Uratok."
>
> „Emiatt ti is legyetek készen, mert olyan órában jön az Emberfia, amelyben nem gondolnátok."
>
> „állandóan figyeljetek, maradjatok ébren, mert nem tudjátok, mikor van a meghatározott idő."
>
> „Nem a ti dolgotok, hogy tudomást szerezzetek azokról az időkről vagy időszakokról, amelyeket az Atya a saját fennhatósága alá helyezett."[162]

De nem sokat lehetett tenni a főhivatal tagjaként, melyet elárasztott az öröm amiatt, hogy jelentős növekedést tapasztalhatott. Megpróbáltam mérsékeltebbé tenni néhány cikket, mely hozzám került szerkesztésre, de nagyjából ennyi volt az egész. Személyes tevékenységem során, magánbeszélgetésekben és nyilvános előadásokban is, megkíséreltem az imént említett bibliaversekre irányítani a figyelmet.

1974-ben egy vasárnap este, miután a feleségemmel hazatértünk egy előadásról az ország egy másik részéből, a nagybátyám, az akkori alelnök, átjött a szobánkba. (Mivel a szeme nagyon gyenge volt, általában minden héten felolvastuk neki a tanulmányozásra kerülő anyagot *Az Őrtorony*ból.) A feleségem megemlítette neki, hogy a hétvégi előadásomban figyelmeztettem a testvéreket, nehogy túlságosan lelkesek legyenek 1975 miatt. Gyors válasza ez volt: „és *ugyan miért ne* lennének lelkesek? Ez olyan dolog, ami okot ad a lelkesedésre."

Szemernyi kétségem sincs afelől, hogy a Vezető Testület minden tagja közül az alelnök volt a leginkább meggyőződve annak helyességéről, amit leírt, és amelyre mások építettek. Egy másik esetben, 1975 nyarán egy este szokása szerint csatlakozott olvasásunkhoz egy idős görög testvér, akinek a neve Peterson volt (eredetileg Papagyropoulos). Az olvasás után nagybátyám ezt mondta Petersonnak: „Tudod, nagyon hasonlít ez 1914-re. Egészen a nyári hónapokig minden csendes volt. Aztán hirtelen megindultak az események, és kitört a háború."

Korábban, 1975 elején Knorr elnök világ körüli utat tett, melyre Franz alelnököt is magával vitte. Az alelnök beszédei az összes, meglátogatott országban 1975-re összpontosítottak. Amikor visszatértek, a Vezető Testület tagjai, akik több országból értesültek az alelnök előadásának felkavaró hatásáról, kérték, hadd hallgassák meg az Ausztráliában mondott előadás magnófelvételét[163].

Előadásában az alelnök úgy beszélt 1975-ről, mint „a nagy lehetőségek, hatalmas bizonytalanságok évéről". Elmondta hallgatóinak, hogy a héber naptár szerint „már 1975 ötödik holdhónapjában járunk", és már kevesebb, mint hét holdhónap van csak hátra. Többször is hangsúlyozta, hogy a héber év ros hasaná-kor, a zsidó újévkor, 1975. szeptember 5-én fejeződik be.

Elismerte, hogy nagyon sok mindennek kell megtörténnie ebben a rövid időszakban, ha tényleg addig bekövetkezik a vég, ezért ez után arról beszélt, hogy lehetséges egy

---

[162] Idézetek forrása: Máté 24:36, 42, 44; Márk 13:33; Cselekedetek 1:7.

[163] Ez az 1975. február 19-ei ülésen volt.

körülbelül egy éves eltérés az Ádám megteremtése és Éva megteremtése közötti eltérés miatt. Utalt az 1914-es és 1925-ös várakozások kudarcára, és idézte Rutherford megjegyzését, aki ezt mondta: „Szamarat csináltam magamból”. Azt mondta, hogy a szervezet megtanulta, ne mondjon „nagyon bátor, szélsőséges jövendöléseket”. A vége felé arra buzdította hallgatóit, nehogy helytelen nézőpontot tegyenek magukévá, és azt gondolják, „még évek” telhetnek el a végső pusztulásig, és nehogy más ügyekre összpontosítsák a figyelmüket, mint például a házasodásra és családalapításra, egy üzleti vállalkozás felépítésére, vagy hogy éveket töltsenek valamilyen mérnöki tanfolyamon.

A felvétel meghallgatása után a Vezető Testület aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy még ha nem is hangzottak el „nagyon bátor, szélsőséges jövendölések”, néhány rejtett jövendölésre sor került, és a hatása vitathatatlanul látható volt az izgatottságban, ami létrejött.

Ez volt az első alkalom, amikor a Vezető Testület megbeszélésein aggodalom fejeződött ki. De ekkor sem került sor lépésekre, nem született döntés a követendő politikáról.

Az alelnök ugyanennek az előadásnak sok részletét megismételte 1975. március 2-án, a Gileád-iskola diplomaosztása után mondott beszédében[164].

Elmúlt 1975 - akárcsak 1881, 1914, 1918, 1920, 1925 és az 1940-es évek. Más források sokat beszéltek arról, hogy kudarcot vallottak a szervezet 1975 körül összpontosuló várakozásai. Maguk, Jehova Tanúi is sokat beszéltek róla egymás között. Saját véleményem szerint, az elhangzottak nagy része nem foglalkozott az ügy lényegével.

Úgy éreztem, hogy a valódi kérdés sokkal mélyebbre hatolt annál, hogy egy személy mennyire pontos vagy pontatlan, vagy mennyire megbízható vagy bizalomra nem méltó egy szervezet, illetve hogy a tagjai mennyire ésszerűek vagy becsaphatóak. Nekem az volt a véleményem, hogy a valóban fontos tényező az, milyen fényt vetnek végső soron az ilyen jövendölések Istenre és a Szavára. Ha az emberek ilyen jóslatokat találnak ki, és azt mondják, a Biblia alapján teszik, azt bizonygatják, hogy ők Isten kommunikációs „csatornája”, akkor vajon milyen hatással jár az, ha előrejelzéseik hamisnak bizonyulnak? Vajon tiszteletet szerez ez Istennek, és hitet épít Benne vagy Szavának a megbízhatóságában? Vagy épp az ellenkezője lesz a következmény? Vajon nem újabb indíttatást ad ez némelyeknek arra, hogy kevés fontosságot tulajdonítsanak a Biblia üzenetének és a tanításainak? Azok a Tanúk, akik súlyos változtatásokat hajtottak végre az életükben, legtöbb esetben képesek voltak helyreállítani, és tovább folytatták életüket csalódottságuk ellenére. Nem mindenki volt képes rá. Mindenesetre több szempontból is súlyos károk keletkeztek.

1976-ban, egy évvel a széles körben hirdetett dátum után a Vezető Testület néhány tagja kezdte sürgetni, hogy valamilyen módon el kellene ismerni, hogy a szervezet tévedett, hamis várakozásokat keltett. Mások azt mondták, szerintük nincs szükség erre, mert „csak az ellenfeleinknek adnánk vele segítséget”. Milton Henschel azt javasolta, hogy a bölcs eljárás az volna, ha egyszerűen nem hoznánk fel az ügyet, és akkor idővel a testvérek nem fognak óla többet beszélni. Egyértelmű volt, hogy nincs meg a döntés támogatásához szükséges többségi támogatás. Abban az évben az *Őrtorony* július 15-ei száma említést tett a beteljesületlen várakozásokról, de a cikknek alkalmazkodnia kellett a Vezető Testületben uralkodó véleményhez, és nem volt lehetőség a szervezet felelősségének nyílt elismerésére.

A téma újból felmerült egy összejövetelen 1977-ben. Bár újból előjöttek ugyanazok az ellenvetések, az az indítvány született, hogy egy állásfoglalást kell belefoglalni egy olyan kongresszusi előadásba, melynek elkészítésével Lloyd Barry lett megbízva. úgy értesültem, hogy később Ted Jaracz és Milton Henschel, a Vezető Testület tagjai beszélgettek Lloyddal arról, hogyan vélekednek a kérdésről. Bármi történt is, amikor végül elkészült az előadás, nem esett benne szó 1975-ről. Emlékszem, hogy megkérdeztem Lloyd-ot erről, és ő azt válaszolta, hogy egyszerűen nem volt képes összekapcsolni a témával. Csaknem két év telt el, míg 1979-

[164] Lásd: *Az Őrtorony,* 1975. május 1.

ben a Vezető Testület újból megvizsgálta az ügyet. Akkorra minden jel arra mutatott, hogy 1975 komoly „lyukat ütött a hitelességünkön”.

A főhivatal személyzetéből többen is erre utaló kijelentéseket tettek. Egyikük úgy írta ezt le mint fejünk fölött keringő dögkeselyűt. Robert Wallen, a Vezető Testület egyik titkára így írt:

> „Jóval több, mint 39 éve vagyok már megkeresztelt Tanú, és Jehova segítségével továbbra is lojális szolga leszek. De nem lenne igaz, ha azt mondanám, nem vagyok csalódott, ugyanis tudom, hogy a különböző kiadványokban olvasottak megerősítették az 1975-tel kapcsolatos érzéseimet, és úgy gondolom, nem helyes és tisztességes azt állítani, hogy tulajdonképpen csak magamnak köszönhetem, ha helytelen következtetésre jutottam. Mivel tudjuk, hogy nem dolgozunk tévedhetetlenül, szerintem teljesen helyénvaló, hogy amikor tökéletlen, bár Istent félő emberek hibákat követnek el, akkor ezek felfedezésekor megteszik a helyreigazításokat.”

Raymond Richardson, az Írói Osztály egyik tagja ezt mondta:

> „Vajon nem az alázatosság vonzza az embereket, és vajon nem inkább olyanokba vetik bizalmukat az emberek, ahol *becsületességet* látnak? A becsületesség legnagyszerűbb példája a Biblia. Ez az egyik legkiemelkedőbb ok, amiért igaznak fogadjuk el.”

Fred Rusk, aki szintén az Írói Osztály tagja, így írt:

> „Minden kiigazító kijelentés ellenére, mely talán elhangzott mellékesen, hogy figyelmeztesse a testvéreket, nehogy azt mondják, Armageddon 1975-ben jön el, tényként kell elismerni, hogy számos cikk a folyóiratokban és más kiadványokban többet tett, mint csupán célzott rá, hogy a régi rendszert az 1970-es évek közepén felváltja Jehova új rendszere.”

Merton Campbell, a Szolgálati Osztály tagja ezt írta:

„Egyik nap egy testvérnő telefonált Massachusetts-ből. Épp dolgozott. A testvérnő és a férje is dolgozik, hogy ki tudják fizetni a számlákat, melyek betegségük miatt halmozódtak fel. Szavai szerint annyira bízott benne, hogy 1975-ben elérkezik a vég, hogy nehezen tudnak szembenézni ennek a rendszernek a gondjaival. Ez a példa jellemző sok testvérre, akivel találkozunk.”

Harold Jackson, szintén a Szolgálati Osztály munkatársa, ezt mondta:

> „Most nem annyira olyan kijelentésre van szükség, amivel elismerjük, hogy tévedtünk 1975-öt illetően, hanem inkább olyanra, amely megmagyarázza, miért nem foglalkoztunk a kérdéssel olyan sokáig, tekintettel arra, milyen sok életet érintett a dolog. Most hitelességi válsággal állunk szemben, és ez katasztrofálisnak bizonyulhat. Ha egyáltalán mondani fogunk valamit, akkor beszéljünk teljesen egyenesen, és legyünk nyíltak és őszinték a testvérekkel.”

Howard Zenke, ugyanerről az osztályról, ezt írta:

> „Azt bizonyosan nem szeretnénk, hogy a testvérek olvassanak vagy halljanak valamit, aztán a saját elméjükben azt mondják, hogy az eljárásmódunk egyenértékű a `Watergate'-botránnyal.”

Mások is hasonlóan fejezték ki magukat. Ironikus módon, azok közül néhányan, akik a legerőteljesebb kritikát fejtették ki, 1975 előtt a legharsányabb szószólói voltak a dátum

hangsúlyozásának, és az általa megkövetelt rendkívüli „sürgősségnek”, ők maguk írtak néhányat a korábban idézett cikkek közül, jóváhagyták a *Királyság-szolgálatunkban* megjelent cikket, mely megdicsérte azokat, akik 1975 közeledtével eladták otthonukat és vagyonukat. Az 1975-tel kapcsolatos legdogmatikusabb kijelentések némelyikét az utazófelvigyázók (körzet- és kerületfelvigyázók) tették, akik mindannyian a Szolgálati Osztály közvetlen felvigyázása alá tartoztak.

A Vezető Testület 1979. március 6-ai ülésén ugyanazokat az érveket hozták fel az ellen, hogy bármit is megjelentessünk ezzel kapcsolatban --- hogy csak kiszolgáltatnánk a szervezetet az ellenfelek további bírálatának, hogy ilyen későn már semmi szükség arra, hogy elnézést kérjünk, és hogy valójában semmit sem érnénk el általa. De még azok is, akik így érveltek, kevésbé voltak eltökéltek, mint a korábbi üléseken. Ennek volt egy különleges oka: az elmúlt két évben jelentős mértékű csökkenést mutattak a világméretű adatok.

Az éves jelentésekből ez derül ki:

Év	*Jelentést leadók teljes száma*	*Növekedés az előző év százalékában*
1970	1,384,782	10.2
1971	1,510,245	9.1
1972	1,596,442	5.7
1973	1,656,673	3.8
1974	1,880,713	13.5
1975	2,062,449	9.7
1976	2,138,537	3.7
1977	2,117,194	–1.0
1978	2,086,698	–1.4

Úgy tűnik, ez a csökkenés minden más tényezőnél súlyosabban esett latba a Vezető Testület tagjainál. A szavazás eredményeként 15 a 3 ellenében amellett szólt, hogy legalább bizonyos mértékben el kell ismerni, hogy részben a szervezetet is felelősség terheli a hibáért. Ez az *Őrtorony* 1980. március 15-ei angol számában jelent meg.

Közel négy évbe telt, amíg a szervezet a képviselői által végül elismerte, hogy tévedett, és egy teljes évtizeden át hamis reményeket épített fel. Ez nem jelenti, hogy egy ilyen nyílt kijelentést le lehetett írni, még ha igaz is volt. A leírtaknak elfogadhatóknak kellett lenniük az egész Vezető Testület számára, hogy megjelenhessen. Tudom, hiszen engem bíztak meg ennek a megírásával, és ahogy hasonló, korábbi esetekben, most sem az vezérelhetett, amit én akartam elmondani, vagy amit szerintem a testvéreknek hallaniuk kellett volna, hanem ahhoz kellett igazodnom, aminek volt valamelyest esélye arra, hogy elnyeri majd a Vezető Testület kétharmados jóváhagyását, amikor eléjük kerül.

Ma az egy évtizeden át felépített, 1975-re összpontosuló reményeket egyszerűen semmibe veszik, mint aminek nem volt különös jelentősége. A szervezet újból kifejezésre juttatja Russell 1916-ban mondott szavainak lényegét: „bizonyosan nagyon ösztönző és megszentelő hatással volt több ezer emberre, akik mindannyian dicsérhetik az Urat – még a tévedésekért is.”

10. fejezet: 1914 és „ez a nemzedék”

„Mert rövid lesz az ágy,

hogy benne kinyújtózhassék,
és a takaró szűk lesz
az elrejtőzéskor” - Ézsaiás 28:20.

Több mint három évtizeden át 1914-re úgy mutattak előre, mint ami az Őrtorony Társulat időre vonatkozó próféciáinak *befejező pontja* lesz. Most már nagyjából nyolc évtizede ugyanerre a dátumra utalnak vissza, mint annak az időpróféciának a kezdőpontjára, mely a sürgősség fő indítóoka Jehova Tanúi tevékenységében.

Talán nincs még egy olyan vallás a modern időkben, mely olyan sokat fektetett volna egy dátumba, és olyannyira függne tőle, mint Jehova Tanúi. A Tanúk szervezetének az az állítása, hogy Isten és Krisztus különleges földi csatornáját képezi, elválaszthatatlanul összekapcsolódik ezzel a dátummal, mert azt állítják, hogy ebben az évben elkezdődött Krisztus „láthatatlan jelenléte” újonnan trónra lépett uralkodóként, és ezután megvizsgálta a föld sok-sok vallási testületét és azt választotta ki az egész emberiség előtti képviselőjének, amelyik kapcsolatban állt az Őrtorony Társulattal. Ezzel együtt elismerő helyeslése jeleként „hű és értelmes rabszolgának” jelölte ki ugyanezt az emberi testületet, és kinevezte minden földi tulajdona fölé. Jehova Tanúi Vezető Testülete ebből vezeti le a hatalom iránti igényét, és a „hű és értelmes rabszolga” ügyeket intéző részeként mutatja be magát. Ha elvesszük 1914-et és állítólagos jelentőségét, akkor hatalmuk alapja nagyrészt semmivé válik.

A bizonyítékok azt mutatják, hogy a Vezető Testületet jelentős mértékben nyugtalanítja ez a fontos időpontra vonatkozó prófécia. A prófécia teljesedésére megszabott időkeret zavarba ejtően rövidnek és szűkösnek bizonyult, hogy minden megjövendölt esemény bekövetkezzen. Minden egyes év elmúlásával csak tovább fokozódik az általuk tapasztalt kellemetlen érzés.

Az 1940-es évek óta az Őrtorony-kiadványok úgy állítják be Jézus Krisztus szavait („bizony mondom nektek, hogy semmiképpen nem múlik el ez a nemzedék, míg mindezek meg nem történnek”) mint ha azok az 1914-es évtől fogva kezdődőekre vonatkoznának. Az „1914-es nemzedékről” úgy beszéltek és úgy mutatták be, mint amelynek idején végleg beteljesednek az „utolsó napokról szóló próféciák”, és eljön az új rend.

Az 1940-es években azt a nézetet képviselték, hogy egy „nemzedék” egy körülbelül 30-40 éves időszakot foglal magában. Ennek következménye az volt, hogy folyton azt bizonygatták, rendkívül rövid idő van már csak hátra. Ennek támogatására legalább fel tudtak hozni néhány bibliai példát.(Lásd például: 4Mózes 32:13.)

Az 1950-es évek elérkeztével viszont gyakorlatilag letelt az időszak, melyet ez a meghatározás engedélyezett. Szükség volt az időszak „kinyújtására”, ezért hát *Az Őrtorony* 1952. szeptember 1-jei angol számában megváltoztatták a meghatározást, és ekkor először utaltak rá teljes *életidőként*, ami tehát nem csupán 30-40 évig, hanem 70-80 évig vagy még tovább tart.

Úgy tűnt, egy időre ez megfelelő hosszúságú időszakot ad, melyben a kiadványokban bejelentett jövendölések beteljesedhetnek. Ennek ellenére az évek multával az „1914-es nemzedék” kifejezés további kiigazításon esett át, és újabb meghatározást adtak rá. Figyeljük meg az itt aláhúzott kijelentéseket, melyek az *Ébredjetek!* 1968. október 8-ai angol számában jelentek meg (13., 14. oldal):

„Jézus nyilvánvalóan azokról beszélt, akik elég idősek voltak arra, hogy *értelemmel* tanúi legyenek annak, ami az utolsó napok kezdetén bekövetkezett. Jézus azt mondta, hogy néhányan azok közül, akik látták az 'utolsó napok jelének' megjelenését, még életben lesznek akkor, amikor Isten véget vet ennek a rendszernek.

Még ha feltételezzük is azt, hogy a 15 éves gyermekeknek elég értelmesek ahhoz, hogy felismerjék, mennyire jelentős események történtek 1914-ben, „ennek a nemzedéknek" a legfiatalabb tagjai akkor is közel 70 évesek napjainkban. Tehát a Jézus által említett nemzedék legnagyobb része már meghalt. A még megmaradottak egyre öregebbek lesznek. És emlékezzünk, Jézus azt mondta, hogy ennek a gonosz világnak a vége *azelőtt* jön el, mielőtt ez e nemzedék meghalna. Ez önmagában is elárulja nekünk, hogy nem lehet hátra sok év a megjövendölt vég elérkezéséig."

Amikor az *Ébredjetek!* folyóirat több mint 30 évvel ezelőtt az 1975-öt megelőző időszakban erről írt, akkor arra helyezték a hangsúlyt, *mennyire hamar* letelik az 1914-es nemzedék ideje, *mennyire rövid idő* van csak hátra ennek a nemzedéknek az életéből. Ha valaki Jehova Tanúi közül 1968-ban azt állította volna, hogy a dolgok még harminc évig vagy tovább is változatlanul folytatódhatnak, azt a helytelen szemléletmód megnyilvánulásának tekintették volna, olyannak, ami nem mutat erős szellemiségre.

Amikor aztán elmúlt 1975, megváltozott a hangsúly. Ekkor arra törekedtek, hogy megmutassák, az 1914-es nemzedék életideje mégsem annyira szűk, mint gondolnánk, és hogy még meglehetősen hosszú ideig eltarthat.

Ezért Az Őrtorony 1978. október 1-jei száma már nem azokról beszélt, akik '*értelemmel* tanúi lehettek a történéseknek', hanem azokról, akik „képesek voltak *megfigyelni*" az abban az évben megkezdődött eseményeket. A puszta megfigyelés eléggé mást jelent mint a dolgok megértése. Ez logikus módon lejjebb szállíthatta azoknak az életkorát, akik „ennek a nemzedéknek" a tagjai.

Ennek az irányzatnak a folytatásaként mintegy két évvel később *Az Őrtorony* 1981. augusztus 1-jei magyar száma idézte a *U. S. News & World Report* egyik cikkét, mely arra utalt, hogy 10 éves kor az, amikortól egy esemény „maradandó nyomot hagy az ember emlékezetében". A cikk azt mondta, hogy ha ez igaz, „akkor ma több mint 13 millió amerikai él, akinek 'emléke van az első világháborúról'".

Az „emlék" szó szintén utalhat fiatalabb korra, mint a megértés (amit az 1968-as *Ébredjetek!* cikk a „15 éves gyermekekkel" hozott kapcsolatba). (Az első világháború valójában 1918-ig tartott, és az amerikaiak csak 1917-ben keveredtek bele. Ezért az itt sugallt 10 éves kor nem szükségszerűen vonatkoztatható 1914-re.)

Bár a különféle mérési módszerek által nyerhetünk itt vagy ott egy-egy évet, továbbra is megmaradt a tény, hogy az 1914-es időszak nemzedéke nagyon gyorsan fogyott, hiszen a halálozási arány mindig az idősek között a legnagyobb. A Vezető Testület tisztában volt ezzel, ezért a kérdés többször is szóba került.

A kérdés a Vezető Testület 1978. június 7-ei ülésén vetődött fel. Korábbi események idézték ezt elő. A Vezető Testület egyik tagja, Albert Schroeder szétosztott a tagoknak egy demográfiai beszámolót az Egyesült Államok népességéről. Az adatok azt mutatták, hogy 1978-ban már csak az egy százaléka élt azoknak, akik 1914-ben húsz évesek vagy idősebbek voltak. De ennél nagyobb figyelmet keltettek azok a kijelentések, melyeket Schroeder akkor tett, amikor meglátogatott néhány európai országot.

Beszámolók érkeztek vissza Brooklyn-ba arról, hogy arra utalt: a „nemzedék" kifejezés, ahogy Jézus használta a Máté evangélium huszonnegyedik fejezet 34. versében, a „felkentek" nemzedékére vonatkozott, és hogy amíg közülük valaki is életben van, addig ez a „nemzedék" még nem múlik el. Ez természetesen ellentétben állt a szervezet tanításával, és erre a Vezető Testület nem adott felhatalmazást.

Amikor Schroeder visszatérése után szóba került a kérdés, el lett utasítva javasolt magyarázata, és megszavazták, hogy az *Őrtorony* egyik közeli számában jelenjen meg egy cikk, mely megerősíti az „erről a nemzedékről” szóló tanítást[165]. Különös, de Schroeder, a Vezető Testület tagja semmilyen helyreigazításban vagy fegyelmezésben sem részesült amiatt, hogy ezt az eltérő nézetet képviselte felhatalmazás nélkül Európában.

A kérdés az 1979. március 6-ai és november 14-ei ülésen újból felszínre került. Mivel a figyelem erre a témára irányult, fénymásolatokat készítettem annak az anyagnak az első húsz oldaláról, melyet egy svéd vén küldött be, és részletesen foglalkozott az időrendi spekuláció történetével, és leleplezte a 2520 éves számítás és az 1914-es dátum valódi forrását. A Vezető Testület mindegyik tagja kapott egy példányt. Egy mellékesen odavetett megjegyzéstől eltekintve senki nem látta szükségesnek, hogy megbeszéljük az anyagot.

Lyman Swingle, aki az Írói Osztály vezetője volt, már ismerte az anyagot. A Testület tagjainak figyelmét az *Őrtorony* 1922-es számaiban megjelent dogmatikus, erősködő kifejezések némelyikére irányította, néhány részletet hangosan fel is olvasott mindenkinek. Azt mondta, 1914-ben túl fiatal (körülbelül négy éves) volt, ezért arra nem nagyon emlékezett[166]. De valóban emlékezett azokra a megbeszélésekre, melyek 1925-tel kapcsolatban zajlottak a saját házában. Azt is tudja, mi történt 1975-ben. Azt mondta, személy szerint nem szeretné, ha egy újabb dátummal kapcsolatban félre lenne vezetve.

A megbeszélés folyamán rámutattam, hogy a Társulat szerinti i. e. 607-es dátumot semmilyen történelmi bizonyíték sem támogatta. A következő kérdést tettem fel 1914-re és az akkor élt nemzedékre vonatkozóan: ha igaz a szervezet hagyományos tanítása, akkor hogyan alkalmazhatjuk az 1914-ben élt emberekre Jézus ehhez *kapcsolódó* szavait? Jézus ezt mondta: „amikor látjátok mindezeket, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtóknál”, valamint „mikor pedig ezek kezdenek megtörténni, egyenesedjetek föl, és emeljétek fel fejeteket, mert közeledik a megszabadításotok”. A kiadványok sorozatosan kijelentették, hogy ezek a szavak 1914-től fogva érvényesek, az 1914-ben élt keresztényekre. De ha ez igaz, akkor közülük *kikre* lehet ez érvényes? Azokra, akik akkor 50 évesek voltak? De ha ezek élnének, akkor most (azaz 1979-ben, a beszélgetés időpontjában) már 115 évesek lennének. A 40 évesekre? Ők 105 évesek lennének. Még a 30 évesek is 95 évesek lennének, és azok, akik épp betöltötték huszadik évüket, 85 évesek lettek volna 1979-ben. (Ha ma élnének, már ők is közelednének a 100 éves korhoz.)

Ha tehát ezek a buzdító szavak („emeljétek fel fejeteket, mert *közeledik* a megszabadításotok”, *„az ajtóknál”* van) valóban az 1914-ben élt emberekre vonatkoztak, és azt jelentették, hogy láthatják a véget, akkor ezt a lelkesítő kijelentést, ésszerűen gondolkodva, finomítani kellett volna a következőképpen: Igen, megláthatjátok - feltéve, hogy most elég fiatalok vagytok, és hosszú, hosszú életetek lesz. Példaként utaltam édesapámra, aki 1891-ben született, és 1914-ben még csak huszonhárom éves fiatalember volt. És ő nem csak hetven vagy nyolcvan évet élt, hanem nyolcvanhat éves korában halt meg. Két éve meghalt, és úgy halt meg, hogy nem látta meg a jövendöléseket.

Ezért megkérdeztem a Testülettől, mennyire lehet értelme Jézus Máté 24: 33, 34-ben mondott szavait 1914-re alkalmazni, ha csak azoknak lehetett reményük arra, hogy lássák a beteljesedést, akik csak tizenéves vagy annál is fiatalabb gyerekek voltak? Nem kaptam konkrét választ.

De a Testület több tagja hangot adott annak, hogy továbbra is támogatja a szervezet már meglevő tanítását „ezzel a nemzedékkel” és az 1914-es dátummal kapcsolatban. Lloyd Barry

---

[165] Lásd: *Őrtorony*, 1978. október 1.

[166] Azok közül, akik a szóban forgó időszakban a Vezető Testület tagjai voltak, csak (a most már halott) Fred Franz volt már több, mint húszéves 1914-ben, ugyanis akkoriban 21 éves volt. A jelenlegi tagok közül Karl Klein és Carey Barber 9, Lyman Swingle 4, Albert Schroeder 3, Jack Barr pedig 1 éves volt. Lloyd Barry, Dan Sydlik, Milton Henschel és Ted Jaracz akkoriban még meg sem született, ahogy a Vezető Testülethez azóta csatlakozott öt tag sem.

személyes aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy vannak a Testületben olyanok, akik kételkednek ebben a tanításban. Utalva arra, amit Lyman Swingle olvasott fel az 1922-es *Őrtornyok*ból, azt mondta, semmi aggodalomra okot adót nem lát ezekben, ugyanis ez volt az akkor élt testvéreknek a „jelenleg ismert igazság" („present truth") [167]. Az 1914-es nemzedék magas korával kapcsolatban rámutatott arra, hogy a Szovjetunió egyes részeiben vannak olyan területek, ahol az emberek a 130 éves kort is megérik. Síkra szállt amellett, hogy egységes álláspontot kell a testvérek felé képviselnünk, hogy megőrizhessék a sürgősség érzetét. Mások hasonló véleményüknek adtak hangot.

Amikor az elnöklő később felszólított, én azt a megjegyzést tettem, hogy úgy tűnik, észben kell tartanunk, hogy az, amit ma „jelenvaló igazságként" tanítunk, idővel ugyancsak „múltbeli igazsággá" válhat, és az ezt a „múltbeli igazságot" felváltó „jelenvaló igazságot" később megint csak felválthatja valamilyen „jövőbeni igazság". Úgy éreztem, hogy ha így használjuk az „igazság" szót, akkor az egyszerűen jelentés nélkülivé válik.

A Testület néhány tagja megkérdezte, hogy ha nem a jelenlegi magyarázat nem helyes, akkor ugyan mi *valójában* Jézus szavainak a jelentése. Mivel a kérdés láthatólag hozzám szólt, azt feleltem, hogy véleményem szerint volt olyan magyarázat, mely összhangban állt a Szentírással és a tényekkel, de semmilyen magyarázatnak sem szabad a pillanatnyi elképzeléseken alapulnia, hanem alaposan utána kell kutatni és mérlegelni kell. Azt mondtam, hogy szerintem vannak ennek a feladatnak az elvégzésére alkalmas testvérek, de a Vezető Testületnek fel kell őket hatalmaznia erre. Szeretné a Vezető Testület, hogy ez megtörténjen? Nem kaptam választ, és a kérdést ejtették.

A megbeszélés végén néhány tag kivételével a Testület tagjai azt jelezték, hogy véleményük szerint 1914-et és az „erről a nemzedékről" szóló, ehhez kapcsolódó tanítást továbbra is hangsúlyozni kell. Az Írói Bizottság koordinátora, Lyman Swingle, megjegyezte: „Rendben, ha ezt akarjátok. De legalább tudjátok, hogy ami 1914-et illeti, Jehova Tanúi az egészet, tokkal - vonóval együtt a Második Adventistáktól vették át."

Azon dolgok egyike, ami leginkább zavart, az volt, hogy tudtam, mialatt a szervezet a testvérektől elvárta, hogy mindig rendíthetetlenül megbízzanak a magyarázatban, a szervezeten belül felelős helyeken voltak olyanok, akik kinyilvánították, ők maguk nem bíznak teljesen az 1914-en alapuló jövendölésekben.

Figyelemre méltó példa például, hogy az 1975. február 19-ei összejövetelen, amelyen a Vezető Testület meghallgatta a Fred Franz 1975-ről szóló előadásának felvételét, ezután egy beszélgetésre került sor az időpróféciák bizonytalanságáról. Nathan Knorr, az akkor elnök felszólalt, és ezt mondta:

> „Vannak dolgok, amiket tudok - tudom, hogy Jehova az Isten, hogy Krisztus Jézus a Fia, hogy váltságként adta az életét értünk, és hogy lesz feltámadás. Más dolgokban nem vagyok ennyire biztos. 1914 - nem is tudom. Régóta beszélünk 1914-ről. Talán igazunk van, és remélem, hogy így van."[168]

Azon az összejövetelen elsősorban 1975-ről volt szó, ezért meglepetésként ért, hogy a sokkal alapvetőbb dátum, 1914 is szóba került ilyen összefüggésben. Ahogy már említettem, az elnök nem egy magánbeszélgetés keretében mondta ezeket a szavakat, hanem a Vezető Testület egyik összejövetelén.

---

[167] A „jelenleg ismert igazság" vagy „jelenlegi igazság" („present truth") kifejezés Russell és Rutherford idején volt elterjedt, és alapjában véve a 2Péter 1:12 téves fordításán alapszik. Az *Új világ fordítás* itt pontosabb, és így hangzik: „a bennetek meglevő igazság" („the truth that is **present** in you.").

[168] Ez valószínűleg nem csak pillanatnyi gondolat volt Knorr elnök fejében, ugyanis ugyanezt a nézetet fejezte ki gyakorlatilag ugyanezekkel a szavakkal egyik közeli barátja, George Couch. Ismerve kettőjüket, valószínűbbnek látszik, hogy Couch vette át a véleményt Knorrtól, nem pedig fordítva történt.

Az 1914-gyel kapcsolatos fő megbeszélést megelőzően (1979. november 14., a Vezető Testület teljes ülése), a Testület Írói Bizottsága már beszélt arról egy bizottsági összejövetelen, mennyire tanácsos továbbra is hangsúlyozni 1914-et[169]. A bizottsági összejövetelen az a javaslat hangzott el, hogy legalább ne „erőltessük" ezt a dátumot. Úgy emlékszem, Karl Klein emlékeztetett minket arra a néhányszor követett eljárásra, hogy egyszerűen nem említünk egy ideig egy tanítást, így ha valamilyen változás következik be, az nem gyakorol olyan erős hatást.

Figyelemre méltó, hogy az Írói Bizottság egyhangúlag megszavazta, hogy alapjában véve ezt az eljárást kell követni a kiadványokban 1914-re vonatkozóan. Ez az álláspont azonban rövid életű volt, ugyanis 1979. november 14-én, a Vezető Testület teljes összejövetelén nyilvánvalóvá vált, hogy a többség amellett van, hogy továbbra is hangsúlyozni kell a dátumot, ahogyan eddig.

Azt, hogy az ezzel a tanítással kapcsolatos kérdések nem korlátozódtak csupán Brooklyn-ra, jól megértettem egy olyan eseményből, mely az 1979 őszén tett nyugat-afrikai utazásom során történt. Nigériában a nigériai fiókbizottság két tagja és egy régóta ott szolgáló misszionárius elvitt engem, hogy megnézzük azt a területet, melyet a Társulat vásárolt, hogy ott építsék fel az új fiókhivatali központot. Visszafelé megkérdeztem, számításaik szerint mikorra tudnak majd beköltözni az új helyre. Azt válaszolták, hogy mivel meg kell tisztítani a területet, engedélyeztetni kell a terveket, és be kell szerezni az engedélyeket, illetve el kell végezni a tényleges építkezést, ezért könnyen megtörténhet, hogy 1983 lesz, mire át tudnak költözni.

Ezért megkérdeztem tőlük: „A helyi testvérek szokták kérdezgetni, hogy mennyi idő telik még el 1914-től számítva?" Pillanatnyi csönd után a fiókhivatal koordinátora ezt mondta: „Nem, a nigériai testvérek nem szoktak ilyeneket kérdezni – de MI szoktunk." A régi misszionárius csaknem azonnal ezt mondta: „Franz testvér, lehetséges-e, hogy Jézusnak az 'erre a nemzedékre' történő utalása csak azokra az emberekre utalt, akik látták Jeruzsálem pusztulását? Ha így lenne, akkor minden összeillene."

Egyértelmű volt, hogy az ő elméjében nem illett össze minden azzal, ahogy a létező tanítás mondta. Azt válaszoltam, hogy szerintem ez is egy lehetőség, de sokkal többet nem tudok mondani erről az elképzelésről. Visszatérésem után elismételtem ezt a beszélgetést a Vezető Testület előtt, mert számomra azt bizonyította, hogy az egész világon kérdések voltak az emberek elméjében, olyan emberekében, akik jelentős felelősséggel járó megbízást láttak el. A nigériai férfiak megjegyzései és az a *mód*, ahogyan elmondták, világosan arra utalt, hogy maguk között az én látogatásom előtt is beszélgettek már a témáról.

Röviddel azután, hogy visszatértem Afrikából, a Vezető Testület 1980. február 17-ei összejövetelén Lloyd Barry újból szóba hozta vélekedését, hogy fontos tanítás az 1914-re és az „erre a nemzedékre" vonatkozó tanítás. Lyman Swingle azt mondta, hogy az 1978-ban megjelent „Olvasók kérdései" cikk nem tisztázta a kérdést a testvérek elméjében. Albert Schroeder arról számolt be, hogy a Gileád Iskolán és a fiókbizottsági szemináriumokon a testvérek felhozták azt a tényt, hogy most 1984-ről beszélnek úgy, mint lehetséges új dátumról. 1984 hetven évre volt 1914-től (és a hetvenes számot nyilván különleges jelentőségűnek tekintették). A Testület úgy döntött, hogy a következő összejövetelen tovább vizsgálja 1914 ügyét[170].

Az Elnöklő Bizottsága, melynek tagjai Albert Schroeder (elnöklő), Karl Klein és Grant Suiter voltak, ekkorra egy rendkívül különleges dokumentummal állt elő. A Vezető Testület

---

[169] Az Írói Bizottság akkori tagjai a következők voltak: Lloyd Barry, Fred Franz, Raymond Franz, Karl Klein és Lyman Swingle.

[170] Ellentétben bizonyos állításokkal, a Vezető Testület maga sohasem tulajdonított jelentőséget az 1984-es évnek, és emlékeim szerint ez volt az egyetlen alkalom, amikor ez a dátum egyáltalán szóba került, ekkor is csak pletykákkal kapcsolatban.

mindegyik tagjának adtak belőle egy példányt. Röviden, ez a három férfi azt javasolta, hogy az „ez a nemzedék” kifejezés ezután nem az 1914-ben élt emberekre vonatkozzon ezután, hanem negyvenhárom évvel későbbi időponttól, 1957-től fogva!

Ez volt az anyag, amit a Vezető Testületnek ez a három tagja elénk tárt:

A Vezető Testület tagjainak -- Napirend '80. március 5., szerda

Kérdés: Mi „ez a nemzedék” (’genea')?"(Mt. 24:34; Mk. 13:30; Lk 21:32)

TDNT (sok kommentár) azt mondja: genea' „többnyire a kortársakra utal.” Vol. 1, 663. o.

Csaknem mind azt mondják, a genea' más, mint a genos. A genos jelentése utód, nép, rassz. Lásd: TDNT Vol. 1, 685. o. (genos az 1 Pet. 2:9-ben)

Válasz kapcsolatban lehet a Mt. 24:33-ben feltett kérdéssel. Mit jelent ez: „Amikor látjátok mindezeket”?

Lange's Commentary (vol. 8) arra utal, hogy a „mindezek” kifejezés nem i. sz. 70-re utal, sem az 1914-es parousiá-ra, hanem a 29., 30. versben említett égi jelenségekre, melyek szerinte 1957-től, a világűrbe való utazás korával kezdődtek meg. Ebben az esetben az emberiség jelenleg élő nemzedéke lenne az, mely 1957 óta él.

Három szakasz

Lange's Commentary-ja Máté 24. fejezetét „három szakaszra” osztja fel.
1. szakasz -- Mt. 24:1-14
2. szakasz -- Mt. 24:15-28
3. szakasz -- Mt. 24:29-44 (synteleia vagyis befejezés)
(Lásd: Vol. 8, 421., 424. és 427. o.)
A Mt. 24:3 alapján három részből álló kérdés.

Az Őrtorony és a God's kingdom of a Thousand Years (ka) könyv bizonyos értelemben szintén három részre osztotta a Máté 24-et.

(1) Mt. 24:3-22 Párhuzamos beteljesedés az I. században és napjainkban 1914 óta. (Lásd: w 75 p. 273, ka p. 205)

(2) Mt. 24:23-28 A Krisztus 1914-es parousziájához vezető időszak. (Lásd: w 75 p. 275)

(3) Mt. 24:29-44 „égi jelenségek” szó szerint teljesednek 1957, az űrutazás korának kezdete óta, és magukban foglalják Krisztus erkhomenon-ját (eljövetelét ítéletvégrehajtóként a „nagy nyomorúság” kezdetekor.)(Lásd: w 75, 276. o., 18; ka 323-328. o.)

„Mindezeknek” a szövegösszefüggésben vissza kell utalniuk az összetett jel legközelebb levő részeire, vagyis a 29. és 30. versben szereplő égi jelenségekre. *

Ha ez igaz:
Akkor „ez a nemzedék” a jelenleg élő, az eseményeket felfogó emberiségre utalna, 1957-től kezdve.

* A gondolatot megerősíti C.T.Russell a Berean Commentary 217. o-n:
„Genea, ugyanakkor élő emberek, akik tanúi az imént említett jeleknek.” Vol. 4,604. o.

Elnöklő Bizottsága, 3/3/80

1957 azt az évet jelezte, amikor az első orosz szputnyikot elindították a világűrbe. Az Elnöklő Bizottsága nyilvánvalóan úgy gondolta, hogy ez elfogadható Jézus alábbi szavainak a beteljesedése kezdeteként:

> „. . . a nap elsötétül, a hold nem ad világosságot, a csillagok lehullanak az égről, és az egek erői megrázkódnak.”[171]

Erre az alkalmazásra alapozva a következő következtetésre jutottak:

> „Akkor 'ez a nemzedék' a jelenleg élő, az eseményeket felfogó emberiségre utalna, 1957-től kezdve.”

A három férfi nem azt javasolta, hogy vessük el 1914-et. Továbbra is ez lenne a „pogányok idejének a vége”. De az „ez a nemzedék” kifejezés csak 1957-től vonatkozna.

Az 1914-es nemzedék gyorsan csökkenő létszámára tekintettel a kifejezésnek ez az új alkalmazása bizonyára hasznosabbnak bizonyult volna annál, mint hogy a Szovjetunió egyes részeiben állítólag 130 éves korig élnek emberek. Ha az 1914-es kezdő évszámmal vetjük össze, akkor az új 1957-es évszám *további 43 évet ad* az „ez a nemzedék” kifejezéssel leírt időszakra.

A Vezető Testületen belüli irányelvek megkövetelték, hogy bárminek az ajánlásához a Bizottság tagjai között egyetértésnek kell lennie (máskülönben a megosztott nézeteket kell a Vezető Testület elé vinni a helyzet megoldása végett). Az 1957-re vonatkozó újszerű elképzelés tehát olyan dolog volt, amiben az Elnöklő Bizottságának mindhárom tagja biztosan egyetértett.

Azt hiszem, ha ma megkérdeznénk valakit, a válasz valami ilyesmi lenne: „Á, ez csak egy javaslat volt.” Elképzelhető, de ha az is volt, akkor is komolyan gondolt javaslat volt. És ahhoz, hogy Albert Schroeder, Karl Klein és Grant Suiter valamit a Vezető Testület elé tárjon, *saját elméjükben hajlandónak kellett lenniük arra, hogy lássák a javasolt változtatás bekövetkezését.* Ha viszont a Társulat régóta érvényes, „erről a nemzedékről” szóló tanításába (vagyis mint ami 1914 óta teljesedik) vetett hitük erős, biztos, vitathatatlan lett volna, akkor biztosan sohasem lépnek színre az általuk javasolt új magyarázattal.

A Vezető Testület nem fogadta el az új nézetet, melyet ezek a tagok javasoltak. Az elhangzott észrevételek arra utaltak, hogy sokan képzelgésnek tartották. Tény viszont, hogy Schroeder, Klein és Suiter, a Vezető Testület tagjai komoly javaslatként mutatták be elképzelésüket, és ezzel leleplezték, mennyire nincsenek meggyőződve arról, hogy a fennálló tanítás szilárd alapokon áll.

Annak ellenére, hogy ilyen bizonyítékok vannak az 1914-gyel és az „1914-es nemzedékkel” kapcsolatos nézeteket övező véleményeltérésekre, a „próféta”-szervezet továbbra is bátor, határozott és erőteljes kijelentéseket tett közzé a Bibliában alátámasztott tényként mutatva be őket, és Jehova Tanúit arra ösztönözték, teljesen vessék ezekbe a bizalmukat, és vigyék el az erről szóló üzenetet az embereknek az egész világon. Nyilvánvalóan arra törekedve, hogy csillapítsa az 1914-es nemzedék fogyatkozása miatti

[171] Máté 24:29.

aggodalmakat, ugyanaz az *Őrtorony* (1981. augusztus 1., 31.o.), amelyik arra utalt, hogy a nemzedék tagjainak korhatára a 10 évesekre is lecsökkenthető, a következőt is mondta:

> „És ha e világ gonosz rendszere fennmarad még a századfordulóig, ami nagyon valószínűtlen, tekintettel a világ irányvonalára és a Biblia próféciájának teljesedésére, még mindig lennének életben maradottak az első világháború nemzedékéből."

Ezt 1980-ban (a magyar kiadás szerint 1981-ben) írták. Húsz évvel később, a századfordulón azok, akik 1914-ben tízévesek voltak, most *kilencvenhat évesek.* Mégis lehetnek közöttünk néhányan, és nyilván úgy tartották, hogy csak ennyire van szükség ahhoz, hogy Jézus szavai teljesedjenek - feltételezve persze, hogy elfogadjuk, Jézus konkrétan a tíz éves gyermekekhez intézte szavait. Ez szemlélteti, mennyire hajlandó volt a szervezet a végletekig is elmenni, hogy ragaszkodjon az „1914-es nemzedékről" szóló tanításához.

Tovább teltek az évek, és már nem utaltak a „tízévesekre", hanem egyszerűen az „1914-ben élőkre" vagy hasonlókra utaltak. Ez persze lehetővé teszi, hogy beletartozzanak az újszülött csecsemők is. De az 1990-es évek elérkeztével, és röviddel a harmadik évezred kezdete előtt még ez a „kiigazított megértés" is csak pillanatnyi megoldást nyújtott a problémára. 2000-ben még az 1914-ben született csecsemő is majdnem 90 éves lenne.

Én, személy szerint határozottan állíthatom, hogy egyszerűen hihetetlennek találtam a Vezető Testületen belül alkalmazott érvelést. Tragikusnak tartottam, hogy lehet a világnak hirdetni egy időről szóló próféciát mint olyat, ami megbízható, és amiben az emberek megbízhatnak, és meg *kell* bízniuk, építhetik a reményüket, annak alapján alakíthatják terveiket az életben; ám eközben az információ megjelentetői tudják, hogy saját testületükön belül nincs egységes, valódi meggyőződés a tanítás helyességét illetően. Talán érthetőbbé válik szemléletmódjuk, ha a szervezet több évtizedes, dátumokat megállapító és megváltoztató történelmének fényében vizsgáljuk.

Talán még érthetetlenebb volt számomra, hogy az Elnöklő Bizottságának tagjai, Albert Schroeder, Karl Klein és Grant Suiter körülbelül két hónappal azután, hogy benyújtották új elképzelésüket „erről a nemzedékről", azt a tanítást, mely szerint Krisztus jelenléte 1914-ben kezdődött, azok között a tanok között sorolták fel, melyek döntőek annak meghatározásában, hogy egyes személyek (köztük a főhivatal tagjai) bűnösek-e „hitehagyásban", és ezért kiközösítést érdemelnek-e. Ezt tették, jóllehet tudták, hogy hónapokkal korábban ők maguk vonták kétségbe az ehhez kapcsolódó, „erről a nemzedékről" szóló tant. De ezzel a kérdéssel többet foglalkozunk a következő fejezetben.

Abban a fél évszázadban, mialatt a szervezet táplálta az „1914-es nemzedékről" szóló nézetet, annak kiterjedése következetesen olyan ágynak bizonyult, amelyik túl rövid ahhoz, hogy kényelmes legyen, és azok az érvek, melyeket ennek a tantételi „ágynak" a lefedésére használtak, olyan takarónak bizonyultak, amelyik túl szűk, és nem képes (jelen esetben) a valóság rideg tényeinek kizárására.

A vezetés számos kiigazítást hajtott végre, és most már csak néhány választási lehetősége maradt. Egyik volt az „ennek a nemzedéknek" a kezdési időpontjaként javasolt 1957-es dátum, amit Schroeder, Klein és Suiter tagok javasoltak, de ez nem tűnt valószínű választásnak. Aztán ott volt Schroeder elképzelése, hogy a kifejezést a „felkent" osztályra kellene alkalmazni (ez olyan elképzelés, ami sok, sok év óta létezett a szervezeten belül), aminek voltak bizonyos előnyei: minden évben vannak új személyek (néhányan viszonylag fiatalok), akik úgy döntenek, mostantól a „felkent" osztályhoz tartoznak. Ez tehát lehetővé tenné, hogy az „erről a nemzedékről" szóló tanítást csaknem korlátlan időre kiterjesszék.

Volt egy másik lehetőség is. Elismerhetnék a történelmi bizonyítékokat, melyek szerint Jeruzsálem pusztulása 20 évvel később történt, mint a Társulat szerinti i. e. 607-es év. Ennek

hatására a pogányok ideje 1934 körül telne le (a 2520 éves magyarázatot használva). Ámde 1914-nek olyan rendkívüli jelentőséget tulajdonítottak, ahogy ezt korábban láttuk, a tanrendszer olyan nagy részét összekapcsolták ezzel az évszámmal, hogy ez valószínűtlen lépésnek tűnt.

Az „értelmezés további kiigazítására" utaló vitathatatlan jelek az Őrtorony 1994. február 15-ei számával tűntek fel. Ebben a folyóiratban 1914 helyett egy még jövőben bekövetkező nagy nyomorúság kezdetére helyezték át Jézus azon szavainak az alkalmazását, melyek szerint „lesznek jelek a napban, a holdban és a csillagokban, a földön pedig a nemzetek gyötrődése". Hasonlóan ehhez, a 'választottak négy szélről történő egybegyűjtését' is a jövőbe, a „nagy nyomorúság" kezdete utáni és az égi jelenségek feltűnése előtti időpontra helyezték át, pedig korábban úgy tanították, hogy ez 1919-ben kezdődött. Ezeknek, az ekkor elhagyott álláspontoknak mindegyikét mintegy ötven éven át tanították. (A számos példa közül egy az Őrtorony 1946. július 15-ei angol száma.)

Bár „új világosságként" harangozták be ezeket a változtatásokat, az Őrtorony tanításai ezekkel egyszerűen közelebb kerültek azokhoz a véleményekhez, melyeket a szervezet által régóta megvetett, a „kereszténységhez" tartozó tudósok már régóta képviseltek.

A *Lelkiismereti válság* 1994. szeptemberi, nyolcadik újranyomtatása foglalkozott az Őrtorony 1994. február 15-ei számával, és azzal, hogy a Máté 24. fejezet bizonyos részeinek értelmezését áthelyezték a „nagy nyomorúságot" követő időre. Ebben többek között a következőket írtam:

> A leginkább figyelemre méltó talán az, hogy az „ez a nemzedék" kifejezés (amit az *Őrtorony* állandóan hangsúlyoz, és amely a Máté 24:34-ben és a Lukács 21:32-ben található) sehol sem fordul elő ezekben a cikkekben, és éppen a hiánya hívja fel rá a figyelmet. Nehéz megmondani, vajon a szervezet most már képes lesz-e a Máté 24:29-31-et egy olyan időpontra áthelyezni, amely a jövőbeni „nagy nyomorúság" kezdete *után* következik, és eközben továbbra is az 1914-ben kezdődött időszakkal kezdődően alkalmazni Jézusnak az „erre a nemzedékre" vonatkozó kijelentését, melyet három verssel odébb olvashatunk. De ahogy már megmutattuk, ésszerű azt gondolni, hogy a Vezető Testület szívesen venné, ha valahogyan kimenekülhetne az egyre nehezedő helyzetből, amit az okoz, hogy az „ez a nemzedék" kifejezést (és az ezt kísérő, „nem múlik el, míg mindezek meg nem történnek" szavakat) összekapcsolták az egyre távolodó 1914-es dátummal.
>
> Később látjuk majd meg, hogy ez az új magyarázat egyszerűen előkészíti-e a talajt az „ez a nemzedék" kifejezés merően új értelmezéséhez. Kétségtelen, hogy a legkívánatosabb egy olyan módozat volna, ami *megtartaná* 1914-et, mint „az utolsó napok kezdetét", ugyanakkor pedig sikeresen *leválasztaná* erről a dátumról az „ez a nemzedék" kifejezést. Ahogy mondtam, a szervezet aligha adhatja fel 1914-et anélkül, hogy aláaknázná azt a rengeteg tanítást, ami ezen a dátumon alapul. De ha sikerülne az „ez a nemzedék" kifejezést leválasztani 1914-ről, és sikerülne valamilyen ismeretlen dátumú, jövőbeni időpontra alkalmazni, akkor talán nem lenne túlságosan nehéz kimagyarázni az idő múlását, a harmadik évezred elkezdődését 2000-ben, sőt még 2014 közeledtét sem. Különösen az könnyítené meg a magyarázkodást, hogy a tagság hozzá lett szoktatva, hogy mindent elfogadjon, amit a „hű és értelmes rabszolga osztály" és annak Vezető Testülete feltálal nekik.

Mint mondtam, ez az anyag 1994 szeptemberében jelent meg. Alig *tizenhárom hónappal később* az *Őrtorony* 1995. november 1-jei számában olyan cikkek jelentek meg, amelyek szinte pontosan azt tették, amire a *Lelkiismereti válság* 1994-es kiadása rámutatott. Ahogy utaltam rá, ekkor *leválasztották* az „ez a nemzedék" kifejezést (Máté 24:34) az 1914-es évről, de *megtartották* a dátumot, mint bibliai jelentőségűt.

Ezt úgy valósították meg, hogy a „nemzedék” szó jelentését másképp definiálták ebben a szövegrészben. Mintegy 70 évvel ezelőtt a *Golden Age* (Aranykorszak) című folyóirat 1926. október 20-ai száma összekapcsolta Jézusnak az „erre a nemzedékre” vonatkozó szavait az 1914-es évvel (és ezt tették az *Őrtorony* későbbi cikkei is). Mintegy 25 évvel később az Őrtorony 1951. június 1-jei angol száma a 335. oldalon 1914-gyel kapcsolatban megállapította, hogy „nemzedékünk tehát az a nemzedék, amely látja mindezeknek a kezdetét és a végét, beleértve Armageddont is”. Az 1951. július 1-jei szám a 404. oldalon újra összekapcsolta „ezt a nemzedéket” 1914-gyel. Ezt mondta a Máté 24:34 kapcsán:

> „E szavak tényleges jelentése kétséget kizáróan az, hogy szokványos értelemben vett „nemzedékről” van szó, mint a Márk 8:12-ben és a Cselekedetek 13:36-ban, vagyis azokról szól, akik egy adott időszakban élnek.”

Majd pedig hozzáfűzte:

> „Ez tehát azt jelenti, hogy 1914-től számítva nem múlik el egy nemzedék mindennek a beteljesedéséig, és mindez súlyos gondokkal sújtott időszak lesz.”

Az Őrtorony kiadványok ezután több mint 40 éven át folyamatosan *időbeli* értelmet tulajdonítottak a Máté 24:34-ben található „nemzedék” szónak. Az 1914-es nemzedék egyre idősebbé válására ismételten úgy mutattak rá, mint ami a még hátralevő idő rövid voltát bizonyítja.

A megváltoztatott meghatározás szerint viszont időbeli korlátok vagy meghatározott *kezdő időpont* helyett azt mondják, hogy a „nemzedéket” nem időalapon, hanem minőségi alapon kell azonosítani, a *jellemzői* alapján, mint a „gonosz és parázna nemzetségre” való hivatkozásban Jézus idejében. Most azt mondják, hogy „ez a nemzedék” kifejezés „azokra a földi népekre vonatkozik, amelyek látják ugyan Krisztus jelenlétének a jelét, de nem teszik jobbá útjaikat”.

Viszont nem vetik el 1914-et, hiszen ez olyasmi lenne, amit a szervezet nem tehetne meg anélkül, hogy szétzúzná a vallás fő teológiai rendszerét és megkülönböztető nézeteit. 1914 megmaradt Jézus állítólagos égi trónra lépése időpontjának, a második, láthatatlan jelenléte kezdetének és az „utolsó napok” megkezdődésének. És továbbra is szerepet kap, noha csak közvetetten, „ennek a nemzedéknek” az új meghatározásában, ugyanis „Krisztus jelenlétének a jele” (amit az elítélt személyek látnak és elutasítanak vagy figyelmen kívül hagynak) feltételezésük szerint 1914-gyel kezdődően vált láthatóvá világszerte.

Mi akkor a megkülönböztetés jelentősége? Az, hogy annak, hogy valaki „ennek a nemzedéknek” a tagja legyen, most már nem feltétele, hogy életben legyen 1914-ben. *Bárki bármikor* láthatja Krisztus jelenlétének állítólagos jelét - még akkor is, ha ez először az 1990-es években vagy akár a harmadik évezredben történik - és mégis része lehet „ennek a nemzedéknek”. Ez lehetővé teszi, hogy *elszabaduljanak minden kezdő időponttól,* és jelentősen csökkenti annak szükségét, hogy megmagyarázzák, miért telt el annyira zavarba ejtően hosszú idő 1914 óta, és miért csökken annyira gyorsan az akkor élt emberek száma.

Ennek a változásnak talán legfeltűnőbb jelét az Ébredjetek! folyóirat kiadói oldalának szövegében láthatjuk. Ez 1995. október 22-éig így szólt:

Amiért az *Ébredjetek!* kiadásra kerül. Az *Ébredjetek!* az egész család felvilágosítására szolgál. Megmutatja, hogyan lehet leküzdeni a mai nehézségeket. Híreket közöl, idegen népekről tudósít, vallási és tudományos kérdésekkel foglalkozik. De ennél többet is tesz. A dolgok mélyére hatol, rámutat az aktuális események igazi jelentésére, ugyanakkor politikailag megmarad semlegesnek, és egyetlen fajt sem emel a másik fölé. Ami a legfontosabb: ez a folyóirat megerősíti a bizalmat a Teremtő azon ígérete iránt, amely szerint egy békés és biztonságos új világ jön létre, mielőtt elmúlik az a nemzedék, amely tanúja volt az 1914-es eseményeknek.

Az a kijelentés, hogy „ez a folyóirat megerősíti a bizalmat a Teremtő azon ígérete iránt, amely szerint egy békés és biztonságos új világ jön létre, mielőtt elmúlik az a

nemzedék, amely tanúja volt az 1914-es eseményeknek”, 1982-től 1995. október 22-ig évről évre megjelent. Az 1995. november 8-ai számtól fogva a kijelentést az alábbiak szerint megváltoztatták:

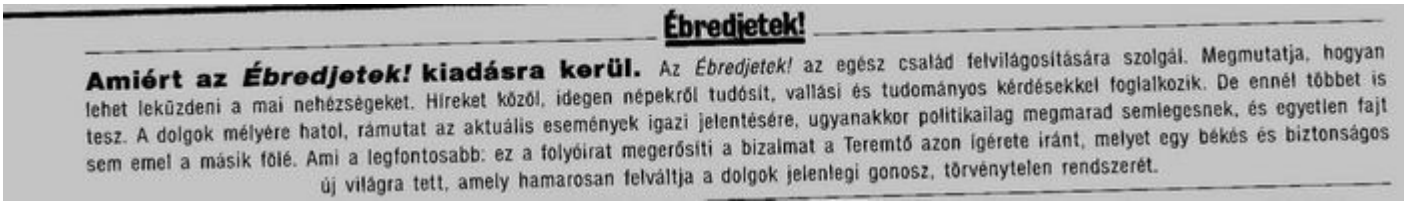

Ébredjetek!

Amiért az *Ébredjetek!* kiadásra kerül. Az *Ébredjetek!* az egész család felvilágosítására szolgál. Megmutatja, hogyan lehet leküzdeni a mai nehézségeket. Híreket közöl, idegen népekről tudósít, vallási és tudományos kérdésekkel foglalkozik. De ennél többet is tesz. A dolgok mélyére hatol, rámutat az aktuális események igazi jelentésére, ugyanakkor politikailag megmarad semlegesnek, és egyetlen fajt sem emel a másik fölé. Ami a legfontosabb: ez a folyóirat megerősíti a bizalmat a Teremtő azon ígérete iránt, melyet egy békés és biztonságos új világra tett, amely hamarosan felváltja a dolgok jelenlegi gonosz, törvénytelen rendszerét.

Minden 1914-re való utalást eltávolítottak, amivel szemléletesen bizonyítják ezt a lényeges változást - és azt is, hogy a Teremtő valamiképpen megszegte az 1914-es nemzedékre vonatkozó „ígéretét”.

Még várnunk kell, hogy meglássuk, mi lesz ennek a változásnak a végső hatása. Úgy gondolom, ezt leginkább azok az idősebb, régi tagok fogják tapasztalni, akik magukévá tették azt a reménységet, hogy nem halnak meg, mielőtt teljesen beteljesülnének Isten ígéreteivel kapcsolatos várakozásaik. A Példabeszédek 13:12 azt mondja, hogy a „halogatott reménység beteggé teszi a szívet; de a megadatott reménység életnek fája”. Ha ők most valamilyen szívbeli fájdalmat tapasztalnának, az nem a Teremtő felelőssége lesz, hanem azoké az embereké, akik egy dátumhoz kötött hamis várakozásokat ültettek beléjük és táplálták ezeket a várakozásokat.

A fiatalabbak, vagy akik nemrég csatlakoztak a szervezethez, valószínűleg nem fogják annyira súlyosnak érezni a változás hatásait. Elvégre olyan nyelvezetbe burkolják, amivel nem ismerik el, hogy a szervezet hibát követett volna el, hanem a változtatást a „fokozatos megértés” és „előrehaladó világosság” köntösébe öltöztetik. Ezek a fiatalok talán nem tudják, mennyire erősen kitartással erőltették évtizedeken át az „1914-es nemzedékről” szóló elképzelést, mennyire határozottan kijelentették, hogy ez jelzi a „vég közelségét”. Talán azt sem ismerik fel, mennyire ellentmondást nem tűrően úgy mutatták be az „1914-es nemzedékről” szóló tanítást, mint ami nem emberi forrásból ered, nem emberek által felállított időrenden alapszik, hanem „*Isten* ígéretén”. Csak súlyosbítja a szervezet felelősségét, hogy 40 éven át ilyen szorosan összekapcsolták Istent és a Szavát egy most kudarcot vallott elképzeléssel. Eszünkbe juthatnak a Jeremiás 23:21-ben olvasható szavak:

> „Nem küldöttem e prófétákat, de ők futottak, nem szólottam nékik, mégis prófétáltak.”

Ez az alapvető változás csakis a Vezető Testület döntésének eredményeként következhetett be. Mint láttuk, a kérdés lényege már az 1970-es években zajlott megbeszélésekben is felmerült. Nem tehetünk mást, csak eltűnődhetünk, vajon mit gondolhatnak a Vezető Testület tagjai ma, vajon milyen felelősséget éreznek. A testület mindegyik tagja tudta akkor és tudja most, mit mutat a szervezet története a dátumok meghatározásával és a jövendölésekkel kapcsolatban. A kiadványok által erre azt a mentséget hozzák fel, hogy „buzgón vágytak rá, hogy felismerjék Isten ígéreteit a maguk idejében”, mintha az emberben nem lehetne buzgó vágy anélkül, hogy időrendet állítana fel Istennek, és Istennek tulajdonítaná azt, mintha az Ő Szaván alapulna. Azt is tudják, hogy a szervezet vezetői folyton új jövendölésekkel táplálták a tagságot, bár egyik hibát követték el a másik után. Tudják, hogy a vezetés következetesen elmulasztotta elvállalni a teljes felelősséget a hibákért, nem ismerte el, hogy egyszerűen tévedett. Próbálták megvédeni a látszatot és a hatalomra való igényüket azáltal, hogy úgy tesznek, mintha a hibákat az egész tagság követte volna el. Az *Ébredjetek!* 1995. június 22-ei számában a „Hamis jóslatok vagy igaz prófécia” című cikkben a következőt mondták:

> „Az 1931 óta Jehova Tanúiként ismert Bibliakutatók arra is számítottak, hogy az 1925-ös évben be fognak teljesedni a Biblia csodálatos próféciái. Feltételezték, hogy a földi feltámadás abban az időben fog elkezdődni, és olyan régi hithű személyek térnek vissza mint Ábrahám, Dávid és Dániel. Hozzánk időben közelebb sok Tanúnak az volt a sejtése, hogy a Krisztus millenniumi uralmának kezdetével összefüggő események 1975-ben kezdenek majd megtörténni. Várakozásuk azon az értelmezésen alapult, hogy az emberiség történelmének hetedik évezrede akkor kezdődik el."

Az *Őrtorony* folyóirat 1995. november 1-jei száma, mely bevezeti az új tanítást „erről a nemzedékről", ugyanezt a taktikát követi, amikor ezt mondja (a 17. és 18. oldalon):

> „Alig várva már ennek az elvetemedett rendszernek a végét, Jehova népe időnként találgatásokba bocsátkozott a „nagy nyomorúság" kitörésének idejét illetően, sőt még annak számítgatásaival is összekapcsolta ezt, hogy milyen hosszú egy nemzedék életideje az 1914-től kezdődő időben. De nem úgy 'jutunk bölcs szívhez', ha azt találgatjuk, hány évből vagy napból áll egy nemzedék, hanem ha azon gondolkodunk, hogy miként 'számláljuk napjainkat' örömteli dicséretet szerezve Jehovának (Zsoltárok 90:12). A „nemzedék" kifejezés, ahogy Jézus használta, nem szolgál szabállyal az időmérésre, ehelyett mindenekelőtt egy meghatározott történelmi időszak egy időben élő embereire utal, s velük együtt az ő sajátosan jellemző vonásaikra."

A vezetés tehát leveti magáról a felelősséget, ami valójában az övé, és képmutatóan a tagoknak ad tanácsot szellemi nézőpontjukra vonatkozóan, mintha a *tagság* téves szellemi nézőpontja okozta volna a gondokat. Nem ismerik el, hogy a tagoktól semmi sem származik, és hogy a tagok csak azért tették magukévá a különböző dátumokhoz kötődő reményeket, mert a szervezet *vezetői* olyan tanítással táplálták őket, amit egyértelműen ilyen reménységek keltésének szándékával terveztek, valamint hogy minden említett dátum, minden, ezekkel a dátumokkal kapcsolatos „feltételezés", „sejtés", „találgatás" és „számítgatás" nem a tagoktól származott, hanem *a vezetőktől.* Hasonlít a helyzet arra, mintha egy édesanya, akinek a gyermekei gyomorrontást kapnak, azt mondaná a gyermekeknek: „Nem figyeltetek rá, mit esztek", pedig valójában a gyermekek csak azt ették, amit az anya eléjük tett. Nem is csak eléjük tette, hanem *ragaszkodott* hozzá, hogy az ételt fogadják tápláló, egészséges étrend részeként, amit sehol máshol nem kaphatnak meg, és olyannyira ragaszkodott ehhez, hogy ha bármilyen módon elégedetlenségüket fejezték ki a táplálékkal szemben, akkor félniük kellett a büntetéstől.

A Vezető Testületben levő férfiak mind tudják, hogy mindaddig amíg a szervezet 1914-gyel kapcsolatos tanításainak bármelyike érvényben volt, kiközösítést eredményezhetett és eredményezett is, ha valaki nyíltan kérdéseket vetett fel vele kapcsolatban vagy egyet nem értését fejezte ki. Tudják, hogy a „bölcs szív" (olyan szív, amely kerüli a dátumokra alapozott találgatásokat, és inkább arra összpontosít, hogy egyszerűen csak Isten előtt éljük az életünket), melynek megszerzésére most az Őrtorony buzdít, pontosan az a „szív", melyet a Brooklyn-i főhivatal néhány tagja igyekezett átadni másoknak, és hogy pontosan ebben a kérdésben elfoglalt nézetük volt a fő része annak a vádnak, melynek alapján „hitehagyottnak" nyilvánították őket. Nem tudom, mi mindenre gondolnak ma a Vezető Testület tagjai. Csak azt tudom, hogy ha részese lettem volna a most előadott nézetnek, és annak, hogy elmulasztották nyíltan és férfiasan elismerni a felelősséget azért, hogy súlyosan félrevezettek és tévesen ítéltek meg más őszinte keresztényeket, akkor nem tudom, hogyan kerülhetném meg, hogy bizonyos mértékben erkölcsi hullának érezzem magam.

Nehezen kerülhetjük ki, hogy feltűnjön a különbség, mely e között az eljárásmód és egy másik, időre vonatkozó jövendölésekben szintén vétkes vallás, a Worldwide Church of God eljárása között van. Miután az 1980-as évek vége felé meghalt régi vezetőjük, Herbert W. Armstrong, az új vezetőség megjelentetett egy cikket a vallás fő folyóiratának, a *The Plain Truth*-nak (A tiszta igazság) március-áprilisi számában. A cikk címe „Bocsássátok meg a

vétkeinket” volt, és így kezdődött: „A Worldwide Church of God”, a *The Plain Truth* kiadója számos régóta magáénak vallott hitnézetét és szokását megváltoztatta az elmúlt években.” Ezek részletezése közben többek között ezt írták [saját fordítás]:

> „Ugyanakkor élénken tudatában voltunk múltunk súlyos hagyatékának.
>
> Helytelen tantételekkel kapcsolatos megértésünk elhomályosította Jézus Krisztus egyszerű evangéliumát, és sokféle helytelen következtetést és írásellenes szokást eredményezett. Sok mindent meg kell bánnunk, és sok mindenért kell bocsánatot kérnünk.
>
> Ítélkeztünk és önigazságúak voltunk: elítéltünk más keresztényeket, és „úgynevezett kereszténynek” neveztük őket, a „becsapott” és a „Sátán eszköze” címkét ragasztottuk rájuk.
>
> Tagjainkra a keresztény élet cselekedeteken alapuló megközelítési módját kényszerítettük. Megköveteltük, hogy ragaszkodjanak az ószövetségi törvény terhes szabályaihoz. Az egyházi igazgatást szigorúan törvényeskedő módon közelítettük meg.
>
> Korábbi, ószövetségi megközelítési módunk fokozta a kizárólagosság és felsőbbrendűség képzetét, nem pedig a testvériség és egység újszövetségi nézetét erősítette.
>
> Túlhangsúlyoztuk a jósló próféciákat és a prófétai okoskodásokat, ezzel lekicsinyeltük a Jézus Krisztus általi megmentés valódi evangéliumát.
>
> Ezek a tanítások és szokások rendkívüli módon elszomorítanak bennünket. Fájdalmasan tudatában vagyunk, mennyi szívfájdalmat és szenvedést eredményeztek.
>
> Hibáztunk. Sohasem volt szándékunk, hogy bárkit is félrevezessünk. Annyira összpontosítottunk arra, amiről azt gondoltuk, hogy Istenért tesszük, hogy közben nem vettük észre, milyen szellemi úton járunk. Szándékos volt-e vagy sem, ez az út nem volt összhangban a Bibliával.
>
> Amint visszatekintünk, azt kérdezzük magunktól, hogyan tévedhettünk ekkorát. Szívünkből együtt érzünk mindazokkal, akiket tanításaink félrevezettek a Szentírásban. Nem kicsinyeljük le szellemi irányvesztettségeteket és zavarotokat. Őszintén szeretnénk, ha megértenétek és megbocsátanátok.
>
> - - - - - - -
>
> Nem próbáljuk meg elfedni a múltban elkövetett tantételi és szentírási hibáinkat. Nem áll szándékunkban, hogy összesöpörgessük a cserepeket. Nyíltan történelmünk szemébe nézünk, és szembefordulunk a felfedezett hibákkal és bűnökkel. Ezek mindig történelmünk részei lesznek, és állandóan emlékeztetnek majd rá, milyen veszélyekkel jár a törvénykezés.”

Mivel személyesen ismerem őket, biztos vagyok benne, hogy a Vezető Testületben levők közül sokan őszintén hisznek benne, hogy Istent szolgálják. Sajnos, ehhez a hithez társul az a párhuzamos hit, hogy a szervezet, melyet vezetnek, Isten kommunikációs csatornája, és minden más földi vallásos szervezet fölött áll: ez egy olyan hitnézet, melynek bizonyítéka a tagadás állapota, ami nem engedi, hogy szembenézzenek a szervezet hibás eljárásmódjával és történetével. Bármennyire őszintén vágynak is rá, hogy Istent szolgálják, ez sajnos nem védte meg őket attól, hogy figyelemre méltó módon érzéketlenek legyenek azzal szemben, mennyire kiábrándító hatása lehet kudarcot vallott apokaliptikus jövendöléseknek, és mennyire meggyengítheti az emberek bizalmát abban, hogy elhiggyék, a Szentírás megbízható és értékes.

11. fejezet: Megszületik a döntés

> *„Ellenben azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítéltem a Krisztusért. Sőt most is kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, azén*

Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Őérte kárba veszni hagytam, és szemétnek ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem." — Filippi 3:7, 8*, Magyar Biblia Társulat*

1979 végére az életem válaszúthoz érkezett. Közel negyven évet szolgáltam teljes idejű képviselőként a szervezeti hierarchia összes szintjén. Az utolsó tizenöt évet a nemzetközi főhivatalban töltöttem, s ebből az utóbbi kilencet Jehova Tanúi Vezető Testületének tagjaként.

Ezek az utolsó évek jelentették számomra a kritikus periódust. Az illúzió szembesült a valósággal. Eljutottam oda, hogy értékelni tudjam egy mostanra már halott államférfitől származó idézet igazságát, aki a következőket mondta:

> „Az igazság legnagyobb ellensége nem a hazugság – legyen az akár szándékos, előre megfontolt vagy becstelen – hanem a kiirthatatlan, hitelesnek tűnő, de ugyanakkor a valóságtól távol eső mítosz."

Most kezdtem felismerni, hogy amire a teljes felnőtt életem alapoztam, túlnyomórészt ez volt: egy kiirthatatlan, hitelesnek tűnő, de valótlan mítosz. Nem arról volt szó, hogy a Bibliával kapcsolatos nézőpontom megváltozott volna. Ha egyebet nem is, de az iránta érzett értékelésemet fokozták az átélt tapasztalataim. Egyedül a Biblia adott értelmet és jelentést annak, amit történni láttam, a felém tanúsított magatartásnak, az előtte elhangzott érvelésnek, a feszültségnek és a nyomásnak, amit éreztem. A bekövetkezett változás oka az a felismerésem volt, hogy az Írásokra való rálátásom lényegében nagyon szektás nézőpont, habár úgy hittem, ez ellen a csapda ellen védve vagyok. Amikor hagytam az Írásokat önmagukért beszélni – anélkül, hogy egy esendő emberi ügynökség, „csatornaként" beletöltené az értelmet – sokkalta inkább jelentés gazdagnak találtam őket. Őszintén elképedtem, mikor láttam, micsoda értelmezési lehetőségekről maradtam le.

A kérdés az volt, mit kellene most tennem? A Vezető Testületben töltött éveim, azok a dolgok, melyeket az üléseken és azokon kívül hallottam elhangzani, az általánosan megnyilvánuló szellem állandóan emlékeztettek, hogy a "megöregedett bortömlő" – a szervezet – elvesztette a valaha talán meglévő rugalmasságát, és ez mereven ellenállóvá tette bármilyen Szentíráson alapuló kiigazítással szemben, legyen az tantételbeli vagy azzal a bánásmóddal kapcsolatos, amelyet a hozzá vezetésért fordulók felé tanúsított[172]. Úgy éreztem, és most is úgy érzem, hogy sok jó ember volt a Vezető Testületben. Egy távolról jövő telefonhívásban egy volt Tanú azt mondta nekem, hogy „követők követői voltunk". Egy másik: „áldozatok áldozatai" voltunk. Azt hiszem, mindkét állítás igaz. Charles Taze Russell egyes, a saját korában élő, emberek nézeteit követte, olyan mítoszok áldozata volt, amelyeket ezek az emberek „kinyilatkozott igazságként" terjesztettek. Minden egymást követő része a szervezeti vezetőségnek tovább követte, olykor kiegészítő mítosszal támasztotta alá vagy dolgozta tovább az eredeti mítoszt. Gyűlölet helyett inkább csak részvétet éreztem irántuk, hiszen én is ugyanígy „áldozatok áldozata", és „követők követője" voltam.

Habár minden egyes, a Vezető Testületben eltöltött év, különösen 1976-tól fogva, egyre nehezebbé és stresszesebbé vált a számomra, belekapaszkodtam a reménybe, hogy a dolgok javulni fognak. Időközben kénytelen voltam elismerni, hogy ez a remény minden alapot nélkülözött.

Nem elleneztem magát a tekintélyt. Csak azt elleneztem, hogy annyira a végletekig vitték. Nem tudtam elhinni, hogy Istennek valaha is az volt a szándéka, hogy emberek ilyen mindent átható, tekintélyalapú ellenőrzést gyakoroljanak társaik élete felett a keresztény

[172] Vesd össze Jézus szavaival a Lukács 5:37-39-ben.

gyülekezetben. Az én értelmezésem szerint Krisztus azért adott némelyeknek tekintélyt a gyülekezetében, hogy szolgáljanak, és egyáltalán nem azért, hogy uralkodjanak[173].

Hasonlóképpen, nem volt kifogásom a „szervezet" ellen sem, ha egy tervszerű elrendezést jelent, mert úgy értettem, hogy a keresztény gyülekezet magában foglal egy ilyen tervszerű elrendezést is[174]. De hittem, hogy bármilyen elrendezésről is legyen szó, a célja és funkciója, a puszta léte csak az lehetett, hogy a testvéreket segítse; azért létezett, hogy az érdekeiket szolgálja, nem pedig fordítva. Akármilyen is volt ez az elrendezés, építenie kellett a férfiakat és a nőket, hogy ne legyenek szellemi kisgyermekek, akik másoktól, vagy egy intézményesített rendszertől függenek, hanem olyanok, akik képesek felnőtt, érett keresztényekként cselekedni. Nem az volt a célja, hogy kiképezze őket, hogyan legyenek csupán szervezeti szabályoknak és előírásoknak engedelmeskedő konformisták, hanem hogy olyan emberek legyenek, „akiknek mivoltuknál fogva gyakorlottak az érzékeik a jó és rossz között való különbségtételre."[175] Akármilyen is ez az elrendezés, egy hamisítatlan testvériséget kell elősegítenie, a beszéd szabadságával, és azzal a kölcsönös bizalommal, amelyet az igaz testvériség terem meg – nem pedig egy olyan közösséget, amely a vezetést gyakorló kevesekből, és a vezetettek sokaságából áll. És végül, akármilyen elrendezésről van is szó, a „vezetés" ezen belül példaadással kell, hogy történjen, azáltal, hogy szorosan ragaszkodnak Isten Szavához, továbbadják és bevésik a Tanító utasításait, úgy, ahogyan ő is tette, nem pedig úgy, hogy ezeket „hozzáigazítják" egy ember-alkotta szervezet érdekeihez, vagy hogy éreztetik az emberekkel a tekintélyük súlyát, úgy, ahogy ezt a világ hatalmasai teszik[176]. A vezetésnek Jézus Krisztusnak a gyülekezet Fejeként való felmagasztalását kell eredményeznie, és sohasem egy tekintélyen alapuló földi szervezet és hivatalnokai felmagasztalását. Ahogy a dolgok álltak, úgy éreztem, hogy Jézus Krisztusnak mint aktív Főnek a szerepét beárnyékolja, és gyakorlatilag elhomályosítja a szervezet tekintélyelvű viselkedése, valamint az állandó öndicsérete és öntömjénezése.

Továbbá nem tagadtam a tanítás értékét és szükségességét sem. De nem tudtam elfogadni azt, hogy a változékony emberi érvelésen alapuló szervezeti értelmezéseket egyenlővé lehetne tenni Isten megmásíthatatlan Szavában található kijelentésekkel. A hagyományon alapuló nézeteknek tulajdonított nagy fontosság, Isten Szavának elhajlítása-ferdítése, azért, hogy e nézetekhez idomuljon, valamint a kettős mércéből származó következetlenségek érzelmileg kiborítottak. Nem a tanítást, hanem a dogmatizmust találtam elfogadhatatlannak.

Meggyőződéseimet megpróbáltam kifejezni a Vezető Testületben töltött szolgálatom évei alatt. Kezdettől fogva azt tapasztaltam, hogy ez nehézséget, ellenségeskedést hozott nekem. Végül pedig elutasítást és kizárást.

1979 őszén azt a megbízatást kaptam, hogy „zónalátogatásokat" tegyek Nyugat-Afrika bizonyos fiókhivatalaiban. Néhány ezek közül olyan országokban volt, ahol Jehova Tanúi tevékenységét betiltották. Tudva azt, milyen könnyen történhet valami, ami a letartóztatásomat, netán a bebörtönzésemet eredményezheti, kötelességemnek éreztem, hogy az aggályaimat megbeszéljem a feleségemmel. (Tekintettel a korábbi egészségi problémáira, beleértve a vérállapotát, amely szinte a halálát okozta 1969-ben, úgy éreztem, jobb lesz, ha egyedül teszem meg ezt az utazást.)

Arra a következtetésre jutottunk, hogy számunkra az lesz a legmegfelelőbb, ha befejezzük tevékenységünket a főhivatalban. Úgy éreztük, hogy mind az elmebeli, szívbeli békénk, mind a fizikai egészségünk megköveteli ezt. Ugyanakkor volt egy halvány

---

[173] Máté 20:25-28; 23:8-12; 2Korintusz 4:5; 1Péter 5:3.
[174] 1Korintusz 12:4-11, 25; 14:40.
[175] Héberek; 1Korintusz 8:9; 16:13, 14.
[176] Máté 20:25.

reményünk, hogy talán egy gyerekünk is lehet. Beszéltünk két orvossal erről – az egyikük, dr. Carlton, a személyzet orvosa volt – bizalmi alapon[177]. Ötvenhét éves voltam, s tudtam, hogy ebből kifolyólag nagyon nehéz lesz egy világi állást találnom. De bíztam benne, hogy a dolgok majd megoldódnak.

A döntés nem volt könnyű. Két kívánság között őrlődtem. Egyfelől úgy éreztem, ha a Testületben maradok, legalább beszélhetek mások érdekében, a Szentírás igazsága érdekében, a mérsékeltség és az egyensúly érdekében, akkor is, ha a beszédem ingerültséget vált ki, vagy meg se hallják. Érzékeltem, hogy az időtartam, ami alatt ezt meg tudtam volna tenni, rohamosan rövidül, azt, hogy a hangomat a Vezető Testület megbeszélésein hamarosan elhallgattatják. A vágy, hogy szabaduljak az egyre inkább gyanakvó légkörből, attól, hogy részt kell vennem egy tekintélyelvű szervezetben, amelynek a létjogosultságát nem tudom az Írásokból alátámasztani, illetve attól, hogy olyan döntéseket kell támogatnom, amelyeket erkölcsileg megbocsáthatatlannak tartok, ugyanannyit nyomott a latban.

Ha a biztonság és a kényelem lett volna a célom, akkor biztosan úgy döntöttem volna, hogy ott maradok, ahol vagyok, mert, mivel a Főhivatal személyzetéhez tartoztunk, minden fizikai szükségletünkről gondoskodtak volna. Mivel már hosszú évek óta a „rangidősökhöz" tartoztunk, választhattunk volna a legjobb szobák közül, amelyek időről időre megürültek a Társulat hatalmas épületeiben[178]. A szabadságunk ideje elérte volna az évi körülbelüli hat hetet, és mivel a Vezető Testület tagja voltam, ezt mindig össze lehetett kötni előadás-körutakkal, melynek során az egész Egyesült Államokban és Kanadában, zónalátogatások esetében pedig az egész világon sok helyre el tudtunk jutni. (A vezető testületi tagok általában olyan helyekre mennek vakációzni, amilyenekről az átlagemberek csak álmodozni tudnak.) 1978-ban, csak abban az egy évben, a feleségem és én történetesen több, mint ötven alkalommal szálltunk repülőgépre, és az évek során beutaztuk Közép- és Dél-Amerikát, Ázsiát, Európát, Afrikát és a Közép-Keletet.

Ha tekintélyt és magas rangot kerestem volna, akkor ésszerűen nem is kérhettem volna többet. Már ekkor is minden egyes elfogadott előadási felkérésre havonta 3-4 olyan esett, amelyet elutasítottam. Nemzetközi szinten, ha Párizsba, Athénbe, Madridba, Lisszabonba, Mexikóvárosba, Sao Paulóba, vagy bármely más városba akartam utazni, csak az kellett hozzá, hogy értesítsük a fiókhivatalt, és megszervezetek egy összejövetelt, melyre Tanúk ezrei gyűltek össze. Majdhogynem megszokottá vált, hogy olyan közönség előtt tartsak beszédet, amelynek nagysága ötezer és harmincezer fő között mozgott. Egy vezető testületi tag gyakorlatilag bárhová mehet, mindenütt megbecsült vendég lesz Tanú társai között[179].

Ami magát a Vezető Testületet illeti, teljesen nyilvánvaló volt számomra, hogy a testületi társak tiszteletét egyszerűen az által lehetett elnyerni, ha valaki rendszeresen hangot adott a szervezet iránti teljes támogatásának, és ha - ritka kivételektől eltekintve - megfigyelte, merre tart a többség a megbeszéléseken, és mindig ilyen értelemben beszélt és szavazott. Nem a cinizmus vezet abban, amit mondok. Az a néhány társam a testületben, akik alkalmanként késztetést éreztek arra, hogy hangot adjanak lelkiismereten alapuló ellenvetéseiknek egyes hagyományos álláspontokkal, irányelvekkel vagy tanításokkal kapcsolatban, jól tudják – még akkor is, ha nem mondják el – hogy ez így van.

Ugyanakkor, kineveztek két, talán a legbefolyásosabbnak nevezhető vezető testületi bizottság, az Írói Bizottság és a Szolgálati Bizottság tagjai közé. Az Írói Bizottság jónak látta,

---

[177] A feleségem 13 évvel fiatalabb, mint én. Felismertük a veszélyeket, amelyekre az orvosok felhívták a figyelmünket, de készek voltunk ezekkel szembenézni.

[178] A Társulat nem sokkal azelőtt vásárolta meg a 15-emeletes Towers Hotelt, mellyel kiegészítette azoknak a 10-emeletes lakóépületeknek a sorát, melyek már a tulajdonában voltak a Brooklyn Heights térségében. Azóta a Társulat megvásárolta (ügynökökön keresztül) Standish Arms Hotelt és a Bossert Hotelt, mindkettőt Brooklynban, valamint felépített a térségben egy új harmincemeletes lakóépületet is.

[179] Mindez Jézus szavait juttatta eszembe a Máté 23:6-ban.

hogy engem bízzon meg számos kiadvány kidolgozásának (nem tényleges megírásának) felügyeletével, melyeket végül sok nyelven nyomtattak ki milliós példányszámban[180].

Könnyen felismerhető volt annak a 'képlete', ha lehet így nevezni, hogy hogyan lehet fontos pozícióban maradni a szervezetben. De a lelkiismeretem nem találta ezt elfogadhatónak.

A vaknak is látnia kellett, hogy a Testületből sokaknak nem volt az ínyére bizonyos témákban a véleményem, amelyet, úgy éreztem, világos szentírási alapelvek támasztanak alá. Többször megtörtént, hogy úgy mentem a Vezető Testület üléseire, hogy eldöntöttem – minthogy ellenségeskedést váltsak ki, inkább meg se fogok szólalni. De amikor olyan témák merültek fel, amelyek komolyan befolyásolhatták emberek életét, arra ébredtem, hogy nem tudom visszafogni magam. Bűntudatom lett volna, ha nem így teszek. Nem áltattam magam, hogy különösebb súlya lenne annak, amit mondok – valójában tapasztalatból tudtam, hogy a saját helyzetemet teszem még nehezebbé, még bizonytalanabbá. De úgy éreztem, ha nem állok ki valami mellett, bizonyos alapelvek mellett, amelyek az én meglátásom szerint a kereszténység szempontjából döntő jelentőségűek, akkor semmi értelme annak, hogy ott vagyok, vagy ami azt illeti, nem sok értelme van annak, hogy egyáltalán vagyok.

Említettem, hogy 1978-tól egy megváltozott hangulat nyilvánult meg a Testületben. Az igazgatásban bekövetkezett drámai változásokat követő kezdeti öröm elhalványult. A testvéri „bajtársiasság" szelleme, amely egy ideig úgy tűnt győzedelmeskedik, a vele együtt megnyilvánuló mérsékeltséggel, nagyobb nézőpontbeli rugalmassággal együtt jelentősen visszaesett. A tagok elhelyezkedtek a különböző Bizottságokban betöltött pozíciójukban, majd egy idő múlva egyesek részéről „izomfeszítve" mutatkoztak. Szépen kivehető erővonalak váltak egyre nyilvánvalóbbá a tagságban, így gyakran nem volt nehéz előrelátni a szavazás eredményét egy bizonyos kérdésben.

Például, ha Milton Henschel, Fred Franz, Ted Jaracz és Lloyd Barry keze szavazásra emelkedett, akkor *általában* tudni lehetett, hogy Carey Barber, Martin Poetzinger, William Jackson, George Gangas, Grant Suiter és Jack Barr keze is a magasba fog lendülni. Ha az előzőek keze lent maradt, akkor általában az utóbbiaké is. Voltak még néhányan, akik *valószínűleg* szintén velük egyetértésben szavaztak, de az ő szavazatuk nem volt annyira kiszámítható. Ez a szabály kis kivétellel mindig bevált.

Ez a séma különösen akkor érvényesült, amikor valamilyen hagyományos eljárásmódot vagy álláspontot vizsgáltunk meg. Előre lehetett tudni, kik azok, akik majdnem biztosan a hagyományos eljárás fenntartása mellett, és azon belül bármiféle változtatás ellen fognak szavazni. Még az „alternatív szolgálat" megvitatásának esetében is - melyről egy korábbi fejezetben már volt szó -, noha akkor kisebbségben maradtak, ezek a tagok mégis meg tudták akadályozni, hogy egy kétharmados többség változtatást tudjon elérni az abban a kérdésben elfoglalt álláspontunkban.

Egyes ellentmondásosabb esetekben úgy tűnt, van legalább valami nyoma némi „lobbizásnak" egyes tagok részéről. Úgy éreztem, hogyha bárki is valamilyen információt szeretne közölni, az aktuális ülésen kívül, akkor ennek a legjobb módja az lenne, hogy írásba foglalja, és minden tagnak ad egy példányt belőle. Így legalább mindenki tudna a dologról, és gyakorlatilag 'a kártyák ki lennének terítve". Az ilyen írásos beadványok azonban nagyon ritkák voltak, és amikor mégis megtörtént, akkor sem igazán vitattuk meg őket.

Az 1979. november 14-i vezető testületi ülés, úgy gondolom, azoknak a drámai eseményeknek az előfutára volt, amelyek alapjában rázták meg a főhivatalt 1980 tavaszán,

[180] A következő könyvekről volt szó: *Vajon a jelenlegi élettel mindennek vége?* (írta Reinhard Lengtat); *Van célja az életnek* (írta Ed Dunlap); *Tedd családi életedet boldoggá* (elsősorban Colin Quackenbush írta); *A legjobb életút* (írta Reinhard Lengtat); és a *Szövegmagyarázat Jakab leveléhez* (írta Ed Dunlap). Abban az időben, amikor lemondásomat beadtam, egy olyan könyv megírásának a felügyeletével bíztak meg, amely Jézus Krisztus életével foglalkozott, és amelynek megírásával Ed Dunlap volt megbízva.

melynek eredményeként a személyzet számos tagját „hitehagyás” miatt kiközösítették, én magam pedig lemondtam a testületben és a főhivatalban elfoglalt helyemről.

Azon a napon négy kisebb jelentőségű üggyel foglalkoztunk, és mindegyik esetben egyhangú döntés született. Ha volt is valamiféle összhang köztünk, azt hamar megtörte egy kellemetlen megjegyzés. Grant Suiter azt mondta, szeretne megbeszélni egy dolgot, amelyről, állítása szerint, „széles körben pletykálnak”. Azt állította, hogy olyan híreket hallott, hogy a Vezető Testület és az Írói Bizottság néhány tagja beszédeiben a Társulat tanításainak ellentmondó megjegyzéseket tett, és ez zavart okozott. Azt is hallotta, mint mondta, hogy a főhivatal személyzete közül egyesek olyan kijelentéseket tettek, mint például: „Amikor Saul király majd meghal, megváltoznak a dolgok.”[181]

Én nem hallottam, hogy a főhivatal bentlakó személyzete közül bárki is valaha ilyen megjegyzést tett volna. Grant Suiter nem árulta el, honnan szerezte az információt, vagy ki volt az általa említett „pletyka’ forrása, de nagyon izgatott lett, és mind szavai, mind arckifejezése erős és felfűtött érzelmekről tanúskodtak. Ekkor, első alkalommal egy vezető testületi ülésen, elhangzott a „hitehagyott” kifejezés.

Ezután hosszadalmas megbeszélés következett, melyben a legtöbb tag jelezte, hogy most hall először erről a dologról. Én a magam részéről kifejtettem, hogy az Egyesült Államok egész területén és sok más országban is tartottam előadásokat, de még egyetlen egyben sem tettem olyan állítást, amely ellentmondott volna a szervezet hivatalos tanításainak. Ritka eset volt, amikor a Vezető Testület tagjainak beszédéről egyetlen felvétel sem készült, ha valami oda nem illő hangzott volna el, ott lett volna rá a bizonyíték. Így tehát, mutattam rá, a Testület bizonyosan nem lett volna a szóbeszédre utalva, hogy ezt megtudja, mivel valaki biztosan megírta volna az ezzel kapcsolatos kérdéseit a Testületnek. Megkérdeztem Grant Suitert, hogy tud-e személyesen arról, hogy valaki ezt tette volna a Vezető Testület vagy az Írói Bizottság tagjai közül. Csak annyit felelt, hogy „közszájon forgott a dolog”, és hogy néhány, a főhivatal szemináriumain részt vevő fiókbizottsági tag azt állította, hogy „összezavarodtak”, mivel egymásnak ellentmondó nézeteket hallottak a tanfolyamvezetőktől.

Azt a döntést hoztuk, hogy a Tanítói Bizottság (mely felügyelte a szemináriumot) vizsgálja ki a dolgot. Egy későbbi ülésen elmondták, hogy nem találtak bizonyítékot arra, hogy ilyen dolgok hangzottak volna el, az egyetlen dolog, ami „zavart” keltett a fiókbizottsági emberek között, egy vezető testületi tag, Carey Barber osztályában tárgyalt téma miatt volt. Krisztus királyságáról beszélt, mely i. sz. 33-ban, a mennybemenetelével kezdődött, és néhány tanulónak problémát jelentett, hogy ezt összeegyeztessék az 1914-ről szóló tanítással.[182] A dolgot egy megállapodással oldottuk meg, mely szerint minden vezető testületi tag nagyon körültekintő lesz, amikor előadást tart; világosan leszögeztük azonban az ülésen, hogy ez nem jelenti azt, hogy bármi módon is megpróbálnánk a tagok személyes barátokkal folytatott magánbeszélgetéseit ellenőrzés alatt tartani. Az utóbbi megállapodás azonban nem állta ki a próbát.

Jelentőségteljesnek tartottam a megbeszélést. Bár Grant Suiter nem jelezte, hogy ismerne olyan esetet, amikor egy vezető testületi tag megbízatása teljesítése közben a hivatalos tanításnak ellentmondó megjegyzéseket tett volna, én tudtam, hogy volt már erre példa. A Testület már foglalkozott azzal az esettel, amikor Albert Schroeder néhány európai fiókhivatalt látogatott meg, és azt a nézetét terjesztette elő, hogy az „ez a nemzedék” kifejezésnek esetleg a hivatalostól eltérő jelentése is lehet. Ez több forrásból is a tudomásunkra jutott. Arról is tudtunk, hogy az elnök, Fred Franz, új értelmezést vezetett be a

[181] Feltehetően ezt a hivatkozást a társulat elnökére (Fred Franz) értették, mivel néhányan nyilvánvalóan (tévesen) úgy hitték, hogy még mindig az elnökség képviseli azt a hatalmi bázist, amelyet 1976-ig foglalt el.

[182] A hivatalos tanítás az volt, hogy amikor Krisztus felment a mennybe, akkor csak a gyülekezete felett kezdett el királyként uralkodni, 1914-től pedig az egész föld felett uralkodik teljes hatalommal.

„királyság kulcsaival” kapcsolatban (mely a Máté 16. fejezetének 19. versében szerepel), amikor a Gileád Iskola egyes osztályait tanította, és ez a nézet ellentmondott a szervezet hivatalos tanításainak. Ezt anélkül tette meg, hogy előzetesen megbeszélte volna a Testülettel, és nézetét nem mint javaslatot, hanem mint *helyes* tanítást adta elő.[183] Teljes osztályok a Gileád Iskolából ezzel az új nézettel indultak megbízatási területükre, a testvériség többi tagja pedig még csak nem is hallott róla.

De ezek közül az esetek közül egyik sem került szóba a Vezető Testület ülésén, és nekem sem volt kedvem hozzá, hogy előhozzam[184]. De határozottan éreztem, hogy a dolgok felszíne alatt olyan dolgok történnek, melyek előbb, vagy utóbb a felszínre fognak törni. És nem volt kétségem afelől, hogy amikor ez megtörténik, az ereje nem ezek ellen az emberek ellen fog irányulni, hanem énellenem, a Testületen kívül pedig Edward Dunlap ellen.

Amiatt, ahogyan – amint észrevettem - néhány tag vélekedett, már egy ideje azt mérlegeltem, nem lenne-e ajánlatos, ha lemondanék a Szolgálati Bizottságban betöltött tagságomról, és így bizottsági tagságomat az írói Bizottságra korlátoznám. Egyik nap, amikor Robert Wallennel beszélgettem, aki a Szolgálati Bizottság titkára volt (de nem tagja a Vezető Testületnek), említettem neki, hogy már tulajdonképpen eldöntöttem, hogy otthagyom a bizottságot[185]. Ezt felelte: „Ezt nem teheted meg. A bizottságban lennie kell bizonyos egyensúlynak.” Arra biztatott, hogy változtassam meg a döntésemet.

Ugyanaz az ellenséges érzület azonban, amelyet az 1979. november 14-ei ülésen éreztem, felszínre került egy másik ülésen is, és amint már sejtettem, most speciálisan rám terelődött a szó. Az ülés folyamán Lloyd Barry, akinek az volt a felelőssége, hogy ellenőrizze, minden egyes Őrtorony megfelelően van-e összeállítva és nyomtatásra előkészítve, komoly aggodalmának adott hangot amiatt, hogy jó néhány (megmondta a pontos számot) Őrtorony-cikk mellé nem tettem oda a szignómat, amikor az Írói Bizottságban körbeadták őket. (Az Írói Bizottság öt tagja körbeadott minden egyes kiadásra szánt cikket, és helyeslésének jeléül ráírta a kézjegyét.) Noha nem értettem, miért kellett ezt a dolgot az egész testület előtt felhoznia, ahelyett, hogy személyesen beszélt volna velem, vagy pedig az Írói Bizottság ülésén, elismertem, hogy amit állított, igaz volt. (Igazából meglepődtem az alá nem írt cikkek pontos számán, mivel én magam nem tartottam számon őket, ő azonban igen.)

Megmagyaráztam, hogy egyszerűen azért nem írtam alá azokat a cikkeket, mert nem tudtam volna jó lelkiismerettel megtenni. Ugyanakkor egyáltalán nem törekedtem arra, hogy akadályozzam a szóban forgó cikkek megjelenését (melyek közül néhányat az elnök írt Jeremiás próféciájáról, nagy hangsúlyt fektetve a szervezet „prófétai szerepére”, valamint egyes dátumokra, mint például 1914-re és 1919-re), és arra sem törekedtem, hogy ügyet csináljak a dologból. Az aláírásom hiánya csak tartózkodást jelentett, nem ellenkezést. Az egész Testület előtt kijelentettem, hogy amennyiben ezt problémának tartják, amennyiben nemkívánatos dolog az, hogy valaki lelkiismereti okokból tartózkodjon valaminek az aláírásától, akkor erre egyszerű a megoldás. Nevezzenek ki valaki mást az Írói Bizottságba, akinek nem lesznek ilyen lelkiismereti aggályai egy anyag elfogadásával kapcsolatban. Azt is említettem ekkor, hogy arra gondoltam, lemondok a Szolgálati Bizottságban betöltött tagságomról, hogy több időt tudjak tölteni az Írói Bizottság szükségleteinek a kielégítésével.

---

[183] Ez végül is a Testület elé került, és hosszas vita után végül elfogadták (nem egyöntetűen), és *Az Őrtorony* 1979. október 1-jei (angol) számának 16-29. oldalán megjelent.

[184] Egy ülésen (azt hiszem Chicagóban), amelyen Tanú ügyvédek és orvosok vettek részt, egy másik vezető testületi tag, Grant Suiter meghívta őket, hogy fejezzék ki véleményüket a Társulat akkori álláspontjának jogosságát a „felszentelt szolga” (lelkipásztor) kifejezés használatáról. Noha ellenvéleményét ezen az összejövetelen nem nyilvánította ki, ezt megtette a Testület előtt, és a válasz, amely a meghívását követte, egyértelműen azt jelezte, hogy akik hallják azt, szabadon kritizálhatják az akkori álláspontot.

[185] A Bizottság további tagjai akkor Ted Jaracz (koordinátor), Milton Henschel, Albert Schroeder, William Jackson és Martin Poetzinger voltak.

Így az ő kezükbe tettem le a dolgot, és világosan megmondtam, bárhogy döntsenek is, az számomra elfogadható lesz.

Az ülés után Lyman Swingle, aki akkoriban mind az Írói Bizottság, mint az Írói Osztály koordinátora volt, ezt mondta nekem az irodájában: „Ezt nem teheted velem. Ha maguktól úgy határoznak, hogy valaki mást vesznek fel helyetted az Írói Bizottságba, az rendben van. De *semmiképpen ne ajánld fel, hogy lemondasz*.” Meglehetősen határozottan beszélt. Elmondtam neki, hogy én egyszerűen csak ráhagyom ezt a döntést a Testületre, de már belefáradtam az ellenségeskedésbe, és bárminek megörülnék, ami csökkentené a feszültséget, melyet éreztem. Swingle megismételte sürgetését.

A Testület nem változtatott a megbízásomon.

Ennek ellenére erősen olyan előérzetem volt, hogy valami baj készül. De hogyan is tudhattam volna, hogy hat hónap múlva egy majdhogynem fanatikus intenzitású vihar közepében találom magam, és a Vezető Testület kemény intézkedésekkel fog reagálni arra, amit komoly „összeesküvésnek” tartott, és amely magát a szervezet szívét fenyegette. De nézzük csak, mi is volt valójában ez a „veszélyes összeesküvés”, mennyire is voltak „súlyosak” az arányai, mennyire voltak „bűnösek”, akik részt vettek benne, mivel igazolták, hogy „ostromhangulat” uralkodott a szervezetben, ami a mai napig tart, és mely események vezettek el az 1980 tavaszán bekövetkezett „tisztogatáshoz”.

Egy nappal azelőtt, hogy nyugat-afrikai utam első állomásaként Párizsba utaztam (1979. november 16-án), a Társulat elnöke, Fred Franz vezette a reggeli napiszöveg-megbeszélést (mivel azon a héten ő szolgált összejöveteli elnökként). Megjegyzéseiben azt állította, hogy egyesek kétségbe vonják a Társulat arra vonatkozó álláspontját (melyet egy nem sokkal korábbi Őrtorony fejtett ki), hogy Jézus Krisztus csak a „felkentek” közvetítője, de Jehova Tanúi több millió más tagjáé nem[186]. Az ilyenekről ezt mondta:

> „Mindenkit egy kalap alá vennének, és megtennék Jézus Krisztust még Pityipalkó közvetítőjének is.”

Nem tehettem róla, de egyre csak arra a sok 'Pityipalkóra' gondoltam, akik a főhivatalban dolgoztak, és arra, vajon hogyan esnének nekik ezek a szavak. Tudtam, hogy sokan megvitatták a bételcsaládban ezt a témát, és néhányuk véleménye egyáltalán nem volt kedvező.

A továbbiakban az elnök megerősítette, hogy a Társulat tanítása helytálló. Mindössze egyetlen bibliaverset idézett, a Héberek 12. fejezetéből:

> „Fegyelmezés végett tűrtök kitartással. Mint fiakkal, úgy bánik veletek az Isten. Mert melyik fiú az, akit nem fegyelmez az apja? Ha pedig nélkülözitek a fegyelmezést, amelynek mindenki részese lett, akkor bizony törvénytelen gyermekek vagytok, és nem fiak.”

Azután elmondott egy szemléltetést egy lóról, akit a gazdája fegyelmezéssel tanít meg körbe-körbe járni. Ezt mondta: Néha szükség van néhány ostorcsapásra is, mielőtt megértené, hogy mit kell tennie.” Arra biztatott mindenkit, akinek még kétségei lennének a Társulat tanításaival szemben, hogy tartson ki, fogadja el a fegyelmezést, és „mutassa meg, hogy van *mersze* ragaszkodni hozzá!”[187]

Aznap este elindultam Párizsba, de napokon keresztül nyomasztott a dolog, nemcsak ezek a szavak, hanem az egész hozzáállás és szellem, amelynek tanúja voltam az elmúlt években. Számomra nyilvánvaló volt a Szentírás alapján, hogy Jézus Krisztus azért ajánlotta

---

[186] Lásd *Az Őrtorony* 1979. április 1. (angol), 31. o.; 1979. november 15. (angol), 21-27. o.

[187] Ed Dunlap később megjegyezte erről: „Mindig is úgy gondoltam, hogy ami lehetővé tette számunkra ezt elviselni az a hit volt, és nem a ’merészség’.”

fel a közvetítését, hogy igenis minden „Jóska-Pista” megbékélhessen Istennel, és az is nyilvánvaló volt, hogy az, hogy Jézus minden emberért odaadta az életét, hogy gondoskodott a váltságáldozatról, és ennek áldásait mindenki számára elérhetővé tette, aki úgy dönt, hogy elfogadja, tökéletes ellentétben áll azzal a hozzáállással, mely a főhivatalban történt megbeszélésen megnyilvánult. Úgy tűnt, hogy mi „egy másik jó hírt” hallottunk, nem azt, ami az első századi ihletett írók írásaiból kiolvasható.

Afrikában az utolsó előtti országként Maliban jártam. A legtöbb ottani misszionárius francia állampolgár volt. Miután a magam módján egy francia nyelvű bemutatóban néhány pontot kifejtettem, ahogyan minden országban a misszionáriusokra vonatkozóan, megkérdeztem, hogy van e bármilyen kérdésük. A második feltett kérdés így hangzott: „Az Őrtorony azt mondja, hogy Jézus kizárólag a felkentek közbenjárója és nem nekünk, többieknek. Tudnád ezt tisztázni nekünk? Még az imáinkban sem a mi közbenjárónk?”

Ha érdekemben áll volna kételyeket ébreszteni, ez egy kézenfekvő lehetőség lett volna. Ehelyett próbáltam megnyugtatni őket rámutatva János első levél második fejezetének első versére, amely úgy beszél Jézusról, mint aki azok „közvetítője” akik számára ő a „bűnök engesztelő áldozata” beleértve „az egész világot”. Elmondtam, hogy még ha nem is úgy gondolnának Jézusra, mint a Közbenjárójukra, biztosan gondolhatnak rá úgy, mint az ő „közvetítőjükre”. És azt, hogy egy dologban biztosak lehetnek: hogy az irántuk mutatott figyelme olyan nagy volt, mint a földön az összes többi személy iránt mutatott figyelme.

Úgy éreztem, sikerült megelőznöm, hogy az ügy komoly problémájukká váljon és nem mondtam semmi olyat, ami bármilyen módon megkérdőjelezné az Őrtorony állításait.

Azonban néhány nappal később, amint a szenegáli repülőtérre tartottam, a misszionáriusok elém jöttek búcsúztatni. Az egyik misszionárius nő odajött és azt kérdezte: „De még csak az imáinkban sem a közbenjárónk Jézus?” Nem tehettem semmit, csak azt, hogy megismételtem és újra hangsúlyoztam alapvetően ugyan azokat a pontokat, amiket korábban már bemutattam az otthoni misszionáriusi találkozójukon.

Körülbelül három héttel később értem vissza Brooklynba, az egyetlen nehézség, amely Afrikában ért, annak a vonatnak a kisiklása volt, amelyen egy húsz órás, egynapos utazáson tartottam Ouagadougouból, Felső-Volta, az elefántcsontparti Abidjanba.

Mikor visszaértem, másnap reggel a reggeliző asztalnál egy látogatóban lévő fiókbizottsági tag és a felesége ült mellém. Alik kezdődött el a reggeli, amikor a feleség szerette volna tudni, hogy feltehet-e nekem egy kérdést. Így válaszoltam: „Megkérdezheted. Nem tudom, hogy meg tudom-e válaszolni.” Elmondta, hogy az előző este résztvettek egy Őrtorony-tanulmányozáson, amely Krisztus közbenjáró szerepével foglalkozott, majd gyakorlatilag ugyanazt a kérdést tette fel, amelyet a francia misszionárius kérdezett tőlem Maliban. Ugyanazt a választ adtam.

Azon a hétvégén New Jerseybe mentem egy vendégelőadást tartani és az előadást követően a hallgatóságból egy nő (egy aktív Tanú) jött oda hozzám és azt mondta, van néhány kérdése. Három kérdése volt és a második Krisztus közbenjáró szerepét célozta. Ismét ugyanazt a választ adtam.

Ezeket az eseményeket azért idéztem fel, mert ezek bemutatják a bevett gyakorlatomat, amikor kérdések merültek fel az ilyen személyektől, kérdések, amelyek a szervezet által kiadott tanításokat érintették. Bármilyen kérdésemet, amely a szervezeti tanítások szentírási hátterével volt kapcsolatban, kizárólag olyan személyes ismerőseimmel vitattam meg, akikkel hosszú ideje együtt szolgáltam, és mindegyikük (a férfiak esetében) vén volt. 1980-ig a feleségemen kívül nem hiszem, hogy négy vagy öt személynél több ismerte volna minden valós mértékét az aggályaimnak, és ezek közül senki sem ismerte az összes okot, amelyek ezeket az aggályokat okozták. Egy ehhez hasonló könyvet kellett volna adnom nekik, hogy megtudják ezeket.

A legcsekélyebb kétség sem volt bennem, azonban sok-sok olyan személy volt Jehova Tanúi között akinek számos aggálya megegyezett az enyémmel[188]. A Vezető Testületben eltöltött éveim alatt semmi bizonyítékát sem láttam annak, hogy ezekkel az aggályokkal őszintén szembenéznének vagy, hogy megadták volna a kiérdemelt figyelmet ezeknek, a Szentírás gondos és alapos kutatása által, és, hogy nem a régóta tartott hagyományos nézetek alapján, hanem a bibliai bizonyítékok vagy azok hiánya alapján döntöttek volna.

A bizonyítékok e helyett arra a következtetésre mutattak, hogy ezekről a nehézségekről folytatott bármely nyílt vitát nagy veszélynek tekintettek a szervezetre nézve és az érdekeivel szembeni hűtlenségként. Az egységességet (valójában egyformaságot) nyilvánvalóan sokkal fontosabbnak tartották, mint az igazságot. A szervezeti tanításokkal kapcsolatos kérdéseket a Vezető Testület belső körében lehetett csak megvitatni, sehol máshol nem. Nem számít mennyire heves vitát folytat egy kérdésről ez a belső kör, a Testületnek kifelé az egyhangúság arcát kell mutatnia mindenkinek, még ha az ilyen „arc" valójában a kérdéses témákban súlyos nézeteltéréseket fedett el.

Nem találtam semmit a Szentírásban, ami ezt a látszatot indokolttá tenné, az írásszövegek szereplői úgy méltatták magukat, mint akik igazak az őszinteségük és nyíltságuk révén és őszintén elismerték a korai keresztények - ideértve az apostolokat és véneket is - között létező különbségeket. Még fontosabb, hogy nem találtam semmit a Szentírásban annak igazolására, hogy a viták egy ilyen titokzatos és zárt férfi-társulatra korlátozódnának, akiknek a kétharmados többséggel elfogadott döntéseit azután „feltárt igazságként" kell elfogadnia minden Keresztténynek. Nem hiszem, hogy az igazságnak bármi félnivalója lenne a nyílt vitától, vagy bármi oka lenne az alapos vizsgálat elől elrejtőznie. Egy tanításnak sem szabadna helyet adni, amelyet meg kell védeni az ilyen vizsgálattól.

A *Segítség a Biblia Értelmezéséhez* nevű referenciamunka megírásának idejétől kezdve közeli kapcsolatban álltam Edward Dunlappel. Először 1964-ben találkoztam vele, amikor a Gileád Iskola tíz hónapos képzésén vettem részt. Ő volt akkor az Iskola hivatalvezetője és négy oktatójának egyike. Az osztályunk (a 39.) körülbelül egyszáz személyből állt, többségük fiókhivatalokból jött férfi volt. Hitelesen megállapítható, hogy a legtöbbjük Dunlap óráit tartotta a legtanulságosabbnak a Szentírás megértésének elsajátítására vonatkozóan[189]. Eredetileg Oklahomából származott és durván faragott megjelenése volt Ednek, aki átlagos oktatást kapott, azonban meg volt a képessége, hogy nagyon bonyolult és összetett témákat dolgozzon fel érthető nyelvezetbe átültetve azokat, lehetett az a mózesi törvény funkciója, de egy genetikával foglalkozó tanulmány is. Azonban, ami sokkal fontosabb volt a számomra, az az elfogulatlansága volt. Eltekintve a rikító színű nyakkendőitől, alapvetően egy visszafogott, egyszerű személy volt mind megjelenésében, viselkedésében és beszédében is. Nem számított milyen felelősséget bíztak rá, ő ugyanaz a személy maradt.

Egy eset, amely jellemzi számomra a személyiségét, egy megjegyzése volt rólam az egyik szemeszter vizsgájával kapcsolatban. Pál különböző leveleit vettük át az órákon és minden héten volt egy vizsga a tanulmányozott pontokból. Ezek között szerepeltek általában

[188] Egy nap a Szolgálati Bizottság egy régóta szolgáló tagja odajött hozzám és egy kérdést vetett fel az egyik, elnök által írt cikkel kapcsolatban. Elmondtam, hogy nem tudok válaszolni a cikkre és azt javasoltam neki, hogy írja meg az aggályát ezzel kapcsolatban. Azt válaszolta: „Nem, már tettem ilyet korábban és megégettem magam." Azt mondtam, hogy ha az emberek nem írják meg, akkor senki sem fog tudni az aggályaikról. A válasza az volt, hogy: „Ha valóban tudni akarjátok, hogyan éreznek az emberek ezekkel a cikkekkel kapcsolatban, akkor kérd meg a kerület- és körzetfelvigyázókat, hogy írják meg, hogyan éreznek néhány cikkel kapcsolatban. Azonban meg kell mondani nekik, hogy NE írják rá a nevüket, mert különben csak azt fogják írni, hogy szerintük rendben van." Azt mondta, ez akkor is így lenne, ha a Bételben szolgáló véneket kérnék fel a véleményük megírására.

[189] Lloyd Barry is ebbe az osztályba járt és nem egyszer hasonló szavakkal illette őt Vezető Testületi tagként is. Kétlem, hogy a tanulók közül bárki, valaha is megkérdőjelezte volna Ed mélységes szeretetét a Bibliával kapcsolatban és tudását a Szentírásról.

az egyes levelek megírásának valószínű idejéről és helyéről szóló kérdések. Egyszerre egy levél átvétele után nem volt nehéz emlékezni. Azonban amikor elérkezett a vizsgák ideje a szemeszter végén rájöttem, hogy most már Pál ÖSSZES tizenhárom levelét átvettük és, hogy a különböző feltételezett szentírási időpontokra és helyekre emlékezni egy jókora problémát jelent. Nem követték a Biblia kánonjának kronológiai sorrendjét. Sokáig dolgoztam ezen és végül kitaláltam egy gondolati rendszert ezek felidézésére.

A vizsga elérkezett és két óra állt rendelkezésre a kitöltéséhez. Kissé korán fejeztem be és amint elhagytam a tantermet összefutottam Ed-el, aki éppen bejött. Megkérdezte: „Hogyan ment?" Azt válaszoltam: „Ó, nem volt rossz. De soha sem bocsájtom meg neked." Megkérdezte, hogy mit értek ez alatt. „Rengeteget dolgoztam és dolgoztam és dolgoztam azon, hogy kifejlesszek egy rendszert, amellyel visszaemlékezhetek minden egyes levél megírásának idejére és helyére és aztán *egy árva* kérdést sem tettél fel erről." - válaszoltam. Sokkal komolyabban véve a megjegyzésemet, mint amilyennek szántam azt mondta: „Tudod mi az oka annak, hogy nem tettem bele a szemeszter vizsgába ezeket a kérdéseket? Az, hogy ezeket még én sem tudom észben tartani." Négy oktatója volt az iskolának: Ulysses Glass, Bill Wilkinson, Fred Rusk és Ed Dunlap. Azt hiszem, fair módon elmondhatom, hogy négyük közül csak Ed válaszolt volna úgy, ahogyan ő tette. Ez jellemző volt a szerény személyiségére.

Mindig teljes mértékben a szervezetnek szentelte az életét; olyan hosszan végezte teljes idejű szolgálatot, mint én. Egy másik körülmény, ami sokat elárul róla, egy betegséghez kapcsolódik, ami az 1960-as évek második felében alakult ki nála. Általános elnevezése *tic douloureux* (egy francia kifejezés, amelynek jelentése „fájdalmas görcs"), az orvosi neve *trigeminal neuralgia* [háromosztatú idegfájdalom], egy nagy háromfelé ágazó arcideg gyulladása, amely az egyik legfájdalmasabb ismert betegség. A szúró, vakító fájdalmat kiválthatja bármi, egy enyhe szellő, egy érintés, bármi, ami az ideget gerjesztheti, és amint a betegség súlyosbodik, az áldozat aligha tud olyan hétköznapi dolgokat csinálni, mint fésülködni, fogat mosni vagy enni, anélkül, hogy egy rohamot kockáztatna. Néhányan annyira szenvednek, hogy öngyilkosságba menekülnek.

Ed hét évig szenvedett ettől, néha átmenetileg javult az állapota, majd rosszabbodott. Ez idő alatt az elnök, Nathan Knorr valahogyan arra a véleményre jutott (talán mások megjegyzései alapján), hogy ez valami érzelmi dolog lehet Ed részéről és nem igazán egy fizikai eredetű dolog. Egy nap, amikor Ed-el beszélt, a házaséletéről és más, a betegségével kapcsolatos dolgokról kérdezte őt. Ed biztosította őt arról, hogy semmit sem kell tennie a problémával kapcsolatban és, hogy tényleg jól érezte magát a szabadságán azonban a fájdalom rohamok mégis bármikor figyelmeztetés nélkül lecsaphatnak. Az elnök azonban egyáltalán nem vette figyelembe Ed magyarázatát és arról tájékoztatta, hogy úgy döntött, a gyárba küldi őt és több feladattal bízza meg. A könyvkötészeti osztályon kellett dolgoznia.

Ed ekkor a hatvanas éveiben járt és egy ideje már a személyzeti orvos által felírt erős gyószereket szedett, amelyek célja az volt, hogy elnyomják a fájdalomrohamokat, időnként napokig vagy egy hétig is az ágyhoz volt kötve a betegsége miatt. Azonban most a nyomdába küldték, ahol egy gép táplálását jeltölték ki számára könyvkötő soron. Ezt hónapokig csinálta és csendben arra törekedett, hogy a legjobban végezze „teokratikus" feladatát. De amint bevallotta nekem, ez segített neki először felismerni neki azt a teljes ellenőrzést, amelyet a szervezet gyakorolt az élete felett. A kísérleteit, hogy elmagyarázza helyzetét figyelmen kívül hagyták és minden józan megfontolással ellentétben egy ilyen betegséggel küzdő ember számára a legkevésbé kívánatos helyzetbe hozták.

Néhány évvel később, amikor az abszolút kétségbeesés pontján volt, tudomást szerzett egy pittsburghi idegsebészről, aki úgy találta, felfedezte ennek az ősrégi betegségnek az okát és már sikerült tökéletesítenie a mikrosebészeti eljárást, amellyel orvosolni lehet azt. Ed elment a műtétre (ez a koponya egy részének az eltávolításával jár, majd az agy fő

artériájának helyreállító operációjával; ez az artéria párhuzamosan fut a gyulladt ideg mellett). Ezután végül meggyógyult. Nem várt bocsánatkérést a szervezettől, annak súlyos ítélkezési hibája miatt, azért ahogyan gyötrelmes problémájára tekintettek és kezelték azt. Nem is kapott.

A munkánk helyszíneinek köszönhetően, a *Segítség* projekt alatt és azt követően is, soha sem voltunk több, mint egy irodára egymástól, így rendszeresen beszélgettünk, megosztva egymással minden érdekes elemet, amelyre kutatásaink során akadtunk. A Vezető Testület Írói Bizottsága egy sor projektben közös munkára jelölt ki minket, mint például *Szövegmagyarázat Jakab leveléhez* elkészítésére. Beszélgetéseinkben nem mindig értettünk egyet az összes pontban, de ez nem befolyásolta a barátságunkat és kölcsönös tiszteletünket egymás iránt.

Mindezt azért említem, mert Edward Dunlap volt azon kevés ember egyike, akik tudták, hogy milyen mély aggályaim vannak amiatt, amit a szervezetben láttam, de különösen a Vezető Testületen belül. Aggodalmunk közös volt. Hozzám hasonlóan, neki is azért voltak, mert nem tudta összehangolni a legtöbb látott, hallott és olvasott dolgot a Szentírással.

Bár a korai 1930-as évek óta tagja volt a szervezetnek, tagságának legnagyobb részében nem számította magát a „felkentek" közé. Az egyik nap erről beszélgettem vele a hetvenes évek végén, amikor elmondta, hogy amikor csatlakozott az Őrtorony Társulathoz az 1930-as években, akkor azt tanították, hogy két osztály örököl majd mennyei életet: a „kiválasztottak" (a 144.000 tagjai) és a „nagy csoport" (vagy „nagy sokaság" a Jelenések hetedik fejezete szerint). A „nagy csoportról" azt állították, hogy a kiválasztottaknál *kisebb hittel rendelkező* keresztényekből áll és így, bár szintén mennyei életet szántak nekik, a „nagy csoport" nem lesz azok között, akik Krisztussal uralkodnak majd papokként és királyokként. Mivel a két osztály közül az egyik egyértelműen kiemelkedő volt a másik pedig alsóbb rendű, Ed rá jellemzően azt feltételezte, hogy ő az alacsonyabb rendű osztályhoz, a „nagy csoporthoz" tartozik.

Elérkezett 1935 és Rutherford bíró a Washington D.C.-ben megtartott kongresszuson bejelentette azt a „feltárult igazságot", hogy a „nagy csoport" tagjai a Szentírás szerint nem a mennyben, hanem a földön fognak élni. Mint Ed említette, mindig is egy mennyei életre volt reménysége; úgy érezte, hogy semmi sem lehet csodálatosabb annál, hogy Isten jelenlétében szolgálhasson egy társaságban az ő Fiával. Azonban a bejelentett szervezeti nézőpont változása miatt megfékezte ezen reményeit, és elfogadta amit mondtak neki arról, hogy milyen reménységének kellene lennie a „nagy csoport" részeként.

1979-ben jött el az idő, amikor egyértelműen arra a döntésre jutott, hogy egy emberi szervezet sem változtathatja meg a Szentírásban található elhívatást azzal, hogy egy dátumot állít fel a Biblia által bemutatott reménység megváltozására, mivel az minden olyan ember előtt nyitva áll, aki magáévá teszi ezt a reménységet, legyen a neve Tom, Dick, Harry vagy Ed. Tehát 44 évvel 1935 után elkezdte magához venni az emlékjegyeket, a kenyeret és a bort az Úrvacsorán, amit Jehova Tanúi között csak a „felkentek" tesznek.

Amikor egy Tanú vagy bárki más azt kérdezi: „Honnan tudhatja valaki, hogy ő a 'felkent', mennyei reménységű osztály tagja?" a szokásos válasz a Pál állítására történő hivatkozás, a rómaiakhoz írt levelének nyolcadik fejezet 16. és 17. versében:

> „Maga a szellem tanúskodik a mi szellemünkkel együtt arról, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha tehát gyermekek vagyunk, akkor örökösök is: igen, örökösei Istennek, társörökösök pedig Krisztussal, feltéve, hogy vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk."

A hivatalos tanítás azóta és most is az, hogy kizárólag a 144.00 „felkent" részesülhet 'a szellem tanúságából' és ez fogja elmondani nekik, hogy ők a kiválasztott csoport, a 144.000

tagjai, akiknek egyedüli reménységük van a mennyei életre. Mindenki mást csupán úgy lehet minősíteni, mint Isten „leendő” gyermeke és az ő reménységüknek földinek kell lennie.

Szövegösszefüggésben olvasva ezt, a fejezet legelejétől, nyilvánvaló volt Ed számára, hogy Pál apostol valóban két osztályról írt. De *nem* két olyan osztályról, amelyet a jövőbeli mennyei vagy földi életük reménysége oszt fel.

A két osztály ehelyett egyértelműen a következő: egyrészt azok, akiket Isten szelleme vezérel, másrészt azok, akiken a bűnös hústest uralkodik.

Az apostol által kifejtett kontraszt nem a mennyei élet reménysége és a földi élet reménysége között volt, hanem maga az élet és halál között, aközött, hogy valaki Isten barátja vagy Isten ellensége. Amint a 6-9 versek írják:

> „Mert a testi gondolkodás halált jelent, a szellemi gondolkodás viszont életet és békét. Mert a testi gondolkodás ellenségeskedés az Istennel, mivel a test nincs alárendelve az Isten törvényének, hisz nem is lehet. Így azok, akik a testtel vannak összhangban, nem lehetnek kedvére Istennek.
>
> Ti azonban nem a testtel, hanem a szellemmel vagytok összhangban, ha Isten szelleme igazán bennetek lakik. De ha valakinél nincs meg Krisztus szelleme, az nem tartozik őhozzá.”

Pál elbeszélésében nem a mennyei vagy földi élet volt a kérdés, hanem egyszerűen az, hogy valaki Isten szellemével él vagy ehelyett a bűnös hústest kívánságai szerint. Pál világossá tette, hogy vagy az egyik vagy a másik eset áll fenn: Valakiben vagy meg van Isten szelleme és megtermette annak gyümölcseit vagy ellenségeskedik Istennel és nem tartozik Krisztushoz. E szellem nélkül nem lehet „élet és béke”, csak halál. Ha a személyben *megvan* Isten szelleme, akkor ő az Isten fia, ahogyan Pál kijelenti (a 14. versben):

> „Mert akiket Isten szelleme vezet, azok mind Isten fiai.”[190]

Mint azt Ed megjegyezte, Pál nem néhány emberről beszél, hanem arról, hogy „akiket Isten szelleme vezet, azok MIND” az ő fiai, az ő gyermekei. Akiket ez a szellem vezet megkapják a szellem „tanúságát” ebben az értelemben, beleértve a gyümölcsei megtermésének bizonyítékát az életükben, valamelyest hasonlóan ahhoz, ahogyan a Biblia beszél Ábelről, Énókról, Noéról és másokról, akik „tanúságot nyertek” arról, hogy Istennek tetsző életet élnek[191].

Ezen pontok jelentősége a későbbi fejlemények figyelembe vételével nyilvánvalóak lesznek.

Csak annyit jegyeznék meg itt, hogy nekem és Ed Dunlap-nek ugyanazok voltak az alapvető aggodalmaink, mégpedig a dogmatizmus és az autoriter szellem volt, ami aggasztott. Az ő véleménye is, az enyémhez hasonlóan az volt, hogy az emberi hatalom, amikor meghaladja a korlátait, óhatatlanul csorbítja Jézus Krisztusnak, mint a gyülekezet fejének szerepét.

Röviddel az után, hogy visszatértem Afrikából, egy régi barátunk látogatott meg a főhivatalbeli szobánkban. René Vázqueznek hívták, és körülbelül harminc éve ismertem. Puerto Ricoban találkoztam először vele, Mayagüez városában, ahol az újraházasodott apjával

---

[190] Vesd össze az apostol által használt azonos kifejezést „szellem által vezetett” egy hasonló, a bűnös hústest és Isten szelleme közötti ellentét fényében, amelyet a Galácia 5:18 versében találhatsz, ahol kijelenti, hogy azok, akiket a „szellem vezet” nincsenek a „törvény alatt”. Tagadni azt, hogy ez az összes kereszténye vonatkozik egy kiválasztott csoport helyett, azt jelenti, hogy mindenki más továbbra is a törvény és a törvény ítélete alatt hagyatott.

[191] Héberek 11:1-7.

élt. René akkor középiskolás tinédzser volt. Az apja is, a mostoha anyja is erősen ellenezték Renének a Jehova Tanúival folytatott tanulmányozását. Az ellenállásuk annyira hevessé vált, hogy egy este, miután egy néhány Tanú misszionárius otthonában tanult, René úgy érezte, hogy nem bírja tovább. Az éjszakát egy köztéri padon töltötte. A következő reggel elment egy nagybátyjához illetve nénjéhez, és megkérte őket, hogy engedjék, hogy velük lakjon, amibe azok bele is egyeztek. Habár a Tanúk irányában nem annyira, de toleráns emberek voltak. Az érettségi után René rögtön elkezdte a teljes idejű „úttörőszolgálatot".

Miután 1953-ban részt vett egy New York-i kongresszuson úgy döntött. hogy az Egyesült Államokban marad, megházasodott, majd a feleségével együtt végezte az „úttörő" szolgálatot. Meghívást kaptak, hogy utazómunkát végezzenek az Egyesült Államok nyugati részén lévő spanyol gyülekezetek között, később elvégezték a Gileád Iskolát és Spanyolországba küldték őket. Renét hamarosan kinevezték kerület-felvigyázónak abban az országban. Jehova Tanúi tevékenysége hatósági tilalom alatt volt; míg ő és a felesége bejárta egész Spanyolországot, állandóan figyelniük kellett a rendőröket, tudatában annak a veszélynek, hogy ha lebuknak, akkor letartóztatják vagy deportálják őket. Minden összejövetelt illegálisan, titokban tartottak meg. Miután éveken át ilyen „föld alatti" tevékenységet folytattak, René idegeit annyira megviselte a dolog, hogy idegösszeomlást kapott. Addigra a feleségével már hét éve voltak Spanyolországban. Az egészsége és felesége családjának bizonyos igényei miatt visszatértek az Egyesült Államokba, saját maguk fizetve az útjukat, ahova gyakorlatilag üres zsebbel érkeztek meg.

Amikor visszatért, csak egy acélüzemben tudott munkát találni, ahol nehéz terheket kellett emelgetnie. Mivel kistermetű ember volt, törékeny alkata a második napon felmondta a szolgálatot, és kórházba került. Később sikerült máshol munkát találnia, és amint anyagi helyzetük rendeződött, feleségével azonnal újrakezdték az „úttörőszolgálatot", majd a körzeti és a kerületi munkát is, végül felkérték őket, hogy csatlakozzanak a brooklyni főhivatal személyzetéhez, ahol Renét szolgálat-felvigyázónak nevezték ki, és az ő gondjai alá tartozott az összes spanyol nyelvű gyülekezet az Egyesült Államokban, mely kb. harmincezer Tanúból állt. 1969-ig szolgált ott, amikor felesége terhessége miatt fel kellett adniuk a „bételszolgálatot".

René elmondta nekem, hogy megpróbál majd New Yorkban maradni, nem azért, mert annyira tetszett neki a város, hanem mert arra gondolt, hogy ha a körülményei megengednék, hasznát vehetnék a főhivatal szervezetében. Így is történt, és néhány év múlva már heti két napot szentelt a kisegítő tevékenységnek, megcsinálta a spanyol fordításokat, és ő irányította a spanyol nyelvű drámák magnószalagra vételét a kongresszusok számára, valamint részidőben körzet- és kerület-felvigyázói munkát is végzett a New York-i terület számos spanyol gyülekezetében. Korábban Portugáliában is megfordult, és amikor a portugál gyülekezetek fejlődésnek indultak, felelevenítette nyelvtudását, és közöttük is szolgált.

Az alatt a harmincegynéhány év alatt, amíg kapcsolatban volt a szervezettel, komolyan kétlem, hogy akár Puerto Ricóban, akár az Egyesült Államokban bárkinek is valaha panasza lett volna René szolgálatára. Kedves természetű volt, de ugyanakkor az elvek embere; annak a művészetét is megtanulta, hogyan legyen határozott, anélkül, hogy kemény, vagy durva lenne. Még későbbi helyzetét tekintetbe véve is, melyről később még szó lesz, kétlem, hogy bárki is tagadná, azok közül az emberek közül, akik valamelyik szolgálati helyén együtt dolgoztak vele, hogy a fenti jellemzés a valódi személyiségét tükrözi. Ha volt egyáltalán valamilyen említésre méltó hibája, akkor az az volt - ahogyan saját maga is elismeri - hogy talán túlzottan is szolgálatkész volt, amikor megkérték, hogy tegyen meg valamit másoknak, különösen, ha a Társulat volt az. Ma úgy érzi, hogy családi élete szükségtelenül megszenvedte ezt.

Például a feleségével jó néhány évig egyetlen igazi nyaralásra sem tudtak elmenni, ezért betervezett egy utazást, amely lehetővé tette volna, hogy újra meglátogassák Spanyolországot. Röviddel azelőtt, hogy eljött az ideje, Harley Miller, a Szolgálati Bizottság

akkori vezetője felhívta Renét és azt kérte tőle, hogy végezzen némi körzetmunkát éppen a nyaralásra tervezett időben. René úgy érezte, az a helyes, ha elfogadja a megbízást, mert még sohasem fordult elő, hogy visszamondta volna „az Úr szervezetének" megbízását. A felesége végül az édesanyjával utazott Spanyolországba.

René a La Guardia repülőtér mellett lakott, és amikor a Szolgálati Osztály tagjai, köztük Harley Miller, hétvégenként repülővel utaztak valahova előadást tartani, rendszeresen megkérték Renét, hogy találkozzon velük, és vigye őket a Bételbe, amikor visszatértek. Egyes járatok éjfél körül érkeztek be, mások még később. René ragaszkodott hozzá, hogy számomra is biztosítsa ezt a szolgálatot, és hosszú barátságunk alapján el is fogadtam, egészen addig, míg meg nem tudtam, hogy mások mennyire kihasználják a segítőkészségét. Nézetem szerint túlzottan megterhelték jó természetét, így attól kezdve, kevés kivétellel, más módját kerestem a közlekedésnek.

Azt hiszem, hogy ha megtudhatnánk a Vezető Testület nézeteit arról, hogy kiket sorolnának fel mint a „szervezet elleni összeesküvés" fő alakjait, akiknek eltávolítására oly radikális intézkedéseket tettek, mi hárman lennénk azok – Ed, René és jómagam. Azonban nem volt egyetlen alkalom sem, amikor mi hárman valamennyi időt is együtt töltöttünk volna. A szóban forgó időszak alatt talán kétszer beszéltem hosszabban Renével; és ugyanez vonatkozik Edre és Renére is.

Vajon mik voltak azok a baljós cselekedetek, amelyekben részt vettünk? Csupán ennyi: a Bibliáról beszélgettünk mint két barát, és olyan emberekkel, akik régóta barátaink.

Az éjszaka René átjött a szobánkba, miután részt vett egy a Társulat által véneknek szervezett szemináriumon. Migvitattuk a benyomásait, amelyek alapvetően kedvezőek voltak. A beszélgetés egy pontján azonban azt mondta: „Úgy tűnik, mintha szinte a *számokat* imádnánk. Néha azt kívánom, hogy bárcsak teljesen megszüntethetnénk a jelentéseket." A jelentések alatt a rendszerre utalt, amelyben minden Tanúnak havi munkajelentéseket kell leadnia, felsorolva, hogy milyen „tanúskodó" munkát végzett el, beleértve a ráfordított órák számát, az elterjesztett irodalmat és így tovább[192].

Eszembe jutott néhány pont az előző kerületkongresszuson elhangzott programból, amelynek a „hit és cselekedetek" volt a témája, ahol erről, illetve az apostol Rómaiakhoz írt levelében olvasható ezzel kapcsolatos állításairól beszélgettünk. Ahogy láttam, az apostol tanítása elsősorban az emberek hitben való felépülésére buzdított; amikor ez megtörtént, azt követte a munkálkodás - a valódi hit produktív és aktív, ugyanúgy, ahogyan a valódi szeretet is. Valaki folyamatosan rákényszeríthet embereket bizonyos munkára és ők talán ezt a nyomás következtében el is végzik. De hol van a bizonyíték arra, hogy ezt a munkát a hit és szeretet mozdította elő? És ha nem ez a motiváció, akkor mennyire tetszene ez egyáltalán Istennek?

Nyilvánvalónak tűnt, hogy a hit cselekedeteinek spontán kell jönniük, nem rendszerezve vagy egy bizonyos formának megfelelve, mint ahogyan a szeretet cselekedetei is spontán módon történnek meg, nem puszta megfelelési kényszerből néhány beütemezett és mások által programozott tevékenységnek. A szabályszerű elrendezések kiválóak, azonban céljuknak az egyszerűségnek kellene lennie, nem a kifinomult kényszer eszközének, amelyet bűntudat keltésre használnak mindenkinél, aki 'nem illik a sorba'. Az emberek minél jobban

[192] Ezeknek a jelentéseknek tulajdonított fontosság tagadhatatlan. Minden Tanú jelent a gyülekezetnek, minden gyülekezet jelent az országa fiókhivatalának, minden fiókhivatal egy részletes havi jelentést küld a nemzetközi főhivatalba, a központba, ahol ezeket a havi jelentéseket összesítik, az átlagokat kiszámolják és a százalékos növekedést feljegyzik. Ugyanolyan lelkes érdeklődéssel tanulmányozzák ezeket, mint ahogyan egy nagy vállalat tanulmányozná a termelési jelentéseit és üzleti növekedését; bármilyen ingadozás vagy csökkenő tendencia a jelentést leadó Tanúk számában, a leadott óraszámokban vagy az elterjesztett irodalomban, aggodalmat váltott ki. A fiókhivatalok képviselői számára igen kellemetlen, ha az országuk havi jelentése nem mutat növekedést vagy ami még rosszabb, csökkenést mutat.

próbálják felügyelni a keresztény társaik életét és tevékenységeit, valójában annál jobban elnyomják a hit és szeretet lehetőségeit a motivációra és irányításra. Azt elismerem, hogy sokkal nehezebb és keményebb munka felépíteni az emberek hitét és elismerését a Szentíráson keresztül, mint egyszerű „buzdító előadásokat" tartani vagy bűntudatot kelteni az emberekben, de abból, amit az apostol írt, ez a nehezebb út tűnt nekem az egyetlen Szentírás szerint helyes és bölcs útnak.

Ez volt a beszélgetés lényege. A munkajelentések témája feltüzelte a beszélgetést, de aztán nem esett több szó erről. Amikor kicsivel később találkoztam Renével az egyik épület előterében, azt mondta úgy találta, hogy Pál, Rómabeliekhez írt levelében olvasható írásainak fényében megközelítve a dolgokat a körzet- és kerületfelvigyázói munkája sokkal élvezetesebbé, a vénekkel folytatott beszélgetései pedig sokkal jelentőségteljesebbé váltak.

Néhány héttel később a feleségemmel átmentünk hozzá vacsorázni. Bár mi, két párként ugyanabba a spanyol nyelvű gyülekezetbe jártunk a New York-i Queensben, a városban töltött első éveink során és azóta a közös programjaink eléggé szórványosak voltak. René az étkezés előtt és utána is a Római levélről akart beszélgetni. Bár a feleségemnél kisebb mértékben, úgy éreztem, válaszolnom kell a kérdéseire az azok által felvetett problémák kikerülése helyett. Harminc éve ismertem őt; a Szentírás komoly tanulmányozójának ismertem meg. Úgy beszéltem vele, mint egy baráttal, nem mint egy szervezeti hivatalnokkal és az Isten Szaváról folytatott vitánkban az elsődleges felelősséget Isten iránt éreztem, nem emberek vagy egy szervezet iránt. Ha visszatartottam volna magam attól, hogy hozzá hasonló emberekkel beszéljek arról, hogy mit látok a Szentírás egyértelmű tanításainak, akkor hogyan mondhatnám azt, amit Pál mondott az efézusi vénekhez intézett szavaiban, amit a Cselekedetek könyve huszadik fejezetének 26. és 27. verseiben olvashatunk:

> „Ezért e mai napon felhívlak benneteket annak tanúsítására, hogy mindenkinek a vérétől tiszta vagyok, mert nem tartottam vissza magam attól, hogy elmondjam nektek az Isten egész szándékát."

Pál tudta, hogy ennek a tettének az eredménye lett, hogy rágalmazó módon beszéltek róla az efézusi zsinagógában[193]. Én is tudtam, hogy a beszédemnek hasonló eredményei lehetnek.

Többek között megvitattuk a Rómaiaknak írt levél 8. fejezetét is (mellyel e könyv korábbi részében már foglalkoztunk). Kíváncsi voltam, vajon ő hogyan tekinti a 14. verset a fiúság Istennel való kapcsolatát illetően, kontextusban megvizsgálva. Még sohasem vizsgálta meg ezt a részt a kontextus figyelembevételével (ahogyan valószínűleg még egyetlen Jehova Tanúja sem). Amikor megtette, a reakciója spontán volt és egyben izgatott. Ami másoknak nyilvánvaló, az Jehova Tanúi számára olyan lehet, mint egy kinyilatkoztatás. René megjegyezte: „Éveken keresztül, amikor a Keresztény Iratokat olvastam, úgy éreztem, hogy a Szent Szellem ellenében cselekszem. Elolvastam egy részt, magamra alkalmaztam, amit olvastam, aztán hirtelen abbahagytam, és ezt mondtam magamban: 'De hát ezek a dolgok nem rám vonatkoznak, hanem csak a felkentekre.'"

Tudom, ő tudja és Isten is tudja, hogy nem győzködtem arról, hogy másképpen lássa a dolgokat. Az apostol saját szavai voltak a Bibliában kontextusban olvasva, amelyek meggyőzték őt. Később, egy véletlen találkozás alkalmával kifejezte, hogy a Szentírás egészében megelevenedett, sokkal nagyobb jelentéssel bírva a számára attól az időponttól kezdve.

Bár furcsának tűnhet egy Jehova Tanúja számára (aki nem a körülbelül 8800 „felkent" egyike) arra a következtetésre jutni, hogy a Máté evangéliumától a Jelenések könyvéig található szavakat *neki címezték* és, hogy azok nem csupán „tágabb" értelemben *érvényesek*

[193] Cselekedetek 19:8, 9.

rá, hanem tényleges és közvetlen módon, ez egy seregnyi kérdés előtt nyit ajtót, olyan kérdések előtt, amelyekre gyakran vágyott válaszra, de nem merte feltenni azokat.

Amikor felülvizsgálom, hogy mit tettek az elmúlt időszakban a szervezet értelmezéseinek támogatása érdekében, a Szentírás és a tények manipulálását, csak hálás lehetek azért, hogy nem hagytam, hogy a szervezet miatti aggodalmam visszatartson attól, hogy legalább néhány személy előtt rámutassak ezekre a dolgokra a Szentírás alapján.

1980. március 4-én beadtam egy kérvényt a Vezető Testület Személyi Bizottságához, és szabadságot kértem március 24-től július 24-ig. Mind feleségem, mind én úgy éreztük, hogy az egészségünk érdekében alapos változtatásokra van szükségünk. Ez alatt az idő alatt azt is át akartam gondolni, hogy milyen lehetőségeink lennének a munkavállalás és lakóhelykeresés terén, ha nem szolgálnánk tovább a főhivatalban. Legfőbb vagyonunk egy 600 dolláros bankbetét és egy hétéves autó volt.

Egy Alabamában megtartott kerületkongresszuson már korábban találkoztunk és megismerkedtünk egy Peter Gregerson nevű Tanúval. Később néhányszor meghívott minket, hogy látogassuk meg az alabamai Gadsdenben, hogy előadást tarthassak a helyi gyülekezetekben. Peter egy kisebb szupermarket-láncot épített ki az alabamai-georgiai területen. Amikor 1978-ban, egy „körzetlátogatás" során feleségem és én egészen Izraelig eljutottunk, Peter és felesége csatlakoztak hozzánk, és a két hét egy részét a bibliai vidék megismerésével töltöttük. Abban az időben Peter komoly aggodalmának adott hangot az 1975-ös jóslatok hatásával kapcsolatban. Azt mondta, szerinte súlyos hiba lenne, ha a Társulat továbbra is erőltetné az 1914-es dátumot; és hogy az az illúzióvesztés, ami 1975 eredményeként következett be, semmiség lenne ahhoz képest, ami akkor történne be, ha a Társulat rákényszerülne, hogy visszavonja 1914-es kronológiáját. Elismertem, hogy kétségtelenül helyesen ítéli meg a helyzetet, de nem feszegettük tovább a témát.

Amikor Peter megtudta, hogy szabadságra készülünk, meghívott, hogy töltsünk velük egy kis időt, és előkészítette egyik fia mobilházát, hogy abban lakhassunk. Felajánlotta, hogy végezzek udvari munkát a háza körül, mely fedezné költségeink egy részét, és gondoskodna arról, hogy eleget mozogjak, amit az orvos már egy korábbi vizsgálaton javasolt nekem.

Peter apja akkor lett Jehova Tanúja, amikor Peter még kisgyermek volt, és körülbelül négy éves korától vitték a szülei az összejövetelekre. Fiatalemberként teljes idejű „úttörő" lett, és még a házassága és első gyermeke megérkezése után is küzdött azzal, hogy továbbra is teljesítse ezt a teljes idejű tevékenységet, gondnoki munkából szerezte a jövedelmét[194]. A Társulat „szükség" (problémás) területekre küldte ki őt Illinois és Iowa államokba, hogy segítsen a nehézségek megoldásában és gyülekezeteket alapítson. 1976-ban egyike volt a Brooklynba meghívott vének képviselő csoportjának, ami megbeszéléseket folytatott a Vezető Testülettel.

Körülbelül egy évvel a szeminárium után azonban úgy döntött, lemond a véni tisztségéből. Nem sokkal korábban átadta az egyik testvérének az élelmiszer cége elnökségét és az így megnövekedett szabadidejét arra használta fel, hogy még többet tanulmányozza a Bibliát. Zavarta néhány szervezeti tanítás és ezért szerette volna megerősíteni a meggyőződését azok helyességében, hogy helyreállítsa a bizalmát a vallásban, melyhez egész életében tartozott. (Akkoriban az ötvenes éveinek az elején járt.) Az eredmény pontosan ellentétes volt. Minél többet tanulmányozta a Szentírást, annál inkább meggyőződött arról, hogy komoly hibák vannak a szervezet teológiájában. Ez vezetett ahhoz a döntéséhez, hogy megszűntette a vénségét. Nekem így beszélt erről: „Egyszerűen nem tudom rávenni magam, hogy kiálljak az emberek elé és olyan dolgokat tanítsak nekik, amelyeknek nem látom a szentírási hátterét. Képmutatónak érezném magam, ha így tennék és a lelkiismeretem sem engedné meg." Bár amikor először hallottam a döntését, annak átgondolására bíztattam, nem

[194] Neki és feleségének mostanra már hét gyermeke és körülbelül tizenhét unokája van.

tudtam megtagadni a súlyos kérdései érvényességét és tiszteletben kellett tartanom a lelkiismeretességét és képmutatástól való undorát. Ő hamarabb ért a személyes válaszútjához, azelőtt, hogy én is elértem volna a sajátomhoz.

Ez volt az az ember, akit a szervezeti irányelvek később „gonosz embernek" minősítettek, akivel még együtt sem szabad enni; az, hogy együtt étkeztem vele egy étteremben 1981-ben, eredményezte a bírói tárgyalásomat és a szervezetből történő száműzésemet.

1980 áprilisában történt, amíg Gadsdenben töltöttük szabadságunkat, hogy először hallottam olyan dolgokról, amelyek furcsa brooklyni eseményeknek tűntek számomra. A várható vihar hirtelen lesújtott ránk.

INKVIZÍCIÓ

> *Amikor kiment onnan, az írástudók és farizeusok nagy felháborodásukban különféle kérdéseket intéztek hozzá, és össze-vissza faggatták. Közben alattomban figyelték, hogy ellessenek valamit, aminek alapján vádat emelhetnek ellene.* - Lukács 11:53,54*, Szent István Társulati Biblia*

Az inkvizíció vallási értelemben emberek személyes meggyőződése és hite iránti vizsgálatot jelent.

Történelmi szempontból nem az volt a célja, hogy segítse az egyént, vagy hogy alapot teremtsen a vele való érdemi vitára – hanem az, hogy bűnösnek találják és eretnekként elítéljék.

A vizsgálódás kiváltó okának gyakran semmi köze sincs az egyén bomlasztó vagy rosszindulatú viselkedéséhez, és ahhoz sem, hogy különösebben nagydobra verte volna hitnézeteit. A puszta gyanú is elegendő ahhoz, hogy beindítsa az inkvizíciós gépezetet. A gyanúsítottra úgy tekintenek, mint akinek gyakorlatilag nincsenek jogai: az inkvizítor teljes joggal és alapossággal vizsgálgathatja még bizalmas barátaival folytatott személyes beszélgetéseit is. A spanyol inkvizíció nem csupán az általa kiszabott brutális büntetések miatt szerzett olyan megvetésre méltó hírnevet a történelemben, hanem tekintélyelvű hozzáállása és arrogáns vallatási módszerei miatt is, melyeket a vádak bizonyítására gyakran igen lelkesen alkalmazott a vallási bíróság. A kínzást és a kimért kegyetlen büntetést már törvényen kívül helyezték, de a tekintélyelvű hozzáállást és az arrogáns módszereket még mindig nyilvánvaló büntetlenséggel lehet gyakorolni. Eszembe jut egy cikk az 1981. január 22-ei *Ébredjetek!*-ből, melynek címe „A jogi gyökerek kutatása" volt. A cikk kiemeli a mózesi törvényben található nagyszerű jogi példát, és egyebek között ezt írja:

> „Mivel a helyi bíróság a városkapuknál helyezkedett el, nem volt kérdéses, hogy a tárgyalás nyilvános legyen! (5Mózes 16:18-20) Kétségtelen, hogy a nyilvános tárgyalások segítették a bírókat, befolyásolva őket a körültekintésre és igazságosságra, olyan tulajdonságokra, amelyek eltűntek a titkos csillag-kamra kihallgatásokról."

Ezt az elvet méltatták a Társulat kiadványaiban. A tényleges gyakorlatban viszont teljesen elutasították. Ahogyan Jézus mondta: „mert beszélnek ugyan róla, de nem teszik"[195]. A „titkos csillagkamara meghallgatásokra" került inkább sor, ahogyan a bizonyítékok is egyértelműen mutatják. Csak az igazság hatalmától való félelem sarkall ilyen eljárásokra. Ezek a módszerek nem az igazság vagy irgalom érdekeit szolgálják, hanem azokét, akik vádolni igyekszenek. Az Ébredjetek! folyóirat 1986. április 22-i száma is kapcsolódik ehhez:

[195] Máté 23:3, Magyar Bibliatársulat.

„Bárki - férfi, nő, gyermek, vagy szolga - a szembesítéstől való félelem nélkül megvádolhatott egy más személyt eretnekséggel, úgy utóbbi azt se tudhatta ki jelentette fel. Ritkán kelt valaki a vádlott védelmére, mivel bármely mellette kiálló ügyvéd vagy tanú megvádolható lett volna egy eretnek segítésével vagy bűnrészességgel. Így a vádlott általában egyedül állt az inkvizítorok előtt, akik egyszerre voltak vádlók és bírák.”

Négy héttel a szabadságunk megkezdése után, miközben Alabamában voltunk, telefonhívást kaptam Ed Dunlaptől. Pár percnyi általános beszélgetés után elmondta, hogy a Vezető Testület két tagja, Lloyd Barry és Jack Barr bementek az irodájába, és kb. három órán keresztül a személyes hitnézeteiről kérdezgették. Egy idő után Ed megkérdezte: „Mire való ez a 'kínvallatás'?” Biztosították, hogy ez nem 'kínvallatás', hanem egyszerűen csak tudni szeretnék, hogyan vélekedik bizonyos dolgokról. Arról semmit sem mondtak neki, hogy mi indokolta ezt a kérdezősködést. Annak ellenére, hogy azt állították, a megbeszélés csupán tájékoztató jellegű, Ed-nek az volt a határozott benyomása, hogy ez csak a kezdete volt egy olyan szervezeti intézkedés-sorozatnak, amely valószínűleg mind inkvizíciós, mind büntető jellegűnek fog bizonyulni. A kérdések arra vonatkoztak, hogy mi a véleménye a szervezetről, az 1914-gyel kapcsolatos tanításról, a keresztények két osztályáról és az égi reménységről, valamint hasonló témákról.

Ami a szervezetet illeti, elmondta vallatóinak, hogy a fő gondja az, hogy a Vezető Testület tagjai nyilvánvalóan nem tanulmányozzák eleget a Bibliát, és hogy úgy érzi, tartoznak annyival a testvéreknek, hogy a Szentírás tanulmányozását és kutatását teszik az első helyre, és nem szabadna megengedniük maguknak, hogy annyira lefoglalja őket a papírmunka és más ügyek, hogy életükből kiszoruljon a Biblia tanulmányozása. 1914-gyel kapcsolatban őszintén beismerte, hogy úgy érzi, ez olyasvalami, amit nem szabadna dogmatikusan tekinteni, és megkérdezte őket, hogy a Vezető Testület maga valóban hiszi-e, hogy ez a tanítás teljes mértékben szilárd és bizonyos. A két ember válasza az volt, hogy 'míg van egy-két ember, aki kételkedik, a Testület egészében véve abszolút mértékben támogatja ezt a dátumot'. Ed azt mondta nekik, hogy ha az Írói Osztályon mások is elmondanák a véleményüket, nyilvánvaló lenne, hogy egyes dolgokról majdnem mindnyájan eltérően vélekednek.

Egy másik napon Albert Schroeder és Jack Barr elkezdték egyesével kikérdezni az Írói Osztály minden tagját. Egyikük sem ismerte el, hogy egyes tanításokban ne lenne teljesen biztos, noha személyes beszélgetések alkalmával gyakorlatilag mindegyikük bevallotta már, hogy vannak olyan pontok, ahol más a véleményük. A dolog iróniája az, hogy magán a Vezető Testületen belül is sokféle nézőpont létezett, és ezt a vallatók maguk is jól tudták, de sohasem említették vagy ismerték el azok előtt, akiket kikérdeztek.

Tudtam, hogy Lyman Swingle, a Vezető Testület Író Bizottságának és az Írói Osztálynak a koordinátora körzetlátogatás miatt épp távol volt. Zavarba ejtőnek találtam, hogy egy ilyen intenzív vizsgálatot az ő távollétében kezdeményeztek. A vizsgálatot végző vezető testületi tagok azonban semmivel sem jelezték, hogy valami rendkívüli dolog történt volna, ami indokolna egy ilyen teljes körű kivizsgálást. A szervezettel kapcsolatos tapasztalataim alapján úgy éreztem, az, hogy semmivel sem indokolták meg ezt az akciót, nem valamiféle ártalmatlan vagy jóindulatú dologra utalt, hanem olyasvalamire, ami nyilvánosságra kerülésekor nagyon is ártalmas hatással lesz azokra, akiket érint. Emiatt 1980. április 21-én felhívtam a brooklyni főhivatalt Alabamából, hogy beszéljek Dan Sydlikkel, a Vezető Testület egy tagjával. A Társulat telefonközpontosa azt mondta, hogy nem tudja adni. Akkor azt kértem, hogy hadd beszéljek a Vezető Testület egy másik tagjával, Albert Schroederrel, aki abban az évben a Testület üléseinek elnöklője volt. Ő sem volt elérhető. Hagytam egy üzenetet a telefonközpontosnál, hogy hálás lennék, ha egyikük majd később felhívna.

Másnap Albert Schroeder felhívott telefonon.

Mielőtt még beszámolnék a beszélgetésünkről, és arról, hogy ő mint a Vezető Testület elnöklője hogyan válaszolt a kérdéseimre, elmondom, amint utólag megtudtam, hogy mi is volt az, ami akkor már megtörtént, és milyen események történtek éppen akkor, amikor a beszélgetésünk lezajlott.

Április 14-én, nyolc nappal azelőtt, hogy Schroeder visszahívott, egy New York-i Tanú, Joe Gould felhívta a Szolgálati Osztályt Brooklynban, és beszélt Harley Millerrel, a Szolgálati Osztály öttagú bizottságának egyik tagjával.[196] Elmondta Millernek, hogy egy Humberto Godínez nevű munkatársa, egy kubai Tanú, korábban elmesélt neki egy beszélgetést, mely a házában folyt egyik barátjukkal, aki a Bétel-család tagja volt. Godínez elmondta, hogy ez a Bétel-tag sok dologgal kapcsolatban a szervezet tanításával ellentétes véleményének adott hangot. Miller azt javasolta Gouldnak, hogy próbálja meg megtudni ennek a Bétel-tagnak a nevét Godíneztől. Ez sikerült is, és kiderült, hogy az illetőt Chris Sáncheznek hívják. Godínez azt is elmondta, hogy az én nevem, valamint Ed Dunlap és René Vázquez neve is elhangzott a beszélgetésben. Miller nem azt javasolta Gouldnak és Godíneznek, hogy próbálják meg az ügyet tisztázni azokkal, akiket érint, sem pedig azt, hogy egy baráti megbeszélés keretein belül keressenek megoldást. Miller nem beszélt Ed Dunlappel, bár jól ismerte, és az irodája épp az utca túloldalán volt. Nem hívta fel telefonon René Vázquezt sem, akit évek óta ismert, és akinek önkéntes sofőri szolgálatait rendszeresen igénybe vette. Nem próbált meg kapcsolatba lépni Chris Sánchezzel sem, aki a Társulat üzemében dolgozott, és telefonon könnyen el lehetett érni.

Ehelyett először a Szolgálati Osztály Bizottságának a tagjaival beszélt, és megkérdezte tőlük, tudnak-e valamilyen információval szolgálni. Azután felkereste Albert Schroedert, a Vezető Testület elnöklőjét.

Schroeder azt mondta neki, intézze el, hogy Godínez és a felesége menjenek el Millerhez a főhivatalba egy meghallgatásra. Sem Cris Sáncheznek, Ed Dunlapnak vagy René Vázqueznek, sem pedig nekem nem szóltak egy szót sem. A Vezető Testület elnöklőjének a bizottsága nyilvánvalóan úgy érezte, hogy ha baráti módon intézte volna az ügyet, tehát ha igyekezett volna elkerülni, hogy nagyobb probléma kerekedjen belőle, az nem lett volna kívánatos ügyintézési mód.

A Godínezékkel folytatott meghallgatás alatt Miller azt javasolta Humberto Godíneznek, hogy hívja fel telefonon René Vázquezt, és „tapintatosan” próbálja megtudni, hogy elárulja-e magát valamiben. Miller saját magát nem találta erre alkalmasnak, és azt sem tartotta célszerűnek, hogy felhívja Ed Dunlapot, vagy átsétáljon az utca túloldalára, és megbeszélje vele a dolgot. Megtörtént a telefonbeszélgetés Renével, és el is érték, amit nyilvánvalóan akartak. René olyan módon válaszolt, amit rá nézve terhelőnek tudtak tekinteni. Megbeszéltek még egy találkozót a Godínez házaspárral, ezúttal az Elnöklő Bizottságával, melyen a Vezető Testület tagjai közül Schroeder, Suiter és Klein voltak jelen. Április 15-én, kedden tartották meg. Még mindig semmit sem mondtak Renének, Ednek, Crisnek vagy nekem. A meghallgatás két órán keresztül tartott, és magnóra is vették. Godínez visszaemlékezésein és benyomásain keresztül tudomást szereztek a kubai honfitársával és régi barátjával, Cris Sánchezzel folytatott beszélgetéséről, melyre egy étkezés után került sor Godínezék otthonában. Jó néhány vitatott témáról szó esett. Godínez elbeszélésében többször említette René, Ed Dunlap és az én nevemet. A magnófelvétel végén a mindhárom vezető testületi tag, Schroeder, Suiter és Klein is, megdicsérte a Godínez házaspárt lojalitásukért, és kifejezték helytelenítésüket (a felvételen) azok iránt, akiket megvádoltak a megbeszélés során.

Millerhez hasonlóan, a Vezető Testület Elnöki Bizottsága sem tett semmi erőfeszítést, hogy beszéljen Cris Sánchez-zel arról, akiről csak szóbeszéden alapuló bizonyítékot ismertek. Meg sem próbáltak beszélni René Vázquez-zel, Ed Dunlap-pel vagy velem arról, hogy kitől hallották ezeket a csupán harmadkézből származó információkat. Mégis a következő napon,

[196] Ez a bizottság felügyeli a Szolgálati Osztályt, amely akkoriban mintegy negyvenfős személyzetből állt.

1980. április 16-án, szerdán a rendszeres Vezető Testületi ülésen az Elnöki Bizottság lejátszotta az egész, két órás interjút a Testületnek (Milton Henschel, Lyman Swingle és az én távollétemben).

Mindez *egy héttel* azelőtt történt, hogy Schroeder felhívott engem telefonon, amit csak az én kérésemre tett meg.

Ed Dunlap, majd az Írói Osztály teljes személyzetének a kikérdezése azután kezdődött el, hogy ezt a magnófelvételt lejátszották a Vezető Testület előtt. Ez a felvétel volt az, ami indokolta a kérdezősködést. Azok a vezető testületi tagok, akik végezték a kihallgatást, Barry, Barr és Schroeder, tudták, hogy ez volt a helyzet. Mégis mélyen hallgattak erről, még akkor is, amikor Ed Dunlop Barryt és Barrt a vizsgálat okáról kérdezgette. Miért?

Intézkedéseik gyorsak, széleskörűek és jól szervezettek voltak. Most már Cris Sánchezt és a feleségét, valamint Nestor Kuilant és a feleségét is kikérdezték. Mind Cris, mind Nestor a spanyol fordítási osztályon dolgozott, ahol René is szolgált heti két alkalommal.

Harley Miller ekkor felhívta Renét, és megkérte, jöjjön az irodájába. Ezt mondta neki: „Csak ki akarjuk kérni a tanácsodat néhány dologgal kapcsolatban.”

Az elnöklői bizottság intézkedéseket tett olyan vizsgálóbizottságok felállítására, amelyek ezeknek az embereknek a kikérdezését voltak hivatottak lefolytatni. Dan Sydlik kivételével az összes bizottsági tag a főhivatal Vezető Testületen kívüli személyzetéhez tartozott. A Vezető Testület irányított mindent elnöklői bizottságán keresztül, de ettől az időtől fogva a háttérben maradt. Ekkor az összes emberrel, akik ezekben a vizsgálóbizottságokban szolgáltak, meghallgattatták a Vezető Testület előtt is lejátszott kétórás magnófelvétel egyes részleteit, hogy mintegy felkészítsék őket bizottsági feladataikra. Emiatt volt, hogy ezek a bizottságok később ismételten az én nevemet és Ed nevét emlegették, amikor Sánchezt, Kuilant és Vázquezt kihallgatták. Azonban az elnöklői bizottság még mindig nem tartotta fontosnak, hogy *bennünket* is értesítsen arról, hogy ez a magnófelvétel egyáltalán létezik. Miért?

A vizsgálóbizottságok célja világosan látszott abból, hogy milyen irányt vett a kérdezősködésük. A Nestor Kuilant kikérdező bizottság arra kérte őt, hogy írja le az Ed Dunlappel és velem folytatott beszélgetéseit. Nestor azt felelte, nem hiszi, hogy másoknak jogukban állna, hogy a magánbeszélgetései iránt érdeklődjenek. Világosan megmondta, ha úgy érezte volna, hogy valami helytelen vagy „bűnös” gondolat hangzott el, akkor nem habozott volna értesíteni őket, de egészen biztos, hogy ilyesmiről nem volt szó. A vallatói azt mondták neki, hogy együtt kell működnie velük, mert különben előfordulhat, hogy kiközösítik. Ezt felelte: „Kiközösíteni? Miért?” „Amiért elfedezi a hitehagyást”, mondták. Kuilan megkérdezte: „Hitehagyás? Hol itt a hitehagyás? Kik a hitehagyók?” Erre azt mondták neki, hogy ezt még nem tudták eldönteni, de biztosak benne, hogy hitehagyás történt.

Ez valami olyasmi, mintha egy embert börtönbüntetéssel fenyegetnének, amit csak úgy kerülhet el, ha együttműködik és információkat ad bizonyos személyekről. Amikor megkérdezi, mindezt miért, akkor azt mondják neki, hogy a szabadságvesztést egy bankrablással kapcsolatos bűnrészesség miatt kapná. Amikor megkérdezi: „Melyik bankot rabolták ki és kik voltak a bankrablók?” azt a választ kapja, hogy „Nos, nem tudjuk még, hogy melyik bankot rabolták ki vagy kik voltak az elkövetők, azonban egészen biztosak vagyunk abban, hogy bankrablás történt valahol, és ha nem válaszolsz a kérdéseinkre, akkor bűnösnek találunk bűnrészességben és szabadságvesztésre ítélünk.”

Nestor elmondta, hogy a Gileád Iskolában Ed Dunlap volt az egyik oktatója és így azóta ismeri őt, és, hogy engem attól az időtől kezdve ismer, amikor misszionáriusként és fiókhivatal felvigyázóként szolgáltam Puerto Ricoban. Elismerte, hogy mindannyiunkkal

beszélgetett alkalmanként, de ezekben a beszélgetésekben semmi bűnös vagy rossz gondolat nem hangzott el és az ő személyes ügyei voltak.

Április 22-re, amikor Albert Schroeder válaszolt a kérésemre és telefonált nekem, a szervezet bírói gépezete már teljes működésben volt és gyorsan haladt. A Vezető Testület Elnökeként ő mindenkinél jobban ismerte mindezen tényeket, mivel az összes résztvevő vizsgálatot végző bizottság az Elnöki Bizottság irányítása alatt volt.

Tudta, hogy a Bizottsága a korábban említett két órás kazettát már lejátszotta a Vezető Testületnek egy héttel a telefonhívása előtt.

Tudta, hogy a különböző vizsgálóbizottságok mindegyikét „eligazították" a szalag részleteinek meghallgatásával és, hogy abban az időben, amikor beszélt velem, már használták a nevemet valamint Ed Dunlap nevét is a kihallgatásaikon.

Tudta, hogy a „hitehagyás" rendkívül súlyos vádja szerepelt a bizottsági meghallgatásokban. Ismernie kellett azokat a nagyon komoly hatásokat, amelyek minket érhettek emiatt; két olyan férfit, akit évtizedek óta ismert és akiket „testvéremnek" nevezett.

Akkor hát mit mondott nekem a telefonos beszélgetésünkben? Nézzük:

Miután röviden üdvözöltük egymást, ezt mondtam: „Bert, mondd meg nekem, mi folyik az Írói Osztályon!"

Ezt felelte:

> „Nos – a Vezető Testület úgy látta jónak, hogy vizsgálatot végezzen az Osztályon, és kiderítse, mit lehetne tenni annak érdekében, hogy összehangoltabban, együttműködőbben és hatékonyabban folyjon a munka – és – hogy megtudjuk, hogy vannak-e valamelyik testvérnek fenntartásai egyes dolgokkal kapcsolatban."

Ezt az utolsó fél mondatot, hogy egyeseknek fenntartásai lehetnek, csak úgy odavetette, mint aminek nincs is jelentősége. Pedig ez jó alkalom lett volna arra, hogy elmondja nekem, mi is folyik ott valójában, de úgy döntött, hogy ezt nem teszi meg.

Ezután megkérdeztem, milyen okuk lehetett egy ilyen teljes körű vizsgálat lefolytatására. Tehát kapott egy újabb alkalmat arra, hogy őszintén elmagyarázza a helyzetet. Ezt felelte:

> „Nos, az Osztály nem működik olyan hatékonyan, ahogyan kellene. A nyári kongresszusra szánt könyv nem tud majd időben a nyomdába kerülni."

Másodszor is úgy döntött, hogy inkább kitérő választ ad, ahelyett, hogy egyenesen válaszolt volna a kérdésemre. Ami a kijelentését illeti, azt feleltem neki, hogy ebben nincs semmi újdonság, és hogy az előző évben is mindkét kiadvány, a „Szövegmagyarázat Jakab Leveléhez" (melyet Ed Dunlap írt), és a „Péter két levelének magyarázata" (Reinhard Lengtat írta, csak angolul jelent meg), még időben, január elején a nyomdába került. (Azért tudtam ezt, mivel az én felelősségem volt, hogy gondoskodjam arról, hogy ezek a könyvek időben elkészüljenek. Az 1980-as megjelenésre szánt könyvet Boldogság címmel (magyarul csak 1983-ban jelent meg) Gene Smalley írta, akinek ez volt az első munkája, és ennek a projektnek a felügyelete nem az én feladatom volt.) Még hozzátettem, hogy nem értem, ez miért indokol egy ilyen vizsgálatot.

Schroeder így folytatta:

> „Aztán néhány testvér nem nagyon örül annak, ahogyan a cikküket átdolgozzák. Ray Richardson azt mondta, hogy beadott egy cikket (itt megmondta a cikk témáját), és neki sem tetszett, ahogyan a cikkét átdolgozták."

Azt mondtam neki: „Bert, ha egyáltalán valamennyire is ismered az írókat, akkor tudnod kell, hogy egyetlen író sem szeretei, ha 'operációnak' vetik alá a művét. De ebben sincs semmi új, amióta csak létezik az Írói Osztály, ez azóta így van. És mit szól ehhez Lyman (Swingle, az Írói Osztály koordinátora)?”

Azt felelte: „Ó, hát Lyman most nincs itt.”

„Tudom, hogy nincs itt”, feleltem, „a körzeteket látogatja. Írtál neki?”

„Nem”, mondta.

Aztán kijelentettem: „Bert, nekem nagyon furcsa ez az egész. Ha például Milton Henschel [a Kiadási Bizottság koordinátora, amely a nyomdai műveleteket felügyeli] távol lenne, és a Kiadási Bizottság egy másik tagja, mondjuk, Grant Suiter is távol lenne, és a Vezető Testület olyan híreket kapna, hogy a nyomdában nem úgy működnek a dolgok, ahogyan kellene – gondolod, hogy a Vezető Testület belefogna a nyomda és a munkálatok teljes körű vizsgálatába ennek a két testvérnek a távollétében?” (Tudtam, hogy egy ilyen lépés még csak szóba se kerülhetne.)

Némi habozás után ezt mondta: „Hát, a Vezető Testület megkért bennünket, hogy végezzük ezt el, és mi egyszerűen beszámolunk nekik erről. Holnap fogjuk megírni a jelentést.”

Ezt feleltem: „Nos, hálás lennék, ha elmondanád nekik, hogyan érzek ezzel kapcsolatban. Az, hogy úgy kezdtetek bele ebbe az akcióba, hogy meg sem beszéltétek Lyman Swingle-lel, és még csak nem is tudattátok vele, nagyon sértő rá nézve, mind mint emberre, mint pedig a szolgálatban eltöltött éveire és pozíciójára nézve.

Schroeder azt mondta, hogy tolmácsolni fogja a véleményemet. Még hozzátettem, hogy ha valami igazán fontos dolog felmerülne, amelyet meg kellene vitatnunk, akkor bármikor fel tudok menni. Azt mondta: „Fel tudnál? „Természetesen, fel.”, feleltem, „csupán fel kell szállnom egy gépre, és már ott is vagyok.” Megkérdezte, fel tudnék-e menni a következő szerdán. Azt mondtam rá: „És mi értelme lenne, ha Lyman Swingle nincs ott?” A beszélgetésünk itt véget ért.

A Jehova Tanúi Vezető Testülete Elnökének számos lehetősége volt arra, hogy nyíltan és őszintén válaszoljon az információkéréseimre, azt mondva: „Ray, úgy érezzük, hogy egy nagyon súlyos ügy van kibontakozóban és még a hitehagyás vádjai is fennállnak. Úgy gondoljuk tudnod kell arról, hogy a te neved is felmerült és mielőtt bármit tennénk úgy gondoltuk, az egyetlen keresztényi dolog amit tehetünk, hogy először értesítünk téged.”

Ezt megtehette volna. Ehelyett nem szólt semmit, egy szót sem, hogy jelezze, ez a helyzet. Természetesen e mondatok második felét nem jelenthette volna ki helytállóan, mivel ő és az Elnöki Bizottság többi tagja akkorra már elindította a nagyszabású felvétel készítéseket, vizsgálóbizottságokat és kihallgatásokat. A Vezető Testület képviselője által adott kép a helyzetről, egyszerűen szólva, hamis, megtévesztő és kitalált volt. Azonban akkor még nem tudhattam, hogy ez milyen mértékben volt megtévesztő és fiktív. Hamarosan kezdtem többet tudni erről, azonban elsősorban a Vezető Testületen kívüli forrásokból.

Ha a Vezető Testület és annak Elnöki Bizottságának ezzel kapcsolatos magatartását nehezen érthető, úgy vélem még inkább megmagyarázhatatlan - és indokolatlan - az, hogy nem voltak nyíltak és őszinték Ed Dunlappel aki pont ott volt a főhivatalban. Amikor megkérdezte Barryt és Barrt, hogy mi volt a célja a kihallgatásuknak, az egyszerű tisztességnek is arra kellett volna indítania őket, hogy elmondják neki miért bízta rájuk a Vezető Testület az ő kihallgatását, és, hogy milyen komoly, sőt súlyos vádak érték őt. Bizonyára a szentírási elvek - ideértve az Úr Jézus Krisztus állítását, hogy tegyünk úgy másokkal, ahogyan szeretnénk, hogy velünk tegyenek -, azt *követelték* volna, hogy valaki mondja egyenesen az arcába, milyen „hitehagyási” vádakkal illeték őt a háta mögött. Azok, akik ismerték ezt az elvet, úgy döntöttek, nem cselekednek aszerint. Nem akartak így tenni

közel egy hónap elteltével sem. Ugyanakkor a nevét az enyémhez hasonlóan továbbították a vizsgálóbizottságoknak majd ezután a bírói bizottságoknak - legalább egy tucat vagy több férfinak - és a Vezető Testületből még mindig senki sem ment oda hozzá, hogy elmondja neki milyen súlyos vádakat kapcsoltak a nevéhez. *Pedig sokuk napi rendszerességgel látta őt.*

Nem értem, hogy ez az intézkedésmód hogyan tekinthető méltónak a keresztényi jelzőre.

Április 25-én, pénteken, mindössze három nappal Schroeder kérésemre történt telefonhívása után, bírói bizottsági tagok, akik a Vezető Testület Elnöki Bizottságának jóváhagyása és irányítása alatt működtek, kiközösítették Cris Sánchezt és feleségét, továbbá Nestor Kuilant. René Vázquezt és feleségét is kiközösítette egy másik bizottság, amelyben az egyik vén annak a gyülekezetnek a szomszédságából érkezett, amelyben René szolgált. A gyülekezeti vén nevét kivéve mindenkinek a nevét felolvasták az egész, főhivatalban szolgáló személyzetnek, kijelentve, hogy kiközösítették őket. A Vezető Testület tehát több, mint ezerötszáz személyt informált jól. Azt nem tartották helyesnek, hogy engem is informáljanak. Végül természetesen hallottam erről én is, azonban csak az érintettek telefonhívásaiból, nem pedig valamelyik Vezető Testületi társamtól.

Diane Beers aki a tíz évig szolgált központi munkatársként és aki jól ismerte Sánchezéket és Kuilanékat, a következő módon fejezte ki, hogy az április 21-től 26-ig tartó hét eseményei milyen benyomást tettek rá:

> „Azt hiszem, ami körül a leginkább forogtak a gondolataim azon a héten, az az volt, hogy milyen kegyetlenül is bántak a barátaimmal. Soha nem tudhatták, hogy mikor fogják egy bizottsági ülésre szólítani őket. A telefon egyszer csak megszólalt, és Crisnek már mennie is kellett. Aztán, amikor visszajött, a telefon ismét megszólalt, és Nestornak is mennie kellett. És ez így ment újra és újra. Állandó bizonytalanságban tartották őket azon a héten. Egy nap, amikor épp Normával (Norma Sánchezzel) beszélgettem, elmondta, hogy a bizottság azt akarja, hogy Cris jelenléte nélkül beszéljen velük, és ő nem tudja, mit tegyen. Azt javasoltam, hogy Cris legyen ott minden alkalommal, mivel különben nem tudnák tanúsítani, hogy mit is mondtak neki, és ő hogyan válaszolt. Bármit mondhatnának, és Norma nem tudná bizonyítani, hogy nem úgy volt. Kezdett nyilvánvalóvá válni, hogy Normát fel akarják használni Cris ellen.
>
> Végül péntek délután (április 25-én) délután háromnegyed 5-kor a Bizottság felvonult a 8. emeletre, és a konferenciaterem felé vette az irányt, amely pontosan az íróasztalom mögött volt. Rövidesen mindenki kezdett hazafelé szállingózni, de én ott maradtam, hogy lássam, mi lesz a dolog kimenetele. A terembe szólították Crist, Normát, Nestort és Tonit, és ahogy egyenként jöttek kifelé, odamentem, hogy lássam, mi az 'ítélet'. Emlékszem, hogy amikor Nestor irodájába mentem, hogy beszéljek Tonival és vele, azt mondták nekem, jobb, ha elmegyek, nehogy együtt lássanak minket, és emiatt én is bajba kerüljek. Egyedül sétáltam hazafelé, és egész úton a könnyeimmel küszködtem. Egyszerűen le voltam sújtva. Nem tudtam elhinni, hogy tényleg ez történik. Ezt az érzést sohasem fogom elfelejteni. Ez a hely sok éven át az otthonom volt, és élveztem az itt töltött időt – most olyan volt, mintha egy tökélesen idegen helyen lennék. Eszembe jutott, hogy Krisztus azt mondta, a gyümölcseikről fogjátok felismerni őket, és mindazt, amit azon a héten láttam és hallottam, egyszerűen nem tudtam összeegyeztetni a keresztény gondolkodással. Olyan kíméletlen és szeretetlen volt. Ezek az emberek évekig szolgálták a Társulatot, jó hírnevük volt, és mindenki nagyon szerette őket. És mégsem mutattak irántuk semmi könyörületet sem. Ez számomra felfoghatatlan volt.
>
> Aznap este összejövetelem volt, de nem voltam akartam elmenni, mivel annyira feldúlt voltam. Valamivel később ugyanazon az estén, miután Leslie (Diane szobatársa) hazajött az összejövetelről, beszélgettünk, és valaki kopogott az ajtón. Ez este 11 körül volt. Toni Kuilan volt: Még be sem jött az ajtón, amikor összeomlott és zokogásban tört ki. Nem akarta, hogy Nestor megtudja, mennyire zaklatott. Csak ültünk ott együtt, sírtunk

és beszélgettünk. Megmondtuk neki, hogy ő és Nestor a barátaink, most is csakúgy, mint mindig, és ahogy csak tudtuk, próbáltuk bátorítani. Aznap éjjel nem aludtam valami jól, és egyszer fel is keltem, hajnali 2-3 óra körül. Csak üldögéltem a fürdőszobában, és arra gondoltam, ami történt, és úgy éreztem ez csak egy rémálom – egyáltalán nem tűnt valóságosnak.

Szombaton reggel meglátogattam Nestort, Tonit, Crist és Normát, és amikor odaértem Kuilanék szobájába, épp előtte járt ott John Booth [a Vezető Testület tagja]. Azért küldték, hogy elmondja nekik, a Vezető Testület nem fogadta el a fellebbezésüket. Pénteken este a bizottság azt mondta nekik, hogy be kell adniuk a fellebbezést másnap reggel 8 óráig. Ez már önmagában is nevetséges, de megtették, és beadták a fellebbezést reggel 8-ig. Most Bootht küldték el, hogy a nemleges választ megmondja nekik. Nestor megkérdezte tőle, hogy miért, és Booth azt felelte, hogy ő [Booth] csak egy 'üzenetvivő' – nyilvánvalóvá tette, hogy semmit sem akar megvitatni egyikükkel sem."

Itt olyan emberekről volt szó, akik évtizedek óta kapcsolatban álltak egymással, az életükből számos évet adtak teljes szívükből és teljes idejükből annak, amiről azt hitték, hogy Isten szolgálata, és mégis ebben a hat napos időszakban, április 21-től április 26-ig, mindezt félredobták és kiközösítették őket. E hét folyamán, amikor a Szentírást alkalmazták a kihallgatásaikban azt vádló, elmarasztaló módon tették, nem úgy, ahogyan Pál írja a Timóteuszhoz írt második levelében, a második fejezet 24. és 25. verseiben, ahol így utasít:

„De az Úr szolgája ne viszálykodjék, hanem legyen barátságos mindenkihez, tanításra alkalmas és türelmes, aki szelídséggel neveli az ellenszegülőket, hátha az Isten megadja nekik egyszer, hogy megtérve megismerjék az igazságot." – *Magyar Bibliatársulat*.

Úgy hiszem, ez keveset mond minden vallásnak, ha az nem hajlandó időt szakítani arra, hogy az Isten Szava által érveljen személyeknek - nem csak néhány órán vagy néhány napon át, hanem hetekig vagy hónapokig -, amikor ezek a személyek az adott vallás írásszerintiségét kérdőjelezik meg. Amikor a főhivatalban kihallgatott személyek Szentírási érveket hoztak fel, különböző szavakkal a következőket mondták nekik: „Nem azért vagyunk itt, hogy a bibliai kérdéseidet vitassuk meg." Harley Miller azt mondta René Váqueznek, hogy „Nem tartom magam bibliatudósnak. Megpróbálok lépést tartani a Társulat kiadványaival, és ez minden, amit tehetek." A vallatók elméjében az elsődleges kérdés nem az Isten és az ő Szava iránti hűség volt, hanem a szervezet és annak tanításai iránti lojalitás. Ebben, ahogyan már bemutattam, bőven találtak támogatást a Társulat kiadványaiból.

Őszintén elmondható, hogy a kiközösített személyek egyikének sem volt szándéka elkülönítenie magát Jehova Tanúitól és meg sem fordult a fejükben, hogy másokat ösztönözzenek az elkülönülésre. A hozzáállásukat szívbemarkolóan/megrendítően fejezi ki az alábbi levél:

Juidical Comittee
c/o Claudius Johnson
1670 E 174 Street Apt. 6 A
Bronx, NY 10472

Rene Vazquez
31-06 81 Street
Jackson Heights, NY 11370
1980. május 4.

Kedves testvérek!

Szükségesnek tartom, hogy ezúton ismét józan észérveitekhez és pártatlan ítélőképességetekhez folyamodjak, hogy bizonyítsam, nem vagyunk bűnösök feleségemmel az ellenünk felhozott vádakban. Valójában nem igazán értjük vagy tudjuk, hogy kik is a vádlóink.

Meghallgatásunk során szívünkből és Jehova Isten előtti teljes őszinteséggel újra és újra kijelentettük, hogy egy szekta előmozdításának vagy a hitehagyásnak még a puszta gondolata is teljességgel elképzelhetetlen a részünkről. Nem ezt támasztja alá a Jehova Istennek végzett odaadó szolgálatom elmúlt harminc éve, amelyben minimális figyelmet fordítottam saját családomra és világi munkámra? Miért kellene a legutóbbi tetteimet, azt, hogy néhány bibliai témát privát beszélgetés keretében néhány kedves testvéremmel és barátommal megvitattam, hitelen a szervezet elleni támadásnak vagy hitehagyásnak tekinteni? Miért kellene egy olyan szélsőséges intézkedést tenni, mint a kiközösítés, amikor a becsületes érvelés, kedvesség, igaz keresztényi szeretet és irgalom meggyógyíthatna és kijavíthatna minden félreértést vagy szívfájdalmat, amely meggondolatlan beszédből vagy olyan dolgok ismétléséből ered, amelyek nincsenek összhangban a Társulat által kiadott kiadványokkal? Hol van a rossz, gonosz személy, aki gyűlöli Jehovát, aki lázadó egyén, megátalkodott gonosztevő, akit ki kellene vágattatni? Miért kellene a hitehagyás törvényi meghatározását egy ilyen hideg és kegyetlen módon alkalmazni olyan emberek elítélésére, akik semmi mást nem tettek, csupán hűségesen szolgáltak és lelküket is kiöntötték testvéreik kedvéért oly sok éven keresztül?

Kik azok, akik szégyent hoznak Jehova nevére és rossz nevet vagy képet festenek a szervezetről? Vajon nem a most történő drasztikus intézkedések és az alkalmazott szeretet nélküli módszerek, a rágalmazó pletykák terjesztése, az irgalom és keresztényi szeretet hiánya, a gyanakvás, félelem és az inkvizíciós vizsgálatoktól való rettegés sokszoroz meg ezerszer bármiféle félreértést vagy a néhány személy által ismételgetett helytelenül idézett dolgok miatt akaratlanul okozott kárt?

Testvérek, a szereteten kívül nincs más, amit szívünkben érzünk az egész testvériségünk iránt és a feleségemmel soha, semmilyen módon sem akartunk rosszat annak és soha sem volt semmilyen gonosz tervünk arra, hogy összezavarjuk vagy bomlasszuk hitüket. Hogyan kezelne Jézus Krisztus egy ehhez hasonló helyzetet?

Úgy tűnik, a bizottság fő célja a bűn megállíptása volt, a hitehagyás esetét megállapítva. Az ismételt, szívből jövő elmondásaink ellenére, amelyekben kifejeztük, hogy ez a hitehagyás elképzelhetetlen, hogy egy ilyen dolog sosem jutott eszünkbe, ez a vád továbbra is fennáll.

A bizottság úgy tűnik, már elkötelezte magát annak bizonyítása mellett, hogy hitehagyottak vagyunk, úgy mutatva be azokat a privát személyes beszélgetéseket, amelyeket néhány kedves barátunkkal folytattunk, mint amik valójában egy gonosz program részei, melynek célja egy szekta alapítása vagy hitehagyás miatti szakadás előidézése. Két különböző alkalommal Harold Jackson testvér azt a szemléltetést használta, amelyben egy fiatal lány paráznaságot követett el, azonban ennek gondolatát olyannyira elutasította az elméjében, hogy valójában úgy hitte, nem követett el paráznaságot, annak ellenére, hogy terhes. Ennek alkalmazása a helyzetünkre az lenne, hogy nem számít milyen iszonyatos a számunkra az a gondolat, hogy hitehagyottak vagyunk, nem számít, ha a szívünk és lelkiismeretünk szerint elképzelhetetlen, hogy ilyen dolgot tegyünk, attól még mi hitehagyottak vagyunk.

De Testvérek, mi tudjuk mi a különbség a jobb és a bal kezünk között. Ez nem egy fiatal lány esete, aki hiányában van a megértésnek és tapasztalatnak. De a vita kedvéért, mintha olyan helyzetben lennénk, amiben nem vagyunk, mintha nem mi lennénk a szívünkben, elménkben és lelkiismeretünkben, tegyün fel a kérdést: Jézus Krisztus hogyan kezelné az ügyet? Vajon nem terjesztené ki szerető kedvességét és kegyelmét erre a lányra, hogy a bűn ne uralkodhasson királyként, mert ő meghalt, hogy mi is irgalomban részesülhessünk?

Másrészt, felülről jövő bölcsesség lenne ennek a lánynak a példáját használni alapelvként egy másik eset megítélésében, ahol a lány biztos abban, hogy nem követett el paráznaságot, de a hasa mégis nagy? Mi van, ha a megfelelő vizsgálat azt mutatja, hogy egy ciszta van a méhében, így tehát valóban az igazat mondta, de oly nagy nyomást gyakoroltak rá a kikérdezések és a lelki gyötrelem, hogy azoktól erősen szenvedett és ráadásul még rágalmazó pletykák kezdtek keringeni róla, azt állítva, hogy terhes, hogy ikrei lesznek, hogy már szült hármas ikreket és így tovább. Vajon ez nem egy nagy igazságtalanság lenne? Kik lennének azok, akik az igazi kárt okozzák? Jézus Krisztus szeretete és irgalma nemde segítene elkerülni az ilyen nagy igazságtalanságot?

Pontosan ugyanezen okból Jézus Krisztus ezt mondta azoknak, akik elítélték őt, amiért gyógyított [gyógyító munkát végzett] sabbath napon: „Ne ítéljetek többé a külső után, hanem igazságos ítélettel ítéljetek.” - János 7:24

Episcopo testvér a bírói bizottság egyik tagjaként számos vezető kérdés útján kijelentette, hogy egy hitehagyott is nagyon őszintén bízhat abban, amit tanít, de attól még hitehagyott marad. Ennek alkalmazása - annak ellenére, hogy folyamatosan kifejeztük: a szervezetünk elleni hitehagyott cselekvésmódot, úgymint egy szekta alapítását is elképzelhetetlennek tartjuk - az lenne, hogy minket még mindig úgy kell kezelni, mint hitehagyottakat azok miatt a dolgok miatt, amiket a barátainkkal vitattunk meg privát beszélgetéseinkben.

Azonban, ha mindenképpen a hitehagyás fogalmát szeretnénk használni, akkor azt a következtetést kell levonnunk, hogy nekünk Jehova Tanúinak, mint szervezetnek a történelme tele van hitehagyó cselekményekkel. Amikor azt tanítottunk, hogy Jézus Krisztus láthatatlan jelenléte 1847-ben kezdődött meg, akkor nagyon őszinték voltunk. De Jehova tudta, hogy amit akkor tanítottunk az nem áll összhangban a Biblia igazságával. Akkor Neki hitehagyottakként kellett volna ránk tekitenie az Episcopo testvér által nyújtott magyarázat szerint.

Újra és újra, szervezetként, olyan dolgokat tanítottunk isten iránti odaadással és őszinteséggel, amelyekről kiderült, hogy nem állnak összhangban Isten Szavával és sokak hitét összezavarta, amikor a dolgok nem úgy alakultak, ahogyan korábban tanítottuk. Összhangban állna az irgalommal és a szeretettel, ha ezen az alapon hitehagyottként ítélnénk meg a szervezetet? Józan érvelésnek minősülne a szervezetet Hymenaeus és Philetus helyébe tenni, akik azzal aknázták alá mások hitét, hogy azt mondták, a feltámadás már megtörtént?

Az ellenünk indított eljárás alapja, hogy néhány testvérrel a velük folytatott magánjellegű beszélgetéseink során megvitattunk bizonyos pontokat a Bibliából. Az egyik alapvető jogosultság,

amellyel egyénenként mindegyikük rendelkezik, hogy bizalmasan beszélgethetnek egy barátjukkal vagy számukra megbízható személlyel. Ha ezt a jogot elveszik, vagy azt mondják nekünk, hogy meg kell vallanunk egy ilyen bizalmas beszélgetés tartalmát, majd megítéltetnünk az ilyen kifejezések alapján, vagy ha a bizalmunkat élvező egyéneket az ellenük történő fellépéstől való félelemmel arra kényszerítik, hogy azzal vádoljanak, beszélgettünk velük, akkor milyen alávetettséget követelünk szervezetként? Ez valójában nem Jézus Krisztus gyülekezet feletti főségét sértené?

Több példát is tudunk adni az olyan jellegű korábbi beszélgetésekre, amelyekben számos egyén érintett, néhányan még a bizottságunk tagjai közül is, és amelyekben nem a szervezet által kiadott vagy tanított dolgokról volt szó. Ha én tudok ilyen beszélgetésekről, akkor hányan tudnak vagy tudtak még ezekről? Hány embernek beszéltek ők ezekről? Most indítanunk kellene egy inkvizíciós vizsgálatot, hogy meghatározzuk és megállapítsuk, hogy ők hitehagyottak? Az egyetlen oka annak, hogy nem hozok fel ilyen eseteket a neveket is megadva, az, hogy méltánytalan volna ilyen dolgot tenni. Nem szeretnénk azt a benyomást kelteni, hogy másokra mutogatunk. A testvéreknek mostantól egy olyan rettegő légkörben kell lenniük, ahol a Biblia otthoni tanulmányozásának a puszta említése miatt már gyanúsnak és lehetséges hitehagyottnak vagy mondjuk inkább, hogy „eretneknek” fogják őket tekinteni?

Meghallgatásunk során, amikor kifejtettem, hogy nagyon sajnáljuk a zavart, amit valahogyan hozzánk vezettek vissza néhány pont igen meggondolatlan ismételgetése miatt számos testvér előtt és amikor biztosítékát adtuk annak, hogy többet senkivel sem fogunk ilyen dolgokról beszélgetni, hanem inkább szólunk valakinek, aki azt említette, hogy az ilyen beszélgetéseket le kell állítani, Harold Jackson testvér nyomatékosan kijelentette, hogy a dolgok elleplezésének mintáját követem és, hogy ő személyesen nem hiszi el amit mondtam. Milyen iránymutatást ad a Biblia ilyen esetekre? Hogyan lehet „bizonyosságot” adni? Még ha valódi oka is lenne annak, hogy valakit egy szekta előmozdításával vádoljanak, a Titusz 3:10 ezt írja: „Az olyan embert, aki szektát mozdít elő, egy első és egy második intés után utasítsd el”. A második intés annak lenne a következménye, ha az egyén <u>új támadásokat folytatna</u>, jelezve ezzel, hogy ragaszkodik egy szekta előmozdításához. Még ha minket ilyen személyeknek tekintenének is, már a legelső szerencsétlen félreértéstől számítva rendkívül kerültük a kommunikációt, hogy elkerüljünk minden további félreértést.

Mivel egy puszta szóbeli biztosíték nem lenne elég közvetlenül, amint ez Pál tanácsából kiderül, az egyén viselkedése nem tesz szükségessé egy második intést; de később, ha a rossz dolog ismételten előfordul, akkor szükséges a biztosíték. A velünk szemben felmerült kétségeknek még ez a lehetősége sem adott a számunkra.

Jackson testvér nem egyszer azt állította, hogy a szóban forgó dolgok a szervezet szívét célzó támadásnak minősültek. Azonban ilyen támadás nem létezik és én személy szerint nem tudok senkiről, aki egy ilyen támadásban részt venne. Lehetséges, hogy egy kritikátlan személy a nevéhez fűződő valamilyen megjegyzés miatt elhamarkodottan ítélkezett és emiatt panaszt tett? Egy ehhez hasonló állítást vagy elhamarkodott ítélkezést hirtelen abszolút igazságnak kell venni és mindenki ahhoz mérni? Testvérek, a

rendkívüli és furcsa intézkedések, amiket ebben a helyzetben tesztek nagyon nyugtalanítóak és zavaróak.

Fellebbezünk az igazságosság és irgalmasság alapján, mivel olyan bűnnel vádolnak bennünket, amit nem követtünk el.

Biztosítunk benneteket, hogy imádkozunk Jehovához ezen ügy tisztázása miatt, hogy neve áldott legyen és népe szellemi jólétet élvezhessen.

Testvéreitek,

René Vazquez

Elsie Vazquez

Mintegy harminc évvel azelőtt René elhagyta apja házát, hogy elmeneküljön az, érzései szerint, nyomasztóan intoleráns légkörből, a szűklátókörűségből. Szabad akart lenni, hogy a Jehova Tanúi iránt táplált érdeklődésének élhessen. Attól az időtől fogva mindig önmagát adta, teljes szívvel és lélekkel szolgált közöttük. Most két hét leforgása alatt végig kellett néznie, ahogy azt a harminc évet félredobják, mintha semmi jelentősége sem lenne, intenzív kikérdezésnek vetették alá, őszinte indítékait megkérdőjelezték, Isten és Krisztus ellenségének bélyegezték. Levele hangot ad fájó gyötrelmeinek, mivel ugyanolyan vallásilag intoleráns és szűklátókörű légkörben találta magát, mint amiből azt hitte, már sikerült elmenekülnie.

René megkapta az engedélyt a fellebbezésre, így újra a bizottság elé került (mely öt másik vénből állt). Békülési kísérleteit, melyekkel jelezte, hogy nem szándékozik ügyet csinálni az egyes doktrinális kérdésekből, és hogy nem akar dogmatikus lenni ezekkel kapcsolatban, köntörfalazónak tekintették, és bűnössége bizonyítékaként elutasították.

Egy ponton, miután már órák óta kérdésekkel ostromolták, Sam Friend, a Fellebbezési Bizottság (és a Brooklyni Főhivatal) egy tagja hirtelen félbeszakította, és azt mondta: „Elég ebből a badarságból. Most felolvasom neked ezt a kérdéssort, és azt akarom, hogy igennel vagy nemmel válaszolj.” René számára, mivel anyanyelve spanyol, a „badarság” kifejezés ismeretlen volt, és, noha utólag rájött, hogy valamilyen tájnyelvi kifejezés lehet, azt mondta, hogy akkor olyan mocskos szóképnek tűnt neki, hogy valami „összeomlott” benne, és ezt felelte: Nem! Egyetlen kérdésre sem válaszolok többé. Ti nagyítóval vizsgálgatjátok a szívemet, és nem vagyok többé hajlandó ezt eltűrni.” Ekkor szünetet rendeltek el a tárgyalásban; René kiment, és amikor kiért az utcára, könnyekben tört ki.

A bizottság helybenhagyta a kiközösítés melletti döntést.

Azok közül az emberek közül, akiket René ismert és akikkel együtt dolgozott Brooklynban a Szolgálati Osztályon, beleértve azokat is, akik készségesen elfogadták kedvességét és segítőkészségét az évek során, egyetlen egy sem jött el, hogy egy jó szót szóljon az érdekében, vagy hogy az ő részére is hasonló kedves bánásmódot kérjen[197]. Tagadhatatlan őszintesége és beszennyezetlen hírneve az elmúlt harminc év alatt – a szervezet igazságmérlegén mit sem ért, ha nem értett tökéletesen egyet a szervezettel, és kérdéseit nem fojtotta magába. Úgy tűnik, hogy erre az egészre jól alkalmazhatóak Jakab apostol következő szavai:

[197] Bár igaz, hogy az összes ilyen eljárást „titkos csillag-kamra” módon folytatták le, sokan voltak az Osztályban, akik tudták, mi folyik, akár közvetlen módon vagy az osztálybeli „pletyka” útján.

> „Úgy beszéljetek, és úgy cselekedjetek, mint akiket a szabadság törvénye ítél meg. Mert az ítélet irgalmatlan ahhoz, aki nem cselekedett irgalmasságot, az irgalmasság viszont diadalmaskodik az ítéleten.”[198]

Végül 1980. május 8-án a Vezető Testület hivatalosan értestett engem, hogy az én nevemet is összefüggésbe hozták ezzel a dologgal. Telefonhívást kaptam Albert Schroeder elnöklőtől, aki elmondta, hogy a Vezető Testület azt kívánja, hogy menjek Brooklynba, és jelenjek előttük. Ez volt az *első alkalom*, hogy egyáltalán valamiféle jelét adták annak, hogy kifogásuk van a személyem ellen.

Tizenöt nap telt el az előző beszélgetésünk óta, melyben az elnöklő ismételten kitért az elől, hogy elmondja nekem, mi is történik valójában. Még mindig fogalmam sem volt arról, hogy létezik az a kétórás magnófelvétel, és arról sem, hogy teljes hosszúságában lejátszották a Vezető Testület előtt. *Huszonhárom* nap telt ez azóta, hogy ez megtörtént.

Abban a huszonhárom napban nem csupán a Vezető Testület előtt játszották le azt a magnófelvételt, hanem egyes részeit, amelyekben elhangzott az én nevem és Ed Dunlap neve is, legalább tizenhét olyan másik személy előtt is, akik nem tartoztak a Vezető Testülethez (ők alkották a vizsgáló és bírói bizottságokat), kiközösítettek három embert a főhivatal személyzetének tagjai, és hármat az azon kívül állók közül, akik közül az egyik harminc éve a barátom volt, valamint készítettek egy másik magnófelvételt is egy Bonelli nevű emberrel (melyről majd később lesz szó), és általánosságban nemcsak szívesen fogadtak, de egyenesen kutattak mindenféle terhelő bizonyítékokat, melyeket a Bétel-tagoktól, vagy másoktól lehetett beszerezni, és még a kiközösítéssel való fenyegetést is felhasználták, hogy információt szedjenek ki némelyikükből.

Csak mindezen események után történt, hogy a Vezető Testület elnöklői bizottságán keresztül tanácsosnak tartotta, hogy velem is tudassák: véleményük szerint valamiképpen nekem is közöm van ahhoz, ami történt. Miért?

Amit tudtam, azt teljes mértékben más forrásokból tudtam meg, nem a Vezető Testülettől, melynek kilenc éve a tagja voltam. A Bétel személyzetének a tagjai, akiket vallattak és bírói eljárás alá vetettek, telefonon elmondták nekem, mennyire megdöbbentette őket az a szeretetlen és türelmetlen hozzáállás, amit tapasztaltak. Elmondták, hogy az az érzésük, hogy azok, akik az egész folyamat mögött állnak, pusztán azért veszik őket is sorra, hogy eljussanak igazi céljukhoz, Ed Dunlaphez és hozzám. Úgy érezték, hogy ezek az emberek azt az eljárást követik amelyet stratégiailag előnyösebbnek vélnek, vagyis a „kisemberekkel”, a kevésbé ismertekkel és kevésbé jelentős személyiségekkel kezdik, „bűntudatot” keltenek bennük, hogy úgy tűnjön, mintha ez egy hatalmas és veszélyes méreteket öltő helyzet lenne, és aztán, miután így lefektették az alapokat, olyan erősen, ahogyan csak tudták, továbblépnek, hogy az ismertebb és jelentősebb személyiségekkel folytassák. Akár igazuk volt, akár nem, ez volt a benyomásuk. Érdekes lenne megtudni az elnöklői bizottságtól, akikhez a jelentések végső soron befutottak, és akik útbaigazították a vizsgáló és a bírói bizottságok tagjait, ha kérdéseik voltak – hogy milyen lehetséges okai voltak a bizottságnak arra, hogy ilyen módon vezessék le a vizsgálatokat.

Amikor Schroeder elnöklő felhívott május 8-án, elmondtam neki az érzéseimet arról, hogy milyen nehezen tudom felfogni, hogy miután a Vezető Testület tagjaival kilenc évig hétről hétre együtt éltem és dolgoztam (némelyikükkel tizenöt évig), miért nem volt képes közülük egyetlen egy sem annyi baráti figyelmességre, hogy tájékoztasson arról, mi is történik. (Mivel nem akarok igazságtalan lenni, meg kell mondanom, hogy a tagok általánosságban véve valószínűleg nem tudták teljes részletességgel, hogyan is intézi az ügyeket az Elnöklői Bizottság. Lehetséges, hogy nem ismerték az április 23-án Albert

[198] Jakab 2:12, 13.

Schroeder és köztem lezajlott telefonbeszélgetés tartalmát, és azokat a félrevezető válaszokat, amelyeket a kérdéseimre kaptam – bár lehetségesnek, vagy inkább valószínűnek látszik, hogy a beszélgetésről magnófelvétel készült, ahogyan a későbbi fejleményekből kiderült. Akárhogy is volt, azt el kell ismerni, hogy a főhivatalban néhányan, vagy talán sokan azt feltételezték és hitték, hogy az elnöklői bizottság magas szinten kezeli a dolgokat, a keresztény alapelvekkel összhangban, vagyis úgy bánnak másokkal, ahogy szeretnék, ha velük is bánnának.)

Ezután megkérdeztem Albert Schroedert, hogyan érezte volna magát, ha akkor, amikor ő Európában volt, és éppen a „nemzedék" kényes kérdésének egy újabb értelmezéséről osztotta meg a gondolatait, néhányan Brooklynban, miután ezt meghallották, azzal vádolták volna, hogy „hitehagyás felé hajlik", azután elkezdték volna összegyűjteni minden olyan kijelentését, amelyet valamikor valakinek valahol mondott, hogy bizonyítékot szerezzenek erre a súlyos vádra – és tették volna mindezt úgy, hogy nem is közlik vele, mi történik. Hogyan érezte volna magát?

Nem válaszolt. Megmondtam neki, hogy ott leszek Brooklynban, ahogy kívánják, és a beszélgetésünk véget ért.

Mire május 19-én Brooklynba értem, a folytonos idegfeszültség miatt majdhogynem sokkos állapotba kerültem. Volt valami teljesen irracionális abban, ami történt, amilyen módszereket használtak. Néhányan „rémálomnak" nevezték. Mások úgy érezték, erősebb kifejezésre van szükség, és „paranoiát" emlegettek. Ártatlan keresztény emberekkel úgy bántak, mintha veszélyes ellenségek lettek volna.

Nemrégiben megtaláltam egy cikket, amit évekkel ezelőtt a *New York Times*ban olvastam, majd kivágtam. „Bizalmatlanság Nixon személyzete között" címmel többek között ezt írta:

> Egy pszichiáter, aki a Fehér Ház személyzetének dolgozott 1971-től 1973-ig, azt állítja, hogy Richard M. Nixon belső emberei rendkívül bizalmatlanok voltak más emberek indítékaival szemben, a mások érzéseivel való törődést jellemhibának tartották, a lojális szembenállást és az ellenvéleményt nem tisztelték.
>
> „Az ellenvélemény és a hűtlenség olyan fogalmak, amelyeket az elméjük sohasem tudott kellőképpen megkülönböztetni." Dr. Jerome H. Jaffe ezt mondta: Ez az, ami tényleg tragikus. Az ellenvélemény egyenlő a hűtlenséggel. Mindig csak ugyanez a téma jött elő." ...
>
> „A Kormány nagyra becsülte azokat az embereket, akik hidegen és tárgyilagosan tudtak személyes döntéseket hozni," mondta Jaffe. „Azok, akik figyelembe vették mások érzéseit, és felismerték, hogy egyes célok nem érnek annyit, hogy miközben az elérésükre törekednek, embereket tegyenek tönkre, nem vívták ki a megbecsülésüket. Fatális hibának számított, ha valaki ilyen szempontokat is figyelembe vett."
>
> „Egyáltalán nem bíztak meg mások indítékaiban, és képtelenek voltak elhinni, hogy egyesek felül tudnak emelkedni önző érdekeiken', tette hozzá."[199]

Ijesztően szoros párhuzamot látok az imént leírtak és az 1980 tavaszán Brooklynban megtapasztalt hozzáállás között. A cikket idézve: „Az ellenvélemény egyenlő a hűtlenséggel. Mindig csak ugyanez a téma jött elő." Jézus Krisztus kedvessége feltűnő módon hiányzott. A barátságok melegségét, és azt az együtt érző megértést, ami ennek az alapja, úgy tűnt, egy rideg szervezeti hozzáállás váltotta fel, amely mindig a legrosszabbat feltételezte, figyelmen kívül hagyta az ártatlanság vélelmét, és egymás elviselését és a türelmet gyengeségnek tekintette, mely nem szolgálja a társulat érdekeit, és azt a célját, hogy egyformaságot és teljes azonosulást kényszerítsenek mindenkire. Olyan volt, mintha egy erős jogi gépezetet hoztak

[199] *New York Times*, 1976. január 12., 12. oldal.

volna mozgásba, az pedig érzéketlen és kíméletlen módon mindent letaposva haladna előre végső célja felé. Alig tudtam elhinni, hogy ez tényleg megtörténik.

Amikor megérkeztem a főhivatalba, az asztalomon egyéb dolgok között megláttam egy felsorolást, melyet az elnöklői bizottság készített még 1980. április 28-án. (Lásd a következő oldalt.) A pontok közül némelyik nagyon meglepett, mivel még csak eszembe se jutott soha ilyesmi, nemhogy másokkal beszéltem volna róluk. Megütköztem azon, hogy milyen dogmatikus módon voltak megfogalmazva az egyes pontok. És úgy gondoltam, hogy a lap alján levő „Megjegyzések" igazán kifejezték, mi is az igazi probléma. Mert azok a megjegyzések ismételten a Társulat keresztény hittételeinek *„alapvető bibliai alapjaira"*, helyezték a hangsúlyt, az *„'egészséges szavak mintájára', melyeket Jehova népe az évek során bibliai alapon elfogadott."*

Ez ismerősen csengett, mivel ezt az érvelést gyakran használtuk a vezető testületi üléseken, nevezetesen, hogy a Társulat régóta fennálló, hagyományos tanításaihoz ragaszkodnunk kell, mintha pusztán az, hogy sok éve hiszünk bennük, önmagában bizonyítaná, hogy igazak. Nem Isten Szava, hanem a hagyományos tanítások nyomtak a legtöbbet a latban.

Május 20-án találkoztam az Elnöklői Bizottsággal, és lejátszották nekem annak a jelentésnek a magnófelvételét, amelyet a Vezető Testületnek nyújtottak be az Írói Osztály tagjaval való beszélgetésükről, és arról, hogy az Elnöklői Bizottság milyen további lépéseket tett a vizsgálati és bírói eljárások megindításában. Ezután odaadtak nekem két magnószalagot, hogy hallgassam meg őket: az egyik az a kétórás beszélgetés volt, melyet a kubai házaspárral (Godínezékkel) folytattak, a másik pedig egy rövidebb felvétel, egy Bonelli nevű Tanúval való beszélgetésről. Ekkor hallottam először a kétórás magnófelvétel létezéséről, és arról is, hogy több, mint egy hónappal azelőtt a Vezető Testületnek is lejátszották. Majdhogynem nevetségesnek találtam, hogy az után a sok szerencsétlenség után, amit az embereknek okoztak a szalag lejátszása óta, csak most jutottak el odáig, hogy én is meghallgathassam, egy nappal a Vezető Testület plenáris ülésén történő kihallgatásom előtt.

(A Vezető Testületnek) ÚJABB BIZONYÍTÉKOK A HAMIS TANÍTÁSOK TERJEDÉSÉRŐL

A következőkben található néhány olyan tanítás, amely a Bételből kiindulva terjedt el. Ezek a dolgok a területről jutottak a Vezető Testület tudomására április 14-étől fogva.

1. Jehovának nincs ma földi szervezete, és a Vezető Testület nincs Jehova irányítása alatt.

2. Mindenkinek, akit Jézus idejétől (i.sz. 33-tól) fogva a vég idejéig megkereszteltek, égi reménységgel kell rendelkeznie. Mindezeknek az embereknek magukhoz kellene venniük az emlékjegyeket az Emlékünnepen, és nemcsak azoknak, akik a felkent maradékhoz tartozónak vallják magukat.

3. Valójában nem létezik a „hű és értelmes rabszolga"-osztálynak nevezett elrendezés, mely a felkentekből és Vezető Testületükből áll, hogy irányítsa Jehova népének ügyeit. A Máté 24:45-ben Jézus ezt a kifejezést csak arra használta, hogy szemléltesse az egyének hűségét. Szabályokra nincsen szükség, csak arra, hogy a Bibliát kövessük.

4. Nem létezik ma két osztály, az égi és a földi reménységűek osztálya, mely utóbbit a János 10:16 szerint „más juhoknak" is hívnak.

5. A Jelenések 7:4-ben és 14:1-ben említett 144.000-es szám jelképes, és nem szabad szó szerint érteni. A Jelenések 7:9-ben említett „nagy sokaság” szintén a mennyben fog szolgálni, amint a 15. vers mutatja, ahol azt olvassuk, hogy ez a sokaság „éjjel és nappal az ő templomában”, vagy ahogy a Kingdom Interlinear mondja, „az ő isteni lakhelyén” fog szolgálni.

6. Azt tanítják, hogy ma nem az „utolsó napoknak” nevezett különleges időszakban élünk, mert az „utolsó napok” már i.sz. 33-ban, 1900 évvel ezelőtt elkezdődtek, amint a Cselekedetek 2:17 is mutatja, ahol Péter Joel prófétától idéz.

7. Azt is tanítják, hogy 1914 nem egy megalapozott dátum. Jézus Krisztus nem akkor lett királlyá, hanem királyságában már i.sz 33 óta uralkodik. Krisztus jelenléte (parúzia) még nem következett el, hanem a jövőben fog, amikor „megjelenik az Emberfiának jele az égen” (Máté 24:30).

8. Ábrahám, Dávid és a régi korok más hűségesei szintén égi életet fognak nyerni, és ezt a nézetüket a Héberek 11:16-ra alapozzák.

Megjegyzés: A Bibliával kapcsolatos fenti nézeteket néhányan elfogadták, és most másoknak is továbbadják, mint „új értelmezéseket”. Ezek a nézetek ellentétesek a Társulat keresztény hittételeinek alapvető bibliai „modelljével” (Róma 2:20; 3:2), valamint az „egészséges szavak mintájával”, melyet Jehova népe a Bibliával összhangban az évek során elfogadott. (2Tim 1:13) Az ilyesfajta „változtatásokat” a Példabeszédek 24:21, 21 elítéli. Ennélfogva a fenti gondolatokat valló emberek „eltértek igazságtól,” és „feldúlják némelyek hitét”. (2TIm 2:18) Mindent összevéve, ez talán nem HITEHAGYÁS, mely ellen fel kell lépnünk a gyülekezet fegyelmének megsértése miatt? Lásd ks 77 58. oldal.

Elnöklői Bizottság, 1980. ápr. 28.

Elvittem a szalagokat az irodámba és lejátszottam őket. Rosszul lettem a hallottaktól. Mindennek olyan gusztustalan jellege volt. Nem volt kétséges, hogy Godínezék az általuk hallott dolgok pontos megismétlésére törekedtek, ahogyan megismertem őket, mindig tisztességesek voltak. De amint Harley Miller vezette az interjút velük, folyton azt kérdeztem: „Valóban olyan extrém módon adták elő a nekik mondott dolgokat, ahogyan ez itt hangzik?” Gyakorlatilag el voltam vágva ennek meghatározásától, mivel az Elnöki Bizottság már elrendelte a bírói bizottságok megalapítását, amelyek addigra kiközösítették az érintetteket.

A szalag végén az Elnöki Bizottság három tagját hallottam, amint egyénileg úgy fejezték ki magukat, mintha elégedettek lennének azzal, hogy most már világos képet kaptak az ügyekről. Először elismerően beszéltek a meginterjúvolt párról a lojalitásuk miatt, majd ezt követően elítélték az érintetteket. Ez növelte a rossz közérzetem. Hogyan tehették meg ezt anélkül, hogy beszéltek volna Cris Sánchezzel? Ő miért nem volt jelen? Miért volt René Vázquez gyakorlatilag „leírva” Harley Miller azon sugallatára (amely ugyan ezen a szalagon hallható), hogy Godínez telefonált Renének és „tapintatosan” felmérte, hogy elkötelezné-e magát? Mi volt ezeknek az embereknek az érdeke, mit igyekeztek elérni? Vajon őszinte segítséget nyújtottak másoknak, hogy megértsék a nézőpontjukat és egy békés megoldáson dolgozzanak, arra törekedve, hogy a kérdéses dolgokat minimális nehézséggel és ártalommal tisztázzák, kedves tanácsok, a mértékletességre buzdítás és óvatosság által, ha előbbiek hiányoztak - vagy arra törekedtek, hogy ügyet csináljanak egyes személyek ellen? Az egész kazettán semmit sem találtam, ami mást jelezne, mint az utóbbi célt.

Ha ennek az első szalagnak a tartalma rossz volt, akkor a másodiké sokkal rosszabb. Godínezék elmesélték visszaemlékezésüket egy otthonukban történt beszélgetésre és arra, hogy az ott elhangzott dolgok elképesztették őket, és amint már elmondtam, úgy hiszem őszintén így gondolták. A második kazetta nagyrészt pletykákkal volt tele. De az egész felvétel leginkább elszomorító aspektusai a főhivatali kérdezőbiztosok által használt kifejezések voltak.

Bonelli a spanyol nyelvű gyülekezet tagja volt, ami René gyülekezetével szomszédos. A szalag azzal kezdődött, amint Albert Schroeder úgy mutatja be Bonellit, mint aki „kisegítőszolga" (vagy „diakónus") volt két korábbi gyülekezetében is, azonban jelenleg nem szolgál ilyen tisztségben. Idézte Bonelli azon szavait, amelyek szerint azért nem nevezték ki kisegítő szolgának a jelenlegi gyülekezetében, mert az ott szolgáló egyik vénnek, Angulonak kedvezőtlen a hozzáállása.

Bonelli ezután vallomást tett e vén ellen, aki vádja szerint azt mondta, hogy hozzájárult ahhoz, hogy ő ne legyen kisegítő szolgaként kinevezve. (Angulo egyike volt a kiközösítetteknek.) Azt is elmondta, hogy a március 31-i, Emlékünnepi szolgálata (az Úrvacsora) után a királyságteremből René Vázquez otthonába ment, ahol látta, amint René felesége és édesanyja magához veszi az emlékjegyeket, a bort és a kenyeret[200]. Bonelli elmondta, hogy maga is fogyasztott az emlékjegyekből.

Ez utóbbi állításra meglepődött megjegyzéseket tettek a kérdezőbiztosok: Albert Schroeder és a Szolgálati Bizottságból, Dave Olson és Harold Jackson. Bonelli hozzátette még - és itt pontosan a szavait idézem, amint a felvételen szerepeltek -, hogy: „Alattomos vagyok." Elmondta, hogy azért ment Renéék otthonába, hogy információkat szerezzen róluk[201].

Azzal folytatta, hogy egy másik Tanútól megtudta, hogy egy Angulo nevű vén már szerzett is egy épületet, amelyben ő és René összejöveteleket fog tartani és, hogy már meg is kereszteltek személyeket az új hitükben.

A valóságban *egyetlen szó sem volt igaz* ezekből a pletykákból. A vallatók nem kérdezték meg, hogy az összejövetelek feltételezett helye hol van, vagy, hogy mi az állítólag megkeresztelt személyeknek a neve. Senki sem tudta volna ezeket alátámasztani, ha erre kérték volna, mivel ezek nem létező dolgok voltak.

A szalag egy későbbi részén Bonelli nehezen tudta kifejezni magát angolul és Harold Jackson, aki beszél spanyolul, egyeztetett vele spanyol nyelven, majd lefordította azt angolra. Bonelli kuncogva azt mondta: „Az angolom nem olyan jó, de az információ, amit adok, az." Dave Olson hangján ekkor gyorsan elhangzott, hogy „Igen testvér, te pont azt adod nekünk, amire szükségünk van. Folytasd."

Amikor meghallottam ezeket a szavakat, olyan volt, mintha valami iszonyú súly nehezedne a szívemre. Az egész beszélgetés alatt ez az ember egyetlen olyan dolgot sem mondott, amit hasznosnak lehetett volna tekinteni, feltéve, hogy az volt a célja, hogy segítséget nyújtson azoknak az embereknek, akik félreértelmezték a Szentírást. Csak akkor lehetett azt mondani, hogy Bonelli olyasvalamit „adott nekik, amire épp szükségük volt," ha a céljuk az volt, hogy vádat emeljenek, és ehhez terhelő és elítélő bizonyítékokat gyűjtöttek. A

---

[200] Mielőtt szabadságra mentem, René elmondta nekem, hogy ő, a felesége és az édesanyja mind lelkiismeretesen úgy érzik, hogy fogyasztaniuk kell az emlékjegyekből. Azt mondta, biztos abban, hogy ha mind a hárman így tennének a királyságteremben, az sok szóbeszédet okozna (ritka az olyan spanyol nyelvű gyülekezet, ahol akár csak egy ember is „felkentnek" vallaná magát). Azt mondta, úgy érezte, hogy az okozná a legkevesebb problémát, ha a felesége és az édesanyja megvárná a gyülekezeti összejövetel végét és otthon, csendben vennék magukhoz az emlékjegyeket. Elmondta, hogy Bonelli nem volt a gyülekezetükben és nem kérték meg, hogy kísérje őket haza, önmaga döntött így. (René édesanyja egykor bibliatanulmányozást folytatott Bonellivel és jól ismerte őt.)

[201] Én személy szerint kétlem, hogy akkor ez lett volna a szándéka

bizonyítéknak, amellyel szolgált, a fele szóbeszéd volt, megalapozatlan és teljes mértékben hamis, a másik felét pedig csak akkor lehetett jelentőségteljesnek tekinteni, ha valaki fenntartotta azt a nézetet, hogy egy vallásos szervezetnek joga van ahhoz, hogy megtiltsa a Bibliáról való bizalmas beszélgetést közeli barátok között, amennyiben ezek a beszélgetések nem ragaszkodnak teljes mértékben annak a szervezetnek a tanításaihoz, valamint ha ahhoz is joga van, hogy megítélje az emberek lelkiismereten alapuló cselekedeteit még akkor is, ha azok az otthonuk magányában történtek.

Bonelli magnószalagra rögzített tanúvallomásának a végén Dave Olson megkérdezte tőle, hogy meg tudná-e mondani néhány olyan testvér nevét, akik hasonló információval tudnának szolgálni. Bonelli korábban azt állította, hogy rengeteg ember hallott a „hitehagyott" hitnézetekről. Olson kérdésére azt felelte, hogy úgy emlékszik, ismer egy testvért New Jersey-ben, aki talán tudna információval szolgálni. Olson megkérdezte, mi a neve.

Bonelli azt felelte, hogy nem emlékszik, de úgy gondolja, ki tudja deríteni. Olson azt mondta: „De biztosan sokan vannak még, akik információt tudnának nyújtani." Bonelli ekkor azt mondta, azt hiszi, ismer olyan „testvérnőket," akik talán tényleg tudnának. Hogy hívják őket? Még ezt is ki kell majd derítenie.

Albert Schroeder ekkor háláját fejezte ki Bonellinek, amiért így együtt működött velük a tanúskodásban, majd azt tanácsolta neki, hogy „maradjon szellemileg erős azáltal, hogy rendszeresen látogatja az összejöveteleket", valamint hozzátette, hogy ha Bonelli még hallana bármilyen más információt, akkor keresse fel őket megint.

Véleményem szerint semmi sem fejezi ki olyan világosan és erőteljesen, hogy merre is tartott a vizsgálódásnak, kihallgatásoknak és végső elítélésnek ez az egész folyamata, mint ez a bizonyos magnófelvétel. Semmi sem tudna jobban segíteni Jehova Tanúinak, bárhol is lakjanak, hogy képesek legyenek egy kiegyensúlyozott, nem egyoldalú nézetet kialakítani arról, hogy mi is történt, milyen „klíma" uralkodott, hogyan viselkedtek azok az emberek, akik a főhivatalban „Isten csatornájával" voltak kapcsolatban, mint az, ha meghallgatják ezt a magnófelvételt, és összehasonlítják azzal, amit szervezet eddig mondott nekik, vagy amit szóbeszéd útján eddig hallottak. De ahhoz is joguk kell, hogy legyen, hogy megkérdezzék, mi történt annak érdekében, hogy igazolják ennek az embernek a tanúbizonyságát, hogy elválasszák a tényeket a szóbeszédtől, és ahhoz is joguknak kell lennie, hogy megkérdezzék, miért tekintettek erre a tanúbizonyságra a főhivatal emberei úgy, mint ami olyan értékkel bír, *„amire éppen szükségük van."*

Annak a valószínűsége, hogy a szervezet megengedné, hogy bárki meghallgathassa ezt a felvételt (anélkül, hogy bármit is kitörölnének belőle), és kérdéseket is tehessen fel, úgy gondolom, gyakorlatilag nulla. Én személy szerint azt hiszem, hogy inkább letörölnék a felvételt, minthogy ezt megengednék. Még mindig nem értem, hogy az Elnöklői Bizottság hogyan tudta szégyenérzet nélkül megengedni nekem, hogy meghallgassam.

A Vezető Testületnek bőven volt alkalma, hogy megtudja: néhány nappal a főhivatali személyzet néhány tagjának kiközösítése után a felvételen találhatóhoz hasonló jellegű pletykák kezdtek terjedni a Bétel-családban. A „hitehagyottak" már elkezdték kialakítani saját vallásukat, már saját szeparatista összejöveteleket is tartottak, és embereket kereszteltek, új hitük pedig a „Szabadság Fiai" nevet kapta – ilyen és ehhez hasonló mendemondák járták. Ezek mind tökéletesen alaptalanok voltak. A Vezető Testület tagjai, amikor elnököltek a reggeli bibliai megbeszéléseken, sokféle megjegyzést tettek ezekről a „hitehagyottakról", de nem tartották helyénvalónak, hogy rámutassanak, mennyire hamisak ezek a közszájon forgó híresztelések

Senki sem állította le ezeket a pletykákat, és végül elterjedtek az egész földön. Pedig mindegyik Tanú, aki továbbadta őket, még ha akaratlanul is, de valótlant állított a felebarátjáról. Egyedül a Vezető Testület tagjai voltak abban a helyzetben, hogy bebizonyíthatták volna ezeknek a híresztéléseknek a valótlanságát, és így leállíthatták volna a

hamis tanúbizonyságok terjedését. Hogy ezt miért nem tették meg, csak ők tudják. Nem kétlem, hogy voltak közöttük olyanok is, akik őszintén hitték, hogy a hírek, melyeket hallanak, tényeken alapulnak. De azt hiszem, hogy az ő helyzetükben és az ő felelősségük súlyával, kötelességük lett volna, hogy vizsgálatot folytassanak, és segítsenek másoknak is felismerni, hogy ez a szóbeszéd nem tényeken alapul, hanem csak a képzelet szüleménye, és nem egyszerűen csak a képzelet szüleménye, hanem ártalmas, sőt gonosz kitaláció.

Nem állítom, hogy kizárólag az egyik oldalra volt jellemző a helyzet hibás megítélése. Egyáltalán nem kétséges előttem, hogy mi, akiket „bíróság elé vittek", időnként szintén tettünk meggondolatlan kijelentéseket. A bizonyítékok azt mutatják, hogy a legszélsőségesebb kijelentéseket egy olyan ember tette, aki, amikor felkeresték, készségesen felajánlotta, hogy a „vád tanúja" lesz, és tanúskodott egyik véntársa ellen. Én nem ismerem személyesen azt az embert, sosem találkoztam vele, és a másik vént sem ismerem. Számomra ők teljesen ismeretlen emberek[202].

Nem gondolom úgy, hogy teljes mértékben helytelen volt a főhivatal részéről legalább egy kicsit megvizsgálni a helyzetet, annak az információnak a nyomán, ami a tudomásukra jutott. Ez teljesen természetes volt részükről. Ha hittek abban, hogy amit tanítanak, az Isten igazsága, akkor helytelen lett volna, ha ezt nem teszik meg.

Amit nehezen tudok megérteni, és a Szentírással összhangba hozni, az a *mód*, ahogyan ezt megtették, az elsietett reakció és hevesség, az alkalmazott módszerek – az, hogy az információkat elfedezték és visszatartották azoktól a személyektől, akiknek alapvető érdekei közvetlenül érintve voltak, akiknek becsületes neve kockán forgott, fondorlatos viselkedésük, mellyel az ártalmas információt beszerezték, a hízelgéstől a kiközösítéssel való fenyegetőzésig minden, hogy megszerezzék az illető „együttműködését" a terhelő bizonyítékok megszerzésében – és mindenek felett, az a szellem, amit mutattak, az a lesújtó despotizmus, az érzéketlen legalisztikus hozzáállás, és az alkalmazott intézkedések kíméletlensége. Bármilyen meggondolatlan megjegyzéseket is tettk azok, akiket a „bíróság elé vittek", azt hiszem, a tények világosan mutatják, hogy ezt magasan túlszárnyalták azok az eszközök, melyeket az ügy kezelésében használtak.

Ahogyan az inkvizíció idején is, minden jog az inkvizítorok kezében volt, a vádlottaknak semmilyen joguk sem volt. A vizsgálóbiztosok úgy érezték, hogy joguk van bármennyi kérdést feltenni, de ugyanakkor elutasították, hogy feleljenek a nekik feltett kérdésekre. Ragaszkodtak ahhoz, hogy titokban tartsák a jogi eljárást, melyet másoknak egyáltalán nem volt alkalmuk megfigyelni, ők azonban fenntartották azt a jogukat, hogy beleüssék az orrukat a vizsgált személyek magánbeszélgetéseibe és cselekedeteibe. Az ő szemükben a bírói vizsgálat eltitkolása helyes volt, a „titoktartás" gyakorlása, a köntörfalazásuk pusztán „gyakorlatiasság" és stratégia, azonban körmönfontságnak bélyegezték, és a titkos összeesküvés bizonyítékaként fogták fel, amikor a vádlottak próbálták megőrizni magánbeszélgetéseik titkosságát.

A kivizsgálók azt várták, hogy intézkedéseire az Isten és „kinyilatkoztatott igazságai" iránti lelkesedésük bizonyítékaként tekintenek majd, míg ugyanakkor a legrosszabbat feltételezték mindenben, amit a vádlottak tettek, tekintetbe sem véve az őszinteségüket, hogy Istent szeretnék az első helyre tenni, vagy az igazság iránti szeretetüket még akkor is, ha az igazság ellentmondott a hagyományos tanításoknak.

Amikor például René Vázquez a kihallgatásán arra törekedett, hogy magát mérsékelten és ne dogmatikusan fejezze ki, hogy megmutassa, nincs olyan vágya, hogy tüzes vitákat szítson kisebb tanításbeli kérdésekben és, hogy világossá tegye, hogy nem ragaszkodik ahhoz, hogy mások is úgy lássák a dolgokat ahogyan ő, vagy, hogy elfogadják a véleményét, úgy találta, ez nagy elégedetlenséget okozott a bírói bizottság tagjainak. Arra törekedtek, hogy kihúzzák belőle belső érzéseit és személyes meggyőződését. Elmondása szerint, amikor

[202] Ezek a vének a René gyülekezetével szomszédos gyülekezetben szolgáltak.

egy kérdés az egyik irányból nem érte el ezt, akkor egy másik irányból feltett kérdéssel próbálták rákényszeríteni valamilyen kategorikus válaszra. Az első bírói bizottság előtti meghallgatásán egy másik vén, Benjamín Angulo is a „bíróság előtt állt". Angulo nagyon pozitív volt, számos kifejezésében még hajthatatlan is. Amikor René mérsékelt kifejezéseket használva beszélt, az egyik Bírói Bizottsági tag, Harold Jackson azt mondta Renének: „te még egy jó hitehagyott sem vagy." Mondván, hogy René nem védi meg egyértelműen a hitnézeteit, Jackson így folytatta:

> „Nézd Angulot, ő védelmezi őket. Te beszéltél Anguloval ezekről a dolgokról és nézd meg, ő most hogyan beszél ezekről. Lehet, hogy kiközösítik és te mégsem vagy egyértelmű ezekben a pontokban."

A második meghallgatáson a fellebbviteli bizottsággal, amint bebizonyosodott, René mérsékletességre tett erőfeszítései előhozták a „rizsa" kifejezést. A kíméletesség, higgadtság és a behódolásra való hajlandóság, ahol az lehetséges, olyan tulajdonságok, amelyek nem számítanak jó bizonyítékoknak a személyek lázadó „hitehagyottként" történő kiközösítésére. Mégis, ezek a tulajdonságok René Vázquez jellemének részeit alkotják, és akik ismerik őt, tudják, hogy ez igaz rá.

Két évvel a kiközösítése után beszélgettem Renével erről az egész ügyről és megkérdeztem, hogyan érzi most magát azzal kapcsolatban, hogy másoknak is beszélt arról, hogy mit látott a Szentírásban. Mit mondana annak, aki azzal érvel, mint abban az esetben, ha valaki egy üzleti szervezetnek dolgozik, hogy amíg része annak a szervezetnek, be kell tartania az összes irányelvét, és ha ezt nem tudja megtenni, akkor először ki kell lépnie, mielőtt bármit is mondana. A válasza ez volt:

> „Ez azonban egy üzleti szervezet és én nem ilyen fogalmak szerint gondoltam ezekre az ügyekre. Úgy tekintettem a dologra, mint amelyben az egyén egy magasabb szintű kapcsolatba kerülhet Istennel. Tudom, hogy mik voltak az érzéseim akkor és mi volt a szívemben és senki sem mondhatja ezt nekem másként. Ha akkor valamilyen rendszer része voltam, azt miért kellene most tagadnom? Amikor a meghallgatások jöttek, azért imádkoztam, hogy ne legyek majd kiközösítve. Mások is ugyanígy tettek. Mégis megtörtént.
>
> Ha csupán azért maradtam volna a szervezetben, hogy megtérítsek másokat, akkor mostanra már harcias aktivista lennék. Hol van a „szekta", amin dolgoztam? Hol vannak a későbbi tények, amelyek bizonyítják, hogy ezen munkálkodtam? Mind a mai napig, még akkor is amikor az emberek odajönnek hozzám beszélgetni, ezt követően inkább hagyom, hogy ők hívjanak engem ahelyett, hogy én kezdeményeznék.
>
> Ha újra végig kellene csinálnom, ugyanezzel a dilemmával néznék szembe. Úgy érzem, hogy oly sok jó származott abból, amit megtanultam a Szentírásból, hogy nagy áldásnak bizonyult a dolgok tisztázása és közelebb vitt engem Istenhez.
>
> Ha lett volna valami 'rendszerem', akkor előre megtervezhettem volna, hogy hogyan tegyem a dolgokat. De amit tettem, az egyszerűen emberi volt és az emberi reakció szerint cselekedtem. Ez az emberi tényező vált elsődlegessé egy szervezettől való félelmet megelőzve. Soha sem volt olyan gondolatom, hogy elkülönítem magam a Tanúktól. Én csupán örvendeztem azon, amit a Bibliában olvastam. A következtetések, amikre jutottam a személyes bibliatanulmányozásom eredményei voltak. Én semmilyen módon sem próbáltam dogmatikus lenni.
>
> A kérdésem az, összesen harminc év Tanú szolgálatom után, hogy az általam érzett irgalmasságot és együttérzést *ők* miért nem érezték? Miért játszottak össze a kérdések feltevésében? A meghallgatásokat úgy tartották meg, hogy információkat gyűjtsenek a bűn bizonyítására és nem úgy, hogy egy 'tévedő' testvérnek segítsenek."

Az egyik pletyka, ami széles körben, valójában nemzetközi szinten, terjedt, az volt, hogy ez a három ember (Vázquez, Sánchez és Kuilan), akik mindnyájan a spanyol fordítási osztályon dolgoztak, szándékosan megváltoztatták az anyagokat fordítás közben, és hogy én is tudtam erről és helyeseltem. (A francia nyelvű országokban ezt a pletykát a francia fordításokra alkalmazták.) René ezeket a megjegyzéseket fűzte a dologhoz:

> „Ez nevetséges. És lehetetlen is lett volna megtenni. Semmit sem változtattunk, és ilyen soha eszünkbe se jutott. Soha senki sem vádolt bennünket ilyennel. Minden lefordított anyag körülbelül öt különböző ember kezén megy keresztül, hogy ellenőrizzék, és Fabio Silva az utolsó, aki elolvassa. Fordításkor mindig hűen ragaszkodnunk kellett az eredeti gondolathoz.”[203]

Talán a legrosszindulatúbb híresztelés, amit a vének és mások igazságként adtak tovább az ország különböző részein, az volt, hogy a „hitehagyottak” között egyesek homoszexualitást gyakorolnak. Hogy egy ilyen szemenszedett hazugság honnan eredhetett, elképzelni is nehéz. Egyetlen magyarázatot tudok elképzelni: körülbelül egy évvel azelőtt, hogy a vizsgálati eljárások elkezdődtek volna, a szervezet egy felelős pozícióban levő tagját homoszexuális hajlamokkal vádolták meg. A Vezető Testület foglalkozott az üggyel, és igyekezett eltitkolni a dolgot. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy mégis útjára indult némi szóbeszéd. A pletykafészkek aztán ennek az embernek a tetteit átruházták a „hitehagyottakra”. Ez nem volt nehéz, mivel a pletyka terjesztőit ritkán érdeklik a tények. Semmilyen más lehetséges magyarázatot nem tudok elképzelni.

Olyan emberek, akik azzal büszkélkednek, hogy milyen emelkedett keresztény elveik vannak, miért terjesztenek ilyen rosszindulatú pletykákat, amikor a szóbeszéden kívül abszolút semmi alapjuk sincs rá? Azt hiszem, hogy sok esetben ez egyszerűen azért volt, mert sokan úgy érezték, hogy valahogy igazolniuk kellene a saját elméjükben és szívükben azt, ami történt. Szükségük volt valamilyen okokra, a valódi okokon kívül, hogy megmagyarázhassák, miért alkalmaztak villámtárgyalást és ilyen kíméletlen bánásmódot olyan emberekkel szemben, akik feddhetetlen múlttal rendelkeztek, és akiket még a legközelebbi társaik is békeszerető, és nem agresszív természetű embereknek ismertek. Ahhoz, hogy meg tudják érteni, miért akasztották az ilyen emberekre hirtelen a „hitehagyottság” ocsmány címkéjét, *valamivel több* kellett, mint a puszta tények ismerete. Enélkül azok, akik ismerték ezeket az embereket, vagy hallottak róluk, arra kényszerültek volna, hogy szembenézzenek annak a lehetőségével, hogy az a szervezet, amelyet ők Isten egyedüli kommunikációs és iránymutató csatornájának tartottak, esetleg nem az, mint aminek hiszik. Sokak számára ez egyenlő volt a lehetetlenséggel. Ez súlyosan megzavarta volna a biztonságérzetüket, amely nagyrészt (és sokkal inkább, mint amennyire hajlandók lettek volna elismerni) egy emberi szervezet iránti feltétlen bizalmukon alapult.

SZANHEDRIN-ÉLMÉNY

> *„Márpedig a sáfároktól elsősorban azt követelik, hogy mindegyikük hűségesnek bizonyuljon. Én pedig a legkevésbé sem törődöm azzal, hogy ti hogyan ítélkeztek felettem, vagy más emberek hogyan ítélkeznek egy napon; sőt magam sem ítélkezem önmagam felett. Mert semmi vádat nem tudok önmagamra*

[203] Nemcsak, hogy mindent számos különböző ember ellenőrzött Brooklynban, de a spanyolul beszélő országokban a fiókhivatalok személyzetének nagy százaléka tud angolul, akik a kiadványokat mindkét nyelven olvassák. Ha igaz lenne az a vád, hogy szándékosan megváltoztattunk valamit, azt azonnal jelentették volna. Másképp gondolkodni erről a dologról azt jelentené, hogy az illető nem vesz tudomást a tényekről, vagy azt, hogy azok, akik kitalálták és terjesztik ezeket a pletykákat, nem tartották fontosnak a tényeket.

mondani, de nem ez tesz igazzá, mert aki felettem ítélkezik, az Úr az.” - 2Korinthusz 4:2-4*, Magyar Bibliatársulat.*

Amikor megérkeztem Brooklynba, az összes információt, amit addig elhallgattak előlem, most egyszerre rám zúdították. Másnap reggel meg kellett jelennem a Vezető Testület teljes ülésén.

Később már képes voltam átgondolni, és megértettem, hogy pontosan mi is történt, hogy milyen programot követtek cselekedeteikben, és milyen módszereket alkalmaztak. De akkor mindez csak sokkot keltett bennem. Nem volt alkalmam, hogy a résztvevőket megkérdezzem, vajon igaz-e mindaz, amit itt előadtak nekem – őket már kiközösítették, és így tanúvallomásuk elfogadhatatlan volt a Testület számára.

Még mindig nehezen tudtam elhinni, hogy azok az emberek, akikkel egész életemben azonos volt a vallási örökségem, olyan dolgokra képesek, amelyek most a szemem láttára zajlottak le. Különös, hogy most, amikor a főhivatalba mentem, ugyanazok az érzések fogtak el, amelyeket akkor éreztem, amikor Trujillo diktátor uralma alatt a Dominikai Köztársaságba utaztam. Puerto Ricóban, ahonnan elindultam, minden olyan szabad és nyitott volt, az emberek az utcán és a tömegközlekedési eszközökön mindenféle korlátozottság nélkül beszélgettek. De amint a gépem leszállt az akkori Ciudad Trujillo (most Santo Domingo) repülőterén, a változás majdhogynem kézzelfogható volt. Az emberek annyira vigyáztak, hogy mit is mondhatnak, a tömegközlekedési eszközökön alig beszélgettek, az emberek aggódtak, nehogy valamelyik megjegyzésüket a diktátorra nézve kedvezőtlennek tartsák, és nehogy a kémrendszer, mely az alatt a rezsim alatt virágkorát élte, jelentse a hatóságoknak. Az a fajta beszélgetés és gondolatcsere, amely teljesen normálisnak számított Puerto Ricóban, a Dominikai Köztársaságban veszélyes volt, mivel emiatt az illetőt az állam ellenségének kiálthatták ki. Az egyik országban az emberek elmondhatták a véleményüket akkor is, ha az különbözött a többségétől, és nem kellett a miatt aggodalmaskodniuk, hogy később esetleg megtudják, hogy valaki beárulta őket. A másikban, ha valaki egy olyan gondolatot közölt, amely nem felelt meg a fennálló ideológiának, később azon kapta magát, hogy önvád gyötri, mintha valami helytelen dolgot követett volna el, ami miatt bűnösnek kellene éreznie magát, és meglehetett az a rossz előérzete is, hogy valaki talán beárulja. Ez utóbbi esetben nem az volt a kérdés, hogy amit mondott, az igaz volt-e; sem pedig az, hogy becsületes szándékkal mondta-e, vagy hogy erkölcsi szempontból helyes volt-e. A kérdés csupán az volt, mit szólnak majd hozzá azok, akik hatalmon vannak.

Amikor a főhivatalban ez utóbbihoz hasonló érzéseim voltak még 1980 tavasza előtt, az mindig csak mulandó, pillanatnyi érzés volt. Most teljesen a hatása alá kerültem, szinte nyomasztó volt. Az, hogy az irányítást gyakorló hatalom kézbentartói milyen álláspontot képviseltek, már kiderült abból a „tájékoztatóból”, amelyet az Elnöklői Bizottság tartott nekem, és azokból a megjegyzésekből, melyeket ők és a Szolgálati Osztály tagjai tettek a magnófelvételeken. Abban a rendkívüli érzelmi hangulatban és gyanakvó légkörben, amely kialakult, nehéz volt észben tartanom, hogy amit én vagy mások mondtunk, azt másképp is lehetne értelmezni, nemcsak olyan szigorúan, ahogyan ezek az emberek tették. Nehéz volt észben tartani, főként az után, hogy egy egész életet töltöttem megfeszített munkával a szervezet szolgálatában, hogy amit szervezeti szempontból eretnek dologként elítéltek, az Isten Szavának nézőpontjából helyes, odaillő és jó lehetett. Azt tudtam, hogy nem én kerestem az alkalmat, hogy ezekkel az emberekkel beszélhessek, ők kerestek fel engem, és én kötelességemnek éreztem, hogy Isten Szavához irányítsam őket válaszokért, még akkor is, ha ezek a válaszok különböztek azoktól, amelyeket a hatalmon levők megállapítottak.

Biztos voltam benne, hogy azoknak az embereknek a többsége, akik előtt meg fogok jelenni, kizárólag szervezeti szempontból fogja tekinteni a dolgot. Biztosan éreztem, hogy ha az elejétől fogva bármilyen más szempontot vettek volna figyelembe, akkor az egész ügyet

csendesen, békésen és egyszerűen meg lehetett volna oldani egy baráti, testvéri beszélgetéssel, egymást mérsékletre intve, ha netán valaki elragadtatta volna magát a beszédében, és másokra is tekintettel levő önuralmat sürgetve, ha valaki tapintatlan lett volna. Ha elkerülték volna a vádaskodó összeütközéseket, ha nem folyamodtak volna erőszakos módszerekhez, és nem lett volna paragrafusrágó a hozzáállásuk, akkor néhány magánbeszélgetésből és véletlen eseményből, melyben csak egy maroknyi ember vett részt, nem csináltak volna akkora problémát, hogy az már egy botrányos, valódi üggyé fajult, amely erőteljes hatással volt sok ember életére, és nemzetközi szinten is nagy visszhangot és szóbeszédet váltott ki.

Amint a Vezető Testület elé járultam, nem akartam olajat önteni a már tomboló tűzre. Már elemésztette néhány szeretett barátomat. Hajlandó voltam elismerni, hogy valamit, amit én személy szerint sajnálatosnak tartok - szélsőséges vagy dogmatikus természetű nyilatkozatok - talán elkövettek páran az érintettek közül, azonban nem állt módomban meghatározni akkor, hogy ez milyen mértékben igaz, mivel elsősorban olyan személyekkel voltak érintettek, akikkel én nem folytattam vitát a Szentírásról, néhányukat még nem is ismertem.

Május 21-én, szerdán a Vezető Testület ülése megkezdődött Albert Schroeder elnöklésével. Először elmondta, az Elnöki Bizottság azt kérdezi tőlem, hogy beleegyezem-e, hogy a Vezető Testület velem folytatott megbeszélését kazettára rögzítsék; ebbe beleegyeztem azzal a feltétellel, hogy a felvételből egy másolatot biztosítanak a számomra.

A Vezető Testület tárgyalótermében egy hosszú, ovális asztal volt, amely körül mintegy húsz ember fért el. A tizenhét tagból álló teljes Testület jelen volt. Lyman Swinglen kívül, aki a bal oldalamon ült, egy tag sem beszélgetett velem; az előző napon senki sem (még a velem kapcsolatban álló tag sem) keresett fel, sem az irodámban, sem a szobámban. Ha volt bármi melegség vagy testvéri együttérzés a Vezető Testület tárgyalótermében, azt nem sikerült felismernem. Csak olyan érzéseim voltak, amelyeket a múltban a világi bíróságok előtt megjelenve tapasztaltam, azzal a kivétellel, hogy azokban az esetekben úgy éreztem, szabadabban beszélhetek és tudtam, hogy más személyek is jelen vannak, akik tanúsíthatják, mi hangzott el, milyen hozzáállással. Ez e helyett inkább egy zárt titkos ülés volt; a kinyilvánított hozzáállás úgy tűnt, csak megerősíti azt, amit René Vázquez mondott nekem a felé megnyilvánult hozzáállásról.

Az Elnök elmondta, hogy a Testület először szeretné, ha kifejezném a véleményem mind a nyolc pontról, amelyet az Elnöki Bizottság vázolt fel a hitehagyás bizonyítékaiként (az április 28-i feljegyzésükben). Így tettem, minden esetben arra törekedve, hogy visszafogott és ne dogmatikus legyek, oly engedékeny és békülékeny amennyire csak lehettem, anélkül, hogy a lelkiismeretem ellen tennék tisztességtelen vagy képmutató magatartással. Az abszolutista (önkényes) forma, amelyben ezeket a pontokat az Elnöki Bizottság a feljegyzésében bemutatta - mintha valaki vagy teljesen elfogadja a szervezet tanításait ezekről a pontokról, vagy pedig oly dogmatikus módon tekint azokra, ahogyan a feljegyzésükben írták - egyszerűen nem illett a helyzetemre. Az általuk ismertetett nyolc pont egyike sem fejezte ki azokat a dolgokat, amiket igazi problémáknak éreztem. A kérdés nem az volt, hogy Istennek van-e egy „szervezete” a földön, hanem, hogy *milyenféle* szervezete van - egy központosított, rendkívül strukturált, tekintélyelvű szervezete, vagy egyszerűen a testvérek alkotta gyülekezetekből áll, ahol ez egyetlen fennhatóság a fennhatóság segíteni, irányítani, szolgálni és soha sem uralni? Tehát a válaszom az volt, hogy hiszem, hogy Istennek van egy földi szervezete abban az értelemben, hogy Neki volt egy gyülekezete a földön, a keresztény gyülekezet, egy testvériség.

A kérdés nem az volt, hogy Isten vezeti (vagy vezetni fogja) azokat, akik ezt a Vezető Testületet alkotják, hanem, hogy milyen mértékben és milyen feltételek mellett? Nem vontam

kétségbe vagy kérdőjeleztem meg, hogy Isten a vezetését adná ezeknek a férfiaknak, ha azt őszintén kérik (úgy éreztem, hogy néhány meghozott döntés, különösen a korábbi években, jó döntésnek bizonyult, könyörületes döntések voltak), azonban egyáltalán nem gondoltam azt, hogy ez automatikusan történik; ez mindig feltételhez kötött volt, bizonyos tényezőktől függő. Tehát a válaszom tartalmazta, hogy hiszem, az ilyen útmutatást mindig az a mérték szabályozta, amellyel Isten Szavát betartották; hogy ettől a mértéktől függően nyújtja vagy vonja vissza Isten az ő vezetését. (Azt hiszem, ez igaz minden egyénre vagy minden kollektív embercsoportra, akárkik legyenek is.)

A válaszaimat minden kérdésre ily módon adtam meg. Ha bármely vádlott olyan dogmatikus és abszolutista (önkényes) módon beszélt ezekről a kérdésekről, ahogyan az Elnöki Bizottság bemutatta őket, akkor mindig késztetést éreztem, hogy helyreállítsam egy-egy intézkedés ésszerűségét és mértékletességét, hogy összhangba hozzam őket, ahelyett, hogy súlyosbítanám a problémát, és olyan rugalmas voltam, amennyire csak tudtam.

Viszonylag kevés további kérdést tettek fel nekem. Lyman Swingle a bibliakommentárokról kérdezte a véleményem, amiből megtudtam, hogy ez vita tárgya volt a Testületben. Azt feleltem, hogy sokkal nagyobb mértékben kezdtem el ezeket használni a nagybátyám bátorításának eredményeként (a *Segítség* projekt alatt) és, hogy ha az a véleményük, hogy ezeket nem kellene használnom, akkor a Bétel könyvtárának egész szakaszait ki kellene üríteni, hiszen ott több tucatnyi, óriási mennyiségű ilyen kommentár található.

Martin Poetzinger, aki több évet töltött koncentrációs táborokban a náci rezsim idején, elégedetlenségét fejezte ki a nyolc tantétellel kapcsolatban adott válaszaimat illetően. Hogyan lehetséges, kérdezte, hogy úgy érzek, ahogy, ha ezek az emberek ilyen erős megállapításokat tettek? (Ahogyan ez a többiekre is igaz volt, ő sem beszélt soha személyesen egyikükkel sem.)[204] Azt válaszoltam, hogy nem lehetek felelős azért, hogy mások milyen módon fejeznek ki dolgokat és a Római levél harmadik fejezetének 8. versére valamint a Péter második levele harmadik fejezetének 15. és 16. verseire irányítottam a figyelmét, példákat mutatva arra, hogy még Pál apostol kifejezéseit is tévesen magyarázták vagy értették néhányan. Bár nem mondtam ki, őszintén szólva a körülményeimet ahhoz hasonlónak éreztem, amit Lukács írt le a tizenegyedik fejezet 53. versében, hogy olyan férfiak körében vagyok, akik 'kérdésekkel kezdték ostromolni további dolgok felől, és közben leselkedtek utána, hogy beszédében valamin rajtakaphassák'. A Testület magatartása a korábbi hetek folyamán nem szolgált alapul más érzésnek.

Poetzinger azzal folytatta, hogy elmondta a véleményét a kiközösített „hitehagyottakról", és erős érzelmi felindulással kijelentette, hogy most megmutatták valódi arcukat, mivel „távozás előtt kidobták Őrtorony-kiadványaikat a szemétbe". (Ez is egyike volt azoknak a pletykáknak, amelyek széles körben terjedtek a Bétel-családban, valójában az egyik vezető testületi tag jelentette be a Bétel-családnak egy reggel.) Azt mondtam Martin Poetzingernek, hogy sohasem vonnék le következtetéseket, amíg nem beszéltem az érintettekkel, hogy megismerjem a tényeket. Megmondtam neki, hogy az alatt a tizenöt év alatt, amióta a főhivatalban szolgáltam, csak nagyon ritkán volt olyan, hogy valaki a szeméttároló-helyiségbe ment anélkül, hogy jókora mennyiségű társulati irodalmat ne talált volna a szemétben – régebbi folyóiratokat és könyveket – melyeket a Bétel-család tagjai dobtak ki. Azt is mondtam neki, hogy értesüléseim szerint a kiközösített Bétel-tagok némelyike repülőgépen utazott el Puerto Ricóba, és hogy az ilyen könyvek a legsúlyosabb, de a legkönnyebben pótolható dolgok közé tartoznak. Megismételtem, hogy nem tartom igazságosnak, hogy ítéletet mondjanak hallomásból származó információk alapján, és hogy

[204] Lloyd Barry is kifejezte elégedetlenségét, azt mondta, hogy én „mellébeszéltem" mind a nyolc ponttal kapcsolatban, amit az Elnöklői Bizottság a „hitehagyásomra" bizonyítékul felhozott.

úgy gondolom, ez különösen nem való olyan embernek, aki a bírói székben ül. Hosszan rám nézett, de nem szólt többet.

A következő kérdés az Emlékünneppel (az Úrvacsorával) volt kapcsolatos, melyet én vezettem le az előző hónapban (áprilisban) a floridai Homestead-ben[205]. Igaz-e, hogy nem beszéltem a „más juhokról" (a földi reménységűekről) az előadásomban? Azt feleltem, hogy igen, és elmeséltem nekik, mi történt az első évben, amikor a Dominikai Köztársaságból Brooklynba jöttem. Feleségemmel egy olyan gyülekezetbe mentünk az Emlékünnepre, amely ezt az összejövetelt aránylag kora este tartotta. Ezért még időben vissza tudtunk térni a Bételbe, hogy ott is meghallgathassuk a teljes előadást, melyet nagybátyám tartott, aki akkor alelnök volt. A beszéd után meghívtak bennünket nagybátyámmal együtt Malcolm Allen, az egyik Bétel-tag szobájába. A feleségem rögtön ezt kérdezte a nagybátyámtól: „Észrevettem, hogy sehol sem említetted a „más juhokat" az előadásodban, miért volt ez?" Ő azt felelte, hogy úgy gondolta, ez az este sajátosan a „felkenteké", és ezt mondta: „Ezért csak rájuk összpontosítottam." Elmondtam a Testületnek, hogy még ma is őrzöm azt a jegyzetet, amit az alelnöknek arról az előadásáról készítettem, és azóta sokszor használtam, amikor én tartottam az emlékünnepi előadást. Szívesen meg is mutatom nekik, ha szeretnék. (Természetesen Fred Franz is jelen volt ekkor, és nyugodtan meg is kérdezhették volna erről az előadásról.) A témát lezárták[206].

A sajnálatom a történtek miatt, melyek azon alapultak, hogy néhány ember nyilvánvalóan túl szélsőséges kijelentéseket tett, őszinte volt. Elmondtam a Testületnek, hogy ha engem értesítettek volna, akkor minden megtettem volna, ami a hatalmamban áll, hogy megállítsam ezt a dolgot. Nem tagadtam, hogy meggondolatlan kijelentések hangzottak el, és magamat sem vontam ki ez alól, de hangoztattam, hogy helytelen a meggondolatlanságot a rosszindulatúsággal egyenlően megítélni. Kifejeztem a tiszteletemet és bizalmamat azoknak az embereknek a keresztény tulajdonságai iránt, akiket személyesen ismertem, és akikre ilyen módon tekintettek, és akikkel így bántak. Elmondtam nekik mindazt, amit René Vázquez harminc éves szolgálatáról tudtam, őszinte odaadását és feddhetetlen múltját Puerto Ricóban, Spanyolországban és az Egyesült Államokban. Kifejeztem amiatti megdöbbenésemet is, hogy miután oly hosszú ideig együtt éltem és szolgáltam velük, mint vezető testületi társaimmal, egyikük sem látta helyénvalónak, hogy kapcsolatba lépjen velem és megossza velem az igazságot arról, hogy mi is történik.

Egyedül az elnöklő Schroeder válaszolt. Gyorsan azt mondta: „De Ray, te sem voltál teljesen őszinte velünk. Nem mondtad meg [a telefonbeszélgetésben], hogyan szereztél tudomást az Írói Bizottsággal kapcsolatos vizsgálatról." Azt feleltem: „Kérdezted?" „Nem," hangzott a válasza. Erre azt mondtam: Ha megkérdezted volna, habozás nélkül megmondtam volna neked. Ed Dunlap felhívott, és ő említette." Nem sokkal ezután Karl Klein, az Elnöklői Bizottság egy másik tagja mosolyogva elismerte, hogy „Nem voltunk teljesen őszinték Ray-jel", majd hozzátette: „ha René Vázquez úgy válaszolt volna a kérdésekre, ahogyan Ray, akkor nem közösítettük volna ki." Mivel sem Karl, sem az egész Vezető Testület egyetlen más tagja sem tett semmiféle erőfeszítést sem arra, hogy beszéljen Renével, hogy elmenjen a vele tartott első „vizsgálódó" beszélgetésre, vagy az első bírói meghallgatásra, ezért csak az a jelentés alapján tudták a válaszait megítélni, melyet azoktól kaptak, akik ezeket a tevékenységeket helyettük elvégezték. Hogyan lehetséges, hogy ilyen másodkézből való információk alapján úgy érezték, képesek ítélkezni vagy összehasonlításokat tenni, azt nem

[205] Jehova Tanúi csak évente egyszer tartják meg ezt az ünnepet, körülbelül húsvét idején.

[206] Jellemző példája volt a közszájon forgó pletykáknak (és ezzel kapcsolatban még a messzi Új Zélandról is kaptam kérdéseket), hogy a beszédemben arra bátorítottam mindenkit, hogy vegyen az emlékjegyekből, és hogy egy egész gyülekezet valóban vett is (ami valóban elég feltűnő esemény lenne Jehova Tanúi számára). Az igazság azonban az volt, hogy amikor azt a beszédet mondtam Floridában, 1980 áprilisában, pontosan két személy vett az emlékjegyekből, jómagam és egy hölgy, aki nem volt Jehova Tanúja, hanem az egyik helyi egyház tagja.

tudom. Az Elnöklői Bizottság, tagjai közt Karl Kleinnel, hajlandó volt időt szakítani arra, hogy a vádlókkal találkozzon, hogy meghallgassa a felhozott vádakat, beleértve a terhelő tanúvallomásokat is, melyeket a Godínez házaspár és Bonelli adott, de *nem szánták rá az időt, hogy a vádlottak közül csak egyetlen eggyel is beszéljenek*. Azt hiszem, ez aligha nevezhető a testvéri szeretet és az együttérzés példamutató kifejezésének.

A Testület tagjainak többsége csak ült és hallgatott, nem kérdeztek, nem tettek megjegyzéseket. Két vagy három óra után (érzelmileg túlságosan felfokozott állapotban voltam ahhoz, hogy az időt figyeljem) tudatták velem, hogy elhagyhatom a tárgyalótermet és, hogy majd kapcsolatba lépnek velem. Az irodámba mentem és vártam. Közelgett az ebédidő és az ablakból láttam, amint a Vezető Testület tagjai a kerten keresztül sétálva az étkezőbe mentek. Nekem nem volt étvágyam és tovább várakoztam. Mire három óra lett, túl kimerültnek éreztem magam ahhoz, hogy ott maradjak és a szobámba mentem. Az előző hetek, az Elnökkel folytatott telefonbeszélgetés és a sokk, amikor rájöttem, hogy az milyen félrevezető volt, a szorongás amit számos telefonhívásban fejeztek ki azok, akik ki voltak téve az intenzív kihallgatásoknak és nyomásnak, az ezt követő kiközösítések gyorsasága és kíméletlensége és legfőképpen a folyamatos hallgatás a Vezető Testület részéről, nem tájékoztatva engem egyetlen fejleményről sem mindezek közül, akkorra csúcsosodott ki a reggeli tapasztalatomban, a hideg hozzáállásban és az azt követő várakozás óráiban. Estére fizikailag beteg lettem.

Aznap este egy telefonhívás érkezett a szobánkba, amelyben Schroeder Elnök kérte tőlem, hogy találkozzak a Testülettel egy esti ülésen, további meghallgatáshoz. A feleségem vette fel a telefont helyettem és megkértem, mondja el neki, hogy egyszerűen túl beteg vagyok ahhoz, hogy elmenjek és, hogy már elmondtam, amit el kellett mondanom. Meghozhatják a döntésüket azok alapján, amit hallottak.

Később aznap este Lyman Swingle, aki két emelettel felettünk lakott, eljött, hogy megnézze, hogy vagyok. Ezt nagyra értékeltem és elmondtam neki, hogy milyen nagy megerőltetést jelentett az elmúlt pár hét. Kifejtettem neki, hogy ami a legmélyebben nyugtalanított, az nem a Testület velem kapcsolatos esetleges döntése volt, hanem, hogy Isten Szavának csodálatos igazságait undorító színben tüntették fel. Úgy értettem, hogy akkor úgy éreztem, és még most is úgy érzem, hogy az összes megtörtént dolog legúlyosabb aspektusa az a mód, ahogyan egy sor szervezeti tanítást használtak fel irányadó mértékként, amelyekkel szemben értékelték a Biblia nyilvánvaló kijelentéseit, és ezeket az egyszerű kijelentéseket (mivel nem feleltek meg a szervezeti értelmezés „mintájának”) eltorzult tanításokként ábrázolták, amelyek a „hitehagyás” bizonyítékául szolgáltak.

Isten Szavának olyan nyilvánvaló, ugyanakkor csodálatos kijelentéseit tartottam szem előtt, mint:

> „Nem törvény alatt, hanem ki nem érdemelt kedvesség alatt vagytok.”
>
> „Mert akiket Isten szelleme vezet, azok mind Isten fiai.”
>
> „Egy a test, és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is: egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek; ő van mindenek felett, és mindenek által, és mindenekben.”
>
> „Mert valahányszor eszitek e kenyeret és isszátok e poharat, mindegyre az Úr halálát hirdetitek, míg meg nem érkezik.”
>
> „Mert egy Isten van, és egy közvetítő Isten és emberek között: egy ember, Krisztus Jézus.”
>
> „Nem a ti dolgotok, hogy tudomást szerezzetek azokról az időkről vagy időszakokról, amelyeket az Atya a saját fennhatósága alá helyezett.”[207]

[207] Máté 23:8; Róma 6:14; 8:14; Efézus 4:4-6; 1Kor 11:26; 1Tim 2:5; Csel 1:7.

Ezzel szemben az Elnöki Bizottság által egyfajta „Hitvallásként” használt nyolc pont, amely alapján megítélték az embereket, nem tartalmazott *egyetlen olyan pontot sem*, ahol az adott Társulati tanítást egyszerű, egyértelmű Szentírási állítások támogatták volna. Melyik nyilvánvaló Szentírási állításra tud valaki, vezető testületi tag vagy bárki más rámutatni és azt mondani: „Itt a Biblia egyértelműen azt mondja”:

1. Hogy Istennek vagy egy „szervezete” a földön - amelyről itt szó van, az egyetlen a maga nemében - és egy Vezető Testületet használ annak irányítására? *Hol tesz a Biblia ilyen kijelentéseket?*
2. Hogy az égi reménység nem áll nyitva bárki előtt és mindenki előtt, aki magáévá teszi azt, hogy azt felcserélte egy földi reménység (1935 óta) és, hogy Krisztus szavai a jelképes kenyérrel és borral kapcsolatban, „Ezt cselekedjétek a rólam való megemlékezésül”, nem vonatkozik minden személyre aki hittel bízik az ő váltságáldozatában? *Melyik bibliaversek tesznek ilyen állításokat?*
3. Hogy a „hű és értelmes rabszolga” az egy bizonyos keresztényekből álló „osztály”, hogy az nem vonatkozhat személyekre és, hogy az egy Vezető Testületen keresztül működik? *Még egyszer, hol tesz a Biblia ilyen állításokat?*
4. Hogy a keresztények két osztályra vannak osztva, egy különböző kapcsolatban Istennel és Krisztussal, attól függően, hogy földi vagy égi reménységűek? *Hol olvashatunk ilyet?*
5. Hogy a Jelenések könyvében említett 144.000-et szó szerinti számként kell venni és, hogy a „nagy sokaság” nem vonatkozik és nem vonatkozhat olyan személyekre, akik Isten mennyei udvarában szolgálnak? *Hol találjuk ezeket az állításokat a Bibliában?*
6. Hogy az „utolsó napok” 1914-ben kezdődtek el és, hogy amikor Péter apostol (a Csel 2:17-ben) a Pünkösdtől megkezdődött utolsó napokról beszélt, nem ugyan azt az „utolsó napokat” értette, mint Pál (a 2Tim 3:1-ben)? *Hol?*
7. Hogy az 1914-es naptári év volt az időpontja, amikor Krisztus először lépett hivatalosan trónra Királyként az egész föld felett és, hogy ez a naptári év jelöli az ő parousiájának kezdetét? *Hol?*
8. Hogy amikor a Biblia a Héberek 11:16 versében azt írja, hogy az olyan férfiak, mint Ábrahám, Izsák és Jákób „jobb helyre törekszenek, azaz olyanra, amely az éghez tartozik”, nem jelentheti azt, hogy mennyei életük volna? *Hol?*

Az említett társulati tanítások között nincs egyetlen egy sem, amelyet egy egyszerű, közvetlen szentírási idézettel igazolni lehetne. Ha megpróbálnánk alátámasztani őket, minden egyes esetben bonyolult magyarázatokra, írásszövegek összetett kombinációira, és időnként szinte mentális tornamutatványokra lenne szükségünk. Mégis, ezeket a tanításokat használták mások kereszténységének megítélésére, ez volt az a kiindulópont, mely alapján eldöntötték, hogy azok az emberek, akik az életüket tették fel Isten szolgálatára, hitehagyottak-e!

A Vezető Testület előtti kihallgatásom utáni reggelen Schroeder Elnöklő bejött a szobámba, és hozott magával egy magnetofont, hogy felvegye a válaszomat a személyzet egyik tagjának, Fabio Silvának újabb tanúvallomására, melyben beszámolt azokról a dolgokról, melyeket René Vázquez mesélt neki, amikor a René őt repülőtérről hazavitte. Azt feleltem, hogy az ilyen hallomásból származó bizonyítékokra nincs mit mondanom.

A reggel gyorsan eltelt, és úgy éreztem ki kell jutnom erről a helyről, és abból a fojtogató légkörből, ami itt körülvett. Amikor biztos voltam benne, hogy már véget ért az ebédszünet, akkor elindultam a szobámból és fölmentem a lépcsőn, és tudtam is Lyman Swingle-lel beszélni, amint a lifttől éppen a szobái felé tartott. Megkérdeztem tőle, hogy meddig kell még várnom. Elmondta, hogy már meghozták a döntést, és hogy aznap délután

majd értesítenek. Megjegyzéseiből arra következtettem, hogy egyes tagok erősen amellett kardoskodtak, hogy kiközösítsenek, és miközben hozzám beszélt, arca hirtelen elkínzottá vált és azt mondta: „Nem értem, egyesek hogy gondolkozhatnak így. Én harcoltam, ó, de még hogy harcoltam -" és ekkor a szája összeszorult, a válla kezdett megemelkedni, és nyíltan sírva fakadt. Hirtelen azon kaptam magam, hogy szeretném megvigasztalni, megnyugtatni, hogy nekem igazán nem sokat számít, hogy mit határoztak, hogy én már csak annyit szeretnék, hogy legyen végre vége. Mivel a könnyei egyre csak jöttek, magára hagytam, hogy folytathassa útját a szobái felé.

Tudom, hogy az egész Vezető Testületben nem volt Jehova Tanúi szervezetének Lyman Swingle-nél odaadóbb híve. Csodálatot és szeretetet éreztem iránta becsületessége és bátorsága miatt. Fogalmam sincs, milyen lehetett az ez utáni években az irántam való hozzáállása. Lehet, hogy tökéletesen ellentétes volt. Csak azt tudom, hogy ha másért nem is, de azért az őszinte érzésért, amit akkor a folyosón irántam mutatott, mindig szeretni fogom. Szomorúságából erőt merítettem[208].

Aznap délután Schroeder Elnöklő elhozta nekem a Vezető Testület határozatát. Akik a kiközösítésemet akarták, nyilvánvalóan nem értek el kétharmados többséget, mert egyszerűen tudatta velem, hogy arra kérnek, mondjak le vezető testületi tagságomról, valamint a főhivatal személyzetében betöltött tagságomról is. A Vezető Testület felajánlotta, hogy engem (és feleségemet) elhelyeznek az úgynevezett „Gyengélkedő Különleges Úttörők listáján" (mely elrendezést gyakran ajánlanak fel olyan körzet- és kerület-felvigyázóknak, akik abbahagyják az utazómunkát idős koruk, vagy gyenge egészségük miatt). Azok, akik szerepelnek ezen a listán, minden hónapban jelentést adnak le a Társulatnak, és havonta pénzbeli juttatást is kapnak, de nem várják el tőlük, hogy egy bizonyos „fejadagot" teljesítsenek a prédikáló-munkában[209]. Közöltem Schroederrel, hogy egyikünk sem kíván részt venni semmiféle elrendezésben, amely részünkről akár burkoltan is valamiféle kötelezettséggel járna. Végül néhány megjegyzést tett arról, hogy „milyen csodálatos munka is volt a „*Segítség a Biblia megértéséhez*" című könyv, majd távozott.

Megírtam a lemondásomat, mely a következő oldalon látható. Mind a mai napig nem szűntem meg azt tenni, amiről ott írok.

Vezető Testület *1980. május 22.*

Kedves Testvérek!

E levél révén nyújtom be lemondásomat Vezető Testületi tagságomról.

A bétel-szolgálatomat is befejezem.

Továbbra is imádkozom értetek valamint Jehova Isten szolgáiért világszerte.

Testvéretek,

RV Franz

A feleségemmel elutaztunk pár napra, hogy érzéseink lehiggadjanak, majd visszatértünk, hogy összecsomagoljuk személyes tárgyainkat, amelyeket majd magunkkal viszünk. Az irataim nagy részét hátrahagytam, elsősorban csak azokat hoztam el, amelyek a leginkább érintettek személyesen. Szükségét éreztem annak, hogy képes legyek igazolni az

[208] Az elkövetkező hónapokban Lyman Swingle-t, noha a Vezető Testület tagja maradhatott, elmozdították az Írói Bizottság, és az Írói Osztály koordinátoraként betöltött pozíciójából, és Lloyd Barryvel helyettesítették. Lyman azóta meghalt.

[209] Azt hiszem, hogy abban az időben a havi járandóság fejenként 175 dollár körül volt.

álláspontomat az ilyen kérdésekben, ha netán a jövőben ezt elferdítve, hamis színben feltüntetve mutatnák majd be, ahogyan ez oly sok esetben megtörtént már.

Visszatérésünkkor Ed Dunlap-et láttam az egyik főhivatali épület előtt álldogálni. Aznap kellett megjelennie egy bírói bizottság előtt.

Ed akkor hatvankilenc éves volt. Egy évvel korábban, 1979-ben, komoly szándékkal beszélt arról, hogy elhagyja a főhivatalt. Tudta, hogy személyes támadás tárgya volt a Vezető Testületen belül és azon kívül is. Egy alkalommal az Írói Bizottság segítségét kérte, hogy mentesüljön a zaklatástól. Az Írói Bizottság kijelölte három tagját, Lyman Swinglet, Lloyd Barryt és Ewart Chittyt, hogy beszéljenek Karl Klein vezető testületi taggal (akkor még nem volt az Írói Bizottság tagja, bár később az lett Chitty lemondása után). Nyomatékosan megkérték, hogy ne menjen Ed irodájába, és ne beszéljen vele bíráló hangnemben, és arra is, hogy ne beszéljen másoknak Edről ily módon. Úgy tűnt, ez hatásos volt egy ideig a Testületen kívüli kifejezéseket illetően, bár a Testületen belül és annak ülésein nem.

Amikor 1979 végén tájékoztattam Edet arról, hogy a kilépésen gondolkodunk, azt mondta, hogy ő is mérlegelte az ötletet, azonban arra a következtetésre jutott, hogy ez az ő számára nem lehetséges. Az ő előrehaladott korában és anyagi helyzetében nem látta, hogyan remélhetné ésszerűen azt, hogy eltartsa magát és a feleségét. Azzal, ha maradnak, legalább lesz hol élniük, lesz mit enniük, és orvosi ellátást is kapnak, ha szükséges. Így tehát azt mondta, úgy döntött, maradnak és hozzátette: „Ha túl sok zűrt okoznak nekem az Írói Bizottságban, akkor csak kérem majd az áthelyezésemet az asztalos műhelybe vagy valamilyen más jellegű munka végzésére.”.

Kevesebb, mint egy évvel később váratlanul beidézték egy bírói bizottsági meghallgatásra. Aznap, amikor találkoztunk, ezt mondta: „Nagyon őszinte leszek velük. Ellenkezne a természetemmel, ha kibúvókat keresnék.” Azt mondta, nem sok kétsége van affelől, hogy a bizottság mit tesz majd.

Ekkor már közeledett május vége. Körülbelül hat hét telt el, mióta az Elnöki Bizottság lejátszotta a Godínez-szalagot a Vezető Testületnek, amelyben Ed nevét többször is említették. Majdnem ugyanennyi idő telt el, mióta Barry és Barr kikérdezte, biztosítva őt arról, hogy ők ‘csupán információkat keresnek’. Mindezen hetek során - noha Ed Dunlap ott volt közöttük, mivel a Vezető Testület által kijelölt feladatán, egy Jézus Krisztus életéről szóló könyv elkészítésének utolsó fázisán dolgozott - az Elnöki Bizottság *egyetlen tagja sem* ment oda hozzá, hogy megvitassa ezeket a dolgokat vele, hogy tájékoztassa őt a róla alkotott komoly vádakról. Ezek a férfiak irányították teljes mértékben az egész ügyet, mindannyian bensőségesen ismerték Edet, mégsem szóltak egy szót sem neki a témáról[210].

Miután Barry és Barr először meginterjúvolták, közel hat hétig *az egész Vezető Testületből senki* sem ment oda Ed Dunlaphez, hogy az ügyről beszéljen vele, hogy érveljen vagy beszélgessen Isten Szaváról ezzel a férfival, aki közel fél évszázada volt munkatársuk, aki mintegy negyven évet töltött teljes idejű szolgálatban, aki égi reménységet vallott, és aki akkor közel hetven éves volt. Ők maguk a tanúk arra, hogy ez igaz. Mekkora ellentétben áll ez a viselkedés a pásztoréval, aki hátrahagyta a kilencvenkilencet, hogy megkeresse és megsegítse azt az egy „eltévedt” bárányát, mert az ő szemükben ő az volt.

Ismételten, nagyon is meglehet, hogy a kiközösítettek közül néhányan meggondolatlan kijelentéseket tettek. De a hatalmon levők fenti reakciója, véleményem szerint, sokkal súlyosabb volt, mint amit ezek a szavak megérdemeltek volna[211].

---

[210] Albert Schroeder és Ed társoktatók voltak a Gileád-iskolán sok éven át; Karl Klein ugyanazon az Írói Osztályon dolgozott, mint ő, az irodája közvetlenül Ed irodája mellett volt; Grant Suiter körülbelül egy évvel a tárgyalt események előtt egy megbízással kereste meg Edet, amelynek elkészítésével eredetileg ő (Suiter) lett megbízva (az egyik Főhivatali szemináriumi osztály vitáinak vázlatával), de arra kérte Edet, hogy készítse el neki, mivel ő nagyon elfoglalt és biztos abban, hogy Ed „egyébként is jobb munkát végezne”.

[211] 1János 3:14-16, 18.

Az Ed Dunlap feletti ítélethozatalra egy, a főhivatal személyzetének öt tagjából álló bizottságot rendeltek ki. A Vezető Testület a háttérben maradt. A kinevezett öt tag mindegyike fiatalabb volt, mint Ed, és egyikük sem vallotta magát a „felkentek" közül valónak. Mindössze egy napi tanácskozás után döntésre jutottak.

Az általuk mutatott hozzáállásra elég jellemzőek voltak a következő kifejezések:

Amikor megkérdezték, mit gondol a Társulatnak a keresztények két osztályával kapcsolatos tanításáról, Ed a Római levél 8. fejezének 14-es versére hívta fel a figyelmüket, mely szerint: „akiket Isten szelleme vezet", azok Isten fiai. Majd megkérdezte: „Hogyan másként lehet ezt érteni?" Fred Rusk, aki néhány évig a Gileád Bibliaiskola oktatója volt, miközben Ed az irodavezető volt, ezt mondta: Ó, Ed, ez csak a te értelmezésed." Ed megkérdezte: „Miért, te hogy másképp magyaráznád?" Fred Rusk így válaszolt: „Nézd, Ed, most te állsz a bírói bizottság előtt, nem én."

Amikor a Társulat szabályalkotásáról kérdezték a véleményét, Ed hangsúlyozta, hogy a keresztények nem törvény alatt, hanem ki nem érdemelt kedvesség (kegyelem) alatt vannak. Azt mondta, hogy a hit és a szeretet jobban ösztönöz az igazságosságra, mint amennyire a szabályok valaha is tudnának.

Robert Wallen azt mondta: „De Ed, én szeretem, ha megmondják nekem, hogy mit tegyek." Arra gondolva, amit Pál apostol a Héberek 5. fejezetének 13. és 14. versében mond arról, hogy a kereszténynek nem szabad olyanoknak lenniük, mint a kisgyermekek, hanem olyanoknak, mint az érett emberek, „akiknek a használat folytán edzett érzékelőképességük van a helyes és a helytelen közötti különbségtételre", Ed így felelt: „Akkor neked többet kellene olvasnod a Bibliát." Robert Wallen elmosolyodott, és ezt mondta: „Nekem és még kétmillió másiknak". Ed ezt mondta: „Az, hogy ők ezt nem teszik meg, még nem mentség a te számodra." Hangsúlyozta, hogy ez a fő probléma, hogy a testvérek egyszerűen nem tanulmányozzák a Bibliát, csupán a kiadványokra hagyatkoznak; a lelkiismeretük nem volt igazában Biblián iskolázott.

Nyilvánvaló volt, hogy a legsúlyosabb dolog, ami az ülések alatt kiderült, az volt, hogy Ed két ízben bibliai beszélgetést folytatott néhány emberrel azok közül, akiket most már kiközösítettek. A bírói bizottságnak nem volt bizonyítéka erről az esetről, Ed azonban önként mindenről beszámolt, mivel már kezdettől megmondta, az a szándéka, hogy mindennel kapcsolatban tökéletesen őszinte lesz velük. Ezek az emberek felkeresték Edet, és két alkalommal együtt étkeztek, utána pedig megvitatták a Római levél egyes részeit[212].

A bírói bizottság megkérdezte tőle, hogy akarna-e beszélgetni másokkal is ezekről a dolgokról. Ed azt felelte, hogy nincs szándékában „kampányolni" a testvérek között. De azt is mondta, hogy ha valaki személyesen felkeresné őt, és segítséget kérne, és ha a Szentíráshoz tudná őt irányítani, hogy választ kapjon a kérdéseire, akkor megtenné, mert kötelességének érezné, hogy segítsen neki. Minden bizonnyal ez a pont volt az, ami eldöntötte a dolgot. A személyes bibliai beszélgetéseknek és vélemény-kifejezésnek ez a szabadsága megengedhetetlen volt, ezt eretnek és veszélyesen bomlasztó dolognak tekintették.

Az egyik megjegyzés különösen paradoxnak tűnt. Ed nyíltan megmondta nekik, hogy nem szeretné, ha kiközösítenék, mert élvezi a testvérek társaságát, és nem akarná, hogy el legyen vágva tőlük. A bizottság sürgette Ed-et, hogy „várjon a szervezetre", mondván: „Ki tudja, lehet, hogy öt év múlva sok minden abból, amit mondasz, vagy talán az egész is, meg fog jelenni a kiadványokban, és tanítani fogják?"

Ismerték a szervezet tanításainak változó jellegét, és kétségtelen, hogy ezen az alapon úgy érezték, jogosan mondhatják ezt. De mennyi meggyőződést árult el ez részükről a szóban forgó tanítások igazságát és szilárd bibliai alapját illetően? Ha hajlandóak voltak elismerni annak lehetőségét, hogy a szervezet tanításai ezekkel a pontokkal kapcsolatban csak ennyire

[212] Ed-et arra jelölte ki a Vezető Testület Tanítói Bizottsága, hogy rendszeres órákat adjon a Fiókhivatali Bizottság tagjainak a Római levélből szemináriumaikon.

szilárdak és maradandóak, akkor hogyan használhatták őket annak alapjául, hogy eldöntsék, vajon ez az ember Isten lojális szolgája volt-e vagy egy hitehagyott?

Ha úgy gondolták, hogy ezek a tanítások (amelyeknek az Elnöklői Bizottság oly nagy fontosságot tulajdonított), annyira ki vannak téve a változásnak, hogy érdemes lenne várni, és meglátni, hogy mi történik öt év múlva, miért nem volt szintén érdemes elhalasztani mindenféle bírói beavatkozást ez ellen az ember ellen, aki nem öt, de 50 évnyi szolgálatot adott a szervezetnek?

Az effajta szemléletmód logikáját csak akkor lehet megérteni, ha valaki elfogadja és magáévá teszi azt az előfeltételt, hogy az egyén érdekei – beleértve becsületes nevét, nehezen kivívott jó hírnevét és szolgálatban töltött éveit – mind feláldozhatóak, ha összeütköznek egy szervezet célkitűzéseivel.

Biztos vagyok benne, hogy a bírói bizottság minden tagja felismerte, hogy Ed Dunlap mély szeretetet érez Isten, Krisztus és a Biblia iránt – és mégis úgy érezték, hogy fel kell lépniük ellene. Miért? Tudták, hogy milyen hangulat uralkodik a Vezető Testületben, melyet Elnöklői Bizotsága által mutat ki. A szervezet iránti lojalitás tette szükségessé ezt a lépést a részükről, mivel ez az ember nem fogadta el, és nem is tudta elfogadni ennek a szervezetnek az összes állítását és értelmezését.

Így kiközösítették Ed Dulapot, és megkérték, hogy hagyja el a Bétel főhivatalban lévő otthonát. Visszatért Oklahoma Citybe, ahol nevelkedett és, ahol most 72 évesen tartotta el magát és feleségét tapétázásból, a foglalkozásából, amelyet azelőtt végzett, hogy megkezdte az Őrtorony Biblia és Traktátus Társulat képviselőjeként töltött 40 éves teljes idejű szolgálatát[213].

Hogy azok, akik mindezért felelősek – igazán és elsősorban felelősek – hogyan képesek esténként Istenhez szólni imájukban, és azt mondani: „Irgalmazz nekünk, ahogyan mi is irgalmazunk másoknak," azt fel sem tudom fogni.

12. fejezet: Végelszámolás

„Tudom, hogy eltávozásom után
elnyomó farkasok jönnek közétek,
és nem fognak gyöngéden bánni
a nyájjal. - Cselekedetek 20:29

Van egy régi kifejezés: „Acél kéz bársony kesztyűben". Nem hiszem, hogy az 1980 tavaszi események eredményezték a hatalmi struktúra által kinyilvánított keménykezűséget. Hiszem, hogy a keménység már ott volt, és a történtek is ezt mutatják. Ami 1980 tavaszán történt, pusztán azért volt, mert a bársony kesztyűt levették és megnyilvánult az alatta lévő hajthatatlan keménység. Az azután következő események támogatják ezt a következtetést.

Amikor az öt Bétel-vénből álló bírói bizottság - mely az igazságosság bármely mércéje alapján azt tette meg a Vezető Testület helyett, amit a Vezető Testületnek magának kellett volna megtennie - végül találkozott Ed Dunlap-pal és tájékoztatta a kiközösítő döntésről, Ed ezt mondta nekik:

> „Rendben, ha ez a döntésetek. De *ne mondjátok, hogy „hitehagyás" miatt.* Tudjátok, hogy a hitehagyás Isten és Jézus Krisztus elleni lázadást jelent, és *tudjátok, hogy ez nem igaz rám.*"

[213] Edward Dunlap világi alkalmazásban maradt egészen 86 éves koráig (bár fizikailag már képtelen volt fenntartani tapétázói állását) 1999. szeptember 19-én halt meg, 88 éves korában.

1980 augusztusában *A mi Királyság szolgálatunk* című hírlevélben, amit minden gyülekezetnek megküldenek, az első oldalon egy bejelentés volt arról, hogy számos személy ki lett közösítve a Bétel-családból, aztán a cikk a „szervezettel szembeni hitehagyásról" beszélt. Ez a kifejezés, habár téves volt (mivel ők nem lázadtak, még a szervezet ellen sem), közelebb állt az igazsághoz, mint a máshol tett bejelentések.

1980. május 28-án felolvasták a kilépő levelemet a főhivatal családjának. Május 29-én összehívtak minden Bétel-vént. Jon Mitchell is köztük volt. Ő titkárként szolgált a Szolgálati Osztályon és a Vezető Testület irodáiban is. Én korábban csak akkor kerültem vele kapcsolatba, amikor beszerezte a vízumot az afrikai utazásomhoz. Soha nem beszélt senkivel azok közül, akiket kiközösítettek. Azonban látott néhányat a bírói bizottságoknak az irodán keresztül továbbított leveleiből és hallotta a hivatali pletykákat az „eretnekek" pereiről. A vének találkozójával, a Vezető Testületi tagok, Schroeder és Barry beszédeivel kapcsolatos benyomásairól ezt mondja:

> „Schroeder beszéde a szervezet témájára összpontosított. A mi „finoman összehangolt szervezetünkről" beszélt és hogy bizonyos egyéneknek akik, úgy látja, úgy érzik hogy nem tudnak együtt haladni annak szabályaival és előírásaival, „illenék elmenniük és nem benne lenniük az itteni jövőbeni előrehaladó munkában." (A Branch Organisation [Fiókszervezet] című kiadványt mutatta fel annak illusztrálására, hogy mennyire „finoman hangolt" volt a szervezet, és elmondta, hogy ez a kiadvány több mint 1000 szabályt és előírást tartalmaz a fiókok és a Brooklyn-i főhivatal működésével kapcsolatban.) Kihangsúlyozta, hogy ez nem „boszorkányüldözés" volt, de látszik, hogy a „metszés" folyamatban van.
>
> Azokról, akik elmentek, elmondta „Nem arról van szó, hogy ők nem hisznek a Bibliában, ahhoz ateistává kéne lenniük, hogy így gondolják", de „másképpen értik azt".
>
> Programrészét azzal folytatta, hogy kérte a Bétel-véneket, tegyék fel kérdéseiket. Harold Jackson emelte fel a kezét, és javasolta, hogy legyen egy fórum vagy nyílt vita a vitás kérdésekről. Schroeder azt válaszolta, hogy nem tervezte ezt. Ha kérdéseink vannak, beküldhetjük levélben. Egy másik vén, Warren Weil azt kérdezte, megfontolták-e azt a lehetőséget, hogy a testvéreknek „hűségesküt" kelljen tenniük. Schroeder testvér azt válaszolta, hogy jelenleg nem törekszenek erre.
>
> Lloyd Barry előadása úgy tűnt, néhány olyan hitnézetet próbált megcáfolni, melyeket nyilvánvalóan ezek a hitehagyottnak tekintett személyek vallottak, és hangsúlyozottan felhívott a szervezet iránti lojalitásra. Felolvasta a Példabeszédek 24:21, 22-t és figyelmeztetett, hogy óvakodjunk azoktól, akik „felforgatók" [változásra törekszenek]. Lealacsonyítóan beszélt bizonyos személyekről, akik azért gyűlnek össze, hogy a Bibliát független módon tanulmányozzák, állítva, hogy néhányan ezt még a hétfő esti Őrtorony-tanulmányozásra menetel helyett is megtették.
>
> Hasonlóan kedvezőtlen kifejezésekkel beszélt azokról, akik a kereszténység írói által készített kommentárok használatára hajlanak. (Barnes: Notes on the New Testament c. műve birtokában volt többeknek a Szolgálati Osztályon, és nyíltan látható helyen tartották; ez a megjegyzés arra késztette őket, hogy a fiókba tegyék.) Barry beszélt a mi „gazdag örökségünkről" mint Jehova Tanúiéról, és láthatóan feldúlta az a lehetőség, hogy némelyek nem értékelik ezt olyan nagyra, mint ő, és hajlamosak úgy gondolkodni, ami kárára lehet a szervezet növekedésének és jólétének."

Bár korábban soha nem beszélgetett velünk, akik ezeknek az előadásoknak célpontjai voltunk, egyik szentírási pontról vagy vitatott témáról sem, Jon ezt írta:

> „Ez a találkozó és az azt követő események az undor érzésének növekedését eredményezték, mely azóta volt bennem, hogy először hallottam a kiközösítések riasztó híréről és Franz testvér elbocsátásáról.

Az 1980. augusztus 1-jei Őrtoronyban kellett megjelennie annak a cikknek, amely felsorolta, mit tekintenek „a hitehagyás jeleinek”. De nekem már volt világos elképzelésem, mik voltak a *valódi* jelek. Nagyon szomorú voltam, észrevéve, hogy úgy látszott, maga a szervezet egyre inkább kimutatja ezeket a jeleket, mint a következőkben:

1) A szabad bibliaolvasás elnyomása. Bár tudtam, nem valószínű, hogy bibliaégetés is lesz, mégis nyilvánvaló volt, hogy korlátozták a Szentírás olvasásának teljes szabadságát, és a nyílt bibliai viták élvezetének lehetőségét. Miért nem engedte meg a Vezető Testület, hogy ahogy a javaslatban elhangzott, nyíltan meg lehessen vitatni a témákat, különösen mivel olyan egyéneket foglal magába, akik sokat áldoztak a szervezetért, és akik nagyra értékelt bibliatudósoknak számítottak. Mit próbáltak elrejteni? Vajon az „igazság” nem állna ki egy ilyen vizsgálatot?

2) A hangsúly nyilvánvaló eltolódása a Bibliáról a mi „gazdag örökségünkre”, vagyis a szervezeti hagyományokra. Nagyon jól tudtam, hogy ez volt nagyon sok vallási szekta tévedése, a farizeusokat is ideértve. A Máté 15. és Márk 17. része tartalmazza Jézus szavait, melyekben kárhoztatja őket, mert nagyobb súlyt helyeznek a hagyományokra, mint Isten szavára. A javaslat, hogy „hűségeskü” lenne kívánatos, biztosítandó a lojalitást a szervezethez és hagyományaihoz, tökéletesen elképesztett engem. És mindez teljes komolysággal hangzott el.

3) Inkvizíciós taktika. Tisztán láttam, hogy a Vezető Testület mely, úgy gondoltam, nagyobbrészt a testvérek szolgálatának céljából van, nagyon erős teljhatalmat gyakorol, és elhatározta, hogy gyorsan cselekszik és dönt az ügyek elintézése során. Nem lett volna sokkal inkább bölcs és körültekintő részükről, ha gondosan és megfontoltan cselekszenek, alaposan mérlegelve és átgondolva az ügyeket, és ezután *lassan és óvatosan* jutottak volna el a döntésig?

Emlékszem, mit gondoltam magamban a vének összejövetelén: „Megállj! Lassíts! Nem látjátok, mit csináltok?” Így éreztem, nem azért, mert nem voltam lojális a szervezethez, inkább azért, mert szerettem azt, és mindennél jobban azt akartam, hogy erősen álljon az igazság szilárd alapján.”

Hozzá hasonlóan kezdetben én is abban reménykedtem, hogy a rémálom elmúltával talán felülkerekedik a racionális gondolkodás; az érzelmi, csaknem hisztérikus „ostromállapoti mentalitást”, mely úgy bánt a kisszámú lelkiismeretes egyénnel, mint akik hatalmas fenyegetést jelentenek a világméretű szervezetre, felváltja a nyugodt, sokkal körültekintőbb gondolkodás és cselekvés. Az ellenkezője történt.

Talán semmi nem szemlélteti nyilvánvalóbban az elképzelhetetlen követelést, ami a teljes konformitásra irányult, mint a következő levél, melyet minden utazó képviselőnek, a körzet- és kerületfelvigyázóknak kiküldött a nemzetközi főhivatal Szolgálati Osztálya 1980. szeptember 1-jei keltezéssel. Az itt bemutatott anyag a levél első két oldala, és „A nyáj védelme” alcím alatti rész különösen érdekes lesz tárgyunk szempontjából (a lényeges részeket aláhúztam).

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK INC.
117 Adam's Street, Brooklyn, New York 11201 U.S.A.

SCG:SSF

1980. szeptember 1.

MINDEN KÖRZET- ÉS KERÜLETFELVIGYÁZÓNAK

Kedves Testvérek!

Tudjuk, hogy ti és feleségetek gazdagon megáldattatok az „Isteni szeretet” kerületkongresszus által. Ezek hatásosan hívták fel a figyelmünket, miért a szeretet a legjótékonyabb hatású tulajdonság, melyet fejlesztenünk kell. (1Kor. 13:13) A szeretet

lehetővé teszi számunkra, hogy egységben maradjunk még megnyilvánuló korlátaink és fogyatékosságaink ellenére is (Kol 3:12).

Biztosak lehettek benne, hogy szerető példátok által a testvérek, akiket szolgáltok, növekedni és erősödni fognak a hitben. Számos levelet kapunk melyek tájékoztatnak minket az általatok és feleségetek által kimutatott szeretetről. Az egyik vének testülete írta a körzetfelvigyázójukról: „(Ő) igazán odaszánt Jehova akaratának cselekvésére ... szellemi segítség mindannyiunknak ... megközelíthető bármilyen probléma megbeszélésére. (Ő) halló fülű, együttérzést mutat a testvérek felé. Az ilyen testvérekre számíthatunk, amikor a jövőben a problémák, melyekről tudjuk, hogy jönnek, felmerülnek.”

Bizonyosak lehettek, hogy a testvérek értékelik a barátságotokat, társaságotokat és szeretetteteket, és amikor 'igazán törődtök az őket érintő dolgokkal' (Filippi 2:19-21). Így folyamatosan tegyetek erőfeszítést, hogy szeretettel bánjatok velük. Soha ne gyakoroljatok nyomást rájuk, és ne szidjátok őket. Vezessétek őket, dolgozzatok keményen velük, buzdítsátok őket szükségleteik szerint. Legyetek türelmesek velük, ha lassúnak tűnik előrehaladásuk. Az ilyen szerető, türelmes viselkedés felüdíti a testvéreket (Mt 11:28-30).

A NYÁJ VÉDELME

A nagyobb felelőssége egy felvigyázónak, aki 'Isten rábízott nyájának pásztora', megvédeni azt a veszélyektől (Cselekedetek 20:28). A Cselekedetek 20: 29, 30 megmutatja, hogy az egyik ilyen veszély lehet a hitehagyott férfi. Egy kitűnő tanulmány található erről a témáról az 1980. augusztus 1-jei Őrtoronyban. Mindannyian akarjátok áthatóan megismerni a tanulmányozási cikk tartalmát! Különösen ösztönözzetek minden vént és kisegítő szolgát, hogy ugyanígy tegyenek. Foglaljátok bele a kulcsgondolatokat a „Maradj meg azokban, amiket tanultál!” programotokba.

Segítsetek a véneknek különbséget tenni aközött, hogy valaki zavarkeltő hitehagyott vagy egy keresztény, aki meggyengült a hitben és kétségei vannak. (2 Péter 2; Júdás 22,23). Az előbbinél dönteni kell, miután kiterjedt erőfeszítés történt a helyreigazítására. (2 János 7-10). Másrészről, aki meggyengült a hitben, azt türelemmel és szeretettel kell segíteni, hogy pontos ismeretet szerezzen, ami meg fogja erősíteni a hitét.

Tartsátok elmétekben, hogy <u>a kiközösítéshez a hitehagyott nem kell, hogy támogassa</u> a hitehagyott nézeteket. Mint említettük az Őrtorony 1981. február 1-jei számában, a 26. oldalon (1980. aug. 1., ang.), a 2. bekezdésben „A 'hitehagyás' szó egy olyan görög kifejezésből ered, amelynek a jelentése: 'eltávolodás', 'elesés, elpártolás', 'lázadás, cserbenhagyás'.” Ennélfogva ha a megkeresztelt keresztény elhagyja Jehova tanításait, ahogy azt megjeleníti a hű és értelmes rabszolga által, és <u>kitart a más tantételekben való hitben</u>, megvetve az Írás szerinti feddést, akkor <u>ő hitehagyó</u>. Kiterjedt, kedves erőfeszítést kell tenni a gondolkodása helyreigazítására. Ám, ha az ilyen kiterjedt, a gondolkodása helyreigazítására tett erőfeszítések után <u>folytatja a hitehagyott gondolatokban való hitet</u> és <u>elveti</u>, amit <u>a 'rabszolga osztály' nyújt</u>, akkor megfelelő <u>bírói intézkedést kell tenni</u>.

Ezzel nem azt mondjuk, hogy ti vagy a vének kezdjenek 'boszorkányüldözésbe', amint volt, nyomozva a testvérek személyes

hitnézetei után. Inkább, ha valami figyelemre méltó dolog kelti fel a vének figyelmét ezen a vonalon, szükséges lehet kedvesen, diszkréten tudakozódni a nyáj védelme miatt. Nem tudjuk túlhangsúlyozni a figyelem, diszkrét vizsgálat és kedvesség szükségességét az ilyen helyzetekben, melyekben részetek lehet. – Jakab 1:19, 20.

EGYÜTTMUKÖDÉS A VÉNEK TESTÜLETEI KÖZÖTT

Néhány nagyobb városban felfigyeltünk, hogy időnként, amikor egy helytelen cselekvés lelepleződik, különböző gyülekezetek vonódhatnak be. Ez szükségessé teszi a teljes együttműködést a vének testületei között ezekben a gyülekezetekben. A véneket figyelmeztetni kellhet, hogy gyorsan szolgáltassanak a vének testületének a másik gyülekezetben tájékoztatást, az ő gyülekezetük egy hírnökéről, mely szükséges lehet egy vizsgálathoz. Néhányaknak, akik tapintatlanul átadták magukat a helytelen irányítás követésének, szükségük lehet segítségre a jó útra téréshez. Néhányaknak, akik megengedték maguknak, hogy megkeményedjenek a bűnben, szükségük van szigorú feddésre, és ha ezt hűvösen fogadják, ki kell zárni őket a gyülekezetből. Jó lehet számotokra, ha figyelmeztetitek a vének testületeit a körzetetekben arra az anyagra, ami az 1979 őszi szemináriumon lett számotokra kiadva, a #13-as pontra az „A vének még segítséget igényelnek a gyülekezetközi problémák kezelésében” alcím alatt. Ha valamilyen információ szükséges és hozzáférhető gyorsan át kell adni az érintett gyülekezetek véneinek.

Akartok segíteni a véneknek, hogy a lelkesedés érezése legyen bennük az Isten előtti kötelességük iránt, hogy megvédjék a rossztevők beszivárgásától és elterjedésétől a gyülekezetet. (1 Kor 5:6-8) A bírói bizottság tegyen nagy erőfeszítést, hogy meglássa, az egyén valódi megbánást tanúsít-e, mielőtt megbocsátanátok neki a rossz hírnévért, melyet a gyülekezetnek okozott. Rendszerint a személy, aki igazán megbánást tanúsít, fel tud mutatni a „megbánáshoz illő gyümölcsöt” (Mt 3:8) Szeretnénk, ha elmétekben tartanátok, hogy nem számít, mennyire jó a tanács vagy a helyreigazítás, ha a személy szíve hűvösen reagál, hasonló körülmények esetén megismételné a bűnt. A nyáj védelméért a véneknek döntő eljárást kell folytatniuk ilyen esetben.

Ez a levél egy hivatalos eljárást mutat be. Valójában azt mondja, hogy ha egy személy valamit eltérően gondol - nem támogat, csak gondol - a szervezet tanításaitól, alap lehet bírói eljárás megindítására ellene, mint „hitehagyó” ellen!

A levél nem tesz korlátozó álltásokat, melyek a hit effajta különbségeit leszűkítenék Isten Szavának alapvető tanításaira, mint például Isten Fiának emberként való eljövetele, a megváltás, a Krisztus kiontott vérében, mint a megmentés alapjában való hit, a feltámadás - vagy más alapvető Bibliai tantételek. Még azt sem állítja, hogy az ilyen ember szükségszerűen ellentétben áll a Bibliával, Isten Szavával. Sőt, inkább abban a formában nem ért egyet „Jehova tanításaival, ahogy azt hű és értelmes rabszolga bemutatja”. Ami valami olyasmi, mintha azt mondanánk, az, hogy egy ember elfogadja és engedelmeskedik a király írott üzenetének, nem garantálja, hogy ő lojális; hanem csak az, ha azt fogadja el, és annak engedelmeskedik, amit a rabszolga üzenetvivő állítása szerint az uralkodó értett rajta!

A rövidítés az 1980. szeptember 1-jei levél tetején („SCG”) azonosítja megalkotóját, Leon Weaver-t. De ne gondoljuk, hogy ez a „gondolatellenőrzési” eljárás egyetlen egyén gondolata, sem hogy valami pillanatnyi szélsőség „kabátujjból előrángatott” kifejeződése, melyet egy személy megtehet, és aki később megszégyenülve érzi magát, mint könnyelmű,

nyers és teljesen kereszténytelen állapotba került. A megalkotó tagja a Szolgálati Osztály Bizottságnak, mely tagok (Harley Miller, David Olson, Joel Adams, Charles Woody és Leon Weaver) mind hosszú ideje képviselői a szervezetnek, évtizedes tapasztalattal a hátuk mögött. Ők voltak a Vezető Testület ügynökei a közel 10000 gyülekezet és a vének, körzet- és kerületfelvigyázók tevékenységének felügyelésében az Egyesült Államokban, ahol közel egymillió Jehova Tanúja élt. Rendszeres kapcsolatban álltak a Vezető Testület Szolgálati Bizottságával és feltételezték, hogy áthatóan ismerik a Vezető Testület eljárását, összehangolódtak gondolkodásukkal, nézőpontjukkal és szellemiségükkel.

De ez csak további megdöbbentő szempont a levél álláspontjához. Ahogy én tudom a Szolgálati Bizottságbeli éveimből, akármilyen ilyen fontosságú levelet be kellett nyújtani a Vezető Testület Szolgálati Bizottságához jóváhagyásra, mielőtt kiküldik[214]. Akár csak egy Bizottsági tag ellenvetése azt eredményezte, hogy a levél a teljes Vezető Testület elé került megvitatásra.

Bárhogy is volt, a levél és az eljárás - mely emlékezetembe idézi a vallási hatalmasságok álláspontját az inkvizícióban - számos főhivatali képviselő, köztük több Vezető Testületi tag által jóvá lett hagyva. Mivel emberek barátságai, családi kapcsolatai, személyes becsülete és más életbevágó érdeke mind kockán forogtak, feltételezhető volt, hogy ezek az emberek hosszan, gondosan átgondolták az 1980. szeptember 1-jei kijelentéseket, mielőtt jóváhagyták, mint Jézus Krisztus „hű és értelmes rabszolgájának" hivatalos kifejezését. Amit ők ott mondtak, nem volt könnyed téma, ami később kimagyarázható, mondván „Nos, igazán nem úgy értettük, ahogy elhangzott". Mint a tények mutatják, emberek, több személy, ki lettek közösítve vagy haladtak a kiközösítés felé, egyedül éppen erre a gondolat – ellenőrzési eljárásra alapozva. A befeketítő címke, hogy „hitehagyott" oda került a nevükhöz, egyszerűen azért, mert a saját szívükben nem tudták elfogadni a Társulat értelmezését.

Lehetséges, hogy ez az eljárás az azon év elején egy New York-i gyülekezetben történtek eredményeként vagy befolyása által lett. Jon Mitchel, aki mint korábban említettem, részidőben a Szolgálati Hivatalban dolgozott, megjegyzi:

> Valamikor ezidőtájt (1980 kora nyarára utal) egy emlékeztető jött le F. W. Franztól, nyilván a Harald Jackson [a Szolgálati Hivatal tagja] által benyújtott kérdésre válaszul.
>
> Úgy látszik. volt egy úttörő (teljes idejű prédikáló) testvérnő a spanyol gyülekezetben, aki úgy érezte, hogy nem tudja lelkiismeretével egyezően tanítani, hogy a 144 000 a Jelenések 7 és 14-ben konkrét szám. Elmondta, hogy nem akar áttérni vagy úgy tűnni, hogy ellentétes véleményt hirdet, de nem akarja tanítani, hogy a 144 000 konkrét szám azoknak, akikkel tanulmányozza a Bibliát.
>
> Jackson testvér kérdése láthatóan annak az eredménye volt, hogy minden körülmények közt tudni akarták, az ilyen személy minősíthető-e „hitehagyottnak". Az emlékeztető megerősítette, hogy az ilyen személy valóban tekinthető hitehagyottnak és ki lehet közösíteni, ha ó nem azt tanítja, amire a Társulat utasítatja. hogy tanítsa. Megkérdeztem valakit a Szolgálati Hivatalban, mi lett az ügy kimenetele, és ő elmondta, hogy a lány „visszavonta". Én csodálkoztam, hogy ilyen kifejezés használható bármi féle szégyenérzés nélkül.

Úgy gondolhatják, hogy a szélsőséges álláspont, mely az 1980. szeptember 1-jei levéllel eljutott minden vénhez az utazó képviselők által, eredményezhetett, ha nem is viharos tiltakozást, de legalább valami mérhető kifejeződését a vének és mások döbbenetének. Ők túl jól idomítottak voltak ahhoz, hogy ez történjen. Kisszámú egyén kifejezte magát, de óvatosan,

[214] A tagok abban az időben Ted Jaracz (koordinátor), Milton Henschel, Albert Schroeder, William Jackson és Martin Poetzinger voltak.

nehogy ők is megkapják a „hitehagyott” címkét. A tiltakozás hiánya bizonyára nem csak azért volt, mert 'próbatétellel megállapították, mi az Isten jó, elfogadható és tökéletes akarata', miképp az apostol buzdított[215]. Újraolvasva a bekezdéseket a két oldalon nem találunk egyetlen írásszöveget sem az ilyen gondolat-ellenőrzési eljárás bizonyítására, mint Írás általi támogatást. A keresztények gondolkodását ’foglyul kell ejteni Krisztusnak’ és nem embernek vagy szervezetnek[216], Miért hát ez a szándék az egyének lelkiismeretének ilyen teljes ellenőrzés alá rendelésére?

A „szervezet” koncepciója az, ami ezt okozta. Ez az elmélet teremti a hitet, hogy minden szándék és cél, bármi, amit a szervezet mond, olyan, mintha Isten maga mondaná. Talán kivonata a Társulat kijelentéseiben megnyilvánuló szellemiségnek, beleértve ezt a levelet is, az a véletlen esemény, ami a körzetkongresszuson a vének találkozóján történt Alabamában. A körzetfelvigyázó, Bart Thomson felemelte a Társulat zöld kötésű kiadványát. Ekkor ő ezt mondta a vének gyülekezetének: „Ha a Társulat azt mondja nekem, hogy ez a könyv fekete, ahelyett hogy zöld lenne, én azt mondanám: Tudod, megesküdnék, hogy zöld volt, de ha a Társulat mondja, hogy fekete, akkor fekete!” Mások hasonló szemléltetést használtak.

Igaz, van néhány Tanú, akit visszataszít a vak hit ilyen otromba kifejezése. Mégis többségük inkább alkalmazkodó, még „bírói eljárást” is kezd azok ellen, akik kifejezik kétségeiket a Társulat értelmezéséről. Miért?

Megpróbáltam elmémben és szívemben megérteni mindezen emberek érzéseit, beleértve a Vezető Testületben lévőket is. Saját, közöttük szerzett tapasztalatom alapján úgy hiszem, ők lényegében egy elgondolás rabjai. Az elgondolásuk vagy mentális képük szerint „a szervezet”, többnyire olyannak látszik, mintha saját személyisége lenne, így a koncepció maga irányítja őket, mozdítja vagy visszatartja őket, formálja gondolkodásukat, hozzáállásukat, ítéleteiket. Nem hiszem, hogy sokan közülük elfoglalnák a mostani pozíciójukat, ha kizárólag Isten, Krisztus, a Biblia fogalmaival gondolkodnának és érdekeik - nem egy szervezeté - hanem keresztény testvéreiké, embertáraiké lennének. A „szervezet” létének elméletét behelyezve, mégis, teljesen megváltozik gondolkodásuk, nézőpontjuk, átváltozik, lényegében, uralkodó. ellenőrző erővé.

Hiszem, hogy ha egy férfi a Vezető Testületben a „szervezetre” gondol, vagy arra hivatkozik, inkább gondol az elgondolásra, mint a valóságra. Ők azt gondolják, a „szervezet” valami jóval nagyobb és fenségesebb mint ők maguk, számszerű szemlélettel gondolnak rá, a kiterjedt ellenőrzési hatáskörére, valami nemzetközire, világméretűre. Ők – nyilvánvalóan - nem érzékelik, hogy ez a szemlélet inkább kapcsolatos a szervezet *birtokaival,* mint azzal, ami az valójában. Mégis, mikor a „szervezethez való lojalitásra” buzdítanak, tudniuk kell, bizonyára tudniuk *kellene*, ők nem a birtokról beszélnek - hanem gyülekezetek ezreiről, és tagjaikról, akiket a szervezet irányít. Ők az irányítás *forrásához* való lojalitásról beszélnek, a tanítás *forrásáról*, a hatalom *forrásáról*. Akár megértik a Vezető Testület tagjai, vagy akár inkább nem gondolkodnak rajta; a tény megmarad a valóság tekintetében, hogy *ők és egyedül ők „a szervezet”*. Bármely más hatalom létezése - akár a Fiókbizottságok, akár a kerület- vagy körzetfelvigyázók, akár a Gyülekezeti Vének Testülete - ezek a hatalma teljesen függ ezen férfiak kis csoportjától; kinevezési javaslat, változás vagy eltávolítás az ő döntésük, egyoldalúan, megkérdőjelezhetetlenül.

A 2000. június 22-ei *Ébredjetek!* a következő észrevételeket teszi:

> „A jelszavak homályos kijelentések, amelyekkel általában álláspontjainkat vagy céljainkat fejezzük ki. Homályos jelentéstartalmuk miatt könnyű egyetérteni velük.
>
> Például valamilyen nemzeti válság vagy összecsapás alkalmával a néplázító

[215] Róma 12:2

[216] 2Korintusz 10:5

emberek ilyen jelszavakat harsoghatnak: „Támogatom a hazámat, akár helyesen cselekszik, akár nem”, „Szülőhaza, vallás, család”, „Szabadság vagy halál”. De a legtöbben vajon gondosan megvizsgálják, milyen kérdéseket érintenek ezek a jelszavak valójában a válság vagy az összecsapás alkalmával? Vagy csak elfogadják, amit mondanak nekik?

A propagandisták rengeteg jelképpel és jellel továbbíthatják üzeneteiket, például 21 ágyúlövéssel, katonai tisztelgéssel vagy egy zászlóval. A szülők iránti szeretettel is vissza lehet élni. Így a szimbolikus jelentésű szavak, mint például a szülőföld, anyaország vagy anyaszentegyház, értékes eszközök azoknak az éles eszű embereknek a kezében, akik rá akarják beszélni a tömegeket valamire.

Így a propaganda ravasz művészete megbéníthatja az emberek gondolkodását, megakadályozhatja őket abban, hogy tisztán gondolkodjanak és tisztán lássanak, valamint arra veheti rá az embereket, hogy a tömeget kövessék. Hogyan védheted meg magad?

Hiszem, hogy ezen Vezető Testületi tagok többségének, mint a többi Jehova Tanújának „a szervezet” inkább jelképes természetű, valami inkább határozatlan, elvont elmélet, mint konkrétan létező. Inkább ahogy van „anyaszentegyház”, ez a „anya-szervezet”. Talán a „szervezet” ilyen illuzórikus szemlélete miatt az ember lehet tagja egy ilyen Testületnek amely korlátlan hatalommal és erővel bír, és mégsem érez személyes felelősséget azért, amit a Testület tesz, bármilyen fájdalom vagy bármily félrevezető információ, következetes irányítási hiba eredményéért. Gondolkodásuk ilyennek tűnik: „*a Szervezet* tette ezt, nem mi”. És abban a hitben, hogy „a szervezet” Isten kiválasztott eszköze, a felelősséget Istenre hárítják. Ez az Ő akarata volt - még ha később a döntés vagy a hatalommal tanított dolog később rossznak bizonyul és megváltozik is. Embereket kiközösítetnek, vagy más bántódás értheti őket egy rossz döntés által. De a Vezető Testület tagjai, mint egyének, feloldozottnak érzik magukat a felelősség alól.

A fenti kifejtés nem elítélés, hanem magyarázat; egy próbálkozás annak megértésére, hogy bizonyos emberek, akiket becsületesnek és alapvetően kedvesnek tartok, részeseivé válhatnak valaminek, amit, úgy érzem, normálisan elvetnének szívükben. Úgy gondolom, hogy a korábban kifejtett elmélet tragikusan rossz, ugyanolyan ártalmas, mint amilyen tragikus. Hiszem, hogy a drasztikus tevékenység, mely személyek „hitehagyással” vádolásához vezetett, az esetek többségében nem csak igazságtalan, de visszataszító is, nem csak a kereszténységben, de az emberek minden szabad társadalmában is. Mégis, ez a megértésre tett erőfeszítés lehetővé tette számomra, hogy ne okozza botlásomat, vagy ne tápláljak keserűséget ezek iránt a személyek iránt sem egyénenként, sem kollektíven. A keserűség önkárosító és pusztító.(?) Nem tudok egyetlen személyt sem ezek közt az emberek közt, akit ne fogadnék vendégszeretettel a házamba, a témára vonatkozó bármilyen kérdés felvetése vagy hitvita nélkül. Sem én, vagy bármely barátom, nem szakítaná meg velük, vagy más személlyel a kapcsolatot azért, mert különbözik a megértésünk. A kapcsolat-megszakítás nem a mi gondolatunk, nem a mi cselekedetünk.

Amikor találkoztam a Vezető Testülettel, a találkozóról magnófelvétel készült, és ígértek egy másolatot a szalagról. Mi történt ez ügyben? Úgy gondolom, hogy ami történt, jól illusztrálja azokat a szempontokat, amelyeket épp kifejtettem.

Körülbelül három héttel az Alabamába való visszatérésem után írtam a Vezető testületnek és megragadtam az alkalmat, hogy a magnószalag másolatokról érdeklődjem. A választ 1980. június 26-ai keltezéssel kaptam meg.

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK INC.
124 Columbia Heights, Brooklyn, New York 11201 U.S.A.

1980. június 26.
R. V. Franz

P. V. Gregerson címén
Route 4. Box 444.
Gadsden, AL 35904

Kedves Franz Testvér!

Június 14-én kelt leveledet megkaptuk.

Egyeztettünk a szállítási hivatallal és ők tájékoztattak minket, hogy a bútorod elkészült és június 24.-én, csütörtökön elszállítják Brooklyn-ból. Hamarosan megkapod.

Ami a magnószalagot illeti, amiről írtál, az ügyre odafigyelünk, amilyen gyorsan lehet a másolatot elkészítjük és megküldjük neked.

Várjuk és figyeljük a két eljárás-könyv érkezését, melyet megküldesz nekünk. Leveled említi a kongresszusi előadás anyagot, melyet szintén szándékozol visszaküldeni számunkra.

Legyen veled Jehova áldása és keresztényi szeretetünket küldjük.

Testvéreid,

Watch Tower Society
OF PENNSYLVANIA
Elnöklő Bizottsága

Eltelt két hét és ez a levél érkezett:

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK INC.
124 Columbia Heights, Brooklyn, New York 11201 U.S.A.

1980. július 10.
Mr. Raymond V. Franz
P. V. Gregerson címén
Route 4. Box 444.
Gadsden, AL 35904

Kedves Franz Testvér!

Továbbiak a június 26-ai levelünkre vonatkozólag:

Köszönjük a Branch Organization és a Governing Body Procedure könyvek visszaküldését, melyek másnap megérkeztek. A szállítási hivatal tájékoztatott minket, hogy a bútoraid el lettek szállítva és átvetted azokat.

Noha az Elnöklő Bizottság korábban említette, hogy „figyelmet szenteltek” annak az ügynek, hogy a május 20-ai magnófelvétel szalagját elküldjék neked (bár lehet, hogy a Vezető Testület május 21-ei ülésének felvételére gondoltál), a Vezető Testület most úgy látta jónak, ha nem készít, és nem ad ki a kezéből több példányt egyik alkalommal készült szalagokból sem. Így, tekintettel bizalmas tételekre, melyek megküldettek a Vezető Testületi tagoknak áprilisban, és valahogy a kezébe kerültek a Bétel Család egyik tagjának, aki ki lett közösítve, és melyek így továbbra is körbejárnak, a Vezető Testület eldöntötte, hogy nem hagyja jóvá az üléseinek feljegyzésébe (hangszalag vagy kézírásos) betekintést bárkinek a Társulat épületén kívül. Ráadásul a helyzet

megváltozott a veled történtek miatt. Ha a jövőben szeretnél információhoz jutni a szalagról, nem ellenezzük annak a Bételben való meghallgatását.

Míg szóban és írásban egyaránt kijelentettük, hogy a szalag másolata számodra rendelkezésre fog állni, most a helyzet komoly változáson ment át. Mint az számodra kétség kívül elfogadható, a Vezető Testület úgy érzi, ez jóval odafigyelőbb eljárást igényel. Bízunk benne, hogy ezt a megállapodást elfogadhatónak találod.

Reméljük, minden rendben van veled, keresztényi szeretetünket és üdvözletünket küldjük.

Testvéreid,
Watch Tower Society
OF PENNSYLVANIA
Elnöklő Bizottsága

A levél elkerülhetetlenül emlékezetembe idézte, hogy milyen módon voltak az ügyek kezelve, attól fogva, hogy az Elnöklő Bizottsága először mozgásba hozta a bírói gépezetet és az akciókat, melyek különféle kiközösítéseket eredményeztek. Reméltem, hogy mindez elmúlt. Nem tudtam megérteni, hogyan hivatkozhatnak írásukban „bizalmas tételekre melyem megküldettek a Vezető Testületi tagoknak áprilisban”. Míg Brooklyn-ban voltam, nem láttam semmilyen kiközösített személyt, sem Alabamába való visszatérésem után. Így az alábbiakat válaszoltam:

1980. július 19.

Watchtower Society
Elnöklő Bizottsága figyelmébe

Kedves Testvérek!

Ezúton tudatom veletek július 10-ei leveletek vételét. Igen, a bútorokat megkaptam, jó állapotban; értékelem a testvérek munkáját a szállításban és az erről való gondoskodásban.

Megjegyzésem az általatok mondottakról, a döntésről, hogy nem küldtek meg a május 21-ei (pontatlanul mondtam, hogy május 20-i) szalagokat. Mint azt tudnotok kell, megegyezés történt, a testület Elnöke által lett kijelentve az ülés előtt, hogy ez biztosítva lesz számomra. Nem lettek korlátozások kijelentve, mint a helyzetem, a Bételen belül létem vagy kívül létem. Egyszerű tudomásulvétele volt egy gondoskodásnak, melyet kikötöttem, mielőtt beleegyeztem az ülés hangszalagra rögzítésébe, és ti elfogadtátok ezt a kikötést és beleegyeztetek. Mivel ti írásban tudomásul vettétek, hogy ez a helyzet, úgy tűnik tartani kéne magatokat a megegyezéshez. Amit mások tettek, az nem használható alapul arra, hogy a velem kötött megegyezést megszegjétek. Ha nem szándékoztok betartani a megegyezést úgy az egyedül becsületes dolog, amit tehettek, a szalagok és átiratuk vagy másolatuk megsemmisítése. Mert ha én nem vagyok jogosult a másolatukra, akkor ti sem, mivel kizárólag azzal a kikötéssel egyeztem bele, hogy kapok egy másolatot.

Még nem fejeztem be papírjaim áttekintését, de hiszem, hogy további anyagaim vannak, melyeket visszaküldhetnék nektek és ezt meg is fogom tenni, amilyen hamar csak lehetséges.

Várom, hogy egy közeli időpontban halljak felőletek a szalagok ügyében. Várom, hogy megkapjam vagy a szalagot, vagy

leveleteket a szalag és bármilyen másolatai vagy átiratai megsemmisítéséről.

Köszönöm a fentiekkel kapcsolatos figyelmeteket és Isten segítsen titeket. Szava magas irányadó mértékének lojális megtartásában és a Királyságának jó hírében.

Társatok Jehova szolgálatában,
R. V. Franz

Ez a válaszlevél, melyet a Vezető Testület három héttel később küldött nekem:

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK INC.
124 Columbia Heights, Brooklyn, New York 11201 U.S.A.

1980. augusztus 08.
Raymond Franz
P. V. Gregerson címén
Route 4. Box 444.
Gadsden, AL 35904

Kedves Franz Testvér!

Julius 19-én kelt leveledet az Elnöklő Bizottsága levelére történt hivatkozással július 10-én megkaptuk.

A Vezető Testület döntött, hogy egyelőre nem küldjük meg részedre a május 21-ei ülés felvételét, mint július 10-én neked írt levelünkben említettük. Mint levelünkben leírtuk, ha szeretnéd hallani a szalagon lévő felvételt, lehetséges meghallgatnod a Bételben.

Üdvözletünket küldjük.

Társaid Jehova szolgálatában,
Watch Tower Society
OF PENNSYLVANIA
Elnöklő Bizottsága

Egy árva pontra sem válaszoltak az általam leírtak közül. A valószerűtlenség érzése, melyet korábban tapasztaltam, visszatért. Nehéznek látszik elhinni, hogy férfiak felelősségteljes beosztásokban ilyen felelősségérzet nélküli módon cselekedhetnek. A levél hangvétele azt a hozzáállást sugallta, hogy minden jog az övék (a „szervezeté”) és az egyének jogait egyszerűen figyelmen kívül lehet hagyni, ha kívánatosnak vagy előnyösebbnek látszik, egyszerűen csak mellőzik, mint aminek nincs különösebb jelentősége. Még egyszer írtam, az alábbiakat:

1980. augusztus 28.

Elnöklő Bizottsága
Brooklyn, New York

Kedves Testvérek!

Augusztus 8-ai leveleteket, melyet július 19-ei levelemre válaszként küldtetek, tekintettel a szalagokra, melyek megküldésébe beleegyeztetek, megkaptam.

Leveletek visszajelzés, de nem válasz. Egyszerűen megismétli rövidített formában július 10-ei leveleteket és nem válaszol a július 19-ei levelemben leírt pontokra.

Az a tény, hogy birtokotokban van a május 21-ei ülés felvétele, csak egy be nem tartott megegyezés eredménye. Új feltételek szabása, miután a megállapodás megtörtént, egyoldalú és önkényeskedő, és biztosan nem igazságos bármilyen mérce szerint is nézzük. Június 26-ei leveletekben írásban tudomásul veszitek, hogy beleegyeztek, biztosítjátok számomra a találkozóról készült szalag másolatát, és kijelentitek szándékotokat a másolat elkészítésére és részemre való megküldésére. Helyzetem akkor már megváltozott volt, mégis visszamenőleg ezt használtátok fel, mint egyetlen alapot a megegyezés nem betartására. Az indoklás, melyet az egyesség általatok történő be nem tartására adtatok, amit kijelentettetek július 10-ei leveletekben, nem teszi lehetővé a szerződés megszegését.

Hadd buzdítsalak titeket az ilyen eljárás következményein való elmélkedésre, elmétekben tartva az alapelvet, mely található a Leviták 19:15; Róma 1:31 versekben. Tekintettel a ti egyértelmű érdekeltségetekre a szalag másolatának kiadását illetően, ajánlottam nektek az egyedül elfogadható alternatívát, a szalag valamint átiratai és másolatai megsemmisítését. Ha meg akarjátok tartani a szalagokat, az egyetlen jogos útja, ha megteszitek az egyezményben vállaltakat, mely által hozzájutottatok. Nincs kétségem afelől, hogy fordított helyzetben, ha a szalag az én birtokomban lenne és ti kérnétek a megegyezés szerinti másolatot, hasonló állásponton lennétek, mint most én. -- Máté 7:12

Kérlek, fogadd a fentieket a te, valamint minden testvérünk szellemi érdekei iránt való aggodalmam kifejeződéseként. Noha helyzetem inkább tekinthető alacsonyrendűnek, mint emelkedettnek, értékelném, ha figyelmet fordítanál az ebben és a július 19-i levelemben lefektetett pontokra.

Testvéretek:
R. V. Franz

Közel egy hónappal később egy másik levél jött:

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF NEW YORK INC.
124 Columbia Heights, Brooklyn, New York 11201 U.S.A.

GT/A
1980. szeptember 24.

Raymond V. Franz
Route 4. Box 440F
Gadsden, AL 35904

Kedves Franz Testvér!

1980. augusztus 28-ai leveledet megkaptuk és megfontoltuk.

Ezúton tájékoztatlak, hogy az 1980. május 21-ei ülés szalagjai, melyekre hivatkoztál, meg lettek semmisítve. Három tanú a Vezető Testületből jelen volt, amikor a szalagokat megsemmisítettük. Nem voltak írott átiratok és a felvételről szalagmásolat sem készült. A szalagokat teljesen megsemmisítettük.

Ez összhangban van kívánságoddal, amint azt a velünk való levelezésedben kinyilvánítottad.

Testvéreid:
Watch Tower Society
OF PENNSYLVANIA
Elnöklő Bizottsága

Mint a már bemutatott levelezés mutatja, a „kívánságom” az volt, hogy a szalag másolatát küldjék el nekem, ahogy megígérték. Mivel ők egyértelműen nem voltak partnerek ebben (emlékeztet egyfajta „Watergate” hozzáállásra), felajánlottam nekik egy választást, melyet végül elfogadtak. Örültem, hogy az ügy elintéződött és reméltem, hogy vége bármilyen további alkudozásnak a Testülettel. Nem volt.

Néhány héttel Alabamába való visszatérésem után, a fenti levélváltást megelőzően, a Társulat küldött nekem egy csekket 10000 $-ról, mint ajándékot, ’segítve a Délen való újra-letelepedésemet’. Nem kértem a pénzt, a cselekedetük váratlan és értékes volt. Kölcsönkértem még 5000 $-t, vettem egy lakókocsit, és Peter Gregerson megengedte nekünk, hogy az ingatlanán parkoljunk. Hálás voltam a lehetőségért (valamint gazdaságilag kötelezett), kitartó fizikai munkát végeztem Peter kertjében. Minden napot fűnyírással, ágak metszésével, sövénynyírással töltöttem, megcsípett darázs és méh, számtalan alkalommal tűzhangya, átizzadtam egy időszakot, mikor 30 egymás utáni napon a hőmérséklet 38 °C fölött volt a napon. Nem tudok visszaidézni életemben más időszakot, amikor állandó fizikai fájdalmat tapasztaltam, mint ezekben a hónapokban. Mégis örültem neki, segített elnyomni az érzelmi fájdalmat, melyet éreztem.

A legnagyobb segítség a feleségemnek és nekem mégis az Írások mindennapi olvasása volt. Minden reggel elolvastunk négyet a Zsoltárokból, tettük ezt napról-napra, míg a végükre nem értünk. Bár több alkalommal elolvastuk már korábban, most majdnem újnak tűntek számunkra. Sokkal közelebbi kapcsolatban kerültünk velük. Ha a Biblia bármely része tisztává teszi, hogy nagyon *személyes* kapcsolatnak lehetséges és szükséges lennie Isten és az Ő szolgái közt, a Zsoltárok láthatóan ezt teszik, kimagaslóan. Az érzelmi feldúltság, a sóhaj, a segítségtelenség és kétségbeesés érzése, melyeket az írók oly gyakran kifejeznek, a végkövetkeztetésük minden esetben, hogy minden és végső reményük nem emberben, hanem Jehova Istenben kell legyen, az ő Kősziklájukban, a védelem magas helyén, érzékeny húrokat pendítettek meg mindkettőnkben.

A döntésem, hogy elhagyom a nemzetközi főhivatalt, nem azért volt, hogy gondokba taszítsam magunkat. Nem a bajt kerestem. A baj keresett engem.

Néhány hónapig élveztük a kellemes kapcsolatot Jehova Tanúi Kelet Gadsdeni Gyülekezetével, részt vettünk összejöveteleiken és a „szántóföldi szolgálatban”. Megérkezésem után néhány hónappal a helyi vének testülete írt Brooklyn-ba, javasolva kinevezésemet gyülekezeti vénnek. A rövid válasz tömör volt, a Társulat nem gondolja, hogy ajánlatos lenne a véneknek ilyesmire (vagy kisegítő szolgának) javasolniuk. Az egyetlen ok, melyet megadtak, a lemondásomról való tájékoztató (megjelent ugyanabban *A mi Királyság szolgálatunk*ban, mint a tagok kiközösítése) még friss. A gyülekezet elnöklő felvigyázója szellemében feldúltnak tűnt a levél szellemisége miatt, de én ajánlottam neki, hogy egyszerűen felejtse el.

Ezzel a levéllel, plusz a vének számára kiadott 1980. szeptember 1-jei társulati levélben lévő információval (kijelentve, hogy pusztán a Társulat kiadott tanításától eltérő *gondolkodás* alap a kiközösítésre), a légkör fokozatosan megváltozott. Az Őrtorony újság elkezdett olyan cikkeket megjelentetni, amely nem nyugodt kérdésekre koncentrált, hanem feltételezetten zajló „hitehagyás” megvitatására összpontosítva. Akkortól mostanáig, szóban és nyomtatott oldalakon, összehangolt kampány bontakozott ki, hogy azzal a háttérben

igazolják a szélsőséges bánásmódot azokkal a Brooklyn-i testvérekkel szemben, akiket olyan gyorsan kizártak, és még inkább a nézőpontot és eljárást, mely e mögött volt és tovább működött. Ahelyett, hogy csökkent volna a dogmatizmus, isteni hatalmat igényeltek, és ezt a megkérdőjelezhetetlen lojalitásra szóló egyre fülsértőbb felhívások követték. Az Őrtorony egymást követő számaiban a megkérdőjelezett pontokra összpontosított, kitartva helyességük mellett, és általánosan inkább határozott lövészárokba vonulást, mint mérséklődést eredményezett. Az érvelés, melyet ennek elérésére felhasználtak, újabb mélységek elérése volt bármely ellentétes nézőpont félreértelmezésében.

A légkör gyanakvó és félelmes lett. Vének, akik szerény természetű férfiak voltak, haboztak szerénységre felhívni, nehogy ezt mint a nem lojalitás bizonyítékának tekintsék. Azok, akik hajlamosak voltak keményebb cselekvésre, kedvező lehetőséget találtak, hogy kimutassák keményvonalas hozzáállásukat. Az Egyesült Államok-beli McCarthy korszakot idézte vissza, amikor bárki, aki a polgári jogok és szabadság érdekében szót emelt, vagy kifejezte ellenzését a népszerűtlen ideológiák könyörtelen módon való letörése miatt, annak a komoly veszélynek tette ki magát, hogy „kommunista szimpatizánsnak” vagy a szélsőséges elemek „szekértolójának” minősítik.

Ilyen körülmények közt az összejövetelek látogatása egyre inkább lehangolóvá vált számomra, ahogy hallottam Isten Szavának hibás alkalmazását, olyasmit mondva általa, amit nem mond; vagy ahogy a szervezet folyamatos önigazolását és önmagasztalását hallgattam. Úgy érezhette valaki, hogy kisebb szólásszabadság van, mint az első századi zsinagógákban, ahol nagy személyiségek, mint az apostolok, alkalmat találtak az igazság elmondására, (még ez ha olykor elkerülhetetlenül keményebb hozzáálláshoz vezetett is, mely bezárta számukra a zsinagóga ajtaját). De, miképpen megjegyeztem Peter Gregersonnak, én egyszerű vendégnek tekintettem magam a Királyság Teremben; ez az ő Termük, az ő összejövetelük, az ő programjuk és én nem szeretnék akadályt gördíteni a kivitelezés útjába. Így hozzászólásaimat a lényeges írásszövegek felolvasására korlátoztam, egyszerűen kiemeltem az alkalmazható pontokat. Ritka volt az olyan összejövetel, hogy valaki, többnyire egy idősebb tag, oda ne jött volna hozzám a végén néhány szóban kifejezve értékelését.

Emellett a „keresztes hadjárat”-légkör fokozódása arra a következtetésre juttatott, hogy csak idő kérdése és további ellenem irányuló cselekedetek következnek. És így is történt.

BŰN ÉS BŰNHŐDÉS

A farizeusok is és az írástudók is állandóan morogtak, ezt mondva:
„Ez az ember szívesen fogadja a bűnösöket és együtt eszik velük” - Lukács 15:2

Egy étkezés volt minden szükséges bizonyíték. Így történt:

Az észak-Alabamába való visszatérésemet követő körülbelül hat hónapon belül a Társulat új körzetfelvigyázót küldött a területre. Az előző férfi szerény személy volt, hajlamos a problémákat inkább egyszerűen megoldani, mint nagy ügyet csinálni belőlük. Az őt felváltó férfit hírneve jóval erőszakosabbnak mutatta. Ez nagyjából akkortájt történt, amikor a Társulat levele a kerület- és körzetfelvigyázókkal tudatta, hogy a „hitehagyás” magába foglalja azokat a személyeket is, akik másképp gondolnak valamit, mint a szervezet tanítása.

Második látogatásakor a Kelet Gadsdeni Gyülekezetben (1981. március) az új körzetfelvigyázó, Wesley Banner, intézkedett, hogy találkozzanak Peter Gregersonnal, elmentek az otthonába Jim Pitchford helyi vénnel. Az ok? Benner azt mondta Peternek, hogy „sok szóbeszéd” van róla a városban és a körzetben. Peter azt mondta, nagyon sajnálja, hogy ezt hallja. Honnan származik a „szóbeszéd”? Benner vonakodott válaszolni, de Peter

rámutatott, hogy tudnia kell, hogy orvosolhassa a helyzetet. Benner megmondta, hogy a forrás Peter egyik rokona.

Peter tisztázta, hogy igen körültekintő a kifejezéseiben és szentírási témákról szigorúan csak a rokonságával beszélget a területen. Nagyon aggódott, hogy a családi rokonságán kívüli személyek „szóbeszédbe" kezdtek, a körzetfelvigyázó szavaival élve. „Hogy lehet ez?" - kérdezte. Wesley Benner nem adott magyarázatot.

Akkor miről volt szó? Benner felhozott egy pontot egy bizonyos Őrtorony cikkből, melyet Peter kifogásolt. Ez a pont semmiképp nem volt a Szentírás „nagyobb tanításai" közé valónak mondható, elméleti okokból lett elővéve[217]. Mégis, minthogy Peter nem értett egyet a szervezettel, fontossá vált. Hosszas beszélgetés után a körzetfelvigyázó végül kénytelen volt elismerni, hogy ezen a ponton valóban tévedés van. (Ténylegesen az Őrtorony Társulat elismerte a tévedést 1981. május 11-ei levelében, melyet egy kérdésre válaszolva küldött. A levél megállapította, hogy „az összefoglaló harmadik pontja a 15. lap tetejéről az idegen nyelvű Őrtorony kiadásokban törölve lett". (Ez a kijelentés nem volt igaz.)[218] *[Még az 1997-ben megjelent magyar reprint kiadásban is benne volt. - a ford. megj.]*

Később Peter elmondta: „Elhatároztam, hogy nem fog ellenséges helyzet kibontakozni, és mindent megtettem, hogy a beszélgetést nyugodt és mérsékelt mederben tartsam". Amikor a körzetfelvigyázó és a helyi vén elment, Peter úgy érezte, hogy az ügy baráti módon ért véget, és örült, hogy így volt. Nem így volt.

A következő héten a körzetfelvigyázó üzent neki, hogy szeretne egy második találkozót az ügy további vizsgálatára.

Peter elmondta nekem, hogy érezte, eljött a döntés ideje. A szellem, melyet a Vezető Testület, a Szolgálati Bizottsága és 1980. szeptember 1-jei levelük terjesztettek valamint az Őrtorony cikkek egymásutánja, elérték azt a pontot, hogy a „boszorkányüldözés" légköre uralkodott el. Érezte, naivitás lenne részéről, ha nem érezné erősen valószínűnek, hogy „fű alatt" erőfeszítések történnek a kiközösítésére. Velem való barátsága, úgy érezte, a legkevésbé volt tényező. Úgy látta, két lehetősége van: vagy önként elkülönül a gyülekezettől, vagy hagyja, hogy a „fű alatti" erőfeszítések elérjék céljukat, a kiközösítését.

Mikor kifejeztem kétségemet, hogy a dolgok jelen állásának ez lesz a vége, ő elmondta, hogy mérlegelte az ügyet, imádkozott érte és érzi, ez a bölcsebb következtetés. (??) Az aggasztó tényező - mondta - a családja. Hét gyermeke, ebből három házas, többnek gyereke van, és a három báty és két nővér, akik a területen élnek, meg a sok unokaöcs és unokahúg. Ők mind Jehova Tanúi[219]. Ha megengedi a szervezet képviselőinek, hogy az ügyet a kiközösítéséig vigyék el, számos nehéz helyzetet fog eredményezni mindezekkel a családtagokkal. Komoly dilemma elé állítja őket, kapcsolatot tartanak vele, mint apával, nagyapával, testvérrel, nagybácsival; vagy inkább a Társulatnak engedelmeskedve elkerülik őt. Ráadásul volt körülbelül harmincöt Tanú alkalmazottja a szatócsáru cégében. Az önkéntes elkülönülés jobbnak látszott, mivel, ahogy ő értelmezte, ez egyszerűen azt jelentette, hogy többé nem tagja a gyülekezetnek. De ez nem szólít fel a kapcsolatok rideg megszakítására, mint ahogy ezt a szervezeti eljárás megkívánja a kiközösítés esetében[220].

---

[217] Az *Őrtorony* 1980. augusztus 15-ei számában (magyarban 1981. március 1. 19.old.) lévő cikk igyekezett megmutatni, hogy a görög *naos* (templom, szentély) használata a Jelenések 7:15-ben a „nagy sokasággal" kapcsolatban a templom udvarára alkalmazható. Ezt téve azt mondta, hogy Jézus a pénzváltókat a *naos*-ból űzte ki. (lásd a bekeretezett részt a 15. lap tetején [angolban] magyarban 19. o. alja). Mint a Biblia maga tudósít, a János 2:14-16 egyértelműen egy másik kifejezést, a *hieros*-t használja, az átértelmezési igény nyilvánvalóan hamis volt, ahogy azt egy vén kifejezte: „ismét egy példa az intellektuális becstelenségre vagy tudatlanságra".

[218] Lásd a *Hol szolgálja Istent a „nagy sokaság"?* c. könyv függelékét ennek a témának a teljes dokumentációjával.

[219] Felesége családjában is több Tanú volt.

[220] Személyesen tudtam, hogy a Vezető Testület a kiközösítés és elkülönülés közé egyenlőségjelet addig csak azokban az esetekben tett, ha a személy katonai vagy politikai pályára lépett; nem az egyszerű gyülekezetből való kilépéskor. Tény, hogy én voltam kijelölve az Aid to Answering Branch Office Corresponde c. kézikönyv

Peter kilépő levelét 1981. március 18-án nyújtotta be. Felolvasták a gyülekezetnek. Csupán egy egyszerű kiegészítés követte, minthogy Peter gyermekkorától Tanú volt, és sok évig élen járt a gyülekezeti tevékenységben, úgy tűnt a levél tisztázza a helyzetet, mivel nyugodt hangon bemutatja okait és nem mutat ellenségeskedést. Kevés kivétellel Jehova Tanúi Gadsdenben ugyanolyan szívélyesen bántak Peterrel, mint addig. Azt hiszem, ugyanígy cselekedtek volna továbbra is a saját jó és rossz közötti megkülönböztető érzékük által irányítva. A válsághelyzet, úgy tűnt, el volt kerülve.

Hat hónapon belül az Őrtorony újságban megjelentetett cikkek a teljes képet megváltoztatták. Valaki így kommentálta: „Mindent megtettek, épp csak a nevedet, meg Peter Gregersonét nem tették bele a folyóiratba." Nem hiszem, hogy a gadsdeni helyzet lett volna kizárólag felelős a cikkekért. Mégis, hiszem, hogy volt valami hatása egyesekre, hogy elkészítsék azokat. Milyen változást hoztak ezek a cikkek?

Még 1974-ben a Vezető Testület kijelölt, hogy írjak cikkeket a kiközösített személyekkel való bánásmódról. (A Testület csak a döntést hozta meg, hogy ez hasznos lenne)[221] Azok a - Testület által előírásosan jóváhagyott - cikkek, nagyban mérsékelték az addig uralkodó hozzáállást, bátorították a Tanúkat, hogy mutassanak jóval kegyelmesebb hozzáállást a kiközösített személyekkel való kapcsolat több területén, csökkentve a társulatilag előírt eljárás merevségét a kiközösített családtagokkal.

Az 1981. szeptember 15-ei [magyarban 1982. április 1. 15-28. old. ??] Őrtorony nem csak a visszájára fordította ezt, hanem néhány pontban a témát hátrébb mozdította még az 1974 előttinél is merevebb álláspontba. (Egy példa a visszafelé „lavírozásra", ezúttal a kiindulási pont mögé.)[222]

A legnagyobb változás a magukat önként elkülönítőkkel (mint Peter Gregerson tette néhány hónappal korábban) volt kapcsolatos. Miután az eljárás először hivatalosan megjelent, bárkivel, aki így tett, ugyanúgy kellett bánni, mint a kiközösítettel.[223]

Amikor elolvastam az anyagot a Vezető Testülettel kapcsolatos tapasztalataim szemüvegén át (és kissé az Elnöklő Bizottsággal szerzett tapasztalatok fényében) volt egy kis kétségem, hová vezet ez. Nem kellett soká várnom.

Amit most ezzel kapcsolatban előadok, nem csak azért teszem, mert az én esetemmel kapcsolatos, vagy mert valami rendkívüli, hanem éppen mert jellemzően az, amit mások is tapasztaltak Jehova Tanúi véneinek módszereiről és cselekedeteiről esetről esetre. Ábrázolja a beléjük vésett gondolkodást és szellemiséget; amely gondolkodás és a szellem központi forrásból eredt.

---

felülvizsgálatára, mely erről az eljárásról beszélt, és tudom, hogy az elkülönüléshez nem társult ilyen szélsőséges álláspont. A lemondott személyekkel nem úgy bántak, mint a kiközösítettekkel, azzal a kivétellel, hogy ha újra látogatni akarták a gyülekezetet, akkor be kellett adniuk egy erre vonatkozó kérelmet. Miután hallottam, hogy a Szolgálati Hivatal leveleket küldött ki, melynek hatásában a kiközösítést azonossá tette az elkülönüléssel, beszéltem a Szolgálati Hivatal Bizottság tagjával, és kimutattam, hogy a téma soha nem volt kiadva a Vezető Testület által, így ez csak a Hivatal önálló cselekedete (egy példája, hogy a Hivatal időnként felhatalmazás nélkül „politikacsináló" eljárást folytat). Ő elismerte, hogy semmi nem jött a Vezető Testülettől.

[221] Két eset került a Vezető Testület elé, amikor kiközösített személyek szerették volna látogatni az összejöveteleket, de segítségre szorultak. Az egyik egy fiatal lány volt, aki New England falusias területén élt, a másik egy hölgy, aki egy drog rehabilitációs központban Középnyugaton. Egyikük sem tudta az összejöveteleket látogatni utazási segítség nélkül. A Vezető Testület döntése az volt, hogy ilyen esetekben az utazás segítése elfogadható.

[222] Az 1981. december 1-jei *Őrtorony*ban [magyarban 1982. augusztus 1. 15. old.] lehozott cikk megkísérli igazolni a tantételek Társulat általi összes oda-vissza tologatását. Egy hajóval szemlélteti, mely a széllel szemben lavíroz. A baj az, hogy a tanítások tologatása gyakran látszólag a kiindulási pont mögé visz vissza.

[223] Ez elsődlegesen a kilépettekre irányult. Azok, akik politikai vagy katonai szolgálatba léptek „elkülönültnek" minősültek, de az ő részükről ez nem önkéntes cselekedet volt, nem az ő kérésük alapján történt. Ez egy automatikus cselekedet volt, a vének által a Társulati eljárással összhangban kivitelezve. Az új helyzet az ő önkéntességük megtagadásával jött létre.

Habár az Őrtorony szeptember 15-ei dátummal jelent meg, a kérdés több mint két héttel előbb felvetődött. Néhány napon belül látogatóba jött Jehova Tanúi Kelet Gadsdeni Gyülekezetének helyi véne, Dan Gregerson, Peter öccse. Megkérdezett, hogy kijöhetnének-e ő meg néhány vén beszélgetni hozzám. Mondtam, hogy rendben, miről fogunk beszélgetni? Kis habozás után először azt mondta, hogy megbeszéljük a szervezetről tett néhány ellenséges természetű megjegyzésemet. Mikor megkérdeztem, hogy kitől ered ez az igény, azt mondta, hogy a személy jobbszeretne névtelen maradni. (Ez a „lőjünk nyilakat a ködbe" módszer teljesen mindennapi, és a vádlott úgy érzi, hogy minden teljesen normális és rendben van.) Megkérdeztem, mégis nem gondolja-e, hogy Jézus tanácsát a Máté tizennyolcadik fejezet 15-től 17-ig versekből kellene alkalmazni (a tanács azzal kapcsolatos, hogy ha valakinek panasza van testvérére, először menjen hozzá és beszélje meg vele)? Dan egyetértett, hogy ezt kell alkalmazni. Javasoltam, hogy mint vén látogassa meg a személyt és tanácsolja neki, hogy jöjjön hozzám és beszélje meg velem a témát, így alkalmazva Jézus tanácsát. Azt válaszolta, hogy a személy nem érzi magát „képesítettnek". Rámutattam, hogy ez valóban nem gond, nem szeretnék bárkivel vitatkozni, de ha megzavartam valakit, szeretném, ha a személy személyesen nekem mondaná el, és talán védekezhetnék és egyenesbe hozhatnám a dolgot. (Még mindig nem tudtam, hogy kiről beszélt.) Dan azt felelte, hogy mint tudom, a vének is „felelősek a nyáj védelméért és figyelemmel kell lenniük a nyáj érdekeire". Teljesen egyetértettem, és mondtam, hogy biztos vagyok benne, hogy megértette, ennek megtevése bizonyosan azt jelenti, a vének bátorítanak mindenkit a nyájban, hogy gondosan kezeljék Isten Szavát és alkalmazzák azt életükben. Ebben az esetben segítenie kell a másikat, hogy belássa, alkalmaznia kell Jézus tanácsát, és jöjjön, beszéljen velem, akkor megtudhatom, mi bántotta meg, és talán ha szükséges valamelyest védekezhetek is.

Azt mondta, vessük el ezt a témát és beszéljünk majd a „társaságaimról". Örülök, hogy ezt teszik, mondtam, és beleegyeztem, hogy ő és egy másik vén látogasson meg két nap múlva. Dan és egy vén, név szerint Theotis French jöttek. A beszélgetés azzal kezdődött, hogy Dan felolvasta a korintusziaknak írt második levél tizenharmadik fejezet 7-től kilencig terjedő verseket, és tájékoztatott, hogy ők azért vannak itt, hogy „kiigazítsák" a gondolkodásomat az 1981. szeptember 15-ei *Őrtoronny*al kapcsolatban, pontosabban a bátyjával, Peter Gregersonnal való kapcsolatomat illetően, aki most elkülönült. Dan augusztusban egy vendéglőben volt, amikor Peter és én a feleségünkkel együtt ettünk ott.

Kértem őket, vegyék figyelembe, hogy most éppen Peter ingatlanán vannak, érthetően, mert ő a háziuram. És hogy az ő alkalmazottja vagyok. Tudomásul vették.

Elmagyaráztam, hogy, mint minden esetben, a lelkiismeretem által vagyok irányítva társaságaimat illetően is, megvizsgáltam Pál tanácsát a lelkiismeretről a rómaiaknak írt levelének tizennegyedik fejezetében. Bármit, amire a Szentírás utasít, boldogan megteszek, de nem látok bizonyítékot mely támogatja a most elfogadott nézetet a kiközösített személyekről. Milyen Szentírási támogatás van?

A beszélgetés innentől egy könnyen megjósolható irányba haladt: Dan hivatkozott a korintusziaknak írt első levél ötödik fejezetére, támogatandó az álláspontot. Rámutattam, hogy az apostol itt azokkal a testvérnek nevezett személyekkel való nem társulásról beszél, akik paráznák, kapzsik, bálványimádók, szidalmazók, részegesek, zsarolók. Nincs ilyen személyekkel kapcsolatom, és nem is kívánom otthonomba fogadni őket. Bizonyára nem gondolják, hogy Peter Gregerson ezek közül valamelyik csoportba tartozik? Egyikük sem válaszolt.

Ekkor Dan hivatkozott János apostol szavaira a János első levele második fejezetében a 19. versében: „Közülünk mentek ki, de nem voltak közülünk valók, mert ha közülünk valók lettek volna, velünk maradnak." Amikor megkérdeztem, az összefüggés hogy mutatja, milyen emberekről beszélt János, elismerték, hogy ő az „antikrisztusokról" beszélt. Kimutattam, hogy ugyanez igaz János második levele 7-től 9-ig versekre, melyek szintén a hasonló

személyekkel való kapcsolattal foglalkoznak. Biztosítottam őket, hogy soha nem szeretnék kapcsolatom egy antikrisztussal, aki lázad Isten és Krisztus ellen, és ilyet sem tudok a kapcsolataim közt. Biztos nem akarják azt mondani, hogy Peter Gregerson antikrisztus? Most sem válaszoltak.[224]

Pontosan ennyi volt a Szentírási „helyreigazítás", melyet a nyáj e két pásztorától kaptam. Ettől a ponttól az egyedüli hivatkozásuk az Őrtorony újság volt. Elfogadom-e, amit ebben a témában mond; alárendelem-e magam a szervezeti irányításnak? Elmondtam végül, hogy az igazi kérdés az, hogy Isten Szava mit mond bármely kérdésről, hogy némely tanítások teljesen szilárdak, megingathatatlanul alapulnak Isten Szaván, más tanításokat meg lehet változtatni.

Szemléltetésül megkérdeztem Dan-t, hogy lehetségesnek tartja-e, hogy a szervezet talán a jövőben, megváltoztatja nézetét Jézus „erről a nemzedékről" szóló Máté huszonnegyedik fejezetében lévő tanításának alkalmazásáról? (Nem mondtam neki, hogy a Vezető Testület tagjai - Schroeder, Klein és Suiter - tényleg javasolták a változtatást, hogy a „nemzedék" kezdetét el kellene mozdítani 1914-ről 1957-re). Dan válasza ez volt: „Ha a szervezet megfelelőnek látná a változást valamikor a jövőben, akkor én elfogadnám". Igaz, nem egyenes válasz, de mutatja, hogy felfogta a változás lehetségességét. Akkor megkérdeztem őt, lehetségesnek tartja-e, hogy a szervezet megváltoztassa az arra vonatkozó tanítását, hogy Jézus Krisztus az életét adta az emberiség megváltásáért? Csak nézett rám. Elmondtam neki, hogy biztos voltam benne, hogy nem fogja lehetségesnek tartani, mivel ez a tanítás szilárdan a Szentíráson alapul. Más tanítások, a „jelenlegi megértés" (current understanding), alá vannak rendelve a változásnak; biztosan nincsenek azonos szinten a váltságáldozat tanításával. Én az Őrtorony 1981. szeptember 15-ei anyagát és tilalmát az elkülönült személyekkel való kapcsolattartásra, hasonló fényben tekintem.

Dan most az „alázatosság szükségességéről" kezdett beszélni Isten irányításának elfogadásában. Én teljes szívemből egyetértettem és elmondtam, hogy biztos vagyok benne, hogy azzal is egyetértenek, hogy aki prédikál, annak az alázatosságot kell először is kimutatnia.

Szemléltetésként ismét mondtam nekik egy példát, egy csoport emberről, akik egy szobában beszélgetnek. Az egyik személy nagyon nyomatékosan mondja el a véleményét a különböző témákban. Amikor befejezi, egy másik ember a szobában megjegyzést tesz, mondván, hogy teljes szívvel egyetért az előtte szólóval a különböző pontokban, mégis egy pár dologban másként érez, elmondva érveit. Ekkor az első személy felháborodik, és felszólítja a csoportot, hogy dobják ki ezt az embert a teremből, mint társaságukba nem illőt - mert az nem ért egyet vele *minden* pontban. Ki az, kérdeztem, akinek alázatosságot kell tanulnia? Ismét nem volt válasz. A beszélgetés nem sokkal ezután véget ért és ők elmentek.

Peter meglátogatott aznap este, hogy a következményeket találgassuk. Nagyon bánatos volt a helyzet miatt, amit nekem okozott, és tudta, hova vezethet ez. Elmondta, hogy szeretné, ha tudnám, ha én ajánlatosabbnak látnám, hogy a jövőben ne legyek vele semmilyen kapcsolatban, ezt ő megértené.

Emlékeztettem őt egy eseményre, ami másfél évvel korábban történt egy este, nem sokkal azelőtt, hogy 1980 májusában visszamentem Brooklyn-ba az utolsó Vezető Testületi időszakomra. Ő és én egyedül voltunk az ő autójában, és elmondtam neki, hogy én és Cynthia beszélgettünk a dolgokról és úgy gondoljuk, hogy jobb lenne nem visszajönni Alabamába az időszak után, hanem inkább Cynthia családtagjainak otthonába menni. Elmondtam, hogy nem tudom, mi jöhet ki a találkozóból, talán a „legrosszabb" és nem szeretnék problémát okozni neki és a családjának[225]. Úgy éreztük, kisebb a problémát fog okozni a feleségem családjának,

---

[224] Dan elismerte, hogy soha nem erőltette a beszélgetést testvérével, Peterrel, az ő (Peter) eltérő nézőpontjairól, mégis Dan teljesen ismerte azokat.

[225] Peter akkor még nem különítette el magát. Elkülönülése közel egy évvel később történt.

ha oda megyünk. Azt felelte, hogy ők nagyon várják a visszatérésünket, számítanak rá. Mondtam neki, hogy mi hálásan elfogadnánk, de az ő nagy családja - feleség, fiak és lányok, bátyok és nővérek, unokák, és rokonok mind Tanúk - és ha kiközösítenek, a visszatérésem elképzelhetetlen nehézségeket, kellemetlenséget okozna nekik a szervezet részéről.

A válasza az volt, hogy „Megértem, és ne gondold, hogy nem gondolkoztam erről. De nekünk kell ezt magunk közt megbeszélni, és nekünk kell átmenni a hídon. Szeretnénk, hogy vissza gyere, nem számít, hogyan."

Nehéz lenne elmondanom, mennyire sokat jelentettek nekem ezek a szavak abban a sajátságos időszakban. Most a helyzet megfordult, és én azt mondtam Peternek: nem tudom, hogy tehetnék kevesebbet annál, mint amit ő tett értem. Nem lehetek részese semminek, ami azért címkéz embereket bűnösnek, mert azok a lelkiismeretükkel összhangban cselekszenek, anélkül, hogy aggódnék az igazságért és a mások érdekeiért, ahogy ő tette.

A Kelet Gadsdeni Gyülekezet két vénjével történt „kiigazító" találkozó után semmi továbbit nem mondtak nekem Wesley Benner körzetfelvigyázó néhány héttel későbbi érkezéséig. Elintézte, hogy eljöjjenek hozzám az otthonomba Dan Gregersonnal. Tom Gregerson, szintén Peter testvére, a négy fiú közül a második a Gregerson családban, szintén jelen volt, saját kérésére.

A beszélgetés hasonlóan előrelátható mintát követett, kivéve, hogy a körzetfelvigyázó hajlamos volt félbeszakítani szavaimat, amíg végül megkértem, hogy mint otthonom vendége, legalább addig várjon, amíg egy mondatot befejezek, mielőtt beleszól. A „kiigazítás" ismét az *Őrtorony*ra alapult, nem a Szentírásra. Ismét, amikor megkérdeztem, hogy valóban úgy véli-e, hogy Peter Gregerson „bűnös" ember, olyan, mint a korintusziaknak írt első levél 5. fejezetében leírtak, vagy „antikrisztus", amint János apostol leírta, egyikük sem szólt semmit.

Ráirányítottam figyelmüket a rómaiaknak írt levél, a tizennegyedik fejezetre, ahol az apostol hangsúlyozza a lelkiismerethez igazodás szükségességét, hogy bárki aki valamit kétségekkel cselekszik, azt Isten vádolja, mivel bűnös, mert „ami nincs hitből, az mind bűn". Mivel a Szentírás kijelenti „Aki igaznak mondja a bűnöst, és aki bűnösnek mondja az igazat, mindkettőjüket egyaránt utálja Jehova" én nem tudnék lelkiismeretesen, megsértve az alapelvet, úgy tekinteni Peter Gregersont, vagy úgy bánni vele, amikor minden, amit tudok róla, ezzel ellentétes.[226]

Benner válasza az volt, hogy ha én a lelkiismeretem által vagyok vezetve, a vének az övék által. Ha ez volt az én álláspontom, akkor ők „sürgősen cselekedni fognak". (Egyértelmű, hogy a vének lelkiismerete nem engedte meg mások lelkiismeretének figyelembe vételét, toleranciát mutatva.) Hogy milyen „cselekvés" az, amit említett, a következő kijelentéseiből kiderült. Elmondta, hogy ő egyszerűen úgy tekinti magát, mint aki továbbítja a szervezet által szolgáltatott dolgokat. Saját szavait idézve: „Én papagájként ismétlem, amit a Vezető Testület mond". Ezt egyértelmű büszkeséggel jelentette ki, melynek okát nem értettem. Én soha nem láttam, hogy papagájnak lenni az valami nagy érdemű teljesítmény.

Nem sokkal ez után a beszélgetés véget ért és ők elmentek. Tom Gregerson csóválta a fejét hitetlenkedésében, mondván, hogy megvilágosító de elszomorító tapasztalat volt; hogy nem hitte volna, hogy ember olyan dolgokat mondhat, amiket ő hallott.

November elsején a Brooklyn-ihoz hasonló bírói gépezet kezdett működni Gadsdenben. Telefonon kérdezték egyik dolgot a másik után a vének. Értesítettek, hogy a bírói bizottság találkozni akar velem.

Terveztem, hogy írok a Vezető Testületnek, bejelentve lemondásomat a Társulat szervezetében való tagságomról. (Szavazó tag voltam mind a pennsylvaniai, mind a New York-i társaságban évek óta)[227]. A Testületnek a tájékoztatással együtt, hogy lemondok az ilyen tagságomról, november 5-én megírtam:

---

[226] Példabeszédek 17:15

„Helyben, bizonyos vének az Őrtorony 1981. szeptember 15-ei számának tájékoztatását, mint tekintélyt használták fel követelve a kapcsolatom megváltoztatását egy emberrel, akinek ingatlanában élek és akinél dolgozom, Preter Gregersonnal. Ők kijelentették, hogy mióta ő elkülönítette magát, én úgy kell tekintsem, mint egy azok közül, akikkel nem ehetünk együtt -- bűnös személyek és antikrisztus -- és az ezen álláspont elleni vétek kiközösítést kíván meg. Közel 60 évesen, pénzügyi források nélkül nincs lehetőségem elköltözni vagy munkahelyet változtatni. Így nagyra értékelném megtudni, hogy az ebben a témában a folyóirat ezen számában tett kijelentésetek szándéka valóban az, ahogy bemutattam, vagyis, hogy az, hogy elfogadtam egy meghívást háziuramtól és munkaadómtól, hogy vele egyek, alap-e a kiközösítésre. Ha, netán, meghaladták a szándékot, ami a kiadásra került, néhány tanács a mérsékletre, segítene nekem enyhítve a helyzetet, mely potenciálisan elnyomó. Értékelni fogom, bármilyen tisztázást adtok is, akár közvetlenül, akár a hivatalokon keresztül.”

Ugyanazon a napon felhívtak telefonon a vének. Hívásaik már oly számossá váltak és közeledésük oly barátságtalanná, hogy feleségem és én érzelmi feldúltságot kezdtünk érezni, ha meghallottuk a telefoncsörgést. Eligazítottam feleségemet, hogy ha a vének telefonálnak, és én nem vagyok itthon, akkor tájékoztassa őket, hogy bármit, amit mondani akarnak, közöljék írásban. Így ő továbbította ezt az információt. A következő napon a kijelölt bírói bizottság írt, és a levél megérkezett 1981. november 10-én.

Sokan Jehova Tanúi közül hihetetlennek tartják, hogy éppen azért lettem kiközösítve, mert elfogyasztottam egy ebédet egy férfival, Peter Gregersonnal. Néhányan kitartanak amellett, hogy nem lehetett ez az ok. Hiszem, hogy a levelezés, melyet most bemutatok, tisztázza a kérdést. Az első levelet a bírói bizottság küldte, 1981. november 6-ai keltezéssel.

2822 Fields Avenue
East Gasden AL 35903
1981. november 6.

Raymond V. Franz
Route 4. Box 440F
Gadsden, AL 35904

Kedves Franz testvér!

Amint utasítottál Franz testvérnő által csütörtökön, november 5-én, ezúton kérünk téged a bírói bizottsággal való találkozásra november 14-én szombaton, du. 2.00 órakor a Kelet Gadsdeni Királyság Teremben. A találkozó célja annak megvitatása, hogy folytatod a kapcsolatot egy a gyülekezettől elkülönült személlyel.

Ha nem tudsz találkozni velünk a fenti időpontban, kérünk, vedd fel a kapcsolatot valamelyikünkkel egy másik találkozó megbeszélése céljából.

Testvéreid,

Theotis French

[227] Ez a tagságom folytatódott, miután elhagytam a főhivatalt. 1980-ban és 1981-ben megkaptam a szokásos „meghatalmazást” (szavazólapot? „Proxies”) a közgyűlésen való szavazásra. 1980-ban postáztam a meghatalmazást, de 1981-ben nem éreztem indíttatást erre, elsősorban a Társulat újságaiban megjelent anyagok miatt.

Edgar Bryant

Dan Gregerson

Ez a levél tisztázza, hogy egy vád és csakis egy vád volt az alapja az ő „bírói eljárásuknak”, konkrétan a „kapcsolatom egy elkülönült személlyel”.

A Gadsdeni véneknek írott válaszomban rámutattam, hogy írtam a Vezető Testületnek, az 1981. szeptember 15-ei *Őrtorony*ban megjelent anyag jelentését tisztázandó, és csodálkozom, miért nem fontolták meg ezt; egyértelmű, hogy nem szeretnének időt adni a válasz megérkezésére. Szintén rámutattam, annak elfogadhatatlanságára, hogy Dan Gregerson szolgáljon a bírói bizottságban, amikor már bejelentette magát, mint vádló. Kifejeztem reményemet, hogy a bizottságot lehetséges lesz kibővíteni, hogy még inkább igazságos és elfogulatlan lehessen ennek az új eljárásnak és alkalmazásának a megvitatása.[228]

Elküldtem a levelet és egy héttel később, november 20-án, pénteken, mikor hazaértem a munkából, a feleségem elmondta, hogy Theotis French vén telefonált. Ők találkoznának, mint bírói bizottság, a következő napon, vasárnap délután, mondta. Ezért küldtek nekem egy levelet.

A délutáni levél ajánlott levél volt. Siettem a postára, és még át tudtam venni zárás előtt a levelet. A levél 1981. november 19-ei keltezésű volt.

2822 Fields Avenue
East Gadsden, AL 35903
1981. november 19.

Raymond V. Franz
Route 4. Box 440-F
Gadsden, AL 35904

Kedves Franz testvér!

Mint a vének testülete, megkaptuk leveledet és ezúton válaszolunk. Először is, szeretnénk tudatni veled, hogy a vének testülete tudomásul vettük, hogy levelet írtál az Őrtorony Társulatnak, és eldöntöttük, hogy folytatnunk kellene a bírói bizottsági meghallgatással. Másodszor, tekintettel Dan Gregerson vádlói szerepére a vének testülete úgy döntött, hogy Larry Johnson veszi át a helyét a bírói bizottságban.

Harmadszor, vannak más személyek, akik, mint Dan tanúként szolgálhatnak a kérdéssel kapcsolatban, de úgy érezzük, nem szükséges feltárnunk a nevüket, tekintve beismerésedet, hogy közösségben voltál egy a gyülekezettől elkülönült személlyel.

Negyedszer, a vének testülete eldöntötte, hogy három vén fog szolgálni a bizottságban. Szeretnénk biztosítani téged, hogy a kijelölt testvérek nem előítéletesek irányodban, és a találkozón tárgyilagosak lesznek.

Végül, Franz testvér, a kijelölt bírói bizottság a veled való találkozást november 21. szombat, du. 4.00-ra tűzte ki a Királyság Teremnél. Ha nem tudsz jelen lenni, kérünk, értesítsd az alább felsorolt testvérek egyikét, megfelelőbb találkozó egyeztetésére.

Testvéreid:

[228] Az olvasó tájékoztatására a teljes levél olvasható a Függelékben.

Larry Johnson

Edgar Bryant

Theotis French

A levél nem puszta formaság volt. Jöhetett volna valamelyik polgári bíróságtól is, még ha „testvéreid” volt is azt aláírás, nem közvetített semmit a keresztényi testvériség melegéből. Hideg törvényesség uralta hangnemét. Mégis, kivéve ha előítélet tárgya voltam (ami, állították, nem így volt), bizonyára kifejeztek volna valami testvéri szellemet, együtt érző aggódást az életérdekeiért az embernek, akinek írtak. Mellettem szólt teljes felnőtt életemre szóló szolgálatom Jehova Tanúi közt, vagy hogy annak Vezető Testületében szolgáltam, vagy életkorom, életkörülményeim – mindezek mellettem szóltak, ők mégsem mutatták semmilyen mértékét szerető érdeklődésnek, még ha úgy tekintettek volna is, mint *’a legkisebb Krisztus testvérei közül’*. (Lásd Máté evangéliuma huszonötödik fejezet 40. vers.) Nem hiszem, hogy ez az érzéketlen szellem ezektől az emberektől eredt. Más forrása volt. A levél jellegzetes volt.

Feleségem már tájékoztatta Frech vént egy telefonbeszélgetés során, hogy vendégeket várunk szombaton az államon kívülrol és már nem tudunk beszélni velük a terveink megváltoztatásáról.

A következő hétfőn, november 23-án újra írtam, kifejezve aggodalmamat a sietős és tapintatlan mód miatt, ahogy a bírói bizottság működik.

Azon a délutánon telefonhívás jött French véntől, kijelentve, hogy a bírói bizottság két nap múlva, szerdán este (november 25-én) fog találkozni, és dönteni fog, akár ott leszek, akár nem. Megállapítottam, hogy haszontalan volt elküldeni a levelet, amit nekik írtam. Láthatóan roppant sietségben voltak, „siettetve az ítéletet”. Személy szerint nem gondolom, hogy ez az ő saját kezdeményezésük volt. Mint a bizottság elnöke később elismerte, kapcsolatban voltak a Társulat képviselőjével, Wesley Benner körzetfelvigyázóval. Néhány kifejezésük, a hozzáállásuk emlékezetesen visszatükrözte azokat, melyeket ő tett otthonomban. Ő viszont minden bizonnyal érintkezésben volt a Brooklyn-i központ Szolgálati Hivatalával, és a hivatal - minden kétségen kívül - kapcsolatban volt a Vezető Testülettel. Ez nem volt rendkívüli, ez volt a rendes út, ahogy a dolgok mentek. Az alkalmazott módszerek nem leptek meg, egyszerűen elszomorítottak.

Amikor eljött a szerda (november 25.), elhatároztam, hogy ahelyett, hogy a távollétemben (*in absentia*) ítélkezzenek, inkább elmegyek a találkozójukra, amit, ahogy French vén mondta „szerda este tartanak”. Aznap délután felhívtam az egyik bizottsági tag otthonát, hogy kiderítsem a pontos időpontot. A férfi felesége elmondta, hogy ő már a Királyság Teremnél van. Telefonáltam a Terembe, és úgy találtam, hogy ők délután mentek a találkozóra - nekik az „este” nyilvánvalóan bármely du. 3 utáni időpontot jelenti. Elmondtam nekik, hogy nem értem, hogy mért nem adtak meg nekem határozott időpontot, és kértem, hogy halasszák el a találkozót du. 6 utánra. Beleegyeztek.

Tom Gregerson mondta, hogy szeretne elkísérni és most felhívtam. Megérkezve a Királyság Terembe a konferencia terembe mentünk, ahol a bírói bizottság, French vén (elnök), Bryant és Jonson voltak. Tájékoztattál Tomot, hogy nem lehet jelen, kivéve ha tanúvallomást akar tenni. Ő elmondta, hogy jelen szeretne lenni, mivel harmincöt Jehova Tanúja dolgozik a cégnél (Warhouse Groceries), ahol ő egy hivatalnok. Tudni akarta csupán, mi az álláspont ebben a kérdésben. A válaszuk továbbra is „Nem” volt.

Távozása után a bizottság megnyitotta a meghallgatást és hívta a tanúkat. Ketten voltak: Dan Gregerson és Mrs. Robert Daley.

Először Dan beszélt. Elmondta, hogy látott engem a Western Steak House-ban Peter Gregersonnal együtt (és a feleségünk). Ez volt a kivonata a tanúskodásának. Amikor befejezte, megkérdeztem tőle, mikor volt ez, és elismerte, hogy ez nyáron volt, ezáltal az 1981. szeptember 15-ei Őrtorony előtt, melyben felhívtak az önként elkülönültek felé hasonló viselkedésre, mint a kiközösítettekkel. Elmondtam a bizottságnak, hogy kivéve, ha elfogadjuk az *ex post facto* (visszamenőleges hatályú) törvényeket, Dan tanúvallomása tárgytalan.

A másik tanút szólították a tanúvallomása megtételére. Ő lényegében hasonló dolgot tanúsított, mint Dan, kivéve, hogy az eset az étteremben az *Őrtorony* 1991. szeptember 15-ei számának megjelenése után történt.

Én készségesen elismertem, hogy valóban étkeztem Peterrel abban az időpontban, amire ő utalt. Megkérdeztem tőle, nem volt-e olyan eset, hogy ő és a férje (egy vén a Kelet Gadsdeni gyülekezetben) hasonlóképp együtt ettek Peterrel? (Peter egy napon elment a Morrison's Caffeteria-ba és ott találta maga előtt egy sorral Daley vént és annak feleségét. Mivel jelenlegi házasságát megelőzően Daley volt Peter mostohaapja, összeházasodván Peter édesanyjával édesapja halála után, Peter megbökte Daley-t, Daley megfordult és beszélgetni kezdtek, majd kérte Peter-t, üljön közéjük és hármasban beszélgettek az ebéd alatt. Ez szintén az 1981. szeptember 15-ei *Őrtorony* után volt.)

A tanú kissé izgatott lett ettől, és azt mondta, hogy ez igaz, de később elmondván néhány testvérnőnek megtudta, hogy helytelen volt, és többet nem tesz ilyet. (Később, a kihallgatás után megemlítettem ezt Peternek, és ő azt mondta: „De ők kétszer ettek velem! Másnap elmentem a Morrison's-ba, ők már ott ültek, és mikor megláttak, integettek nekem, hogy menjek és üljek hozzájuk." A tanú nem mondott semmit erről a második alkalomról, ami ismeretlen volt előttem a kihallgatás idején.)

Ez volt a teljes összege és lényege az ellenem szóló „bizonyítékoknak". A két tanú elment.

A bírói bizottság elkezdett kérdezni az 1981. szeptember 15-ei *Őrtorony*nyal kapcsolatos álláspontomról. Tudakoztam, miért nincs szándékukban megvárni a Vezető Testület válaszát az ezzel kapcsolatos tudakozásomra, melyet november 5-én írtam? Az elnök, Theotis French a kezét az *Őrtorony* 1981. szeptember 15-ei számára tette és azt mondta: „Ez minden tekintély, amire szükségünk van".

Megkérdeztem, nem érezne-e nagyobb bizalmat, ha az álláspontjukat a Vezető testület megerősítené? Megismételte, hogy 'aszerint járnak el, ami megjelent' és hogy egyébként 'felhívták Brooklyn-t az ügyben'. Ez volt az első, hogy bármit hallottam ilyen hívásról. Egyértelműen ez volt az ok, amiért amikor beszéltem a bizottság elnökével, French vénnel, a telefonba két nappal azelőtt azt mondta, hogy a vének testülete „nem érzi szükségesnek" hogy várjon a Vezető Testület levelemre adott válaszára! Hasonló titkos eljárást követtek, mint korábban az Elnöklő Bizottsága, és láthatóan nem bármi szükségességét, hogy tudassák velem, hogy ők már beszéltek telefonon a Brooklyn-i Főhivatallal.

Megkérdeztem, beszéltek-e valakivel a Vezető Testületből? A válasz „nem" volt, ők a Szolgálati Hivatal tagjával beszéltek. Mit mondott? French elmondta, hogy azt mondta: „Semmi sem változott és mehettek tovább".

French elmondta, hogy az ő értelmezése szerint „a Társulat nem nézte jó szemmel az előző álláspontot [az 1974-es *Őrtorony*ban] és visszatért ahhoz, ami azelőtt volt". (Ez alapvetően az az út volt, amit Benner körzetfelvigyázó az otthonomban kifejtett nekem.) Theotis folytatta, mondván „az *Őrtorony* segít nekünk meglátni, hol húzódik a vékony vonal" ezekben a témákban; Edgar Bryant hozzátette „Mi mindannyian megpróbáljuk beállítani magunkat abba a sorba, amit az *Őrtorony* megkíván".

Eddig a pontig a három személy közül egyik sem tett bármilyen utalást a Bibliára. Én hangsúlyoztam, hogy ez az iránymutatóm. Milyen *Szentírási* alap megfontolásával kellene Peter Gregersont olyan személynek tartanom, aki nem méltó, hogy vele egyek?

Johnson vén az korintusziaknak írt első levélhez lapozott az ötödik fejezethez és elkezdett olvasni pár verset, habozott és megállt, nem alkalmazva az információt. Megkérdeztem a bizottság minden tagját egyénenként, ők maguk mondanák-e, hogy becsülettel hiszik, hogy Peter Gregerson olyan fajta ember, akiket leírtak ezekben a szövegekben, beleértve János írását az „antikrisztusokról”? Theotis French egy kis nyugtalansággal reagált, hogy 'ez nem tőle függött, hogy ítéletet hozzanak erről az emberről', hogy ’ő nem tud mindent Peterről, hogy ilyen ítéletet hozhasson’. Megkérdeztem tőle, akkor hogyan lehetséges, hogy megkér engem, hogy hozzak ilyen ítéletet és cselekedjek aszerint, ha ők maguk nem szeretnének így tenni?

„Nem azért jöttünk ide, Franz testvér, hogy te taníts minket” - volt a válasza. Biztosítottam, hogy ez nem azért volt, hogy „tanítsam” őket, de életem teljes keresztényi időszaka van megkérdőjelezve, az ügyben, és úgy érzem, jogom van kifejeznem magam. Sem Edgar Bryant, sem Larry Johson nem tett egyértelmű kijelentést, hogyan tekintik Peter Gregersont, a vele való együtt evés volt most úgy tekintve, mint „bűnös” cselekmény.

Az elnök ekkor azt mondta, hogy nem látja célját a további vitának. Tom Gregersont hívták be, hátha valami tanúskodni valója van. Amikor megkérdezte, hogy mi a hatása lehet ennek az *Őrtorony* álláspontnak a cégénél alkalmazott Tanúkra, akik idoszakonként utazhatnak, vagy együtt kell egyenek a cégnél elkülönült személyekkel. Larry Johnson elmondta, nem azért vannak itt, hogy kérdésekre válaszoljanak. Tom más időpontban tegye majd fel a kérdését[229]. Tom válaszolt, hogy néhány alkalommal feltette a kérdést, megkérdezte a körzetfelvigyázót, de még nem kapott választ. Ők nem válaszoltak, a találkozó véget ért és elmentünk. A bírói bizottság maradt még, megvitatni a „bizonyítékokat”.

Úgy egy héttel később csöngött a telefon és Larry Johnson értesített, hogy a bizottság döntése kiközösítés volt. Hét napom volt a telefonhívás időpontjától a döntés elleni fellebbezésre.

Írtam nekik egy hosszabb levelet, a „fellebbező” levelemet. Úgy éreztem, hogy bármit, amit elmondhatok, legjobb, ha írásban teszem. Ami csak elmondva van, könnyen meg lehet változtatni, kiforgatni vagy egyszerűen elfelejteni; amit leírnak, megmarad és nem hagyható olyan könnyen figyelmen kívül. Az előző meghallgatáson szerzett tapasztalataim bizonyossá tették, hogy nagyon egészségtelen légkör uralkodik, és még ha a fellebbezési meghallgatáson lehetséges is valami mérséklődés, a téma ésszerű, Szentírási megvitatása igen messze volna.

A levélben felhívtam figyelmüket, a Társulat által kiadott tanácsra, hogy a vének a bírói bizottságban „mérlegeljék gondosan az ügyet”, hogy ne tekintsenek „rideg szabályokra irányításért”, de „gondolkodjanak az alapelvek kifejezésein”, legyenek „biztosak, hogy a tanács szilárdan Isten Szaván alapul” szükséges „elegendő időt és igyekezetet szánniuk, hogy elérjék a személy szívét”, szükséges „megvitatniuk az írásszövegek alkalmazását, melyeket felhasználnak, és megbizonyosodni hogy [a vádlott] megértette azokat”. Ez volt, amit hangoztattak, de nem így cselekedetek. Álláspontom kivonatát talán a következő két bekezdés összegzi:

> Persze lehet mondani, hogy nem mutattam bűnbánatot amiatt, hogy együtt ettem Perter Gregersonnal. A bűnbánat kimutatásához először szükséges, hogy érezzem, ez a cselekedet bűn Isten előtt. Az, ami ilyen ítéletet eredményez, egyértelműen Isten szavából kell jöjjön, ami egyedül ihletett és tévedhetetlenül megbízható. (2 Timótheus 3:16,17) Az írásokkal kapcsolatos megértésem szerint az Istenhez és az ő Szavához való lojalitás a legnagyobb fontosságú és felülmúl minden más lojalitást vagy dolgot. (Csel 4:19, 20; 5:29) Szintén, megértésem szerint, tilos számomra, vagy más emberek, vagy embercsoportok számára hozzáadni a Igéhez a hazugnak minősítés vagy az isteni csapások félelme mellett.

[229] Tom Gregerson volt ezidőtájt a Warehouse Groceries elnöke

(Példabeszédek 30:5, 6; Jelenések 22:18, 19) Nem tudom könnyedén venni ezeket az Írás szerinti figyelmeztetéseket. Tekintve minden írás szerinti intelmet mások megítélése ellen, komolyan félek hogy magamat (vagy más embert, vagy embercsoportot) úgy állítsak be, mint igazságtevőt, és kényszerítve vagyok, hogy egyedül Isten Szava ítéljen. Ezt téve szükséges bizonyosnak lenni, hogy nem csak emberek által költött szabályokat követek, amik isteni mértéknek vannak beállítva, de amelyek ténylegesen nem ihletettek, nem isten szavától támogatottak. Nem szeretnék a kevélység bűnébe esni, vagy pimaszkodni megítélvén valakit, akit Isten az ő kijelentett szava által nem ítél el. -- Róma 14:4, 10-12; Jakab 3:11, 12 lásd még Szövegmagyarázat Jakab leveléhez 161-168 oldalak [angolban]).

Biztosíthatlak titeket, ha segíteni fogtok nekem meglátni az Írásokból, hogy a Peter Gregersonnal evés cselekedete bűn, én alázatosan megbánom bűnömet Isten előtt. Azok, akik velem beszéltetek, távolról sem tették ezt meg, de idézték a fent említett folyóiratot, mint az ő „tekintélyüket" (a kifejezést a bírói bizottság elnöke használta). Megértésem szerint a keresztény gyülekezetben minden tekintély Isten Igéjének megbízható alapjából kell származzon. A Példabeszédek 17:15 kijelenti „Aki igaznak mondja a bűnöst, és aki bűnösnek mondja az igazat, mindkettőjüket egyaránt utálja Jehova". Nem szeretném, ha utálna Isten, és így nagyon aggódom ez ügyben.

Zárásként még egy kérést írtam, hogy fogadják el kérésemet a Vezető Testület november 15-ei levelemre írandó válaszának megvárására[230].

Habár már nem volt egy kis kétségem sem afelől, hogy a Vezető Testületnek nem áll szándékában válaszolni levelemre. Már egy hónap eltelt, és ők jól ismerik körülményeimet, és mennyire életbevágóan szükséges lenne valami állásfoglalás számomra. A Vezető Testületi éveim tapasztalatából tudtam, hogy bár inkább szeretnek a háttérben maradni, nagyon pontosan tájékozottak voltak ügyem alakulásáról. A Szolgálati Hivataltól elvárták, hogy továbbítson minden információt, és másrészt a körzetfelvigyázó látták el információval. A helyi vének általi cselekedetek és a kifejezések jelezték, hogy az eljárást a hatalom központjából vezényelték a körzetfelvigyázón keresztül. A hatalom központja, a Vezető Testület, szeretett volna kommunikálni azokkal. akik ítéltek engem, tették ezt a Szolgálati Hivatalon keresztül, de nem volt szándékukban, hogy válaszoljanak nekik írt tiltakozásomra, még a levél vételét sem jelezték vissza.

Így december 11-én, hét héttel az első levelem után ismét írtam a Vezető Testületnek, elküldtem nekik fellebbező levelem másolatát, és emlékeztettem őket november 5-én nekik írt levelemre.[231]

Pontosan hét nappal a fellebbező levelem feladása után French vén telefonált nekem, hogy a fellebbezési bizottság megalakult, a tagokat név szerint kiválasztották. Három nap telt el és másik telefonhívást kaptam; tájékoztatott, hogy a fellebbezési bizottság vasárnap szeretne velem találkozni. Elmondtam neki, hogy írtam nekik, kérve a bizottsági tagok pontos neveit, (ő csak a családnevét adta meg közülük kettőnek) és elmondtam, hogy kérni fogom a bizottsági tagok megváltoztatását. Amikor tudakoltam, hogy miért ezek az emberek lettek kiválasztva, elmondta, hogy Wesley Benner, a Társulat képviselője választotta ki őket.

Azok, akiket ő kiválasztott bizottsági tagnak Willie Anderson, Earl Parnell és Rob Dibble voltak. Tekintve, hogy az alapvető vád ellenem a Peter Gregersonnal való kapcsolatom volt, ezt a választást hihetetlennek találtam.

---

[230] Lásd az Függelékben a teljes levelet.

[231] Lásd a Függeléket.

Ezeknek az embereknek mindegyikéről nagyon valószínűtlennek tűnt, hogy tárgyilagosságot mutassanak, ahol Peter volt érdekelve.

Amint rámutattam a gadsdeni véneknek írt levelemben (habár ezt ők maguk is tudták), Willie Anderson volt annak a bizottságnak a feje, amelyik jelentősen bekavart Gadsdenben olyan ügyeket kezelve, melyekbe sok fiatal belekeveredett a helyi gyülekezetekben. Peter Gregerson kérte Brooklyn-ban a Főhivatalt, hogy küldjenek ki vizsgálóbizottságot, és amikor megtették, Willie Anderson sok cselekedetét túlzónak találtak. Ez figyelemre méltó hatással volt Anderson vén és Peter Gregerson viszonyára a továbbiakban.

Benner körzetfelvigyázó másik választása, Earl Parnell, még nehezebben felfedhető. Peter Gregerson egyik lánya összeházasodott Parnell vén egyik fiához, de mostanában elváltak. A feszült kapcsolat a két szülőpár között nyilvánvaló volt; Benner körzetfelvigyázó tudott a válásról, és gondolhatjuk, eléggé érzékeny volt, hogy megértse, mennyire nem megfelelő kijelölni Parnell vént egy olyan ügyben, melynek központi alakja Peter Gregerson.

Hasonlóan volt Rob Dibble-vel is. Ő volt Parnell vén veje, a felesége a húga a Parnell fiúnak, aki most vált el Peter Gregerson lányától.

Amint megírtam a gadsdeni véneknek, nehéznek találtam kigondolni egy háromfős bizottságot, ami kevésbé volna ajánlható egy elfogulatlan, tárgyilagos meghallgatáshoz. (Az egyetlen mód, hogy valami logikát találjak a választásban az volt, ha a kedvezőtlen döntés valahogy szándékosnak látszik.) Levelemben kértem egy teljesen eltérő fellebbezési bizottság kiválasztását.[232]

Aznap, amikor ezt a levelet írtam (december 20), még egy telefonhívás jött French véntől. A fellebbezési bizottság akart tájékoztatni, hogy a következő napom szeretnének találkozni, hétfőn, és 'megtartják a meghallgatást, akár ott leszek, akár nem.'. Mondtam French vénnek, hogy írtam, kérve a bizottság megváltoztatását, és írtam Brooklyn-ba a főhivatalba ugyanerről. Ezeknek a leveleknek a másolatát közvetlenül az otthonába juttattam el másnap, hétfőn.

Két nappal később, szerdán, december 23-án a következő figyelmeztetés érkezett ajánlott levélben:

> Ray Franz,
>
> A találkozó, ami dec. 24-re, csütörtökre du. 2:00 órára volt kitűzve a kelet gadsdeni gyülekezetbe, megváltozott 1981. dec. 28-ára du. 2:00-ra, a kelet gadsdeni gyül. Nagyon szeretnénk ott látni téged.
>
> Theotis French

Senki nem mondott nekem semmit az elhalasztott csütörtöki találkozóról. De a fenti értesítés volt a hivatalos tájékoztatásom a december 28-i, hétfői találkozóról.

Az azt követő két nap során, hogy eljuttattam a leveleket French vén otthonába, megtanultam, hogy más úton próbál információt szerezni egy új teljesen különböző vádhoz.

Mark Gregerson, Peter másik testvére, tájékoztatta Petert, hogy Theotis French távolsági beszélgetést folytatott Markékkal Floridába, ahová Alabamából költöztek. French vén Mark feleségével beszélt, és kérte, hogy hívja vissza, ha bármilyen megjegyzést hall tőlem a szervezet ellen. A feleség elmondta neki, hogy soha nem hallott engem bárki ellen megjegyzést tenni, beleértve a szervezetet is. Miért szeretné tudni? Azt felelte 'csak tájékozódik'. Nem kérte, hogy beszéljen a férjével.

---

[232] Lásd a Függeléket

Ez szintén emlékezetembe idézte a rémálomszerű helyzetet, melyet megtapasztaltam másfél évvel korábban, és az Vezető Testület Elnöklő Bizottsága irányítását.

Közelítőleg hét hét telt el mióta először írtam a Vezető Testületnek kérve az 1981. szeptember 15-ei *Őrtorony* anyagának kifejtését, elmondva nekik, miért van ennek komoly fontossága számomra. Már két újabb alkalommal írtam nemik, kérve hasonló kifejtést. Ők nem tartottak méltónak válaszra, vagy levelezésem bármilyen tudomásulvételére.

Hihetetlen-e, hogy egy világméretű szervezet vezetősége, több millió taggal, amely a keresztény alapelvek betartásának kizárólagos betartója címet igényli, ilyen módon irányítja magát? Nem, nem az, ha valaki ismeri a hozzáállást, amely a vezetésében uralkodik. Én személyesen voltam tanúja levelek hasonló figyelmen kívül hagyásának, amikor a Vezető Testület úgy érezte, nincs hasznára, ha válasszal szolgál. Ez tisztán érezhető volt esetemben.

Kezdettől fogva nem volt kétségem mindannak a célja felől, ami történt. Teljesen hányingerem volt az ügy teljes irányításától, melyet csak mint szűklátókörű célt tudok leírni, a nyilvánvaló elhatározást, hogy találjanak valamit, mindegy milyen közönséges vagy kis dolog, amely alapjául szolgálhat egy ellenem szóló jogi cselekedetnek. Így megírtam utolsó levelemet 1981. december 23-ai keltezéssel a Kelet Gadsdeni Gyülekezet Vének Testületének.

1981. december 23.

Kelet Gadsden Gyülekezet Vének Testülete
Gadsden AL

Kedves Testvérek!

Ezen levél által visszavonom fellebbezésemet a kiközösítésemről szóló döntés ellen. Indokaim, hogy ezt tegyem, az alábbiak:

Egy tanúság alapján, hogy én egy alkalommal ebédet ettem Peter Gregersonnal az 1981. szeptember 15-ei Őrtorony megjelenése után, a kijelölt bírói bizottság a kiközösítésemről döntött. Hogy a negyven éves teljes idejű szolgálatom ilyen jelentéktelen mértékben lett beszámítva, jelzi nekem, hogy nem igazán törődtek a lelkiismereti érzéseim beszámításával, mint azt részletesen kifejtettem 1981. december 8-ai levelemben; vagy azzal, hogy megmutassák nekem az Szentírásból, hol tévedtem.

Ráadásul, a fellebbezési bizottság tagjainak kiválasztása, miként a körzetfelvigyázó által történt, nem ad reális alapot, hogy ügyem becsületes megvizsgálását várjam. A kiválasztás úgy történt, mint azt 1981 december 20.i levelemben kimutattam, hogy a három személy nyilvánvalóan legkevésbé olyan legyenek, aki képes az ügyemet tárgyilagosan, személyes érzelmeiktől befolyásolatlanul kezelni. Azt gondolhatom, nem az igazságosságért történt a kiválasztás, és hiszem, hogy ez az igazságosság paródiája.

Úgy tűnik, semmi bizonyíték sincs, mely jelezné, hogy a Vezető Testület kíván segítséget vagy enyhítést nyújtani számomra, mivel 1981. november 5-ei levelemet, mely most már közelítően hét hete elment, nem válaszolták meg. Míg a bírói bizottság elnöke kijelentette, hogy felhívta a Szolgálati Hivatalt egynél több alkalommal, a beszélgetés nem adta jelt az enyhítésnek, mivel, az elnöklő szerint azt mondták, hogy ’semmi sem változott és mehettek tovább’.

Végül, tudom, hogy erőfeszítések történtek telefonon, gyakran távolsági hívással, hogy találjanak valamit ellenem, hogy bűnössé tegyenek. Ez az utóbbi néhány napban történt, mióta továbbítottam 1981. december 20-ai levelemet, másik fellebbezési bizottságot kérve. Még akkor is, ha a megkeresett személynek sosem volt rám semmiféle panasza, felkérik, hogy gondolja végig, emlékszik-e arra, hogy olyasmit mondtam, ami esetleg helytelennek tekinthető. Bizonyos, ha felelős vagyok a gyülekezetben való zavarkeltésért, egy valóban perverz vagy gúnyos fajtájáért, ez soha nem tenné szükségessé az ilyen módszereket, hogy igazolják a vádat.

Az ilyen módszerek folytatása csak a jó nevem és jellemem további veszélyeztetését eredményezné. Ez nyílt felhívás gyanakvásra és pletykára.

Érzéseim olyanok, mint az apostolé a Galaták 6:17-ben „Ezentúl ne háborgasson engem senki, mert és Jézus rabszolgájának bélyegeit hordozom testemen". Az elmúlt nyolc hétben feleségem és én túl nagy elmebeli aggodalomnak voltunk alávetve, nem csupán az ismétlődő látogatások miatt és még inkább a telefonhívások tucatjaiért (addig a pontig, hogy a telefoncsöngés nemkívánatos hanggá vált), de különösen mert a megnyilvánult hozzáállás miatt. Most mindehhez vegyük hozzá annak tudatát, hogy a titkos vizsgálódás, mely történt, tisztán ellentétes a jogos érdekeimmel. Hasonló bánásmódot tapasztaltam az elmúlt évben New Yorkban, ahol hasonló erőfeszítések történtek egy hónapig -- és egy szót sem szóltak nekem erről, hogy jelezzék, hogy a viselkedésem valami módon vád alatt van, annak ellenére, hogy lehetőséget adtam azoknak erre, akik ellenem vizsgálódtak. Nem kívánom még egyszer alávetni magam hasonló rossz bánásmódnak, különösen azért, mivel semmi sem utal arra, hogy a teljes igazság kiderülhetne olyan módon, hogy eltüntesse az igazságtalanul szerzett szennyfoltot.Ez Isten kezében kell maradjon. -- Máté 10:26

A fellebbezésem visszavonása nem azért történik, mert beismerem a bűnösséget, vagy elfogadom a kiközösítésről szóló döntést, mint bármilyen értelemben megfelelőt, vagy Szentírásit. Ismét az apostollal elmondhatom: „Nekem pedig egészen mellékes, hogy ti vagy egy emberi ítélőszék megvizsgál-e engem. Sőt, magam sem vizsgálom magamat. Mert semmiről sem tudok, ami ellenem szólna. De ez még nem bizonyít igazságosnak, ugyanis Jehova az, aki vizsgál engem." (1Korintusz 4:3, 4) Bizalmam az ő igazságos ítéletében van, és bizalmam Szavának helyességében és igazságában csak erősödött az által, amit átéltem. És amíg csak élek, törekedni fogok ennek a Szónak az igazságát megismertetni másokkal az ő áldásukért és Isten dicsőségére.

Jehova Tanúi közt lévő testvéreimmel kapcsolatban csak szívem jóakaratáról és értük Istenhez való könyörgésemről beszélhetek. Lelkiismeretesen dolgoztam 1938 óta az ő szellemi érdekeikért és biztosíthatlak titeket, ha látnék bármi reményt, hogy a további pernek való alávetésem az ő áldásukra lenne, örömmel megtenném. -- vesd össze Róma 9:1-3.

Tisztelettel,
RV Franz

Volt egy kis kétség az elmémben, hogy akik ezt az egész ügyet irányították kezdték úgy érezni, hogy „bizonyíték", mely felhasználtak a kiközösítésemhez - egy ebéd Peter

Gregersonnal - inkább gyengének tűnik. Ahelyett, hogy támogató bizonyítékot keresnének Isten Szavában, (megmutatva, hogy a cselekedetem valóban bűnös volt) melyet megkérdőjeleztem fellebbező levelemben, megpróbálnak egy erősebb „ügyet" felépíteni ellenem ellenséges tanúságokhoz folyamodva. Nem láttam jónak a jövőben alárendelni magam ennek.

Nyolc nappal később telefonhívást kaptam Larry Johnsontól, melyben tájékoztatott, hogy megkapták levelemet és tekintve hogy visszavontam a fellebbezésemet, az első bizottság általi kiközösítés hatályban maradt.

A hívás napja különösen megfelelőnek látszott. 1939. január 1-én keresztelkedtem meg, és pontosan negyvenhárom évvel később, 1981. december 31-én tapasztaltam meg a kiközösítést - és az ezt megalapozó vád alapja egy tanúság volt, hogy együtt ettem egy elkülönült személlyel.

Hogy személy szerint azt hiszem-e, hogy ez volt a valódi oka az ellenem végrehajtott cselekedetüknek? Nem. Azt hiszem, ez csak a cél eléréséhez szükséges technika volt. Az ő szemükben a cél szentesíti az eszközt. Ha egy szervezet a technikáit ilyen kicsinyességgel használja, az én szememben az a viselkedés igen alacsony mértékéről és nagy bizonytalanságról árulkodik.

Legutóbbi tapasztalataim Jehova Tanúi Vezető Testületével, az Elnöklő Bizottsága viselkedésével 1980 tavaszáig, és az azóta mostanáig megjelent anyagok alapján én személy szerint hiszem, megfontoltan „előnyösebb" ha én kiközösített vagyok, így megsemmisül az, amit ők „fenyegetésnek" értelmeztek. Ha így van, az szintén, úgy vélem, feltár egy nagyfokú bizonytalanságérzést - különösen egy világméretű szervezetnél, amely azt állítja, hogy ő Isten választott eszköze, támogatja a világmindenség Szuverén Ura, az uralkodó Király kijelölte, mint földi érdekeinek felügyelőjét. Egy olyan szervezet, amely egyáltalán nincs zavarban a saját tanításai miatt, és nyugodt meggyőződéssel vallja, hogy amit tanít, az az igazság és Isten Szavának szilárd támogatását élvezi, bizonyára *nem* ilyen módon cselekedne.

Nem is egy olyan szervezet cselekedete, mely őszintén megbízik a hívők testületében, bízik, hogy a vezetés és képzés érett keresztény férfiakat és nőket eredményez, akiknek nem kell valami anyáskodó *magisterium* (tanítóhivatal), hogy előírja, mit olvashatnak, vitathatnak meg miről gondolkodhatnak; inkább akik ehelyett képesek maguktól megkülönböztetni az igazat és a hamisat, mert megismerték Isten Szavát.

A fellépésük tipikus, jóllehet, sok vallási szervezet tette a múltban, egészen az első századig visszamenőleg, szervezetek, kényszerűnek érezték, hogy megsemmisítsenek bármit, ami *az ő szemükben* azzal fenyegetett, hogy csökken a mások feletti hatalmuk.

Paul Johnson tudós *A History of Christianity* (A kereszténység története) c. könyvében a vallási intolerancia sötét korszakában alkalmazott módszerekről, melyek az inkvizíciót eredményezték, ezt írja:

> „Mivel a gondolatbűnről nehéz biztonsággal meggyőződni, az inkvizíció más bíróságokon tiltott eljárásokat használt, így áthágott városi megállapodásokat, írott- és szokásjogot, és láthatóan a megszilárdult jogtudomány minden aspektusát."[233]

A módszerek, melyeket a helyi Tanú vénekből álló bírói bizottság használt, méltatlannak találtatnának bármely felvilágosult ország bírói rendszeréhez. Hasonlóan a különösen fontos információk visszatartása (mint a további tanúk nevei), miként a névtelen informátorok használata, és más inkvizíciós taktikák, mint Johnson történész leírja, ezek az emberek nagy gyakorisággal alkalmazták ezeket, a bánásmód azokkal, akik nem mindenben

[233] Paul Johnson *A History of Christianity* (New York, Atheneum, 1979) 253. o.

értenek egyet a „csatornával”, a „szervezettel”. Ami igaz volt akkor, az esetek nagy többségében igaz most is, mint Johnson kijelenti:

> „A cél, nagyon egyszerűen, az volt, hogy ítéletet hozzanak bármi áron, csak hogy, így gondolták, az eretnekséget elfojthassák.”[234]

Ismét, nem gondolom, hogy a tapasztalt hidegség vagy keménység, távolságtartó, felsőbbrendű hozzáállás a legtöbb benne szerepelt ember normál személyiségének következménye. Hiszem, hogy nagyon határozottan a következménye a tanításnak, melyet egy szervezet alkalmaz, mely kizárólagos hatalmat és megkérdőjelezhetetlen felsőséget igényel, szerénytelenül és megalapozatlanul. Ez a koncepció nem csak megkérdőjelezést érdemel, megérdemli, hogy felfedjék, mennyire fájdalom teli, Isten-gyalázó tantétel. Az *Őrtorony* 1995. október 15-ei számában az „Óvakodj az önelégültségtől” című cikk elmondja:

> „Ha egy keresztény fölényes szellemet nyilvánít ki Istentől kapott képességei, kiváltságai vagy hatalma miatt, valójában ellopja Istentől a dicsőséget és az érdemet, amely egyedül Őt illeti. A Biblia világosan figyelmezteti a kereszténye ket, hogy ’ne gondolják magukat többnek, mint amennyinek gondolniuk kell’. Erre ösztönöz minket: „Egymás iránt ugyanazon indulattal legyetek; ne kevélykedjetek, hanem az alázatosakhoz szabjátok magatokat. Ne legyetek bölcsek timagatokban” (Róma 12:3, *Úf,* 16).”

Ami igaz egy egyénre, hasonlóképpen igaz egy testületre is. A fentieket olvasva, nem tudnak nem szembe jutni az apostol szavai, melyeket azokhoz írt, akik magukat úgy tekintették, mint akik magasabb rendű kapcsolatban vannak Istennel:

> „…meg vagy győződve arról is, hogy te a vakok vezetője vagy, meg sötétben járók világossága, az oktalanok nevelője, és a kiskorúak tanítója, mivel tiéd a törvényben az ismeret és az igazság teljessége, ha tehát mást tanítasz, magadat nem tanítod?” - Róma 2:17-21

13. fejezet: Távlatok

> *„Ezért tehát nem csüggedünk. Sőt ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk mégis megújul napról napra. Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk, mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók.”* - 2Korintusz 4:16-18, *Magyar Bibliatársulat.*

Ez volt tehát az én beszámolóm, és ezek voltak azok a legfontosabb kérdések, amelyek lelkiismereti válságba sodortak engem. A hatások, melyek értek, az érzéseim, a reakcióim, a levont következtetések, mind itt vannak ebben a könyvben, és az olvasó eldöntheti, mennyit is érnek. Egyszerűen fogalmazva, a kérdésem a következő: Milyen hatással lett volna mindez az ön lelkiismeretére?

Tudjuk, hogy közel hatmilliárd ember él most a földön, és Isten tudja hány generáció élt a múltban, így az egyes emberek élete csupán egy töredéke az egésznek. Apró kis csöppek vagyunk csak egy hatalmas áradatban. A kereszténység azonban azt tanítja nekünk, hogy

[234] Uo., 253, 254. o.

bármilyen kicsinyek és jelentéktelenek legyünk is, mindannyian tudunk valami jót adni a társainknak, amely nincs arányban a saját csekélységünkkel[235]. A hit lehetővé teszi ezt, és, ahogyan az apostol kifejezte: „a Krisztus szeretete szorongat minket”[236].

Ahhoz, hogy mindezt megvalósítsuk, nincs szükségünk egy hatalmas szervezet támogatására, sem vezető szerepére, irányítására, ösztökélésére és nyomására. Ha szívbéli hálát érzünk azért, hogy Isten ki nem érdemelt kedvességével nekünk adta az élet „ingyen ajándékát”, mely nem függ tetteinktől, csak a hitünktől, az több mint elegendő ahhoz, hogy erre sarkalljon minket. Ha értékeljük és becsben tartjuk keresztény szabadságunkat, akkor nem is fogunk másfajta kényszernek engedni, és nem is leszünk hajlandóak másfajta igába hajtani a fejünket, mint amelyet ezek a versek ajánlanak fel nekünk:

> „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok, és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek. Mert az én igám boldogító, és az én terhem könnyű.”[237]

Biztos vagyok benne, hogy amikor az életünk a végéhez közeledik, az egyetlen dolog, ami visszanézve igazi megelégedést fog nyújtani, az az, hogy mennyire használtunk fel az életünket arra, hogy hozzááruljunk mások, elsősorban szellemi, másodsorban pedig érzelmi, fizikai és anyagi jólétének növeléséhez.

Nem hiszem, hogy „a tudatlanság egyenlő lenne a boldogsággal”, vagy hogy kedves dolog lenne az embereket arra bátorítani, hogy egy illúzióban éljenek. Előbb vagy utóbb az illúzióknak találkozniuk kell a valósággal. Minél több idő eltelik, mielőtt ez megtörténne, annál fájdalmasabb lesz az átmeneti időszak – mely az illúzióvesztés nyomán következik be. Csak hálás lehetek, hogy az én esetemben ez nem vett még több időt igénybe.

Ezért írtam le mindezt. Beszámolóm során őszintén arra törekedtem, hogy mindenről pontosan adjak számot. Annak alapján, ami már megtörtént, és amit már nyomtatásban megjelent, és a már közszájon forgó szóbeszéd és pletykák alapján nincsenek kétségeim afelől, hogy megpróbálják majd kisebbíteni ezeknek az információknak a jelentőségét. De bármit mondjanak is, és csak azt tudom mondani, hogy kiállok amellett, amiről itt beszámoltam. Ha vannak tévedéseim, nagyon hálás lennék, ha azok, akik észreveszik ezeket, felhívnák rájuk a figyelmemet, én pedig mindent el fogok követni, hogy korrigáljam őket.

Mit tartogat a jövő Jehova Tanúi szervezete és Vezető Testülete számára? Bár gyakran megkérdezik tőlem, nincs módomban, hogy válaszoljak. Egyedül az idő fogja megmondani.

Van néhány dolog, amellyel kapcsolatban némi bizonyosságot érzek, de csak kevés. Személy szerint nem hiszem, hogy tömegek lépnének ki a szervezetből. A világméretű jelentések az új évezred kezdetén problémákat jeleznek, amint egy korábbi fejezetben bemutattam, mégis van bizonyos mértékű növekedés, még ha csökkenő ütemű is. Jehova Tanúi túlnyomó többsége egyszerűen nincs tisztában a hatalmi szerkezet realitásaival. A számos országban köztük szerzett, élethosszúságú tapasztalatomból tudom, hogy a legtöbbjük szemszögéből a szervezetet egy bizonyos „aura” övezi, mintha egy fényes sugárzás venné körül, kijelentéseinek olyan fontosságot adva, ami felette áll és túlmutat azon, ami a tökéletlen emberek szavait általánosan megilleti. A legtöbben azt feltételezik, hogy a Vezető Testület ülései szokatlanul magas szinten folynak, ahol nagyobb dolgok nyilvánulnak meg, mint a hagyományos bibliai tudás és szellemi bölcsesség. Az összes Tanút így figyelmeztetik:

---

[235] 1Korintusz 3:6, 7; 2Korintusz 4:7, 15; 6:10.

[236] 2Korintusz 5:14

[237] Máté 11:28-30.

> „Miután hozzásegítettek, hogy eljuthassunk jelenlegi szellemi erőnlétünkre, hirtelen okosabbakká leszünk, mint korábbi támogatóink, és elhagyjuk a rólunk anyaként gondoskodó szervezet felvilágosító vezetését?”[238]

A Tanúkat állandóan arra figyelmeztetik, hogy legyenek alázatosak, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy mindent, ami a szervezettől jön, úgy kell fogadniuk, mint ami valamiféle feljebbvaló bölcsességtől származik. Az a tény, hogy az átlagos Tanúk csak homályos elképzelésekkel rendelkeznek arról, hogy a vezetőség hogyan is hozza meg döntéseit, csak még inkább fokozza az őket körülvevő ezoterikus bölcsességet. Mert ez, ahogy nekik mondják, „az egyetlen szervezet a földön, amely megérti ‘Isten mélységes dolgait’.”[239]

Ezek közül a Tanúk közül csak kevesen néztek valaha is szembe azokkal a problémákkal, amelyekkel ez a könyv foglalkozik, és azzal a lelkiismereti próbatétellel, amit okoztak. Hajlok arra a gondolatra, hogy sokan, talán a Tanúk többsége, jobban szeretnék, ha sosem kellene ilyen problémákkal szembenézniük. Néhányan bizalmasan megvallották nekem, hogy élvezik barátaik társaságát a szervezeten belül, és nem szeretnék, ha valami megzavarná ezeket a barátságokat. Én is élveztem az én barátaim társaságát, és én sem örültem volna, ha tönkremennek ezek a kapcsolatok. Szerettem, és még most is szeretem azokat az embereket, akikkel életem nagy részét töltöttem. De azt is éreztem, hogy az igazsággal és becsülettel, a méltányossággal és igazságossággal, a szeretettel és könyörülettel kapcsolatos kérdések fontosabbak, mint azok a barátságok, és az öröm, melyet okoztak.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy szerintem bárkinek is keresnie a nehézségeket, vagy erőltetnie a konfrontációt, amikor erre nincs feltétlen szükség. Teljes szívemből együtt tudok érezni azokkal, akiknek a teljes családjuk Jehova Tanúiból áll, és akik tökéletesen tisztában vannak azzal, mennyire tönkretenné a családi kapcsolataikat, ha fiukkal, lányukkal, testvéreikkel, apjukkal vagy anyjukkal „hitehagyottakként”, mint Isten által elutasított, szellemileg tisztátalan személyekkel kellene bánniuk. Sohasem bátorítottam senkit sem arra, hogy ilyen helyzetet idézzen elő, és a saját helyzetemben is igyekeztem meggátolni, hogy megtörténjen.

De a szervezetben uralkodó légkör miatt egyre nehezebbé vált, hogy ezt elkerüljük, anélkül, hogy a lelkiismeretünket beszennyeznénk, hogy ‘szerepet játszanánk’, hogy úgy tegyünk, mintha elhinnénk, amit nem hiszünk el, amiről valójában tudjuk, hogy Isten Szavának elferdítése, és hogy kereszténytelen gyümölcsöket hoz, és ártalmas eredményeket szül.

Számos Tanút ismerek, akik megpróbáltak csendesen visszahúzódni, és olyanokat is, akik, bizonyos értelemben, „rejtőzködtek”, akik addig is elmentek, hogy az ország más területére költözzenek, és tartózkodási helyüket eltitkolták (a szervezet elől), hogy a zaklatást elkerüljék. Egymás után sorolhatnám azokat az eseteket, amikor, annak ellenére, hogy az illetők mindent megtettek a konfrontáció elkerülésére, a vének felkutatták őket, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy valamiféle nyilatkozatot csikarjanak ki belőlük az álláspontjukat illetően – nem Istennel, Krisztussal vagy a Bibliával – hanem a „szervezettel” kapcsolatban. Ha ezek az emberek elbuktak ezeken a „lojalitási próbákon”, melyet egyértelmű ultimátumként tártak elébük, szinte mindig kiközösítették őket, elvágva őket ezzel a barátaiktól és családjuktól, ha azok is a szervezet tagjai voltak.

Tipikus a példája egy dél-Michigani, fiatal nőnek, aki feleség és anya is. A vének kihallgatták őt, mivel kétségei voltak bizonyos tanításokkal kapcsolatban, de ez a tapasztalat olyan érzelmi hatással volt rá, hogy nem járt többet az összejövetelekre. Néhány hónappal később a vének telefonon keresték meg, azt kérve tőle, hogy újra találkozzon velük. Elmondta, hogy nem szeretné újra átélni ezt az élményt. Mégis ezt sürgették, azt mondva,

---

[238] *Az Őrtorony*, 1952. február 1. 80. o.
[239] *Az Őrtorony*, 1973. július 1. 402. o.

hogy ‘segíteni szeretnének a kétségeivel kapcsolatban’ és, hogy ez lesz az utolsó alkalom, amikor arra kérik, hogy találkozzon velük. A férje, aki nem Tanú, azt javasolta neki, hogy menjen el és „essen túl rajta”. Elment a találkozóra.

Azt mondta: „Tíz perc se kellett hozzá, és már láttam, hogy mit akarnak elérni.” Fél órával azután, hogy elkezdték a kérdezősködést, már ki voltam közösítve. Az asszony azt mondta, hogy a gyorsaság már önmagában is elképesztette. Saját szavaival: „Nem tudtam elhinni, hogy tényleg ezt csinálják. Csak ültem ott, és az egész idő alatt csak sírtam, és fél órán belül ‘kirúgtak a Királyságból’. Azt gondoltam volna, hogy órákon keresztül fognak nekem térden állva és könnyekkel a szemükben könyörögni, hogy ne történjen ez meg.” Az öt vén közül az egyik, aki a megbeszélés alatt elszundított, később az asszony füle hallatára ezt mondta: „Volt képe ennek a nőnek azt mondani, hogy nem biztos benne, hogy ez Isten szervezete-e vagy sem.”

Ha nem sikerül elkerülni a nem kívánt konfrontációt, akkor úgy gondolom, vigaszt meríthetünk abból a tudatból, hogy a család szenvedéseinek és szívfájdalmának az oka csak az egyik oldalon keresendő. Ez teljes mértékben annak a szervezeti eljárásmódnak köszönhető, amely elvárja a tagjaitól, hogy jelentsék a véneknek, ha bármiféle ellenvéleményt hallanak, még akkor is, ha ez a családtagjaiktól származik, és amely eljárásmódot még azzal is nyomatékosítanak, hogy kiközösítéssel fenyegetnek mindenkit, aki nem hajlandó a kiközösített vagy elkülönült személyeket úgy kezelni, mintha Isten elvetette volna őket, függetlenül attól, hogy milyen őszintének és odaadónak is ismerik őket. Az a vallásos intolerancia tehát, amely szétválasztó erőként és a családi egység és szeretet lerombolójaként működik, csupán egyoldalú. Jézus azt mondta, hogy a *tanítványai* lesznek azok, akiket majd átadnak a vallásos testületeknek, hogy megítéljék őket, nem pedig azt, hogy *ők maguk* fognak másokat átadni ilyen testületeknek. Figyelmeztetett bennünket, hogy *azokat, akik hűségesen ragaszkodnak a tanításaihoz*, kiszolgáltatják majd „még a szülők, testvérek, rokonok és barátok is”, nem pedig azt, hogy *ők* lesznek azok, akik másokat kiszolgáltatnak[240]. Ahogy Jézus idejében, úgy ma is ez a szétválasztó erő egy oldalról, egy forrásból jön, egy olyan forrásból, mely a lelkiismereten alapuló egyet nem értést egyenlővé teszi a hűtlenséggel. Ez a forrás az, amely a széthullott családokért, a tönkrement barátságokért és az ezekkel járó érzelmi sérülésekért és szenvedésekért végső soron felelős.

Sok Tanú, noha mélységes aggodalommal tölti el az, amit tapasztal, mégsem tud megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy anélkül szolgálja Istent, hogy kapcsolatban lenne valamely hatalmas szervezettel, élvezné azokat az előnyöket, melyeket a nagysága, és a számokban levő ereje nyújt. Igaz, Jehova Tanúi sok más szervezethez képest kicsinek számítanak, de széles körben elterjedtek. Látható felépítésük nem olyan impresszív, mint a Vatikáné, vagy más nagy vallásoké, ettől függetlenül, gyorsan terjeszkedő nemzetközi főhivataluk, mely ma már Brooklyn jókora részét magáénak tudhatja, a fiókhivatalok sokféle létesítményei, melyek közül némelyiken hatalmas nyomda működik, és amelyeket sokmillió dolláros költségen építettek vagy vásároltak meg, és amelyekben dolgozók százai tevékenykednek (Brooklynban körülbelül háromezren), a hatalmas kongresszusi termek és a sok ezer királyságterem (egyik-másik megépítése több, mint negyedmillió dollárba került), elegendőek ahhoz, hogy lenyűgözzenek egy átlagembert. Minden egyes megszerzett ingatlant, vagy ezek bővítését úgy üdvözlik, mint ami Isten áldását jelzi, és a szervezet szellemi jólétének és sikerének bizonyítéka. Mindezeken felül, az a tanítás, hogy ők képezik kizárólagosan az egyetlen népet földön, akivel Isten kapcsolatban áll, és hogy az a vezetés, amelyet a Vezető Testület nyújt nekik, egy Isten által kinevezett „csatornából” származik, az összetartozás és a különlegesség érzését kelti bennük. Az a nézet, hogy mindenki mást csak „világinak” tekintenek, szintén hozzájárul a szoros összetartozás érzéséhez.

[240] Máté 10:17, 21; Márk 13:9-12; Lukács 21:16.

Mindezek miatt, úgy gondolom, az átlagos Tanúnak éppolyan nehéz elképzelni, hogy ezek nélkül a dolgok nélkül szolgálja Istent, mint ahogy az első századi zsidóknak is nehéz volt elképzelniük az ilyen szolgálatot azok nélkül a vallási elrendezések nélkül, amelyekhez szokva voltak. A templom lenyűgöző épületei és udvarai Jeruzsálemben, odaadó munkások, léviták és papok százaiból és ezreiből álló hatalmas személyzettel, és az az állításuk, hogy kizárólagosan ők alkotják Isten választott népét, és mindenki más tisztátalannak tekintendő, élesen különbözött a kor kereszténye itől, akik egyszerű otthonokban találkoztak, nem volt különálló papi vagy lévita-osztályuk, és akik alázatosan elismerték, hogy 'minden nemzetben elfogadható Isten előtt, aki féli őt és igazságosságot cselekszik.'[241]

Elég sokan, különösen Jehova Tanúi vénei között, fejezik ki abbeli őszinte reményüket, hogy valamiféle „reformra" fog sor kerülni, kijavítva mind a tanításbeli és szervezeti hibákat, amelyeknek tudatában vannak. Néhányan ennek eljövetelét a vezetés személyzetében történő változás által várják. Még mielőtt 1980 elején a szabadságomra távoztam volna a főhivatalból, az egyik nagy ország Fiókbizottságának egy tagja, aki éles eszű személy volt és felismerte a szorongásomat, amit a fennálló hozzáállások és helyzet miatt éreztem, ezt mondta nekem: „Ray, ne add fel! Ezek öreg emberek, nem fognak örökké élni." Ez a kifejezés nem egy kemény, érzéketlen, cinikus személyiséget tükrözött, a személy, aki ezt mondta éppen az ellenkező jellemű; ő egy nagyon kedves, melegszívű ember. Az ilyen kifejezések gyakran abban a hitben születnek, hogy valami változásnak el *kell* jönnie, hogy az egyre keményvonalasabb hozzáállás tendenciájának és az egyre dogmatikusabb álláspontoknak utat *kell* adniuk egy sokkal keresztényibb megközelítésnek, a hitnézetek egy sokkal szerényebb módon történő bemutatásának.

Én személy szerint nem hiszem, hogy alapvető változás várható pusztán a hatalmon lévő férfiak elhalálozásának eredményeként. *Alapvető* változást értek, hiszen különböző mértékű változások voltak tapasztalhatók a mozgalom történelme során, néhány Russell és Rutherford halálának eredményeként. Russell élete alatt jelentős mértékű autonómia létezett és bár a nézeteit érintő egyet nem értést elítélték, nem zúzta szét az ilyen eseteket hatalma gyakorlásával. Russell halála és az irányítás kérdése, amivel utódja szembesült, vezetett el ahhoz a „szervezeten", szervezeti hatalmon és ellenőrzésen lévő szélsőséges hangsúlyhoz, amely azóta is jellemzi a Tanú közösséget. Bármilyen mérséklő változások követték is Rutherford halálát, az alap ugyanaz maradt. A hatalmi struktúra változása 1975-76-ban a legnagyobb és leginkább kiigazító volt a szervezet egész történelmében. A hatalmat egy férfiakból álló testületre ruházták, sok új arc került előtérbe. Azonban a hagyományos hitnézetek és hagyományos irányelvek legyőztek minden erőfeszítést, amely valódi változást hozott volna a spekulatív értelmezéseket, a dogmatizmust, a talmudi törvényeskedést, az elit csoport általi irányítást és az elnyomó intézkedéseket illetően helyettesítve ezeket egy egyszerű testvériséggel, egyesült lényeggel, toleráns és megengedő a nem feltétlenül szükséges dolgokban, mind a hitben és a gyakorlatban.

Az ebben a fejezetben taglalt reform kilátásokra vonatkozó pontok érvényességét kérdőjelezi meg James Penton az *Elmaradt Apokalipszis* című könyvében (2. kiadás, 333.-334. o.) azokra a jelentős változásokra hivatkozva, amelyeket más szervezetek vezetésében történt változások idéztek elő. A könyv ezután megállapítja: „Nem helyes tehát alábecsülni a felülről történő változás *lehetőségét* Jehova Tanúi esetében." Amint a *Lelkiismereti válság* című könyv jelen és korábbi kiadásaiban található anyagok vizsgálata mutatja, nem zárom ki az ilyen irányú változás *lehetőségét* de a következtetésem az, hogy a bizonyítékok egy nagyobb akadályra mutatnak, mint a vezetés személyzete.

A tizenegy férfiből, akik a Vezető Testületet alkották, amikor tagja lettem én is 1971-ben, én vagyok az egyetlen, aki még életben van. A könyv e negyedik kiadásának 81. oldalán található fényképen bemutatott tizenhét tagból, tizenhárman már meghaltak. A társaság

[241] Cselekedetek 10:35.

elnöksége Nathan Knorr-ról Fred Franzra, majd Milton Henschel-re és legutóbb Don Adamsre ruházódott át. Öt új tagot választottak be a Vezető Testületbe. Azonban mindezen személyi változások ellenére a szervezet jellege továbbra is lényegében ugyanaz maradt, a lényeges jellemzői változatlannak tűnnek. Amint ez a könyv is írja, egy koncepció irányítja e férfiakat, az az elgondolás, hogy az Őrtorony szervezetet isteni módon Jézus Krisztus választotta ki és Isten „kommunikációs csatornájának" minősül az ő összes földi szolgájának és, hogy az ő vezető testületként való működésük egy isteni elrendezés. A bizonyítékok azt mutatják, hogy az *eddigi* tanításbeli vagy irányelvekben történt változások, amelyek közül néhányat megvitat ez a könyv, a személyi változások helyett inkább a körülmények nyomásának eredményei.

Másrészt, akik úgy érzik, hogy valamiféle „alulról jövő" kifejezések változást hoznak majd, azok egyáltalán nincsenek tisztában azzal a szellemmel, amely a Vezető Testület üléseit jellemzi. Miután több száz ilyen ülésen vettem részt, ismerem azt a gyakran megvetéshez közel álló semmibevételt, amellyel a „közkatonáktól" érkező megkérdőjelezésekre és kifogásokra tekintenek.

A bizonyos kormányzati kapcsolatok megtartásának vagy megvalósításának előnyeivel kapcsolatban szintén aggodalmak mutatkoznak számos testvérben. 2000 óta az évenkénti jelentések jelentős csökkenést mutatnak a növekedés ütemében egész Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban. Japán, amelyre évekig a terjeszkedés ragyogó példájaként tekintettek, nulla százalékos növekedést produkált a 2000-es évben és mínusz előjelűt a következő évben. Ha ez a tendencia folytatódik, az további változásokat okozhat. Azonban, ahogyan eddig is történt, a problémák gyökerével ritkán foglalkoznak és a változásokat gyakran a hagyományos álláspontok állandósítása érdekében hozzák.

Nemrég egy véneknek tartott szemináriumon, az úgynevezett Királyság Szolgálati Iskolán, a szervezet megváltoztatta a „hírnökök" „munkajelentését" szabályozó eljárásmódját. Korábban a minimálisan szükséges tanúskodási idő ahhoz, hogy valaki aktív „hírnöknek" minősüljön, havonta egy óra volt. Az idős és beteges Tanúk számára ezt most lecsökkentették tizenöt percre. Bár úgy mutatták be, mint az ilyen Tanúk iránti együtt érző aggodalom bizonyítékát, ez sokkal inkább tűnik egy olyan intézkedésnek, amelyet a csökkenő éves jelentések növelése érdekében hoztak.

Végezetül fel kell ismernünk, önmagában az, hogy elkülönülünk az Őrtorony Társulattól és kivonjuk magunkat az irányítása – vagy bármely más tökéletlen rendszer irányítása - alól, még nem jelent megoldást, és nem ad garanciát a javulásra. Sokan, akik elkülönülnek, végeredményben nincsenek jobb helyzetben, mint előtte, és fogalmuk sincs róla, hogyan használják kereszténysi szabadságukat jó, hasznos és Isten dicsőségére szolgáló módon; néhányan az egyik fajta téves és igaz hittételekből álló rendszert egy másikra ugyanilyenre cserélik. Az egyén indítékainak tisztasága döntő fontosságú. Így tehát nekem nem az az érdekem, hogy „embereket kivezessek egy szervezetből", hanem az, hogy növeljem és elmélyítsem értékelésüket egy Istennel és Krisztussal ápolt hamisítatlan és személyes kapcsolat iránt.

Fred Franz halála 1992-ben, 99 éves korában, bizonyos értelemben valóban egy korszak végét jelentette – ő volt az egyetlen vezető testületi tag, aki 1914-ben keresztelkedett meg, abban az évben, amely oly döntő jelentőségű a Tanúk hitnézeteit illetően. És valószínűleg ő volt az egyetlen olyan tag, aki még személyesen találkozott a szervezet alapítójával, Charles Taze Russell-lel. Ő volt a Rutherford utáni tantételek túlnyomó többségének megalkotója, valamint a kiközösítéssel kapcsolatos irányelvek közül soknak a kialakítója is. Az isteni „köntös", mely állítólag átszállt Rutherfordra (lásd ennek a könyvnek a 99, 100. oldalát), vele végleg eltűnt.

Azóta, hogy lemondtam a Vezető Testületben elfoglalt helyemről, írtam néhányszor a nagybátyámnak, de sohasem azzal a gondolattal, hogy választ is fogok kapni (és nem is

kaptam), és nem is mint jelentős személyiségnek, hanem egyedül azért, mert együttéreztem vele mint családunk tagjával és mint emberrel. Levélben kifejeztem érdeklődésemet az egészsége iránt, és biztosítottam őt, hogy az iránta való aggodalmamat nem emberi rendszerek irányelvei vezérlik. Azt kívánom, bárcsak lehetséges lett volna négyszemközt leülni és beszélgetni vele, mivel a lelkem mélyén teljesen meg vagyok győződve arról, hogy felismerte, milyen gyenge lábakon áll a szervezet sok tanításának bibliai alapja. Nagy intellektuális erővel és mentális fegyelemmel rendelkező ember volt, és képes volt jól megalapozott bibliamagyarázatokat írni. De lankadatlan odaadása egy emberek által alapított szervezet iránt szemmel láthatólag lehetővé tette, hogy legfőbb védelmezőjeként működjön, valahányszor annak sajátos tanításait megkérdőjelezték, vagy amikor úgy tűnt, hogy a szervezet érdekeit veszély fenyegeti, még akkor is, amikor ez azzal járt, hogy a Szentírást a szervezet álláspontjához kellett „hozzáigazítani", mintha valóban alátámasztaná. Az ilyen esetekben a gondolkodóképességét valami úgy eltérítette, hogy végül is csak nagy képzelőtehetséggel párosuló találékonyság lett belőle, olyasfajta képesség, mely az olvasók elméjét puszta ékesszólás és hitelesnek tűnő megfogalmazás segítségével a kívánt következtetések irányába terelte.

Mindebben egy határozott szomorúságot látok. Bár tanúja volt a szervezet tagságának néhány ezerről több millióra növekedésének, látta, ahogyan a főhivatal ingatlanjai egy maroknyi épületből, egész városrészeket elfoglaló több emeletes házakká nőnek, látta, ahogyan a kiadói műveletek egy viszonylag szerény állapotból egy nemzetközi kiadó-birodalommá növik ki magukat, ezek egyike sem ment vele a sírba - és ezen számszerű és anyagi tényezők egyikének sincs biztosan semmi köze ahhoz a módhoz, ahogyan Isten fejezi ki dicséretét vagy feddését. Már évekkel a halála előtt hagyták, hogy az összes általa írt könyv elfogyjon és kifusson (bár néhány még elérhető CD-ROM lemezeken), lényegében a puszta emlékek állapotába száműzve, amiben Russell és Rutherford írásai is vannak. Az igen kreatív prófécia-értelmezéseit, például Dániel próféciájáról, sok esetben más értelmezésekre cserélik, mivel ez vált szükségessé a körülmények nyomása miatt. (A Szovjetunió feloszlása például kritikusan aláásta a Dániel 11:29-45-ben szereplő „északi királyról" és a „déli királyról" alkotott értelmezését.)

1988-ban, miután tudomást szereztem egészségi problémáiról, beleértve azt is, hogy pacemakert ültettek be a mellkasába, ismét úgy éreztem, írnom kell a nagybátyámnak. Felidéztem néhány írását és beszédét, melyeket a legjobbaknak tartottam, olyan kijelentéseket, melyek helytálló elveken nyugodtak, amelyek miatt, ha komolyan ragaszkodtak volna hozzájuk, újra kellett volna értékelni a társulat sok mai álláspontját és kijelentését. Többek között ezt írtam:

> „Mindketten életünk végső szakaszába érkeztünk. Mindig szem előtt tartom az apostol által kijelentett bizonyosságot, mely szerint „mindnyájan az Isten bírói széke előtt fogunk állni", és ott „mindegyikünk önmagáról fog számot adni az Istennek". Ezután fia mint bíró „a sötétség titkos dolgait is világosságra fogja hozni, és a szívek szándékait is nyilvánvalóvá teszi, és akkor az Istentől lesz kinek-kinek a dicsérete." (Róma 14:10-12; 1Korintusz 4:5) Mivel meg vagyok győződve arról, hogy jól ismered az Írásokat, képtelen vagyok elfogadni, hogy te azt hiszed, egy szervezethez való tartozás vagy egy szervezet érdekeihez való hűség meghatározó szerepet fog játszani ebben a személyes megítélésben, vagy hogy az esetek többségében egyáltalán köze lesz hozzá. Minél inkább előrehaladok a korban, és minél közelebbinek tűnik az élet vége, annál inkább meg vagyok győződve arról, hogy a legértékesebb dolog, amit hátrahagyhatunk magunk után, az egyfajta erkölcsi örökség, és hogy ennek az erkölcsi örökségnek az értékét azok az elvek fogják meghatározni, amelyekért kiálltunk, olyan elvek,

melyeket sohasem szabad feláldoznunk vagy igazolást keresnünk arra, hogy miért áldoztuk fel a megalkuvás oltárán. Ezek az alapelvek elsősorban azt jelentik, hogy teljes és hamisítatlan odaadást tanúsítunk Isten iránt, feltétel nélkül alávetjük magukat Krisztusnak mint az ő Fiának és egyedüli Vezetőnknek, feddhetetlenek vagyunk az igazsággal kapcsolatban, valamint könyörületes törődést mutatunk mások iránt, nem mint egy rendszer tagjai, hanem mint egyének iránt.

Az, hogy ilyen erkölcsi örökséget hagyjak hátra, nagyon fontos számomra; semmi sincs, ami a lelkem mélyén ennél jobban foglalkoztatna. Phillips értelmezése szerint a Róma 14:7 ezt mondja: „Az az igazság, hogy sem életünkben, sem halálunkban nem vagyunk önálló, független lények. Életünk minduntalan az Úrhoz kapcsol bennünket, és amikor meghalunk, szemtől szemben láthatjuk őt." Szeretném remélni, hogy ha másban nem is, talán ebben az egyben legalább közösek a gondolataink, és ez téged ugyanolyan mélyen foglalkoztat."

Ahogy a többi levelemre, erre sem válaszolt. Ettől függetlenül, ma már nagyon örülök, hogy megírtam. Látva, hogy nagybátyám élete véget ér, szomorúságom nemcsak annak szólt, ami volt, hanem sokkal inkább annak, ami lehetett volna.

Fred Franz halálának következményeként új elnököt kellett kinevezni a részvénytársaság élére, és, amint ennek a könyvnek 1983-ban írt anyaga valószínű lépésként már jelezte, Milton Henschel-t nevezték ki erre a posztra[242]. Franz halála elősegítette a változást. De ez nem a miatt történt – ahogyan talán néhányan beállítanák a dolgot – mert megváltozott a részvénytársasági elnök személye, hiszen ez a hivatal elvesztette már különleges hatalmát. Fred Franz véleményének azonban súlya volt, nem a részvénytársaságban betöltött hivatala miatt, hanem azért, mert úgy tekintettek rá, mint a szervezet legfőbb tudósára. Utódának, Milton Henschel-nek nem volt ilyen presztízse. Az „1914-es nemzedék" kifejezés magyarázatának megváltoztatása, mellyel a 10. fejezet foglalkozik, volt talán az egyetlen nagyobb doktrinális kiigazítás, mely Fred Franz halála óta történt, és még ez is érintetlenül hagyja az 1914-es dátummal kapcsolatos alapvető tanításokat.

Ha az 1975-76-os átszervezés végső hatását egy ház belső falainak mozgatásához hasonlítjuk, akkor a vezetésben bekövetkezett személyi változtatásokat pedig a bútorok átrendezéséhez, vagy új darabok beszerzéséhez hasonlíthatjuk – a ház mindkét esetben ugyanolyan marad. Amint már említettem, abból a tíz emberből, akik az én kinevezésem idején a Vezető Testületet alkották, már egy sem él. Haláluk nem jelentett semmilyen alapvető változást sem a vezetés lényegét illetően. Majdnem húsz éven keresztül Milton Henschel, Ted Jaracz és Lloyd Barry voltak azok, akik együttesen a legerőteljesebb befolyással voltak a Vezető Testület tagjaira[243]. Azóta Lloyd Barry, Karl Klein, Milton Henschel és Lyman Swingle már meghaltak, a Vezető Testület más régi tagjai pedig nagyon idősek lettek, néhányan már nem képesek munkájukat elvégezni. 2004-ben Ted Jaracz 79 éves volt, Dan Sydlik 85, Jack Barr 91, Albert Schroeder 93, Carey Barberis pedig 98. Ezek a tények vezettek ahhoz, hogy öt új tagot neveztek ki, először Gerrit Löscht, Ausztriából, 1994 júniusában. 1999-ben további négy tag, Samuel Herd (az első afroamerikai), Stephen Lett,

[242] A Lelkiismereti válság 1983-as kiadásában ez az információ a 344. oldalon szerepelt.

[243] A Testületben töltött kilenc évem alatt szokatlan volt, hogy ha valamit ez a három tag együttesen előnyben részesített, azt ne támogatta volna elegendő tag egy szavazás végeredményének irányítására. Az álláspontjukat szinte mindig feltétel nélkül támogatta Barr, Barber, Booth, Gangas, és Poetzinger. Lyman Swingle hangját mindig tisztelettel hallgatták és minden bizonnyal jelentős hangsúllyal bírt. Mégis, amikor kérdések merültek fel, az ő nézőpontját és álláspontját gyakran felülbírálták, ha nem egyezett az említett három tagéval. Dan Sydlik időnként hajlandóságot mutatott a hagyományostól eltérő álláspontok előnyben részesítésében, azonban a hangja nem bírt akkora súllyal, mint az említett három tagé vagy, ami azt illeti Lyman Swingle-é.

Guy Pierce, és David Splane kinevezése történt meg, akikkel a teljes létszám elérte a 13-at. Gerrit Lösch ma 59 éves, és a 2000-es *Jehova Tanúi évkönye* a többi négy tag átlagéletkorát 57 évben állapítja meg.

Ez még egy további területet emel ki, ahol a különleges dátumok használata potenciális nehézséget vetít előre. Az utolsó öt tag mind bevallottan a „felkent" osztályhoz tartozik. Az *Őrtorony* azt tanítja, hogy az isteni meghívás ebbe a „felkent osztályba" már megvalósult a 144.000 teljes számának összegyűjtésével 1935-re és helyébe lépett a földi életre történő elhívás egy „nagy sokaság" formájában[244]. Azonban Gerrit Lösch helyzetéről nyilvánvaló, hogy alapvetően igaz a többi új tagra is. 1941-ben született, így *27 évvel 1914 után* és 1959-ben keresztelkedett meg, *mintegy 24 évvel* az állítólagos mennyei elhívás földi elhívássá változásának dátuma, azaz 1935 *után*. Alapvetően ugyanez a nyilvánvaló helyzet a négy legújabb tag esetében és az átlagéletkoruk azt mutatja, hogy ők is valószínűleg a feltételezett „határidő" 1935-ös időpontja után születtek (David Splane 1944-ben született). Értelemszerűen bárki, aki ma a „felkent" osztály tagja 1935 óta, annak legalább tizenévesnek kellett lennie abban az évben, hogy ilyen hivatása legyen, ami azt jelentené, hogy legalább 75 éves napjainkban. Talán rácsodálkozunk, hogy a 8800 „felkentből" hányan ilyen idősek manapság. Az évek múlásával az „1914-es nemzedékről" tett állítások zavarba ejtően nehezen fenntarthatóvá váltak; ugyan ez a helyzet az 1935-ös dátummal, amikor a megalakult „felkent" osztály összegyűjtése állítólag elérte az Isten által kijelölt lezárás időpontját.

Az új tagok Vezető Testületbe történő bevezetését jóvá kell hagynia a meglévő tagoknak és különösen azoknak, akiknek döntő befolyásuk van és, ahelyett, hogy automatikusan növekedne a változás valószínűsége, a kiválasztási folyamat általában a status quo-t igyekszik fenntartani. Nem kérdéses, hogy egyre nehezebbé és nehezebbé válik „alkalmas" testületi tagságra jelölt személyeket találni figyelembe véve az egyre fogyatkozó számú „felkent" férfiakat. Elképzelhető, hogy ez egy nap majd arra kötelezi a Vezető Testületet, hogy kihátráljon abból az általa támasztott alapvető követelményből, hogy a tagjai csak az ebbe az osztályba tartozókból kerülhetnek ki. Ezt azonban nehéz lenne összehangolni a „hű és értelmes rabszolga" kiváltságos helyzetéről szóló tanításukkal.

Sokan tekintették *Az Őrtorony* 1992. április 15-ei számának 31. oldalán megjelent bejelentést úgy, mint ami talán elmozdulást jelez ebben a tekintetben. E kérdésben két fő cikk fogalmazta meg azt az Őrtorony-tanítást, amely szerint a keresztények napjainkban két fő osztályba sorolhatók: „városlakók" és „idegenek" vagy más szavakkal „szellemi zsidók" és „szellemi pogányok". Így a mintegy 8800 tagot számláló „felkentek" csoportja jelenti a „városlakókat", a „szellemi izraelitákat" és alkotja a 1Péter 2:9-ben leírt „választott nemzetséget" és „királyi papságot", míg a több millió tagot számláló „más juhok" csoportja jelenti az „idegeneket", a „szellemi pogányokat", a szellemi értelemben „idegen lakosokat", akiket azokhoz az „idegenekhez" hasonlítanak, akik „falakat építenek" vagy „gazdaként" és „vincellérként" szolgálnak Izraelnek, a szolgálatot minden ilyen esetben úgy mutatják be maguk a bibliai beszámolók, mint azok alárendeltségének és engedelmességének bizonyítékát, akiknek íródott.

Mindez éles ellentétben áll az apostoli írásokkal, amelyek nem ismertek ilyen osztályok szerinti szétválasztást, és e helyett inkább azt az egyenlőséget hangsúlyozzák, amellyel a keresztények Isten előtt állnak, ahogyan Pál kijelentette, hogy Krisztusban 'nincs különbség zsidó és görög, rabszolga és szabad között'. (Róma 10:12; Galácia 3:28; Kolosszé 3:11) Azokat a szószerinti faji és gazdasági különbségeket az Őrtorony tanításban *szellemi* faji és *szellemi* alárendeltségi vagy szolgasági megkülönböztetéssel helyettesítik. Ezt úgy érik el,

[244] Mint már korábban megjegyeztem (a 185. és 186. oldalakon), a korai Őrtorony-cikkek úgy mutatták be az 1881-es évet, mint azt az időt, amikor a 144.000 „menyasszony osztályba" történő elhívása megszűnik, és amikor a „mennyei elhívás ajtaja bezárul". Miután 1881 eljött, és egyre messzebb és messzebb került a múltba, a dátum feltételezett jelentőségét elvetették, hogy lényegében kicseréljék majd' fél évszázaddal később az 1935-ös dátumra.

hogy „felülírják” a keresztény elrendezést az ószövetségi körülményekkel és elrendezésekkel, bizonyos értelemben „visszatekerve az időt” a kereszténység előtti időkre, ezzel semlegesítve a Krisztus által hozott radikális változást.

Az 1992. április 15-ei *Őrtorony*-cikkek gyakorlatilag még egy harmadik osztályt vagy alosztályt is bevezetnek, a szellemi „nétineusokat” és „Salamon szolgáinak fiait”. A cikkek kihangsúlyozzák, hogy ezek a csoportok a puszta rabszolgaságból emelkedtek egy *magasabb státuszba,* és olyan referenciamunkákat idéznek, amelyek a nétineusok ’magasabb társadalmi pozíciójáról, rangjáról vagy állapotáról’ beszélnek és arról, hogy hogyan váltak „egy megalakult szent tisztviselő osztállyá, amely [így] kiváltságokat élvez.” Minden szentírási bizonyíték nélkül, amely azt mutatná, hogy ez így van, a cikkek azt állítják, hogy ezeknek az Ószövetségi körülményeknek van egy modern kori párhuzama. (Eleinte az anyag a nétineusokhoz kapcsolja a nem lévita „férfi és női énekeseket” a templomban, ezt követően azonban egyáltalán nem említi őket, kétségtelenül azért, mert a csoport nőket is magában foglalt. Tehát a cikkek írója önkényesen dönti el, hogy az állítólagos „párhuzam” milyen mértékű és, hogy mit kell vagy nem kell tartalmaznia.) A cikkek azzal folytatják, hogy hangsúlyt fektetnek férfiak egy olyan osztályára, amely az „adminisztratív feladatokat” érintő kiváltságokkal rendelkezik és ezután ők képviselik az ősi „nétineusokat” és „Salamon szolgáinak fiait”, jellemzően olyan Tanú férfiak napjainkban, akik utazófelvigyázók, fiókbizottsági tagok, férfiak, akik előkészítik a megjelenő anyagokat a főhivatalban, vagy akik felügyelik a Társulat rezidenciáit és gyárait, vagy ellenőrzik az építési munkálatokat a különböző országokban. Egészen világos, hogy ez mindenki mást az „idegenek” csoportjába sorol, a másik, több milliónyi „szellemi pogány” vagy „más juhok” közé, akiknek kisebb kiváltságuk van és egyenlőtlen állapota ezzel az újonnan azonosított alosztállyal. A cikkekből a különleges kiváltságok és szervezeti pozíciók iránti szeretet meghatározó szelleme árad, egy olyan szellem, amely a Vezető Testületi tagok hatalmának kiváltságában és fennhatóságában testesül meg, akik tagadhatatlanul ’egy saját osztályt alkotnak’.

Az az elrendezés, mely ezeket a cikkeket nyilvánvalóan közvetlenül kiváltotta – tehát az, hogy a Vezető Testület bizottsági ülésein mások is részt vehettek – valójában csak a résztvevők száma miatt mondható újnak. Már kezdettől fogva, a vezető testületi bizottságok 1976-os megalakulását követően, a főhivatal személyzetének néhány tagját kinevezték, hogy titkárokként szolgáljanak a Vezető Testület öt bizottságában (Személyzeti, Kiadói, Szolgálati, Oktatási és Írói), és mindegyikük (David Mercante, Don Adams, Robert Wallen, David Sinclair és Karl Adams) a „nem felkent” osztályhoz tartozott. Ezek a titkárok nem csupán bent ültek a számukra kijelölt bizottsági üléseken, hanem *részt vehettek* a megbeszélésben is, noha szavazni nem volt joguk. Az 1992. április 15-ei *Őrtoronyban* található közlemény nem említi a szavazást, ez feltételezhetően a vezető testületi tagok kiváltsága marad a bizottsági üléseken. A teljes vezető testületi üléseken nyilvánvalóan továbbra is csak a tagok lehetnek jelen (még az említett titkárok sem).

Az új elrendezés tehát semmi többet nem jelentett, mint hogy az eddigi egyetlen nem vezető testületi tag helyett, most két vagy három ilyen személy vehetett részt a *bizottsági* üléseken. Csak egy olyan szervezetben, ahol a pozíciókat és kiváltságokat ekkora érdeklődéssel szemlélik, volt lehetséges, hogy egy ilyen egyszerű kis kiigazításnak ilyen jelentőséget tulajdonítsanak, és világméretű bejelentésben adjanak közzé.

A szervezet nem vihetett be 'nem felkent' embereket ténylegesen a Vezető Testületbe anélkül, hogy súlyosan aláásta volna azt az állítását, hogy a „hű és értelmes rabszolga” kizárólag „felkent” személyekből áll. Személyes tapasztalatom alapján mondhatom, nem kérdéses, hogy számtalan „nem felkent” testvér van különböző országokban, akik sokkal jobb képességűek, jobban ismerik a Szentírást, jobban tudják, hogyan kell a Szentírás imeretetét másoknak átadni, nagyobb éleslátásról tesznek tanúbizonyságot, és akiknek még a

szellemiségük is magasabb szinten van, mint sokaknak a Vezető Testület jelenlegi tagjai közül. De ha befogadnák őket ebbe az elit testületbe, az egyenlő lenne azzal, mintha szellemi „idegeneket" egy szintre helyeznének szellemi „állampolgárokkal", mintha a szellemi „nem lévita templomi segítőket" felemelnék a szellemi „királyi papság" oszályának a szintjére. Ez elhomályosítaná, és gyakorlatilag megszüntetné mindazokat a különbségeket, melyekkel az elmúlt fél évszázad alatt az Őrtorony doktrínája kitűnt. Úgy gondolom, hogy a Vezető Testület mindaddig elodázná ezt, ameddig csak emberileg lehetséges. Mint ahogy 1914 esetében is, azok a hagyományos nézetek, melyeket oly lelkesen hirdettek, ily módon bénító láncokká válnának, melyek megakadályoznák, hogy azt tegyék, amit a körültekintés és a gyakorlatiasság normál körülmények között megkövetelne. Esetleg segítségükre lehet az a tény, hogy az évek során újra meg újra a szervezet egyes fiatalabb tagjai úgy döntenek, hogy ők is a „felkent" osztályhoz tartoznak (amint az öt utolsóként csatlakozott tag esetében is történt), és ily módon a Testület lehetséges jövőbeni tagjaivá válhatnak.

A legnagyobb hiba abban, hogy a személyi változásokban látták a reform lehetőségét, azt hiszem, az, hogy azt hitték, a kialakult helyzet az éppen pozícióban levő embereknek tulajdonítható. Ez csak másodlagos értelemben igaz. Elsősorban nem az emberek okolhatóak. Amint már mondtam, a *koncepció* az, ami irányítja a dolgokat, azok az *előfeltételek*, melyeken az egész mozgalom alapul.

Sohasem szabad szem elől tévesztenünk, hogy ami Jehova Tanúi hittételeit legjellegzetesebben megkülönbözteti, az nem az, hogy nem hisznek az örök gyötrelemben, vagy a lélek hallhatatlanságában, vagy a háromságban, sem pedig az, hogy a Jehova nevet használják, vagy hogy egy paradicsomi földben hisznek. Mindezek a jellegzetességek megtalálhatóak más vallásos szervezetek tanításai között is[245].

Ami a tanításaikat minden más felekezetétől megkülönbözteti, az az 1914-es év köré csoportosuló kulcstanításuk, mely szerint ekkor kezdődött Krisztus tevékeny uralma, ítélettétele, majd, és legfőképp, amikor az Őrtorony szervezetet hivatalos csatornájává választotta, földi érdekeltségeinek teljes irányítását a „hű és értelmes rabszolgára" bízta, mely irányító testületének egyidejűleg teljhatalmat adott. Ha bármilyen mértékben is eltérnének ettől kulcstanítástól, az hatással lenne az egész tanítási rendszerükre, nem sok jóval kecsegtetne, és nagyon nehéz lenne megmagyarázni. Jelenleg nem számíthatunk másra, minthogy az Őrtorony és más kiadványok hasábjain határozott erőfeszítésekkel próbálják majd megvédeni az ezt a dátumot támogató, vagy ebből következő értelmezéseket, és próbálják fenntartani az erre alapozott állításokba vetett hitet. Ezek közül az állítások közül a legfontosabb a szervezeti hatalomhoz kapcsolódik, és jelenleg is egy nagyon intenzív kampányban próbálják ennek a hatalmi struktúrának a támogatását és a hozzá való hűséget megszilárdítani. A múlt tapasztalata alapján a jelenlegi vezetőség is ezt az utat fogja követni, és ellenáll mindennek, ami nem tartja fenn, vagy nem támogatja a ma érvényben levő hagyományos tanításokat, módszereket és irányelveket.

Igaz, minden egyes eltelt év egyre inkább megterheli az 1914-el kapcsolatos tanítást és azokat az állításokat, amelyek az ezzel párosuló isten által kijelölt fennhatóságot bizonygatják. A bizonyítékok azt mutatják, hogy az 1914-ben élt „nemzedékről" szóló tanítást egyszerűen túl nehézzé vált bármilyen hitelességgel fenntartani és így azt is, hogy a „kinevezésre" sor került. Ennek ellenére, az új évezred beköszöntével és különösen a 2014-es év közeledésével az 1914-es év bizonyára meglehetősen ősinek tűnhet sokaknak. Az „1914-es nemzedék" tanításának megváltoztatása így tehát csupán a probléma ideiglenes

[245] Nemcsak a különféle „Bibliakutató" társaságok, melyek közül több nemzetközi, hanem Isten Egyházának néhány gyülekezete is majdnem azonos nézeteket vall ezeken a területeken; a Hetednapi Adventista Egyházak hisznek a halálalvásban, nem hisznek az örök gyötrelemben, de hisznek egy földi paradicsomban, melyben Krisztus királysága uralkodik.

elhalasztásának bizonyul, egyfajta „késleltető intézkedésnek” az idő könyörtelen előrehaladásának hatásai ellen folytatott harcukban.

Van egy francia közmondás, amely így hangzik: *„Plus ça change, plus ça reste le même.”*, és lényegében azt jelenti, hogy „minél több dolog változik, annál több dolog marad ugyanaz.” Az elmúlt években bekövetkezett változások végső soron csak a szervezet alapvető természetét demonstrálják, az azt uraló változatlan karaktert és gondolkodásmódot. Ahogyan az eddig történt változások esetében történt, az esetleges jövőbeni változásokat is minden bizonnyal úgy fogják beharangozni, mint ami nem egy hiba kijavítása, hanem a fokozatos kinyilatkoztatás eredménye és a korábbi tanításokat vagy elrendezéseket, amelyeket elvetettek továbbra is úgy ábrázolják majd, mint ’Isten akaratát arra az időre’.

Mindez engem Charles Davis néhány megjegyzésére emlékeztet, aki egykor pap és Nagy-Britannia vezető katolikus teológusa volt. Könyvében, melynek címe *A lelkiismereti kérdés* [A Question of Conscience] ezt írja az egyház legfőbb tekintélyeinek írásairól:

> „Szavaik nem élők. Nem az élő elmék szolgálatában állnak, hanem egy állandó, megváltoztathatatlan mintának a kiszolgálására. … Minden olyan javaslatot, amely megkérdőjelez … vagy a még nem birtokolt igazság utáni alázatos keresésre ösztönöz, gondosan kerülnek. Mindezek felett, soha sem ismerik el a múlt hibáit, vagy vallják be őszintén, hogy a jelenlegi állítások ellentmondanak a korábbi tanításoknak. … A hivatalos dokumentumok rendszerint elfedezik a hozzáállásban és tanításokban történt változásokat, a dicső elődökkel való folytonosság tetszetős állításaival.”

Ahogyan a bizonyítékok mutatják, lényegében pontosan ezt teszi az Őrtorony szervezet is, amikor a tanításai változását elismeri. A rendszerben lévő emberekre gyakorolt hatásokat bemutatva Davis így folytatja:

> „…minden valódi szeretet az igazságon alapul. A keresztény szeretet sem kivétel. A hiten nyugszik, mint egy belépésként Isten igazságába és az ember minden igazságra történő felszabadulására. Képtelenek igazi szeretet kimutatni azok a keresztények, akiknek az igazság helyett elfogult tantételeket tanítanak, és félelemben tartják őket, ha kérdéseik merülnek fel. Rettegnek attól a szabadságtól, amely lehetővé tenné számukra az igazi szeretet kimutatását. Túlságosan nagy elnyomásban élnek, és félnek attól, hogy örömmel és toleranciával tekintsenek másokra… Csakis azok képesek kimutatni az igazi keresztény szeretetet, akik kiszabadítják magukat az intézményes elnyomás alól és nem engedik, hogy az befolyásolja őket.
>
> Az embereket azonban egy olyan intézmény tartja fogva, amelyben nincs igazi szerepük, vagy beleszólási joguk, és amelyben nem lehetnek igazán önmaguk. Vonakodnak ebből a helyzetből kiszabadítani magukat, mert nem látnak más utat, és keresztény életüket ösztönösen is szeretnék valamilyen társasági struktúrában élni. De minél komolyabban akarják ezt, annál nagyobb bennük a feszültség, mivel a struktúra, melyben élnek, egyszerűen nincs összhangban a tapasztalataikkal és a szükségleteikkel. A nemrégiben bevezetett változtatások csak fokozták ezt a feszültséget, mivel olyan reményeket keltettek, amelyeket aztán nem teljesítettek be, és legfőbb eredményük csak annyi lett, hogy bebizonyították, nem megoldás a jelenlegi struktúrát megbolygatni…
>
> Sokat beszélnek a megújulásról, magasröptű, szellemtől izzó stílusban, de amikor kezd meglátszani az első, próbaképpen bevezetett reformok gyakorlati hatása, a vezetőség takarodót fúj, figyelmeztetéseket szajkóz és korlátozásokat

léptet életbe. … A puszta tények azt mutatják, hogy a jelenlegi rendszer csak felületes változtatásokat képes elviselni. Nem akarom azt a látszatot kelteni, hogy lebecsülöm a reformokért dolgozók nemes erőfeszítéseit. Csodálom céljaikat és kitartásukat. De úgy tűnik nekem, hogy nem tudnak teljes sikert aratni az intézményes egyház jelenlegi keretei között. Több szabadságot szeretnének, mint amelyet az egyház meg tud adni nekik anélkül, hogy jelenlegi identitását feladná."[246]

Úgy tűnik, ezen a téren is erőteljes párhuzam található azokkal a Jehova Tanúival, akik, noha bizonyítékok vannak az ellenkezőjére, továbbra is reménykednek, hogy valamiféle nagyszabású reform fog életbe lépni. Amint már korábban említettem, úgy tűnik, még a legutóbb életbe léptetett változtatások is csupán a tünetekkel foglalkoznak, nem pedig a betegség vagy kór gyökereivel, amely abban áll, hogy a szervezeti hatalomra helyezik a legnagyobb hangsúlyt, és úgy tartják, joguk van megszabni az emberi lelkiismeretet, és irányítani a személyes gondolkodást. Amint Davis kifejezte: „Lehetséges, hogy a baj okozóját egyben az orvosságaként is ajánlják."

Ily módon minden egyes Őrtorony, amely egy fontos változtatásról számol be, nem képes a hamis érvelések és a bibliaversek helytelen idézéséből adódó eredeti problémák orvoslására, ami pedig a változtatást szükségessé tette. Ehelyett következetesen azon igyekszik, hogy a változtatást a bizonyítékok fényében mutassa be, abból a célból, hogy bizalmat keltsen és engedelmességet mutasson az iránt a rendszer iránt, amely a helytelen értelmezést adta, és nemcsak adta, hanem ragaszkodott is ahhoz, hogy ezt elfogadják, és lépéseket is tett azok ellen, akik nem fogadták el. Minden egyes esetben egyértelmű és sajnálatos bizonyítékok láthatóak arra is, hogy a változás nem az igazság őszinte szeretetéből, a Szentírás iránti mély odaadásból, vagy az emberek iránti könyörületes aggódásból származik, hanem akkor következik el, amikor az előző álláspont már bizonytalanná vált, nehezen fenntartható, időnként zavarba ejtően nehezen, mint például az 1914-gyel kapcsolatos némely tanítás esetében, vagy más esetekben akkor, amikor az adózás más korlátozások elkerülése a tét[247]. Ezért van az, hogy a valódi és alapvető változások iránti remény, legalábbis egyelőre, egészen biztos, hogy lényegében csak vágyálom marad.

Egy protestáns vagy evangelikál hátterű forráshoz fordulva, a következő kifejezéseket találhatjuk Daniel Taylor tudós *A bizonyosság mítosza* című könyvében:

„Minden intézmény és szubkultúra elsődleges célja az önfenntartás. A hit megőrzése központi szerepet tölt be Isten emberi történelmet érintő tervében; bizonyos vallási intézmények megőrzése azonban nem. Ne várjuk az intézmények fenntartóitól, hogy érzékeljék a különbséget. Istennek nincs szüksége egyes személyekre, egyházakra, felekezetekre, hitvallásokra vagy szervezetekre ahhoz, hogy megvalósítsa a célját. Mindezeket fel fogja használni, teljes sokféleségükben, mindazokat, akik készen állnak erre, azonban elhagyja majd azokat, akik a saját céljaik elérésén munkálkodnak.

---

[246] *A Question of Conscience* (Hodder and Stoughton, London, 1967), 65., 66., 77., 78., 81. oldal

[247] Mint már korábban említettem, komoly problémák merültek fel a Tanúk szervezetével kapcsolatban számos európai országban, mivel bizonyos státuszok és az ezekhez kapcsolódó előnyök állnak rendelkezésre a vallási szervezetek számára. A kormányzati szervek Németországban, Franciaországban, Oroszországban és más országokban olyan politikákat valósítottak meg vagy bírságokat szabtak ki, amelyek aggodalomra adnak okot. Az alternatív katonai szolgálattal kapcsolatos irányelvek változása is talán ehhez kapcsolódik. A kiközösítési irányelveket és a vérátömlesztést tiltó irányelveket szintén kritika éri. A közvéleményben kialakult „imázs" javítására irányuló erőfeszítéseik odáig vezettek, hogy közönségkapcsolati, azaz PR személyzetek alakultak, hogy jelentős erőfeszítést tegyenek a hírmédia előtti kedvező benyomás bemutatására.

> Ugyanakkor, az intézmények megkérdőjelezése sokak számára az Isten elleni támadás szinonimája - olyan dolog, amit nem sokáig tolerálnak. … Valójában ők védik magukat, a világnézetüket és a biztonságérzetüket. A vallási intézmény jelentéssel ruházta fel őket, céltudatosságot adott nekik és néhány esetben karriert is. Ha bárki is veszélyezteti ezeket a dolgokat, azt valódi fenyegetésnek veszik.
>
> Az ilyen fenyegetés gyakran kerül szembe a hatalommal és néha még azelőtt elnyomják, hogy felmerülhetne. … Az intézmények hatalmukat azzal fejezik ki legtisztábban, hogy megfogalmazzák, értelmezik és betartatják a szubkultúra szabályait. Minden intézménynek saját szabályai vannak illetve módjai ezek kikényszerítésére; néhány egyértelműen kijelentett szabály míg más ki nem mondott, ám nem kevésbé valóságos."[248]

Meg kell jegyezni, hogy a szerző nem Jehova Tanúiról írt, hanem a vallási intézményekről tágabb értelemben. Az emberek számos felekezetben abba az általános hibába esnek, hogy azt gondolják, egy vallási rendszernek adott elkötelezettség egyenértékű az Úrnak, Krisztusnak adott elkötelezettséggel.

Erről egy mondás jut az eszembe, amit az egyik barátomtól hallottam. Így szól:

> „Az elme, amely egyszer s mindenkorra lemond a hiábavaló reményről, a jutalmát egyre nagyobb nyugodtságában kapja meg."

Úgy találtam, ez a mondás igaz az én esetemben. Tudom, hogy igaznak bizonyult még sokan mások esetében is.

Bármilyen gyötrelem ér is bennünket eleinte – olyan gyötrelmek, melyek néha annak a lealacsonyító tapasztalatnak a nyomán támadnak bennünk, hogy a bennünket kikérdező emberek gyakorlatilag megfosztanak minket emberi méltóságunktól, éreztetik velünk tekintélyük súlyát, és előre negatívan ítélik meg Istennel való kapcsolatunkat – bármilyen összetörtnek is érezzük magunkat legbelül, később akkor is meg fogjuk tapasztalni a megkönnyebbülés és a béke határozott érzését. Ezt nemcsak az okozza, hogy tudjuk, végre kívül kerültünk ezeknek az embereknek a hatáskörén, hogy többé nem vagyunk egyházuk ellenőrzésének és nyomásának alávetve. Az igazság, és az, hogy nem vagyunk hajlandóak megalkudni az igazságban, szabadságot hoz nekünk más csodálatos módokon is. Minél felelősségteljesebben használja fel valaki ezt a szabadságot, annál csodálatosabb előnyökre tesz szert.

A legnagyobb szabadság, melyet élvezhetünk, az, hogy Istent és Fiát – valamint minden ember javát – a nélkül szolgálhatjuk, hogy tökéletlen emberek utasításai gúzsba kötnének minket. Az a szabadság, ha a saját lelkiismeretünk parancsai és a saját szívünk indítékai szerint szolgálhatunk. Az is együtt jár ezzel a szabadsággal, hogy úgy érezzük, egy nagy kő esett le a szívünkről, vagy hogy megkönnyebbedett a terhünk. Ha ezt szívből értékeljük, akkor a vágyaink arra ösztönöznek majd, hogy nemhogy kevesebbet, de többet tegyünk annak a szolgálatában, aki ezt a szabadságot adta nekünk[249].

Noha az átmenet kezdetben fájdalmas lehet, végül elvezethet ahhoz, hogy igazán *személyes* kapcsolatunk legyen ezzel a két leghatalmasabb Baráttal. Ebben az átalakulásban talán semmi sem olyan létfontosságú vagy hasznos, mint az, hogy teljes mértékben értékelni tudjuk az Istennel és Fiával való személyes kapcsolatunk szükségességét. E nélkül

---

[248] Daniel Taylor, Ph.D., *A bizonyosság mítosza*, The Myth of Certainty, (Word Books, Waco, Texas, 1986), pp. 29, 30.

[249] Galácia 5:1, 13, 14; 1Korintusz 9:1, 19; Kolosszé 3:17, 23-25.

képtelennek érezhetnénk magunkat arra, hogy én-tudatunk legyen (vagy: tudjuk, kik vagyunk), ha nem vagyunk a tagjai valamiféle rendszernek.

Krisztus egyértelműen hangsúlyozta ennek a kapcsolatnak a személyes jellegét. (Máté 10:32, 33) Nem azt mondja: „jöjjetek a szervezetembe" vagy „jöjjetek egy bizonyos egyházba vagy felekezetbe", hanem azt: „Jöjjetek *hozzám*." (Máté 11:28) A szőlőtőről és a szőlővesszőkről szóló példázatában nem azt mondta, hogy „én vagyok a szőlőtő és a vallásos szervezetek a szőlővesszők, és ti vagytok a gallyak és a levelek, melyek azokhoz a szőlővesszőkhöz kapcsolódnak", hanem azt: „Én vagyok a szőlőtő és *ti* vagytok a szőlővesszők", melyek közvetlenül kapcsolódnak hozzá. (János 15:5) A jó pásztorról szóló csodálatos leírásában azt mondja: „Én vagyok a jó pásztor, és én ismerem a juhaimat, és a juhaim is ismernek engem, mint ahogy az Atya ismer engem, és én is ismerem az Atyát; s a lelkemet adom a juhokért." (János 10:14, 15) Abban az időben a keleti pásztorok között az volt a szokás, hogy nevet adjanak minden egyes juhnak, így minden pásztor „a maga juhait pedig nevükön szólítja." (János 10:3) Csodálatosan vigasztaló és megnyugtató az a tudat, hogy jó Pásztorunkként Isten Fia személyesen ismer mindenkit a nyájában, és személyesen és egyénenként törődik is velünk.

Noha egyes vallásos rendszerek tagjaik számára egyfajta „összetartozás" érzését nyújthatják, ez össze sem hasonlítható annak a bizalmas és személyes kapcsolatnak az erejével, szépségével és erőt adó áldásaival, amelyről a Szentírás beszél. A Fiú szeretete visszatükrözi az Atyáét, akiről az apostol ezt írta: „Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok."[250]

Azt is fel kell ismernünk, hogy hitünknek, ahhoz, hogy valódi legyen, igazán személyesnek kell lennie, és saját magunknak kell megszereznünk. Nem létezik csoport- vagy kollektív hit – csak olyan hit, amelyet *minden egyes ember* személyesen, egyénenként szerzett meg és juttatott kifejezésre. Ugyanígy van a meggyőződéssel is, nincs értelme vagy érvényessége, csak akkor, ha egyéni, személyes. Aki csak azért hisz, mert mások is hisznek, annak csak egy kölcsönvett meggyőződése van, és kölcsönvett hite. Ahhoz, hogy valódiak legyenek, és az élethez vezessenek, ezeknek az egyén saját elméjének és szívének termékei kell, hogy legyenek.

Az apostol erre a személyes alapra helyezi ezt a dolgot, amikor ezt írja: „Mert szívvel hiszünk, hogy megigazuljunk, és szájjal teszünk vallást, hogy üdvözüljünk. Mert 'Aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül.'" (Róma 10:10, 13) Pusztán elismételni egy vallási rendszer hagyományos tanításait nem egyenlő azzal, amiről itt szó van, hanem inkább olyan imádat, melynek alapja a próféta szerint „betanult emberi parancsolat." (Ézsaiás 29:13) Az isteni ítélet idején nem valamiféle vallásos csoport vagy szervezet tagjaiként fogunk megjelenni Isten és Fia színe előtt. Különálló egyénekként fogunk ott állni, és „mindegyikünk maga fog önmagáról számot adni az Istennek."—Róma 14:10-12.

Sajnos a Tanúk többségére nézve igaz, hogy a szervezet olyan kitartóan tolta saját magát az előtérbe, olyan nagy helyet foglalt el a szellemi színtéren, olyan nagy figyelmet szentelt saját fontosságának, hogy ez sokakat megakadályozott abban, hogy a mennyei Atyával ápolt kapcsolatuk olyan szoros legyen, mint amilyen máskülönben lehetett volna. A szervezet alakja olyan magasra emelkedett, hogy beárnyékolta Isten saját fiának nagyságát, és sokak látását annyira elhomályosította, hogy nem tudták értékelni azt a bensőséges kapcsolatot, amelyet Jézus az emberekkel meg akart osztani és amelyre meghívta őket, valamint eltorzította a látásmódjukat is, mellyel Jézus könyörületes személyiségére tekintettek[251]. Nem meglepő tehát, hogy sokan, miután kiűzték őket a szervezetből, magányosnak érzik magukat, sodródnak, botladoznak, mivel már nem kötődnek egy látható, tekintélyelvű rendszerhez, az életük többé már nem rutinszerűen, előre programozott

[250] 1Péter 5:7; vesd össze: Máté 6:26-33.

[251] Máté 11:28-30; Márk 9:36, 37; 10:13-16; Lukács 15:1-7; János 15:11-15.

tevékenységek medrében zajlik, és nem érzik többé e rendszer irányelveinek és szabályozásainak korlátozó szorítását.

Úgy tűnik, bizonyos értelemben az embereknek keresztül kell menniük némi fájdalmas kiigazításon, mielőtt teljesen felismernék, mit is jelent igazán az Istenre és Fiára való teljes ráhagyatkozás. Személyesen nem ismerek olyan embert, aki – ilyen körülmények között – felismerte annak a szükségességét, hogy közelebb húzódjon Istenhez, hogy komoly figyelmet szenteljen Szava olvasásának, hogy érdeklődést mutasson mások iránt azáltal, hogy megpróbál szellemileg építő és bátorító lenni, és ne lett volna képes megbirkózni azzal, ami történt, és végül ne megerősödve jött volna ki belőle, még inkább az egyetlen szilárd alapra, az Isten által nekünk adott Fiúba vetett hitre összpontosítva[252]. Még soha nem ismerték fel ilyen mértékben, hogy milyen meghitt kapcsolatban is vannak Urukkal és Tulajdonosukkal mint *az ő* tanítványai, akikkel személyes barátaiként bánik, ők nem olyanok, mint az emberek által tömegesen összezárt juhok, hanem Pásztoruk egyénenként, személyesen nyújt nekik figyelmet és törődést. Függetlenül a koruktól, vagy attól, hogy mennyi ideig tartott, mire eljutottak erre a felismerésre, a következő jól ismert mondás jól kifejezi, mit is érezhetnek: „Ma van hátralevő életem első napja.” Örömteli és pozitív szemléletmóddal rendelkeznek, mert reményeikben és vágyaikban nem emberektől, hanem Istentől függenek.

Ha valaki így érez, az még nem akadálya annak, hogy felismerje, valóban létezik Isten nyája, egy olyan gyülekezet, amelyet Jézus Krisztus vezet. Hogyan lehet valaki ennek a tagja? Egyetlen tényező, és kizárólag egyetlen tényező a meghatározó ebben. Nem az számít, hogy valaki tagja-e valamely felekezetnek, vallásos csoportnak vagy szervezetnek. A Szentírás szerint ennek nincs jelentősége ebből a szempontból. Az emberek azzal mutathatják ki, hogy a hívők e testületének a tagjai, ha a Fejéhez, Isten Fiához kapcsolódnak, pozitívan reagálnak a Fej vezetésére és irányítására, és egyedül ez a meghatározó számukra. Isten elrendezésében csak egy közvetítő van, és ez Jézus Krisztus, és egyetlen emberi szervezet sem helyezheti bele magát ebbe a szerepbe mint társközvetítő vagy kiegészítő közvetítő. (Efézus 4:11-16; 1Timóteusz 2:3-6) A gyülekezethez tartozó hívők között *kölcsönös kapcsolat* és *egymásrautaltság* van, nem azért, mert valamiféle szervezeti struktúrának a részei, hanem azért, mert „tagjai vagyunk egymásnak”, és így nem valamiféle tekintélyelven működő csoportnak vagyunk alávetve, hanem egymásnak, mert a Biblia azt mondja: „Engedelmeskedjetek egymásnak, Krisztus félelmében.” - Efézus 4:25; 5:21.

Isten Fia biztosított bennünket arról, hogy mindig lesznek igaz követői, nemcsak az első században, vagy most, a 20, században, hanem a kettő között is, minden században, mivel ezt mondta: „én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.”[253] Noha össze voltak keveredve a „gyomokkal”, akiknek el kellett jönniük, Krisztus tudta, kik az igazi tanítványai, *nem* azért, mert valamilyen szervezethez tartoztak, hanem amiatt, *amilyenek mint emberek voltak*. Akárhol is voltak, akármilyen megkülönböztethetetlen is lehetett emberi szemszögből nézve, hogy ők Jézus gyülekezetéhez tartoznak, Ő századokon keresztül ismerte őket, nem csupán kollektíven, hanem egyénenként is, és vezette őket, mint Vezetőjük és Uruk. Jézus apostola ezt mondja nekünk: „Az Isten által vetett szilárd alap azonban megáll, amelynek a pecsétje ez: ’Ismeri az Úr az övéit’.”[254] Miért kételkednénk abban, hogy ez továbbra is így folytatódik, egészen a mi időnkig? Isten Szava azt mutatja, hogy nem az emberek feladata – és nem is lehetséges emberek számára – hogy különválasszák az embereket, hogy elmondhassák, hogy most már összegyűjtötték a búzát egy jól elkülönített helyre. A Szentírás világosan megmondja, hogy ez a beazonosítás csak akkor fog nyilvánvalóvá válni, akkor Isten Fia már megismertette az ítéletét[255].

---

[252] Zsoltárok 31:11-16; 55:2-6, 12-14, 22; 60:11, 12; 94:17-22; Róma 5:1-11; 8:31-39.

[253] Máté 28:20.

[254] 2Timóteusz 2:19, RSV.

[255] Vesd össze Máté 13:37-43-t Róma 2:5-10, 16; 14:10-12; 1Korintusz 4:3-5; 2Korintusz 5:10; 10:12, 18; 2Timóteusz 4:1.

Nagyon jó érzés, hogy most szabadon találkozhatom emberekkel, és nem érzem úgy, hogy mindig valamiféle 'címkét' kell keresnem rajtuk, hogy tudjam, hogyan is tekintsek rájuk. Nem érzem annak a szükségét, hogy automatikusan vagy „Tanúként" vagy „világiként" osztályozzam őket, vagy aszerint, hogy „az Igazságban vannak-e" vagy „Sátán szervezetének részét képezik-e", hogy vajon olyanok-e, akikre, ha rajtuk van a „Tanú" címke, automatikusan „testvérként" vagy „testvérnőként" tekinthetek, vagy, ha ez nincs rajtuk, olyan személyek-e, akinek „tanúskodni" kell, de nem érdemesek arra, hogy baráti kapcsolatot ápoljak velük. Mindezt felváltotta egy olyan egészséges érzés, hogy képes vagyok azt tenni, ami helyes, pusztán azáltal, hogy részrehajlás nélkül tudom felmérni, hogy valaki milyen – mint ember. Nagyon megnyugtató érzés, hogy ezt meg tudom tenni, mert tudjuk, hogy „nem személyválogató az Isten, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik."[256]

Bizonyos, hogy sokak számára, akik megpróbálnak hűek lenni a lelkiismeretükhöz, az egyik legfájdalmasabb tapasztalat, amikor felismerik, hogy a Tanúk közösségén belül milyen gyorsan véget érhetnek hosszú távú barátságok, és a látszólagos szeretet légköre milyen gyorsan jeges bizalmatlansággá válhat. Egy Tanú az egyik déli államban, aki a legaktívabbak közé tartozott a gyülekezetében, kezdte észrevenni, milyen távol sodródott a szervezet az Írásokon alapuló tanítástól. Egy ismerősének elmondta, hogy ennek ellenére nem gondolkodik azon, hogy kilépjen. Érzéseit így fejezte ki: „Rengeteg olyan ember van a gyülekezetünkben, akikkel én tanulmányoztam a Bibliát, és akiket segítettem, hogy kapcsolatba kerüljenek a gyülekezettel. Mély szeretetet érzek irántuk, és mások iránt is, és emiatt úgy érzem, maradnom kell. Nem tudom itt hagyni ezeket az embereket, akiket szeretek." Nem sokkal ezután a vének, miután megtudták, hogy néhány tanítással kapcsolatban fenntartásai vannak, elkezdték kétségbe vonni a „lojalitását". Majdhogynem egyik napról a másikra, a többiek iránta való viselkedése megváltozott. A gyülekezeti gyanúsítgatás és pletyka céltáblájaként kezdte érezni magát. Amint elmondta: „Rájöttem, hogy a mély szeretet, amelyről azt hittem, hogy létezik, valójában egyoldalú dolog volt. Anélkül, hogy megkérdezték volna tőlem, hogyan is érzem magam, azok az emberek, akiket a szívem mélyéből szerettem, elhidegültek tőlem."

Amikor az Isten iránti minden tiszteletedet, odaadásodat és feddhetetlenségedet bemocskolták - a lehető legnagyobb rágalmakkal - dermesztő élmény azt hallani valakitől, akit egy megbízható barátnak tekintettél, hogy „Én nem tudom mi történt és inkább nem is akarom tudni." Vagy megtudni, hogy egy ilyen ember azt mondta: „Nem ismerem a tényeket, de bármit tett is a szervezet, arra jó oka lehetett."

A túlságosan gyakran magasztalt szeretet, amelyről azt állítják, része a „szellemi paradicsomnak" elég felületesnek mutatja magát. Egy közeli államban élő, még mindig aktív Tanúval folytatott telefonbeszélgetésben elmondta nekem, hogy a férjére, aki egy neves vén a városukban, egy ideje jelentős nyomást gyakorolnak a helyi vének. „Ha bármit is találnának ellene, akkor felakasztanák a legmagasabb fára", mesélte. Erre azt mondtam neki, hogy ez azt a mondást jutatta eszembe, amely így hangzik: „Ilyen barátokkal kinek van szüksége ellenségekre?" „Nem is tudod, hogy milyen sokszor ismételgettük már ezt", válaszolta.

Az érzéseim olyanok, mint amiket egy szintén hideg elutasítást megtapasztaló személy fogalmazott meg az egyik levelében:

> „Az örömöm még azt a fájdalmat is tompította, amit akkor éreztem, amikor számos korábbi személy, akikkel hosszú évek óta voltunk barátok, úgy döntött, hogy elhiszi ezeket a történeteket. Tették ezt ahelyett, hogy megkerestek volna engem, hogy megtudják mi az igazság ezekről. Fájdalmam még az a tudás is csökkentette, hogy az ok, amiért így tettek a bennük lévő félelem. Igazán, a szívemből meg tudok bocsátani nekik,

[256] Cselekedetek 10:34, 35.

mert igazán tudom, hogy hogyan éreztek - a legjobb esetben is úgy, hogy én elhagytam Jehovát (azzal, hogy elhagytam a szervezetét) és a legrosszabb esetben, hogy engem Sátán tévesztett meg és vezetett tévútra. Bárhogyan is éreztek, az egy megközelíthetetlen helyzetbe hozott engem. Nagyon sajnálom az összes fájdalmat, amit nekik vagy bárkinek a szervezetben okoztam. Nagyon szeretem őket és minden tőlem telhetőt megtennék, hogy elérjem őket és megpróbáljam elmagyarázni nekik az igazságot arról, hogy mi történt velem."

Az érzéseim egybeesnek, mert úgy vélem, hogy egy ember szeretetének és ragaszkodásának kikapcsolása, látszólag oly könnyen, mint egy villanykapcsoló lekapcsolása, szintén a szervezeti betanítás és kiképzés eredménye és nem valami normális dolog a legtöbb ember természetes érzései szerint.

Bármi legyen is a helyzet, a Tanú, aki hallgat a saját lelkiismeretére, valóban úgy találhatja, hogy szinte minden barátsága megszűnt, amivel rendelkezett. Ilyen körülmények között az egyénnek biztosan el kell sajátítania a zsoltáros által hangoztatott hozzáállást:

„Ha apám és anyám elhagynának is, Jehova magához fogad engem."[257]

Csak az Istennel és az ő Fiával ápolt barátság fokozott tudatossága képes kompenzálni, ez képes minden más kapcsolatot abba a megfelelő perspektívába helyezni, amely megfelel a relatív értéküknek. Bár lehet, hogy időbe telik, jó okunk van bízni abban, hogy más barátságok köttetnek majd, ha hajlandóak vagyunk a szükséges erőfeszítések megtételére. És fennáll annak a valószínűsége, hogy ezek sokkal tartósabbnak bizonyulnak majd, a szeretet lesz a meghatározó és nem egy szervezeti tagság, nem egyfajta „klubszellem", hanem az, hogy milyen az az ember valójában, a bizonyított keresztény tulajdonságok és az ember szívének valóságos érzései. Én személy szerint egyáltalán nem vesztettem el az összes barátomat. De mindenki helyébe, akit elvesztettem egy másikat találtam. Ezek olyan személyek, akik világossá tették eltökéltségüket abban, hogy nem hagyják, hogy a nézet- vagy véleménykülönbségeknek zavaró hatásuk legyen a barátságunkra. Ez következik az alábbi tanács megfogadásából:

„Teljes alázatossággal, szelídséggel és türelemmel; viseljétek el egymást szeretettel, igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével."[258]

A Héberek 10:24, 25 sokat idézett szavaiból gyakran más mondanivalót hoznak ki, mint ami valójában az üzenetük. Ha szeretjük Istent és az ő Fiát, akkor azokat is szeretni fogjuk, akik osztoznak ebben a szeretetben. Keresni fogjuk a társaságukat, osztozni szeretnénk az eggyütléten velük, a javunkra szolgálnak majd és mi is azon leszünk, hogy a javukra szolgáljunk. A Héberekhez írt levél írója semmit sem mond ennek az idejéről, helyéről vagy módjáról. Nem valamilyen formalizált szolgálatról vagy gyülekezésről beszél, amelyet szervezetileg hoztak létre és felügyelik. Minden ilyen dolog, amit beleolvasnak a szavaiba, az túl megy a leírtakon. Az író egyszerűen a más hívőtársakkal való összejövetelről beszél és ezen nem néhány konkrét egyházi tanításban való elmélyülést ért, hanem egymás kölcsönös építését és egymás jó cselekedetekre bátorítását. A korai keresztények között ezt szokás szerint tették az otthonokban és nyilván gyakran a közös étkezésekkel kapcsolatban[259].

Talán nehéz lehet egy alázatosabb és sokkal szerényebb kilátással csökkenteni az elvárásainkat az ilyen területeken, mivel oly sok idő alatt hozzászoktunk már ahhoz, hogy a szervezet rendkívül nagy hangsúlyt fektet a számokra, eredményekre és, hogy a számok

[257] Zsoltárok 27:10; vesd össze: Zsoltárok 31:11; 38:11; 50:20; 69:8, 9, 20; 73:25, 28.
[258] Efézus 4:2, 3.
[259] 1Korintusz 16:19; Kolosszé 4:15; Filemon 2; Cselekedetek 2:46; Júdás 12.

növekedése az isteni vezetés és áldás bizonyítéka. Elsőre eljuthatunk oda, hogy értékeljük és becsben tartjuk Jézus biztosítékát arra, hogy 'ott, ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az ő nevében, ő jelen van köztük'. Saját tapasztalatom alapján elmondhatom, hogy csupán egy vagy két másik emberrel együtt olvasva és megvitatva a Szentírást teljesen kielégítőnek és hasznosnak bizonyult. Igaz, amikor időnként több személly társaságában osztoztunk, nagyobb fokú érdeklődés és számos megjegyzés volt a jellemző. Azonban Isten Szavának alapvető erősítő ereje és gazdagsága nem csökkent azokban az esetekben, amikor csupán „ketten vagy hárman" voltunk jelen. Őszintén mondhatom, hogy minden ilyen esetben végül olyan élményekkel és gondolatokkal távoztam, amelyekre sokkal jobban érdemes emlékezni, mint arra a sok-sok alkalomra a múlban, amikor a szervezetileg programozott funkciókban több száz, több ezer, több tízezer személlyel találkoztam.

Hitre van szükség, hogy bízzunk abban, ez lehet az eredmény. Azonban ez kapcsolatban áll egy másik előnyével is annak a szabadságnak, amelyet Isten igazságának tisztelete hoz. Nevezetesen, hogy egy szigorúan fegyelmezett, egy emberi hatalmi struktúra által készített „diéta" fogyasztása helyett az egyén újra felfedezheti Isten Szavát annak valójában, annak eredeti mondanivalóját. Meglepő, hogy milyen felüdítő a Szentírást egymagában olvasni és egyszerűen hagyni, hogy magáért beszéljen, kontextus szerint, és anélkül, hogy ezt „felülírnák" az emberek hagyományos tanításai. Egy nő, aki egy déli államban él negyvenhét éve, mióta Tanú, egyetlen hónapban sem hagyta ki a munkajelentés leadását és az összes összejövetelen rendszeresen részt vett, így fejezte ki, milyen izgalmas felfedezést tett a Szentírás olvasása közben: „*Az Őrtorony* olvasása soha sem motivált annyira, hogy hajnali 2-ig maradjak fent, de most pont ezen kaptam magam a Biblia olvasása közben."

Miután hozzászoktunk a bonyolult értelmezésekhez, összetett érvelésekhez és a Szentírás fantáziadús allegorizálásához, talán nehéz lehet felismerni és elfogadni a Biblia valódi üzenetének figyelemre méltó egyszerűségét. Nehéz lehet felismerni, hogy Jézus szó szerint értette azt, amit mondott, miután lefektette azt az alapelvet, hogy „úgy bánjatok az emberekkel, ahogy szeretnétek, hogy veletek bánjanak", azzal folytatva, hogy „ez a törvény és a próféták tanításának lényege"[260]. Ez azt mutatja, hogy az akkoriban létező egész ihletett Szentírásnak az alapvető iránya a nők és a férfiak szeretetre tanítása volt. Ez összhangban áll Jézus azon kijelentésével, hogy az Isten iránti és a felebaráti szeretet két parancsolata „az egész Törvény és a próféták írásainak alapja"[261]. Figyeld meg, hogy nemcsak a törvénynek, hanem „a prófétáknak" is.

Az akkor lejegyzett próféciának nem az volt a célja, hogy végül valami spekulatív, erősen fantáziadús magyarázattá fejlődjön bizonyos modern kori dátumokra és eseményekre vonatkoztatva (amely magyarázat gyakran változik, amint az idő múlása alkalmatlanná teszi), sem pedig az, hogy valamilyen módon támogassa és magasztalja egy szervezet feltételezett felsőbbrendű kapcsolatát Istennel. Minden próféciát úgy terveztek, hogy elvezessen bennünket „Isten szeretetének fiához", hogy szeretetet tanulhassunk rajta keresztül és olyan szeretetben éljünk, amilyen szeretetben ő élt. Így azt olvassuk, hogy „A Jézus mellett való tanúságtétel ihleti a prófétálást."[262]

Valahányszor a Szentírást más módon alkalmazzák, valahányszor a dogmatizmus és a szektás érvelés beárnyékolja és túlbonyolítja az Szentírásnak ezt az egyszerű felépítését, az jól mutatja, hogy azok, akik így érvelnek, nem értették meg a Biblia valódi célját.

Azok, akik úgy gondolják, hogy a próféciák bonyolult és gyakran zavaros értelmezései – melyeket kevesen tudnak úgy elmagyarázni, hogy ne lenne a kezükben egy bizonyos kiadvány – jelentenék „Isten mélységes dolgait", azok elárulják, hogy fogalmuk sincs arról,

---

[260] Máté 7:12.
[261] Máté 22:40.
[262] Jelenések 19:10; vesd össze: 1Péter 1:10, 11.

hogy a Szentírás szerint ez a fogalom mire vonatkozik. Ha hagyjuk, hogy a Biblia önmagát magyarázza meg, akkor megértjük, hogy a Szentírás igazán „mélységes dolgai" arra vonatkoznak, hogy megismerjük „ Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélységét", főként ahogyan a Jézus Krisztuson keresztül nyújtott kegyelmében kifejeződik, hogy „dicsőségének gazdagsága szerint, …hatalmasan megerősödjék bennetek a belső ember az ő Lelke által; hogy a Krisztus lakjék szívetekben a hit által, a szeretetben meggyökerezve és megalapozva képesek legyetek felfogni…: mi a szélesség és hosszúság, magasság és mélység; és így megismerjétek Krisztusnak minden ismeretet meghaladó szeretetét, hogy teljességre jussatok, az Isten mindent átfogó teljességéig."[263]

Azt, hogy a „jó hír" pontosan Isten Krisztus általi kegyelmének erre a kifejeződésére és Krisztus áldozatára összpontosul, bárki igazolhatja, aki rászánja az időt és egy konkordancia segítségével kikeresi ennek a kifejezésnek az összes előfordulását. A Bibliában „jó hír" kifejezésnek több, mint száz előfordulása közül nyolc beszél a „királyság" jó híréről, de rengeteg utalás van a „Krisztusról szóló" jó hírre. Ez azért van, mert Isten Királysága, a királyi szuverenitás kifejeződése, teljesen a Fia köré összpontosul, és azok köré a dolgok köré, amelyeket Isten ő általa tett, és még fog tenni. Figyelmünknek és érdeklődésünknek Jézus Krisztusra, nem pedig valamiféle emberi szervezetre kell koncentrálódni, mert „benne van a bölcsesség és ismeret minden kincse elrejtve."[264] Összehasonlítva az Isten kegyelmének, szeretetének és jóságának pontosabb megértésére összpontosított tanulmányozással, meditációval és imával, a próféciák egyes magyarázatainak megfogalmazásai, bármilyen bonyolultak, rejtelmesek és exotikusan legyenek is, valójában felszínesnek bizonyulnak.

Nagyon jól esik tehát úgy olvasni Isten Szavát, hogy nem kötelező abszolút pontossággal meghatároznunk minden egyes rész jelentését, vagy minden prófétai kijelentést ellentmondást nem tűrő módon megmagyaráznunk. Mert amit Pál apostol írt, még mindig érvényes:

> „Mert töredékes az ismeretünk, és töredékes a prófétálásunk. Amikor pedig eljön a tökéletes, eltöröltetik a töredékes… Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre; most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, ahogyan engem is megismert az Isten. Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet."[265]

Ha azáltal, hogy olvassuk a Szentírást, Isten, a Fia és embertársaink iránt szeretetünk nő és épül, akkor ez az olvasás már kétségtelenül betöltötte elsődleges szerepét. Sok olyan rész van a Szentírásban, amelyekhez a megfogalmazási módjuk miatt egyszerűen nem lehetséges egyetlen helyes értelmezést hozzárendelni. Ha vannak alternatív értelmezések, amelyek mindegyike összhangban van a Szentírás többi részével, és mindegyik hozzájárul a hit, remény és szeretet építéséhez, akkor miért kellene beleesnünk abba a szektás csapdába, hogy ezek közül csökönyösen csak egyhez ragaszkodunk?

Milyen valódi jó származik abból, hogy olyan problémák vagy tantételbeli kérdések fölött folyik a vita, amelyeknek egy része nincs is világosan kifejtve a Szentírásban? Még mindig az az legfőbb kérdés, milyenek vagyunk mi emberekként? Mennyire tudjuk visszatükrözni mennyei Atyánk és Fia tulajdonságait? Az életünk, és az a mód, ahogyan másokkal bánunk, vajon az ő tanításaikat példázza? Bármely tanítás, szervezeti vagy egyéni, amely nem járul hozzá igazán ahhoz, hogy együttérzőbbek, megértőbbek és segítőkészebbek legyünk másokkal, sohasem származhat Istentől, mert „Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is".[266]

---

[263] Róma 11:33; Efézus 3:16-19.
[264] Kolosszé 2:3.
[265] 1Korintusz 13:9, 10, 12, 13.
[266] 1János 4:21.

Az eseményekről szóló beszámolómban utaltam különböző emberekre, és néha idéztem is tőlük, akik az enyémhez hasonló tapasztalatokat éltek át, de sem őket, sem magamat nem olyan szerepben mutatom be, amelyre másoknak modellként kellene tekinteniük. Hiszem, hogy ez a beszámoló hűen tükrözi a leírt események idején vallott álláspontjukat és szellemi beállítottságukat. Mindenesetre nem szabad elfelejtenünk, hogy számunkra csak egyetlen utánozni való modell létezik, és ez Isten Fia. Előfordulhat, hogy emberek csalódást okoznak nekünk, és végül megbízhatatlannak bizonyulnak, de Isten Fia sohasem fog. A Szentírásban fel van jegyezve az élete, valamint mások, Pál, Péter, János és Jakab élete is, akik hű tanítványainak bizonyultak, és akiknek az írásai megbízhatóan mutatják be a tanításait.

Néhány korábbi Tanú amiatt aggódik, hogy úgy érzik, a jelenlegi életük túlzottan csendes, úgy érzik, hogy „valamit tenniük" kellene, hogy többet kellene tenniük, többet kellene elérniük. Úgy tűnik, az Őrtorony szervezettel a múltjukban az emberekben gyakran hátramarad valami olyasféle érzés, hogy az Istennek, Krisztusnak, és az embereknek végzett szolgálatnak valamilyen szempontból szokatlannak és különlegesnek kell lennie, olyan tevékenységnek, ami önmagában is megkülönbözteti őket a többiektől. Azokban az időkben, amikor a férfiaknak napkeltétől napnyugtáig, akár napi 12 órát is dolgozniuk kellett, a nőknek pedig a mai, munkát megkönnyítő eszközök közül egyik sem állt még a rendelkezésükre, és amikor sok keresztény a Római Birodalom megközelítőleg 60 millió rabszolgája közé tartozott, eléggé valószínűtlen, hogy az első századi keresztények többségének a napi tevékenységeit az újonnan megtalált hitük túlzottan megváltoztatta volna[267]. A napi időbeosztásuk és tennivalóik feltehetőleg alapvetően nem változtak, azonban egy új mozgatóerő jelent meg az életükben, akár abban, ahogyan a munkás urának a szolgálatát végezte, akár abban, ahogyan egy feleség a férjéről és gyermekeiről gondoskodott, vagy az életük bármely más kapcsolatában és területén. Egy újfajta szellemiség vált nyilvánvalóvá bennük, és azáltal, amit tettek, és ahogyan tették, és a kimutatott szeretet által, engedték, hogy hitük fénye szétsugározzon, és ez új lehetőségeket nyitott arra, hogy az Isten Fiáról szóló jó hírt másokkal megoszthassák. A különbség nyilvánvalóan nem valamiféle szokatlan napirendben állt, hanem abban, hogy ezt a hitet a szívükbe fogadták, és abban, hogy ez a hit milyen hatást gyakorolt az emberekhez való hozzáállásukra, és a velük való mindennapi viselkedésükre.

Jézus az egyik királyságról szóló példázatában, azt a kenyér készítésekor a tésztához adott élesztőhöz hasonlította. (Lukács 13:20, 21) Miután hozzáadták, eltűnik a szem elől. Mégis megvalósítja a célját - csendesen és láthatatlanul, harsonaszó és ragyogó megjelenés nélkül, semmivel sem vonva magára a figyelmet. Némileg hasonló módon, még ha az életünk és cselekedeteink csendesnek és egyszerűnek tűnnek is, és kevés jól látható vagy jelentős eleme van, ez nem jelenti azt, hogy nem érünk el semmit. A hitünk eredményei és annak hatásai nyilvánvalóvá válnak idővel. Bármit is teszünk és bármilyen jellemzők is csatlakoznak a cselekedeteinkhez, úgy tűnik, mindig szem előtt kell tartanunk azt, hogy az oly nagyon elenyésző összevetve azzal, amit Isten szelleme valójában elér. Ahogyan Pál fejezte ki: „sem az ültető nem valami, sem az öntöző", - gyakorlatilag semmi összehasonlítva „a növekedést adó Isten"-nel. (1Kor 3:5-7) Isten és a Fia azok, akik a valódi terhet viselik és a nehezebb igát húzzák. - Máté 11:28-30.

Talán szükségünk lehet az elménk felszabadítására az alól a sztereotip, konvencionális elgondolás alól, hogy mit ért a Szentírás amikor a „jó cselekedetekről" beszél. A „cselekedetek" kifejezés a görög *ergon* szóból ered és nem hordoz semmilyen implicit gondolatot valami formális vagy programozott tevékenységről. a „jó cselekedetek" egyszerűen „jó tetteket" jelent, ahogyan a kifejezést gyakran fordítják még. A kifejezés

[267] Máté 20:1-8. A *Magyarázó Biblia Kommentár* [Expositor's Bible Commentary] az Efézus 6:5 versével kapcsolatban idézi a rabszolgák 60 milliós valószínűsíthető számát.

szövegkörnyezete árulkodó lehet. Amikor Pál a Tituszhoz írt levelében „jó cselekedetekben buzgó népről" beszél, a korábbi beszédében az idősebb és fiatalabb férfiakkal és nőkkel, illetve a rabszolgákkal foglalkozik és mindezen csoportok buzdításakor - nem valami különleges, programozott tevékenységről, hanem - a mindennapi élet jellemzőiről és a hétköznapi életvitelről, magatartásról beszél. (Titusz 2:1-14) Amikor Jakab arról beszél, hogy legyünk „cselekvői a szónak" és, hogy mi a „tiszta és beszennyezetlen imádati forma", kiemeli, hogy „gondot viselni az árvákra és az özvegyekre nyomorúságukban" mennyire fontos amellett, hogy szennyfolt nélkül tartsuk meg magunkat a világtól. (Jakab 1:22, 26-28) És amikor arra mutat rá, hogy a valódi, élő hit a hit cselekedeteire ösztönöz, példaként a keresztény hittársak testi szükségleteiről való törődést hozza fel. (Jakab 2:14-17) János ugyanígy tesz, amikor arra sürgeti a testvéreit, hogy „ne szóval szeressünk, se nyelvvel, hanem tettel [*ergon*] és igazsággal". (1 János 3:17-18) Mindezek tehát azon „jó cselekedetek" vagy „jó tettek" között vannak, amit megtehetünk, hogy a fény ragyoghasson bennünk és ezáltal mások is dicsőséget adhassanak mennyei Atyánknak. - Máté 5:14-16.

Felmerül a kérdés, Akkor hová menjek? Mi lesz velem?

Nem érzem szükségét, hogy „mennem" kellene valahova. Mert ismerem Őt, akinél „az örök élet beszédei vannak"[268]. Nagyra értékelem azok megerősítő társaságát, akikkel összebarátkoztam (személyesen vagy levelezés útján) és remélem, hogy a jövőben még több olyan őszinte személlyel ismerkedhetek meg, akiket az igazság érdekel, nem csupán tanításokban, szavakban, hanem az életmódjukban[269].

Ezért hát egyszerűen csak próbálok keresztény lenni, Isten Fiának egy tanítványa. Nem értem, hogy miért akarna bárki is valami más lenni. Nem tudom megérteni, hogy hogyan remélheti bárki is, hogy ennél valami több lehet.

A múlt már elmúlt. Sok mindenért hálás vagyok, viszonylag kevés dolgot bánok. Ezzel nem a hiba súlyosságát szeretném minimalizálni. Amikor az élet homokórájában az idő homokja kezd megfogyatkozni, a káros hatásai annak, hogy bármilyen mértékű hibával is, amit elkövetett az ember, amely hatással volt valakinek a korábbi döntéseire és életvitelére, kétségtelenül sokkal fájdalmasabbá válhatnak. Nem sajnálkozom a múltban elszenvedett nehézségek miatt. Úgy érzem értékes tanulságokat vontam le belőlük. Az erős bizalomról, amelyet egy emberi szervezetnek adtam, azonban bebizonyosodott, hogy rossz helyre került. Nem sajnálkozom a múltban elszenvedett nehézségek miatt. Úgy érzem értékes tanulságokat vontam le belőlük. Az erős bizalomról, amelyet egy emberi szervezetnek adtam, azonban bebizonyosodott, hogy rossz helyre került. Miután az életem legnagyobb részét azzal töltöttem, hogy törekedtem az embereket Istenhez és az ő Fiához irányítani, arra jöttem rá, hogy ez a szervezet *saját* nyájaként tekint ezekre a személyekre, akik számadással tartoznak *nekik* és kötelesek mindent a szervezet akarata szerint tenni. Ennek ellenére boldog vagyok abban a tudatban, hogy személy szerint arra törekedtem, hogy az ilyen embereket bátorítsam arra, hogy Isten Szavára építsék a hitüket, mint a biztos alap. Bízom abban, hogy ez a munkásságom nem bizonyul majd hiábavalónak.

Más korombeli személyek a nyugdíjas éveiket tervezgették, én pedig azon törtem a fejemet, hogy miként fogok gondot viselni anyagilag magamról és a feleségemről. Ám a Bibliaíróval együtt bizakodva mondjuk: „Velem van az Úr, nem félek, ember mit árthat nekem?"[270] Egyáltalán nem bántam meg, hogy a lelkiismeretemre hallgattam - az ebből fakadó jó sokkal értékesebb, mint az átélt kellemetlenségek.

Isten szavának hibás értelmezéséből eredően hoztam néhány látszólag visszafordíthatatlan döntést. Továbbra is összeszorul a szívem, amikor arra gondolok, hogy

[268] János 6:68
[269] 1János 3:18
[270] Héberek 13:6.

gyermekek nélkül hagyom hátra a feleségemet, akik érzelmi támogatást tudnának majd nyújtani neki. Azonban tudom, hogy a jelenlegi élettel nincs mindennek vége, és az isteni ígéretekbe vetettem hitem nyugtatja meg a szívemet.

Nem érzek vágyat rá, és feladatomnak sem tekintem, hogy ítélkezzek azok felett, akik elutasítottak engem, bár bizonyos lépéseiket teljesen érthetetlennek tartok, és úgy érzem, nekik sincs joguk én felettem ítélkezni. Tiszta szívemből remélem, hogy jobbra fordul az életük a jövőben, mert úgy érzem, hogy sokkal teljesebb és kielégítőbb életet élhettek volna, ha nem korlátozzák be magukat.

Bízom benne, hogy tanultam a múltbeli hibáimból, és bár tudom, hogy továbbra is biztosan fogok hibákat elkövetni, remélem, hogy egyre kevesebbet, a mások és saját jólétem érdekében. Nagyon sajnálom, hogy nem tudok személyesen bocsánatot kérni mindenkitől, akinek így vagy úgy kárt okoztam, és imádkozok azért, hogy ne érje őket maradandó károsulás, valamint bízom benne, hogy Isten segíteni fog nekik azokon a területeken, ahol én nem tudok. Remélem, a hátralévő évek során némi nyugalomban tudunk majd élni a feleségemmel, és Isten áldása fogja kísérni a szolgálatáért tett együttes erőfeszítéseinket.

Miután Edward Dunlapot egy gyors eljárás keretében eltívolították a nemzetközi központból, Oklahoma City-be indult, hogy új életet kezdjen, és útközben megállt Alabama-ban. Ezt mondta nekem a beszélgetésünk során: „Úgy látom, hogy nem tehetünk mást, mint azt, hogy igyekszünk keresztény életet élni, és próbálunk segíteni másoknak a lehetőségeinkhez mérten. Minden más Isten kezében van.” Később az előrehaladott életkora miatt kénytelen volt abbahagyni a tapétázást, de több mint 80 éves koráig képes volt eltartani magát és feleségét. Szellemileg tevékeny maradt, bibliai beszélgetéseket folytatott az otthonában a környékbeliekkel és levelezett sokakkal az Egyesült Államok területéről és más országokból is. Nem bánta meg amit tett, és a tapasztalatai megerősítették a hitét. 1999 szeptemberében halt meg 89 évesen.

A jelen könyvem megírásakor (2004), 82 éves vagyok. Edhez hasonlóan én is örvendezek a keresztény szabadság által megtapasztalt gazdag áldásoknak, az Istennel és fiával ápolt közelebbi kapcsolatnak, amelyet ez a szintű szabadság tesz lehetővé. Korábban azt gondoltam, hogy bárcsak hamarabb ismertem volna fel a valóságot - talán egy évtizeddel korábban (57 év helyett 47 évesen) - amikor még könnyebb lett volna új életet kezdeni. Most viszont úgy gondolom, hogy ha hamarabb eljöttem volna a Központból, akkor nem tapasztaltam volna meg, hogy milyen a Vezető Testületben szolgálni éveken keresztül, és akkor nem tudtam volna segíteni ezekkel a tapasztalatokkal azoknak, akiknek nincs betekintésük ebbe a világba.

Az élet egy utazás, és ha folyton azon gondolkodunk, hogy hol voltunk a múltban, akkor nem tudunk előrehaladni; ez érzelmi válsághoz, sőt akár szellemi hanyatláshoz is vezetne. Ami megtörtént az megtörtént. A múltat nem tudjuk megváltoztatni, a jelenen és a jövőn azonban céltudatosan dolgozhatunk. Az utazás mindig tartogat kihívásokat, de buzdíthat minket az a tudat, hogy előre haladunk, mégha csak kis lépésekkel is, és biztosak lehetünk benne, hogy az előttünk álló életszakasz be fogja váltani a hozzá fűzött reményeket — Zsoltárok 5:8; Példabeszédek 3:6; 16:9; Jeremiás 29:11.

A személyes körülményeinktől függetlenül mindannyian bízhatunk az apostol szavainak hitelességében: „Tudjuk azt is, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra válik.” (Róma 8:28). Ha hallgatunk a lelkiismeretünkre, és igazak maradunk a Vezetőnkhöz, Isten fiához, akkor semmi maradandó kár nem fog érni bennünket, hanem értékes és maradandó áldások kísérnek majd. Az apostollal együtt így fogunk érezni:

> „Ellenben azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítéltem Krisztusért… egyet teszek: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve

futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért.” — Filippi 3:7, 13, 14.

***

Függelék

Ez a fejezet egyelőre még fordításra vár: 409-427. o.